

I M P A C T - r e v i s t ă d e c u l t u r ă

IMPACT

revistă de cultură

Anul XXV, nr. 412 • 2025

IMPACT

revistă de cultură

Vali Nițu, redactor-șef
George D. Piteș, secretar de redacție
George Coandă, Victor Petrescu, Mihai Stan, seniori editori

Redacția
Str. Câmpulung, nr. 87A (Arh. Gh. Pinte, nr. 11A), 130072,
Târgoviște, Dâmbovița
tel. 0722 362 852; tel. 0723 586 156
mail: valimpact@yahoo.com; georgedpites48@yahoo.com
Revista poate fi citită și online la adresa www.impactdb.ro

Revistă editată de Editura Bibliotheca, str. Nicolae Radian,
bl. KB2/3, Târgoviște
tel. 0761 136 921; 0724 636 300
mail: biblioth@gmail.com; www.bibliotheca.ro

Revista apare cu colaborarea membrilor
Societății Scriitorilor Târgovișteni
și ai Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România

Tiparul executat la Biblioprint Târgoviște
Tehnoredactor: Loredan Marcu
Tipar: Alexandru Ancuța

Reproducerea parțială sau integrală a unor articole din revistă
fără aprobarea redactorului-șef intră sub incidența legii
drepturilor de autor.

Potrivit art. 206 CP, responsabilitatea juridică pentru
conținutul articolelor revine exclusiv semnatarilor
acestora ca persoane individuale.

ISSN 1222-8133

IMPACT

412

Critică și istorie literară / 7

George Coandă – Istorie culturală – Rațiunea de-a fi a istoriei românești: Dorul de Unire (Momente medievale) / 9
– Târgoviștea secretă – Momente din domnia unui mare voievod uitat / 14
Mihai Stan – Tudor Cristea – prozatorul, poetul, profesorul de istorie și critică literară / 16
Ana Dobre – Teatrul – fereastra deschisă spre lume / 20
Victor Petrescu – Cezar Ivănescu – Un nonconformist al literelor române / 23
Cornel Mărculescu – Maria Cuntan (1862-1935). Duiosa cântăreață a tristeții și singurătății care a trecut și prin orașul de la Chindie / 26
Laurențiu-Stefan Szemkovics – Ordinul „Ferdinand I” conferit în 1930 reginei Maria / 31
Ana Ardeleanu – „Mai tot mereu mă poartă dorul/ pe unde n-a călcat piciorul” / 34
Christian W. Schenk – Ingerii roșii / 36
Mihai Pascaru – Cehov și Caragiale pe Argeș în jos / 38
Octavian Mihalcea – Diverse oglinzi fruste / 40
Daniel Marian – Treptele imaginației / 42
Daniel Mariș – Ingerii cu amprente albastre / 43
Adrian Melicovici – Gânduri și rânduri simple despre Vali Nițu, de la 1350 kilometri distanță / 45
Constantin Stancu – Tablouri trecute, bucurii mărunte, fotografii lirice / 49
Liliana Moldovan – Sentimentul apartenenței la neam și limbă reflectat în „Trepte peste veacuri” / 50
Doina Muntean – Gabriela Gutiera Moldovan: lansare de excepție a patru cărți și record național pentru poemul „Vrăbiuța călătoare” / 52
Lidia Grosu – Întru iubire și vrednicie, rostul vieții / 54

Proză / 57

Ion Mărculescu – Vidul (File din jurnal) / 59
Ionuț Cristache – Dintr-o carte în devenire – Fratele Iosif... / 62
Carmen Georgeta Popescu – Poduri / 64
Florea Turiac – Gîngășia și sublimul la copil / 67
Dan Gițu – O zi de Crăciun / 75
Savian Mur – Mohorât / 78
Maria Donan – 7 septembrie, Anno Domini 2014; 8:30 a.m. / 84
Chiru Cătălin Cristea – Scrisoare către un prieten / 88
Elena Oprea – Reflecții de scriitor N. I. Simache, o scînteie de spirit etern / 90
Gabriela Stanciu Păsărin – Fragment din romanul „Sub luna plină” / 92
Daniela Gițu – Dincolo de bocet / 97
Carmen Duvalma – Blocul Cuțitarilor / 98
Adrian Melicovici – Fata din spatele cortinei / 101
Lorena Anastasiu – Cursa / 103
Tudor Cîciu – Iertarea / 106
Hermina Cristina Melinte – Cronica unui început de noiembrie / 110
Rita Hălălău – Cine își amintește pe cine / 111
Luci Coarnă – La teatru / 114
Ovidiu Mihalache – Hainele legionarului – fragment de roman – / 117
Ioan Pop – ...nu mai râde, Satan!... e biserică, drace, aici... nu e han!... / 120
Ion Dulugeac – Bandac și Fănuș, la Mogoșoaia / 122
Aurel Burtescu – Am șters defect și am scris stricat / 126
Dumitru Istrate Rușeteanu – Zâmbetul Maicii Domnului / 128
Cristina Pascariu – Fragment din Ingerii Roșii Editura Casa Cărții de Știință, 2025 / 130
Vali Șerban – Zoria / 134
Mălina Rianna Iancu – Trei oglinzi de viață (trilogie scurtă de proză realistă) / 136
Izabela Bălălău – Sub steaua Văcăreștilor Începuturile liricii românești la Târgoviște / 139
Alexandra Vulpeanu – O seară târzie / 143
Iosefina Schirger – Dialog Iosefina Schirger – Petru Ababii / 146
Ecaterina Petrescu Botoncea – Tresărire nepotrivită / 151
Vali Nițu – Femeie cu ochi de stele, ești lumina din noapte, busola timpului argintiu din visele mele / 153

Poezie / 157

Victoria Milescu – Chipul poemului / 159
Ana Ardeleanu – Ador poeziei / 160
Daniela Gițu – Undeva mai e / 161
George Coandă – Semnul: 88 / 162
Mihaela Oancea – Urme / 164
Elena V. Piteș – Brâncoveanu / 165
Loredana Zeller – Se reintorc anotimpuri / 166
Îna Dumitrescu – Clipă fără timp / 167
Lidia Zadeh – Oamenii de toamnă / 168
Elena Oprea – O, de-aș putea... / 169
Ramona Müller – cuvinte împărțite / 170

Marin Moscu – Mai dă-mi Doamne / 171
 Eugenia Nițu Diaconescu – M-am pierdut / 172
 Doina Moritz – Când ape curg... / 173
 Mircea Brăilița – Mistică / 174
 Octavian Mihalcea – Gravură sub vișin / 175
 Anđi Melania Cristea – Limba mea macedoneană / 176
 Lucii Trușcă – Amăgiri / 177
 Adriana Apostol – Vășnicia cuvântului / 178
 George D. Piteș – În casa cu privirea rătăcită / 179
 Maria Ieva – semn de primăvară / 180
 Iuliana Corina Mihalache – Seri de toamnă / 181
 Vasile Dan Marchiș – Regina mea 2 / 182
 Mihai Merticaru – Poeții / 183
 Florentina Filip – Serenada nopții / 184
 Magdalena Neagoe – Între două suflute / 185
 Adela Ionașcu – Rugă – Măinile care dor / 186
 Ion Dulugeac – Comoara / 187
 Ioana Cristina Nuță – Vie / 188
 Maria Bingert – Dincolo de linia moartă / 189
 Lidia Grosu – Spre neuitarea ta... Reginei Maria / 190
 Alexandru Botoroga – trec strada / 191
 Oana Frentescu – Plouă pe aripi / 192
 Laurențiu Drăgușin – Mica poveste / 193
 Ștefania Pușcalău – Ce iarnă / 194
 Daniela Topircean – Poezii / 195
 Diana Elena Muja – Dor de-acasă / 196
 Gabriela Botici – Sonet CCI (Colorând ziua) / 197
 Angela Irina Ghintuială – Cercul zeilor / 198
 Vali Șerban – Sunt tășuri... / 199
 Dan D. Gîrjoabă – Memorii între paranteze / 200
 Maria Ileana Tănase – Înflorire / 201
 Ioan Gheorghită – Mama mea... / 202
 Marian Vișescu – Contur dezgolit... / 203
 Liuba Libastra V. Botezatu – În cuvinte simple / 204
 Doina Bărcă – Taina nopții / 205
 Ioan Pop – Pasărea de foc / 206
 Alexandra Rusu – Îți scriu, iubite... / 207
 Simion Felix Marțian – Sonet cu păstori / 208
 Erica Oprea – Instrumentar / 209
 Geta Lipovanciuc – Cât mă trece dragostea prin sită / 210
 Rita Hălălău – Elegia tăcerii / 211
 Anna-Nora Rotaru-Papadimitriou – Atinsei cu mână cerul / 212
 Ana-Lucreția Nedelcu – Dreptate (acrostih) / 213
 Carmen Cristina Oltean – Căutarea Luminii / 214
 Irina Lucia Mihalca – Universuri subterane / 215
 Hermina Cristina Melinte – Labirintul / 216
 Ionuț Georgian Zamfira – Credința străbună / 217
 Hjeprghe Varganici – Pe munții goi / 218
 Ștefan Nigel – O, țara mea / 219
 Ioana Corina Potcovaru – Mă rog și plâng / 220
 Catia Ștefan – Iubire trainică / 221
 Bianca Manole – Mi-e drag cuvântul / 222
 Cristina Mădălina Pascariu – Septembrie / 223
 Bianca Nicolae – Sub cerul tăcerii / 224
 Maria Robu – Doi nouri gri și-un cer senin / 225
 Flori Bungete – Vreau să valsez cu toamna / 226
 Vali Nițu – Necuprinsul dintr-un zâmbet / 227
 Camelia Ardelean – Judecata bufniței (fabulă) / 228

Caleidoscop / 229

Dan D. Gîrjoabă – „Noaptea lacrimii” – suferința ca revelație de la Ghetsimani la Shakespeare
 Schiță dramatică în șase acte (monodramă) / 231
 Tudor Ostafie – Macedonie cu brânză și un pic de îngeri / 234
 Alexandru Olteanu – Jurnalistul între emoție și adevăr / 238
 Liliana Moldovan – Taine din filosofia iubirii / 240
 George D. Piteș (Argus):
 – Simpozionul „Școala de la Târgoviște”, ediția a XII-a, 2025 / 242
 – La mormântul unui mare om / 244
 – Salonul editorial „Ion Heliade Rădulescu”, ediția a XXIV-a, 2025 / 245
 – Salonul literar aniversar – „Litere-25” și „SST-20” – / 247
 – Salonul literar al SST, nr. 201, septembrie, 2025 / 249
 – Întâlnire cu generația viitoare / 251
 – Forum Național Cultural „Brâncoveniana”, Potlogi - 2025 / 253
 – Lansarea revistei „Eroica”, nr. 86, 2025 - Anale / 256
 – Festivalul Național Concurs „Toamna Literară Pietroșițeană” - 2025 / 258
 – Gala decernării premiilor Uniunii Scriitorilor din România – Filiala Pitești pe anul 2024 / 261
 – Simpozion „Eminescu Universal” Bezdead 2025 / 263
 – Gala premiilor Festivalului Național Concurs „Moștenirea Văcăreștilor”, ediția a 57-a, 2025 / 266
 – Zilele Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu” Târgoviște / 268

Critică și istorie literară

George Coandă

ISTORIE CULTURALĂ

Rațiunea de-a fi a istoriei românești: Dorul de Unire (Momente medievale)

Nu este o exprimare lirică DORUL DE UNIRE, chiar dacă așa pare. Acest DOR, ca sentiment, a fost de aproape două milenii **starea imanentă istorică/ rațiunea de a fi** a neamului indoeuropean trăitor într-un spațiu geografic și politic rotund/Vatra ancestrală sugerând prin această geometrie solară ideea de centru iradiant de civilizație. Afirmând acest fapt existențial etno-istoric nu doresc să fiu taxat, indiferent în ce chip, de a fi un protocronist. Dar vine un moment când – **un moment al adevărului** – noi, românii, trebuie să ne eliberăm de anumite frustrări, false, se înțelege, pe care ni le-au impus alții de aiurea, dorindu-ne nu numai pământul atât de darnic al Vetrei ancestrale, dar și aerul, veacuri de-a rândul ținta lor fiind – și încă mai este – extincția neamului traco-geto-dacilor -românilor așezat de Dumnezeu și Istorie în rotundul destinal străjuit de Carpați, Dunăre, Tisa, Nistru și Marea Neagră. Și care ne sunt temeiurile marcatoare firești ale acestei Vetre pe care, nu o dată, având încrustate pe frunte semnele infernului, au încercat și, uneori au reușit, să spargă politic rotundul imanențial al traco-geto-dacilor-românilor și încă mai încearcă. Geografic și sufletește, cultural și civilizațional – cultura populară și limba păstrându-ne unitatea – însă n-au reușit. Căci dacă este să iau în seamă o spusă a istoricului martir **Gheorghe Brătianu**, aceasta este enigma dăinuirii și rezistenței neamului românesc. O enigmă, de altminteri, descifrabilă, cheia fiind, pentru orice minte neînfastă de pătimașe porniri rasiale, fibra/ esența dăinuitoare cu care acest neam a fost înzestrat/ursit de Creator, de natura locului său de naștere în Istoria lumii.

Dacă enigma poate fi descifrată, taina mai greu se lasă dezlegată sau deloc. Taina poporului român, care are și o mistică a ei, și mă refer nu atât la obârșia neamului cât, mai ales, la dăinuirea și rezistența sa în mijlocul unor turbionări geopolitice, care l-ar fi putut spulbera în orizontul lumii, așteptată încă a fi destăinată. Însă dacă este să ridicăm o parte a vălului acestei taine este a descoperi măcar un **dat** al existenței sale: **conștiința de sine în unitatea etnică**.

S-au străduit cu ardoare, și încă se mai străduiesc, *in absurdo*, unii istorici, câțiva stimabili, și încerc să le respect opinia, dar nimeni nu mă obligă și s-o iau în serios, s-o creditez cu încrederea-mi, cum că, românii, dar și strămoșii lor traco-daco-geti, nu erau îndeajuns de copți la minte, trăitori fiind într-o sfântă naivitate anistorică, încât să realizeze că **sunt același neam** pe cuprinsul Vetrei ancestrale carpato-danubiano-nistreano-tisano-pontică. Ba, dimpotrivă, faptele istorice, ne demonstrează contrariul. Iar unii istorici străini, și din timpurile antice, și din cele medievale și moderne depun mărturie peremptorie. Fac, totuși, o cuvenită precizare, și anume că, **între conștiința de neam și conștiința națională** există o oarecare diferență axiologică.

Nu încerc acum să emit exhaustiv științific definițiile **conștiinței de neam** și **conștiinței naționale**, ci, pe înțelesul tuturor, le voi lămurii, spunând că, nici la ora actuală nu există puncte de vedere, pentru fiecare din aceste două stări, etno-psihologic privindu-le, unanim și ireversibil acceptate în lumea cercetării istorice și politologice.

Astfel, odată cu evoluția umanității de la trib la popor această formațiune istorică etnosocială, în Antichitate și Evul Mediu, dacă ne vom îndrepta atenția spre continentul european, s-a dezvoltat și s-a particularizat treptat pe un teritoriu etnogenetic dat, odată cu formarea limbii proprii și a unor legături osmotice economice, spirituale și sociale, ceea ce, în cheie sociologică, proiectează imaginea unui mare grup care conștientizează că trebuie să lupte pentru a supraviețui confruntându-se cu varii provocări, apărându-și locul supraviețuirii, în acest sens putându-se vorbi de **conștiința de neam**.

Renașterea europeană, al cărui marș va fi declanșat la răscrucea secolelor XIII – XIV, și care va fi cuprins, etapă cu etapă, evolutiv, Europa dinspre vest la est, va fi dus la apariția statului național arhitecturizat pe canavaua genezei pieței economice capitaliste pe teritoriul unui popor.

În aceste noi condiții, statele națiune, evoluând în temeiul unor condiționalități imanente (origine, limbă, vatră, spiritualitate și interese economice comune), pe care de asemenea sunt obligate să-și le apere prin diferite forme de luptă, acționează, în fond, pentru prezervarea Ființei naționale. Ca atare, se manifestă o stare superioară de conștientizare a propriului Sine. Această conștientizare o putem numi **conștiință națională**, care include și **conștiința cetățenească**, atâta vreme cât în teritoriul istoric al etnogrului/popor majoritar trăiesc într-o relație de interese comune indivizi/cetățeni proveniți din alte etnogruri, datorită unor împrejurări fortuite sau de interacțiune forțată.

Este interesantă această viziune asupra națiunii/naționalismului care *„presupune mai întâi o durată a sentimentului de apartenență la un grup extins. Din clipa aceea, el se stabilește: regăsim astfel patriotismul, simpla dragoste de oameni și de lucruri care constituie acest grup extins. El devine apoi sentiment național; aparținem unei comunități care înglobează familiile, cercurile prietenești ale orașului, satului, provinciei. Apartenența se dublează astfel cu un sentiment de solidaritate între membrii”* (Paul Sabourin, „Naționalisme europene”, Institutul European, Iași, 1999, p. 13).

În reacție logică, la **conștiința națională** nu se poate ajunge fără trăirea anterioară a **conștiinței de neam**. Reacție logică istoricește produsă și în ceea ce-i privește și pe români. Căci, **conștiința de neam** a fost combustia care i-a determinat pe locuitorii Vetrei ancentrale carpato-danubiano-nistrano-tisano-pontică, geto-daco-români, să-și apere această Vatră, pentru ei **unică și unitară**, chiar și atunci când, sfârtecătă de poftă acaparatoare, au fost nevoiți să trăiască, apărându-și astfel **Ființa de neam**, în țări, cnezate, voievodate, ducate, toate fiind „**terra valachorum**”, năzuind, și totodată, luptând, de-a lungul a două milenii, pentru refacerea unității politice a Vetrei ancentrale. A fost să fie o luptă epopeică, nu odată românii riscând neantizarea. Tragedie posibilă pe care marii lideri ai acestei lupte au conștientizat-o, de la construirea primului stat dac centralizat burebistan (spre mijlocul secolului I î.Hr./î.e.n.) până la momentul augural al anului 1918 – apariția pe harta lumii a României Mari –, și, îmbrăcând cămașa morții martirice, au avut inteligența, abilitatea și patriotismul să preîntâmpine neantizarea și să facă să dăinuiască neamul și Vatra militând pentru refacerea unității sale politice.

Într-o admirabilă viziune istorică, **Liviu Rebreanu** considera că *„România și Dacia de odinioară sunt congruente nu numai în privința configurației geografice, dar și a configurației entografice românești. Acest fapt sigur, această evidență bătătoare la ochi*

ar trebui să puie pe gânduri, dacă nu să-i dezarmeze, pe apostolii interesați ai discontinuității românești în propria noastră țară. Ce argument de continuitate poate fi mai plauzibil decât existența aceluiași popor, pe aceleași locuri, după două mii de ani? Inexplicabilă ar fi tocmai discontinuitatea” („Laudă țaranului român”, discurs de recepție la Academia Română, în „Viața românească”, anul XXXII, nr. 7, iulie 1948, p.5)

Viziunea marelui romancier este, da, admirabilă, dar este, totodată, și o lecție de ținut minte, și un justificat „aviz amatorilor” care, și astăzi, și nu ducem lipsă de astfel de apostoli mancortizați, propovăduiesc „discontinuitatea românească”.

De discontinuitate n-a fost vorba, în realitatea, niciodată. Etnic, lingvistic, cultural românii n-au fost nicicând în discontinuitate, doar Vatra le-a fost hărtănită politic administrativ de imperialii romani și bizantini, de regalitatea medievală ungurească, de invadatorii germanici, cumanici, pecenegi, de hegemonismele otomane, habsburgice și rusești.

Dar, așa cum am spus mai înainte, în secolele antic – medievale de definitivare a poporului român și a limbii române, cu împlămădire creștin ortodoxă, neamul și-a creat țări românești mai mici, ca cetăți de apărare și de dăinuire. Și pe care, la vremuri prielnice, să le reunească, refăcând politic Vatra anacestrală. Așa cum au fost: Dacia liberă (Dacia Magna), carpii fiind forța, și de apărare, și de atac împotriva ocupantului roman al unei părți a fostului regat dacic; cnezatele și voievodatele transilvano-crișănean-bănățene (**Glad, Gelu, Menumorut**); voievodatele medievale maramureșene ale **Bogdăneștilor** și **Drăgoșeștilor**, dar și cele oltenesti și muntene (**Farcaș, Ioan, Litovoi, Seneslau**), și țările Banatului de Severin (**terra valachorum**), berladnicilor, brodnichilor, bolohovenilor (volohovenilor), Bârsei, Câmpulungurilor (în Muntenia și Moldova), dobrogean (**Dobrotici, Satza, Seslau, Tatos**), Făgărașului, Hațegului, Loviștei, Maramureșului, Oașului și la sud de Dunăre alte țări românești, **Vlahii**, în Moesia, Etolia, Tesalia, Epir sau în transdinarica Istrie, care, datorită puternicei invazii a slavilor de sud (secolele IV-X), impactul fiind sfărâmător al blocului românesc balcanic, aspirațiile spre unitate nu vor mai putea fi împlinite niciodată.

La nord de Dunăre Vatra geto-daco-românească, rămasă etnic intactă, a putut fi, treptat-treptat, reîmplinită prin însuși acest fapt. Astfel, procesul de reunificare politică a Vetrei ancestrale carpato-danubiano-nistreano-tisano-pontică a fost unul continuu, de creare a unor unități statale autonome capabile de a opune o rezistență salvagdatoare a Ființei Românești, avându-se ca liant immanent **conștiința de neam**.

Pe măsură ce Regatul Ungar, mai ales în perioada regalității angevine, instaurată prin domnia lui **Carol (Károly) I Robert (Caroberto) de Anjou** la 1308, continuată de dinastiile de **Luxemburg** și **Jagiellonă**, își consolidează puterea în Europa Centrală, cu tendințe evident expansioniste și spre Dunărea de Jos și Marea Neagră, iar în spațiul peste care stăpânise cândva Imperiul Bizantin, sub împărații **Paleologi**, Constantinopolul acționa pentru revenirea hegemonică la nordul trans-danubian, dar fără succes, invaziile migratorilor (goți, huni, gepizi, avari, slavi, pecenegi, cumani, tătari) și ofensiva turco-otomană în Anatolia, în vremea cezariatului lui **Andronic II** (1282-1328), împiedicând această revenire, pericolul persistând însă, i-a determinat pe unii cnezi și voievozi ai românilor, întemeindu-se aceștia pe originea lor aceeași și pe **dorul** acestora de a-și duce existența neatârnată în propria **Vatră natală**, fără ingerințe punitive din afară, au înțeles că acest **dor** nu poate fi împlinit decât prin refacerea politică a **Vetrei**. Astfel, în funcție de împrejurări geopolitice – cum le privim astăzi –, procesul de reunificare, fie pe cale armată, fie negociată, s-a produs, cum am mai spus, treptat, la sud și est de Carpați. Primii reunificatori în geospațiul valah sudcarpatic, la răscrucea secolelor XIII-XIV, au fost

„părinții fondatori” ai dinastiei **Basarabe**, căci, este de presupus că voievodul **Tihomir (Togomir, Tocomerius)**, care a domnit între 1290-1310, ar fi adus între aceleași granițe Banatul de Severin și formațiunile litovoice și fărcașene, iar fiul său, **Basarab I**, asta știm cu siguranță, nu întâmplător i s-au acordat apelativele „Întemeietorul”, „Marele voievod”, a așezat temelul statului Țara Românească (Ungrovlahia; Valahia Maior; Basarabia) unificând toate voievodatele și cnezatele din stânga și din dreapta Oltului, capitala fiindu-i Câmpulungul, apoi, în timp ce noul stat s-a „lătit”, Scaunul domnesc a coborât spre Curtea de Argeș și Târgoviște. Sub **Mircea I Basarab (cel Mare, cel Bătrân)** însă va fi avut loc, între urcarea sa pe tron și finele secolului XIV, cuprinderea, mai mult sau mai puțin, ca suprafață, a pământurilor românești (Ungrovlahia în întregime, Dobrogea, de asemenea, și părți din Banat, Transilvania și Moldova), ceea ce a fost să fie **prima Unire românească**, capitală unică devenind, pentru multă vreme, din momentul săvârșirii pământești a voievodului, Târgoviște.

Același proces unificator este consemnabil și în Scythia Minor ponto-danubiană, despotul **Dobrotici** reunind sub cârmuirea sa la 1354 fostele formațiuni ale lui **Seslav, Satza, Tatos** și Țara Cavarnei, obținând în 1385 o notabilă izbândă împotriva genovezilor care vizau să se înstăpânească peste acest pământ românesc, unit în 1389 cu Țara Românească de către **Mircea I Basarab**, Voievodul îi va fi înfrânt atunci pe turcii otomani care invadaseră Dobrogea în urma încheierii unei păci, la 1386, cu **Ivanco**, fiul lui **Dobrotici**.

La est de Carpați, procesul unificator a fost gestionat de voievozii maramureșeni autonomi și s-a desfășurat dinspre nord spre sud, unificarea micilor formațiuni politice din acest geospațiu românesc constituind un factor de rezistență/apărare la apetitul expansionist al regatelor Ungar și Polon/Uniunii polono-lituatiene de a-și croi drumuri, de acces comercial și strategice, la Marea Neagră. Dar acest apetit al celor două regate a fost stopat de „**a doua libertate românească**”, așa cum a văzut corect **Nicolae Iorga**, apariția, în ordine cronologică, al celui de-al doilea mare stat medieval, Moldova (Valahia Minor).

Dacă, la începutul existenței sale, acest stat, condus și mărit prin „sudarea” unor formațiuni din nord și din est de voievodul **Dragoș** (1352-1353) din Țara Maramureșului, a fost dependent de regalitatea maghiară angevină, la 1364, un alt maramureșean, **Bogdan I** din Cuhnea, se revoltă împotriva regelui **Ludovic de Anjou**, cronicarul său **Ioan de Târnave (Küküllö)** fiind nevoit să recunoască înfrângerile regelui și independența Moldovei. Astfel că țara românească de la est de Carpați, la vremea domniei lui **Lațcu** (1369-1377), fiul lui **Bogdan I**, va fi fost considerată de papa **Urban V** – cu îndreptățire, „*partium seum nationis Wlachie*” „*parte a națiunii române*”). Statul a continuat însă a se extinde sub **Petru I** (fiu al **Mușatei/Margaretei** și al lui **Costea**, voievod cu o domnie incertă, de unde și numele dinastiei de acum încolo, **Mușatină**), Moldova aducând între hotarele ei Cetatea Albă sub acest voievod (1377-1392), pentru ca, între 1392-1394, **Roman I**, cumnat al lui **Mircea cel Bătrân**, frate al lui **Petru I**, să încheie opera de unificare a statului intitulându-se „*Marele și singurul stăpânitor, cu mila lui Dumnezeu domn [...] care stăpânește Țara Moldovei din munte până la mare.*”

CONCLUZIE

Este de observat că, procesul de făurire a celor două mari state românești medievale („*dualismul statal românesc*”, cum mai este cunoscut în cercetarea istorică), s-a produs, răspunzând unor provocări/primejdii geopolitice, prin unificarea, treptată, a unor formațiuni politice (cnezate, voievodate, țări) atât la sud cât și la est de Carpați, existând, la un moment

dat, posibilitatea unei unificări a celor două state sub **Mircea I cel Mare/cel Bătrân**, și ceva mai târziu sub **Ștefan cel Mare**. Și este de reținut un fapt esențial: și liderii unificatori, și locuitorii celor două state erau conștienți de apartenența lor la același popor geto-daco-român, conștientizare care a înlesnit mult procesul unificator („*in regnum dilatata*”).

Extrem de semnificativ, de relevant este actul de întemeiere a celor două „*libertăți românești*” (Țara Românească și Moldova), numit în cronici „descălecat”, și care s-a produs, în ambele cazuri, dinspre Transilvania. În cazul Țării Românești, „descălecătorul” trebuie să fi fost **Negru Vodă**, personaj cu identitate controversată, dar care a trecut Carpații la sud, din pricina anulării autonomiei Țării Făgărașului de către regele maghiar **Andrei III**, stabilindu-și reședința la Câmpulung. Unul din urmașii săi, **Basarab I**, pe la începutul secolului XIV va fi așezat apoi temeiul, prin unificare/extindere a ceea ce mărturiile de epocă au numit fie „*Ungrovlahia*”, fie „*Terra Transalpina*”, fie „*Terra Bazarab*”.

Există și ipoteza, conform căreia **Negru Vodă** își va fi avut obârșia familială în Țara Hațegului, dinastia **Basarabă** fiind, astfel, hațegano-făgărașeană.

„Descălecatul” Moldovei s-a produs, la rândul-i, dinspre partea maramureșană a Transilvaniei spre estul Carpaților sub voievodul **Dragoș**, dar întemeietorul unificator, *largo sensu*, și dobânditor al independenței față de Regatul Ungar, fiind considerat al doilea „descălecător”, a fost **Bogdan I**, din acesta izvodindu-se dinastia moldovenească.

„Descălecările” din Transilvania nu au fost întâmplătoare, voievozii făgărașeni și maramureșeni evadând peste munți din regimul opresiv al regalității maghiare și luptând cu aceeași regalitate, pentru care cele două teritorii românești ar fi trebuit să fie veșnic „*terra nostra*” („*țara noastră*”), însoțiți fiind de numeroși români la fel de nemulțumiți – dar și de unele comunități săsești – care au construit orașe, biserici și curți voievodale, știind bine în ce noi patrii se duc, locuite de consângeni. Astfel că, Transilvania, inima Vetrei de naștere a neamului românesc, o putem considera, iată, și centrul de iradiere a mișcării de unificare românească, sau de reunificare după epopeea burebistană, prin „descălecătorii” voievodali și urmașii lor. Care – și sunt de acord cu opinia regretaților istorici academicieni **Constantin C. Giurescu** și **Dinu C. Giurescu** – nu au făcut altceva decât să contribuie, de-a lungul unor decenii, la procesul „*reunirii sub o singură stăpânire românească a diferitelor formațiuni politice, cnezate și voievodate [...]. Descălecarea privește evident, numai pe stăpânitori și anturajul lor; restul populației, deci marea majoritate a ei [...] a fost găsită de descălecători*” (*Istoria românilor din cele mai vechi timpuri până astăzi*”, Ed. Albatros, București, 1971, pag. 212-221).

Este de apreciat că, din punct de vedere geopolitic, apropo de „descălecări”, Carpații n-au fost o „barieră naturală” – așa cum n-au fost fenomenului transhumanței românești –, ci un liant unificator. N-au fost o falie geopolitică niciodată, Transilvania, chiar și în îndelungata includerea în Regatul Ungar și în Imperiul Habsburg, având condiția de „*heartland*” („*pământ pivot*”), așa cum au privit-o, în aspirațiile lor unificatoare, românii.

Constituirea statelor medievale românești la sud și est de Carpați, de sine stătătoare, așa cum am relevat, prin unificări succesive, aflate mereu într-o relație strânsă, de consângenitate cu populația majoritară din Transilvania – inima Vetrei ancenstrale a poporului român –, provincie cu regim de autonomie (voievodat, principat) în cadrul Regatului Ungar și al Imperiului Habsburgic până la acordul austro-maghiar din 1867, care a dus la crearea Imperiului Austro-Ungar, s-a produs, sub raport geopolitic, ca rezultat al existenței milenare a „*organismului spațial*” (*raumorganismus* = conștiință de neam/națională, patriotism), fără de care nu ar fi fost lesne de realizat nici „reconquista” lui **Mihai Viteazul** de la 1599-1600, și nici Marea Unire modernă,

începută în ianuarie 1859 și împlinită la 1 Decembrie 1918, trecându-se prin momentul vital (apariția statului – națiune) al dobândirii Independenței de la 1877 – 1878, putându-se vorbi, astfel, și de „**anvelopa politică**” (**politosfera/suveranitatea**) românească.

Bref. De-a lungul timpului istoric milenar, DORUL DE UNIRE a fost să fie, pentru români, CREZUL și FORȚA MOTRICE lăuntrice – o mistică stare a dăinuirii – care le-au fost salvarea și temeiurile refacerii politice a UNITĂȚII VETREI ancestrale.

TÂRGOVIȘTEA SECRETĂ

Momente din domnia unui mare voievod uitat

1420

Are loc o mare expediție otomană împotriva Țării Românești. Oastea țării este înfrântă și **Mihail I** ucis în luna august. Urcă pe tronul de la Târgoviște **Dan al II-lea cel Viteaz**.

August. Fiul lui **Dan I**, frate de tată al lui **Mircea cel Bătrân**, și al **Mariei**, fiică a țarului sârb **Vuk Brancovič**, **Dan al II-lea** devine domnitor fără acordul sultanului **Mehmed I Celebi**, angajat, în acel moment, cu aproape întreaga sa armată în ținutul Hațegului; noul domnitor, sprijinit de o bună parte a boierilor din Sfatul țării, și cu ajutor venit de la unguri, organizează un atac puternic împotriva otomanilor pe care-i azvârle peste Dunăre împreună cu pretendentul la tron, **Radu al II-lea Praznaglava (Pleşuvul)**, un fiu natural al lui **Mircea cel Bătrân** vândut turcilor.

1421

Mai. Armata Semilunii, după o campanie de jaf în Țara Bârsei, în luna aprilie și după ce a luat în robie numeroși locuitori ai Brașovului, retrăgându-se prin Țara Românească, este surprinsă într-o ambuscadă de **Dan al II-lea**; sultanul **Mehmed I Celebi** este grav rănit și încetează din viață la 31 mai. În Țara Românească rămân, însă, numeroase forțe otomane, iar **Dan al II-lea**, neputându-le face față, se refugiază în Transilvania. Este încununat domn **Radu al II-lea Praznaglava**.

21 noiembrie. **Johannes Reuvel** și **Cârstea din Râșnov** sosesc la Târgoviște pentru a obține de la **Radu al II-lea Praznaglava** reînnoirea unor privilegii comerciale. Tot în noiembrie, **Dan al II-lea**, cu ajutor maghiar, revine pe tronul de la Târgoviște, alungându-l pe **Radu al II-lea Praznaglava**.

1423

26 februarie. **Dan al II-lea** îi învinge pe otomanii care invadaseră țara, îndreptându-se spre Târgoviște pentru a-l instala din nou la domnie pe **Radu al II-lea Praznaglava**, și care, în vară, totuși, este reînsăunat.

Și, tot în vară, primind ajutorul unor trupe bănățene și ale voievodului Transilvaniei, **Dan al II-lea** recuperează scaunul de domnie de la Târgoviște, învingându-i pe turci, care pierd 20.000 de ieniceri.

1424

Dan al II-lea, aliat cu florentinul **Filippo de Scolari (Pipo Spano)**, comite al Timișoarei, și cu unele cete bulgărești, sub comanda fostului țar **Șișman**, atacă, la Vidin, forțele otomane, dobândind o victorie cu ecou european, în acest fel ajungând să controleze cursul Dunării de la Porțile de Fier la vărsare, Chilia devenind una din cetățile de apărare spre est ale Țării Românești.

Decembrie. Turcii îl readuc pe tron pe **Radu al II-lea Praznaglava**.

1426

Mai. **Dan al II-lea**, cu ajutor de la **Sigismund de Luxemburg**, rege al Ungariei, își reia tronul de la Târgoviște.

1427

Ianuarie. Turcii îl aduc din nou pe **Radu al II-lea Praznaglava** la Târgoviște, înlăturându-l de la domnie pe **Dan al II-lea**.

Primăvara. Nemulțumit de repetatele încercări ale turcilor de a-l impune pe tronul de la Târgoviște pe **Radu al II-lea Praznaglava**, **Sigismund de Luxemburg** se coalizează cu trupele lui don **Pedro**, infante al Portugaliei, **Ioan de Maroth**, ban de Macva, **Ioan Kalo**, stegarul armatei regale ungare, **Ladislau de Blagay**, dar și cu cele ale lui **Dan al II-lea**, și care, pătrunzând în marș forțat în culoarul Rucăr-Bran, se îndreaptă spre Târgoviște, alungându-l definitiv pe omul otomanilor. **Dan al II-lea** își începe ultima domnie în tronul de la Târgoviște.

1428

3 iunie. **Dan al II-lea**, în fruntea oștirii sale, se alătură lui **Sigismund de Luxemburg** în bătălia de la Golubac. Oastea creștină este înfrântă însă de otomanii lui **Murad al II-lea**. Sultanul, în chip de represalii, își trimite ordiile în Țara Românească, dar sunt înfrânte de **Dan al II-lea**, **Radu al II-lea Praznaglava** fiind ucis. Folosind împrejurarea, **Dan al II-lea** încheie un tratat pe trei ani cu **Murad al II-lea**. Se obligă să dea un tribut și un anumit număr de oi, anual, în schimbul respectării vechiului statut de autonomie statală a Țării Românești, sub regimul de suzeranitate a Înaltei Porți, asigurându-se, astfel, liniștea înlăuntru după un deceniu de lupte istovitoare.

Mihai Stan

Tudor Cristea – prozatorul, poetul, profesorul de istorie și critică literară

(10 decembrie 1945 – 1 ianuarie 2019)

Mai în glumă, mai în serios, se vorbește, în lumea literară dâmbovițeană, de un „patrulator magic” ce pare să fi concentrat o cătine din Societatea Scriitorilor Târgovișteni: Pătroaia-Vale (Corin Bianu), Ciupa-Lagăr (Mihai Stan), Ionești (Nicolae Neagu și Ion Mărculescu) și Jugureni (Marin Ioniță și Tudor Cristea), fiind ei și membri ai Uniunii Scriitorilor din România.

Marele Arhitect a decis în planurile sale neștiute ca pentru o vreme Mihai Stan, Ion Mărculescu și Tudor Cristea să fie profesori la aceeași școală ciudată, pompos numită Institutul Special de Reeducare a Minorilor, titlatură sub care era disimulată un fel de închisoare, o „școală de corecție”. Am evocat în romanul meu „Paradis” scene, întâmplări din acest miniatural Gulag în care cei trei viitori literatori nimeriseră întâmplător, siliți de legi nedrepte ale învățământului românesc dirijat din Cabinetul 2, nu aceasta fiindu-le opțiunea.

Prin 1972, Dorel – așa-numit de puțini amici – dăruiește cu autograf unor „colegi” o plachetă – „Copacul îngândurat”, un fel de supliment al Bibliotecii „Literatură” ce apărea în revista Argeș sub îngrijirea lui Gheorghe Tomozei, un bilet de liberă intrare în lumea literară pentru tinerii poeți. Tudor Cristea nu era un necunoscut: în 1968 debutase în „Argeș” cu numele real, Dorel Cristea, redebutează (dacă se poate spune așa) în 1971 la „România literară” în rubrica lui Geo Dumitrescu „Vă propunem un nou poet”, cu pseudonimul George Buzinovski. Debutul editorial se va produce în 1976 cu „Astrul natal”, volum de poezie premiat la cea de a doua ediție a concursului de debut al Editurii Eminescu, bine primit de critică. Volumul este semnat Tudor Cristea, cum va proceda cu toate cărțile sale de acum înainte.

La Institutul de Reeducare din Găești – o lume ciudată, închisă în care micii infractori dezvoltau adesea o patologie sociopată ostensibilă – Tudor Cristea, fire de poet, nu rezistă și evadează în lumea școlilor normale. O vreme am cam pierdut legătura. Primeam sporadic vești despre amicul Dorel: în 2004 i s-a decernat în cadrul Festivalului național de literatură „Moștenirea Văcăreștilor” „Premiul pentru literatură” al Municipiului Târgoviște (2004). Mai înainte, în 1990 fusese primit în Uniunea Scriitorilor din România. Între timp citisem „Porțile verii” (1989) un inteligent și talentat mixaj textualist erotico-detectivistic, o proză – așa cum arătam în „SST. Din istoria unei grupări literare. 2005-2015” (T. Cristea este membru fondator al SST în 2005 și vicepreședinte) – substanțială sub raport epic, cu elemente livrești și poetice, constituită, în ultimă instanță, într-o metaforă a memoriei infinite și a ficțiunii artistice (în maniera cultivată de Alexandru George și de alți reprezentanți ai Școlii de la Târgoviște precum Mircea Horia Simionescu, Costache Olăreanu sau Radu Petrescu, așa adăuga). Personaje – „visători, ratați tragici sau impostori” – plasate pe fundalul unei lumi, ce azi pare inamovibilă, sunt memorabile. Cartea rezistă la aproape trei decenii de la publicare. Timp de 7 ani (1991-1998) T. Cristea părăsește – nici azi nu a dat o motivare – lumea literară, devenind, după propriile-i mărturisiri, fermier de Jugureni și... profesor de liceu.

Înființarea în aprilie 2000 (împreună cu Dumitru Ungureanu, Daniela Olguța Iordache și Mihai Stan) a revistei „Litere” îl resuscitează.

Dacă la începuturile sale (aprilie 2000) revista „Litere” în format „Bilete de papagal” (8 file A4 îndoite pe verticală, litere minuscule) a părut unora o ciudățenie, o glumă jurnalistică, Casandre autohtone menindu-i dispariția după câteva numere (în păguboasă tradiție târgovișteană), editarea numărului 180 (martie 2015) marcând 15 ani de apariție lunară neîntreruptă, poate părea acelorași, și desigur nu numai lor, un mic miracol în zilele noastre atât de încărcate pragmatic de elanuri lucrative. În 2015 am publicat o „Istorie a revistei «Litere»” marcând 15 ani de apariție lunară neîntreruptă – un adevărat record dâmbovițean, în 2025, „Litere” împlinește 25 de ani de apariție lunară neîntreruptă, performanță rară în zilele noastre.

„Literele” ar fi rămas, cu siguranță, doar un episod frizând bizarul într-o posibilă istorie anecdotică a literaturii române, încercarea utopică a inițiatorilor (prima redacție: Tudor Cristea – redactor-șef, Mihai Stan – secretar general (sic!) de redacție, devenit redactor-șef, Daniela Iordache și Dumitru Ungureanu – redactori, Daniel Dumitru Stan – tehnoredactor) fiind privită/ taxată cu superioară îngăduință mai ales de către acei scriitori din Târgoviște și de aiurea care n-au editat vreodată o revistă. Este cert acum – privind retrospectiv avatarurile „Literelor” – că „Litere” s-ar fi stins dacă Mihai Stan (redactorul-șef al „Literelor”) și Tudor Cristea (directorul) n-ar fi format o excelentă echipă indestructibilă, în ciuda încercărilor subtile de a o destabiliza care (din nou, obicei târgoviștean) au fost destul de numeroase.

În primii doi ani, revista a apărut – s-ar putea spune – numai prin eforturile celor doi scriitori: Mihai Stan asigura la editura sa, Bibliotheca, gratuit, toată logistica (culegere computerizată, corectură, tehnoredactare, machetare, tipar, apoi parte din finanțare sau, ca în 2009, finanțarea totală), Tudor Cristea determina un afacerist găeștean să sponsorizeze apariția (100 de lei lunar!?) revistei și distribuia prin elevii săi revista în trei licee din Găești. Perioadă grea, plină de frustrări, pe care numai prietenia dintre cei doi și tenacitatea cu care își urmăreau proiectul – căci după doi ani de apariție lunară, se putea vorbi, fără teama de a greși, despre un proiect cultural de care județul Dâmbovița avea nevoie – fac ca „Literele” să nu dispară așa cum îi meniseră diverși inși, autointitulați „scriitori de sertar”, inși sterili pe care Tudor Cristea i-a numit cu memorabila formulă „oameni de cultură și odihnă”.

Din 2005, dată la care Litere înscrie pe frontispiciu „Revistă lunară de cultură a SST”, revista este în totalitate realizată (colectarea materialelor, machetare, corectură, distribuție) de redactorul-șef.

Altruist, la începuturi Tudor Cristea a propus ca editorialul să fie scris pe rând de cei doi fondatori. M-am opus vehement și l-am somat să-și asume această sarcină. Inclusiv o cronică literară. De un deceniu aceasta este contribuția lui Tudor Cristea la „Litere”. Nu regret, deși cei care nu știu – și sunt puțini aceștia, printre care și Guru –, vorbesc de „revista lui Cristea”. Ceea ce este în totalitate fals. La fel de bine s-ar putea spune că este revista lui Mihai Cimpoi, Barbu Cioculescu, Marian Popa, Iordan Datcu, Liviu Grăsoiu, George Coandă, Victor Petrescu, Daniela Olguța Iordache, Ioan Adam, Ana Dobre, Sultana Craia, Corin Bianu, Florentin Popescu, Dan Gîju al căror nume apare de peste un deceniu, lună de lună în revista târgovișteană prin „contribuția” lor sau a lui Mihai Stan care, practic, îi dă ființă. În realitate, „Litere” este și va rămâne revista Societății Scriitorilor Târgovișteni. Este onest să afirmăm că Tudor Cristea – criticul oficial al SST – nu și-a arogat nicicum această „calitate” și că probabil – îmi place să cred – a demontat-o atunci când a întâlnit-o.

Fără Editura Bibliotheca, Tudor Cristea ar fi rămas un critic literar lipsit de operă tipărită! Rând pe rând, la insistențele directorului editurii, apar volumele de critică literară: „Partea și întregul – eseuri critice” (1999), „De la clasici la contemporani” – cronici și eseuri critice (2008), „Litere 100. Istoria unei reviste dâmbovițene” (2009, în colaborare cu Mihai Stan), „Arta derivei. Tablete. Consemnări, resemnări” (2011), „Revizuiți și consemnați” (2012), „Litere. Istoria unei reviste de cultură dâmbovițene 2000-2015” (2015, în colaborare cu Mihai Stan). Tot Ed. Bibliotheca îi încredințează îngrijirea unor ediții: „Clasicii noștri de Vladimir

Streinu” (2011), „Vladimir Streinu – Poezii” (2012). De remarcat că exceptând „Partea și întregul” unde autorul a avut o contribuție financiară, toate celelalte cărți ale sale au apărut în regia Ed. Bibliotheca.

Că cei doi, Mihai Stan (redactorul-șef și președintele SST) și Tudor Cristea (directorul revistei și vicepreședinte al SST) formează o redutabilă echipă managerială – rar de găsit în domeniul literaturii, al jurnalisticii culturale – o dovedește faptul că au reușit să creeze, având drept centru iradiant Bibliotheca, „Litere” și Societatea Scriitorilor Târgovișteni, o veritabilă mișcare literară pe care, criticii onești o desemnează, păstrând proporțiile, drept o promoție actuală a Școlii de la Târgoviște.

O dovedește și Salonul literar al SST organizat și condus de cei doi vechi prieteni (au în urmă patru decenii de drum comun) ajuns în 2025 la a 202-a ediție. Un alt „record” în lumea literară contemporană atât de artificial divizată. Mai nou, Tudor Cristea s-a dovedit o voce autoritară, participând cu interesante eseuri la „Simpozionul național Școala de la Târgoviște. Receptarea critică a operei lui...”, gândit și înfăptuit de Mihai Stan, ajuns la a patra ediție, dedicate în ordine „târgoviștenilor” Mircea Horia Simionescu (2014), Costache Olăreanu (2015), Radu Petrescu (2016), Alexandru George (2017), Tudor Țopa (2018), Barbu Cioculescu (2019), Petru Creția (2020); Tudor Cristea, Mihai Stan, George Coandă, Victor Petrescu (2021); Corin Bianu, Ioan Vișan, George Toma Veseliu, Ion Mărculescu (2022); Daniela-Olguța Iordache, George D. Piteș, Emil Stănescu, Florea Turiac (2023); Ana Dobre, Carmen Georgeta Popescu, Ecaterina Petrescu Botoncea, Dan Gîju (2024) și Constanța Popescu, Margareta Bineată, Savian Mur, Kir Papas (Adrian Chiriță) (2025).

Ca și Alexandru George – evocat fiindcă majoritatea istoricilor literaturii române îl plasează în rândul corifeilor Școlii de la Târgoviște – Tudor Cristea este autorul unor eseuri critice inspirate stilistic din care reiese originalitatea criticii sale: nici iconoclastă, nici demolatoare, nici negativistă, ci disociativă, ocolită de idiosincrazii, marcată – ca la Eugen Simion – ici-colo de spiritul didactic vizibil în excelente expozeuri trădând practicianul (T.C. a fost o viață profesor de literatură la Colegiul Național „Vladimir Streinu” din Găești). Personal apreciez/admir la T.C. stilul academic, expunerea clară, lovinesciană a judecăților de valoare în evaluarea și interpretarea operelor literare asupra cărora se oprește. Mai degrabă camilpetrescian, T.C., în linia „găeștenilor” (Șerban Cioculescu, Vladimir Streinu) e un vizibil oponent al criticii așa-zis creatoare a lui G. Călinescu. Extrapolând, fac afirmația, ușor riscantă, că Tudor Cristea, criticul, e într-o măsură lovinescian în sensul în care Alexandru George (asupra operei acestuia am poposit atent determinat de pregătirea Simpozionului național „Școala de la Târgoviște”) îl decelează: „Lovinescu a încoronat principiul criticii. Pentru el critica nu înseamnă o armă de luptă numai în anumite împrejurări [...] pentru el critica este o formă necesară vieții intelectuale și artistice”. Admirabil critic, un promotor literar dublat de un ostensibil antropolog cultural apreciat de N. Manolescu, acesta oferindu-i o rubrică în „România literară”, prin eleganța stilului, polemic adesea, T.C. este exemplul a ceea ce ar trebui să fie criticul literar în antiteză cu modelul agresiv, infatuit, dogmatic, coleric practicat de unii așa-ziși importanți critici ai momentului.

Cu siguranță Tudor Cristea nu e un critic perfect. I-aș imputa parcimonia aparițiilor editoriale, refuzul de a se implica într-o operă de sinteză a literaturii din arealul dâmbovițean, precum și apetitul polemicilor cu diverși *internauți*, care-i ocupă, din păcate, timpul consumat în efemere faconde.

Pun în echilibru portretul pe care i l-am făcut criticului Tudor Cristea în „Societatea Scriitorilor Târgovișteni”. Din istoria unei grupări literare. 2005-2015” cu imaginea pe care o au despre el alți critici, colegi sau nu de generație.

„Tudor Cristea nu anulează toate ispitele, curiozitățile mai mari sau mai mici, minimele plăceri pe care le poate oferi lectura unui roman. Până și rețeta textualistă din „Porțile verii” este oferită cu o ostentație vag teribilistă. Cartea lui Tudor Cristea este o rememorare, o aducere-aminte din toate dimensiunile timpului.” (Romul Munteanu)

„Poet, publicist, profesor de limba și literatura română la un liceu din Găești (ca Șerban Cioculescu pe vremuri), Tudor Cristea este familiarizat cu inexprimabilul poeziei, dar și cu exprimabilul ei. El nu consideră prozaică îndeletnicirea de a explica poeme, deoarece în fundalul explicației există mereu o trăire a misterului poeziei. În materie de popularizare a literaturii – popularizare, iar nu vulgarizare – cartea sa [Eugen Jebeleanu, Poezii, Antologie, tabel cronologic, prefață și comentarii..., Ed. Albatros, seria Texte comentate – Lyceum, 1990] constituie un model.” (Alex Ștefănescu).

„Însă d-sa apasă pe o mare diversitate de clape, «de la clasici la contemporani», așa cum își intitulează ultimul volum, tentând a reuni într-un buchet un șir de nume ce rareori se întâlnesc în cuprinsul aceluiași sumar, când nu e o istorie a literaturii...[...] Să remarcăm mai întâi capacitatea d-sale de-a se rosti interesant asupra operelor incontestabil interesante ale actualității. Expertizele d-sale sunt îndeobște convingătoare printr-un echilibru între obiectivitatea geometrică a afirmațiilor și spiritul de finețe cu care sunt slujite acestea. Substanța operei e girată, așa cum se cuvine, de substanța recepției, ultima funcționând ca o oglindă în care apare figura fantasmei critice, singura în care opera și-ar putea recunoaște, paradoxal, propriul chip. [...] Dar Tudor Cristea nu utilizează doar registrul aprobativ, înălțându-se până la elogiul, inspirat de satisfacția estetică. Spre deosebire de unii critici ori responsabili de periodice din spațiul provincial, inclusiv din «capitalele» acestuia, care îngână opiniile consacrate ale «centrului», necutezând a strica relațiile cu «persoanele importante», d-sa își păstrează dreaptă coloana vertebrală, chiar când e vorba de «clasici». Nici obediența la clișee, dar nici spumegarea colerică a unor condeie locale nu-l discreditează. Un ton măsurat, salubru, îi unifică discursul.” (Gheorghe Grigurcu)

„Puțini dintre scriitorii care o fac pe ziaristii pe hârtie sau pe micul ecran recurg la rubrica de cotidian pentru că le pasă cu adevărat de ce se întâmplă și fiindcă îi doare ce văd ori vor să spună ce simt. Practica ziaristică a scriitorilor e, în general, nutrită de ambiția vizibilității și de porniri mercantile. Se vede din stil: arogant în ținută și seci în formă, majoritatea rubricilor susținute de scriitori vin cu subiecte supte din deget ori cu polițe plătite confrăților din alte tabere, toate socotindu-se «adevărata elită». E un bălci al deșertăciunilor și al pustiului plin de convingeri simulate ce l-ar deprima pe gazetarul Eminescu. Sunt și excepții ce confirmă regula.” (C. Stănescu)

Prieteni de o viață, mișcându-ne dintotdeauna într-un mediu familial intelectual (soțiile noastre Elena Stan-Bădulescu și Lidia Cristea sunt/au fost profesoare de limba română), autori ai unor cărți apreciate, îl invidiez pe amicul Tudor Cristea pentru faptul că, persuasiv, a reușit să-și asigure perenitatea critică: fiica sa Margareta Bineată-Cristea, profesoară de limba română și franceză în București, este – o dovedesc cărțile sale, dar și colaborările la „Litere” unde ca redactor-asociat deține o rubrică permanentă – un excelent critic din generația nouă despre care Alex Ștefănescu afirma: „Într-o țară în care se fac peste noapte averi și cariere politice, o tânără, grațios lipsită de simțul oportunității, se apucă să scrie critică literară. [...] Tânăra se numește Margareta Cristea. [...] În ceea ce mă privește, o cunosc încă de când avea zece ani și scria povești cu personaje bizare, inimaginabile, pe care cuvintele nu le descriau, ci le creau pe măsura înaintării narațiunii. Autoarea-copil înțelesese ceva din mecanismul literaturii, pe care îl folosea cu încântare, ca pe o jucărie. Acum ea analizează, în deplină cunoștință de cauză, acest mecanism, pe care îl regăsește, în numeroase variante, în capodoperele literaturii române și universale. O face, poate, cu prea multă seriozitate, dintr-un fel de cumințenie de domnișoară care pășește în vârful picioarelor în muzeul literaturii și își notează impresiile într-un carnet. Dar o face cu o deosebită competență, cu sagacitate și cu precizie. În plus, se remarcă printr-un stil elegant, prin acel mod de a fi lingvistic care nu-l lasă niciodată pe un autor să devină prozaic.”

Mă bucur că Tudor Cristea a reușit să pună – deocamdată – piatra de temelie a unei posibile dinastii de critici literari. (*Litere, anul XVIII, nr. 9 – 210, septembrie 2017*)

Ana Dobre

Teatrul – fereastra deschisă spre lume

Literatura pentru copii are exigențele ei, întrucât, literatură fiind, trebuie să aibă în vedere principiile literarității – esteticul, în primul rând, căruia i se subordonează toate celelalte, dar trebuie să reliefeze, totodată, și componenta educativă, etică.

Cu o concentrare mai mare pe receptor, dată fiind categoria de vârstă căreia i se adresează, această literatură are de trecut barierele comprehensiunii, punctând, dintre particularitățile stilului, claritatea și corectitudinea, uneori, înțelegerea mesajului, receptarea lui în dubla dimensiune – denotativă și conotativă, estetică și etică, adaptarea la nivelul de înțelegere a copilului, trecând înaintea oricărui principiu de literaritate.

Este necesară o astfel de literatură, slujește ea la ceva?, s-ar putea întreba, mefient, cineva, având în vedere multitudinea dispozitivelor moderne de pe care copiii își pot lua rația zilnică de poveste, de informație, de literatură. Răspunsul ar putea părea superfluu: desigur că este nevoie de o astfel de literatură, așa cum viața are nevoie de vis, de ideal, fiindcă doar astfel poate avea loc sculptarea personalității, cultivând, deopotrivă, mintea și sufletul, rațiunea și capacitatea de a se emoționa, de a privi, cu uimire interogativă lumea, imperative necesare pentru configurarea unei personalități empatice.

Florentina Chifu, autoare a mai multor cărți de poezie pentru copii, propune acum o piesă de teatru, *Vedete la Opera Comică*, gândită și concepută pentru micii receptori, dedicată lor, pentru a le modela sufletul, pregătindu-i pentru întâlnirea cu lumea. E o piesă ludică, în trei acte, în care autoarea se copilărește cu grație pentru ca spectacolul imaginat să poată fi transpus/jucat pe scenă cu o grație egală. Modul de realizare a conținutului dramatic ține seama de

toate componentele situației de comunicare concepută de Roman Jakobson, care, prin caracterul de generalitate, poate fi aplicat și literarității. Cel care spune povestea – narator și regizor totodată, își concentrează atenția asupra conținutului mesajului, a verosimilității lui, valorificând funcțiile expresivă și poetică, având, în același timp, prin funcția fatică, permanent în vedere contactul cu receptorul – intratextual și extratextual, iar, prin funcția persuasivă, persuasiunea spectatorului real și/sau virtual.

E, apoi, modul de a realiza constructul dramatic. I. L. Caragiale se întreba într-un celebru articol, *Oare teatrul este literatură?*, dacă teatrul intră în sfera literaturii, dacă, prin urmare, realizează principiile literarității, sau este un gen aparte. Poate că și Florentina Chifu își pune, subtextual, această întrebare, răspunzând prin formula dramatică pe care a ales-o – cea inedită a teatrului epic.

În spațiul pe care și l-a creat, ea își mută povestea, întinsă pe durata a 34 de pagini, evidențiate ca atare, pe care, prin secvențele dramatice, le derulează, așa cum cineva ar răsfoi paginile unei cărți de povești. Și, fiind un basm, cu elemente de alegorie, cu ampla personificare a lumii miniaturale a ființelor mici, șoriciei, universul mărunț, cum îl numea Tudor Arghezi, spațiul epico-dramatic este unul configurat în cele trei acte, cu sugestia cercurilor concentrice: *o sală de spectacol* în actul I („A fost odată ca niciodată... Povestea începe cu strălucire și tâlc profund. Nori se deșiră, zâne clipiră și basme se ȧes pe pământul rotund. Nu-i de mirare că lumea-i mare și că povești pretutindeni găsești. Povestea noastră e o fereastră ce se deschide ca să înveți, ca să admiri, să iubești, aici mereu să poposești. Și are loc... precis nu ghicești!... la Opera Comică din București!/ Printre decoruri, soliști și coruri, ascuns de ochii cei mai ghiduși, își avea zilnic loc la spectacol, fără obstacol, un șoricel în micuțu-i culcuș./ Iar când orchestra începea să cânte în Andantino, lăsa și munca, lăsa și jocul, era ochi și urechi șoricelul Tino.”), *o cameră aflată la subsol*, în Actul al II-lea, *Sala Mare a Operei Comice* în Actul al III-lea.

Florentina Chifu gândește dramaturgic, în perspectivă, configurarea spațiilor pentru a ajunge la o suprapunere a spațiului fictiv (scena, camera) cu spațiul real ficționalizat – Sala Mare a Operei Comice, scena marea lumii.

Motivul lumii ca teatru, potrivit căruia lumea este o vastă scenă, pe care fiecare își joacă rolul primit, atribuit lui de un regizor universal, responsabil de spectacolul lumii, este translat în această lume, adaptat nivelului de înțelegere a receptorului-copil pe care Florentina Chifu nu-l pierde niciodată din vedere. Pentru a facilita receptarea, ea își adaptează mijloacele și procedeele dramaturgice: umor, replici în versuri cu rime interioare („La Opera Comică, pe săturate,/ Avem bunătați adevărate:/ Friptură de chipsuri crocant preparate,/ Nu-s fructe, nu-s proteine, dar sunt sărate!/ Salată de sticksuri și cașcaval/ Se-așază-n meniul principal,/ Apoi floricele cu unt presărate,/ Nu-s fructe, n-au vitamine, dar sunt sărate!/ Un sendviș cu ceafă de porc și-o pralină/ Uitate de-un spectator distrat sub cortină,/ Grisine, covrigi, biscuiți, vreo cinci grame,/ La Opera Comică nu mori de foame!/ Iar glumele noastre, nu-i niciun mister,/ Au din belșug sare și piper!”) urmând, ritmul săltăreț al veseliei, didascalii ritmate („Așa cânta șoricelul Tino când îl emoționa câte-un concertino. Și apoi stătea cu ochii la spectacol, ce i se părea cel mai mare miracol: decor de poveste cu glume și feste, cu flori în ghirlande, cu balerine gurmande, cu râsul ce nu poți să-l mai oprești, cu muzică, pantomimă, ce altceva să-ți mai dorești?/ Atât de mult îi plăcea opera, spectacolul îl făcea să se înfierbânte încât începea și el să cânte ușor-ușor, cu vocea lui frumoasă de tenor și cu o dicție foarte clară! Știa toate ariile pe dinafară!”),

comic de limbaj („Nina: Da. Era curioasă cum este piața la Opera Comică!/ Tino: Piața sau viața?/ Nina: Piața. Și acum, că a ajuns aici, este prăjită!!!/ Tino: Vrajită?/ Nina: Foarte prăjită! Opera Comică este o clădire mare, pastă, de mare paloare!/ Tino: Încep să mă prind. Vastă? De mare valoare? Ce șoricuță nostimă! Acum înțeleg ce spunea profesorul Arahaz despre comicul de limbaj.”), atitudinea empatică față de personaje: Tino și Tina, profesorul Arahaz (în sonoritatea sintagmei *are haz*), personajul colectiv, individualizat ca Ghiț, Chiț, Miț, Triț, Iț.

Cercurile concentrice ale spațiului dramaturgic configurează, mai întâi, ca prim cerc, *sala de spectacole* – scena mare a lumii, cu decorul feeric de la Opera Comică, în interiorul căruia, Tino și Tina fac referire la lumea teatrului clasic cu personajele sale Mirandolina și Colombina, o lume la care se raportează pentru a-și întreține starea de bine, admitând că nu sunt singuri în univers.

În interiorul acestei lumi, spațiile se includ unele pe altele – *o cameră aflată la subsol, o bucătărie veche, casa modelului blond* și, undeva, ca o proiecție de vis, un *castel*. Spațiile nu sunt închise, există permanent o *fereastră* („Printr-o fereastră, se văd luna și stelele.”) deschisă spre lume, marcând ieșirea dintr-un spațiu și intrarea în altul. Din aceste spații ale virtualului se ajunge la spațiul în totalitate ficționalizat. Acest spațiu scenic este spațiul imaginației, în care tot ce visează un personaj devine real. De aici și revelația pe care o are Tino, auto interogându-se: *Ce este important în viață? (Acum știu ce este mai important: în orice situație poți găsi un strop de umor, în viață fiecare dintre noi este actor, nu te lua prea în serios, nu fii pofticios și nesperios! Iar, dacă iubești pe cineva, arată-i-o cumva! Mă întorc la șoricica mea!*

În Actul 3, cadrul este al Sălii Mari a Operei Comice. Din călătoria lui, în fapt, o sugestivă călătorie în viață/cunoaștere, Tino se reîntoarce la Operă, revine la matcă. În absența lui, lumea s-a schimbat, mod de a sugera trecerea timpului.

Gravitatea temei este contracarată prin comic de limbaj. Apare Nina, un șoricel peltic, prin care se realizează un umor bonom, confortabil, bine receptat de copii. Nina nu poate pronunța consoana **v**, pronunțând-o **cap**: *viața/piața, vrăjită/prăjită, visă/pisă, verișoara/perișoara, mov/mop, văzut/păzut, valoare/paloare* etc. Spațiile se interferează din nou; într-un cadru, într-o scenă dinamică, Tino și Tina dansează, în altul, pe scena *adevărată* a Operei Comice, se repetă *Motanul încălțat*. Trecherile dintr-un spațiu în altul sunt posibile, astfel că personajele *reale* – cel care joacă rolul Motanului Încălțat, și personajele *fictive* comunică. Lumea realului și lumea ficțiunii s-au întâlnit și, din această întâlnire, are de câștigat veselie: În seara asta, -n teatru, cum se știe, Va trebui să țin cont de regie./ E-un căpcăun ce planu’-mi zăpăcește./ Problema lui mă cam neliniștește./ Am o soluție și-atunci nu îmi mai scapă./ Dacă-l conving în șoarece să se prefacă./ Și chiar dacă nu-mi place, până la sfârșit./ Un șoricel va trebui să-nghit./ Sunt priceput, le pun la punct pe toate./ Stăpânului toți îi vor spune: Maiestate!/ Iar eu, cel care viitorul i-l produce,/ Să mă transform în conte sau în duce!/ Și ca să meargă totul după plan/ N-o să mă-mpiedic de un șoarece sărman!

La final, *toată lumea cântă, râde și dansează*.

Prin sugestia, care profilează pe fundal un castel, spațiu al visului, Florentina Chifu adaugă piesei un mesaj optimist, profund umanist: toate ființele de pe pământ fac istorie, toate ființele au un rol atribuit de regizorul universal, toate contribuie la clădirea unei lumi a frumuseții, în care toți se pot solidariza, pot fraterniza.

Victor Petrescu

Cezar Ivănescu Un nonconformist al literelor române

Glas distinct în peisajul poetic al ultimelor decenii, spirit rebel și incomod, bizar deseori, dând însă dovadă de nobile trăsături de caracter, a marcat determinant mediul scriitoricesc contemporan.

Se naște pe 6 august 1941 în Bârlad, județul Vaslui, într-o familie de intelectuali. Despre originile sale afirma într-un interviu că: „Am sânge turc, grec, albanez și român. De la turci am luat nebunia, de la greci inteligența, de la albanezi curajul și de la români puterea de a îndura”. Copilărește în satul bunicilor săi (Curteni, de lângă Huși), aceste locuri rămânându-i în suflet.

Clasele primare și gimnaziale la Huși, Focșani, București, apoi liceul la Bârlad. Urmează Facultatea de Filologie a Universității „Al. I. Cuza” din Iași (1960-1966), luându-și licența în 1968. Profesor de limba și literatura română în localități din Transilvania și Moldova, apoi redactor la „Almanahul literar” al Uniunii Scriitorilor și la revista „Argeș”, din Pitești. Va debuta editorial cu volumul „*Rod*” (1968), bine primit de critica literară. Urmează prima piesă de teatru „*Mică dramă*” jucată la Teatrul „Al. Davila” din Pitești (cu care primește Premiul pentru dramaturgie al revistei „Argeș”). Din 1971 va împleti poezia cu muzica înființându-și propria orchestră „Baaad”, cântându-și predilect versurile, ca trubadurii de altădată. Între 1974 și 1990 lucrează în redacția revistei „Luceafărul”. Volumul „*Rod III*” (1975) este apreciat de Marin Preda: „...Cititorul poate fi șocat de unicitatea sentimentului, dar în cele din urmă câștigat și emoționat. O adevărată voce de mare poet”. În anii '80 a îndrumat cenaclul „Numele poetului” (beneficiind și de calitatea de redactor al „Luceafărului”), unde s-au grupat o serie de tineri scriitori. Este victima evenimentelor din 14 iunie 1990, când este bătut de mineri în București, revenindu-și cu greu. În conflict cu conducerea de atunci a Uniunii Scriitorilor, în 1990 va fi concediat de la „Luceafărul”. Înființează revista „Euchronia” (din care apar două numere) și editura cu același nume (ce a ființat câțiva ani). În 1992 pentru volumul „*Alte fragmente din Muzeon*” primește premiul Uniunii Scriitorilor. Din 2000 și până la dispariția sa, este director al Editurii „Junimea”.

De-a lungul existenței, spirit rebel și conflictual, va face greva foamei în diverse perioade: 1960 ca student; apoi în 1983, în redacția „Luceafărului”; 1986 pentru interzicerea cenaclului „Numele poetului”; 1990 deoarece i s-a desfăcut contractul de muncă; 2008, învinovățit că a colaborat cu securitatea. Ceea ce i-a șubrezit și mai mult sănătatea. Se stinge din viață la 24 aprilie 2008, în București.

După debutul publicistic cu poezie la „Luceafărul” (1959), colaborează la importante reviste literare ale vremii, printre care: „Convorbiri literare”, „Orizont”, „România literară”, „Argeș”.

Debut editorial cu „*Rod*” (1968) urmat de alte numeroase volume de versuri: „*Rod III*” (1975); „*Rod IV*” (1977); „*Muzeon*” (1979); „*La Baaad*” (1979); „*Fragmente din Muzeon*” (1972); „*Doina*” (1983); „*Rosarium*” (1996). Autor al piesei de teatru „*Mica dramă*” (1969), precum și a volumelor de esuri: „*Pentru Marin Preda*” (1996); „*Timpul asasinilor*” (1997, în colaborare); viziuni proprii, șocante despre moartea lui Nicolae Labiș și Marin Preda; sau o antologie „*Cântecul amintirii*” (1978).

Împreună cu Maria Ivănescu, soția sa, numeroase traduceri din/în limba franceză, a unor autori mai mult sau mai puțin cunoscuți: Mircea Eliade, Blaise Pascal; Robert Muchembled; Louis-Ferdinand Céline; Jean Andauze. Crea muzică și își cânta propriile versuri sau cele ale unor poeți ca Pindar, Villon, Baudelaire, Poe, Mihai Eminescu, George Bacovia și a multor altora, cu un talent deosebit, trăirile sale dense găsind aici o largă arie de exprimare.

Caracterizându-l, criticul Petru Poantă afirma că este: „Poet senzual și fantast, în opera căruia rafinamentele moderniste se îmbină cu inspirația folclorică și lirica trubadurescă [...]. De la semnul exclamării cu care își începe fiecare strofă, la tonalitatea arhaizantă, incantatorie a expresiei și la tendința reluării versurilor în refrene, poezia sa poartă pecetea unui lirism original, primitiv cu ostentație în care textul nu mai este destinat lecturii, ci recitării”. („Dicționarul general al literaturii române”, vol. III, E-K. București, Editura Univers Enciclopedic, 2005, p. 713)

Creația sa este a unui scriitor incomod, ce derutează prin violența de limbaj sau prin rafinament și erudiție. Teme prioritare sunt cele ale morții, dar și ale iubirii, creându-i deseori desnădejde, oroare, dar și adorație sau extaz: „!la margine de lume unde Tatăl, Părintele din ceriuri ne-a uitat, / și unde Maica noastră cea Fecioară, cu zâmbet de lumină încreat, / nu îmi mai miruiește trupu-n lacrimi, de două mii de ani crucificat, / acolo unde nu te-ajută nimeni, acolo toată viața mea am stat, / acolo unde nu te-ajută nimeni, acolo toată viața mea am stat” („*Către discipoli*”).

Își caracteriza astfel scrisul: „...Mă dor mâinile de scris / de la stânga înspre dreapta / chinu-mi-s, alinu-mi-s, / numai scrisu-mi este Fapta, / mă dor mâinile de scris / de la stânga înspre dreapta / chinu-mi-s alinu-mi-s / numai scrisu-mi este Fapta” („*Doina* «Mă dor mâinile de scris»”). Dorea ca să-i fie șters „cenușiul vieții / colbul care-mi împăienjenește vederea”, constatând că de fapt în existența omenească, toți vor fi neînsemnați „în fața Divinității esența unei vieți și se va releva”. („*Agamemnon* «Prefață»”). Sunt accente bacoviene și nu numai.

Despre omul Cezar Ivănescu și scrisul său, Ion Rotaru afirma că: „El nici nu ar fi un adevărat poet dacă nu ar fi așa cum este. Pentru aceasta – «defect venial în gradul cel mai înalt!» – el trebuie, admirat, prețuit. Nu pentru că ar fi un unicat în contextul liricii noastre actuale (pentru că toți poeții sunt așa), ci pentru franchețea absolută cu care ni se prezintă în fața ochilor cu inima în palmă, așa cum l-a făcut mama natură. Avem mare nevoie și de oameni ca aceștia în oceanul de minciuni și de ipocrizie bizantin – balcanizantă în care trăim în momentul de față, mai mult ca oricând”. (Ion Rotaru. „O istorie a literaturii române de la origini până în prezent, București, Editura Dacoromână TDG, 2006, p. 832)

Ca orice voce marcantă a scrisului românesc din toate timpurile, adulat sau contestat, rămâne un împătimit de frumos, cu o mare generozitate pentru lectură, văzută ca o înnobilare a sufletului.

Scrieri: *Rod*, București, Editura pentru Literatură, 1968; *Mica dramă*, debut în teatru, Pitești, 1969; *Rod III*, București, Editura Cartea Românească, 1975; *Rod IV*, București, Editura Cartea Românească, 1977; *Muzeon*, București, Editura Eminescu, 1979; *La Baaad*, București, Editura Cartea Românească, 1979; *Fragmente din Muzeon*, București, Editura Cartea Românească, 1982; *Doina*, București, Editura Cartea

Românească, 1983; **Rod**, București, Editura Albatros, 1985; **Doina**, București, Editura Cartea Românească, 1987; **Pentru Marin Preda**, Iași, Editura Timpul, 1996; **Jeu d'Amour**, Timișoara, Editura Helicon, 1995; **Rosarium**, Timișoara, Editura Helicon, 1996; **Rod/Seed Time and Harvest**, București, Editura Cogito, 1996; **La Baad**, București, Editura Eminescu, 1996; **Timpul asasinilor**, București, Editura Libra, 1997; **Poeme**, București, Editura Crater, 1999; **Efebul de la Marathon**, București, Editura Minerva, 2000; **Doina (Tatăl meu Rusia)**, Iași, Editura Junimea, 2000; **Opera poetică**, 2 vol., Chișinău, Editura Cartier, 2000; **La Baaad/In Baaad**, Iași, Editura Junimea, 2000; **Poeme și Proză**, Bârlad, 2008; **Rod**, București, Pitești, Editura Paralela 45, 2010; **Erudita pietate**, Iași, Editura Junimea, 2011; **La Baaad**, Cluj-Napoca, Editura Dacia XXI, 2011; **Dialoguri televizate (Despre cărți și nu numai...)**, Iași, Editura Junimea, 2013.

Antologii: **Cântecul amintirii**, București, Editura Minerva, 1978; **Testament – Anthology of modern Romania Verse – Bilingual Edition English/Romanian (Testament – Anthologie de Poezie Română Modernă – Ediție Bilingvă Engleză/Română)**, București, Editura Minerva, 2012

Traduceri din limba franceză: Louis-Ferdinand Céline, **Călătorie la capătul nopții**, Editura Cartea Românească, București, 1978 (traducere Maria Ivănescu, prefață Cezar Ivănescu); Mircea Eliade, **De la Zalmoxis la Genghis-han**, Editura Științifică și Enciclopedică, București, 1980 (împreună cu Maria Ivănescu); Mircea Eliade, **Eseuri. Mitul eternei reîntoarceri. Mituri, vise și mistere**, Editura Științifică, București, 1991 (împreună cu Maria Ivănescu), cu un cuvânt-înainte de Cezar Ivănescu: **Jeu d'Amour**; Robert Muchembled, **Magia și vrăjitoria în Europa din Evul mediu până astăzi**, Editura Humanitas, București, 1997 (împreună cu Maria Ivănescu); Blaise Pascal, **Cugetări, text integral**, Editura Omniscope, Craiova, 1998 (împreună cu Maria Ivănescu); Jean Andouze, ș.a., **Conversație despre invizibil**, Editura Cartea Românească, București, 1978 (traducere Maria Ivănescu, prefață Cezar Ivănescu); Mircea Eliade, **Făurari și alchimiști**, Editura Humanitas, București, 2008 (împreună cu Maria Ivănescu). În limba franceză: Marin Preda, **L'Intrus**, Editura Minerva, București, 1982 (traducere Maria Ivănescu, prefață Cezar Ivănescu: Marin Preda – *Poésie et vérité*)

Referințe: Piru, Alexandru. **Poezia românească contemporană. 1950-1975**. București, Editura Eminescu, 1975, p. 421-424; Popa, Marian. **Dicționar de literatură contemporană**, ediția a II-a, București, Editura Albatros, 1977, p. 283; Simion, Eugen. **Dicționar de literatură română. Scriitori, reviste, curente**. Coordonator Dim. Păcurariu, București, Editura Univers, 1979, p. 208; Ulici, Laurențiu. **Literatura română contemporană**, București, I, 1995, p. 89-92; Mihăilescu, Dan C.. **Dicționarul scriitorilor români**. D-L. București, Editura „Fundăției Culturale Române”, 1998, p. 676-677; Codreanu, Theodor. **Eseu despre Cezar Ivănescu**, Târgoviște, Editura Macarie, 1998; Mincu, Marin. **Poeticitate românească postbelică**, Constanța Editura Pontica, 2000, p. 248-253; Ursache, Petru. **Înamorați într-o moarte, ErosPoesis la Cezar Ivănescu**, Iași, Editura Timpul, 2004; **Dicționarul general al literaturii române**, lit. E-K, București, Editura Univers Enciclopedic, 2005, p. 713-715; Sasu, Aurel. **Dicționarul biografic al literaturii române**, Pitești, Editura Paralela 45, 2006, p. 808-809; Rotaru, Ion. **O istorie a literaturii române de la origini până în prezent**, București, Editura Dacoromână TDC, 2006, p. 829-832; Pop, Ion. **Dicționar analitic de opere literare românești**, Cluj-Napoca, Editura Casa Cărții de Știință, 2007, p. I, p. 489-490; p. IIa, p. 881-882; Manolescu, Nicolae. **Istoria critică a literaturii române**, Pitești, Editura Paralela 45, 2008, p. 1069-1073; Busuioc, N.; Busuioc, Fl. **Scriitori și publiciști ieșeni contemporani**, Iași, Editura Vasiliana '98, 2009, p. 388-391; Popa, Marian. **Istoria literaturii române de azi pe mâine**, București, Editura Semne, 2009, p. 477-479; Ursache, Petru. **Eros & Thanatos la Cezar Ivănescu**, București, Editura Contemporanul, 2010; Codreanu, Theodor. **Cezar Ivănescu – Transmodernul**, Iași, Editura Princeps Edit, 2012; Petrescu, Victor. **Portretistică literară de la Heliade încoace**, Târgoviște, Editura Bibliotheca, 2016, p. 256-261.

Cornel Mărculescu

Maria Cunțan (1862-1935)

Duioasa cântăreață a tristeții
și singurătății care a trecut
și prin orașul de la Chindie

Maria Cunțan s-a născut pe 7 februarie 1862 la Sibiu, fiind fata cea mare a lui Dimitrie Cunța, preot, compozitor și profesor de muzică bisericească și tipic la Seminarul Andreian. Și-a petrecut copilăria la Sibiu în casa unor părinți „evlavioși și cuminiți” din Ulița Poplăcii nr. 5, dar și „în tovărășia păpușilor sau în curtea cu verdeață a bisericii din preajma casei părintești” (nota revista Transilvania în 1972), acolo unde, la numai șase ani a jucat rolul unui copil într-o piesă de teatru tradusă din limba franceză și pusă în scenă de trupa condusă de Mihai Pascaly în iunie 1868, iar ineditul acestei întâmplări este dat de faptul că cel care îi șoptea replicile era Mihai Eminescu, cel care era angajat la vremea respectivă pe post de suflor.

În anul 1878, Maria Cunțan alături de tatăl ei, care era membru în comitetul de conducere, a participat la înființarea „Reuniunii Române de Muzică” din Sibiu, iar în 1891 a debutat în revista „Tribuna”. Maria Cunțan a urmat Liceul luteran din Sibiu, iar ulterior Institutul francez Vigand, perioadă care a marcat totodată atât debutul poetei cu versuri stilizate asemănătoare poemului *Sara pe deal*, al lui Mihai Eminescu, cât și povestea de dragoste cu Ilarie Chendi (studia teologia la Seminarul din Sibiu), căruia i-a dedicat versurile de dragoste, iar Victor Eftimiu (1889-1972) îl caracteriza ca fiind *elegantul și causticul critic literar, ardeleanul care a scris cea mai limpede și mai vioaie limbă românească*. Fiind dezertor din armata austro-ungară, Ilarie Chendi a fost nevoit să plece la București, de unde s-a mai putut întoarce abia în 1910, când a trebuit să-și scrie dizertația pentru studiile teologice. Momentul reîntâlnirii cu Maria Cunțan a fost unul epocal, care a marcat-o pe poetă, aceasta scriind cu această ocazie cele mai frumoase versuri: „Acum, când numai pietre de morminte/ Trecutu'n amintire ni-l mai țin,/ De ce-ai venit să-mi mai aduci aminte?/ De ce -ai venit să pleci ca un străin?”//

Maria Cunțan s-a făcut cunoscută în mediul literar al Sibiului, unde i-a cunoscut pe colaboratorii revistei „Tribuna”, Octavian Goga (1881-1938) și Ioan Russu-Șirianu (1864-1909), devenind fascinată de opera și personalitatea lui Ioan Slavici (1848-1925) și, mai cu seamă, de George Coșbuc (1866-1918). Nu întâmplător, Ioan Slavici i-a facilitat intrarea la Institutul Manliu din București, unde a ocupat o vreme funcția de subdirectoare, dar atmosfera de intrigă a determinat-o curând să părăsească instituția și să devină institutoare în familia unui negustor. S-a dedicat scrierii de versuri și a realizat importante traduceri,

semnate și cu pseudonimele *Liliac* și *Rim*, pe care le-a publicat în „Familia” (Oradea Mare) lui Iosif Vulcan (1841-1907), „Tribuna” lui Ioan Slavici, „Revista Ilustrată” (condusă de D. P. Barcianu, unde a publicat proza *Din viața mea școlară*), „Dochia”, condusă de Adela Xenopol, Revista politică și literară „Vatra” (Blaj), dar și în „Sămănătorul” (condus întâi de Vlahuță și Coșbuc, apoi de Nicolae Iorga), „Convorbiri literare”, „Telegraful Român”, „Foaia Poporului”, „Țara Noastră”, „Tribuna Poporului” (Arad), „Viața literară și artistică”, „Flacăra”, „Sburătorul”, „Junimea literară”, „Primăvara”, „Viitorul româncelor”, „Revista scriitoarelor și scriitorilor români”.

În anul 1901, poeta și-a strâns toate versurile publicate prin diferite ziare și reviste, pe care le-a cuprins în volumul „*Poezii*”, publicat la Orăștie, despre care Octavian Goga a scris că are „*condeiul cel mai chemat de a interpreta sentimentul femeii române în Țara Ardealului*”. Aprecieri laudative a primit poeta și din partea Aidei Vrioni (prima jurnalistă profesionistă din România, al cărei nume real era Maria Mateescu 1880-1954), care subliniază aportul adus de Maria Cunțan la promovarea poeziei populare: „*În versurile Mariei Cunțan, întâlnim denumirile neaoș românești ce se dau diverselor obiecte casnice din gospodăriile rurale. Talentata poetă a arătat astfel că graiul poporului de la țară are în poezie aceeași frumoasă rezonanță ca și limbajul așa zis cult*”.

În toamna anului 1895, Maria Cunțan a scris frumoasa poezie „*Doina firelor de tort*”, pe care i-a dedicat-o lui George Coșbuc și care a fost publicată un an mai târziu în 1896 în Revista „Tribuna” de la Sibiu și în Revista „Dochia” de la București.

Odată cu apariția revistei „*Luceafărul*” la Budapesta, în 1903, Maria Cunțan a devenit unul din colaboratorii de bază ai publicației, semnând aproape în fiecare număr versuri originale, traduceri sau poeme în proză. Cu ocazia deschiderii la 5 noiembrie 1903 a ședințelor literare ale societății „România Jună” din Viena, lingvistul Sextil Pușcariu (1877-1948) referindu-se la poeta Maria Cunțan, afirma că: „*de nu s-ar fi născut Coșbuc, am avea totuși volumașul d-șoarei Cunțan, cu aceleași trăsături caracteristice. D-șoara Cunțan reprezintă oarecum nota care lipsește în poeziile lui Coșbuc, nota de melancolie, de duioșie, o găsim la gîngășa privighetoare de la Sibiu, cu doinele ei saturate de lacrimi*”.

În anul 1905, i-a apărut cel de-al doilea volum de versuri, publicat la Institutul de Editură Minerva din București, intitulat tot „*Poezii*”, iar în 1909, traducerea dramei lui Schiller „*Fecioara din Orleans*” la editura W. Krafft din Sibiu, an în care era confirmată ca membră activă a „Societății Scriitorilor Români”, alături de alte două poete, Izabela Sadoveanu Evan (1870-1941; a fost primul critic literar-femeie din România) și Elena Farago (1878-1954). De asemenea, la editura Cartea Românească, în nr. 127-128 din „Pagini alese din scriitorii români”, era publicat un nou volum de *Poezii* sub semnătura Mariei Cunțan, despre care se amintea în *Calendarul Minervei* pe anul 1908: „*Iată, în sfârșit, un suflet de femeie în poezii armonioase. Puține scriitoare române au reușit așa de bine să ne arate cum și ce simte o inimă aleasă de poetă. În acest volum, descoperim multe colțuri de viață, multă sensibilitate feminină și muzică duioasă și delicată*”.

Însă, moartea tatălui, pe 27 iunie 1910, i-a provocat nu doar o durere fără margini, ci și mari probleme materiale, întrucât, cu mama nu se înțelesese niciodată bine, drept pentru care Maria Cunțan a ajuns, o biată învățătoare bolnavă, săracă și fără niciun sprijin. Totuși, în anul 1911, Maria Cunțan a participat alături de Octavian Goga, Emil Gârleanu (1878-1914), Cincinat Pavelescu (1872-1934), Ion Agârbiceanu (1882-1963) și Victor Eftimiu, la prima șezătoare literară a scriitorilor români care s-a desfășurat în sala festivă a

„ASTREI”, unde poeta a recitat poezia „Povestea cântecului”.

Astfel, Maria Cunțan a fost nevoită să părăsească definitiv Ardealul, fiind ajutată de Andrei Bârseanu (1858-1912) și Octavian Codru Tăslăuanu (1876-1942), și din cauza situației materiale precare, s-a mutat în Azilul Domnița Bălașa din București. În anul 1915, poeta și-a mărturisit amărăciunea plecării sale definitive din Sibiu, în poemul „Despărțire”:

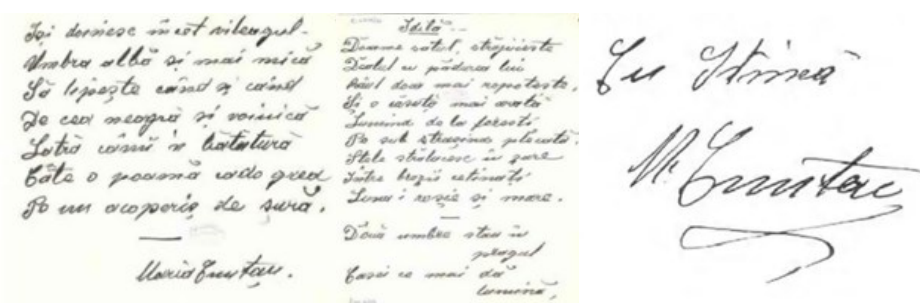
„Rămâi cu bine, nuc bătrân/ Cu ramuri lungi și aplecate,/ Tu, luncă cu miros de fân.../ Și cu vedenii neuitate./ De-acuma n-o să ne mai știm,/ Căci primăvara nu revine,/ Rămâi cu bine, țintirim/ Și tu, biserică-n ruine./ Rămâi cu bine, drag izvor,/ Plop ce din frunză nu mai tace/ Și tu, din sânul codrilor/ Fântână, loc ales de pace./ Rămâi cu bine, drag bordei/ Voi, babelor cu furci în brăie.../ S-a scuturat floarea de tei/ Și noi ne scuturăm ca mâine...”

Tot în anul 1915, Maria Cunțan a scris poezia „Unui trecător”, cu ocazia trecerii prin Sibiu a principelui Carol, care a fost publicată în paginile revistei „Viitorul româncelor”. În același timp, cu sprijinul lui Ion Bianu (1856-1935), cea care „a îmbogățit literatura feminină românească cu câteva note sincere, cu câteva cuvinte adevărate” (Garabet Ibrăileanu), și-a găsit un loc la Azilul „Domnița Bălașa”. După intrarea României în război în anul 1916, Maria Cunțan a devenit soră de caritate și și-a petrecut zile și nopți în șir stând de veghe la căpătâiul răniților, perioadă în care, găsindu-se într-o situație limită, prin intermediul Bucurei Dumbravă, poeta i-a cerut un post de educatoare Hortensiei Papadat Bengescu (1876-1955), care la vremea respectivă era directoarea azilului Oteteleșanu. Deși aflată în vremuri de restriște, Maria Cunțan și-a strâns cele mai reprezentative poezii în două volume intitulate „Din caerul vremii”, publicate în 1916 la Editura Minerva din București. În mod deosebit atrag atenția *Scrisorile* din volumul II, adresate mamei, în care Maria Cunțan răsfrânge toată tragedia celor mai nobile dorinți, pe care viața le strivește uneori cu ură, sau le zădărnicește înfăptuirea cum i s-a și întâmplat poetei:

„Mă prinde uneori, dorul de-o casă,/ Mă văd între copiii mei la masă./ Alături, cel mai mic, un făt frumos,/ Îmi tinde dornic brațele de jos/ Se trage către mine nctinel,/ Mi-e cel mai drag căci seamănă cu el.../ Din acest vis mă smulg așa de greu.../ Simt c-am pierdut ce-n lume a fost al meu/ Când vei ceti rândurile ce-am scris/ Binecuvântată ntârziatul vis/ Ce nu se poate risipi de tot/ Căci visul, mamă, visul ți-e nepot.../ Să fi avut și eu un leagăn/ Și-un copilăș să-l strâng la piept/ N-aș fi plătit și eu cu chinuri/ Norocul mașter și nedrept?/ N-aș fi avut și eu tărie/ Să-i dau prisosul meu de viață/ Și simțurile ntinerite/ Ca razele de dimineață?/ Nu-i strecuram și eu în vine/ Cristalul râului de munte/ Nu-i dam o limbă și-o credință/ Cu care lupta s-o înfrunte?/ Nu coboram ca rândunica cu firimitura cea dintâi/ Nu-i străjuiam și eu ca tine/ Noptile lungi la căpătâi?/ N-aș fi avut lumina n suflet/ Să prețuiesc comoara mea?/ Cu dorul meu am trecut pragul/ Atâtor case și chilii/ L-am dus ca să-i arăt ce-i viața/ Dar nu l-am putut încălzi.../ Acum că și-a mplinit menirea/ Cu jertfa vieții mele ntregi.../ El ar cuprinde cu brațul artei/ Pe toți orfanii lumii ntregi.../ Am adunat atâtea doruri,/ Și pe-un altar le-am grămadit/ Dar fericirea vieții mele/ Mănâncă pâne de cersit...”

Între anii 1918-1919, deși Maria Cunțan a fost diagnosticată cu tuberculoză, totuși a continuat să scrie cu îndârjire. Poemele „O zi la școală”, „La colibă”, „Horus”, „Te Deum”, „Brâncovenii”, „Dorul de mama”, „Altare”, „Orfanele”, „Legenda”, volumul de versuri

„File rupte”, poemul dramatic „Nepotul lui Moș Pralea”, povestirea „Frații Mircea” și piesele „Dorul de mama”, „Cântarea lui Andrei”, „Copiii bardului”, au ajuns, după moartea ei, în manuscris, la Biblioteca Academiei.

Un lucru mai puțin cunoscut despre viața poetei Maria Cunțan, este faptul că aceasta și-a legat numele de orașul Târgoviște, prin îndelungatul popas pe care l-a făcut în Cetatea Chindiei între anii 1919-1925. Din cercetările efectuate de noi la Serviciul Județean Dâmbovița al Arhivelor Naționale, am desprins un lucru foarte interesant în Revista „Târgoviștea”, nr. 3 din 1940, unde aflăm că „Maria Cunțan a fost adusă de doamna Stematiu, președinta Crucii Roșii...poeta cade bolnavă și este adăpostită într-o cameră a spitalului aflat în apropierea Curții Domnești”. Așa cum este precizat în paginile revistei Târgoviștea, poeta Maria Cunțan a locuit câțiva ani în apropierea zidurilor Curții Domnești din fosta capitală a Țării Românești, într-o clădire în care a funcționat Spitalul Județean, iar apoi sediul Legiunii de Jandarmi din Târgoviște, iar înainte de demolările din anii '70, a funcționat administrația întreprinderii de electricitate. În perioada cât a locuit la Târgoviște poeta Maria Cunțan, despre care Nicolae Iorga spunea că a scris „cele mai frumoase versuri între ardelenii trecuți dincoace”, a publicat versuri în Revista Vlăstarul, a Liceului Ienăchiță Văcărescu, dintre care amintim poeziile Primăvara, Zbuciumul și Zbor de vară.

Obosită, singură și grav bolnavă, Maria Cunțan a decis, în 1926, să renunțe la scris.

„Mi-e trupul greu și mâna obosită/ Îmbracă-mă-n cămașă azurie/ Și-mi încălzește inima pustie,/ Înviează cobza ruginită”.

Poeta a încetat din viață pe 23 noiembrie 1935 la sanatoriul Filaret și a fost înmormântată la Cimitirul Bellu. Despre acest eveniment nefericit, Ziarul „Tribuna” scria atunci: „Se cuvine ca pe proaspătul mormânt al Mariei Cunțan să nu se aștearnă niciodată paragina uitării, pentru că a fost o mare poetă, iar Sibiul prin oamenii de bine și cu posibilități să-i ridice cel puțin un bust”, iar ziarul „Dimineața” consemna: „Retrasă și aproape uitată de lume, trăia aici, în Capitală, scriitoarea ardeleană Maria Cunțan, o existență zbuciumată, deopotrivă torturată de boală și privațiune. Sunt mai bine de două decenii de când părăsise Sibiul și se stabilise în Bucureștii care-i făcuseră o primire călduroasă poeziilor sale delicate, strânse în două volume editate de „Minerva” în ajunul războiului („Din caierul vremii. Versuri”, 1916). Era o ediție completă a versurilor sale risipite cu dărnicie printr-o lungă carieră literară, în aproape toate foile și revistele din Ardeal. De atunci n-a mai scris aproape nimic, căci a fost legată aproape neînterupt de patul de suferință al sanatoriilor, până la această vârstă de 73 ani”. De asemenea, aceeași gazetă prezenta cu amărăciune în paginile sale, despre ceremonia de înmormântare a Mariei Cunțan: „La căpătâiul ei, înainte de a fi acoperită de pământul umed, nu a străjuit decât un grup restrâns, printre care remarcăm: d-na Irena Procopiu, doamnă de onoare a Reginei Maria, care a depus din partea suveranei o splendidă jerbă de crizanteme, dl. Nicolae Iorga, doamna Aida Vrioni, familia Roșca, doamna Veturia Goga, doamna Livia Crăciunescu, domnișoara Maria Lemeny și o delegație de eleve a liceului „Carmen Sylva”.

Cu această ocazie, din partea Societății Scriitorilor Români, a vorbit doamna Aida Vrioni, care după săvârșirea slujbei religioase, a evocat personalitatea poetei: „În acest sfârșit de noiembrie trist și umed, a trecut în lumea celor care nu mai suferă cântăreața duioasă, pe care către sfârșitul veacului trecut ne-a dăruit-o Ardealul... A cântat dragostea, dar nu dragostea victorioasă, ci aceea care suferă în tăcere și se resemnează. De o extrem de fină sensibilitate, toate simțămintele ei erau exprimate în surdină, niciodată în tonuri violente și zgomotoase. Deși poetă de real talent, a trecut prin viață ca o umbră. De o modestie fără pereche, făcea impresia că se temea să și vorbească, ca să nu fie inoportună sau plicticoasă. Cu asemenea calități sufletești era fatal ca talentata noastră colegă să nu poată răzbate în viață. Sensitiva floare a Ardealului n-avea stofă de biruitor. Delicatețea și modestia sunt arme minore, inofensive și cu ele nu se pot câștiga victorii. Era de la început sortită să fie o învinsă.

Puținică la trup, dar atât de mare la suflet, poeta care s-a stins într-un spital de tuberculoși lasă după ea o operă nepieritoare, în care dragostea de neam reiese aproape din fiecare vers. Sufletul ei de o rară frăgezime și candoare a zburat acolo unde nu sunt camere triste, nici aziluri de bătrâni singuri și nedoriți și nici paturi reci de spital. Și acum, bună și blândă colegă, am venit aici, în fața sicriului tău, să-ți aduc flori și un ultim omagiu”.

Un articol emoționant i-a dedicat și marele istoric Nicolae Iorga (1871-1940) în „Neamul Românesc”, prezent la ceremonia înmormântării Mariei Cunțan: „Într-un spital de oftica bătrâneților foarte înaintate, s-a stins singur un suflet blând și bun care n-a avut parte în viață de niciun noroc și pare chiar că n-a avut vreodată îndrăzneala să creadă că pe această lume ar putea fi un colț de fericire sau măcar de liniște asigurată pentru dânsa. Maria Cunțan, fiica unui preot și profesor respectat din vechiul Sibiu, nu părea însă a fi născută pentru deceniile de trai muced într-un azil de bătrâni și nici pentru agonia dintr-un colț de sanatoriu. Crescută cu îngrijire, cunoștea foarte bine literatura germană și avea un frumos talent poetic minor, făcut tot din sinceritate și simplitate (...) Avea prietene și nu o dată o privire de afecțiune s-a îndreptat de cine o putea întovărăși în viața, care trebuia să-i ajungă așa, de pustie, către fata mărunțică privind din colțul ei de sfială cu o uimită frică oamenii și lucrurile. A tipărit în Ardealul ei, ca și în „Sămănătorul”, destul ca să fie cunoscută, nu însă destul ca să fie apoi urmărită cu simpatie. Și, pe urmă, în negura care a cuprins pe orfană și pe femeia doborâtă de vârstă, rareori condeiul s-a coborât pe hârtie pentru o plângere obosită. Cu voluptate se va fi despărțit săraca de lănceda osândă a biete sale ființe nenorocite, dar cântecul îi rămâne curat și clar”.

Drum pustiu

Mâna sorții ce mă poartă/ M-a adus la umbra ta,/ Drum pustiu, cărare moartă/ Ce m'ai rătacit așa?/ N-a mai fost și pentru mine/ Liniște și cer senin -/ De-mi înec pustiu'n lume/ Bucurie și suspin?/ Nu e vatră cât e firea,/ Chilioară sau bordei,/ Ca să-mi pot scuti iubirea/ Sub acoperișul ei?/ Am sădit pe deal la cruce/ Al credinței busuioc,/ Păsărelele-mi vor duce/ Sămânța din foc în loc,/ Și-a nădejdei verzi vlăstare/ De pe crengi ce voi tăia/ Ca să-ți pot urma cărare/ În sălbătăciunea ta.//

Ca și în cazul poetei târgoviștene Smaranda Gheorghiu (1857-1944), autoarea cunoscutelor versuri „Vine, vine, primăvara”, dar despre care foarte mult timp nu s-a știut că ea le-a scris, Maria Cunțan a scris versurile „Pe sub fereastră curge-un râu”, care ulterior au fost puse pe muzică sub forma unei romanțe fredonată și astăzi:

„Pe sub fereastră curge-un râu,/ Sunt lacrimile mele,/ Fetitele cu șorțu-n brâu/ Își spală fața-n ele.// Și răd cu râsul lor nebun/ Când turmele-și adapă/ Și nu-nțeleg, dacă, le spun, Că-s lacrimi și nu-i apă.// Vin și bătrânele din sat/ Cu glasul lor subțire/ Și țin în drum de mine sfat/ Că n-am nici o gândire.// Sătulă de atâta sfat/ Și-atâtea vorbe rele/ Închid oblonul dinspre sat/ Și-mi cânt doinele mele“.//

Ordinul „Ferdinand I” conferit în 1930 reginei Maria

Regina Maria s-a născut în Eastwell, în provincia Kent, Marea Britanie, la 29 octombrie 1875¹, fiind nepoata reginei Victoria² și a doua la părinți³. Principesa Maria s-a căsătorit cu principele Ferdinand în 29 decembrie 1892 / 10 ianuarie 1893, la castelul Sigmaringen⁴.

A depus o intensă muncă de sprijinire a intereselor și drepturilor României în publicații de prestigiu din Europa. În anii Războiului de Întregire Națională (1916-1918) s-a dedicat îngrijirii și ajutorării răniților și văduvelor de război. A călătorit la Paris în timpul Conferinței de pace și ulterior în S.U.A. (1924), susținând cauza românilor. I se datorează construirea palatului de la Balcic. A scris, îndeosebi literatură memorialistică, dar și povestiri și romane, multe scrise sau traduse și în română: *The Dreamer of dreams* (1912); *The Lily of Life* (1912); *A Story of Great Longing* (1915); *Ilderim. Poveste în umbră și lumină* (1915); *Patru anotimpuri* (1915); *Povestea unei inimi* (1915); *Regina cea rea* (1916); *The Stealers of Night* (1916); *O poveste de la Sfântul Munte* (1917); *The Story of Naughty Kildeen* (1917); *Minola. Povestea unei mici regine triste* (1918); *Queen in a Crisis: „It is No Sinicure to be the Queen of a Country”* (1918); *Gânduri și icoane din timpul războiului* (1919); *Some Memories of the Russian Court* (1919); *The Vanished Tsarina* (1919); *Un Martyr de la Grande Tragedie: Le Tsar Nicolas II* (1919); *Peeping Pansy* (1920); *The Fallen Czar* (1920); *A Resurrected Army* (1921); *My country* (1921); *The Queen's of Romania Fairy Book* (1923); *The Voice on the Mountain* (1923); *The Lost Princess* (1924); *Înainte și după războiu* (1925); *Lulaloo – A Fairy Tale Told by a Queen* (1925); *Sămânța înțelepciunii* (1925); *Une reine regarde la vie* (1925); *My Journey to America. Impressions of America* (1926); *Păsări fantastice pe albastrul cerului* (1928); *The Magic Doll of Romania* (1929); *Casele mele de vis* (1930); *Crowned Queens* (1930); *Stella Maris. Cea mai mică biserică din lume* (1930); *Copila cu ochi albaștri* (1931); *Ce a văzut soldatul Vasile. Poveste din timpul războiului* (1932); *The Story of My Life* (1934) ș.a. A fost distinsă cu mai multe decorații române și străine. A fost membru de onoare al Academiei Române – 1 mai 1915. A încetat din viață la Sinaia, județul Prahova, în 18 iulie 1938.⁵

Regina Maria

Urmare a raportului lui G. G. Mironescu, președintele Consiliului de Miniștri, ministrul de Externe, cancelar al Ordinilor, nr. 38.840 din 1930⁶, regele Carol al II-lea a semnat în București, la 12 iunie 1930, decretul nr. 2.152⁷, prin care regina Maria⁸, care a fost sufletul ideii de unitate națională în timpul războiului de întregire, s-a înscris printre membrii Ordinului „Ferdinand I” în gradul de Mare Cruce cu Colan⁹.

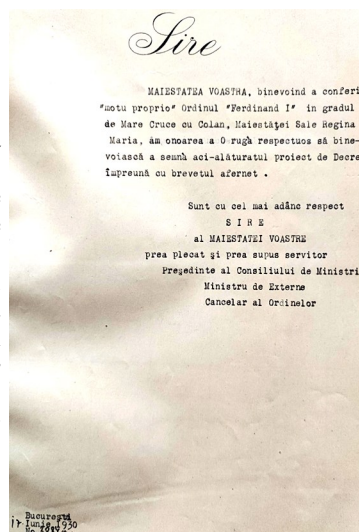
Ordinul „Ferdinand I” a fost instituit la 10 mai 1929, cu scopul de a perpetua amintirea regelui care a realizat întregirea României. S-a conferit numai *„românilor care, prin activitatea lor sau prin faptele lor militare, au contribuit la realizarea Unirii sau pentru cei care în viitor își vor câștiga merite excepționale față de țară”*¹⁰.

Ordinul „Ferdinand I” în gradul de Mare Cruce¹¹ constă în însemn, lentă și placă. Însemnul este o cruce, cu latura de 40 mm, cu brațele egale și cu capetele lor despicate, în forma a două litere „F” adosate, formând cifra regelui Ferdinand I. Crucea, emailată verde-închis, cu marginea de metal aurit, este surmontată de coroana regală, de metal aurit, cu interiorul smălțuit roșu-închis, care fixează însemnul de funda lentei. Lenta Ordinului are lățimea de 100 mm și este terminată la partea inferioară printr-o fundă. Lenta este de culoare albastru-închis, având la mijloc o dungă galbenă, străbătută de un fir roșu suficient de lat pentru a fi vizibil. Placa Ordinului este o stea romboidală, cu latura de 42 mm și diagonală de 72 mm, cu raze aurite, convergente de la centru spre laturi. Pe placă s-a aplicat însemnul Ordinului.¹²

Lanțul colanului¹³ este format din inele late de aur, câte două, alternând cu cruci de ale ordinului și anume: șase de smalt verde și șase de smalt albastru. De lanț atârnă crucea ordinului, de smalt verde. Gradul de colan are și cordonul și placa de mare cruce.

Ordinul „Ferdinand I” în gradul de Comandor (avers și revers, fără panglică)

Raportul lui G. G. Mironescu, președintele Consiliului de Miniștri, ministrul de Externe, cancelar al Ordinilor, nr. 38.840 din iunie 1930

Note

1. *Maria a României. Portretul unei mari regine*, volumul I, coordonator și coautor: Narcis Dorin Ion, Muzeul Național Peleş, Sinaia, 2018, p. 19
2. Victoria (1819-1901), regină a Marii Britanii și Irlandei (1837-1901) și împărăteasă a Indiei (1876-1901); căsătorită cu Albert, prinț de Saxa-Coburg-Gotha; Maria, Regina României, *Povestea vieții mele*, volumul I, p. 27
3. Tatăl său a fost Alfred (1844-1900), duce de Edinburgh, după 1893, duce de Saxa-Coburg-Gotha; al doilea fiu al reginei

Victoria și al principelui Albert; căsătorit cu Maria Alexandrovna, născută mare ducesă a Rusiei. Mama sa a fost Maria Alexandrovna (1853-1920), principesă de Edinburgh, născută mare ducesă a Rusiei; fiica țarului Alexandru al doilea și a țarinei Maria; căsătorită cu Alfred, duce de Edinburgh; a devenit ducesă de Edinburgh și, după 1893, ducesă de Saxa-Coburg-Gotha; Maria, Regina României, *Povestea vieții mele*, volumul I, p. 27

Ordinul „Ferdinand I” în gradul de Mare Cruce

4. *Maria a României. Portretul unei mari regine*, volumul I, p. 31
5. Dorina N. Rusu, *Membrii Academiei Române: 1866-2022. Dicționar*, Partea a II-a (M-Z, Anexe), ediția a VI-a, revăzută și adăugită, cuvânt înainte: acad. Ioan-Aurel Pop, președintele Academiei Române, București, Editura Academiei Române, 2023, p. 40
6. Arhivele Naționale Istorice Centrale, *Ministerul Afacerilor Externe. Cancelaria Ordinilor*, dosar nr. 312/1930
7. Publicat în „Monitorul Oficial” nr. 135 din 21 iunie 1930, p. 4594
8. Fotografia reginei Maria provine de la Arhivele Naționale Istorice Centrale, *Documente fotografice*, BU-FD-01073-6-00040-152
9. Art. 10 din *Regulamentul pentru punerea în aplicare a Legii relativă la instituirea Ordinului „Ferdinand I” și a Medalei „Ferdinand I”*, sancționat prin decretul regal nr. 2.533 din 30 iunie 1930, publicat în „Monitorul Oficial” nr. 149 din 8 iulie 1930, pp. 5186-5188
10. *Legea pentru instituirea Ordinului Ferdinand I și a Medaliei Ferdinand I* nr. 1.537 din 17 mai 1929, publicată în „Monitorul Oficial” nr. 107 din 18 mai 1929, p. 3766
11. Reproductorile grafice ale Ordinului „Ferdinand I”, în grad de Mare Cruce, provin de la Complexul Muzeal Arad
12. Victor Cațavei, *Din colecția de ordine și medalii a Muzeului județean Arad*, în „Ziridava”, VI, 1976, pp. 495-496; *Decorații românești de război 1860-1947*, autori: Ion Safta, Rotaru Jipa, Tiberiu Velter, Floricel Marinescu, Editura Universitaria, București, 1993, pp. 145-146; Tudor Alexandru Martin, Katiușa Pârvan, Cătălina Opaschi, *Onoarea națiunilor (II). Ordine și decorații românești din patrimoniul Muzeului Național de Istorie a României*, Muzeul Național de Istorie a României, București, 2016, pp. 172-173; Laurențiu-Ștefan Szemkovics, *Decorații conferite arădenilor în perioada 1918-1931*, Editura MEGA, Cluj-Napoca, 2023, pp. 17-20; idem, *Ordinul „Ferdinand I” conferit în 1931 unui maior din Conop, județul Arad*, în „Universul Cărții Gutenberg”, anul XV, nr. 56, septembrie 2023, pp. 23-24; idem, *Ordinul „Ferdinand I” conferit în 1931 lui Traian Vuia*, în „Restituiri bănațene”, XI, Societatea de Științe Istorice din România – Filiala Lugoj, Editura Eurostampa, Timișoara, 2023, pp. 255-260; idem, *Ordinul „Ferdinand I” acordat în 1931 comandantului Gărzilor din Maramureș*, în „Revista Arhivei Maramureșene”, anul XVI, nr. 16, 2023, pp. 327-335; idem, *Ordinul „Ferdinand I” acordat în 1931 secretarilor Consiliului Național din Arad*, în „Gutenberg Universul Cărții”, anul XVII, nr. 63, iunie 2025, pp. 27-28; idem, *Ordinul „Ferdinand I” conferit în 1931 directorului ziarului „Unirea”*, în „UZP”, nr. 38, 2025, p. 23
13. Reproducerea grafică a Colanului Ordinului „Ferdinand I” provine de la Muzeul Național de Istorie a României

Ana Ardeleanu

„Mai tot mereu mă poartă dorul/ pe unde n-a călcat piciorul”

Dinastia dorului, volumul de poeme publicat la Editura Unirea, 2025 este cel de-al șaselea, semnat de Ioan Săsărman din orașul Blaj, un împătimit al versului și-al dorului. Creația sa lirică este străbătută de fiorii unor trăiri speciale, precum și de dorința de-a fi oaspete permanent „La curțile dorului”. Poetul forează în sufletul său însetat pentru a obține apa vie a dorului: „Definit în poezie/ Drept al dragostei amnar,/ Doru-n viață-i apă vie/ Și în inimă e jar! (...) E și fluviu, e și marea,/ E și drog și antidot,/ Și-n amor este chemarea/ Ce înecă toate-n tot! (Văpaia). Dorul exprimă mai mult decât o dorință, exprimă o stare ce ne acaparează, pune stăpânire pe sufletul nostru. El nu reflectă simpla nevoie, de-a te revedea cu ființe iubite, de-a revedea locuri dragi, ci este o stare de grație, o lumină lăuntrică, ce se naște în noi, ne copleșește cu intensitatea, oferindu-ne bucurie, uneori tristețe, nostalgie, poate fi, de asemenea, un răspuns la dorul celui drag, la energiile primite din locurile de care sufletul se simte legat. Dorul este prezent în multe dintre creațiile populare românești. Dintre poezii stăpâniți de dor, de un alt fel de dor, este Mihai Eminescu. Genialul poet simte dorința supremă, absolută, ilustrată în metafore arzătoare, cea de a trece în neființă „la marginea mării”, dorință oglindită în poezia de adâncă meditație „Mai am un singur dor”. Apoi eruditul poet, Lucian Blaga, a cărui filozofie a sublimat dorul. În poezia sa dorul capătă semnificații noi, conotații spirituale, o chemare spre infinit și mister: „Cel mai adânc dintre doruri/ e dorul-dor.”

Dorul te mână, dorul te cheamă, determină dialoguri interioare, cu natura, cu viața, iubita, mama, tot ce-i este mai drag sufletului, atunci când se însingurează, lăcrimează, devine vulnerabil. Dorul, în viziunea poetului, luminează, nu generează deșertăciune, uneori poate naște dorința aprinsă, de a îmbrățișa un alt dor, iar din îmbrățișare să rezulte o indestructibilă magmă a iubirii. Scrierile lui Ioan Săsărman fac parte din *Dinastia dorului*, adică din marea dinastie a dorului românesc. Acesta, se spune, că nu are echivalent în alte limbi, nu poate fi tradus. Deci, dorul, s-ar putea afirma, este un dat, o particularitate a sufletului românesc.

Ioan Săsărman, pornește o adevărată ofensivă pentru a ne convinge, din punctul său de vedere, al poeziei sale, că dorul există și se manifestă și într-o societate modernă, consumistă, că el, poetul, este „fiul al dorurilor”.

Într-o exprimare solemnă, alteori mai laxă, încearcă să prindă dorul între cuvinte ca într-un clește de lumină, să-l cerceteze, să-l definească: „Cum se strâng într-o clipire/ Undele unui izvor./ Tot așa într-o iubire/Două doruri într-un dor!// Definit în poezie/ drept al dragostei amnar./ Doru-n viață-i apă vie/ Și în inimă un jar!// Că e nouă ori e veche/Dragostea ce o trăim./ Dorurile fac pereche/ În întregul ce-l iubim!// Și adesea cu fiorul/ Pe „covorul zburător”,/ Dorului îi ducem dorul/ Și plutim de-atâta dor!” (Văpaia). Alteori dorul este invocat și perceput ca o brătară pe suflet, el poate tăinui, poate constrânge, ori poate fi o strălucită podoabă: „Eu, paznicul privirilor tale/ Și al tăinuitelor mele gânduri./ Cele năpădite de speranțe./ Am mersul uitării împiedicat/ Și dorul brătară pe suflet...” (Invocație). Desigur, dorul este bătrân, el a răvășit multe suflete, a fost „și leac și otravă”, a fost și vultur și ciocârlie și pescăruș, a fost popas de iubire și durere, în marea trecere: „Al inimii fluviu e timpul/ Ce curge ducându-și menirea./ Și schimbă-n clepsidră nisipul/ Cu dorul ce-l naște iubirea.// Iar dorul e zborul visării./ Un zbor fără pic de zăbavă./ Și-i zbucium ca sufletul mării/ Ori jarul din clocot de lavă.// Căci dorul în calea uitării/ E vieții și leac și otravă.” (Bătrânul dor). Da, clepsidra a schimbat multe nisipuri, iar inima multe doruri, melancolii și iubiri. Și, da, inima are propria-i arhivă, unde consemnează, pune-n mișcare lumi, oprește lumi pentru a le depăna firul, pentru a strânge în pumnul său firele vieții, a clipelor infinite, pentru a le scrie pe peretele dorului, încât trecutul să devină prezentul tuturor amintirilor trăite și iscălite de poet: „În arhiva inimii./ Jucat pe ațele vieții/ Ca firul gherghefului./ Fierbinte e timpul/ Fragedelor visări!// Din fișicul/ Nescriselor iubiri/ Un pumn de clipe/ Rostogolește chemări./ Pe peretele dorului/ Creionul amintirilor/ Te iscălește.” (Prezență). Laitmotivul acestui volum este dorul, ce inspiră, dă energie poemelor, fiind un făuritor al unui vers de excelență, iar poetul se întoarce la el mereu, pentru a-i aduce ofrandă: „Soare pământesc e dorul./ Și refren al inimii.../ Știu dorul și el mă știe:/ Gheață ce arde și sloi învăpăiat/ În ostrovul iubirii.// „Și-acum încotro durule?”/ Până la tăriile cerului./ Ca pajura din basm./ Când depărtarea unește!” (Ofrandă).

În prezentul volum, *Dinastia dorului*, își fac loc și alte teme, cugetări, notații confesive, asupra cărora poetul s-a oprit, le-a dat o formă nouă de viață, izvorâtă din sufletul său, din spiritul și simțirea sa. Lirica lui Ioan Săsărman reprezintă o expresie a trăirilor, experiențelor, emoțiilor, exprimate uneori cu economie printr-un limbaj poetic aparent auster: ”Zilele acestea am redeschis/ Plicul cu scrisoarea primită/ De la tine când/ Iubirea era doar o copilă./ Totul s-a păstrat perfect./ Și plicul, și coala, și /scrisul, și / Elitele visurilor./ Alături, doar frunza aceea/ În forma unei inimii/ Era ruginie și tristă.../ Ce repede a venit toamna atunci!/ Rece și imensă/ Cât o lacrimă cosmică.” (VAMĂ)

Iubirea este una dintre temele esențiale și predilecte ale autorului. Această zeitate este prezentă în toate și pretutindeni, asemeni dorului. Uneori este întrupată din visare, ori din criptice gânduri: „Mustind de visare/ Te inventez/ Ca o zbatere a luminii în fluturi./ Volută blândă a sorții/ În așteptarea bucuriei/ Atât cât viu e surâsul/ Și lacrima arde...” (Somn). Poetul simte afluxul iubirii, dar și ritmul instituit inimii ce primește iubirea, foamea iubirii, dând consistență existenței sale, devenită apoi dogmă: „Iubirea e o scară./ Te urcă, te coboară/ Și tot ce ea atinge/ În doruri se prelinge...// În regula genezei./ Impusă lui și Evei./ E legea nemuririi/ A morții și iubirii.” (Dogmă).

Găsim în poemele cuprinse în acest volum, variate reflecții asupra timpului, despre revărsarea clipei, despre faptul că toate sunt trecătoare, într-o viață călătoare, doar iubirea rămâne martoră a faptelor noastre: „Două clipe – tic și tac-/ Clipă neagră, clipă albă/ Împreună într-o salbă/ Timpului cunună fac.// Clipele ce le clipești/ Clipe-n vreme ce aleargă./ Amintirea vin să șteargă/ Din albumul cu povești.” (Efuziunea clipei). Timpul este responsabil de evoluția noastră, ne crește și descrește, atât fizic, cât și spiritual, ne înflorește, ne ofilește. Timpul, în veșnicia sa, rămâne un fenomen unic, care înghite clipele omului, ca pe niște leacuri: „Coborând spre mâine/ Veșnicia, învăluită-n sete./ Înghite clipele/ Ca pe niște leacuri.” (Ardere)

Ioan Săsărman este un poet al meditației, al reflecției, al esențelor. El dă expresie unor trăiri de înaltă frecvență, într-un limbaj sobru, care conferă semnificații multiple acestora. Aduce aproape de sufletul nostru, poezia de simțire românească, poezia dorului, a iubirii, poezia preaplinului sufletesc.

Christian W. Schenk

Îngerii roșii

Romanul *Îngerii roșii* (Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2025) marchează un debut remarcabil în proza contemporană, impunându-se prin forța tematică și prin calitatea literară. Deși se prezintă formal ca un roman istoric, plasat în contextul primei cruciade, el transcende simpla reconstituire epic documentară și se configurează ca o parabolă despre condiția umană, despre confruntarea dintre credință și abuz de putere, dintre inocență și corupție, dintre puritatea interioară și manipularea religioasă.

Încadrarea în tradiția romanului istoric este doar aparentă. Cristina Pascariu urmează mai degrabă modelul parabolei filozofice decât al frescei strict documentare. Această ambivalență amintește de scrierile Margueritei Yourcenar, unde istoria devine pretext pentru o meditație asupra destinului uman, sau de Umberto Eco, care a folosit textura medievală pentru a interoga semnificații culturale universale. Romanul oscilează între descrierea realistă și sugestia alegorică, între document și simbol.

Figura centrală este Ana, vindecătoare marginalizată, o prezență feminină complexă, ce concentrează atât dimensiunea medicală (cunoașterea plantelor și a corpului omenesc), cât și pe cea spirituală. Ea devine un alter ego al conștiinței lucide, un „înger roșu” care mediază între durere și speranță. Fratele ei, John, este un cavaler sfâșiat între loialitatea față de cruciadă și dragostea pentru familie, între credință și realitatea însângeraată a istoriei. În contrapunct, Julia, fiica adoptivă, aduce vocea inocenței și a dreptății instinctive, sugerând continuitatea morală într-o lume coruptă. Tipologia personajelor secundare este densă și semnificativă: fanaticul Petru Eremitul, clerul duplicitar, masele de țărani manipulate – toate aceste figuri sunt construite nu doar ca elemente epice, ci ca simboluri vii ale unei societăți medievale fracturate, ce oglindește, neliniștitor, prezentul.

Teme centrale: Religia și violența – Romanul chestionează legitimitatea sacrificiului și ideea mântuirii prin violență. În această privință, textul se alătură unei lungi tradiții literare și filosofice, de la Dostoievski la Cioran, care au pus sub semnul întrebării etica religioasă atunci când devine instrument de opresiune. Corpul și suferința – Scenele nașterii sau ale vindecării sunt descrise cu o intensitate care combină documentarea medicală cu transfigurarea simbolică. Corpul devine text, rană și altar, o temă identificată de critica literară recentă și la Marguerite Duras sau la Herta Müller. Marginalitatea – Ana, ca femeie exclusă de

comunitate, reprezintă alteritatea asumată. Marginalitatea ei nu este doar socială, ci și epistemologică: posedă un alt tip de cunoaștere, ne-validat de structurile oficiale ale puterii.

Cristina Pascariu scrie într-un registru solemn, baroc și liric, oscilând între bogăția imagistică și concizia aforistică. Descrierile naturii – „vârfurile pline de rouă ale pinilor păreau împodobite cu perle și aur” – traduc concretul într-un plan metafizic, unde lumina devine simultan fenomen optic și semn al transcendenței. Această poezie a detaliului amintește de Blaga și de poezia sacrului din tradiția românească.

Descrierea bolii, a corporalității și a proceselor de vindecare ocupă un loc central în numeroase scene. Simptomele nu sunt doar interpretate psihologic, ci și redată cu o precizie clinică remarcabilă. Pascariu integrează termeni din anatomie, patologie și farmacologie în limbajul poetic, oferind suferinței personajelor o bază perceptibilă științific. Această reprezentare amintește de realismul naturalist al secolului al XIX-lea (Zola, dar și Camil Petrescu), însă este completată de ecouri moderne din imunologie și neuropsihologie. De asemenea, romanul recurge frecvent la metafore biologice și ecologice. Sângele și seva vieții sunt comparate cu sisteme de circulație din botanică, iar fenomenele naturii – precum metamorfoza insectelor sau ciclurile arborilor – devin analogii pentru transformarea și efemeritatea umană. Pascariu îmbină astfel modele biologice cu simboluri poetice. Mai mult, se remarcă dimensiunea antropologică și genetică: originea personajelor este tratată nu doar cultural-istoric, ci și etno-antropologic. Probleme precum ereditatea, genealogia sau predispozițiile transmise genetic către boală și caracter sunt invocate ca motive subterane, deschizând romanul spre o lectură științifică, unde biografiile individuale devin „studii biologice” asupra transmiterii trăsăturilor.

Romanul dialoghează cu tradiții multiple: cu literatura medievală (cronici, hagiografii), prin inserarea de ritualuri, simboluri și aluzii biblice; cu romanul european modern (Yourcenar, Eco), prin hibriditatea genului și dimensiunea filozofică; cu literatura română (Sadoveanu, Breban, Blandiana), prin interogațiile legate de istorie, morală și identitate colectivă. Deși ancorat într-un Ev Mediu ficționalizat, romanul are o rezonanță directă cu lumea contemporană: fanatismul religios, marginalizarea femeilor, manipularea maselor și corupția instituțională sunt teme care depășesc cadrele istorice. Îngerii roșii vorbește implicit despre crizele de azi, despre fragilitatea democrațiilor și precaritatea eticii în fața puterii.

Îngerii roșii este un roman de forță, care reușește să combine rigoarea documentării cu profunzimea meditației filozofice. Cristina Pascariu se impune printr-o voce matură, sigură de sine, capabilă să transforme istoria într-un instrument de interogație asupra prezentului. Este o carte care merită nu doar citită, ci și recită, pentru a descoperi în straturile ei multiple atât frumusețea poetică a limbajului, cât și neliiniștile etice și științifice ale timpului nostru.

Note

1. Cristina Pascariu, *Îngerii roșii*, Casa Cărții de Știință, Cluj-Napoca, 2025, p. 5–7.
2. Ibidem, p. 13–27 (scena nașterii, cu accent pe detalii medicale și simbolice).
3. Marguerite Yourcenar, *Mémoires d'Hadrien*, Paris, Plon, 1951.
4. Umberto Eco, *Il nome della rosa*, Milano, Bompiani, 1980.
5. Lucian Blaga, *Trilogia cunoașterii*, București, Minerva, 1983.
6. F. M. Dostoievski, *Frații Karamazov*, București, Univers, 1976.
7. Emil Cioran, *Istorie și utopie*, București, Humanitas, 1991.

Bibliografie selectivă

- Pascariu, Cristina. *Îngerii roșii*. Cluj-Napoca: Casa Cărții de Știință, 2025.
- Yourcenar, Marguerite. *Memoriile lui Hadrian*. Trad. Radu Bogdan. București: Univers, 1975.
- Eco, Umberto. *Numele trandafirului*. Trad. Ștefania Mincu. București: Univers, 1984.
- Blaga, Lucian. *Trilogia cunoașterii*. București: Minerva, 1983.
- Cioran, Emil. *Istorie și utopie*. București: Humanitas, 1991.
- Dostoievski, F. M. *Frații Karamazov*. București: Univers, 1976.
- Blandiana, Ana. *Fals tratat de manipulare*. București: Humanitas, 2013.

Mihai Pascaru

Cehov și Caragiale pe Argeș în jos

Un excelent volum de proză scurtă am primit la un moment dat de la Dumitru Augustin Doman, un descendent din meșterul Manole trecut, prin reconversie, la scris, de pe Argeș deci, dar coleg cu noi la Filiala Alba-Hunedoara a Uniunii Scriitorilor. Este vorba volumul *Omul cu drujba roșie și alte povestiri*, apărut la Editura Limes în 2023.

De departe, *Omul cu drujba roșie*, povestirea care deschide volumul, este una dintre cele mai interesante descrieri ale raportului dintre om și unealtă, dintre condiția umană și tehnologie. Ce facem cu o mașinărie de care nu avem nevoie? Cel mai posibil facem rău, distrugem! Astfel procedează un profesor care, primind cadou o drujbă „mai roșie decât Armata Roșie” și de care nu avea nevoie, ajunge să taie copacii din sat și de la marginea lui, gândind că face bine vecinilor și comunității. Nu este preocupat de pedeapsă, de pușcărie, mai ales dacă și la închisoare va fi lăsat cu drujba.

Icoana albă, imaculată, a Sfântului Terapont șochează prin evidențierea raporturilor dintre bani, interes și credință: un sfânt, Terapont, rămâne nepictat pe o biserică deoarece nimeni nu oferă finanțare pentru chipul lui atâta vreme cât nimeni nu îi poartă numele, nume care s-ar traduce prin „servitor devotat”, după unele dicționare.

Jocul de șah pare un foarte concentrat îndrumar de ieșire din claustrare. Personajul Gari Moșmondeanu obține victorie după victorie jucând șah cu sine însuși, în condițiile totalei izolări pandemice. Pare însă un drum spre sinucidere ideea de a obține câte o victorie pentru fiecare mort din pandemie.

Referitor la spațiu în general, relativitate acestuia din 35-37 de metri se materializează într-un labirint absurd în ciuda aparenței perfecțiuni arhitectonice sau poate tocmai datorită acestei perfecțiuni. Perfecțiunea și absurdul se împletesc organic, ne sugerează această excelentă reușită a prozei scurte domaniene.

O serie de proze satirice din volumul de care ne ocupăm aici vizează rădăcinile profunde ale perpetuării corupției la noi. *Mister Unu la sută* și *Perechi de hoți* sunt ilustrative în acest sens. Și corupția, dar și hoția par blesteme ancestrale, fără leac.

La o sfințire de mașini, proza în care un preot taxează slujbele de sfințire a unor autovehicule în funcție de capacitatea lor cilindrică, și *Întrecerea capitalistă în parastase* descriu metehne mai noi ale bisericii și credincioșilor. Una peste alta, pseudo-secularizarea domină și ucide credința și buna cuviință asociată ei. E drept că nici contextul social mai general nu este benefic, ca în *Filtru pentru viața de apoi*, în care un cortegiu funerar este oprit „la filtru” în drumul spre cimitir.

Ciroza cu alcoolu-n gât și *Chirurgul de mătase* diagnostichează distanța enormă dintre faimă și calitatea reală în cazul unor practicieni (un avocat și un medic), distanța enormă dintre personalitate și persoana reală, până la urmă.

Postmodernismul de la sat schițează în linii puține dar îngroșate portretul unei comunități în care totul este la vedere (scris pe garduri!) și cu toate că sunt referiri la fapte blamabile altădată, acum este o veselie generală în comunitate. Lumea rurală din *Fiul risipitor*, în contrast, pare mult mai tradițională și mai severă. Vițelul cel gras, este pentru un fiu răătăcit, o pedeapsă mai dură decât închisoarea din care tocmai se întorsese.

Domnul general de brigadă este o proză despre pandemie și dictatură, dar și despre nerespectarea regulilor de bază tocmai de către cel care le impune. O posibilă descriere a oricărui fel de dictatură, a nașterii, a creșterii și a căderii ei. Opușe dictaturii generalizate, libertățile și libertinajul militare sunt magistral surprinse în *Groapa viceamiralului*. Cine a făcut armata, poate confirma.

Fauna oportunistă a presei nu scapă nici ea ochiului critic al autorului ca în *Extremismul de stânga și extremismul de dreapta*, în care un director de ziar social-democrat, dimineața, este și director al unui post de televiziune liberal, după amiaza.

Volumul se încheie cu povestirea *Un om sensibil*. Un medic își ucide soția, apoi, foarte sensibil la tot ce trebuie să înfrunte în jur, folosește bisturiul pentru a lua gâtul altor și altor oameni pe care îi întâlnește. Parcă e de-un sânge cu personajul din *Omul cu drujba roșie*, prin impulsul de nestăvilit spre secționare, numai că doctorul este mânat de un instinct de conservare tulbure în timp ce omul cu drujba nu dorea decât să fie util celor în nevoie.

Dar Dumitru Augustin Doman? El nu ia gâtul nimănui, dar folosește arta prozei precum drujba, uneori, sau bisturiul, în alte locuri, retezând ce este strâmb sau creștând ce este hâd și agrează major sensibilitatea lui estetică și etică deopotrivă. Cornel Nistea, într-o cronică de întâmpinare cu titlul *Un maestru al prozei scurte* scria în plus următoarele: „Mai toate prozele lui Doman se constituie ca terapie împotriva prostiei, îngâmfwării și mândriei de sine, nu o dată finalizările capătă ceva din justițiarul necesar vindecării acestor tare umane, care stârnesc amuzamentul, hazul și mai rar compătimirea într-o prezentare narativă a unui autor înzestrat cu har creator” (*Discobolul*, nr. 310-311-312/ 2023, p. 51).

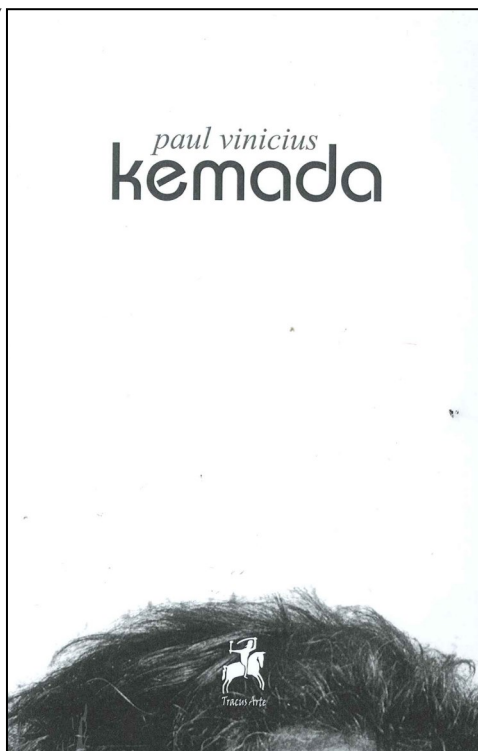
Adrian Alui Gheorghe, într-un text concentrat de pe ultima copertă a volumului de care ne-am ocupat aici, identifica spiritul cehovian al autorului drept responsabil de faptul că fiecare povestire „este o mică bijuterie”. Am semnala noi și briza care bate dinspre Caragiale din momente și schițe, cu precizarea că Dumitru Augustin Doman nu este doar un Caragiale de Haimanale, ci unul mai sofisticat puțin, de pe la Curte.

Octavian Mihalcea

Diverse oglinzi fruste

Volumul de poezii al lui Paul Vinicius, *Kemada*, conține extrem de percutante priviri retrospective caracterizate, paradoxal, de implicare și detașare, situație în care ludicul are o funcție echilibrantă bine determinată. De multe ori, crepusculul boemei e traversat fără prea mari turbulențe, prin apelul la aceste speciale abordări lirice, anonime, îndepărtând, din păcate doar temporar, tensiunea: *savarino/ de azi înainte/ voi fi cuminte/ ca un efeb// nu tu piper/ și – / mai salcâm/ sare/ să nu mă doare/ membrul cel drept*. În regim nocturn, succesiunea anotimpurilor se dovedește tot mai pasibilă de inautentic. Brusc, amnezia capătă nuanțe sepulcrale, rapid sublimată. Ambientul nefavorabil naște sentimentul dezmarginirii: *frig străin/ într-o casă/ la fel de străină// o lumină-mpleticită/ calică și urâtă/ cernută prin nori// tremurul fricos al frunzelor/ precum o fecioară/ subțire// iar eu – / ei/ bine/ eu -/ sunt tot mai departe/ decât/ departe*. Paul Vinicius pictează miniaturi, câteodată chiar *un ozeu minuscul/ străpuns de o torpilă/ de-a dreptul microscopică*. Sinestezic, cromatica imaginilor devine fluidă, totul conducând la invocarea marilor plecări. Tot mai frecvent apelăm la arta camuflării, într-un cotidian de multe ori contestabil. De aceea, o tentă suprareală învăluie câteodată aceste versuri. Destinderea ia valori absolute, vizionarismul nefiind deloc exclus. Parcă à la René Magritte, *deasupra orașului/ pe cer/ a-nceput să crească iarbă*. Incursiunile onirice au totală libertate a spațiilor supramundane, fiind creată impresia timpului luat în răspăr. Substanța poetică include și câteva artificii licențioase ce subliniază mult așteptata eliberare. Omniprezentul *pahar* punctează desprinderile de suprafața lumii și pătrunderea într-un areal aparte, cu legi variabile. Aici întâlnim multiple pasiuni,

carnale sau nu, toate așezate sub imperiul magnetismului. *Vodca* e ipostaziată apodictic, aici cu ample însușiri contondente: *groaznic/ câtă duhoare/ poate împrăștiia un cuvânt// așa că m-am întors/ într-o foarte mare grabă/ pe insula mea// am luat de pe raftul bibliotecii/ sticla cu vodcă/ și m-am apucat/ s-o răsfoiesc/ pagină cu pagină/ cer despicat de păsări cu cer despicat de ploaie/ imersie după imersie/ scafandru cu scafandru// până când/ țăndări/ au rămas// din cuvântul acela*. Pe fondul constantei alunecării, visele se fabrică odată cu necesitatea identității schimbate. Diversitatea asigură oricând un refugiu până la inevitabila trezire la realitate. Asumata fibră marginală face din *Kemada* un autentic manifest al genului. Solidaritatea are conotații impresionante: *mulți dintre cei de aici/ au murit de mult/ însă continuăm să ne vedem/ din când în când/ fiindcă ne-am iubit/ și altfel/ nici că s-ar putea*. Este privilegiată diferențierea de ceea ce, generic, se consideră a fi în sfera normalității. Ceasurile parcă bat altfel, ziua sau noaptea. Mazilescian, avem profilată constanta unei misterioase regiuni: *în curând/ viața mea/ dar și ale voastre/ vor ajunge într-o câmpie amnezică/ proaspăt ninsă/ scrisă cu păsări lungi/ negre*. Stilizări cu declarată pecete orientală marchează aceste nostalgii. Asistăm la ființarea între multiple oglinzi pasionale: *propun un armistițiu:// un sărut/ cu puțin/ (numai puțin)/ sânge/ care/ nu îmi va tulbura mințile// un simplu/ sărut/ și tot ceea ce decurge/ de aici -// în timp ce picioarele tale îmi spun/ cu fermitate/ în timp ce gura ta/ eșuează/ pe o insulă/ pustie*. Rănile nu mai sunt ascunse sub razele benevolente ale calofiliei. Totul apare din ce în ce mai frust, *fiindcă nu poți dansa pe o inimă/ fără să strecuri/ noapte/ într-un suflet*. Oricând există pericolul ca iubirea să fie supusă obișnuitelor relativizări. Cuvintele vor inventa în continuare inedite universuri onirice, purtând evanescența lirică *pe clapele unui pian// infinit*. Ironia e tot timpul binevenită, compensare a neîmplinirilor sufletești. Iată un elocvent portret spectral, cu eterice tușe preraphaelite: *ea nu avea genunchi// ci două tâmpile/ de copii/ căzuți pe gânduri// și mâinile mele// care/ uitaseră/ să mai mângâie*. Geografiile imaginare urmează neabătut linia sângelui, aproape de mereu iluzoria realizare a inimii. Abandonul provoacă dureroase alunecări, *re-luări, re-inventări* diverse, îmbrățișări neterminate. Gestul uzual consonează cu profundele flagelări ajunse deja reper. Ecouri baudelairiene, *dintr-o țară ploioasă*, accentuează *spleen-ul* unor odată luminoase îndrăgostiri. De atunci, presiunea a început să fie constantă, sub zodia claustrării ce reconsideră abnorm cromatica unei vieți cu debut promițător. Contingența nu cadrează, bineînțeles, cu cele *poezești*. Va urma un zâmbet bine țintit, narcotizant: *asa că-ți aprinzi o țigară/ și zâmbești/ în gând/ așa cum numai robert de niro/ a știut-o face/ pe ultimele zeci de metri de peliculă/ ale lui once upon a time in america// (un zâmbet fără timp/ fără spațiu/ fără țintă/ un zâmbet frumos/ cel mai frumos zâmbet din lume/ plutind prin opiu/ și întorcându-se-n opiu)// cineva/ undeva/ prin orașul ăsta/ te iubește*. Suspendarea deasupra abisului împarte existența în zone câteodată suprapuse conform unui algoritm extrem de particular. Povestea cicatricelor sanguinolente urmărește linia autenticității. Janis Joplin și Jimi Hendrix punctează umbroasele constante ale aducerii aminte. Lipsa dialogului dintre inimi reprezintă hiatusul întregii existențe, poetice sau nu. Nocturnul generează unele pasaje apropiate anatemei: *tot ce ai atins tu/ din mine/ a devenit/ (iată:)/ cenușă/ scrum/ dinamită// inclusiv băltoaca asta informă/ de cuvinte/ precum un cancer/ al hârtiei/ care a devenit carte*. În *Kemada*, tristețea provoacă rafinamentul versurilor mari, perpetuate metamorfic.

Daniel Marian

Treptele imaginației

Lumea începe odată cu obiectualizarea ei, iar unde este gol, punem în loc ceea ce credem noi de cuviință. Intrând în această lume, itinerariul copilăriei se desfășoară sub ochii noștri. În călătoria de suflet mereu tânăr a **Isabelei Maria Hașa**, aflăm aroma și *lipiciul „Păpușii pierdute”*. Rememorare și desigur multă imaginație, pentru a da viață nesfârșită unui castel de nisip *răsfățat* de mare.

Isabela Maria Hașa este o artistă delicată cu visurile ei, adesea transformate în roluri scenice, iar cea ce este mai important – este o netemătoare. Se pricepe încadra perfect în căutarea raiului perfect, într-un clopot de soare sau într-un clar de lună. Unde spridușii... Fără a zice neapărat că ea însuși este un spiriduș, se poate purta ca atare... Sub un limbaj lin, delicat, se ascund momente cuceritoare din vâlmășeala primelor curiozități, fobii și tristeți, pe care le tratează la prag ludic, pe alocuri oniric, mai că te pun în cârdășie pentru o reprezentare de pomină. În parcursul povestit al Isabelei Maria Hașa, începe însă și devenirea de om mijlociu spre mare: „În acea perioadă, nu l-am uitat pe Burețel (personajul imaginar al copilăriei – n. n.), dar parcă nu mai avea farmecul de odinioară. Mi-a propus un spectacol: Pentru primul număr, zicea el, am pregătit un dans special, dar s-a împiedicat și a căzut cu picioare în sus. Eșec total.

Acum, haide să ne jucăm de-a vânătoarea de furnici invizibile! Asta cred că mi-a venit de la prinderea răpitorului, astfel că am prins un mușuroi întreg.

Burețel: De ce crezi că nu mănâncă mieii ciocolată?

Eu: Pentru că s-ar topi de plăcere!

Burețel și cu mine am continuat, aș putea spune, de-a lungul întregii vieți să ne facem povești.”

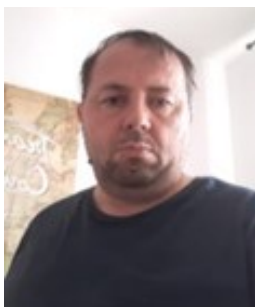
În altă parte, poznașii Burețel și Isabela fac alte nefăcute. Cu bun simț, cu farmec, cu dragoste. De unde ea concluzionează: „Cred că fiecare dintre noi are o stea norocoasă; trebuie doar să ne ridicăm privirea spre cer, să o găsim și să o lăsăm să ne călăuzească pașii. Să nu uităm nici o clipă că suntem copiii lui Dumnezeu, fără El, tot ce întreprindem rămâne lipsit de adevărata semnificație și valoare. Astăzi îmi vine să spun: Clipă, ești fericită! Stai pe loc, împietrește! Ce grabăai, de alerg de nebună, năucindu-ne cu trăirile tale efemere?...”

Isabela, sora când mai mică și când mai mare, așadar, a lui Burețel. Poate că Burețel *Îngerul!*

(Isabela Maria Hașa – „Păpușa pierdută”, Ed. Cervantes, 2024)

Daniel Mariș

Îngerii cu amprente albastre

Asemenea unei priviri din sfera unui soi de nostalgie a fericirii înspre noima lăuntrică a unui spațiu vital marcat de viziunile inevitabilului care se produc în însuși personajele cărții, le iau pe alocuri locul... Nu este, deci, nici o surpriză, proza lui Ioan Barb din „*Îngerii lui Bologan*” (Editura Neuma, 2022), are acel filon autobiografic, atât de frapant acoperit cu solzii mitului, un exercițiu al pierderii și regăsirii de sine într-un labirint cu toate aparențele lipsei de speranță. Scriu aparențele, pentru că toate căutările acestea ale condiției de om, prizonier în singurătatea sa, sunt tot atâtea imagini ale unei umanități în descompunere – prin dezordinea gravitației și igrasia urcată pe pereții visului; dublul povestașului aflat în fața unui pahar cu otrava străvezie a inocenței ce foarfecă vălurile memoriei. Faldurile acestea diafane se izbesc asemenea unor valuri de un țărâ stâncos, dezvelindu-și urzeala, la persoana întâi, dintr-un plan al alienării în altul, fără șansa mântuirii. În proza ce dă titlul volumului, destinul fierarului Bologan este strâns legat de un areal aparte, al satului abandonat de locuitorii săi. Este trista istorie a ultimilor supraviețuitori: „Cei tineri au plecat dincolo. Cei bătrâni au murit. Au mai rămas casele părăsite și crucile din spatele grădinilor. Pe aici satele nu au cimitire. Casele sunt răspândite pe ici pe colo și uneori chiar vecinii nu se văd unii pe alții de toamna și până primăvara. Iernile sunt aspre și lungi. De aceea își îngroapă morții în spatele caselor. Uneori, zăpezile sunt atât de mari, încât preotul nu poate să ajungă în acel loc până când se moaie vremea și se topește neaua. Nu se poate săpa nici groapa, din cauza pământului înghețat. Așa că în locurile astea e greu să și mori. Fiecare bătrân are un sicriu pregătit, pe care îl ține în podul casei. Dacă doamne ferește, se întâmplă și moare iarna, îl coboară din pod și după ce așază mortul în sicriu, cu toate rânduielile, îl închid într-un șopron. Stă ca în frigider până la primăvară, când urcă preotul și poate să fie îngropat creștinește.” Odată cu dispariția oamenilor, nici meșteșugul său nu mai este nimănui de

folos. Singura lui șansă este „prezența” Sfântului, un călugăr îngropat în grădina schitului din apropiere, a cărui legendă atrage oameni în pelerinaj sosiți de pretutindeni. Un adevărat balon de oxigen pentru Bologan și cei cinci copii ai săi, ultimii doi, gemeni aproape orbi. Din fierul pentru pluguri ce nu mai folosește nimănui acesta face la nicovală. suveniruri pentru turiști... „îngeri de fier. Așa plăpânzi, ca niște Cristoși ăia de se pun pe cruce. Aveau chipul Sfântului, așa spunea el creștinilor. Că treceau pe la poarta lui când se duceau spre mormânt. Și când se întorceau, se opreau drumeții și cumpărau câte un înger de fier ca suvenir. Că se dusesse vestea. Nu doar despre Sfântul, dar și despre îngerii lui Bologan.” Nu va dura prea mult însă și inevitabilul se produce, afluența de vizitatori și apetitul mercantil determină mutarea Sfântului cu mormânt cu tot la o mănăstire din Capitală. „Iar Bologan a rămas cu îngerii lui făcuți din dricuri și din osii de car. Cine să îi mai cumpere? Are acum o droaie de îngeri de fier. Îi aliniază copii pe lângă casă. Ca pe o armată! Și se joacă cu ei de-a războiul.”. Mult mai dramatică se va dovedi soarta celorlalți îngeri vii, copii, condamnați la mizerie și uitare în covăcia uitată de oameni și de timp. După ce președinta unei fundații umanitare reușește să strângă fondurile necesare operației celor doi gemeni orbi, tatăl lor refuză intervenția medicală cu mari șanse de reușită de teamă că va pierde ajutorul de handicap pentru aceștia. „Orașul scufundat”, un fel de insula Ada Kaleh a copilăriei și obiceiurilor ancestrale este fresca reîntregirii memoriei, a melancoliei tenace din câmpul dedublării spiritului, un tărâm „în care, dacă te întorci, vei fi ademenit de sirene încât e posibil să nu-ți mai regăsești puterea de-a reveni în lumea celor ce încă sunt vii. De aceea, când vei coborî în orașul de sub ape, din interiorul tău, întoarce-te spre aceeași vârstă și încearcă să privești prin ochii celui care ai fost... pentru că nimeni n-ar trebui să moară niciodată – orașul tău va exista atâta timp cât va rămâne în amintire.” Odissea colectivizării forțate de după 1945 este admirabil redată în „Tulipan”. Destinele schingiuite ale sătenilor sunt puse parcă în oglinda dramei trăite de un armăsar falnic, supus celor mai crunte umilințe. Povestea lui este de fapt imaginea unui apus afectiv conectat la fibra existențială a unei dureri împlânzite, parcă, de povara albastră a timpului. Personajul Rusalin din „Cățelul pământului” are o poveste aparte. Mobilizat pe frontul din Rusia după ce a fost angrenat în mișcările sindicale ale anilor interbelici va dezerta și va trăi ascuns într-o pivniță săpată sub drumul spre grădina sa, mai mulți ani, până la venirea comuniștilor la putere. Mulți îl credeau mort, inclusiv soția sa... La sfârșitul războiului se va transforma într-un vajnic activist stalinist dând prilejul sătenilor să născocescă tot felul de legende despre soarta sa. Va rămâne să-și rumege la bătrânețe, ca un supraviețuitor, amintirile respinse de solaritate, într-o indestructibilă uitare: „Mulți au murit și cei care au rămas după ei nu au mai fost interesați de amintirile vechi. Cine mai poate învia un mort? Și la ce îți folosește un mort? Am constatat, în ultima vreme, că pentru cei mai mulți oameni trecutul este ca un mort. Nu-l păstrezi în preajma ta.” De aici începe, de fapt, adevărata sa viață, trezirea din letargic. „Dumnezeu?... Nu l-am întâlnit niciodată. Dar nu pot să nu recunosc că am simțit întotdeauna pe cineva în preajma mea. În ultimul timp am constatat că nu i-am negat existența. I-am contestat doar puterea. Uneori simt cum coboară în conștiința mea o umbră. Nu o simt ca o remușcare... Și umbra aceea... o simt ca o prezență continuă. Știu și eu... Poate este chiar umbra necredinței mele...”. Cam aceasta este lumea acestor povestiri, parcă sustrase timpului și în „Dumnezeul din paharul cu vodcă”, „Noaptea în care m-am născut din nou”, „Neînțeleșul joc al rătăcirii” ori „Viața la Oarba”. Desprinderea cu măsură de sine însuși, de o memorie care nu rămâne niciodată străină, în care se contemplă și pe care o contemplă cu fervoare, stilul alert conjugat cu intuiția efemerității sunt doar câteva din argumentele pentru care recentul volum de proză al lui Ioan Barb poate fi citit pe nerăsuflăte ca un periplu donquijotesch al iluzoriului visat de altcineva și readus la viață din întâmplare, printr-o fericită întâmplare.

Adrian Melicovici

Gânduri și rânduri simple despre Vali Nițu, de la 1350 kilometri distanță

Despre Vali Nițu se poate scrie fără oprire. Fotografiile pe care le-am preluat de pe o rețea de socializare, sunt relevante, fie și parțial. Pentru că mă depășește și ca talent și ca romantism. Este cel mai romantic personaj din lumea culturii dâmbovițene, pe care îl cunosc. Nu are limite să scrie, inspire și mai ales să laude cel mai frumos sentiment uman: iubirea. Miile sale de poezii o dovedesc cu prisosință. Sau eseuri.

Mă întrebă uneori, câte un conațional, când mă întorc acasă. În țară. Păi, sunt deja acasă. Scrisul este casa mea, scuzați repetițiile. Aștern aceste rânduri din Italia însă de **România** nu mă rup niciodată. Și nici alții, destui. Dovadă că scriu despre un coleg de breaslă mult mai experimentat. Și talentat. Și nu o să mă apuc acum să fac **recenzii critice literare**. Au făcut-o alții, mult mai profesioniști și îndreptățiți, pregătiți. Eu sunt doar Adi, amicul din Italia al lui Vali, dacă îmi pot permite de unul singur, asemenea apelativ. Nu o să citiți aici cuvinte întortocheate, pline de epitete și comparații, în limbaj la care nu mă pricep nici eu și nici mulți dintre cititorii simpli. Doar vreau să remarc și să dezvălui câteva chestiuni mai personale, banale și tocmai de aceea plăcute, măcar pentru mine.

Pe Vali Nițu îl cunosc dinainte să devin membru al **Societății Scriitorilor Târgovișteni**. Prima oară ne-am auzit, nu ne-am văzut. Am rezerve că își mai amintește, ahaha. Era pe la începuturile publicației Impact, când oferea posibilitatea unor anunțuri gratuite. Eu căutam o locuință cu chirie la Târgoviște. După ce am reușit să mă mut, oamenii frumoși din cultura dâmbovițeană m-au primit, sau acceptat, în societatea lor scriitoricească. O Societate a Scriitorilor Târgovișteni care ducea mai departe literatura, după sute de ani. **Mihai Stan**, președintele, un profesor carismatic, director al Editurii Bibliotheca. Autor al unor scrieri-fluviu din care semantica nu se putea încă îmbina cu semiotica, în online. Că internetul se afla la început. **George Coandă**, care ar putea crede în mod eronat că l-am uitat. Greșit. Un autor, scriitor, jurnalist, istoric foarte sufletist și bine pregătit. **Nu pot uita cât de mult mi-a fost alături, în demersurile sau prezentările mele personale, de carte.** Mai direct spus, salut cu drag pe toți colegii mei din S.S.T cu regretul maxim că vreo câțiva ne-au părăsit, prea devreme sau în mod șocant. Însă scrierile lor au rămas vii, ca niște suflete-volume, de citit mereu și mereu. Și apropo, sunt în urmă cu plata cotizației, uffa.

Să mă întorc la Vali Nițu. **Descriere lumească:** Plin de simțul umorului, sociabil sau popular, cum doriți, șugubăț pe alături, serios în proiecte și atitudine, nemuritor în romantism. Nu-i dai vârsta niciodată, chiar dacă anii s-au prelins

peste el și noi toți. O altă dezvăluire plăcută: La una dintre ședințele Salonului Editorial al S.S.T, în sediul din apropierea Porții Bucureștilor (din Târgoviște, să nu facem confuzie), m-a exasperat. O iubită pe care o aveam în vremea aceea, Elena Carmen, era personaj principal în romanul meu „Noaptea Destinelor”. Și mai era prezentă în acea sâmbătă dimineață la întrunirea noastră lunară, a poeților și scriitorilor. Aflat pe ultimul rând din spate, Vali mă tot tachina, vis-a-vis de

Elena Carmen. Mai avea puțin și mi-o fura de tot. Eu glumesc da el... sigur că la fel.

Evident că ședința era tulburată de râsetele noastre iar **Mihai Stan** repeta să menținem ordinea și disciplina, să lăsăm vorbitorii să se exprime. **Așa e la S.S.T: autorii care scriu și publică poezie sau romane sau altceva, dau câteva cărți gratuite, apoi la o lună distanță se intervine profesionist de către critici iar la urmă, semnatarul volumului trece la Stâlpul Infamiei și vorbește despre capodopera personală. Că e un stâlp acolo, de-adevăratelea. Care susține tavanul. Care susține de fapt, fără să poată șopti și vârstele-nemurire ale unora dintre autori.** Chiar și așa, nu te poți ascunde. Peste drum, e o librărie-tutungerie, sau era, că nu mai știu, de unde puteai să îți cumperi cafea de la o mașină automată. Și mă întreb în spirit de glumă: Ce s-ar fi întâmplat la sediul SST fără stâlpul ăla buclucaș? Ha.

În fine, mă întorc la Vali Nițu. Alte detalii: Câștigător al numeroaselor **distincții, diplome și alte cele**, cu ocazia aprecierilor meritate, **poetul rămâne în viața de toate zilele un om simplu.** Îi stă bine și îmbrăcat elegant, cu costum, cravată sau nu dar și sportiv. Pentru că el își trăiește viața în coordonate care nu au nicio legătură cu îngâmfarea, nu e plin de sine. Este un om modest, respectuos și mai ales, pare veșnic îndrăgostit. El nu știe, dar îl informez eu acum: Când am fost internat în spital, în octombrie 2023 și mai apoi, februarie 2024, pentru două intervenții chirurgicale, am suportat durerile postoperatorii și datorită poeziilor sale. Iubirea exprimată în scrieri calde, capătă un sens real. Poetul Vali Nițu, el însuși trecând prin momente grele, inundă discret și deloc meteoric, **lumea poeziilor**, nu doar cu gândurile și exprimările sale fără egal dar și cu persistența celui care îndeamnă cititorul la iubire și lectură, deopotrivă.

Mai nou, l-am regăsit în Tabletele sale de pe portalul „**Gazeta Dâmboviței**”. Pe e-mail, unde câteodată, îmi trimite formatul PDF, al frumoasei reviste **Impact Cultural**. Așa nu mă mai simt rupt de lume ori de dragostea despre care poetul de la Târgoviște, scrie prin versurile sale și eseurile sale.

Neobosit și ca să glumesc puțin, neastâmpărat în a scrie sensibil, Vali Nițu merge fără pauză (*mai frumos spus fără oprire, tăgadă, cum doriți*) către un viitor din care învățăm cu toții, noiăștia, mai romantici: **Că anii nu se numără niciodată, ci visurile.** Dar am mai spus asta și lui Vali i se potrivește perfect.

Să stai de vorbă cu poetul dâmbovițean, e o plăcere dacă nu maximă, măcar dincolo de amicitia banală a unei întâlniri. **Să citești poezia sau volumele lui Vali Nițu, este invers proporțional cu nefericirea de moment. N-ai cum să nu iubești străfundurile propriului tău suflet, unde dorințe-inimă se reunesc într-un evantai al exploziei dacă nu vizibile, măcar tacite.** Poezia lui Vali provoacă, dacă o citești și o simți printre rânduri, stări de plăcută coplesire și definitivă uitare a vârstei.

Este și foarte cerebral, marele om de cultură care trăiește pe meleagurile

dâmbovițene. Citez: „În șirul indian al zilelor, tu ești ziua mea, femeie a zborului din colivia de aur a Sinelui”

A mai trecut o clipă din vremea vieții, e într-o fotografie, într-un zâmbet ce rămâne întipărit pe stânca din cremenea iubirii, divină curgere a firii. Pe valul dorințelor plutește un gând, e singur și hoinar, se oprește în câte un port, își ia o porție de libertate și pornește mai departe spre reședința propriului vis, spre o altă filă dintr-o carte. E lungă propria-i călătorie, e predestinată să fie scrisă cu metafore, cu sensuri și nerostite șoapte, cu așteptări și sărbători, cu fire urzite într-o splendidă și originală țesătură din fapte.

– Unde mă aflu acum, unde sunt de fapt?

– În urma mea, acolo am lăsat a trecutului treaptă, una din nenumăratele trepte ale timpului meu.

Uneori întorc privirea să o revăd. Mă întreb, de ce? Aceea treaptă a fost una din cele mai inaccesibile, prin mușgaiul grotesc dat de nesinceritatea și cruzimea unora, de lipsa de cultură și educație a altora, de preaplinul îndoielnic al aroganței fără de leac. O clipă tresar și rememorez cum peste treptele anotimpurilor am pășit cu exuberanța tinereții.

– Oare cum pot mulțumi Divinității prin ceea ce sunt acum?

Tăcere. „(Fragment din Jurnalul Sinelui despre sine, Vali Nițu).”

Și într-adevăr, autorul este mereu prezent în frumusețea trecerii cu iz de anotimp hoinar iar fericirea îi este iar scrisă pe fiecare filă din jurnal.

(Extrase din Tableta de sâmbătă („Gazeta Dâmboviței”) – Emoțiile rescrise ale unui nonconformist).

Să trecem la poezie. S-au tot exprimat persoane îndreptățite și în măsură să o facă. Însă au făcut-o și cu ochiul criticului. Eu, o să citez din poezia lui Vali, cu inima și ochii iubitorului de iubire:

Femeie, anotimp de lumină

*La porțile inimii fragile, le scriu nopților albastre,/ cât de dor mi-a fost fără
anotimpul de lumină,/ acum a sosit, tiptil-tiptil, cu mirosul florilor din grădină,/ cu
susurul năului din ape,/ celestă armonie, acompaniată de brațul destinului,/ de lacrima
cerului, de lumină, de dimineața seninului.// La o cafea, băută cu imens dor, îi „ating”
obrazul,/ aud tăcerea sufletului pereche, cu izvorul din glas:/ „Nu te teme de nimic, căci
Eu Sunt cu tine”, în clipa rămasă,/ dă-mi libertate, iubire, dă-mi slăbiciunea sărutului
uitat/ pe buze, la tine, pe coapsele sufletului meu pereche,/ undeva la apus o insomnie, tu
ești cuvântul meu, nepereche.//*

În Adevărul de Târgoviște, încă din 2010, Vali a rămas un cronicar al timpului său. **Diferența după 15 ani distanță, este întinerirea sa spirituală. Omul nu își numără, dă impresia, nici măcar clipele. Poartă cu sine momentele de magie ale unei existențe parcă mereu aflate la început, într-o poveste de viață fără tinerețe și fără de moarte.** La cam 24 de ani de la înființarea publicației Impact, astăzi ne delectăm cu purtătorii-scriere ai unei culturi care nu va dispărea niciodată. Evident, nici a lui V.N. Pentru că impactul este devenit demult **cultural**, cu eforturi care merită apreciate. Și respectate.

Probabil că cei din lumea culturii s-ar fi așteptat să fiu mai profesionist în acest articol. Ghinion parțial, sau în glumă specificat. Pentru că eu am așternut aceste rânduri de la 1350 kilometri distanță, răcit și cu dureri în gât. Cu febră. Dar să vezi minune: După ce am terminat, adică în momentele astea, de scris, mi-am revenit neașteptat. Pentru că, gândindu-mă la Vali Nițu, bunul prieten al tuturor oamenilor care o merită, am înțeles ceva simplu: Că fără pasiune, dragoste, speranță și atitudine, nu se poate trăi. **Nici nu mai știu câte volume de eseuri, poezie și alte cele a publicat Vali. Într-o zi, nici măcar el nu va mai reuși să și le numere. Oricum, zeci. Cam tot atâtea zeci câți ani va avea el la un moment dat. Și nici atunci nu va înceta să inspire frumosul în inimile iubitorilor de lectură.**

Vali Nițu este deja un personaj dintr-un refren nescris al nemuririi. Și al scrierilor sale.

Constantin Stancu

Tablouri trecute, bucurii mărunte, fotografii lirice

Tabloul literar se schimbă permanent. Stilurile dau năvală peste cititori, uneori se revine la stilul clasic, liniștit, cu ritm și rimă, fără să iasă în evidență marile șocuri lirice. Dumitru Tuhuț se încumetă să ne ofere volumul *Priviri, tablouri și năluci*, apărut la Editura Castrum de Thymes, din Gioroc, în anul 2024, un număr de 70 de pagini. Susținut de doi scriitori: Daniel Marian și Daniel Mariș, autorul ne propune câteva teme personale. Este realitatea imediată, plus un subiectivism liniștit, bazat pe melancolie, singurătate, nostalgie, discurs șoptit. În mod curios, el fuge de realitate își croiește o lume a sa, o prezintă ca pe un tărâm aparte, aproape mirific. Cartea are trei paliere: *Căutătorul de icoane*; *Pictor de ocazie*; *Fotografii ciobite*. Este, așadar, în căutarea de certitudini, de semne clare. Lumea sa se derulează în ritmuri interioare. Caută să dea consistență acestor semne, iar realitatea îi se pare frântă, brutală, de evitat, cu accente spre nebunie.

Este multă interiorizare în poezia sa, lipsesc și elementele de cultură clasică, din care să susțină această lume. Sunt semne religioase, o credință mult interiorizată, un discurs timid. De la contemplare la căutare, la bucurii mărunte. De la certitudini la un timp ars, frânturi și fracturi. Iubirea este înfrumusețată de sentimente ideale, utopice, ascunse în taină, inocență. Realitatea oferă spaimă, năluci, vedenii, nebunie. Sensibil și sincer, autorul lasă lumea din jurul său să dea năvală peste sine. Se ascunde după tablouri, năluci, privirea care abolește sunetul, tăcerea care dă fundalul. Vremurile în care trăim creează contextul retragerii, a refugiului în poezie sau zone spirituale.

De remarcat sfiala în fața poeziei care este locul de refugiu: „Nu sunt vrednic, Doamne, să-ți apleci privirea/ și s-asculți ce-ți cer în nepăsare;/ cufundat în umbre și uitare/ parcă nu mi-am înțeles menirea” (*Rugăciune*, p.9). Ca o notă aparte, ultimele versuri din poezia aceasta condensează mesajul, au consistență, vin să echilibreze întregul text: „La o margine de timp rămas stingher/ dă-mi la Tine-n curte, Doamne, un ungher”.

Bucuriile de fiecare zi aduc semnele în existența autorului, ele sunt dureroase, durerea îi dă temperatura realității: „O icoană veche, țândări sfărâmată/ îmi sângerează aspru ființa/ dar cu ea alături crește și credința/ chiar dacă umbrită, strâmtorată” (*Bucurii mărunte*, p. 23). Înainte, însă, bucuriile mărunte sunt prezente, legând trecutul de prezent: „Bucurii mărunte mă-mpresoară-adeșea/ o spoială ce se trece în grabă/ nostalgii mă încearcă prin zăbavă/ și frânturi de vise fără înțeles” (p. 23). Prezența iubitei vine cu noi comori, autorul se lasă copleșit de moment: „Ascunzi în ființa ta comori de taină/ ce-n dar ți-au fost aduse din pruncie;/ tu nu vezi c-au început să cearnă/ în jurul tău culori și reverie” (*Comori de taină*, p. 43).

Apropierea iubitei schimbă stările, există o contopire între ființe, o legătură subtilă: „Prin vene îmi curgi ca sângele vibrând -/ amestecul de ființă și lumină/ și nu mai ești în mine o străină/ ci țipătul ce vine fulgerând” (*Contopire*, p. 47). Grădinar într-un rai personal, stihuitorul se vede nevoit să abandoneze lumea sa: „De dragul tău mi-am părăsit grădina/ în care am creat din flori dantelării/ și ți le-anin acum în plete aurii/ și să-ți sporesc cu ele vraja și lumina” (*Grădinarul*, p. 50). Imaginea grădinarului accentuează starea, răbdarea acestuia aduce rodul, fructele coapte. Este preluată din poezia universală cunoscută (Tagore).

Există un fior romantic în poezia aceasta, unul preluat din cea tradițională, femeia este idealizată, natura este un tablou perfect, sentimentele sunt nobile, cuvintele sunt alese cu grijă, contextul mai larg este absent. Un refugiu în poezie și visare.

Realitatea aduce dezechilibre, iluzii, tablouri inedite, chiar nebunie: „Pe lângă noi plutește nebunia/ cu numele schimbat. Sub alte haine/ pe toate le-mbrăcăm și le propunem taine/ la care ne-nchinăm și acceptăm sclavia” (*Nebunie*, p. 62).

De remarcat ultimele versuri din fiecare poezie, sunt adunate energiile nedecarate, au impact și aduc o scurtă concluzie despre lumea omului atins de fiorul liric. De reținut versurile care coagulează stările, dau consistență mesajului liric: „Solstițiul – cumpănă la capătul de drum/ se-ntrezărește-n nemișcare și acum. (p. 29); „Dar mă-ntrezăresc printre ruine/ prinț și lucrător în curțile străine” (p. 27); „Fragila existență de nectar și miere/ topește-n noi credință și durere” (p. 40); „Prin stele se prelinge cerul în pământ/ să ne preschimbe spaima în cuvânt” (p. 57) etc.

O atenție mai mare acordată modului cum se țese poezia, mai dens, mai tragic, cu esențe tari, plus elementele eterne ale culturii care a modelat lumea, ar fi de așteptat în poezia lui Dumitru Tuhuț. Timpurile vor oferi noi perspective, rămâne la voința sa depășirea limitelor. Evadarea din sinele apăsător de melancolie și nostalgie ar da forță poeziei, alături de asumarea notelor de postmodernism și modernism cu accente fulgerător de abrupte în discursul poetic. Daniel Mariș reține în postfață: „Viziunea sa asupra existenței aducea acea stare de pace interioară, de eliberarea sufletului, căutător cu țință al frumosului, bântuit pe alocuri de o undă de tainică tristețe” (*Scene din firescul imaginar*, p. 67).

În prefață Daniel Marian susține: „Pictor în cuvinte sau/ și poet de imagine, depășind inițialic pretențiile formei, Dumitru Tuhuț dovedește și această tehnică a sonetului, adusă într-o obiectualizare de domeniul prezentului. Taine împărtășite și descifrate, așadar, în beneficiul nevoii de fenomen liric autentic” (*Turnarea în forme. Esența peisajului*, p. 7).

Stihuitorul se descrie cu discreție: „Lovit ades și nebăgat în seamă/ purtam în inimă doar semnul de naștere -/ pe umeri duc un om mai mare/ ce-mi cere tot mai des tribut ori vamă” (*Solstițiu*, p. 19). Poezia este tributul care dă sens și dinamism existenței sale. Vede dincolo de orizontul poeziei sale de acum, o altă poezie... Și-a pregătit tablourile, vedeniile, dreptul de a privi cu inima...

Liliana Moldovan

Sentimentul apartenenței la neam și limbă reflectat în „Trepte peste veacuri”

În contextul volumelor de versuri pe care le-a publicat, scriitoarea Luci Trușcă este creatoarea unei linii poetice originale caracterizată printr-o deosebită sensibilitate și luminozitate ideatică. Poeziile din volumele „Gânduri în labirint” (2021), „Călător printre cuvinte” (2021), „Poezii prin timpul legendar” (2022), „Petale de univers”(2023), „Șotron: Poezii pentru copii” (2023), „Anotimpuri”(2024), „Clipe” (2024) dezvăluie interesul autoarei pentru o tematică variată și armonioasă, care o situează în perimetrul literaturii confesive, cu accent pe poeziile de dragoste, pe construcțiile lirice de factură pastorală, la care putem adăuga preocupările pentru mesajele lirice reconfortante, cu versuri care alină sufletul și „vorbesc” despre frumusețea naturii, despre melancolia provocată de trecerea anilor și despre necesitatea conectării la valorile religioase și culturale tradiționale.

Noul său volum de versuri aduce o schimbare a planurilor inspiraționale, marcată de faptul că doamna Trușcă își structurează recenta carte pe două capitole principale și anume: poezia patriotică și partea ce include creațiile lirice dedicate limbii române. Dacă paginile primei părți sunt amprentate cu mesaje lirice de o mare expresivitate prin intermediul cărora autoarea își transmite profunde sentimente patriotice, în partea a doua, accentul cade pe expunerea profundului respect pe care îl are față de limba română.

„Poemele din prima parte aclamă Unirea ca ideal al românilor” observă criticul literar Margareta Chirițoiu, în prefața volumului de versuri, stabilind că „Trepte peste veacuri” este o „carte-document” în care „Luci Trușcă demonstrează că forța poeziei constă în aceea că ea conține concentrată spiritualitatea însăși a unui popor.” (p. 8)

Identificăm tema unirii de neam, în cea mai mare parte a poeziilor patriotice incluse în această carte remarcând, în acest sens, poemele intitulate: „România (Acrostih)”, „Mihai Viteazul și Unirea”, „Cuza Vodă și Unirea”, „Mândra Basarabie”, „Poetului Vasile Alecsandri”. Prin invocarea personajelor istorice enumerate mai sus, scriitoarea reușește să ne conecteze la câteva dintre momentele esențiale ale istoriei neamului nostru. Amintind de sacrificiile eroilor naționali, poeta ne îndeamnă să fim vigilenți și să luptăm pentru păstrarea moștenirii istorice, consolidându-ne demnitatea ca neam și ca vorbitori ai limbii române.

*

Pline de „rod inspirațional” (Ioan Romeo Roșiiianu) sunt poemele care se referă la limba română, o limbă nepieritoare, ce „ne unește de milenii”, după cum scrie doamna Trușcă. Asemuită cu „tărâmul zeilor nemuritori” ai literaturii române precum: Eminescu, Alecsandri, Coșbuc, Arghezi, Bacovia, Blaga, Nichita, Minulescu, limba română, citim în poezia cu acest titlu, este străbuna noastră limbă: „este leagăn, este cânt,/rugă în altarul sfânt,/ vis frumos de libertate/ cărând istorii în spate, este-a neamului icoană/ în suflete și în strănă.”

Trebuie să reținem că eu-l liric își definește identitatea literară în strânsă conexiune cu esența, expresivitatea și frumusețea fără de seamă a limbii române, ce devine magic instrument de explorare a harului literar. Punerea gândului în poezie, crede autoarea, se datorează tot limbii române cu infinita sa forță sugestivă și capacitatea de a provoca emoții intense conducând spre imagini vizuale și auditive, netrecătoare și fantastic de atrăgătoare.

„Sunt un grăunte de limbă română,/ sunt cuvânt, sunt vers, sunt poezie, /cuprind imensitatea-n praf de stele” declară cu emoție și modestie autoarea.

Mândrindu-se cu apartenența la limba și cultura națională, doamna Luci Trușcă reușește să își exprime respectul pentru istoria, cultura și limba română prin intermediul poeziilor reunite în această operă lirică, în care măiestria mănuii cuvintelor și talentul construirii unor mărturii poetice excepționale, se îmbină cu o sensibilitate profundă și o viziune originală asupra existenței noastre ca popor cu un trecut istoric zbuciumat.

Crezând în în forța sugestivă a cuvintelor, domnia sa consideră că doar poezia poate oferi spațiul sacru de manifestare a gândurilor și sentimente specifice acestei prolife autoare, care și-a transformat dorul de a scrie într-un act de slujire a limbii române și a istoriei naționale.

*

Așadar, după cum notează prefațatoarea volumului: „Nu poți rămâne indiferent lecturând această carte, care te cuprinde în vârtejul trăirilor, ideilor și imaginilor din care țâșnește speranța că poporul român nu va muri și nici România nu va pieri, cum declară și românii din diaspora: «Mi-e dor să mă-ntorc acasă,/ Pe plaiul meu românesc,/ La căsuța mea frumoasă,/ La sătucul părintesc./ Mi-e dor să mai stau la poartă/ Și să văd lumea trecând,/ De hora de altădată,/ Și s-aud doine cântând./ Mi-e dor de ia cu flori/ Cusută cu borangic,/ Purtată de sărbători.» (Dor de-acasă)”.

Doina Muntean

Gabriela Gutiera Moldovan: lansare de excepție a patru cărți și record național pentru poemul „Vrăbiuța călătoare”

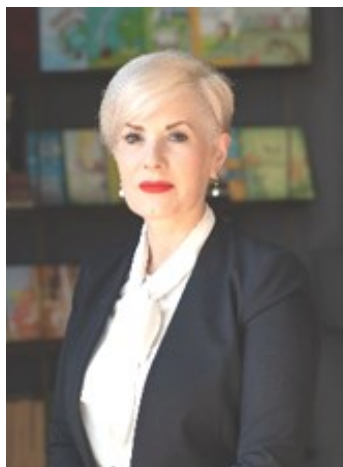
Pe 12 octombrie, în incinta Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, într-o atmosferă încărcată de emoție și lumină, scriitoarea Gabriela Gutiera Moldovan a celebrat un moment de referință în parcursul său literar: lansarea a patru volume proaspăt editate: volumul de poezii „Clopote”, romanul cu reverberații istorice „Dincolo de ceață”, antologia de proză „Îți las satul testament” și poemul „Vrăbiuța călătoare”, omologat în cadrul evenimentului drept **cel mai lung poem educativ pentru copii din Republica Moldova**, un titlu care îi conferă statutul de **record național**. Evenimentul a fost nu doar o sărbătoare a cuvântului scris, ci și o recunoaștere a valorii, a dăruirii și a consecvenței cu care autoarea își construiește universul literar.

Lansarea celor patru volume a adunat laolaltă oameni de cultură, scriitori, profesori, elevi, prieteni și cititori care o urmează pe întregul său parcurs literar. Sala s-a transformat într-un spațiu al bucuriei sincere, al luminii solare, unde literatura s-a întâlnit cu emoția autentică, iar aplauzele au fost dovada unei comunități care prețuiește arta scrisului și modul în care autoarea îmbrățișează cuvintele. În centrul evenimentului s-a aflat poemul „Vrăbiuța călătoare”, o creație monumentală prin amploare, mesaj și intenție, care a cucerit inimile copiilor și ale părinților deopotrivă.

Poemul se distinge nu doar prin lungimea sa de 992 de versuri, ci și prin forța sa educativă și sensibilitatea cu care reușește să vorbească despre valori esențiale: curiozitatea, prietenia, grija pentru natură, respectul și învățarea prin mirare. Într-o lume dominată de viteza informației, „Vrăbiuța călătoare” vine ca o pledoarie pentru încetinire, pentru atenția acordată copilăriei și pentru redescoperirea bucuriei lecturii. Gabriela Gutiera Moldovan a transformat versul într-un instrument pedagogic, poetic și ludic, capabil să educe fără să moralizeze, să inspire și să motiveze.

Titlul de record național este, pe lângă o recunoaștere a dimensiunii textului, și o confirmare a unei munci de ani întregi, a unei vocații autentice și a unui angajament față de literatura dedicată copiilor. Este o validare a ideii că literatura pentru cei mici nu este un gen minor, ci o formă înaltă de artă care necesită finețe, echilibru și profunzime, or Gabriela Gutiera Moldovan dă dovadă prin fiecare scriere pentru copii de o maximă atenție la mesaj, valoare, impact și educație. Prin această realizare, autoarea demonstrează că scrisul pentru copii poate fi și captivant, și transformator – un liant între generații și un canal de transmitere a valorilor universale.

Recunoașterea poemului „Vrăbiuța călătoare” ca record național marchează o etapă de maturitate artistică și o contribuție semnificativă la patrimoniul literaturii pentru

copii din spațiul românesc. Este un moment care confirmă că literatura vie, sinceră și responsabilă își găsește mereu locul în inimile cititorilor. De remarcat că poemul este absorbit rapid și cu drag de copii, iar cartea îi predispune pozitiv și prin ilustrație, și prin dinamicitate.

Alături de poem, Gabriela Gutiera Moldovan a prezentat și trei volume de proză și poezie care conturează complexitatea universului său artistic. Volumul de poezii „*Clopote*” adună într-un limbaj limpede și vibrant teme precum timpul, credința, iubirea și eternitatea, toate redată cu o sensibilitate și autenticitate inconfundabile. Este o carte a interiorității și a sunetelor lăuntrice (a clopotelor interioare), unde fiecare vers pare un ecou al sinelui și o chemare spre tăcerea din care se nasc sensurile. Poezia devine aici o formă de rugăciune modernă, un dialog tăcut între spirit și lume, între viață și ceea ce rămâne din ea.

Volumul „*Dincolo de ceață*” marchează maturitatea prozei Gabrielei Gutiera Moldovan. Poate fi numit culminația sa de narator-autor. E cartea ce își merită locul pe fiecare raft de bibliotecă. Scrisă într-un registru confesiv și profund uman, prin ecoul evenimentelor istorice zguduitoare din anii 40 și a profunzimii unei iubiri, proza aduce în prim-plan personaje traversate de întrebări, pierderi și revelații, care se caută pe ei înșiși între amintiri, vinovăție și iertare. Mătușa Ioana este tabloul femeii care știe să aștepte, să se conformeze sorții, dar și să trăiască prin generații ce vin după și nu din ea. Este o carte despre lumile care se destramă și despre curajul de a le reface din fragmente, despre căutarea unui sens într-o existență adesea năpădită de ceață, dar mereu luminată de speranță. O ceață peste iubire și peste Prut, care deschide și pagini de istorie.

Antologia de proză „*Îți las satul testament*” este, la rândul ei, o lucrare de suflet, o restituire literară a lumii rurale, a oamenilor și a memoriei colective. Cartea poartă în paginile ei mirosul de pământ reavăn, glasul bătrânilor, tăcerea serilor de vară și tandrețea legăturilor care nu se pierd niciodată. Este, de fapt, un testament al identității, o punte între generații și un omagiu adus satului ca spațiu al originilor și al reîntoarcerii. Prin aceste pagini, autoarea reînvie un univers autentic, plin de vibrație și emoție, unde simplitatea devine poezie și rădăcina devine rost. De altfel, autoarea împletește armonios printre proze și câte o poezie dedicație satului.

Cele patru cărți lansate în aceeași zi confirmă prolificitatea autoarei, diversitatea stilului său scriitoricesc și coerența unui demers literar centrat pe esență, adevăr și emoție – toate parte din cadrul rural, autentic, „de acasă”. Gabriela Gutiera Moldovan reușește să traverseze cu naturalețe granițele dintre genuri, să scrie cu aceeași autenticitate despre copilărie, iubire, memorie sau pierdere, construind o operă care se citește și se simte în egală măsură.

Evenimentul de sâmbătă a avut și o semnificație simbolică: a fost o celebrare a perseverenței creatoare și a credinței în forța educației prin artă – or o autoare care începe să scrie la 50 de ani și publică 28 de cărți în mai puțin de doi ani jumătate este un adevărat exemplu de dedicație creației. Fiecare carte lansată poartă semnătura inconfundabilă a Gabrielei Gutiera Moldovan – o combinație de eleganță poetică, profunzime și sensibilitate educativă.

În încheiere, ceea ce impresionează poate cel mai mult nu este doar amploarea scrisului, ci modestia și recunoștința cu care autoarea primește fiecare gest de susținere, fiecare îmbrățișare a cititorilor, fiecare zâmbet de copil. Într-o zi de sâmbătă ploioasă, în care lumea ar fi putut alege odihna, zeci de oameni au ales să-i fie aproape, iar Gabriela Gutiera Moldovan i-a întâmpinat cu aceeași blândețe care se simte și în paginile sale. Cu gratitudine sinceră față de cititori, familie și colaboratori, ea a mulțumit fiecărui suflet prezent, mărturisind că bucuria ei nu se măsoară în premii sau recorduri, ci în oamenii care cred în literatură și în puterea ei de a uni. Scrisul ei poartă aceeași vibrație umană pe care o emană și prezența ei – caldă, simplă, profundă. A ales să ofere vibrație evenimentului prin vocea expresivă a tinerei interprete Sofia Șveț, prin recitalurile de poezie ale copiilor din diverse școli și cenacluri, prin dialog liber cu cei prezenți și expunerea sinceră, fluentă a tuturor emoțiilor sale. Gabriela Gutiera Moldovan rămâne un reper al frescului, al cuvântului care mângâie și al recunoștinței, toate transpuse în cărți.

Lidia Grosu

Întru iubire și vrednicie, rostul vieții

Noua carte „Pe steiul regăsirii”, semnată de poeta Geta Lipovanciuc, este o parcurgere spre fiecare din noi, pe cele 16 scări, așa cum le vede umila-mi persoană, volumul fiind constituit din 16 poeme – glose ce ne demonstrează măiestria artistică a autoarei și capacitatea de a transmite și prin această formă fixă de poezie, mai puțin experimentată de autori, un mesaj distinct, profund trăit, îmbrăcat în roba tropilor de înaltă încărcătură emoțională. Ni se oferă așadar deschiderea spre talmăcire și atingerea adevărului prin itinerarul coborâș-înălțare, un parcurs al ființei umane și al descoperirii de către aceasta a forței-motrice – iubirea – prin care sinele renaște într-o torță din marea încredere în propria-i lumină – incontestabilă că între toate cele lumești rânduite, aceasta ar fi parte din Lumina Sa.

Cu o incursiune în numerologie, vom sublinia despre coincidența deloc întâmplătoare, presupunem, a intenției autoarei de a ne încuraja, sub semnul sincerității firești celui luminat, palparea inimii de pământean, pe care ne-o dăruiește întru a-i simți pulsul *planetei Cuvânt*, (în poemele: „Cât ninge-ncet, de veacuri, în priviri”, „Ce-ar fi să vadă toți același Rai?”, „Regăsirea-ți prin iertare”, „Împreună pe Muntele Iubirii”); menite să realizeze conexiunea cu divinitatea, inclusiv prin numărul 16, care semnifică iubire și spiritualitate, ne spun cercetătorii, amintind că numărul unu apare ca simbol al energiei începuturilor, iar șase – ca cel al dragostei, armoniei, echilibrului în relații. Or, totalul sumei lor ($1+6=7$) este cifra șapte cu semnul Cerului.

Prin credința în Dumnezeu, asociată educației, dar și studiului asupra celui care ești, devenind în ultimă instanță, în totalitatea lucrurilor/ fenomenelor înconjurătoare,

„monahul” (care) *te retragi în larga-ți liniște– puterea...*”, eul ne oferă o cale a luptei pentru desăvârșire prin gândurile luminoase ce-și glăsuiesc armonia cu rațiunea inimii, dezvăluind tainele tăcerii („Aflând tăcerea din tăcere”), iar cu ele –și năvalnicul talaz de splendori-calități ce înalță un suflet de om prin **iertare**, în „Regăsirea-ți prin iertare”(„*Când știi să porți în piept suprema cheie – / De-a șterge cu buretele vreo vină, / În libertatea ta devii scânteie, / Simțindu-ți cupa sufletului plină...*”); prin recunoștință, în poemul „Pe valul recunoștinței” („*Gândește-te la Dumnezeu! / Tu mulțumește-I pentru toate, / Când ți-e ușor sau când ți-e greu / Cât ai de dus o cruce-n spate...*”). Or, această cruce este cu atât mai ușoară, cu cât te pătrunzi de „Taina propriului zbor” și de conștientizarea că „...*Toate-ncep, pe-o clipă, să conteze / Când ești la-nălțimea dintre spații*”, viața fiind propria ta luptă cu sinele și aflarea în competiție doar cu el, într-o tendință spre devenire „După chipul și asemănarea Lui”.

*

În osteneala cu rost a explorării și sondării propriului adânc într-o zidire a identității („*Prin căutări și noi cunoașteri / Abia acum găsesc un rost...*”, („*Zidindu-mi identitatea*”)), eul este o tendință spre schimbare într-o perfecțiune și, chiar de „*Vecia-i cea de face diferență*”, „*în rodu-ales stă lungul drum spre creste*”, dar și bucuria de a-i trăi/simți/admira „luciul Lui cel fără de sfârșituri”, care îi însoțește zborul și pasiunea autoarei din drag de boltă.

Oda „Fără el am exista și-atât” este încercarea, dar și reușita autoarei Geta Lipovanciuc, mai rară în literatură, de a-i sublinia virtuțile unui bărbat, forța invincibilă de zeu, frumusețea fizică polarizată de calitățile impecabile prin care distingem sculptura sublimă a acestuia, reflectată de ipostazele de străbun, părinte, iubit, soț, fiu, frate... strajă a tot ce este sfânt: „*Duhovnic e, părinte, martir și esculap, / Pecete-a vitejiei în măduva din oase*”

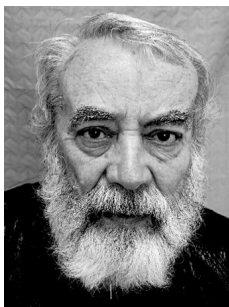
Lumea văzută prin prisma copilului din noi, în poemul „Cu darul suprem – copilăria”, rămâne eterna trăire a sincerității și uluirii lui la frumusețea recepționată ca pentru prima oară în repetate rânduri, iar păstrarea lui în suflet, purtat în toate dimensiunile vieții, este continua asaltare a noului din vechi, a prezentului din trecut, cu acceptarea provocărilor într-o renaștere: „*Privesc lumea cu ochi curioși / Și mi-e simplu să văd doar frumos / Sunt vlăstarul etern mult iubit și agil, / Sunt doar puiul de Cer, luminos...*”

*

Binecuvântare cerească, harul iubirii este esența nemuririi sufletului omenesc, este tot și toate într-o rezistență a acestuia și înălțarea lui deasupra tuturor cumpenelor vieții, *darul* Lui confirmat de afirmatul mesager al iubirii, poeta Geta Lipovanciuc, care rămâne un continuu zbor într-o sondarea spațiilor infinite ale cuvântului în lumina lui Dumnezeu, dăruindu-se și dăruindu-ni-l într-o vrednicie și înțelegere a rostului lumii prin credință: „...*Doar tu ridici căzuții în slăbire / Iubirea-Ți își păstrează-al ei traseu / Smeriți nădăjduiesc la nemurire, / Chemându-te, iubite Dumnezeu...*”

IMPACT

Prozã

Vidul (File din jurnal)

12 septembrie 2017 – Vidul, carevasăzică, nu înseamnă absență totală. Vidul înseamnă ceva care, deși nu există, e un fel de „nu știu ce” care nu are masă și, de aceea, are o durată de viață atât de scurtă, încât acesta (vidul – voiam să zic!) nu se poate și nici nu se va putea măsura vreodată cu vreun instrument de măsurat.

Da, stimate auditoriu, știe cineva dintre dumneavoastră (cei de față!), care poate fi cea mai scurtă durată? Scurtă, domnule! Ce ai, nu auzi bine? Am zis „scurtă”, adică scurtă de tot! Un fel de zero imperfect!

Culmea, însă, nu este acea particulă care are o durată de viață atât de scurtă încât o putem numi, fără să greșim: „nimic”. Chiar așa, nimic! Cel mai greu ne este să înțelegem ce se întâmplă când această infimă particulă de „nimic” dispare și obținem „nimicul nimicului” – cum zicea un cunoscut filosof, chestiune în care eu mă grăbesc să-l contrazic, să-l combat ori să strig în gura mare că individul nu are niciun fel de dreptate. Nimicul nimicului! Hm!...Oare chiar se poate așa ceva?..

De exemplu, în punctele din Univers, unde atracția este zero, poți sta pe loc cât vrei, fără să te miști, nimic nu te atrage în vreo parte sau în cealaltă. De exemplu, acolo, într-un asemenea punct nu plătești parcare pentru autoturism, sau impozit ca să-ți construiești o locuință. Și nici nu ai nevoie să vezi moaca împuțită a președintelui țării, sau a șefului tău de la serviciu, deoarece, din lipsă de gravitație, aceștia nu au nicio putere. Puterea lor în Univers e zero! Mulți dintre noi am vrea să trăim acolo! Sunt atâtea puncte de atracție zero, domnule dragă, încât nu trebuie să mă mai contrazici făcând pe deșteptul! Mai bine stai, gândește, analizează, verifică! Verifică, măi omule, nu fi încăpățânat și prost! Verifică!...

29 septembrie 2017.– Umblam fără să ating pământul și știam că pisicilor nu le stă bine dacă sunt prea slabe, ori prea grase. Altfel spus, porțile caselor le rămân închise. Sau deschise!

Mamă și tată, striga Fiul Risipitor întors, fiule – strigau mama și tata, nemernicule – strigau frații lui, haideți cu toții să-l omorâm cu pietre, dar nimeni nu băga de seamă că asta învârtea cu amândouă mâinile o ditamai mitralieră care a și început, aproape imediat, să latre cu foc de gloanțe. Nu vă dau voie să îmi trăiți viața, striga fiul risipitor abia întors din lumea largă. Nu vă dau voie să-mi luați bărdaca cu țuica de prune, marca Marcona, strigam eu, un fel de whisky irlandez, dar mult mai nobil, mai așa și pe dincolo! Ochiul care se scurge în gură. Gura care se înecă cu o unghie căzută de la piciorul drept. Piciorul drept care a crescut fără să fie nevoie de el, adică dintr-o curiozitate împotriva oricăror norme de bună credință. Căci vorbele sunt bâlbâite, ideile sunt și mai bâlbâite, nu mai spun nimic despre oameni, pentru că întreaga omenire e o mare bâlbâială. Sarcina noastră este să acoperim, lună de lună, cu un scris mărunț, o pagină de format A-4, adică 210 x 270 milimetri. Căci orice altă unitate de măsură devine toxică.

Așadar, rămâne doar să întrebăm ce mai trebuie făcut!

18 octombrie 2017. – Visam! Visam că sunt iarăși profesor și ziceam:

Doamne, iartă-mă, nu mai vreau, iartă-mă măcar în vis și îți promit că nu voi mai încerca vreodată să greșesc. Și porneam pe culoarul îngust al școlii, urcam la etajul întâi pentru că acolo aveam oră de clasă, sala a doua, dar mergând pe culoar mă gândeam, ba chiar știam de nu știu unde, că nu există o a doua clasă în școala asta și mă uitam pe ușile pe lângă care treceam și pe niciuna nu scria nimic, eram ca într-un cimitir, numai că pe aici nu vezi nici morți, nici cruci. Ajuns la capătul holului de la etajul întâi, tot nu găseam sala de clasă respectivă, așa că am cotit-o pe culoarul din capăt așezat atât orizontal, cât și perpendicular și am nimerit exact la sala de clasă unde trebuia să ajung ca să țin lecția de matematică, deși eu habar n-aveam de matematică, așa că m-am înțeles cu elevii, la sugestia lor, că ar fi mai bine să le cânt la vioară. Ceva în Fa major. Ptui! Dar eu nu știam să cânt la vioară în niciun fel, tot așa cum nu știu, habar n-am de ce, să cânt la vreun alt instrument muzical, asta fiind una din marile nefericiri de viață ale mele încă de la vârsta de sugar, până la aceea pe care tocmai am împlinit-o acum când nu se mai poate face nimic și, deci n-o să cânt nimic, nici din gură, nici la vioară.

Dar, ca să nu-i supăr mă prefăceam că, totuși le cânt la vioară, dar mai întâi trebuie să acordez instrumentul și le scriam pe tablă niște formule matematice pe care, după cum am mai spus, nici eu nu le înțelegeam. Și scriind, mă întrebam de unde îmi vin atâtea idei în cap, mai ales că erau frumoase, atât de frumoase, aveau plasticitate, toate cele scrise de mine pe tablă semănau cu un tablou abstract, sau poate suprarealist, mama mă-si, cum i-o mai spunând, căci sunt atâtea și-atâte curente în artă încât până și marii specialiști înaintează printre ele năuci, ca și cum ar trece printr-o baltă mocirloasă încălcați cu cizme de cauciuc lungi până la șolduri, cum au pescarii, sau lucrătorii care curăță canalele de mizerii.

Dar chiar dacă eu scriam pe tablă formule matematice în gând, ei (elevii) pricepeau pe sub mustăți, căci toți aveau ditamai mustățile. Moșnegii naibii! Și cântau din gură după cum putea fiecare, din picolină, sau din taragot. Căci doar n-o să credeți că statul cu degetele în gură este un fel de a cânta.

La un moment dat, ei, elevii, au venit cu propunerea că, decât să cântăm la vioară, ar fi mai potrivit să desenăm ceva, adică să facem o oră obișnuită de desen, iar eu mi-am adus aminte ce mă învățase și pe mine, pe vremuri, profesorul meu de desen din clasele elementare și i-am întrebat pe elevi de ce nu au la ei ceea ce le trebuie pentru a lucra la ora de desen, iar ei păreau că nu-și mai amintesc ce le spuseseam dintotdeauna, anume care sunt cele cinci lucruri pe care trebuie să le aibă un elev pentru ora de desen: le-am arătat cele cinci degete ale mâinii și ei au înțeles că lucrurile necesare la ora de desen sunt cinci, adică blocul de desen, creionul de desen, pensulele, acuarelele pentru desen și vasul pentru apă, iar ei se pare că nu aveau de niciunele, așa că eu mi-am adus aminte de ceea ce ne zicea învățătorul nostru din clasele primare: mă, tu nu ai de niciunele, n-ai ce trebuie ca să desenezi, ai venit la școală cu degetul în gură, așa că trebuie să te pedepsesc să stai cu degetele în gură toată ora. Și asta am făcut o viață întreagă!

Așa că elevilor mei care nu voiau să facem matematică, pentru că eu nu mă pricepeam, le-a plăcut ideea cu cântatul și au strigat în cor vrem și noi, vrem și noi să stăm cu degetele în gură (se formase un vacarm general) tot timpul orei de clasă și nici nu apucaseră bine să-și bage degetele în gură toți, că s-a și deschis ușa clasei și, în deschizătura acesteia a apărut capul vâlvoi al directorului școlii care a zis ce dracu faceți voi, mă, aci?

Dar noi ne-am văzut în continuare de lucru, nu l-am băgat în seamă pe director, deși între timp se schimbase peisajul și se părea că eram un fel de spectatori la Opera Română, unde nimeni nu cânta la vioară, dar toată lumea scria pe pereți, pe tavane, pe decoruri tot felul de formule matematice, iar eu încercam să-i număr pe spectatori, dar nu reușeam pentru că ei erau mulți, mulți de tot!

Sar peste niște momente neinteresante care se succed după aceea, ca să subliniez că în final totul s-a încheiat la un nivel satisfăcător, poate chiar înalt, motiv pentru care eram toți satisfăcuți. Cei mai mulți își scosese degetele din gură ca să poată aplauda lovindu-și palmele, iar eu m-am bucurat cel mai mult pentru că nu mă făcusem de rușine ca profesor, ba dimpotrivă, atinsesem apogeul profesional, de unde am rămas cu concluzia că niciodată nu trebuie să disperăm atâta timp cât lucrurile mari pe care vrem să le înfăptuim, se pot realiza atât de ușor în vis.

20 octombrie 2017 – Trăim și nu știm de ce! Probabil că trăim pentru ca să ne bucurăm! Ați văzut vreodată o oaie cum se bucură că a venit primăvara și ea poate să iasă pe izlazul cu iarbă, la pășunat? N-ați văzut? Vai de capul vostru! Înseamnă că nimic n-ați înțeles pe lumea asta! Mă întrebam pentru ce mama naibi v-ați mai născut!

Încerc să nu mă enervez în momentul ăsta (este aproape miezul nopții) văzând la televizor doi boxeuri în ring: amândoi cu mânuși negre, amândoi cu chiloți albi, amândoi cu pantofi galbeni în picioare și, ce să mai spun, amândoi sunt bruneți, de aceeași înălțime și cu aceeași tunsoare! Atunci, cum mama mă-sii să stabilești care este cel mai bun dintre ei? Zău că-mi vine să-mi dau și eu singur cu pumnii în cap!

Cei doi se bat cu înverșunare. Din greșeală, arbitrul meciului, neatent, a primit și el un pumn în bot. Publicul este în delir! Aici sunt de acord și eu cu publicul! Bine i-a făcut! Ce se tot bagă el între cei doi? Îmi pare rău că n-am avut posibilitatea să-l pocnesc și eu pe arbitru!

Publicul a fost întotdeauna în delir! Oare ce ne-am face! Ce ne-am face noi în viața asta a noastră atât de grea dacă n-ar fi delirul? Ce ne-am face dacă nu ne-am mai iubi adversarul și nu l-am pupa după ce i-am spart nasul cu pumnii?...

26 octombrie 2017 – Am citit undeva că, mai demult, un tip enervat de pictura modernă, a spus că așa ceva poate să picteze și calul lui! Nu-i mai rămânea decât să o și demonstreze.

A legat de coada calului său o pensulă, a pus la spatele calului o paletă cu vopsele și o pânză. De câte ori dădea calul lui din coadă ca să se apere de muște, lovea cu pensula prin vopselele de paletă și le sleia pe pânza de pictură de la spate. Ce o fi fost în mintea calului ăla, n-am de unde să știu. Dar ceea ce s-a întâmplat la spatele calului, s-a văzut după câțva timp: mișcarea cozii calului și, implicit, ale pensulei, lăsaseră pe pânză niște urme divers colorate. Unui neavizat, acestea păreau a fi logice deși, totuși, puteau și păreau fi făcute de mâna unui artist mai abscons, mai de neînțeles pentru privitorii din afară.

Urmarea a fost că proprietarul calului a expus pânza respectivă într-o expoziție unde nimeni nu știa unde și de cine a fost făcută, în schimb, a fost apreciată și, dacă nu mă înșel, achiziționată de un muzeu, ba chiar de un colecționar particular.

Modul de a picta al lui Pollock, era unul pe care nu-l mai folosisese altcineva până atunci: el întindea o pânză mare pe podea și plimba pe deasupra acesteia un băț lung pe care, mai întâi, îl muiase în vopsea. De pe băț se scurgeau fire de vopsea și picături care, ajungând pe pânză se organizau într-un fel aleatoriu, dacă se poate spune așa ceva, devenea o pictură care, în curând, ajungea pe pânză sau într-un muzeu.

Se spune că atunci când era copil, Pollock asista la jocurile băieților mai mari. Uneori aceștia se distrau încercând să vadă care se pișă mai departe. Pe el, pe Pollock, fiind mai mic, nu-l lăsau să participe la jocul lor. Jeturile cu urină ale băieților mai mari cădeau pe pământul prăfos, se întretaiau, se suprapuneau în forme necontrolate și astfel se forma un desen, o țesătură. Forme care, dacă povestea e chiar așa, l-au inspirat mai târziu pe celebrul artist despre care nu se cunoaște să mai fi pictat și în alt fel.

Dintr-o carte în devenire – Fratele Iosif...

Fratele Iosif s-a retras și nu părea să fie un învingător, nu știa dacă e o binefacere să impui cuiva un lucru pe care nu-l dorește. Călugărul Arsenie a încercat, într-o zi, mai la început, să-i vorbească altfel, l-a simțit abătut și trist. Răul e mare, și-a amintit că i-a zis, dar rușinea poate să fie mai mică, dacă poți să vorbești despre ea fără sfială.

Nu renunțase încă să se ascundă printre cuvinte, se uita la cei din jur și credea că toate deveniseră mai încălcite și mai tulburate de nenumărate zvonuri. Și mai gândea ceva despre un pact secret cu propriile lui cuvinte, care se mișcau printre amintiri amestecate, toate înghesuie în minte, precum firele colorate prin tabloul la care cosea, altădată, neîntrerupt bunica Victoria. S-a simțit uimit de lipsa lui de umilință, care i-a înăbușit inima, era încercuit în tipare rigide, iar bruma lui de luciditate s-a topit într-o buimăceală apăsătoare.

Peste câteva zile s-a întâlnit iarăși cu pictorul, acesta a tăcut o vreme, a ridicat privirea spre tabloul început de el, peste peretele bisericii și l-a privi cumva, dintr-o parte, te așteptam, părea să-i spună. S-au revăzut mai târziu, fratele Iosif i-a căutat în documentele vechi imagini, icoane, toate rămase de la începuturile mănăstirii. Avea în mână o carte, fratelui Iosif i s-au umezit ochii, chiar și ochelarii cu rame subțiri au devenit netransparenți.

– Ai citi cartea asta? l-a întrebat pe bărbatul scund, cu chelie începută mult prea repede.

– Acum o citesc, îmi place foarte mult, i-a răspuns pictorul.

Fratele Iosif a revenit, în seara aceea, în lumea lui, din care plecase. Pictorul citea *Eleganța ariciului*, de Muriel Barbery. O cunoscuse pe Muriel la *Ecole normale supérieure de Fontenay-Saint-Cloud*, acolo unde Ștefan a studiat doi ani, în perioada lui franceză. Muriel Barbery era o romancieră născută în Casablanca, în Maroc, la 28 mai 1969. A fost studentă la *Ecole normale supérieure de Fontenay-Saint-Cloud* și a obținut diploma de studii aprofundate în filosofie. A predat într-un liceu, apoi la *IUFM din Saint-Lo*. Acolo s-a întâlnit Ștefan cu ea și au avut lungi discuții, într-o cafenea pe care o iubeau amândoi. Muriel Barbery a scris primul său volum în 2000, *Une gourmandise*, apoi *Eleganța ariciului*, al doilea său roman, surpriza editorială a anului 2006. S-a vândut în peste un milion de exemplare și a fost tradus rapid în lumea întreagă. Succesul la public a fost dublat și de o primire entuziastă din partea criticii. Muriel Barbery i-a mărturisit lui Ștefan că purta cu ea mereu un exemplar din *Război și pace*, pe care nu înceta să-l recitească. Era fascinată de Japonia, unde și dorea să se stabilească.

– Vrei să spui că ai cunoscut-o? a întrebat pictorul mirat.

– Da, chiar foarte bine, m-a ajutat mult în perioada studenției mele.

Ștefan sau fratele Iosif? Acolo, în biblioteca mănăstirii, cu pictorul așezat la masa plină de cărți, poze, picturi, adunate pentru el de tânărul plecat în lumea lui Dumnezeu,

rămăsese ceva de spus: *alții sunt înfățișați prin sămânța căzută în pământ bun, aceștia sunt cei ce aud cuvântul, îl primesc și fac roadă...*

Să citești „*Eleganța ariciului*” în mănăstirea pierdută în sfârșitul de vară, i s-a părut fratelui Iosif mai mult decât amintirea lumii pe care nu știa dacă să o mai recunoască. Pentru că, Doamna Rene avea cincizeci și patru de ani, era portăreasă (de douăzeci și șapte de ani) la numărul 7, *rue de Grenelle*, într-o frumoasă casă boierească, așa cum zicea, cu o curte și cu o grădină interioară, cu opt apartamente de lux. Era văduvă, scundă, urâtă, dolofană, avea bătăture la picioare și, mai spunea ea, avea o răsuflare de mamut. Nu avea studii, era săracă și discretă, era insignifiantă și trăia singură cu pisica ei, un motan mare și leneș, căruia îi miroseau urât labele atunci când era supărat. Doamna Renee, portăreasa iubitoare de înțelepciune, decidea că fenomenologia este o mare escrocherie, îi hărțuia neîncrederea în perspectiva că atâta inteligență va fi putut sluji unei întreprinderi atât de zadarnice, cum zicea ea. Problemele constitutive ale egoului transcendental o frământau pe doamna portăreasă pariziană. Freca treptele de la intrarea în vila cu barosani și constata că, atunci când vrei să abordezi fenomenologia, trebuie să fii conștient de faptul că ea se rezumă la o dublă interogație: care e natura conștiinței umane și ce cunoaștem noi despre lume? Doamna de cincizeci și patru de ani „demonta”, cu pasiune reprimată, esența fenomenologiei. Când îl mănâncă undeva, omul se scarpină și este conștient că e pe cale să se scarpine. Dar simte omul mai puțină mâncărime știind că se scarpină și că e conștient de asta? Madam Renee se războia, deci, cu fenomenologia. A ști că te mănâncă și a fi conștient de faptul că ești conștient că știi asta nu schimbă cu nimic faptul că te mănâncă. Adică, medita ea, ridicând mopul ud din găleată, oamenilor li se pare extraordinar că o ființă se poate ști știindu-se pe cale să se scarpine, încât această întâietate a conștiinței umane le apare multora ca manifestarea a ceva divin, care în noi ar scăpa determinismului rece la care sunt supuse toate lucrurile fizice. Așadar, fenomenologia este un monolog solitar și nesfârșit al conștiinței cu ea însăși, un autism pur și dur pe care nicio pisică adevărată nu-l deranjează niciodată, mai gândea portăreasa, cu mopul înfipt în găleata colorată din fața ei.

– Prietene, a șoptit pictorul, ești uimitor...

Fratele Iosif era roșu la față, vorbise fără oprire, iar celălalt uitase să se mai miște, doar mâinile îi tremurau, așezate peste cartea despre care aflase o poveste încărcată parcă de culorile lui speciale, întinse peste pereții mari ai bisericii din apropiere.

Au urmat, pentru fratele Iosif, nopți pline de îndoeli, somnul venea greu, o visa des pe Muriel, se trezea cu fruntea rece de transpirația care-i curgea peste obraji și ar fi vrut să plângă puțin. L-au învățat din primele zile despre cele trei ascultări, *sărăcia de bunăvoie, curăția și tăierea vocii*. Ultima era cea mai grea, însemna să faci ceea ce ți se spune, chiar dacă ți se pare că n-ar fi bine.

– Smerenia, i-a repetat părintele stareț de la început, înseamnă ascultare, Adam a căzut din Rai pentru neascultare, iar Iisus Hristos a venit, a făcut ascultare până la moarte pentru a răscumpăra greșeala lui Adam.

În seara de toamnă, după cele șapte luni care au trecut, fratele Iosif a simțit cum i s-a moleșit trupul, uneori credea că fiecare os i-a fost zdrobit de cineva, dar nu s-a dat bătut, și -a făgăduit să se bizuiască numai pe propriile lui puteri. Tot mai stăruia în el o ușurare păcătoasă, micile întâmplări îi stârneau mahnirea, dar – și-a mai zis – oamenii sunt cum sunt, trebuie luați ca atare. Nu i s-a mai părut, ca înainte, ispitor doar ceea ce era primejdios și era tulburat de păcatele celorlalți mai mult decât ar fi vrut.

Începuse chiar să nu-și mai simtă trupul străin, pentru că toate au rămas ca o umbră în spatele lui. Și, mai gândea el în singurătatea chiliei, atunci când îți trebuie ceva și nu e nimeni alături, atunci când găsești ceva, dar nu e nimeni să-i spui, *fă un semn mic, Dumnezeu e lângă tine*.

Poduri

Ajunse la gangul ce ducea la scara blocului cu patru etaje, în care intrase cu necunoscuta întâlnită în parc. De dimineață se tot gândea la ea. Oare mai trăia, era bine? A urcat scările și a bătut la ușă. Era posibil să nu-i răspundă nimeni, dar nu conta. Venise pentru că așa simțise că vrea să facă. Spre bucuria lui, ușa s-a deschis și femeia l-a invitat înăuntru. I-au plăcut florile lui, le-a pus imediat într-o vază și le-a adus în sufragerie. Purta un capot lung, din satin, de culoarea grâului copt. Părul ei negru era pieptănat cu grijă și lăsat să-i cadă pe umeri. Parcă îi revenise și culoarea în obraji..

– Te rog să iei loc! îi spuse ea, prietenoasă.

– Voiam să știu dacă sunteți bine.

– Te așteptam... Cumva, știam că o să vii.

– Am fost ocupat, se scuză Aleodor, deși nu știa de ce se comportă așa, doar nu avea obligații față de ea.

– Mi-a plăcut cum ai modificat manuscrisul. Titlul pe care i l-ai dat este perfect...

Aleodor se ridică brusc în picioare, dădu să fugă din cameră. Îi era îngrozitor de rușine. Ce putea să mai spună și cum să se apere? Într-adevăr, renunțase la ZEPÉLINE pentru că nu găsise nicio legătură între titlu și conținut. Dar ea de unde știa? E imposibil să știe ce făcuse el! Când o privi, văzu că zâmbește și e liniștită.

– Nu te teme! Vreau să vorbim.

Abia atunci observă că necunoscuta nu mai vorbea incoerent, cuvintele ei nu mai erau frânturi de gând, aspre și încâlcite. Se mai uită o dată la ea, ca să se convingă că este aceeași persoană pe care o întâlnise pe pod, nu demult. Ea era, dar ceva se petrecuse între timp.

– Poți să-mi spui Lorena, suntem de aceeași vârstă. Am văzut că îți place ca oamenii să aibă un nume.

– Vă rog, lăsați-mă să vă explic!... o imploră el, simțind cum îi ard obraji, cum îl încolțește durere de cap.

– Nu, eu trebuie să-ți explic mai întâi! Sper că ai un pic de timp și de răbdare. Și mai sper că ceea ce-ți voi spune te va ajuta, într-un fel sau altul.

Nimic nu-l mai putea ajuta acum. Realiza că făcuse ceva de neiertat, o greșeală enormă ce trebuie pedepsită. Ar fi dat timpul înapoi și ar fi anulat momentul când s-a prezentat la editură cu un manuscris care nu-i aparținea în întregime. Nu s-a putut mulțumi că l-a citit? N-a fost de ajuns că s-a jucat cu el cum a vrut și că s-a simțit bine? Ce anume l-a împins la gestul incalificabil? Doar grija pentru manuscris? Dacă era așa, trebuia să vină mai întâi să-i spună ei ce crede, să-i arate ce a făcut, nu să se erijeze în mare autor. Nu cumva a fost orgolios? E un om de nimic, mai bine l-ar înghiți pământul...

Lorena continuă destul de liniștită:

– M-ai întâlnit în acele zile și îmi închipui ce impresie ți-am făcut. Ai fost atât de atent și grijuliu! Nu m-ai întrebat nimic, nu m-ai certat, n-ai încercat să mă convingi că greșesc, nu mi-ai spus că știi prin ce trec... Nici nu știi ce bine mi-ai făcut! Fiecare om are momentele lui de rătăcire, de renunțare la speranțe și la dorințe. Dar fără ele, viața nu mai există. Exact așa simțeam și eu atunci. Mi se mai întâmplă din când în când... Cu un pic de noroc, într-o bună zi, poate voi scăpa de ele.

Abia de auzea ce-i spunea Lorena. Pe el îl măcinau în continuare gânduri teribile. Dacă ar fi plecat în momentul acela de acolo, ar fi luat-o la fugă și ar fi ținut-o așa până s-ar fi descompus în mii de bucăți, tot mai mici și mai neînsemnate. El nu aduce decât răul în viața celorlalți, îi trădează ca un nemernic. Măcar de-ar înțelege cum ajunge să aleagă tocmai calea pe care vrea să o evite. Unde este slăbiciunea lui, unde zace răutatea de care devine conștient că o ascunde până și de el? Dar această dorință nu e și ea tot o răutate? Cu ce îi mai ajută marea lui înțelegere pe cei care au avut și au de suferit din cauza lui? Cu nimic! Înseamnă că nu la ei se gândește, ci tot la el. Era din nou regele doborât la pământ. Aerul din cameră se rarefiasă și el plutea ca o navă în derivă. Acesta e sfârșitul, își spuse, gata să încheie conversația cu Lorena. Totuși, o întrebă cum a fost posibil ca ea să citească manuscrisul pe care l-a lăsat la editură. Măcar atâta să afle.

– Sunt redactorul-șef al editurii. Acolo lucrez.

– Da, acum se explică... Și totuși, de unde știați că eu sunt autorul? Am folosit un pseudonim...

– Răspunsul e simplu. Ești singura persoană care a intrat în această cameră în ultimul an. Apropo, ce meserie ai? Cu ce te ocupi?

– Sunt informatician, răspunse Aleodor. Firma la care lucrez nu e departe de aici.

– Norocul meu!

– De ce spuneți asta? se miră el.

– Puteai fi, la fel de bine, un om de nimic. Cineva care să mă jefuiască, să-mi facă rău. Ori cineva pe care să nu-l atragă un calculator deschis și ceea ce ar putea găsi în el.

– Nu știu de ce am făcut-o... Iertați-mă, vă rog mult să mă iertați!

– Nici nu bănuiești ce efect a avut curiozitatea ta... Vino să-ți arăt ceva!

Ea se duse direct la măsura de sub fereastră. Lumina albastră a *laptopului* apărură imediat, adăugând un strop de senin în ochii lui triști. Lorena deschise un alt fișier și-l arătă două texte scurte. Se ridică de pe scaun și-i făcu semn să se așeze și să le citească. Textele nu erau lungi și nu aveau titlu. Aleodor citi și apoi reciti, așa cum se obișnuise, apoi se întoarse spre ea.

– E partea ce lipsea din manuscris, nu-i așa? De asta n-am înțeles titlul. Dar nici acum nu înțeleg. Cele două citate se contrazic... Stilul e cam același, dar e alt mesaj...

– Așa este. Ele sunt scrise în momente diferite. Pe cel de-al doilea l-am scris zilele trecute. Acum putem sta de vorbă cu adevărat.

Au revenit la locurile lor. Aleodor bău din paharul cu apă, dintr-odată i se făcu sete. Lorena își luă cafeaua și se cuibări pe canapea. Începu să vorbească lejer, ca și cum își pregătise discursul:

– Motivele pentru care cineva începe să scrie sunt și nu sunt importante – plăcere, orgoliu, nevoia ori o anume întâmplare, de obicei la limită. Nu le poți ierarhiza, nu poți spune care este mai puternic, mai nimerit, fiindcă toate justifică o căutare. Fără partea de final, cititorului îi părea că eu nu caut nimic, doar povestesc. Și așa era. Dar tu ai intuit că lipsește cheia poveștii mele și ai găsit-o.

– După ce am citit acum și partea de încheiere, titlul pe care l-am ales îmi provoacă și mai multă emoție...

– Tocmai de asta am spus că ai intuit bine, continuă Lorena. Domnule dragă, zbaterea este o furtună aprigă, îți mistuie puterea. Ea rupe și dislocă, te sperie cu ceea ce lasă în urma ei. Oriunde te uiți, nu vezi decât dezastrul. Sau nu vrei să vezi altceva și crezi că cel mai bun lucru ar fi să pleci cât mai departe, să fugi, să uiți, să te ascunzi. Dar unde să te ascunzi de tine și de mintea ta? Eu am ales scrisul, dar el n-a fost o vindecare pentru mine, ci o amânare perpetuă. Câtă amăgire! Câtă slăbiciune și rătăcire! Am scris pagină după pagină, doar ca să nu ajung la final. De asta lipsea din manuscris partea pe care ai citit-o acum. În momentul în care aş fi adăugat-o, declanşam gestul fatal. Cel puțin, așa credeam...

Aleodor asculta și retrăia spaimile ce l-au urmărit tot timpul. Până unde va coborî în felul acesta? Câte alte greșeli va mai face? Cineva trebuie să-l oprească. Cineva sau ceva, altfel va deveni un monstru.

Lorena făcu o pauză lungă înainte de a continua. Vedea frământarea lui Aleodor și o pune pe seama situației în care se afla în prezent. Nu avea de unde să știe ce îl îngrozea pe tânărul acesta încât să fie atât de disperat și pierdut. Își drese glasul și spuse:

– În manuscrisul meu, niciun personaj nu are nume. Când mă refer la soț și băiat, le spun iubitul și puiul meu. Se poate subînțelege că este unul și același personaj, privit din unghiuri diferite. De ce n-ar fi, la urma urmei? Când vrei să redai trăirile personajelor, cu toate sinusoidalele și complicațiile lor, e nevoie și de puțin mister. Cititorul va fi mai atent la ceea ce îi spui, căci nu are puncte de sprijin. Astfel, accentul narațiunii cade pe emoție și mesaj, nu pe acțiuni și nume ale persoanelor. E un procedeu mai puțin folosit, care poate induce și confuzie, dar ce importanță are cui anume, când și unde i se întâmplă ceva? Important este ce simte omul acela, ce crede și cum s-a descurcat până la urmă cu atâtea gânduri și emoții. I-a descoperit vreun rost întâmplării prin care a trecut, l-a ajutat ea la ceva? Asta caută și cititorul. Nu oricare cititor, evident.

– Ce-aș putea să spun?! Eu nu mă pricep la lucrurile astea. Tot ce am scris a venit pur și simplu de la sine...

– E ceva ce mi-a atras atenția și vreau să știi la ce mă refer, poate o să te ajute cândva. Cum spuneam, eu nu le-am dat nume personajelor mele, însă tu ai făcut-o. Băiețelul din cartea ta a devenit Cristian, un nume foarte frumos și plin de semnificații. Ai considerat că el nu poate să rămână un anonim de care să nu-și aducă aminte nimeni ori să fie greu să se facă referire la el. Într-un fel, i-ai dat viață. Pe băiețelul meu îl chema Cristofor. A murit în Ajunul Crăciunului, într-un accident de mașină, împreună cu soțul meu. Cristian și Cristofor... Observi că aceste două nume au aceeași rădăcină? Cred că ești o persoană credincioasă. Nu numaidecât religioasă, ci credincioasă.

– Eu? se miră Aleodor.

De la monstru până la omul credincios e o distanță enormă ce nu se poate măsura, nici defini. E substanța instabilă care poate reacționa violent și imprevizibil în orice clipă. Nu se știe în ce direcție și cu ce rezultate, iar el de mult nu mai e stăpânul spaimelor sale, mai ales în momentele critice. Așa gândea Aleodor în acele clipe și se detesta.

– Hm! Bănuiam că nu ești conștient de latura ta spirituală. Multora li se întâmplă... După ce am parcurs ceea ce ai lăsat la editură, am înțeles de ce i-ai pus titlul **PODURI**. Am înțeles ce făceam, de fapt, scriind în jurnal. Căutam cu disperare o cale de trecere peste ceea ce mi s-a întâmplat. Nu știam că ea este în mine, că o aveam la îndemână. Mă simțeam vinovată că nu voi putea păstra legătura cu cei pe care i-am pierdut. Începeam să-i uit, simțeam că le trădez iubirea. Ceea ce-mi rămăsese nu mă ajuta deloc – un trup mortificat, un gând zălud și niște ochi ce mă păcăleau că îi pot zări pe iubiții mei, că dacă îmi întind brațele, peste balustrada aceluia pod din parc, îi pot îmbrățișa din nou...

Gingășia și sublimul la copil

Ca oricare copil, căruia *copil* îi zic toți ce-i care îl întâlnesc, nici copilul Fabian nu cred că a fost ocolit de acest cuvânt plin de adorare care-i gâdila plăcut urechile ori de câte ori era strigat, atenționat sau îmbrățișat de un alt copil, de un adolescent, de o adolescentă, de un tânăr sau de o tânără.

Când zici *copil*, închipuiește-ți această gingașă ființă ca pe un boboc de floare care este pe cale să înflorească, desfăcându-și petalele roșii peste sepalele care în timp s-au retras, ivindu-se, în mijlocul colorat, ca niște ființe sub cerul albastru, staminele și pistilul, aproape îmbrățișate ca-n *Sărutul* lui Rodin, răspunzătoare de minunea reproducerii. Doamne și câte flori nu ne-au bucurat sufletul cu parfumul lor încântător?... Dar nici florile nu pot întrece frumusețea și farmecul chipului gingaș de copil, copilul alintat mereu de părinți, frați și prieteni. Florile sunt și ele alintate de cei ce le iubesc, dar mai ales de albinele, fluturii și alte găngănii care le vizitează pentru nectarul lor dulce, atrase de parfumurile și culorile petalelor; florile așteptând acești musafiri zi de zi pentru polenizare spre dăinuirea lor în natura doritoare de frumos.

Minunea frumuseții este sublimul deplin și triumful pasiunilor care înving rațiunile cele mai profunde jucându-se cu plăcerile care modelează sufletele, aruncându-le și momindu-le cu buchete de vorbe dulci până când își ating scopul. Roadele vor fi mai presus decât au fost gândite, căci senzualitatea va fi mai puternică decât trăirea de sine!

Elementul viitorului tânăr se bazează strict și întotdeauna pe elementul copil, după ce experiențe nedomolite i-au răscolit și trezit emoțiile pasionale. Copil și copilărie!... Copilărie și copil!... Copiii născuți din pasiunea îndrăgostiților care, și ei, s-au lăsat a fi sclavi supuși simțurilor primare, dar numai cu gândul bun și curat: să zămislească opere minunate care să încante întreaga natură cu farmecul și frumusețea lor.

În plăceri se ascund pasiunile tinereții, de aceea, de la prima atingere a buzelor fragede și roșii ca fraga sau când se încheștează obraz lângă obraz parcă lipiți cu o substanță miraculoasă, fiori iuți și reci care colindă aproape rătăciți prin șira spinării trezesc din somn toate desfătările care încep să-și facă de cap când cele două trupuri, încolăcite unul după altul, sunt cuprinse de o beatitudine divină. Ce e frumos și lui Dumnezeu îi place! Și ce altceva ar putea fi mai frumos decât o iubire pură în al cărei căuș carnal al fertilității stă întregul mister al vieții care fascinează toată natura unei lumi nemuritoare? Frumusețea și Adevărul sunt două caracteristici care, dominate de o gândire limpede, vindecă întotdeauna superficialul și nedeșăvârșitul, minciuna și ipocrizia din ființele a căror judecată este prea mărginită, mai ales dacă în viața lor nu au cercetat o floare căreia să-i înțeleagă îmbobocirea și mai târziu înflorirea...

*

Și eu, la rândul meu, încă din copilărie, am simțit și m-am emoționat de toate aceste daruri minunate care bucură ființele până la fascinație. Toate imaginile trăirilor pe care mi le închipuiam se desfășurau aievea sub privirile ochiului mistic cu care mă credeam înzestrat, căci le vedeam în oglinda sufletului care deja avea puterea de a discerne ce este bine și ce este rău, ce este adevăr și ce este minciună, ce este simțul senzual și ce este pasiunea.

Puritatea gândului ocupă locul de cinste, iar fapta îmbracă haina virtuții dacă judecata precoce triumfă peste mintea care este în faza de îmbobocire. Dar cum dorința este mai puternică decât împotrivirea, primul pas către cunoașterea lumii pasionale nu-și va mai putea, sub niciun chip, reține înaintarea. Viața te cheamă să-i urmezi trăirea și atunci când neputința își întinde lațul, binevoitoare. Când parfumul dorului îți devorează sufletul gingaș, îngerul păzitor îți spune că singura ieșire din încurcătură este experiența pe care, vrei, nu vrei, trebuie să o arunci în luptă, fiindu-ți singura armă capabilă să învingă.

Experiențele copilăriei, oricât de timide, sunt pline de farmec atunci când ai certitudinea că multe dintre lucrurile ce trebuie să se întâmple se vor realiza de la sine; însă înșelătoare este această concluzie... De multe ori te trezești cu degetul în gură sugându-i parcă esența victoriei, dar din dilema învinsului sau a învingătorului, nu poți ieși, de oricâtă strădanie ești în stare să dai dovadă. Așa cum infinitul nu-l poți străbate cu privirea nici dușmanul nu-l poți învinge dacă stai retras sub carapacea fricii. Folosește-te de toate armele splendorii cu care ai fost înzestrat și vei fi suficient de puternic încât opusul să facă primul pasul înapoi, convins că înfrângerea lui va fi iminentă.

Iertați-mi introspecția aceasta într-un fel lămuritoare asupra explorării conștientului și inconștientului prin tehnica psihanalizei caracteristică unei copilării marcată de un hedonism timpuriu dar care-l va perfecționa pentru performanță pe viitorul tânăr, înzestrându-l cu o personalitate remarcabilă. Câți dintre noi nu ne-am mândri cu propria noastră ființă romanțioasă dacă ar avea puterea și iscusința de a atrage în cursa iubirii cele mai frumoase și fermecătoare ființe, îmbăindu-le în apele pasiunii, devorându-le buzele purpurii cu forța săvârșirii păcatului?...

*

O, lumea aceasta a bucuriei, atât de seducătoare și divină, trezește cele mai neînchipuite simțiri în vâlvătaia tinereții că, de cele mai multe ori, onoarea își pierde și inocența, și importanța, fiind înlocuite de tulburătoarea piață rea – întinarea – care nu mai ține cont de nimic, bălăcindu-se în cele mai murdare ape ale decăderii de sine. Fericirea se îngroapă în nefericire, prospețimea se învechește, iar formele perfecte se transformă în imperfecțiuni lipsite de substanță și valoare. Astfel se așează peste impulsul imaculat al psihicului uman o negură aidoma nopții, și de aici și până la vestejirea florii spiritului se poate spune că timpul intră în contracție, ursitoarele supărate își iau înapoi toate înzestrările făcute copilului, proprii înțelepciunii, norocului și iubirii, iar frumusețea chipului se transformă într-o hidoasă arătare, încât nu mai este nimic de făcut.

Obrazul ofilit cu greu își mai găsește substanța impetuoasă care să-l readucă la faza de început, când puritatea îi lumina fascinația amețitoare. Tânărul frumos ca o închipuire se năruie văzând cu ochii și până la căpătarea unei urătenii stranie nu-l desparte decât numai o clipă, o clipă mare însă, cât o viață lungă trăită în desfrâu, unde dorința carnală e mult mai profundă decât candoarea din fosta copilărie îngerească. Tot aici josnicia își are locul ei rezervat, pregătită de a duce la îndeplinire cele mai odioase fapte reprobabile, căci slăbiciunea i-a fost un mentor prețuit, încât virtutea n-a găsit cuib unde să crească puii demnității, și sătulă până peste cap, a plecat val-vârtej spre alte ținuturi propice dezvoltării și desăvârșirii bunului-simț.

Dacă farmecul frumuseții este trecător, stigmatul păcatului bântuiește până la infinit, iar tânărul se transmutează într-o ființă lipsită de orice simțământ plăcut al existenței. Dar

bucuria cea mare oricând poate reveni așa cum o plantă ofilită își revine la viață miraculos dacă este udată; cel îngenuncheat sub povara șovăirii și incertitudinii se poate ridica mai viguros și mai plin de încredere numai dacă trăiește prin iubire și pentru iubire, eliberându-și toate emoțiile și pasiunile din chinga înfrânării.

Totul e posibil în lumea sufletească bântuită de neîncredere, dacă ea însăși revine, uitând de lucrurile mărunte și fără importanță, la treapta cea mai de sus a luminii depline, a frumosului și purului divin, așa cum și macii reapar an de an să-și prezinte înflăcăările lanurilor de grâu, ca semn al belșugului așteptat.

O, tinere nebun! Viața ta nu trebuie să-și încheie frumusețea trăirii, ci din contră, trebuie să-și urmeze cursul triumfului sub spectrul rațiunii logice. Imoralitatea nu încântă pe nimeni deși te aduce în atenția multora, mai ales a celor care ți-au lăudat ieșirile, dar cu gândul lipsit de sentimentul onoarei, bucușii că te văd îngenuncheat și afundat și mai mult în noroiul decăderii. Forțază-te și zâmbește candid ca un copil plângând; fii din nou romantic, înzestrează-ți tinerețea cu puritate și șterge-ți din gânduri ispitele cărora te-ai supus poate de multe ori fără voie, căci mintea ți se va limpezi ca izvorul de munte, iar obrații își vor recăpăta frăgezimea și culoarea roșie a petalelor de trandafir.

Oftează adânc și purifică-ți inima de viciul mândriei încât puterea virtuții să fie mai presus de orice; căci iată, lumea strălucirii îți aparține din plin și din nou.

Cu efortări supranaturale ai ieșit din iadul chinului și ai devenit iarăși o persoană fermecătoare și grațioasă a cărei alcătuire dionisiacă este mai puternică decât coloanele ce susțin edificiul izbânzii. Ce simplă realitate! Axioma-și păzește triumful de necontestat asupra demonstrației a cărei necesitate devine egală cu zero. Totul constă însă în puterea de a nu-ți renega propriul ego.

*

Fiind copil, multe drăcovenii făceam și eu. Născut unde a înțărcat mutul iapa, unde și-a spart dracul opincile, dotat cu destulă minte cât să pot fura și copia vorbele și obiceiurile celor mai mari din jurul meu, mă consideram deja un personaj cu ceva educație în ale vieții, că nimic nu-mi scăpa din tot ce discutau cei mai în vârstă și cu destulă experiență.

Iată ce mi-au auzit urechile când Lina lui Torbozan, vecina noastră, ci nu Lina din textul care urmează, îi povestea mamei mele bune, Bica, o întâmplare pe care o auzise tot la *radio șanț*, dar cu talent de mare literată:

– Tot aurul, tot aurul Lino, auzi?, tot aurul boierului Mișu o să-l furăm, indiferent cum, o să fie al nostru și nu o să mai slugărim așa toată viața pe oriunde la aști boieri care sunt în stare, pentru o lescaie, să te scoată dator o lună de muncă dacă nu și mai bine; vom străluci și noi odată de bogăție, că doar Dumnezeu de ne-a lăsat să fim zămisliți n-o să ne poarte acum pică, așa dintr-o dată, și o să avem ce ne trebuie pentru trai, că dragostea noastră, Lino, este flacăra din inimile noastre aprinse, ci nu din minciună. Se zice că atunci se mânie Dumnezeu pe om, când face ceva și nu face din dragoste; noi din dragoste o facem Lino, și la noapte vom fi bogați cum nu prea sunt mulți, iar mâine dimineață, cine știe ce ținuturi vor râde sub picioarele noastre, că de, bogatului îi râd toate, că la el plânsul nu se știe ce e, iar duminica la slujbă de merge, el are locul lui și nu stă în picioare, iar unde îngenunche de face metanii, popa îi așează un jilț moale, pufos, așa cum are boieru' nostru pe jos, cum îi spun ai noștri *a la persan*.

Lina asculta cu emoție, dar și cu interes, tot ce spunea Sile și îl privea drept în ochi, sorbindu-i privirea cu privirea ei de parcă era un semn ceresc, că mult nu ar mai sta împreună pe acest pământ, cine știe din ce pricină. Păcat nu alta!... Ba îl lua de mâini și i le strângea ca într-un clește, ba i le puneă drept pe inimă, adică nu chiar pe inimă, ci în dreptul inimii, numai așa să simtă Sile că pentru *el* sunt bătăile atât de repezi ca și dragostea ei; dar el nu știa, prostănacul, că Lina era amanta boierului Mișu și că acesta își izgonise nevasta și pe cei doi copii din pricina ei și tocmai din acest motiv Lina aflase

unde ține boieru' ascunse aurul și bijuteriile. Odată cătase pricină de ceartă și boierul, de nervi, s-a îmbătat criță și, chemând-o la el ca pe o comoară, a dus-o de i-a arătat Linei și *comoara* din pivniță, sau mai bine-zis din zidul pivniței, că Lina a rămas înmărmurită, nu alta, când a văzut cum luceau monedele de aur și briliantele, că de atunci un dor de bogăție a cuprins-o, sugrumând-o așa, puțin câte puțin, până ce a făcut-o să-i destăinuie totul amantului ei, Sile, că ea avea mai mulți amanți, însă la el ținea mai mult decât la toți, dar în niciun chip nu dorea să se căsătorească cu el.

Jurase ea boierului că nu va destăinui nimănui de averea acestuia, ghemuită într-un cazan, dar își călcă pe inimă mai mult din răzbunare că nu putea să scape de el, e drept, nu-l iubea, dar îl respecta, căci o culesese aproape din noroiul de pe drumuri, fiind o fată de o frumusețe rar întâlnită, dar contrarii îi erau firea și inima: era ca un bărbat în plină putere, curajoasă și repede se mânia, suflet nemilos; numai frumusețea era de gen feminin, în rest, apucături de tâlhar la drumul mare.

Seara, Lina merse în camera boierului cu gândul să se culce cu el, să-l mulțumească, numai că acesta dormea liniștit, dar trezindu-se dintr-odată îi șopti: „Lino, când suntem împreună, sunt cel mai fericit om de pe pământ și, zile întregi aș sta așa... îmbrățișat cu tine, făcând dragoste până ce voi pica mort de somn, căci după-aia o noapte poți tăia lemne pe mine că nimic nu voi simți.”

Se îmbracă repede și ieși în curte, dar nu înainte de a schimba câteva vorbe cu servitoarea casei.

Boierul era în putere, nu avea mai mult de treizeci și doi de ani, era un om gingaș, plăcut și frumos, și studiasse mai bine de cinci ani la Paris, unde avea și niște neamuri.

Când intră Lina în camera mare a boierului, nu-l mai găsi și află de la cameristă că a plecat la București, dar că se va întoarce repede. Lina oftă adânc, aproape lăcrimând, mulțumindu-se să aștepte orele când trebuiau să acționeze. Timpul se scursese fulgerător de repede: o noapte și o zi și iarăși o noapte și o zi...

Lina care era înfierbântată, nervoasă și plină de nestatornicie; merse la Sile, îl îmbrățișă, dar Sile nu avea putere și nici timp pentru dragoste, sau nu dori să se epuizeze, căci Lina dezamăgită și furioasă îi răsă în față oarecum batjocoritor. Un timp îndelungat, nici Sile și nici Lina, deși erau sub același așternut, nu scoaseră niciun cuvânt, erau cufundați în gândirea supremă; sau în sfârșit în ceva asemănător fie cu amorțea, fie numai cu o simplă iluzie a morții. Poate Sile gândea la fericirea ce va urma și poate mai gândea că toată această fericire îi va aduce cândva numai necazuri, că așa se întâmplă de cele mai dese ori sau cam așa ceva știe el; numai că amanta gândea la cu totul altceva decât la fericirea lor...

Lina părea tulburată, nici nu știa ce gândea sau nici nu voia să știe ce gânduri născocesc creierul ei; oricum se simțea mai în putere decât oricând, era mult mai sigură pe ea... era sigură pe planul lor și pe tot ce ar fi vrut să spere; însă acum ar fi dorit cel puțin o singură vorbă dulce să iasă din ea, din sufletul ei pentru Sile, o vorbă dulce și sinceră, sinceră cu adevărat, numai că nu se simțea în stare să spună nici măcar un cuvânt. Se uita la Sile cu duioșie, dorea să-i spună *ceva*, *ceva* ce-i răscolea sufletul. Îl privea cu admirație, numai cât el să nu observe schimbarea radicală a ei, așa că nici el nu băga nimic în seamă; deoarece numai aurul, bogăția și fericirea i se cuibăriseră definitiv în cap. Curând sosi momentul culminant al acțiunii celor două vieți paralele, dar și două vieți aproape interzise.

Deși Lina dăduse și încă mai dădea multe spargerii prin comunele mai îndepărtate, fiind șefa unei bande de hoți, aci era *ceva* care parcă o reținea, ceea ce o făcu să-i spună și lui Sile:

– Ce-ar fi să lăsăm pe altădată această acțiune complicată?

– Nici să nu te gândești, Lino!... Ce poți face azi nu lăsa pe mâine!

Ochii amândurora sclipeau ca niște mărgel de safire albastre, că înșiși globii oculari se măriseră atât de mult, de parcă erau gata-gata să sară din orbitele osoase care îi strângeau ca într-o menghină.

Începură pregătirile. Lina, apărătorul momentului, cu arma la umăr, îl urmă pe Sile care coborâse scările spre intrarea în pivniță, îi descuie lacătul și se opri în fața peretelui. Aproape în agonie, Sile, căruia inima îi sălta de bucurie, transferă aurul din ascunzătoare în patru săculeți și o luă în sus spre ieșire, adică invers pe unde venise, urmat de Lina. O împușcătură și Sile se prăbuși cu capul pe prima scară ce trebuia să o urce, scăpând săculeții cu galbeni și bijuterii din mână. Lina aruncă cei patru săculeți legați unul de celălalt pe un umăr și pe celălalt își agăță arma, iar pe rănit îl luă repede în brațe până la trăsura din curte unde cei patru cai înhâmați de Sile așteptau plecarea definitivă a celor doi din acele ținuturi. Trupul aproape inert îl zvârli în cutia trăsorii, acoperindu-l cu o pătură.

Lina se urcă pe capră și dând bice cailor, aceștia o porniră în galop pe drumul ce ducea spre Bălăneși.

După ce ieșiră în marginea satului, Lina opri caii și se uită ținută la Sile care, folosindu-și ultimele puteri, întreabă:

– Unde mă duci, Lino?

– La spital, Sile, dragostea mea, bucuria inimii mele, iubirea mea cea mare!... Și lacrimi ca de mărgăritar începură să scalde obraji rumeni și fierbinți ai celei ce fu *Soartă* lui Sile. Când caii pătrunseră pe podul de la intrare în Bălăneși, Lina îi opri, îl luă pe Sile în brațe și îl duse sub pod. El, adunându-și din nou toate puterile sleite, cu o forță aproape de neconceput, întreabă iarăși pe Lina, care ținea arma în mână:

– *Ce-nseamnă asta, Lino?*...

Și, fie părăsit de vlagă, fie că voia să-și amintească *ceva*, strânse pleoapele peste ochi, iar Lina în acel moment îl lovi puternic cu patul armei în stomac și apoi în cap.

Se pare că nimeni nu a cercetat moartea lui Sile sau poate a fost mușamalizată la cererea expresă a boierului Mișu, fiind încă un om cu mare influență și putere, și care probabil a bănuit că Lina îl ajutase pe amant să-și dea obștescul sfârșit. Aurul și bijuteriile fuseseră recuperate tot de boierul Mișu, fiindcă fusese scris să fie ale lui așa cum fusese scris ca Lina să-i fie ibovnică până la moarte.

După un timp, când totul se dăduse uitării și viața își urma cursul normal, la curtea boierului venise un ursar, da, am spus bine, un ursar cu o namilă de urs cât un bou, frumos pieptănat și cu ham bătut cu bănuți de aramă în nituri strălucitoare.

În timp ce ursul își făcea jocul năbădăios, ursarul îl îndemna cu bățul prins cu belciugul de nas și cu hamul trecut peste trupul, capul și botul acestuia.

Lina, care era și ea acolo, se uita atentă la brăul ursarului de care era agățat un portuț din piele în care era vârată toată lama cuțitului, ieșind afară și strălucind de-ți lua ochii o parte din mânerul acestuia turnat în argint aurit ce înfățișa un vultur pleșuv.

O clipă de neatenție a ursarului, dar și a asistentului – care erau destul de vigilenți – că Lina și smulse cu o repeziciune de viperă australiană – *Vipera Morții* – splendidul cuțit.

Ursarul, abia după ce fusese cu ursul pe la mai multe case și trecuse destul timp, a observat lipsa cuțitului de la cingătoare. Și-a dat seama imediat că numai la boier ar fi putut să-i fie sustrasă *averea*, acolo fiind adunată foarte multă lume. Își zise în sine: „Numai femeia aceea frumoasă și gingașă ca o nimfă, sustrăgându-mi atenția, a reușit să fure într-o clipă ce alții nu au reușit în zeci de ani!...”

A mers la conacul boierului și întâlnind-o chiar pe Lina, acesta i-a spus tărașenia crezând că-și va recupera cuțitul. Da, de unde! Lina blestema cu foc: „Să dea Dumnezeu, cine ți-a furat cuțitul cu el să se taie!” Și așa s-a și întâmplat. După câteva luni, în via din spatele conacului, Lina își luase zilele singură, tăindu-și vena jugulară cu cuțitul furat de la ursar...

Toată frumusețea obrazilor femeii pierise, căci aceștia se ofiliseră întocmai ca o floare de trandafir în plină iarnă, atrăgând însă atenția mulțimii doar mânerul aurit al cuțitului, care încă sclipea în razele Soarelui, căci lama, deși era lucioasă ca o oglindă, acum era smălțuită cu sângele Linei, ce se închegase uimitor de repede, așa cum și viața ei se stinsese într-o clipită...

*

Nu știu dacă frații mei sau alți copii foști de vârsta mea au fost sau nu la vreo grădiniță în comuna noastră, dar eu îmi amintesc că pe la cinci ani ai mei m-au dat la o grădiniță nou înființată, cu program de la șapte dimineața la șapte seara. Dimineața ni se dădea micul dejun constând în pâine, magiun, unt sau ouă ochiuri. La prânz eram serviți cu o ciorbă de legume foarte gustoasă și la felul doi cu diferite mâncăruri pe bază de ceapă și cartofi, pilaf de orez, ostropel sau piure de cartofi cu câte o bucătică de carne de porc sau de pasăre pusă deasupra ca un fel de cireasă pe tort.

Gogoșile infuriate erau și ele nelipsite de la felul trei. Fructe ni se dădeau mult mai rar. Seara, până să fim luați de cineva să ne ducă acasă, ni se mai servea câte o feliuță de pâine unsă din plin cu unt, peste care se așeza un strat de gem sau de dulceață de fructe. De multe ori, primul strat de pe feliuța de pâine erau gemul, dulceața și cel mai des marmelada peste care se adăuga un strat de brânză ușor sărată. Mâncarea era gustoasă și chiar suficientă. Seceta trecuse și mai tot românul de pe la noi avea aproape din abundență cu ce să-și îndestuleze masa.

Îmi plăcea nespul la grădiniță, deși nu îmi amintesc prea bine cine mă ducea și cine mă aducea, dar atmosfera copilăriei și a jocurilor copilărești era atât de veselă și de agreabilă, că ne despărțeam cu tristețe de *doamna* (Pe tot parcursul romanului mi-am permis să spun *doamna* sau *domnul*, și nu *tovarășa* sau *tovarășul* cum de fapt eram obligați să ne adresăm cadrelor didactice în regimul comunist recent instaurat) educatoare, dar mai ales de bucătărelele tinere, care ne umflau pânțele, zâmbindu-ne cu o drăgălășenie absolută.

Grădinița se amenajase oarecum în pripă, din ordinul mai-marilor comuniști din Ținutul Olt, în casele lui boier Mișu și ale cucoanei Mișoaica, naționalizate, sau mai binezis luate cu japca tot de comuniști, groparii orânduirii regimului burghezo-moșieresc... Trebuie să vă spun că la grădiniță nu plecam niciodată singur, ci cu prietenul meu nedespărțit, Marian Antonescu.

Eram un fel de frați de cruce, încât nu a fost vreo năzbâtie pe care s-o facem și la care să nu fim prezenți amândoi; ar fi fost o crimă dacă unul dintre noi lipsea! Cred că și la dus și la întors de la cursurile din copilăria noastră nevinovată în ale educației, fie frații mei, fie frații lui Marian făceau cu rândul, însoțindu-ne și păzindu-ne să nu cumva să pățim ceva. Inimile în noi săltau de bucurie că nu aveam a mai ne teme de câinii vagabonzi sau de copiii mai mari care căutau motiv de harță ori de câte ori le sărea muștarul fără vreun motiv anume. Numai așa, cât să se dea mari și puternici, mai ales că ei erau în gașcă de câte cinci-șase și noi eram doar doi, speriați și de umbra noastră în *străinătatea* necunoscută pe care ar fi trebuit să o parcurgem cu inima cât un purice, dacă s-ar fi întâmplat să umblăm de unii singuri.

Dar, curaj găină că te tai! După câteva tururi și retururi, însoțiți de o gardă de corp, a trebuit să ne luam soarta în propriile mâini, să ne îmbărbătăm, umflându-ne în pene precum cocoșul lui Mihăilă furat și sacrificat în contul porumbeilor lui Vasile Papu, când încă mai umbla țănoș, cu cârdul de moțate după el, neștiind ce-l așteaptă. Așa că singuri-singurei ne duceam și ne întorceam întregi și nevătămați la și de la grădiniță.

*

Clădirea grădiniței, pe exterior, era văruiată în alb că sclipea în bătaia razelor de Soare ca o cochilie de scoică de mărgăritar lucitoare, în interiorul căreia se formează acea perlă sferică cu luciu sidefiu, după care înșirate pe ață ca un șirag de mărgelele mureau fetele bogătaşilor din dorința de a le purta la gât ca pe niște comori. La intrare se urcau

vreo șase trepte străjuite de o parte și de alta cu parapeti de cărămidă tencuită, la capătul cărora, pe câte un soclu ce ieșea și mai mult în evidență, era așezată câte o statuie din piatră reprezentând un leu stând în picioare. Toate cele patru fațade aveau cornișe care erau ornamentate cu figuri de îngeri. Deasupra ferestrelor, ca ancadrament era tras un profil multiliniar, sub formă de acoladă reprezentând un motiv ornamental de arhitectură gotică târzie.

Casa era arătoasă, înaltă și cu multe camere mari, așa cum era și camera în care ne pierdeam timpul noi copiii, cu tot felul de jocuri de care habar nu avusesem până atunci. Probabil – gândeam noi – aceste jocuri erau inventate de *doamna* educatoare.

În altă cameră, la fel de mare, serveam bunătatea de mâncare, conform programului de masă, și de la care nu am fi lipsit nici dacă am fi fost picați cu ceară.

În alte două camere erau orânduite paturile, frumos aranjate, cu saltele moi așezate pe niște benzi de oțel împletite de-a lungul și de-a latul, prinse de rama patului cu niște arcuți care făceau să nu simțim acea rigiditate ca la patul de acasă, unde salteaua umplută cu paie își odihnea chiar și ea măruntaiele pe niște scânduri tari, din cauza cărora mai că puteai face bătăture pe șira spinării. Peste saltele erau așternute cearșafuri înflorate, întinse și cu marginile băgate sub acestea. Fiecare pat mai era dotat cu o pernă umplută cu fulgi, moale, în care se afunda capul micuț încât ochii se închideau cât ai zice *pește*. Peste noi, fie *doamna* educatoare, fie câte o tânără bucătăreasă așternea un alt cearșaf și apoi o pătură mai groasă ca să ne țină de cald atunci când vremea era mai rece.

În toate camerele se găseau dulapuri cu rafturi din lemn și câte o sobă ornamentată în diferite stiluri, ieșind în evidență mai ales culoarea albastră și figurinele în relief ale plăcilor de teracotă. Pe jos era bătută dușumeaua peste care se întinseseră niște covoare țărănești de toată frumusețea, încât noi copiii pășeam cu frică să nu cumva să deranjăm sau să murdărim mândrele țesături înflorate din lână vopsită și aleasături făcute cu mîgală de mâini vrednice și pricepute la războiul din casa țărănească.

Acceași grijă de a nu murdări și a nu deranja o aveam și pentru lenjeriile de pat, dar și pentru tot ce atingeau mânuțele noastre fine, spălate des, în cele două ligheane, cu apă curată, lângă care se găsea și săpun din abundență. Acestea erau așezate în holul de la intrare în care ne lăsam și încălțările (cine venea încălțat), iar ceilalți, care veneau desculți, erau obligați să-și spele picioarele tot în două ligheane așezate direct pe dușumea, cu câte două scaune scunde de o parte și de alta, în așa fel încât să se poată spăla și câte doi copii deodată. În perioada de care fac vorbire, mergeam la grădiniță doisprezece copii. Pe mine cel puțin mă fascinau nu numai jocurile copilărești, dar și faptul că *doamna* educatoare încerca să ne învețe să numărăm și să scriem primele litere ale alfabetului. Având o minte ascuțită, băgam repede la cap, că mă minunam și eu de mine. Acasă, deși cu timiditate, îmi turuia gura vărsând pe nerăsuflăte tot ce acumulasem, tot ce prinsesem din zbor, despre *știința* număratului și a alfabetului, deși era doar un început fără prea mare perspectivă.

Și chiar așa a și fost, că tata și cu ceilalți părinți erau mult mai fericiți să-și țină odraslele în bătătura lor și, cu puterile vitejești de copii, să-i ajute la unele dintre cele mai ușoare și mărunte munci. Nu e mai puțin adevărat că niciunul dintre părinți nu s-a bucurat exagerat de decizia luată; acolo copilul învăța ceva nou și i-ar fi venit mult mai ușor în clasa întâi. „Dar asta e și pace!”, își ziceau ei în sinea lor.

Însă s-a dus totul de răpă că, până la începerea școlii, mulți dintre cei dați printre primii la o grădiniță înființată la repezeală au uitat tot ce au învățat, așa că au început din nou să buchisească în clasa întâi, începând cu cifra *unu* și cu litera *a*. Norocul meu au fost frații mai mari care, școliți ani de zile, nu m-au slăbit din hături și zilnic îmi îndesau, fie și cu forța, cunoștințe de aritmetică și de citire, încât în clasa întâi știam deja ceea ce ne predă *doamna* învățătoare.

Dar până la școala cu adevărat, ă-hă... mai e cale lungă să ne-ajungă...

*

Grădinița, din lipsă de copii, s-a desființat și totul a intrat în adormire. Clădirea monumentală, înconjurată de pomi înalți și groși, cu coroane care se desfășurau în spațiu ca niște uriași verzi gata să susțină tot cerul pe umerii lor, încă nu da vreun semn de oboseală. O pătură de iarbă verde imprimată din loc în loc cu alei ale căror margini tivite cu trandafiri albi și roșii, cu arbuști de lileci la fel de albi sau de culoarea cerului, îți fermecau lumina ochilor și te îmbătau primăvara cu parfumuri delicate, subtile și persistente. Nici crinii albi, crizantemele, lalelele, bujorii și zambilele, cu forma și culorile florilor, cu mirosul plăcut care te fascina, trezindu-te la viață, nu lipseau peisajului de vis care se asemta unui parc al plăcerilor irezistibile la frumos. Dar nici după doi ani, de când pașii mei mici și încă nesiguri trecuseră pe unele dintre alei și urcaseră cele șase trepte străjuite de cei doi lei, veghind neclintii intrarea în camerele boierești, clădirea a ajuns o dărăpănătură, furându-i-se tot ce era de furat. Cât ai fi clipit din ochi au dispărut mobilierul, ușile, ferestrele cu geamuri imitând vitralii, tabla de pe acoperiș, grinzile și căpriorii, toate stucaturile interioare începând cu salonul și celelalte camere, terminând cu băile și bucătăriile vechi unde forfota de boieri și servitori nu contenea; unii cu distracția și odihna, alții cu munca și cu oboseala care le frângeau oasele. Până și acei îngeri zburători de pe fațade au fost dezlipiți cu vrăjmășie și în repezeală, că de multe din figurine s-a ales praful și pulberea.

După acest prim *jaf banditesc* a urmat demolarea zidurilor, cărămidă cu cărămidă, până la fundația care asista nepăsătoare, adâncită în tăcere și probabil visând la vremurile de odinioară. Pardoselile fuseseră și ele mutate în alte locuri, la *noii ciocoi*, care își făceau apariția ca ciupercile după ploaie, avizi de îmbogățire imediată. Se zvonea că cei doi lei, o parte din stucaturi și din îngerii zburători, ca și unele dușumele, căpriori și grinzi, zăceau undeva bine dosite și spre păstrare în grădina lui Cicea, contabilul șef al Sfatului Popular, pentru a fi întrebuințate mai târziu la renovarea propriei case.

Celelalte resturi de construcție, mai ales cărămida, tocăria de lemn și tabla care mai puteau fi folosite, fiind de foarte bună calitate, ce drum au luat nu știa nimeni, sau doar se făceau că nu știu acele *capete* care pusese la cale demolarea din temelii a tuturor caselor și conacelor boierești. Numai așa, ca să se piardă urma acestor exploatare fără milă, uitând că atât boier Dinu, boier Alimăneșteanu cât și cucoana Mișoica niciodată nu refuzau să sprijine, mai ales cu cereale, pe cei care le cereau ajutorul. Cucoana Mișoica mulți copii a îmbrăcat și a încălțat, de la tălpi și de la pielea goală până în creștetul capului, mai ales în zilele de Paști, de Rusalii și de Crăciun.

Sobele de teracotă scumpă au luat-o pe cele mai secrete drumuri oprindu-se la unii *tovarăși* infiltrați adânc în conducerea de Partid și de Stat de prin Slatina. Păi dacă e jaf, jaf să fie! și-au zis tovarășii, dar să nu știe nimeni în afară de *cloaca* noastră stăpână *de facto și de jure* pe om și pe toată *avuția* acestuia.

În toată această zbatere sălbatică nu au scăpat nici pomii seculari de urgia securilor și topoarelor; de alei s-a ales praful, iarba s-a uscat sub tălpile hoților și copitele animalelor, florile s-au mutat în alte grădinițe, ca și trandafirii și liliicii scoși din pământ care s-au replantat în locuri străine, plângându-și vechii stăpâni cu lacrimi de petale multicolore...

*

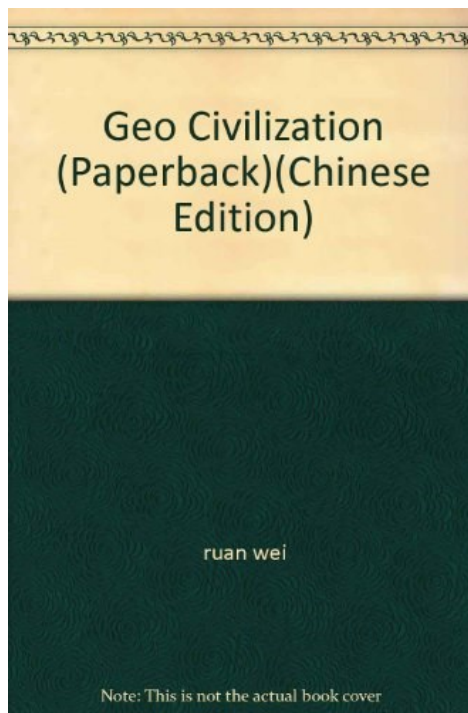
Nu trecuse prea mult timp după ce am renunțat să mergem la grădiniță și ocupându-ne cu statul degeaba, noi, drăcușorii de copii, adică eu și Marian, tocmai când se potrivea să nu fie nici țipenie de om prin apropiere, am dat frâu liber primei aventuri amoroase care, acum, stând bine să mă gândesc, nici aventură nu era, cum, de fapt, nici de amor nu era vorba.

Dan Gîju

O zi de Crăciun*

Era în decembrie 1986, chiar în ziua de Crăciun... Mi-a promis că vine pentru câteva ceasuri numai, imediat după masa de prânz avea tren din Fetești, și a venit. O singură condiție a pus: să renunț la uniforma aspră precum glaspapirul, din postav, specifică trupei – dar pe care o preferam și noi, comandanții de subunități, fiindcă era comodă, practică și, mai ales, călduroasă – și să mi pun costumul de „pădurar”, varianta de oraș. Am întâmpinat-o la peron, echipat cum a zis (acum, că am mai prins ceva experiență-n domeniu, gândesc că n-ar fi fost tocmai rău să-mi scot de la naftalină chiar uniforma de ceremonie, aceea cu eghileți și stilet, evenimentul în derulare ar fi meritat-o cu prisosință, dar deh, dă-i Doamne galonatului valah mintea de pe urmă!). Ce impresie devastatoare i-aș mai fi produs!... Mai ales că ea se coafase (moda „permanent”-ului încă făcea ravagii). Se epilase și se parfumase cu ceva scump, occidental... Nu mai zic de fard și de ruj, de cizmele cu toc înalt și așa mai departe. Înțepenit ca pentru onor la Miss Univers, acolo-n buza peronului din Ciulnița-Gară, o priveam ca la paradă și nu-mi puteam crede ochilor: ea să fie oare?! Cu o seară în urmă, la terminarea programului, urcase în faeton o simplă barmaniță (ce-i drept frumușică) și acum, după nici 24 de ore, cobora Prințesa Sissy. Îi mai lipsea diadema cu pietre prețioase, *of course*, dar încolo totul era nou, elegant, fascinant... De la poșetă până la sutien. De prezervative nu se punea problema, că și așa nu se găseau de câțiva ani buni. Dar oricum, mi-a zis dinainte, din „era” tratativelor preliminare, că ea nu mai rămâne gravidă decât, eventual, dacă face un tratament special. Deci, să stau fără grijă. Adică să nu stau, ci să fac ce-oi ști, numai să nu s-audă vorbe. Și să nu uit, cumva, că peste patru ceasuri „fix trecute” are tren înapoi, spre niciunde. Am zis „da”, ferm și apăsător, ca la ofițerul stării civile, deși nu se punea nicio problemă nici în direcția asta, că în jurământul militar scria să-i fiu credincios patriei socialiste, poporului român și comandantului suprem, atât, drept pentru care am luat-o de mână și nu i-am mai dat drumul decât peste zece minute, când am

scos cheia ca să deschii poarta cazematei. După care totul s-a derulat ca în poveștile cu oameni mari. Atâta doar mai merită reținut: că tăind în diagonală platoul taberei, către containerul meu amplasat strategic, lângă drumeagul obligatoriu ce ducea la cantină, din difuzorul rablagit al stației de radioamplificare am auzit inconfundabilul timbru al unchiului Joe Dolan:

*I was lonely, lonely, lady,
Oh, my lonely lady blue... ***

Iar odată trecut dincolo, în camera nupțială, așa-zisă... nu mi-am putut permite alt lux în afara aceuia de a mă da expert. Doctor docent. Conferențiar universitar, specialist în ping-pongul celest și maestru emerit în tot ceea ce presupune sportul de masă, în genere, finala mixtă pe aparate. Tur și retur, retur și tur, patru ceasuri bătute pe cant, aproape, exclusiv deplasările (dus-întors) la terenul de instrucție... S-o fi prins? Nu s-o fi prins? Bineînțeles că s-a prins, deoarece avea state vechi în domeniu (nu se ferise să-mi spună, că oricum aş fi aflat; câte nu se află într-un șantier, unde predominanți sunt masculii!); la nici 24 de ani de viață, câți adunase între timp, cucerise deja regimente... Și totuși, nu știu de ce, poate fiindcă se purtase atât de firesc, de sublim, chiar, de parcă aş fi fost însuși Mahomed Cuceritorul, iar ea cadâna favorită, dar nu mai mult de atât, mi s-a părut mai pură decât Albă ca Zăpada în clipa intrării în scenă a celui dintâi pitic! Și mai lady decât Lady Diana în noaptea nunții!... Proaspătă ca savarina și în formă de zile mari, precum Zâna Zorilor la apariția zeului Ra. Or eu, începătorul (dar asta rămâne-ntr-o noapte!), nici în vis nu-mi dorisem mai mult. Aveam și un *Majak 203* acolo, la punctul de lucru (frierul Constantinică obținuse o permisie specială ca să se deplaseze până acasă la el, în Bucovina, să îl aducă) și oh, Dumnezeuule, cum le mai aranjezi Tu exact ca la Carte!...

Când a explodat *Little Boy* (Doamne, ce mai senzație incontrolabilă și aceasta!, una devastatoare, cam ca la Hiroshima, cred), numai ce am auzit-o pe inconfundabila Sandra, de solista de muzică disco zic, intrată-n plină trepidație cu refrenul acela atât de la modă atunci, la jumătatea fabuloșilor ani '80, de parcă trăsesse cu ochiul pe gaura cheii și găsisse că mai OK decât o așa încununare a evenimentului epocal cu epicentrul chiar la Ciulnița-Gară, din România Socialistă, întâmplător sau nu tocmai patria de origine a iubitului ei (se vor căsători abia peste doi ani, în 1988), nici că se putea:

*I'll never be Maria Magdalena
(You're a creature of the night)
Maria Magdalena, [...]
Promise me delight
(You need love)... ****

Ce mai, containerul meu, același pe care-l descriu cu mare drag în *Diribiștii*, dotat vremelnice și cu *Majak*-ul în discuție, mi s-a părut mai ceva decât apartamentul nupțial de la hotelul *Intercontinental*, din buricul Capitalei. Din clipa aceea, hit-ul *Maria Magdalena* a fost adoptat drept imnul meu... Fundalul sonor al tot mai interminabilelor nopți de război și de pace cu amazoanele din parcurs, întâlnite când și când, de regulă primăvara, de-a lungul și de-a latul șantierelor patriei. Precizez: nu imnul nostru, adică deopotrivă și al principesei Ala Primordi, ci al meu exclusiv a devenit *Maria Magdalena*. Și asta fiindcă, în nici trei zile (cred că tot Cel de Sus a aranjat ploile-n continuare, că altfel cine?, și tot ca la Carte), a sosit ordinul de mutare la alt punct de lucru. Ordinul de mutare a mea.

Numai a mea, atât, restul plutonului rămânând pe loc, cu alt comandant (nu mai puțin celebrul, de acum, locotenent Milică „Masese”, tot din *Diribiștii* și el), până la trecerea în rezervă a ultimului dintre răcani... Și mutat pentru eternitate am fost; prin gara în care mai deunăzi o ajutasem pe Ala să coboare din trenul de Fetești, coafată și „împarfonată” (de la bunica Maria D. cetire) la mare artă, precum Prințesa de Monaco în noaptea nunții (eu la ținută camgarn cu manta, niciodată purtată până atunci, și la caschetă, deși s-ar fi impus de la sine căciula biberet, că era un frig de crăpau șinele cu tot cu traversele de sub ele), mai trecând doar ocazional și de obicei vara, în drum spre Litoral... Curios lucru însă e că în sfânta zi când a fost să mă îndrăgostesc decisiv pentru

întâia oară (mă mai îndrăgostisem o dată, dar nu „decisiv”, adică până acolo încât să mă reapuc să scriu poezii în loc să ucid altfel secunde!), că a venit și ziua aceea, nu mult încolo (deși voi fi perfect inconștient pe moment, abia târziu, mult prea târziu sesizând catastrofa!), nu de sosia Alei Primordi m-am îndrăgostit (deși au apărut nu una, ci chiar mai multe gazele aidoma ei, mai apoi, pe drumul vieții mele), ci de aceea a... Sandrei, „regina” muzicii disco a anilor '80, întâlnită o singură dată și bine, dar asta după vreo trei veri și-o iarnă, abia... A fost suficient să-mi apară în cale o „regină” aproximativ identică și la fel cu aceea din posterul pe care-l voi purta permanent cu mine, de acum înainte (vreau să zic din acel moment epocal, când cu marea sărbătoare ortodoxă de la Ciulnița-Gară, posterul „confiscându-l” imediat mai apoi din „colecția” unui soldat, care-l ținea lipit la interior, pe capacul valizei de lemn), ca să-mi bulverseze existența pentru totdeauna. I-am zis Sosi-San (de la „sosia Sandrei”) și am păcătuțit imediat cum ni s-au ciocnit privirile (era tot la o zi mare din calendarul creștin-ortodox, nu pot uita nici asta!), dar numai în gând am păcătuțit. Că gândul, prașivul, urma să se transforme-n faptă, și cât de curând, n-aveam nici cea mai mică-ndoială, numai că... Numai că așa a fost să fie, adică să nu se transforme-n nimic, niciodată, doar în câteva versuri și-atât:

*Zărinte-te,
am hotărât să rămân,
și am rămas până azi,
tot sperând c-o să-ți cobori
privirea spre pământ,
descoperind, astfel,
că nu ești singură...*

Dată 14 iulie 1995 și intitulată *Eterna așteptare*, poezia aceasta (din care am redat numai prima strofă) a fost inclusă în placheta *Elegii damnate* fără nicio dedicație certă, că nu aveam cum, dar cu atât mai mult merită să spun azi, aici, că mi-a fost inspirată de ea, de Sosi-San... Uitasem să mai scriu versuri în serie, nu o mai făcusem de peste zece ani, de pe băncile liceului militar, cred, și încercam să-mi reglez tirul acum, că altceva ce să fac? Oh, dacă aș fi avut atunci o mitralieră!... Și să fi fost haiduc în munți, nu poet la Târgoviște! Reîncepând să scriu versuri, am simțit mai întâi o stare de bine transformată imediat mai apoi în rău, după care în și mai rău până când, odată cu trecerea deceniilor – că decenii aveau să se scurgă la moara vieții mele, nu ani! –, aproape că m-am prăbușit cu fruntea-n țărână, ca ultimul dintre apașii din rezervație. Cât să fi stat oare așa? Nu-mi pot da seama exact, dar am stat. Asta până într-o bună zi când, iertându-mi-se păcatele adunate cândva pe răboj (asta și după împlinirea unor canoane, desigur), cam odată cu pășirea în a doua jumătate a vieții, exact ca în bazmele populare (Sosi-San era bunică, de-acum), mi s-a permis și mie să fiu fericit. Chiar împlinit.

Liniștit. Împăcat cu soarta, cumva... Cu lumea din jur. Cu natura și cu tot ceea ce există mai simplu și pașnic pe planeta Pământ. Sosi-San m-a așteptat, știu, am simțit; apoi, văzând că nu mai apar, a început să mă caute. Încă mă caută. Și dacă totuși nu m-a găsit (și nu mă va mai găsi niciodată, asta e clar), vina nu a mea e, eu unul încetând s-o mai curtez, să o provoc și să o conving să-mi cedeze din momentul când am devenit tată, deci de acum un veac... După cum nici a ei nu a fost, nu este, nu va fi vina... Pur și simplu, Acela care ne-a tot aranjat ploile aici, pe pământ, așa a decis. Anume că nu lumea aceasta de cimpanzei, cu sau fără bacalaureat, ne-a fost destinată nouă: frumoasei Sosi-San („eterna fecioară”) și mie, „veșnicul mag”, aducătorul de daruri. Căci nu aici ne vom juca rolul noi doi. Și nu astfel, nici acum. Nu încă...

13 noiembrie 2024, București

* Din volumul *Sabia primăverii*, în pregătire, fragment

** „Eram singur, singur, doamnă,/ Oh, doamna mea singura tică, albastră...”

*** „Nu voi fi niciodată Maria Magdalena,/ (Ești o creatură a nopții) Maria Magdalena, [...] Promite-mi fericire,/ (Ai ne voie de dragoste)...”

Mohorât

...Mohorât până la lacrimi. Starea la zi a aceluia care a înțeles, care s-a înțeles. Nicio speranță pe viitor, dimpotrivă. Nu, nu poate fi vorba de un dezechilibru nervos, de o moștenire nenorocită, ce te-ar fi predispus la... Ai fost sănătos, ai avut o poziție socială demnă, o situație materială convenabilă – nu ți-a lipsit nimic, nu îți lipsește: degeaba. Într-un fel, acești factori s-au dovedit a fi agravanți, căci, în lipsa lor, ai fi putut găsi o scuză. Sărac lipit – ce să-ți mai fi cerut, ce să mai fi cerut? Ilustru bețivan... obsedat sexual... avar incurabil... hoț desăvârșit... jigodie tenace... lepră în plină lățire... canalie polivalentă... bogătan macabru... bigot malign... Idiot infernal...

Să fii invidiat de cei din jur, toți fiind convinși c-ai fi un om realizat, unul de o corectitudine exemplară, lipsit de vicii, perfect echilibrat, modest, dispus să sară în ajutor, să dea un sfat util, să încurajeze – și ție să-ți vină să-ți smulgi părul din cap... să te ici la grele palme, într-un loc retras, într-o minimală reechilibrare, să zâmbești forțat pentru a nu izbucni în plâns, să dai bună ziua cu o voce caldă, în vreme ce gheața lăuntrică... Te abții, te abții, te abții – ducă-se și ziua de azi, să se aleagă praful și de ziua de azi, așa cum s-a ales de celelalte. Ești în grafic... ai făcut treabă... nu ai ce-ți reproșa... ziua de mâine sună bine... Tot înainte, tot înainte! – până la victoria finală: ai dat ființării în om ce-i al ființării în om, ce-i al existenței tale a fost pus deoparte – ciulamauă rezultată, fără de cusur. Un actor strălucit, oare cine ar fi putut să-ți reproșeze finețea cu care ți-ai jucat rolul? Ardoarea... Disciplina... Profesionalitatea... Seriozitatea...

Acei fleșcăiți ani, în care te-ai tot mințit, te-ai tot dus cu vorba, te-ai tot pasat cu un talent ce ar fi meritat brevetat: Lasă, o să treacă, o să treacă... Nu, nu se poate ca de capul ăștuia, al omului, să fie mai nimic – căci, gândindu-te la ce a lăsat în urmă... la ce lasă acum... la ce va lăsa... Iar tu, un om... Că, omul ar avea un chip dumnezeiesc, că, Dumnezeu l-a făcut după chipul și asemănarea Sa... Te-ai tot uitat în oglindă, de-a lungul anilor, tot sperând să decelezi un rest de urmă dumnezeiască. Nimic... nimic... nimic... Dimpotrivă, niște urme *opuse* ieșeau la iveală, cu o neagră generozitate. Omul acționa. Un demon îl mâna de la spate. Singura ființă, făcând notă discordantă în Natură – pentru biata viețuitoare, care-l privea, un dement... un halucinat... unul de neoprit. De ce boală cumplită suferea, de nu avea stare? Ochii aceia blestemați, ieșindu-i din orbite de lăcomie, de răutate, de ură – ce se întâmpla cu acest crizat, ce nu stătea cu nimeni la tocmeală, nici cu copacul, nici cu pasărea, nici cu animalul, nici măcar cu unul de teapa lui: monstru!, monstru!!, monstru!!!

...Până într-o zi, când, oripilat și de tine, și de lume, și de acel Dumnezeu impecabil pus în fina pagină de o carte cu scoarțe negre, Biblia, băgat pe gât naivului, credulului,

așadar unuia cu mintea slabă, de acei primi autori evrei, al căror impresionant delir urma să amprenteze – negru – secolele, a căror unică inspirație a fost aceea de a scrie ziua poveștile dospite noaptea, atribuindu-le unuia, Iahve, căruia i-au confecționat, cu migală și aleasă iresponsabilitate, actele de zeu unic – viitorul Dumnezeu, ai izbucnit: Gata, ajunge, până aici! M-am compromis destul, eu unul nu mai suport uriașele costuri sufletești, mentale, spirituale, resimțite puternic la nivel fiziologic – bietul stomac –, de a fi în rândul acestei lumi, m-am expus suficient! Slugărit... batjocorit... umilit... Și, pentru ce, pentru faptul că mi-am văzut de treabă? Cum să mai dau eu mâna cu omul, cum să îi mai suport acele priviri perfidoide, fără să roșesc puternic? Vai de capul tău, căzătură, ce se aseamănă se-adună. Nu-ți mai da ochii peste cap, a lehamite, renunță la grimasele astea de puritate, lasă-ți fața proastă. Turma are deliciile sale – uite, ține mult la tine.

...Gata, ajunge – la periferia periferiei cu tine, la marginea marginei, e și acolo o pâine de mâncat, una neimpregnată de o salivă străină. Dar, mai ales, o altă lume: lumea ta. Timpul tău, aerul tău, somnul tău. În sfârșit, acasă. Adio, omule! Ia-ți cartea de Istorie sub braț și delectează-te cu ea, într-un dans lasciv și schizofrenic. Vai – ce pereche minunată. Eu revin la cea de zoologie, dragă mie din copilărie, am – aici – o groază de prieteni! În cartea de botanică – la fel. Câini, pisici, neverițe, gugustiuci, mierle, rândunici, ierburi, bălării, muri, măceși, fagi, plop – ce-mi mai trebuie? Evident, de fiecare dată, când ne întâlnim, fac fețe-fețe: forma mea de om, blestemata. Nu mai prididesc cu scuzele de rigoare, de câte ori n-am căzut în genunchi, spre a fi convigător. Așa s-a întâmplat – le explic, bălbâindu-mă, m-am pomenit cu mine pe cap, am fost pus în fața faptului împlinit. Răul, ce avea să mă urmărească zilnic, fusese făcut, mie revenindu-mi sarcina de a-l detalia, cu minuțiozitate și oroare. Odată cu trecerea anilor, am devenit expert. Căci omul interior, cel moștenit de la grotă încoace, mă aducea în starea marmeladei. Un zevzec... un megaderbedeu... un impostor... un veleitar... un smucit... un smintit... un furibund... un isteric... un halucinat... un obsedat... un nevrotic... un disociat... un lacom... un invidios... un avar... un uzurpator... un monstru... Cum să fac eu echipă cu acest mamifer infernal? Ce legături să mai fi avut cu acest *multidegenerat*, cu această *rușine a Naturii*, cu acest *iresponsabil*?

O, cât îți transmite un loc necălcăt de talpa bipedului, un loc încă nedibuit de privirea lui murdară! Și, ce teamă că, într-o bună zi, va da buzna și acolo. Că se va alege praful și pulberea, cu timpul, de acel loc – pe ce a pus mâna mamiferul cu pielea fină și cu o coadă interioară... Oare ce-i poți cere acestui fanatic aventurier, a cărui abominabilă armă – mintea – e de neșinut în frâu? Iar de aici, prăpădul.

...La periferia periferiei cu tine... la marginea marginei... în sfârșit, acasă... lumea ta... timpul tău... câini, pisici, mierle, ierburi... locul necălcăt de talpa bipedului... Adio, omule! – oare așa să fie? Din multe puncte de vedere, da; din cel puțin atâtea, nu. Căci acea stare de fond – mohorât până la lacrimi – n-a dispărut; e posibil să se fi domolit puțin. De ce? De ce nu a dispărut? Pentru că acea *Omenie*, care a constituit axa existenței tale, cel care ai înțeles ce este cu această lume, care te-ai înțeles, te trage tare de ureche: Ingratule, cu mine ce faci, nu cumva vrei să mă dai la o parte, să nu mă mai recunoști? Oare ai uitat câte am mai pățimit, zi de zi, împreună? Cât am mai suferit, din greu? Credeam că ești *altfel*, c-ar fi ceva de capul tău, văd că îți cam abați privirile, că te fâstăcești. Păi, dacă ar fi așa, să nu te mai prind pe la locurile astea, prin pustietățile astea, după care văd că salivezi, că te iau la ciomege! Marș! Marș înapoi la târlă, la haită – măcar să știi o treabă, să-mi iau gândul de la tine, trădătorule... Du-te și pupă-te pe gură cu zbanghiii de teapa ta.

...Da, mohorât până la lacrimi... până la moarte, nicio speranță de *înseninare*, nici cât în vârful unui ac. Cum să te liniștești, să te scoli dimineața senin, să nu-ți mai faci probleme pentru ziua de mâine, când știi ce se petrece dincolo de tine; e suficient să vizionezi un program de știri, să reactivezi cruzimea omului, lipsa elementară de Milă, lejeritatea cu care distruge, devastează, ucide. Iar tu, cu mâinile goale: cu ce să te ații, la ce să te ații? Tu doar încasezi – de unde să mai găsești un locșor nevătămat, în firavul trup. Ce-l mai ții, încă, în picioare? În picioare... – un fel de a spune: care picioare? Acestea, de vată? Și, care inimă – acest bolovan ce dă să spargă pieptul? Capul? Dar, care cap, al cui cap, ce... ce să mai caute acolo, deasupra umerilor, de unde atâta aroganță, când, de fapt, tânjește după o ghilotină? Sau după un transplant – un cap de tigru, de anaconda... Ar ști, așa, o treabă. De ce nu, un cap de cârțiță – să tot îl întâlnească pe biped pe-acolo, pe sub pământ...

Te mai gândești că, într-o zi, vei da colțul – ce veste bună. Veste bună? De unde – când, și după moartea ta... Cruzime... iresponsabilitate... sânge... acest mamifer de neoprit... nimeni, absolut nimeni care să-l pună la punct, să-i delimiteze țarul... un Dumnezeu dispărut fără urmă... O concluzie – iată – se impune de la sine: că mori, că nu mori, tot pe-acolo. Situație staționară, Suferința se conservă. Mai bine piatră decât celulă, mai bine nisip, decât suflet. Câtă înțelepciune degajă un simplu pietroi, iar când te gândești la un munte... Izbăvirea, în acest caz, se realizează de la sine, raiul are niște coordonate clare, timpul s-a autoevacuat, o tăcere încremenită domnește. Durerea – de neconceput.

Unica existență, ce ar putea fi dată ca exemplu? – existența *lipsită de existența cea obișnuită*, o contemplare perpetuă, *fără de obiect*.

„Fără speranță omul nu-i decât un animal” (Coranul). Cum a mai prins puls indignarea mea, citind aceste cuvinte. Ca și în Biblie, aceeași ură vastă față de un animal, față de o viețuitoare. În fapt, ce e de mirare, când Iahve, cosmetizat de acel Mahomed, a devenit Allah peste noapte? Același Dumnezeu, diferența făcând-o capriciile, toanele de moment, datorate – probabil – schimbării bruște a vremii pe-acolo, prin cer... Divinul și meteosensibilitatea aveau puncte comune. Da, aceeași desconsiderare, aceeași bestială umilire a unei ființe nedotate cu minte – minte care, până la urmă, s-a dovedit a fi o *infirmitate, nicidecum o superioritate*, cu ajutorul său Răul punându-și în valoare toate atributele, omul beneficiind, astfel, de instrumentul care l-a dus pe cele mai înalte culmi. Omul – uriașa *infirmitate* a Naturii! Așadar, după acel Coran, era vai de capul unui animal, căci acesta nu avea nicio speranță. Splendidă confuzie... remarcabilă neînțelegere a naturii unei viețuitoare: *tocmai*, această fabuloasă lipsă de speranță, mai precis această netrebuință, acest uriaș handicap au fost o binecuvântare pentru ea, ducând-o la *împlinire*, la acea libertate *primară*, de care a beneficiat și Adam, cel aflat în stadiul de animalitate, deținătorul acelui fabulos cap, încă nespurcat de minte, plăcut celui Dumnezeu *responsabil*. (Însă tot El sădise, probabil cu voluptate, și acel devastator pom – al cunoștinței binelui și răului.) Instinctual, animalul își dă seama că el nu are niciun țel în existența lui; nicio intenție, niciun scop de urmat: la ce... la ce i-ar fi folosit? El nu pare, el e convins de *inutilitatea* existenței sale – numai omul s-a aflat în confuzie, doar el s-a amăgit, umblând cu limba scoasă după cai verzi pe pereți. *Monotonie* – iată ce-și dorea, ce-și dorește, ce-și va dori: o zi *nulă*... Doar atât: să fie lăsat în pace – în special de această fiară, omul.

...Întrebă un bătrân – care a fost țelul existenței lui? Ar da din umeri, a lehamite, a silă totală: ce, asta era o întrebare? Altceva nu putea fi întrebat – bunăoară dacă i-ar fi

făcut plăcere să bea un pahar? O ceașcă de cafea? Să mai tragă dintr-un muc? Ei, la ce a tot sperat acel bătrân, de-a lungul anilor? Căci, ținând cont de actualele mizerii ale trupului... Pe scurt: cu ce s-a scos, într-un final? Își îndeasă mâinile grele în buzunare : goale. Da, așa e, a tot sperat, a tot sperat, încă de tânăr: cât a fost de naiv! Cum l-ar mai lua la palme, chiar în aceste momente, pe acel tânăr, pe acel adult... O, cum și-a mai bătut joc de sine... cu câtă frenezie – și inconștiență pe măsură.

...Să nu fi auzit acel Mahomed de cutia Pandorei? Speranța – un rău exemplar.

Necesar, nenecesar

...A mai trecut o zi – situație staționară, nici urmă de surpriză; aceeași constatare – lipsă la inventarul existențial. În fond, de ce nu ți-ai văzut de treabă? Ce... ce mai așteptai oare – de la tine, de la lume? Mai precis, cui să îi fi cerut ceva, când știai bine care era marfa? Ce să-ți fi oferit o ființă umană, când, vai de mama ei... Din moment ce ea însăși nu își putea oferi nimic, sau mai nimic – desigur, Idiotul făcând excepție, el considerându-se tot timpul un ales, bogătanul făcând o notă aparte –, ce să mai fi căutat la poarta ei? De ce nu își putea oferi nimic – adică ceva durabil, pe care să fi fost absolut sigură până la moarte? *Fiindcă așa a fost blestematul de joc ființial făcut, așa a fost iresponsabilul joc existențial făcut.* Depinzi de un trup, de cutare organ, de cutare glandă, de cutare os, de cutare celulă nervoasă. S-a tot vorbit de înțelept, c-ar face și c-ar drege... De sfânt, că... Însă ei nu au posedat un trup? Ai fost la un pas de iluminare – dar, din senin, s-a pornit o îngrozitoare durere de măsele... Încă puțin și simțeai respirația lui Dumnezeu, însă nu mai aveai putere nici măcar să faci doi pași. Apoi, lumea aceasta – în jur, mutre, mutre, mutre... Unde să te mai ascunzi de ele? Trebuia să te zbați, să-ți câștigi existența, mai aveai și niște copii, care... Ai fi vrut tu să te ascunzi, însă – iată – nu-ți dădea mâna – după cum nu-ți dădea mâna nici să îți fi luat zilele.

...O, fericită viețuitoarea, cea care nu își dă seama. Un copac, o piatră... Ce greșală impardonabilă, să fi evadat din manualul de zoologie! Nu-i stătea bine, acolo, fostei maimuțe, i-a puțin copacul... Iată-l acum pe zbanghiu gonind pe autostradă – încotro s-o fi îndreptând? Ce... ce să facă acolo, ce să obțină de acolo? O maimuță – e drept, cu pielea fină –zăpăcită, iată concluzia. Una scăpată de sub control, care nu se mai poate stăpâni – să fugi mâncând pământul când dai cu ochii de ea, ori să te ascunzi cât mai repede.

Stai și te crucești: întrucât a fost necesară apariția ta pe lume? Ce, fără tine nu se putea? Ce mare scofală – unul în plus la numărătoare? Se putea – evident – fără tine, așa cum se putea și fără acel câine, ori pisică, ori vacă, ori oaie, ori vecin, ori membru al familiei, ori cioară, ori rândunică, ori pește, ori broască, ori șarpe, ori arbore, ori floare, ori fir de iarbă. Da, ai fost tot atât de necesar cât au fost de necesari cei de pe această listă. Iar moartea ta va consfinți uluitoarea lipsă de noimă a ființei. Moartea lor. Și, într-un cadru mai larg, a Naturii. Te uiți la tine, te uiți în jur și îți vine să fluieri a pagubă. Ba nu, să urlî, să urlî domol – nicio speranță, nicio scăpare. Odiosul său scenariu, al Naturii, *de azi pe mâine; sub hegemonia întâmplării, după cum cântă chimia, sclifoseli de-ale celulei.* Un scenariu grotesc, ce se realizează de la sine, având tot atâta responsabilitate, creativitate, discernământ, logică, intenție, altruism cât are o banală reacție chimică. Ceva se combină cu ceva, rezultă altceva: ce schemă sublimă și înfiorătoare. Schemă? Care schemă – când acea nevinovată reacție are loc *de la sine*? De ce – nevinovată? Oare pe cine să iei de ureche? Ia aerul la bătaie, ori apa, ori

pământul... Care „Dumnezeu”, ce demon ori sfânt să aibă vreo implicare, aici? Ființa este – și cu asta basta. După cum, punând două substanțe într-o eprubetă – și, dacă acestea se vor combina, va rezulta un compus, ei bine, acest compus este, tot așa cum o ființă este. De ce este? Un răspuns foarte exact ar putea fi oferit, pe loc, de o piatră...

Trupul omului îl moare. Trupul viețuitoarei o moare. E vorba de acea moarte naturală. Cine decide aceasta? Tot chimia aceea – care, culme a culmilor, habar nu are de sine. Prinde orbul și scoate-i ochii... Trupul te moare fără să îi pese, *neavând cui să îi pese*. Câtă vreme te-ai aflat pe lume, aceeași atitudine a lui: i-a păsat de tine de n-a mai putut – cui... cui să îi fi păsat? Că trăiai... că încă mai trăiai... că agonizai... că mureai – nicio noutate, din punctul său de vedere: nicio remușcare, nicio intenție, niciun scop de dus la final – nimic! nimic!! nimic!!! Țel... cine, ce mare tulburat va fi născocit acest megaridicol cuvânt?

Concluzia? Ai fost tot atât de necesar, pe această lume, cât au fost de necesari un organ, un maț, o glandă, un os... Iată – de unde să provină superioritatea unui om, față de o viețuitoare? De unde aerele pe care și le dă, cu o vulgaritate ce îl descalifică?

Până una-alta, cine și-a văzut de treabă, în Natură? Omul sau viețuitoarea? Cine și-a bătut joc de aer, de apă, de pământ? Aerul bolnav al unui oraș, râul otrăvit, oceanul devastat, pământul distrus, pădurea masacrată... Cât despre spațiul de trai – cine pe cine a alungat? Unde să-și mai facă cuibul o pasăre, unde să-și mai crească puii o căprioară, unde să se știe în siguranță o balenă? De aceea fost-a necesară apariția omului, acum șapte-opt milioane de ani – să amenințe, să alunge, să distrugă, să violenteze, să ucidă? Cum să-ți pui mintea cu o ființă mai puțin dotată decât tine, unde îți este minimala *Omenie*? Așa știi tu să te afirmi? Unde-ți este onoarea aceea elementară? Dacă s-ar fi procedat la fel cu tine, dacă tu ai fi fost victima, cum te-ai fi simțit? Mai faci și pe inocentul, te mai și închini... Da, ești curat ca lacrima, nu ai ce-ți reproșa, Isus acela e foarte mulțumit de tine, te va primi cu brațele deschise în rai, vei fi mântuit sută la sută – vai, ce fapte minunate ai lăsat în urma ta, pe pământ... Nimeni, dar absolut nimeni nu a avut de suferit din cauza ta, nici măcar un pui de găină... nici măcar un miel... nici măcar un copac... Ce suflet curat, ce ființă minunată, omul, cât de înțelegător, de bun la inimă, cât de iertător, de milos, de săritor, de blajin, de prietenos, de docil, de tolerant... Omul... Ce minunat sună acest cuvânt! Ce s-ar fi făcut Natura, în lipsa lui? Ce binecuvântare, ce prilej de mândrie, de imensă bucurie, gloria eternă... În sfârșit, s-a făcut lumină, adio acel întuneric de vreo patru miliarde de ani – omul l-a înlăturat prin genialitatea lui, prin uriașa putere a minții, prin generoasele fapte... Iar viitorul imediat, cel mediu, cel îndepărtat – pe culmi... Tot mai sus, din ce în ce mai sus – omul se află într-o continuă ascensiune, cum să nu merite el fericirea eternă?

...Dintr-un alt punct de vedere, viețuitoarea este necesară, omul este necesar. Cât de necesară este o zebra pentru un leu, o căprioară pentru un lup, o găină pentru o vulpe, un pește pentru un rechin. O necesitate, iată, *macabră*. Oare cine să mai pună la îndoială ferocitatea lanțului trofic? Omul s-a instalat, confortabil, în vârf, el fiind un ucigaș de elită. Dacă ai avea un pic de suflet și nesăbuița de a intra într-un abator... Cum să nu realizezi, de la primul pas făcut, că singurul loc care te-ar mai fi putut lecui ar fi cimitirul? Utilitatea sa imediată.

Apoi, cum să ocolești evidența că omul este necesar pentru om? O *negativă* necesitate, o *barbară* necesitate, pentru mai multă claritate. De la Adam încoace, sclavia a îmbrăcat o multitudine de forme. De la sclavia primitivă, la cea modernă, de la proprietarul de sclavi, la multimilionarul actual. Și, pentru a particulariza: sclavia

religioasă (popă bogat – pleonasm; oricum, știe oare cineva un popă sărac, eventual lipit pământului?), sclavia politică (văzut-a cineva vreun politician, adică acel lucrător cu gura, excepțional emițător de baliverne, sărac?), sclavia bancară – o bancă și un cămătar se stimează reciproc –, uriașa sclavie financiară, sclavia sexuală. În toate aceste cazuri, schema e simplă și odioasă: de la manipulator la manipulat, de la șmecher la fraier: minunat principiu... Oare ce... ce s-ar fi făcut patronul fără muncitor, preotul fără enoriaș, politicianul fără cetățean? Cum să nu fie necesar omul? Muncitorul, enoriașul, cetățeanul? Cum să nu existe un ideal pe acest pământ – ce, bogăția materială e de colea? Uite cum te mai iubește Dumnezeu, dacă nu i-ai ieșit din cuvânt... Desigur, încă de la primele orăcăieli, abia ieșit din burta mamei, Domnul și-a găsit plăcerea în tine. Mai mult, locul în rai – unde te vor urma toate acele bogății – este asigurat. Va găsi El o metodă să ți le care în cer... Uite câte ți-a dat Domnul, dacă ai crezut puternic în El – câte i -a mai dat lui Avraam, lui Iov... Ce să mai zici de câte i-a dat evreului – Canaanul, laptele și mierea... Palestina... Israelul... Face să fii credincios, te scoți...

„Adevărata iubire – a scris Tolstoi – are întotdeauna drept temelie renunțarea la binele individual”. Ce distanță uriașă – aceea care separă Omul de om. Niciodată, dar niciodată Omul nu a stat la masă cu un om, nu stă, nu va sta – pentru ce să se dezonoreze, pentru ce să-și mânjească *Omenia*? Cum să-și mai metabolizeze ziua, în afara acestui *far călăuzitor*? Cum oare că mai între în nopțe, cu sufletul devastat, cu conștiința murdară? Spune-i bogătanului să renunțe la o parte din avere; unui politician, unui preot... Bisericii... Să ia exemplul viețuitoarei, căreia lăcomia aceea maladiivă de a strânge îi e străină. Nu ai venit pe lume să te îmbogățești, nemernicule, pe spinarea altuia, în detrimentul altuia, până și o bălărie are dreptul la existență. Ce să mai spui de o viețuitoare! Unde să mai încapă respectul, în sufletul celui turbat după mărirea averii? Câtă monstruoșitate încorporează acest cuvânt, „avere” – monstrul aici ar trebui căutat, nicidecum în altă parte. Demonul...

Omenia a fost singura atitudine existențială care, de-a lungul mileniilor, l-a scos pe om din mocirla existențială, l-a reabilitat; drum deschis către sinele său. Numai în acest sens s-ar putea vorbi de genialitatea omului. Cutare a făcut o descoperire epocală – ce geniu... Oare așa să fi fost? Au fost luate în discuție consecințele acelei descoperiri, ce s-a dovedit a fi, până la urmă, una criminală? Istoria depune mărturie – Nobel acela, cu dinamita sa... (Premiul Nobel – tipic omenesc...) Einstein... Ce fel de oameni au fost ăștia? De ce nu și-au văzut de treabă? Cât au fost ei de necesari? Totuși, au rămas în Istorie... În acea Istorie scrisă de niște iresponsabili, de teapa acelor genii de cârpă.

Unica faptă, demnă de un manual de Istorie, ar fi aceea legată de *Omenie*. *Doar de la Om se mai așteaptă, în această lume, ceva.* Un nou manual școlar ar trebui impus, încă din clasa întâi – și până la ultimul an de facultate, *manualul de Omenie*. Ce loc să mai ocupe, în acest manual ultranecesar, o Brută? Cine să mai ia în seamă un scelerat? Ce să mai propună un monstru? Pe cine să mai atragă un discurs tip Hitler? Tip Lenin? Tip Stalin? Înflăcărarea îngrozitoare a celui Isus? Fără ideile Sale, total iresponsabile, ar mai fi apărut cutare popă, cutare „Torquemada”? Însuși acel Mahomed și-ar fi văzut, probabil, de treabă, însă când a venit în contact cu Biblia, cu aberațiile Fiului, a răbufnit... Căci în lipsa Bibliei, cartea din care picură sânge (e vorba de miliarde de exemplare...), nici Coranul nu ar mai fi apărut. Melancolicul Mahomed s-ar fi dedicat mai mult frumoasei sale familii, nu ar mai fi avut cine să-l inspire...

Multă... multă treabă – iată, a mai făcut Biblia... *Omenia* generată de paginile sale – impresionantă...

Maria Donan

7 septembrie, Anno Domini 2014; 8:30 a.m.

Avocatul apărării se uită cu încredere spre intrare. Trebuie adusă acuzata și, aici, acum, va trebui să o scoată din starea de muțenie autoimpusă, să o determine să răspundă în fața instanței la întrebări; nu neapărat pentru a-i proba nevinovăția – evidentă prin documente ștampilate și semnate – ci pentru a o elibera din propria ei închisoare. Și, ca un semn de bun augur, Harold Lonart venise aici. Era în sală, chiar în ultimul rând, lângă ușă.

Avocatul Sorin Mihăescu întocmise cu minuțiozitate planul de deșelănare a acestui caz: un labirint în care Firul Ariadnei este nisip mișcător. Dosarul acuzatei Anahera Dunca îi aprinsese în creier, ca un bec de 1000 W, un gând dureros, un gând despre oameni, despre simțurile și trăirile lor, despre rațiunile și greșelile lor.

Cu scrâșnit din dinți și cu pupilele dilatate până la țipătul retinei, a încercat să pătrundă până în adâncul peșterii umane, uneori prea întunecată și rece...

„Din rătăcirile diriguite de conștient prin labirintul inextricabil al vieții noastre interioare se naște marele adevăr despre om” – îi spunea, adesea, Anahera, fosta lui logodnică.

Niciun om de pe lumea asta nu ar trebui să mai refuze să fie ceea ce este, trăindu-și viața simulat, pe o scenă de carton, prizonier al propriilor hotărâri și decizii, inhibând expresiile emoționale, ca o constrângere impusă de bunul simț social și uman – gândește avocatul privind insistent spre locul unde se așezase Harold.

Noi, oamenii, înhămați la propria condiție, curgem asemeni Fluviului Lethe și deasupra, și dedesubtul pământului, suportând contradicțiile și pendulările nesfârșite între speranță și deznădejde, încredere și dezamăgire, biruință și înfrângere! Dar, și la întuneric, și la lumină, trebuie să ne păstrăm mintea și sufletul întregi.

Cu două luni în urmă, tatăl Anaherei Dunca, Andrei Ivu, l-a căutat la judecătorie. Era să nu-l mai recunoască în clipa când l-a văzut în ușă, umil și gârbovit, îmbătrânit, cu ochii adânciți în orbite, obrajii căzuți ca o hârtie creponată peste gulerul cămășii care nu-și mai revela culoarea de alb sau de gri. I-a ieșit în întâmpinare și l-a dus protector spre un scaun.

– Ce s-a întâmplat, nene Andrei? Nu v-am văzut de mult, dar trebuie să admit că nu sunteți în apele Dumneavoastră. Bătrânul și-a îndreptat spre el o privire obosită, în care se cuibărise deznădejdea.

– Știi, te-am mai căutat, dar nu te-am găsit și apoi... Vorbea sacadat și cu vocea stinsă.

– Am fost în Franța la o specializare. Numai ieri m-am întors. Ce s-a întâmplat?

– Nu știu cum să încep... Cuvintele bâzâie și îmi roiesc anarhic prin creier... Simt

că... Știi... Coșmarul meu... Șerpii... Șerpii aceia ce încolăceau leagănul Anaherei. Rânjetul lor... Apoi azi-noapte... Eram în adâncul unui ocean cu apa roșie, iar fetița mea era o perlă între valvele unei scoici... Intuiam... Știam asta și așteptam ca perla să cadă singură. Un pește Piranha se apropia de mine și eu luam scoica și i-o aruncam în gura neagră. Vedeam... Vedeam apoi cum ieșeau ca dintr-o peșteră sute de amazoane cu sânul cel tăiat sângerând, iar celălalt era Perla... Era Anahera mea. Sub ochii mei se producea rapid reversibilitatea Perlei, iar firul de nisip transforma apa în flăcări. Simțeam cum ard. Aveam în nări miros de carne arsă și... m-am trezit.

– Nene Andrei, liniștești-vă și vorbești mai coerent! S-a întâmplat ceva cu Anahera?

Andrei Ivu căzuse parcă în transă. Ochii deveniseră exoftalmici, mâinile îi tremurau pe bastonul din bambus de care nu se despărțea niciodată. Picioarele se zgâlțâiau pe pardoseală. Sorin Mihăescu îl cunoscuse cu mulți ani în urmă, când i-o ceruse pe Anahera de soție; în termenii aceia clasici, romantici, dar ea a anunțat sec, într-o seară de septembrie, că este obligată moral să accepte cererea în căsătorie a unui medic, profesor universitar. Niciodată nu a înțeles acest gest, dar l-a acceptat! Iar cu tatăl ei a rămas prieten apropiat. Privea acum la bătrânul din fața sa și nu mai vedea nimic din măreția celui om care-l intimidase de la prima vedere. Așadar, ceva s-a întâmplat cu fiica lui. Dar ce?

Întrebarea avocatului era deja ca un leitmotiv:

– Nene Andrei, i s-a întâmplat ceva Anaherei?

În loc de răspuns, Andrei Ivu s-a ghemuit pe scaun, ca și cum cineva era gata să-l lovească. După o tăcere care parcă a durat o veșnicie, cuvintele au fâșnit din rărunchii lui, ca niște gloanțe de pe țeava unei mitraliere.

– Anahera este... închisă. Acolo... știi tu... Și nu vrea să comunice cu nimeni. Tace în continuu. Tace!

Fața avocatului Mihăescu s-a învinețit, de parcă o gheară îi sugruma beregățile.

– Cuuuuuum? Închisă? Pentru ce?

– Se presupune că ea și-a ucis soțul.

De-abia acum bătrânul, ca o ușurare, a început să plângă.

– Anahera să ucidă? Imposibil!

– Asta spun și eu! Parcă am o tastatură în creier și tastează neîncetat, zi și noapte: Nu! Nu! Nu! Când era mică, ocrotea orice gânganie îi apărea în cale... și acum... Nu! Cu siguranță Nu!

– Ca să fie arestată și pusă sub acuzare, trebuie să fie indicii clare și probe preliminare.

– Nu a fost nevoie! Radu Dunca a fost găsit mort în biroul lui, iar Anahera a mărturisit cu un „Da”! Atât! Apoi a intrat într-o muțenie mai grea ca moartea! Te rog, Sorine, numai tu poți să o salvezi. Numai tu poți să descoperi adevărul.

– Eu zic să mergeți acasă acum, să vă odihniți. Promit că voi face imposibilul.

După plecarea pensionarului Ivu, renumitul profesor de matematică din care nu mai rămăsese decât o umbră, avocatul Mihăescu a căzut pe gânduri. La dosar n-a ajuns greu. Și i se părea din start o eroare, tocmai pentru că era prea simplu, prea „perfect”. Ampretele ei. Mărturisirea. De ce tace acum Anahera? Era la aeroport. Se îmbarca în avionul de Cluj, când a fost arestată. La secție, după zeci de întrebări care îi mușcrau din

suflet ca niște năpârci otrăvite, devenise incoloră. Iar când a venit întrebarea finală: „Dumneavoastră l-ați ucis pe Radu Dunca?”, toată lumina zilei s-a strâns într-o așchie dureroasă, i s-a înfipt în pupile, a văzut pentru o clipă noaptea absolută și atât! Leșinase.

Când și-a revenit, s-a uitat năucită în jur și, ca și cum atunci i s-ar fi pus întrebarea, a răspuns:

– Da, eu l-am ucis!

Nimic mai mult! Și a intrat într-o muțenie de plumb. Mihăescu nu se considera, în acest caz, un om al legii. Ci un reprezentant al unei instanțe morale de dincolo de dosar, de dincolo de roba sa de avocat. Anahera însemna încă, pentru el, femeia visurilor sale. Desprinderea de ea a fost dureroasă! Nici o alta nu a reușit să-i stimuleze interesul. Doar legături pasagere, ca orice bărbat normal și sănătos.

Ce a frânt echilibrul acestei fete, care căuta cu înverșunare armonia existențială? Îi aude și acum vocea caldă și fermă perorând despre știința reglării simțurilor: „Așa cum cosmosul se lasă cucerit, centimetru cu centimetru, numai de oameni puternici, cu un corp perfect antrenat, cu nervi de oțel, cu psihic stabil, cu sănătate de fier, cu aptitudini și cunoștințe vaste, tot așa și zonele întunecate ale ființei noastre se lasă cucerite și disciplinate numai de cei educați auster, în sensul armoniei dintre realitatea exterioară și cea interioară.”

Nu se plângea niciodată. Era mereu veselă, exuberantă, cu o vitalitate de copil zburdalnic. Nimeni nu și-ar fi putut imagina că Anahera era de fapt o nefericită, care și-a impus fericirea ca pe o rochie prea strâmtă. Printr-o voință exacerbată, năzuia să trăiască totala stăpânire de sine. Sclavă voluntară a propriei conștiințe, ea își nascuse și crescuse propriul călău: un supraeu terorizant, care să își trimită izotopii radioactivi și dincolo de pre conștient, în zona obscură și rebelă a sinelui. Reușea să aducă la lumină și să anihileze toate angoasele culpabile. Părea că deține controlul total asupra acelei instanțe abisale, care impune, nemijlocit și necondiționat, satisfacția impulsurilor primare.

Dar, în lupta ei acerbă cu sine, Anahera avea și momente de îndoială profundă. Se gândea că o fiară,

impenitentă în sălbăticia ei, n-o poți ține mult între gratii. De la această teamă, creștea în ea teroarea, o teroare pe jumătate refulată, ce se manifesta prin senzația vagă a unei primejdii iminente, care atârna ca Sabia lui Damocles deasupra credinței sale într-o etică și o morală ascetice.

Oficial, avocatul Sorin Mihăescu se documentase amănunțit. Studiase fiecare paragraf al dosarului, și cu dreapta judecată, și cu inima. Nu era niciun indiciu în favoarea nevinovăției fostei sale logodnice.

Dar... inima lui îi spunea clar și răspicat: „Anahera e nevinovată!”. E un martir al ispășirii păcatelor omenirii, prin proprie decizie.” Cronologia evenimentelor nu dădea, aparent, nimic de furcă autorităților. Doctorul Dunca, soțul Anaherei, este găsit mort în biroul său de la Facultate de către asistenta sa, Pranea Virginia, miercuri, 30 aprilie, pe la orele 10:00 a.m. Aceasta anunță poliția. Se presupune că este o crimă și Procuratura intră în scenă. Cauza decesului: plagă înjunghiată în zonă vitală, deși victima mai suferise și alte traume prin lovire violentă. Arma crimei: un cuțit, găsit la locul faptei. La autopsie, se stabilește exact ora fatală; miezul nopții! Găsit, așadar, după 10 ore. Declarația portarului Nicolae Stasu: a văzut-o pe soția victimei intrând în incinta clădirii pe la ora 18:00, dar nu

a văzut-o ieșind. Primul suspect: Anahera Dunca. Găsită rapid la aeroport, cu bilet de zbor spre Cluj. Mărturisirea acesteia! Ampretele ei pe cuțit. În rest... tăcere. Dureroasă și nevolnică tăcere!

Sorin duce tăcerea asta ca pe o povară greu de suportat. Anahera era ca o prelungire a sufletului și a spiritului său. Apoi, s-a rupt demențial de misterios de existența lui și s-a topit, ca și când nu ar fi existat niciodată. Dizolvarea! Negarea! Coșmarul!

Se spune că un medic chirurg și un om al legii nu trebuie niciodată să se implice emoțional. Dar Mihăescu simte că numai dragostea lui și a celor care o iubesc cu adevărat pe Anahera vor scoate adevărul la lumină. Arhanghel și mirean, trebuie să caute tot ce ține de Cer și de lumesc, pentru a o elibera pe Anahera, în primul rând, din propria cușcă. Cine să-l ajute? Iulian, fiul ei vitreg? Andrei Ivu, tatăl ei? Orice amănunt din camera ei, din casa părintească, unde se mutase cu ceva vreme în urmă? Vreun detaliu din viața amoroasă tumultuoasă a lui Dunca, arhicunoscută în oraș? Investigații neoficiale! Un pelerin printre scaieți și umbre!

Iulian Dunca l-a întâmpinat cu ostilitate. Răspunsurile erau seci și unice: „Nu știu”. Dar, când a fost întrebat ce mobil ar fi avut mama sa vitregă să recurgă la această soluție extremă, a reacționat pe un ton agresiv:

– Anahera nu poate ucide. Îl iubea mult pe tata, deși o trata ca un nemernic... Iar în noaptea aceea, la miezul nopții, ea era la urgențe, la Spitalul Universitar.

– De ce nu ai mărturisit asta în instanță? În declarația din dosar susții că ai stat toată noaptea cu Alina Covaci, prietena ta, și nu știi nimic altceva. Mărturisirea judiciară a mamei tale devine nulă și celelalte probe cer o reevaluare, dacă se dovedește acest fapt. Mărturisirea ei verbală a fost decisivă, doar pentru că s-a nimerit să se potrivească, din păcate, cu toate faptele și împrejurările din ansamblul probelor de la dosar, stabilite în grabă și superficial.

Fața lui Iulian s-a schimonosit într-o grimasă de furie, dar a refuzat să mai spună ceva. Avocatul, pentru o secundă, a avut o tresărire. Iar Anahera... tace și iar tace! Parcă ai vorbi unei stânci în mijlocul pustiului! Își turnase lacrimile în carne, închisă într-o cușcă ermetică, convinsă fiind că și-a găsit o formă de echilibru: imponderabilitatea! Fără niciun magnetism din afară.

Când era copil, nu percepea pericolul înălțimii. Dimpotrivă! Oriunde s-ar fi aflat deasupra nivelului solului, avea imboldul drăcesc de a sări în hău, de parcă ar fi avut aripi nevăzute. De multe ori, se alegea cu vânătași dureroase, dar procesul de inhibiție tot nu i se forma. Teama de înălțime este o reacție înăscută, formată în decursul unei lungi evoluții umane. Perceperea înălțimii constituie un semnal de alarmă „sui generis” și, datorită acestuia, în scoarța cerebrală apare un puternic focar de excitație, care, după legea inducției, provoacă inhibarea celorlalte zone ale scoarței, deci și a centrului motor și activitatea motrice exterioară este frânată. Conștiența pericolului este absolut necesară pentru a te apăra... Cum să aperi un om care nu vrea să se apere? Cum să cauți „acul în carul cu fân”? Nu ai decât să aștepți ca vitele din curte să mănânce fânul, apoi să cauți animalul bolnav, zăcând la pământ, cu gâtul întins spre ceva, nevăzut de noi, mistuit de durerea care vine din prapurele împuroiat, în care a rămas înfipt acul!

Acest animal îl căuta Sorin Mihăescu.

** Capitolul I – din volumul „Crimă perfectă – Prizonieri în propria lumină”*

Scrisoare către un prieten

Promisiunea făcută, public sau la sfârșitul rugăciunii, trebuie întotdeauna onorată. *Pacta sunt servanta* spuneau latinii! „*Cartea cu prieteni*” sau „*Casa cu prieteni*” parcă nu mai vrea să încapă în chingile sufletului și se cere lăsată să zburde singură asemeni unui mînz ce descoperă pentru prima dată goana nebună și mirosul reavăn al dimineții înecate în rouă!

Să scrii despre prieteni este mai greu decât traversarea unei prăpastii pe un fir de ață! Grija ce i-o porți celui ce-l chemi cu sufletul ca fiind un prieten te face să fii foarte atent la fiecare cuvânt, la fiecare gest pentru că provocarea vreunei nedorite suferințe poate însângera ambele inimi.

Povestea prieteniei ce vreau să o spun astăzi începe în urmă cu aproape trei lustri, când viața ne-a adus împreună într-o sală a unei grădinițe, înconjurați de mame ale copiilor ce urmau să fie colegi cu ai noștri.

Postura era inedită din mai multe privințe!

Doi tipi, relativ corpolenți, căutându-și o poziție pe scaunele mici ale preșcolarilor, scortșoși și rigizi în costumele lor închise la culoare, cu cravate strânse la gât și cămăși încheiate până la ultimul nasture, umăr la umăr și genunchi lângă genunchi, căutând să reziste cu stoicism atât poziției incomode cât și căldurii insuportabile. Ce a spus educatoarea nici nu mai contează, a rămas printre amintirile ticsite cu mângâieri și dureri ale timpului scurs doar această secvență de la ședința cu părinții.

A doua oară, ne-am întâlnit în aceeași ipostază, același loc, aceeași atmosferă. Diferența era că acum, ne priveam cu o anumită complicitate și privirile noastre reclamau germeii unei prietenii ale cărei premoniții aveau să fie confirmate în timp!

Nici prima dată, nici a doua oară nu am făcut cunoștință în sensul protocolar. Ne-am identificat prin numele copiilor, răspunzând prezent la strigarea catalogului, iar ca un dat al sorții, copiii noștri aveau același prenume! Alese cu dragostea părintelui și semnul divin al darului care ni se făcuse!

Anii au trecut și viața ne-a adus din nou împreună în diferite ipostaze oficiale sau mai puțin oficiale. El într-o instituție ecleziastică, eu într-una laică. Germeii prieteniei aruncați atunci de pe scaunele liliputane s-au transformat în goruni semeți ce vor să înfrunte viitorul ce ni-l oferă viața. Toate întâlnirile ulterioare sunt firele unor povești ce s-au înfășurat în ghemul vieții iar depănarea lor va fi lumină blândă a îndepărtatelor bătrâneți.

Copiii care ne-au adus împreună au crescut și au adus după ei alți copii, la mine unul, la el doi, și bucuriile noastre s-au înmulțit, viața devenind un loc mai frumos prin însoțirea acestor minuni crescând sub aripile ocrotitoare ale părinților.

Dezlegarea unei prietenii este imposibilă atunci când, între cărămizile anilor, este așezat liantul obținut din sinceritate și loialitate, curgerea ireparabilă a timpului aduce cu sine trăinicie și înnobilarea prieteniei.

Lecțiile pandemiei!

Începutul de an școlar, pandemic, atipic! Ședința cu părinții pe la colțul terenului de sport, prin spatele clădirilor, dincolo de garduri!

O învățătoare instruiește părinții unor boboeci din clasa pregătitoare. Transmite informații ca o adevărată avalanșă, toți o urmăresc aproape fără să respire. Vorbește de grupuri de WhatsApp, de mail-uri, de conturi ale clasei, de Zoom, de Meet, anunțând ritos că acelea sunt metodele ei de predare și interacțiune cu elevii și părinții și că nu acceptă nici o abatere de la regulile anunțate.

Începe prezența, alfabetic, ca la catalog, se strigă numele fiecărui copil și răspunde prezent părintele! La marginea grupului, distanțată aproape regulamentar, o mamă cu brațele încrucișate peste gâtul fetei în timp ce ea stătea lipită de mamă, privind amândouă către învățătoare, așteaptă să-i fie strigat numele! Îl aude! Spune „Prezent” sub gheara sufocantă a unui ritm cardiac infernal. Auzind confirmarea prezenței, învățătoarea se oprește, își drege glasul și se adresează amenințător mamei:

– Să știți că dacă nu vă activați contul de WhatsApp și nu primesc adresa de e-mail, colaborarea dumneavoastră cu mine trebuie să înceteze, situație în care va trebui să transferați fieta la altă clasă! Eu nu tolerez asemenea comportament! Sper că m-am făcut înțeleasă și pe viitor să nu-mi mai dați prilejul să mă enervez!

Femeia doar a murmurat câteva sunete de aprobare, iar privirea ei sfredelea pământul săpând o mie de hăuri în care să se arunce, iar peste toate acestea trebuia să evite și privirea fetei care, dându-și capul pe spate, căuta chipul mamei pentru a înțelege ce se întâmpla!

După „lecția” administrată mamei, învățătoarea a trecut glacială la continuarea prezenței.

Prietenul prietenului meu, cel care a asistat la această discuție, a rugat-o pe mămica în cauză să o lase pe fieta ei să se joace cu fetița lui! A primit cu bucurie invitația atât mama, cât și copila! Ușor a atras-o într-o discuție colaterală pentru a o scoate din stânjeneala în care rămăsese după „lecția” administrată de învățătoare.

Așa a aflat că era o mamă singură, că-și creștea copilul singură, că-și câștiga pâinea ca angajată a unei brutării și că era mai mult un manipulant de saci decât un brutar, fapt ce explica palmele înroșite, umflate și crăpate pe care și le ținea în căuș, tot timpul, încercând să ascundă cu o mână pe cealaltă!

Dar nu asta era secretul ce părea să-l țină departe de ochii tuturor! Nu!

În palmele mamei, bătătorite de muncă, se ascunde un telefon mic, cu butoane, un model de care ne mai amintim doar cei care au prins începuturile telefoniei mobile!

Atunci prietenul prietenului meu a înțeles totul! „Lecția” nedreaptă pe care o primise de la învățătoare sărmana mamă s-a transformat într-o lecție de viață ce fusese oferită tuturor celor prezenți!

A rugat-o pe mamă să mai zăbovească puțin în curtea școlii să supravegheze joaca fetițelor și a plecat până la un magazin în colțul străzii, de unde după douăzeci de minute s-a întors cu un telefon smart și o tabletă, ambele cu cartele de date incluse și internet nelimitat.

– Vă rog să le primiți ca semn al iertării nesăbuiinței cu care ați fost judecată! Femeia, ca și în timpul „lecției” administrate de învățătoare, nu a avut nici o reacție, dar bucuria fetei a făcut-o să se chinuie să articuleze un „mulțumesc” greu inteligibil.

P.S. Povestea nu aparține imaginarului, școala există, este în urbea noastră, mama și fieta ei, acum fericite, sunt persoane reale ca și prietenul prietenului meu, un târgoviștean dedicat unor asemenea gesturi, chiar și prietenul meu există, doar eu cel care vă povestesc această întâmplare aparțin imaginarului! Sau nu?!

** din volumul „A treia carte cu prieteni”*

Elena Oprea

Reflecții de scriitor N. I. Simache, o scânteie de spirit etern

În infinitatea timpului, raportată la timpul individual-efemer al omului, ca destin pe pământ, orice scriitor își formează, în Eul său lăuntric, niște concepte, idei, pe care le exprimă în operă, în reflectarea realității, în spunerea Adevărului, în conexiunea pe care o are cu Divinitatea, cu Credința, cu Etica. Acestea sunt percepțe în istoria neamului său. Scriitorul își formează atitudini și convingeri pe care le prezintă cititorilor în opere literare, științifice, istorice, documentare, potrivit aptitudinilor și dorințelor sale. În toate timpurile, scriitorul a așternut, cu pasiune, pe coala de hârtie, gândurile, reflecțiile asupra existenței umane, prin cântecul neconținut al poporului, o curgere fluidă, caldă, a sângelui, venită din străfundurile pământului, prin seva copacilor milenari ai neamului său din care „se trage”. Întotdeauna, poporul a făurit istoria și nu invers. Orice țară are propriul spațiu geografic, un specific al traiului său, bazat pe istorie, credință, datini, obiceiuri, cultură, mod de a gândi și de a acționa în diversele împrejurări ale vieții. Există o interferență permanentă între scriitor și epoca în care trăiește, deoarece nu putem avea o istorie fără oameni, fără gândirea și conceptele lor de viață, fără idealurile, credințele și speranțele acestora. De aceea, există o legătură indestructibilă între popor și istorie.

N. I. Simache, istoric și profesor de neegalat, a lăsat, ca moștenire, urmașilor un bogat tezaur documentar, istoric, științific, arheologic, expus în sălile Muzeului Regional de Istorie și al altor muzee din județele Prahova, Dâmbovița și Buzău, care aparțineau atunci de regiunea Ploiești. Scriitorul și cercetătorul operei sale rămâne uimit de numărul mare al documentelor istorice și literare inedite, al scrierilor din diverse domenii, de vasta sa erudiție, de cunoașterea unor multiple aspecte ale istoriei patriei și a altor țări, de atenția deosebită acordată descoperirilor arheologice și achiziționării pieselor, menite să contribuie la realizarea unei rețele muzeistice de valoare națională și universală. Istoria vine din trecut și trăiește prin ceasurile care bat la Muzeul Ceasului „Nicolae Simache” din Ploiești, care, prin fiecare bătaie, prin fiecare sunet muzical, îl aduc într-un prezent ireversibil pe ctitorul acestora, Nicolae Simache.

Profesorul emerit Nicolae Simache a lăsat urmașilor, prietenilor, elevilor, colegilor, consătenilor și oamenilor care l-au înțeles și l-au prețuit, cu adevărat „o fărâmbă de suflet”, care leagă făptura pământească de Divinitate. Această conexiune se realizează prin fibrele calde, sensibile ale oamenilor, prin amintiri pe care nu le poți uita niciodată, care vibrează în inima fragilă a fiecăruia dintre noi. Pentru mine, domnul Neculăiță Simache, profesorul, mentorul, consăteanul și părintele meu spiritual, a devenit în perioada 1958-1972, „Steaua călăuzitoare a destinului, 1 Busola estetică a vieții”, „Magul împlinirii gândurilor mele”. I-am purtat acestui om deosebit o vie și veșnică recunoștință, deoarece m-a ocrotit ca pe un copil al său, m-a ajutat permanent în formarea intelectuală, chiar și după căsătorie, când eram deja mamă. Mereu mă întreba ce fac, dacă sunt mulțumită, dacă am vreo supărare. Îmi mărturiseam totul ca unui părinte, direct, fără ascunzișuri și îmi oferea, necondiționat, sfaturi și ajutor. Încă din adolescență, am avut față de acesta, sentimente de devotament și afecțiune. După trecerea sa în eternitate, am rămas cu amintirile sfinte și dragi, pe care le port, ca pe o icoană, de minte și suflet, o scânteie de viață și lumină dintr-un spirit etern.

Nu se poate Ploieștiul, fără N. I. Simache

M-am întrebat, de multe ori, de ce destinul m-a legat, atât de mult, de acest Mare Om, ca și cum ar fi făcut parte din familia mea. Chipul uscățiv, înalt, blond, cu ochii blânzi, surâzători, care mergea repede, mereu grăbit pe străzile Ploieștiului, cu saci de cărți în spinare, cu covoare pe umăr, cu tablouri în mână, îmi apare în față și astăzi, la fel de clar ca odinioară. Îmi vine să-l urmez, să-l ajung, să-l văd, să fiu convinsă că nu este o fantomă trecătoare, a unui vis de noapte cu stele sau umbre rătăcitoare, dintr-o junglă din care te zbați să ieși la lumină, să-ți clarifici starea de spirit în care te afli. E ceva tainic, o comuniune între tine și umbra ta, care te însoțește, peste tot, atât în timpul trăit, cât și în spațiul magic al necunoscutului, al infinitului nepătruns, ca un miraj al unei aventuri suprarrealiste.

Acasă = Muzeul Regional de Istorie = Ploiești

Mă întorc în timpul ireversibil al istoriei neamului românesc, când domnul Neculăiță Simache mai respira, prin toate fibrele sensibile și spirituale ale sufletului său, ca o lumină lăuntrică ce izvorăște din ființa umană a Eului-Sinelui, a conștiinței, a viziunii spre un ideal suprem al conceptului moral-filozofic de realizare a frumosului în viața socială. Prin setea sa arzândă, de a cunoaște, de a cerceta, de a se documenta, ilustrul profesor și istoric ne-a pus în față lada de zestre a unei culturi unice, a unei civilizații care aparține țării și poporului român, încă de la geneza acestuia.

Pentru profesorul N. I. Simache, cuvântul „Acasă” înseamnă „Muzeul”, cu tot ceea ce cuprindea acesta, de la relicve arheologice la colecții diverse și valoroase. Prin strădaniile sale, în sălile unităților muzeistice pe care le-a înființat au fost expuse relicve preistorice, antice și medievale, urme ale unor așezări umane, ceramică, unelte și arme. O atenție deosebită a fost acordată colecțiilor numismatice, de costume și covoare populare, de documente istorice inedite, literare, științifice și religioase. Un loc aparte ocupă magistrala colecție de ceasuri, care prezintă evoluția mijloacelor de măsurare a timpului, de la cele rudimentare la cele moderne, realizate de meșteri renumiți. Acestea au fost strânse, prin eforturi uriașe ale ctitorului său, care le-a lăsat moștenire posterității, în sălile Muzeului Ceasului „Nicolae Simache” din Ploiești, unic în țară și printre puținele de acest fel, din Europa și din lume. O parte a acestor ceasuri a aparținut unor mari personalități: Alexandru Ioan Cuza, Vasile Alecsandri, Bogdan Petriceicu Hașdeu, George Coșbuc, Theodor Aman, Alexandru D. Xenopol și regele Carol I. Spre finele lunii noiembrie 1971, în timp ce lucra la îmbogățirea muzeului cu o întreagă colecție de ceasuri, achiziționate din țară și din străinătate, profesorul Nicolae I. Simache s-a îmbolnăvit grav și abia a putut fi convins, de prietenii săi apropiați, să se interneze într-un spital din Ploiești. Domnia sa a avut, în acele momente, un sentiment ciudat, de melancolie, de presimțire rea, de călătorie spre astral, spre fatidic.

Iată ce mărturisea profesorul N. I. Simache în aceste împrejurări: „În muzeele pe care le-am deschis, niciodată nu am avut sentimentul de acum, când intru în acest muzeu al ceasurilor. Ascult bătăile atâtor ace de ceasuri, am senzația de încetinire a ritmului acelor ceasornicului propriei inimi... Am ținut la realizarea acestui muzeu ca fiind ultimul scop al vieții. Presimt că la inaugurarea lui, dacă va observa cineva, eu voi fi pentru prima dată absent”.

Descoperirea unor documente inedite, referitoare la istoria, viața culturală și spirituală a orașului Ploiești, îi aduceau profesorul Nicolae Simache bucurii imense, satisfacții și împliniri sufletești nemărginite. Pentru acesta, Ploieștiul și Muzeul Regional de Istorie însemnau „acasă”. Toate aceste exponate, obiecte, inscripții, vase de uz casnic, ale oamenilor simpli, dar și pocale aurite și argintate ale celor bogați, erau îngrijite cu mare drag. Acesta le mângâia, ca pe copiii lui, vorbea cu ele și intra într-o rezonanță reciprocă care căpăta dimensiuni afective impresionante, supranaturale, ce lega ființa omenească de celest.

În perspectiva timpului, profesorul emerit Nicolae I. Simache se înscrie ca o personalitate enciclopedică, făclie a multor generații, care-i păstrează amintirea vie, ca pe o icoană sacră a nemuririi.

Fragment din romanul „Sub luna plină”

Îi părea rău, că se certase cu Bogdan. Când îl sunase ca să-l anunțe că va trebui să se ducă singur la Ionești, pentru că ea trebuia să mai întârzie ceva timp după program, mormăise nemulțumit:

– Faci exact așa cum faci tu de obicei! De ce nu mă mir? Ția de la serviciu ar trebui să-ți ridice o statuie, la câte ore suplimentare le faci, fără nici măcar să fie treaba ta!

Maira, deja nervoasă pentru că nu avusese încotro, se revoltase.

– Bogdane, doar știi că trebuie să zic mersi că am un loc cald în București și că trebuie să-mi acopăr cu ceva inutilitatea, dacă am avut ghinionul să mă fac psiholog, exact când n-a mai fost nevoie de psihologie! Nu este momentul să-mi amintești mereu că am făcut patru ani o facultate degeaba, pentru că în final să ajung un „neica nimeni”, care trebuie să facă orice ca să-și justifice leafa! Abia m-au detașat în locul ăsta! Trebuie să fac tot ce pot, oricând mi se cere, ca să nu mă zboare și de aici pe la mama naibii prin provincie!

Îi promisese că nu va mai întârzia mult. Dar peste încă trei ore, de care nici nu-și dăduse seama că trecuseră, Bogdan o sunase deja enervat, pentru că o așteptau cu toții și ea încă nu plecase de la serviciu.

– Maira, ai uitat nu-i așa că aveam împreună un alt program în seara asta? Ei bine, uite, nu te mai deranja să mai vii pentru că oricum de întâlnirea noastră s-a ales praful. Am băut cu Doru toată votca, am fumat toate țigările, iar Mona aproape a adormit privind la filmul ăsta tâmpit de la televizor așteptându-te, așa că voi pleca și eu în curând. În noaptea asta mă voi duce să dorm în Victoriei, că e la doi pași. Oricum n-am mai trecut demult pe-acolo.

Ce i-ar fi putut spune? Era înconjurată de colegii de birou și n-avea nici un chef să-i facă părtași la acea discuție stupidă. Ar fi putut să se ducă și ea să doarmă în Victoriei dar era prea supărată pe neputința lui de a o înțelege.

– Bine, atunci ne vedem mâine!

– Sau poate nu ne vedem, ca și azi! Ești sigură că mâine vei ajunge acasă înainte să adorm?

– Voi vedea! – și Maira îi închise telefonul enervată de situație, dar și cu o senzație stranie de gol în stomac, pentru că Bogdan alesese să nu doarmă acasă în noaptea aceea. Era pentru prima oară în cele unsprezece luni de căsnicie în care urma să adoarmă despărțiți.

Fusese ironic, așa cum mai era câteodată cu ceilalți, dar niciodată cu ea. O mâhnise gestul și ironia lui, care îi demonstau că nu o înțelesese deloc. Ca și când, ei i-ar fi plăcut să stea la serviciu mai mult decât să fie împreună!

După ziua aceea agitată care tocmai se sfârșise, se simțea obosită și tristă. Plecă spre casă indispusă de hotărârea lui Bogdan și de acel final pe care nu și-l dorise.

Când ieși din Pasaj, la capătul treptelor o întâmpină o Lună imensă, roșiatică, ce lumina cerul cu o strălucire stranie. Era parcă aceeași Lună ca atunci când, luminând la fel orașul, i-l adusese pe Bogdan în viața ei ca într-un basm. Sufletul i se strânse într-un fior rece, amintindu-i că trecuseră numai cinci ani din acea noapte și ei aproape uitaseră cât de mult și profund s-au iubit. Aerul calduț care îi adia prin plete, îi amintea că era deja primăvară. Atmosfera străzii, atât de specială și ciudată în acea lumină, o îndemnă să o ia pe jos până acasă. Regreta că nu era lângă Bogdan și că întâmplarea nefericită cu predarea proiectului îi despărțise atât de neașteptat în seara aceea frumoasă, așezându-se cu răceală între ei. Acasă, cum intră, își aruncă pantofii la nimerală, jacheta și geanta pe bancheta de la intrare, grăbindu-se să dea drumul la cadă ca să-și facă o baie caldă – dacă avea noroc. Se simțea obosită și tristă. Nu-și dorea decât să stea în apa fierbinte sperând să se relaxeze puțin după ziua agitată și tensionată prin care trecuse. Așteptând să se umple cada, rămase în fața chiuvetei privindu-și imaginea din oglindă cum se estompează pe măsură ce aburul i-o acoperea, cu senzația că tot așa se întâmpla și cu viața ei, pe care o simțea dispărând în ceața unui viitor incert. Deodată i se păru că aude parcă niște semnale sonore ciudate, un vuiet, o huruiă apocaliptică pe care n-o putea asocia cu nimic din ceea ce cunoștea. Se întrebă speriată ce i se întâmplă și de unde acel zgomot înspăimântător cu acea balansare amețitoare. Făcu un efort să iasă din baie, crezând că din cauza aburului urma să i se facă rău. Dar nu! În continuare, totul se clătina în hurelul acela bizar. Nu se putea prinde de nimic ca să-și păstreze echilibrul, iar inima îi bătea să-i spargă pieptul. Mai apucă să vadă cum în bucătărie, lampa ce atârna de firul ei lung deasupra mesei, se lovește cu putere de pereți. Apoi, lumina se stinse brusc și Maira nu mai auzi în întunericul care se așezase, decât hurelul infernal, amestecat cu zgomotul apei curgând în cadă. Și pentru că balansul devenea din ce în ce mai violent, în următoarea fracțiune de secundă, înțelese că era cutremur. Un cutremur puternic care nu se mai sfârșea. Bâjbăind, reușise ca în cădere să se prindă totuși de tocul ușii de la dormitor. Avea senzația stranie că își ieșise din corp, privind de undeva de sus, calmă și împăcată, așteptând curioasă să vadă cum se va prăbuși totul. Când în sfârșit balansul se opri, reuși să se ridice, să alerge la sertarul noptierei să își ia lanterna ca să vadă care era, prin apartament, urmarea acelei zgâlțâieli cumplite pe care n-o mai trăise niciodată până atunci.

Toate ușile dulapurilor erau deschise și fotoliile se deplasaseră puțin, dar nu căzuse nimic în afara unor sticle goale de pe rafturile camării. Opri apa la cadă, se îmbracă, și când să iasă, descoperi în fața ușii de la intrare, oglinda cea mare din hol, spartă într-o grămadă de cioburi. „*Semn rău, care aduce supărări!*” fu primul gând care-i trecu prin minte și imediat își aminti de blocul vechi și șubred în care era apartamentul lui Bogdan, unde se dusesese să doarmă în noaptea aceea, supărat pe ea. I se strânse brusc inima și calmul acela ciudat care o stăpânise în timpul cutremurului se transformă deodată într-o stare acută de neliniște. Alergă imediat la telefon, dar nu avea ton. Ieși în grabă, făcându-și cu greu loc printre vecinii care coborau, toți speriați, îngrămădindu-se pe scări. În stradă, aceeași Lună parcă și mai mare, cu un halou halucinant în jurul ei, lumina strada care începuse să se aglomereze cu oamenii care își părăsiseră apartamentele, înspăimântați.

Nu mai mergea nici un mijloc de transport. Se îndreptă pe jos spre Universitate, gândindu-se să treacă mai întâi pe la Mona și Doru care stăteau în blocul *Dunărea*, sperând să-l mai găsească pe Bogdan încă la ei. Pe drum, îi auzi pe unii care veneau din centru, că acolo totul era la pământ. Simțea că intră în panică și o ia razna. Îl voia pe Bogdan mai repede lângă ea! Deși mergea grăbit, i se părea că înaintază foarte greu prin mulțime. Când ajunse în Piața Romană, sub lumina aceea nefirească a Lunii, tot Bulevardul Magheru era acoperit de un praf ca făina, iar pe mijloc, pe unde nu mai circula nici o mașină, erau căzute cărămizi și tot felul de obiecte, de care nu-și dădea seama ce puteau fi. Oamenii circula pe trotuare consternați, într-o liniște mormântală. La un moment dat realizează că pășește printre pantofi, vase și obiecte casnice împrăștiate pe jos din vitrinele sparte. Apropiindu-se de „Grădinița”, începu să audă glasuri disperate urlând și strigându-se sfâșietor pe nume. Când privi spre locul din care veneau, descoperi că blocul cu cofetăria „Casata” la parter, unde se oprea adesea cu Bogdan la o cafea și un parfeu, era doar o movilă înaltă de moloz. Se îngrozi, înțelegând că ceea ce auzise pe drum despre centru, era adevărat. Își simțea bătăile inimii pulsându-i în urechi, presimțind că o așteptau imagini de coșmar. Totul părea incredibil și straniu ca într-un film de groază. Înainte de a ajunge la Lido, în dreptul benzinăriei, pășise ca în transă, peste niște mormane acoperite cu cearceafuri albe ca niște baloturi, despre care își dădu seama mai târziu, ca erau de fapt niște trupuri. Vizavi, zări printre copacii dezgoliți în care fâlăiau dramatic niște cearceafuri, altă grămadă de moloz – urma cofetăriei „Scala”. Lângă ea, eșuat, un autobuz cu burduf înțepenise frânt în două, într-o liniște absolută. Acolo nu mai striga nimeni. Înainta prin acel coșmar ca o lunetecă trasă parcă de o ață invizibilă către copacii de la Universitate, încărcăți mereu de vrăbiile ciripind fără încetare pe care le privea adesea amuzată, din balconul Monei, fumându-și țigara. Când ajunse în dreptul lor, vrăbiile dispăruseră, la fel ca și jumătate din blocul „Dunărea”, din care nu mai rămăsese decât un morman de cărămizi, sârme contorsionate și praf. Intui deodată că viața ei avea să se blocheze în acel loc. În jur, totul începu să se învârtască și sprijinită de trunchiul unui dintre copacii cei goi, se scurse înconștientă pe lângă el, către trotuarul plin de moloz.

*

Când se trezi, din tabloul strâmb de pe peretele din fața ei, ochii lui Lili, bunica lui Bogdan, o priveau cu o tristețe caldă, așa cum îl surprindea și pe el câteodată, privind-o. Capul o durea îngrozitor. Își simțea trupul golit total de energie și apăsarea grea a unui sentiment nedefinit, parcă o ținut acolo în pat.

Era în apartamentul din Victoriei, vechi de aproape un secol, pe care Bogdan îl moștenise de la cea care o privea mai departe trist, din tabloul strâmb de pe perete. Nu știa cum ajunsese acolo, dar după ceva timp cu ochii închiși, încet-încet își aminti ca prin ceață, cum cineva o zgâlțâise puternic de umeri, trezind-o în mijlocul acelui loc de coșmar. Era căzută lângă copacul de lângă blocul Monei, – de fapt, fostul bloc, – privind cu ochii goi armăturile din mormanul de dărâmături, ca niște mațe scoase din jumătatea care se făcuse praf, ruptă din cealaltă care mai rezistase, rămasă încă în picioare. După ce se ridicase, prin mulțimea care se adunase între timp, o întâlnise neașteptat pe Mona, doar în tricou, cu o figură încă descompusă de spaimă, apoi pe Doru care, cum dăduse cu ochii

de ea, o strânse la piept într-un hohot de plâns, repetând într-una:

– Și i-am spus să vină cu noi sub grindă! I-am spus!

Glasul gătit al Monei, îi vorbea ca în transă, în același timp cu a lui Doru:

– Stătea în fotoliu răsând de noi, zicându-ne că blocul e rezistent, făcut ca pe vremuri ca la carte! Și așa, răsând de spaima noastră, s-a prăvălit deodată în gol cu jumătate din cameră! Tocmai își aprinsese ultima țigară înainte să plece! I-am văzut lumina țigării cum dispăre în hău, odată cu el. Dumnezeuule, Maira, e cumplit!

Izbucni în plâns. Înțelesese. Bogdan dispăruse în mormanul de cărămizi din fața lor. Rămase până spre dimineață, împietrită lângă Mona, privind mormanul de moloz unde Doru și alți câțiva oameni se urcaseră să dea la o parte dărâmăturile, încercând să asculte dacă nu cumva se auzea cineva strigând de sub ele. Nu simțea nimic, nu gândea nimic, doar aștepta ca printr-o minune ca Bogdan să apară de undeva. Mona, căreia o vecină ce scăpase ca și ea, îi pusese pe umeri o jachetă, se mișca alături de colo-colo, vorbind neîntrerupt.

– Dacă ar fi venit lângă noi, ar fi scăpat, dar n-a vrut! S-a așezat să fumeze acolo în fotoliul ăla pe care îl aveam dincolo de glasvand, în care îi plăcea lui să stea. Era supărat că n-ai putut ajunge, dar îi părea rău că îți spusese că se duce la el. Se hotărâse să vină totuși acasă, să-ți facă o surpriză. Dacă ar fi plecat înainte de a-și aprinde țigara, ar fi ajuns cu bine în stradă. Dar a rămas s-o fumeze! Când a început să se zdruncine totul, nici nu s-a clintit din fotoliu! N-a avut nici o teamă, nici o reacție, râdea când s-a stins lumina și eu strigam la el ca o disperată! Bine că n-ai venit! Cine știe ce s-ar fi întâmplat și cu tine! Deși, mă gândesc că dacă ai fi ajuns, la ora aia am fi jucat bridge la masă, iar masa a rămas întreagă în partea care nu s-a dărâmat. Am fi fost cu toții în viață acum! Of, Doamne! Unde să-l mai găsim în grămada aia?

Simțea că o cuprinde un insuportabil regret că nu fuseseră împreună și că o podidește iar acel plâns disperat, dându-și seama că stând acolo nu mai avea ce să aștepte, că era absurd să speră că îl va mai revedea vreodată viu pe Bogdan.

Se hotărâse brusc să plece în fosta casă din Victoriei, să se odihnească puțin în patul în care o îmbrățișase pentru prima oară, să fie între lucrurile lui, să-i simtă prezența printre toate amintirile care-i mai rămăseseră acolo. Trecuse în fugă pe lângă facultatea de Arhitectură și ajunsese imediat în *Pasajul Victoria*, grăbindu-se să urce. În fața intrării erau adunați toți vecinii lui Bogdan, comentând speriați evenimentul prin care trecuseră. Dintre ei, cineva care o recunoscuse, o prinse de mână.

– Nu urcați domnișoara Maira, este periculos, totul e gata să se dărâme, mai ales scara pe care abia am reușit să coborâm. E întuneric, iar pe domnul Bogdan nu l-am văzut.

Se smulse destul de brutal din mâna omului care încercase să-i oprească graba.

– Știu-știi, dar trebuie neapărat să mă duc până sus! Voi lumina cu bricheta! – și dispăru imediat în întunericul holului.

Urcase câte două trepte fără să-și aprindă bricheta. Cunoștea locul și se obișnuise cu întunericul. Găsise cheia la locul știut, în firida de deasupra ușii. Se gândise că ultimul care o atinsese fusese Bogdan și un fior de durere îi declanșase iar plânsul acela deznădăjduit. Intrând, se împiedicase de câteva lucruri împrăstiate dar nu o interesase nimic altceva decât să ajungă mai repede în camera lui. Gândul că nu mai era, că nu-l va mai vedea, o epuizase. Se aruncase în pat așa îmbrăcată cum era, pe perna care încă îi mai păstra parfumul și adormise imediat cu senzația că este în brațele lui, ca de obicei.

Dar nu avea să mai fie așa, niciodată.

Într-un târziu, deschizându-și ochii, realizează că nu era cu ea decât privirea aceea a lui Lili, care o întâmpina din tabloul cel strâmb.

Trezită de-a binelea la crunta realitate, după ce-și rememorase amănunțit filmul nopții trecute, Maira se ridică pe marginea patului cu același durere de plumb în suflet.

În jur, toate lucrurile erau mișcate de la locul lor și câteva zăceau împrăștiate pe jos, dar în rest, altceva mai grav nu părea să se fi întâmplat. Lângă pat, căzut de pe noptieră, vechiul ceas deșteptător a lui Bogdan, pornit probabil în cădere, ticăia încă, anunțând-o nemilos cum fiecare clipă o îndepărtează de toată viața ei de până atunci. Ceasul ei arăta ora nouă și douăzeci și unu de minute. Trecuseră exact douăsprezece ore de la acel moment fatal în care îl pierduse pe Bogdan și rămăsese a nimănui. Se învârtea fără rost prin apartamentul gol, copleșită, dezorientată și fără nici un punct de sprijin, gata să își piardă mințile.

Își aminti brusc de serviciu și de proiectul pe care, de două ore ar fi trebuit să-l fi dus la gară. Dar în situația în care viața ei și a tuturor se întorsese pe dos, nu-i mai păsa! Acel nenorocit de proiect o împiedicase să fie lângă Bogdan, care, dacă ea ar fi fost acolo, poate ar fi rămas în viață – așa cum spunea Mona. Da, dacă cutremurul i-ar fi surprins împreună, jucând bridge la masa care încă mai exista neatinsă în jumătatea de apartament rămasă în picioare, Bogdan ar fi fost viu!

Se ridică cu obidă, revoltată pe acel Destin care hotărâse ca lucrurile să se întâmple în acel fel. Simțea că se sufocă, că trebuie să iasă din marasmul în care se scufunda. Așa cum era, ieși grăbită pe ușă, aproape alergând spre locul în care îl părăsise cu câteva ore în urmă pe Bogdan, lăsându-l acolo, pierdut printre ruine.

La lumina zilei, totul era dezolant. Pe drum se împiedică de o bucată de cornișă plină de sânge care o șocase, imaginându-și că în cădere omorâse probabil pe cineva. La blocul „Dunărea”, printre fiarele contorsionate în moloz, încă se mai căutau supraviețuitori. Rămase locului cu privirile pironite pe o targă pe care părea a fi forma unui corp uman și pe care, doi soldați o urcau într-o furgonetă. Simți că i se înmoaie picioarele. Auzi ca prin vis un glas de lângă ea:

– E a doua femeie moartă pe care au găsit-o până acum, în rest nimic! Aici nu cred să mai fie supraviețuitori, deși de la „Coloane”, au mai scos vreo trei.

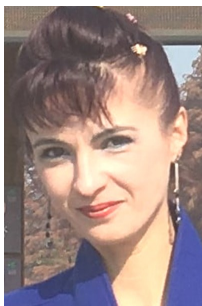
Respiră adânc, liniștindu-se cu gândul că măcar aflase că nu găsiseră încă nici un bărbat care ar fi putut fi Bogdan, fără ca ea să fi fost acolo. Privea împietrită grămada de dărâmături gândind că totuși acolo, undeva printre ele, zăcea strivit fără să poată ajunge la el. Era atât de aproape și atât de neputincioasă! Avea încă atâtea lucruri să-i mai spună...

Când Doru o apucă de braț, tresări violent. Abia îl recunoscuse. Era alb din cap până în picioare și doar ochii obosiți mai păreau ai lui.

– Nu trebuia să mai vii aici Maira! Ți-am spus că voi rămâne la căutări până la sfârșit. Trebuia să te duci cu Monica la mama ei, să nu fii singură. Du-te acolo, nu are rost să mai stai. Eu sunt aici și dacă se întâmplă ceva, voi veni și eu și vei afla. Hai, du-te, pleacă din acest infern!

Era ca în transă. Dădu afirmativ din cap și o luă încet spre Romană unde stătea mama Monicăi. Mai aruncă o privire în urmă, la blocul care fusese odată locul atâtor petreceri și momente de neuitat, cu sentimentul că viața ei a rămas acolo, prăbușită odată cu el și cu Bogdan. Undeva sus pe fațada tronsonului care se mai ținea încă în picioare, zări două mâini atârând sinistru dintre ziduri, ca două aripi frânte. Își coborî privirea și merse mai departe. Nu mai simțea nimic.

Daniela Gîfu

Dincolo de bocet

Tată,

Au trecut doar câteva zile de când ai pășit dincolo de tăcere, în odaia îngerilor. Și totuși, te mai țin în brațe – nu cu brațele acestea pământești, șubrezite de neputință, ci cu brațele nevăzute ale sufletului, cele care au mers cu tine peste pragul tăcut al Judecății.

În ultima noastră zi împreună – tu, în scaunul durerii, eu, pe picioarele mele tremurânde – privirea ta albastră, pierdută dincolo de nouri, m-a trezit la adevăr: nu mai erai al fiicei de trei ani purtate cândva pe umeri. Te chemau alte glasuri, venite de departe, pe care numai tu le înțelegeai. În încăperea aceea tăcută, plină doar de răsuflarea ta grea, fiecare silabă rostită cu trudă se topea în aer ca o binecuvântare. Ai împletit o rugăciune limpede, ca un testament: „Maică Precista”... „Dumnezeu”... „Mama”...

Atunci am înțeles: te desprindeai. Rugăciunile tale deschiseseră, în taina doar ție cunoscută, porțile Cerului. Te întâmpina Lumina pentru care ai clădit temelie o viață întreagă.

„Rămâi!”, strigam, orbită de durere. Cele trei rânduri de lacrimi ce ți-au curs înainte de ultima suflare m-au ars îngăduitor, ca o iertare. Ceream ceea ce nu mai putea fi primit. În acea zi în care ai mai privit Soarele, un fulger horcăitor mi-a străpuns ființa.

Iartă-mă!

Te țineam cu iubirea mea, când tu așteptai să te eliberez. Erai deja pe acel drum. Călătoria ta spre Dumnezeu începuse cu mult înainte și niciun braț omenesc n-o mai putea opri. Acum, privind înapoi, încep să primesc mutarea ta ca pe o rânduială. Dumnezeu avea nevoie de cel mai loial om pe care l-am cunoscut vreodată.

În vise, te revăd tânăr, cu glasul acela care-mi alunga fricile de copil. Alteori ești așa cum te-am lăsat – obosit, dar împăcat, cu acea liniște adâncă pe care abia acum o înțeleg: era liniștea sufletului pregătit de drum.

Gata, nu mai suferi, tată! Deși mă doare că nu-ți mai aud glasul, că nu-ți mai pot aduce un pahar cu apă sau piureul tău de fructe cu adjuvante magice, simt tot mai limpede că dragostea noastră nu se sfârșește. Ea e scara dintre lumi. Tu ești acum printre îngeri, lângă Maica Precista și Dumnezeu, același tata bun, doar eliberat de povara trupului.

Când mă vezi plângând, lacrimile mele nu sunt decât o căutare a ta – încă egoistă – acolo unde nici durerea, nici boala, nici vremea nu mai au putere.

Te iubesc!

Iar iubirea aceasta nu se încheie aici, ci continuă dincolo – în fiecare rugăciune pentru tine, în fiecare amintire din jurnalele fetei tale, în fiecare vis în care ne regăsim.

Până ne vom revedea, fie-ți pacea de-acum odihnitoare și veșnică, tată iubit!

Blocul Cuțitarilor

Aici s-au născut visătorii, într-un loc mizerabil, numit cândva înainte de nașterea mea „groapa”, poate fiindcă oamenii, care sperau să iasă afară din ea, se afundau tot mai mult, până când era prea târziu și mureau. Acest loc a devenit o legendă, un simbol, pentru că, pe locul fostei „gropi”, a crescut un cartier plin de verdeață, cu străzi înguste împrejmuite de copaci japonezi, ce înfloreau de Paști, transformând cartierul într-o floare imensă în nuanțe de la roz palid până la roșu sângeri. Astfel, fosta „groapă” a devenit peste noapte cartierul Floreasca, suprasaturat de florile roșii ale copacilor japonezi ce sărbătoreau singure zilele de Paști, fără voia oamenilor. Noi, copiii, am crescut într-o continuă sărbătoare a naturii care, mult mai credincioasă decât părinții noștri, respecta sărbătorile religioase.

Străzi înguste și lungi, străjuite de-o parte și de alta de copaci japonezi, mici și cu flori roșii, printre care amurgul curgea ușor, învăluind clădirile cenușii într-o ceață incandescentă.

Nimeni însă nu vorbea despre cealaltă lume care s-a distrus pentru a se forma un loc fals, clădit pe vechile răni mizere ale orașului, fără să-i fie dată măcar o șansă de a se refăce și de a mai păstra încă aspectul vechi al orașului.

Serile ne adunam între blocuri, regizând piese de teatru, scena fiind o bancă pe care se urcau „actorii” pe rând, frații cântăreți alcătuiseră o „formație” și cântau până noaptea târziu, când nu ne mai înduram să plecăm acasă. Ne-am risipit doar în câțiva ani, totul a trecut odată cu anii copilăriei noastre.

Unii au plecat, mutându-se în alte zone ale orașului, alții au murit ori au plecat din țară, ceea ce e cam același lucru, fiindcă un om rămas fără rădăcini își pierde forța de a trăi și moare. Și apoi, la români, dintotdeauna a existat ideea că nimeni nu trebuie să se împotrivescă destinului.

Într-o zi, în timp ce ne jucam între blocuri, a venit la noi tatăl unei fete din vecini, pe care mereu o puneam în rolul păpușii, fiind cea mai mică dintre noi. Mult mai târziu, peste mulți ani, am aflat că era general în securitate.

– Vezi blocul acela din capăt? mi-a spus el, arătându-mi un bloc din apropiere. Acolo să nu vă duceți niciodată, nu vă apropiați, deoarece sunt oameni răi... Este blocul cuțitarilor! Ai auzit ce ți-am spus? Ai înțeles?

– Da, i-am răspuns eu... că sunt oameni răi și nu ne ducem acolo!

În blocul cuțitarilor aveam o prietenă. O chema Luci. Îmi plăcea felul ei de a scuipa cojile de semințe în timp ce zâmbea ironic, în colțul gurii. Întotdeauna îi rămânea o coajă vicleană, neagră și subțire ca o ață, lipită de buza de sus. Avea mereu buzunarele pline de semințe, își improspăta „proviziile” de la baba Manda, țiganka de dincolo de „șanț”, ce stătea aproape de calea ferată, într-o cocioabă cu pereții înnegriți de fum.

Până la calea ferată era lumea cunoscută de mine, „lumea bună”, cum îi zicea baba Manda, cu blocurile egale și cenușii ale cartierului Floreasca, aleile lungi și înguste cu

nume de compozitori, Mozart, Chopin, Bach, Puccini..., dincolo era cu totul altă lume, rămășițele încă nedemolate ale „gropii”, sau ce mai rămăsese încă în picioare din periferia veche a Bucureștiului, pe care nu o mai văzusem până atunci. Străzi lungi și pline de noroi, pe marginile lor se înșirau gardurile vechi și putrede, și ulucile scoase, printre scândurile strâmte abia se mai zăreau urmele de var, pe care ploile încă nu-l spălaseră definitiv.

Casele dărăpănate semănau una cu alta. În curte la baba Manda, în afară de noroi și oale cu fundul spart, ligheane găurite cu smalțul sărit, ruginite, nu era nimic altceva. Pragul tocit și murdar al ușii dădea chiar în noroiul lipicios din curte.

Când am intrat, la ușă ne-am împiedicat de niște galoși și pantofi scâlțiați, ce stăteau înșirați soldățește pe jos, de fapt chiar pe pământ. Văzându-ne surprinse, baba Manda ne-a întrebat: „Ce, la voi acasă nu aveți așa ceva?” Și tot ea răspunse mai repede decât noi la nedumerirea noastră exprimată doar printr-un dat din umeri: „Cum să vedeți așa ceva acasă la voi? Doar stați la bloc și trăiți într-o altă lume, nu ca mine, care ies din casă direct în noroi...”

– Hai, babo, o întrerupse Luci, că noi trăim în altă lume, n-am mai văzut noroi ca al tău, fiindcă suntem prințese, mai știi, răsese ea în continuare, dar și prințeselor le plac semințele, așa că dă-ne marfă din aceea bună, ca pentru noi...

Într-un colț al camerei era o sobă cu plită, pe ea era un ceaun mare și negru, în care baba Manda prăjea semințele de floarea-soarelui. Alături era un pat plin de cârpe aruncate una peste alta. De altfel, era singura cameră, altă ușă nu mai exista, acolo era și dormitorul și bucătăria. Pe jos, lângă plită, erau aruncate în dezordine numai cratițe, unele cu fundul găurit, altele arse ori cu smalțul sărit. În toată camera mirosea a semințe prăjite cu sare, mirosul lor era atât de pătrunzător, încât învingea celelalte mirosuri de mucegai, pământ umed și rufe murdare.

– Cum să nu vă dau, pentru voi scot tot ce am mai bun, marfă a întâia, că sunteți clientele mele vechi. Io sunt profesionistă, vedeți și voi doar, că lucrez curat, am ceaunul ăsta care e numai pentru prăjit semințe, nu ca altele, care prăjesc semințele în țucalu’ nespălat, bătu-le-ar Dumnezeu, că nu mai e rușine și nici cinste pe lumea asta...

În acest timp, noi râdeam și de vorbele babei și de ce vedeam prin casă. Chinuindu-se abia să nu se împiedice de niște oale pline cu resturi de mâncare stricată, ce erau așezate aiurea chiar în mijlocul încăperii, Luci îi spuse râzând:

– Știm, babo, că ești curată, de aia și noi venim la tine să luăm semințe, că nu ne-am duce la alea cu țucalu’, chiar dacă am muri de poftă...

Când ne-am întors de la baba Manda, cu buzunarele pline de semințe „marfă a întâia”, începuse să se însereze. Se făcuse frig, era o seară de sfârșit de noiembrie. Eram aproape de calea ferată, era pustiu și întuneric, mi-era frică, dar nu îndrăzneam să recunosc, știind ce curajoasă era Luci.

Deodată, din întuneric se îndrepta spre noi o umbră amenințătoare. Când ajunse în dreptul nostru, își aprinse o țigară, la lumina chibritului am apucat să disting capul unui bărbat. Pe frunte, deasupra sprâncenei drepte, avea o cicatrice lungă, ce părea a fi fost cândva o tăietură de cuțit. Se opri în dreptul Luciei și trase din țigară.

– Ce-i, Luci, ai început să umbli cu lumea bună? Pe noi te faci acum că nu ne mai cunoști? Pentru cine, pentru o intrusă? Ori noi, ori ea, să nu uiți asta! Și nu care cumva să vorbești cuiva despre noi, să spui ce ai văzut atunci, c-o pățești, ai înțeles?

Luci tăcu, era prea întuneric pentru a reuși să-i vadă expresia feței, încât nu mi-am dat seama dacă i-a fost teamă, ori nu.

În întuneric, în timp ce se depărta odată cu amenințarea, lumina țigării mai pâlpâi de câteva ori, clipind ca un ochi adormit, până ce pieri în depărtare.

– Te-a amenințat, acum ce vei face? Am întrebat-o pe Luci într-un târziu, când ajunsesem aproape de casă.

– Nu-l lua în seamă, îmi spuse Luci la plecare. Nu vorbea serios, mai adăugă ea, înainte să dispară în întunericul din spatele blocului.

A doua zi, spre seară, m-am dus la locul știut, unde stabilisem că ne întâlnim de fiecare dată. Luci stătea la două blocuri de mine, în capătul străzii, imediat cum coboram scara și ajungeam în spatele blocului meu, puteam vedea geamul luminat al Luciei.

Însă Luci ajunsese să mă aștepte deja la locul nostru, pe o bancă din spatele blocului. Mânca semințe și scuipa nervoasă cojile negre într-un tufiș.

– Îmi pare rău, îmi spuse ea, dar nu ne mai putem vedea. În seara asta e ultima dată când ne mai întâlnim, te-am așteptat doar să-ți spun că m-au pus să aleg între tine și ei. M-au amenințat că dacă nu-i aleg pe ei, o pățesc.

– Și nu ne mai putem vedea, măcar jumătate de oră, seara? am insistat eu, deși mi se părea că hotărârea Luciei era de nezdruccinat.

– Nu, pentru că nu putem fi văzute împreună. În grupul meu ești considerată o intrusă, ei văd asta un pericol pentru ei, nu putem schimba nimic, noi trăim în două lumi diferite și oricât de bine m-aș simți cu tine, nu pot renunța la lumea mea. Să nu încerci să mai vii pe-aici, fiindcă e posibil să nu te pot apăra de ei, îmi spuse Luci în ultima clipă, înainte de a dispărea definitiv din viața mea.

După mulți ani, într-o seară m-am întors de la facultate. Avusesem cursuri până seara târziu și deja se înserase. Știam că nu ar fi trebuit să mă apropiu de blocul cuțitarilor, însă nu aveam pe unde să trec pentru a ajunge acasă, deoarece locuiam la două blocuri distanță de acel loc. Când am ajuns în capătul străzii, am văzut trei umbre care veneau direct spre mine. Nici nu am apucat să le disting bine figurile pe întuneric, că m-am simțit brusc apucată de gât și cu vârful unui cuțit la beregată, încât mi-era teamă și să respir...

– Lăsați-o în pace, că este prietena mea! Se auzi deodată o voce de la un balcon, chiar din blocul cuțitarilor. Era vocea prietenei mele, Luci, care a apărut brusc, să mă salveze...

– Nu te credem, sigur nu minți? îi răspunse unul dintre cuțitari.

– Nu mint, spuse Luci, este chiar vecina noastră, locuiește în blocul de alături...

– Așa este, chiar aici locuiești? mă întrebă el, în timp ce a retras cuțitul de la gâtul meu.

Azi merg pe aceleași străzi ca înainte, dar ele sunt pustii, rămânând doar în memoria mea ca o lume dispărută. Nimic nu a mai rămas la fel ca înainte, fiindcă ei nu mai sunt.

Cu fiecare an al vieții mele care curge fără oprire – ca un tren în care te trezești la un moment dat că te-ai urcat din greșală, dar între timp nu te mai poți da jos din el, fiindcă deja a pornit –, simt cum mă înstrăinez de locurile cărora am crezut că le-am aparținut cândva. Ori poate că le-am părăsit și pentru că am simțit o respingere din partea unor persoane cunoscute, încât îmi pare ciudat să merg pe stradă și să mă întâlnesc cu oameni – bărbați și femei deopotrivă –, cu care am împărțit același spațiu și aceleași necazuri ori bucurii, timp de mai mulți ani, care acum se prefac că nu mă văd ori că nu mă cunosc, privirea lor fixă trece prin mine de parcă nici nu aș mai exista.

Și poate că România este o intersecție aleasă simbolic în timp și în spațiu, fiind un prag între Orient și Occident, oscilând veșnic între miracol și necredință la poarta invizibilă a mântuirii. Iar noi am devenit doar mesageri ai dragostei pe acest pământ cutremurat de războaiele ultimului secol, poate tocmai fiindcă nu am fost iubiți și ne-am născut într-un loc artificial, care a fost construit din prăbușirea altei lumi.

Se spune că locurile cele mai rele, prin suferință, pot deveni sfinte. Pentru noi n-a putut fi nimic mai rău decât faptul că am fost urâți încă înainte de a fi aduși pe lume și am crescut într-un loc căruia i s-au șters amintirile. Numai că azi s-a separat pentru prima dată dragostea de ură, binele de rău, pacea de război, odată cu visul de realitate. Noi am ales dragostea și visul.

Adrian Melicovici

Fata din spatele cortinei

În vise nu era nimeni bolnav.

În realitate, știi bine că nu e așa. Și că la mine e altfel.

În realitate, eu te-am visat femeie.

Minți! Ai visat și teama că pot păți ceva.

Asta-i bună. Alesia, devenită partenera de dialog, voce-interioară, chiar se înșela de data asta. Că unii dintre cei care vor citi pe aici și dacă vor citi povestea mea, romantică și încâlcită, ar putea crede că scriu ca să transmit un mesaj doar ei. Și nu era deloc așa. Piperată cu o treabă sensibilă, of și ah, e fata bolnavă. Și nu doar ea ci și restul vor fi impresionați de trăirile mele fantastice.

Să fie clar: Nu am visat boli despre care oricum știam. Nu am visat-o de fapt doar pe Alesia. Nu înțelegeți? Atât de mare e dragostea pe care o port în mine, că depășește sfera puterii mele de a explica un adevăr frumos. Însă mai iubesc ceva: Mesajul transmis de visul meu neașteptat. Și cu el vine direct din metafizică, nicidecum din altă parte, va fi înțeles peste secole. Că așa a pățit și Aristotel.

Aristotel? Ce pana mea caută ăla în visul nostru? M-a certat Alesia, descumpănită, în mine însămi.

Păi...are. Pe deasupra, tu ai zis prima de metafizică.

Ce caută antichitatea în iubirea pe care o iubesc eu? Ești cumva vreun reîncarnat și nu am aflat? Râse ea din nou. M-a visat Grig năluca? Ha.

Te-a visat un om căruia i s-a sfâșiat inima de tristețe când te-a văzut pentru ultima oară la aeroport. Mii de draci, mi-aș rupe un picior, numai să rămân invalid ca să fii lângă mine.

Păi tu dorești Fata din spatele cortinei sau infirmiera? Dorești o femeie care să își piardă timpul cu tine îngrijindu-te prin spitale?

Nici vorbă.

Atunci? Ia, culcă-te și visează din nou.

Stai! Nici tu nu dorești un bărbat să umble după tine prin spitale.

Vezi, de aceea trebuie să nu strici visul. Eu oricum umblu prin spitale, zilnic. Ai idee în mijlocul câtor suflete, inclusiv bărbați, mă învârt? Ția toți, sunt mai slabi decât mine. Ția toți, sunt îngrijiți și de mine. Eu sunt deasupra lor, pentru că lucrez acolo, e datoria mea. Am făcut o singură excepție, e drept, de suflet. Tu. Pe tine te-am îngrijit din suflet. Dar tot un pacient erai. Eu nu sunt o pacientă. Tot nu te-ai lămurit? Vrei să îți desenez? Și nici nu te-am visat bolnav, nu mi-aș dori după cum nici tu nu m-ai visat victimă. Tu m-ai visat femeie și îmi place. Iubesc iubirea ta pentru că prin trăirile tale, poate vor înțelege și alții mesajele pe care spui că ți le transmit.

Ziceam doar că aș vrea să rămânem vise, toți, eu, tu, ceilalți. Lumea nu se raportează la noi doi. Toate ființele lumii au vise. Tu ești mesajul de iubire-vis...

Și vocea a dispărut. Nu am mai auzit nimic. Tot ce știu este că în momentul acela, am simțit un tremur ciudat. Și nu era corpul meu. Copacii se înclinau iar celelalte mașini se opreau în chip bizar pe marginea șoselei. Că la câteva zile după ce a plecat Alesia, am urcat

în mașină într-o goană nebună, să fiu pentru a nu știu câta oară doar eu cu mine. Să înțeleg de unde venea iubirea aceea puternică în viața mea? Ce mă făcuse de fapt să mă îndrăgostesc mai întâi și apoi să iubesc? Pentru că era inexplicabil de puternică trăirea sentimentului de care aproape că uitasem. Cred că eu am fost printre singurii care nu au oprit. Țineam de volanul ăla cu mâinile aproape încheștate și îmi venea să claxonez îndelung, ca să strig durerea mea că Fata din spatele cortinei nu mai e acolo, lângă mine. Totul se mișca și toate se învârtteau. Deodată, o mașină care venea din direcția opusă a intrat pe sensul meu de mers. Pe partea dreaptă, parapetul metalic mă împiedica să fac brusc dreapta ca să mă feresc. Totuși, am frânat cât am putut de mult și am sucit volanul să evit o ciocnire frontală. Am claxonat disperat dar celălalt șofer parcă dinadins se îndrepta spre mine. Era o șoferiță.

Sunt nenumărate lucruri pe care nu le putem înțelege în viață. Că iar aduc aminte de metafizică și mai ales de Aristotel. Care și el a fost un muritor de rând, ca toată lumea. Însă unul mai special. A descoperit ceva ce nici nu a știut. Așa cum eu am descoperit că îi sunt discipol fără să știu prea multe despre el. Grecul care a trăit acum vreo 2.400 de ani, s-a străduit să priceapă lucruri uimitoare și astfel, a început să filozofeze. Și a scris. Abia la mult timp după moartea sa, i se publică pentru prima oară cărțile, vreo 14 și totodată, se consemnează și titulatura valabilă și astăzi: Metafizica. Pe care nu le-a dat-o el. Și mă întrebam, în timp ce o pernă protectoare imensă, îmi acoperea chipul, laolaltă cu un zgomot înăbușit: Este oare visul meu unul metafizic? Aristotel a scris dincolo de simțurile noastre. Platon, profesorul său, a mers anterior și mai departe: Sensibilitățile incredibile care ne marchează, devin ceva peste măsură de puternic, peste ele. Suprasensibilitățile lui Platon se vor fi întâlnit și ele oare prin sufletul meu? Neputința percepției mele în a îmi înțelege dimensiunea nemaipomenită a sentimentelor evocau clar și totodată firesc, dialectica?

Știu, am zăpăcit măcar un cititor care va izbuti și va avea răbdarea să lectureze aceste rătăcirii ale mele. Că povestea frumoasă de dragoste, unde o ea este și bolnavă, are culoare și suspans. Ia să vadă el cititorul, ce se întâmplă: Moare careva, vreo dramă existențială salvează fericirile sufletești? Că e frumos filmul. Și când colo, vine Grig într-un târziu, cu treburi dintr-astea, într-un jurnal personal, ca să ce? Ca să ne scrie despre metafizică, Aristotel, Platon și suprealismul sensibilității. Păi ce frumos și palpitant era să ne spui măi Grig, de Fata din spatele cortinei care te împingea așa dragăstos în cărucior, ce fain o mai iubeai sub dușuri mai mult sau mai puțin imagine, cât ecou a avut visul tău visat. Dar nu...trebuia să strici tot. Nea Grigore ce ești! Hai, spune-ne cum atingeai fata de dragăstos cu mângăierile și sărutările tale, of, ce romantic...

Nu am stricat nimic, oameni buni. Încerc doar să mă înțeleg mai bine așa cum mulți dintre voi, cu siguranță încercați. Încerc să pricep mesajul. Ar trebui să închid totul și să nu vă mai povestesc nimic. Sau ce propuneți, să scriu "sfârșit" ori "va urma"? Ah da, ca să fie filmul vieții complet și mulțumitor, să stârnească ecouri, intrigă, admirație, dezamăgire, uimire sau teamă, tristețe, indiferență ori ceva atragere de atenție, să spun odată mai iute ce s-a întâmplat? Ce am pățit când mașina cealaltă m-a lovit?

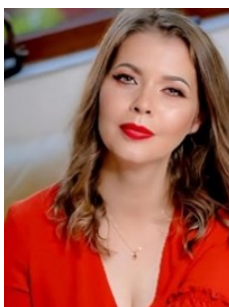
Dacă încă vă povestesc despre visul meu și Fata din spatele cortinei, da, e clar că am scăpat cu viață. Am eu norocul ăsta binevenit să cad în picioare, de cele mai multe ori. Că am reușit să mut vehiculul puțin mai lateral, așa că am evitat o ciocnire frontală. Șoferița m-a atins pe partea dinspre volan, distrugându-mi farul și intrând direct în cel din spatele meu, care neatent la ce vine din partea cealaltă, a încercat să mă depășească. Bușitura a fost atât de puternică încât și vijelia care se pornise s-a abținut să se mai producă. Omul imprudent, a rămas inert, sub tablele îndoite. I se vedea doar mâna atârând în afara parbrizului spart.

Sirenele ambulanțelor s-au auzit în câteva minute iar carabinierii odată cu ele. Câțiva paramedici au coborât în grabă iar una dintre femei, se pregătea să alerge și ea către locul dramei, ca să acorde un foarte urgent prim-ajutor. A privit într-o parte, fugitiv, adică spre mine, strigând:

Eu sunt aici și tu ești acolo, înțelegi?

Era Alesia.

va urma

Cursa

Andrei fusese întotdeauna un suflet liber, un om care trăia la marginea riscurilor, mereu în căutarea următoarei aventuri. Îl cunoștea ușor în orice mulțime – era tipul acela cu zâmbetul magnetic, plin de viață, care aduna oamenii în jurul său fără măcar să încerce. Avea o energie aparte, ceva între curaj și nebunie, iar acest lucru se vedea cel mai bine când urca pe motocicletă. Era o extensie a trupului său, o cale de evadare dintr-o lume care i se părea prea lentă, prea previzibilă.

Pentru el, cursele montane erau viața însăși, trăită la cea mai pură intensitate. Drumul părea să se contopească cu ființa sa, cu liniștea aceea aparte pe care doar la viteză amețitoare o putea simți. Îi plăcea sunetul motorului și senzația de control total, de parcă nimic nu i-ar fi stat în cale. Însă, pe cât de luminos și expansiv era în fața prietenilor, pe atât de adânc ascundea uneori o nemulțumire inexplicabilă, o nevoie de a-și dovedi mereu ceva mai mult. De a simți mai intens, pentru că niciodată parcă nu era de ajuns.

În Ziua aceea, cursa se anunța ca oricare alta. Și-a montat casca, a pornit motorul și a simțit adrenalina amestecată cu o bucurie nelimitată, acea emoție pură care nu se compara cu nimic altceva. Drumul era străbătut de curbe periculoase, stânci înalte și abrupturi spectaculoase, iar Andrei era la fel de stăpân pe ele ca pe propria-i umbră. Până la un moment dat. Pentru o clipă, o fracțiune de secundă în care hazardul a schimbat totul.

Motocicleta i-a scăpat din mâini iar el s-a prăbușit la pământ. A văzut-o o clipă în aer apoi cum izbește o siluetă aflată în mulțime. Nu a avut timp să-și dea seama ce se întâmplase, decât când totul s-a oprit într-o liniște asurzitoare. Era o față, o copilă.

Imaginea acelei fete căzute la pământ avea să-i rămână în minte pentru totdeauna. O față tânără, un trup fragil ce părea prins între realitate și vis, ca și cum nici măcar ea nu înțelegea ce i se întâmplase. În acele secunde, Andrei și-a simțit inima zdrobită. Îngenunchat în praf și durere, privindu-i corpul inert, înțelese cu o claritate teribilă că viața lui, așa cum o știa, luase sfârșit.

Din acel moment, totul a fost o coborâre lentă într-un abis de vinovăție și suferință. Accidentul îi lăsase răni grave la coloană, iar după operații dureroase și luni de recuperare chinuitoare, doctorii îi spusese că nu va mai putea merge. Și totuși, durerea fizică părea o nimica toată pe lângă chinul din sufletul său. Își amintea de fiecare clipă, de zâmbetul fetei dinainte, de luminile care se stingeau și de sunetul îngrozitor al propriei motociclete izbindu-i sufletul.

În zilele lungi petrecute în patul de spital, Andrei refuza orice ajutor și renunțase la orice speranță de recuperare. Nu voia să se ridice, nu voia să meargă. Gândul că pedeapsa sa era să rămână prizonier în propriul trup îi dădea o falsă consolare. Simțea că nu merita iertarea, că vina pe care o purta în suflet trebuia să fie răscumpărată doar prin suferință.

Noaptea erau cele mai grele. Fata îi apărea în fiecare vis, uneori privindu-l cu tristețe, alteori părând să-i întindă mâna, ca o chemare la eliberare. Dar în fiecare dimineață, când se trezea, imaginea ei rămânea acolo, gravată adânc în mintea sa. Și, cu fiecare zi ce

trecea, sentimentul de vină se adâncea, transformându-se într-o povară copleșitoare.

Însă într-o noapte, într-un vis de o intensitate neobișnuită, îi apărură o figură pe care nu o mai văzuse niciodată: un bătrân în haine de preot, cu o privire blândă și pătrunzătoare, de parcă ar fi cunoscut toate secretele lumii. Vocea sa era gravă și calmă, cu un ton de profunzime adâncă, care părea să-i atingă sufletul.

„Andrei,” îi spuse bătrânul, „vinovăția nu e calea pe care trebuie să mergi. Viața ta are încă un scop. Trebuie să cauți izvoarele ascunse în inima muntelui. Apa lor îți va aduce pacea.”

Cuvintele acelea îi rămăseseră în minte, și deși dimineața îl găsi confuz, simți o chemare interioară să caute acele izvoare, acea apă pe care preotul îi spusese că o va găsi în inima muntelui. Astfel, într-o zi cu soarele puternic, în care simțea că lumea era complet diferită, porni spre munți. Nu știu cum. Se țara pe pământ, până își zdeli coatele.

În drumul său, cu fiecare pas, cu fiecare metru parcurs, își simțea trupul și sufletul schimbându-se. În ciuda suferinței, ceva mai presus de înțelegerea sa părea să-i vindece rănilor. Iar când ajunse la izvoare, apă limpede și liniștită curgea din inima muntelui, invitându-l la eliberare. Andrei bău, iar în acele momente simți o pace adâncă ce-i liniștea în sfârșit tumultul. Mergea din nou și nu înțelesese ce făcuse să merite asemenea șansă.

După întoarcerea la viața obișnuită, Andrei începuse să-și dedice timpul ajutând oamenii și comunitatea din jurul său. Era primul care sări în ajutor când se construia o casă, când trebuia reparat ceva sau când venea vorba de ajutorat bătrânii. Își punea energia și forța în aceste lucruri simple, dar esențiale, găsind în ele un scop pe care nu-l avusese niciodată înainte. Își simțea viața în slujba altora ca pe o formă de mântuire, ca pe un drum pe care trebuia să-l parcurgă pentru a alina suferința lăsată în urmă.

Însă povara vinovăției rămânea. Într-un accident nefericit, își fracturase un picior, dar refuza să aștepte să se vindece

complet. Își rupsese ghipsul, încercând să continue să lucreze, crezând că orice mic ajutor dat altora îl va aduce mai aproape de iertare. Însă în momentele de liniște, durerea și vina se întorceau, iar visul fetei îl urmărea din nou și din nou.

Într-o altă noapte, în vis, Andrei o vedea pe fată stând la marginea unui câmp scăldat de lumină. De fiecare dată, părea că vrea să-i spună ceva, dar el nu avea curajul să-i vorbească. Simțea cum vinovăția îl bloca, îi lua cuvintele din gură. În cele din urmă, într-o noapte când visul părea mai clar ca niciodată, fata îi zâmbi blând și îi făcu un semn să se apropie. El tremura, cu inima grea, dar merse spre ea, de parcă era tras de o putere mai mare decât el.

– Andrei, trebuie să te ierți – îi spuse ea, cu o voce blândă, de parcă ar fi înțeles întreaga greutate din sufletul lui.

El o privi cu o durere imensă, cu acea apăsare veche, ca o piatră care nu se sfărâmasese niciodată, ci doar apăruse iar și iar în visurile lui.

– Cum aș putea? Am distrus o viață, ți-am furat viitorul, mi-am îngropat și eu sufletul în aceeași clipă – murmură el, simțindu-și vocea tremurând. N-am vrut să... eu... nu pot să-mi iert asta.

Fata îl privi, iar lumina din ochii ei era ca un balsam. Nu îl acuza, nu era furie, doar un fel de compasiune adâncă, de parcă înțelegea mai mult decât ar fi putut el vreodată.

– Andrei, îi spuse ea încet, datoria mea era să plec atunci. Nu a fost voia ta, ai fost doar un mesager ... o clipă necesară în drumul meu. Poate că era ceva dintr-o altă viață, o legătură veche. Nu ai fost rău. Tu, tu nu ai fi putut să faci rău cu bună-știință. El își ascunse fața în mâini, încercând să stăpânească lacrimile care-l copleșeau.

– Chiar și așa... cum aș putea să uit? Cum aș putea să trec peste? Mereu simt că nu am făcut destul, că orice fac... e prea puțin. M-am ascuns în suferință ca să simt că plătesc pentru greșeala mea, dar ea... rămâne. Și atunci când te văd, aici, în visuri, simt că niciodată nu o să fiu împăcat cu ce s-a întâmplat. Niciodată. Fata îi întinse mâna, o palmă mică, deschisă și caldă, care părea să vindece rănilor nevăzute de pe sufletul lui.

Andrei simți căldura acelei mâini și simți, pentru prima dată, că poate să o atingă fără să-i fie frică.

– Andrei, continuă ea, iubirea nu înseamnă să ne ținem legați de trecut. Tu mi-ai dat libertatea, mi-ai oferit un fel de salvare. N-am plecat cu regret sau cu teamă. Poate că tu crezi că m-ai scos din lumea asta, dar adevărul e că m-ai condus spre o lumină care mă aștepta deja. De atunci, ai făcut atât de mult bine, ai vindecat atâtea suflete rănite. Tot ce faci pentru ceilalți este parte din misiunea ta... și da, face parte din iertare. Dar iertarea ta nu vine doar din ce dai altora. Trebuie să-ți dai și ție iertarea asta.

Andrei clătină din cap, încă prins în mrejele acelei dureri vechi.

– Nu... nu pot să cred că e așa ușor.

Iertarea asta e prea grea pentru mine. Mă urmărești în visuri, și mă gândesc că asta e un semn... că poate nu mă vei ierta niciodată. Nu vreau să... să uit. Poate că dacă uit, înseamnă că te uit pe tine. Iar asta mi se pare de neiertat.

Fata râse, cu un sunet blând și cald, ca un clinchet de clopoțel.

– Andrei, nu poți să mă pierzi. Sunt o parte din tine, nu o povară, nu o pedeapsă. Sunt aici ca să te îndrum, să te ajut să vezi că e timpul să te eliberezi. Pedeapsa nu e necesară pentru a mă onora. Viața ta de acum este mai mult decât o răscumpărare. E un dar, un dar pe care l-ai oferit altora tocmai din iubirea ta pentru mine. Și ce iubire ar fi aceea dacă te-ar ține prizonier în trecut?

El oftă, simțind cum cuvintele ei îi pătrund adânc în inimă, ca o lumină care rupe zidurile pe care și le construise.

– Mi-e greu... mi-e greu să cred că merit iertarea asta. Simt că, dacă mă iert, totul se va risipi... că suferința e singura mea dovadă de iubire față de tine. Iar fără ea, fără vinovăție, ce mai rămâne din ce am fost?

Ea îl privi cu o blândețe care îi topi orice urmă de rezistență.

– Rămâi tu, Andrei. Rămâi iubirea din tine, rămâi darul pe care îl faci celorlalți. Rămâi omul care a învățat să fie mai bun, dincolo de propria suferință. Eu nu am nevoie de durerea ta ca să-mi arăți iubirea. Iubirea ta e în ceea ce ai devenit, în fiecare viață pe care ai atins-o și ai ajutat-o. E timpul să te ierți, ca să poți trăi pe deplin și să oferi mai departe lumina asta pe care ai găsit-o.

Andrei simți pentru prima dată o liniște adâncă, ca un val de căldură care îi inunda sufletul. Știa că fata avea dreptate, dar o parte din el încă se agăța de acel trecut, încă se temea să renunțe la durere.

– Mă tem că dacă mă iert, am să te uit. Că dacă renunț la vinovăție, renunț la ultima legătură cu tine. Și nu vreau asta, nu vreau să te pierd.

Fata zâmbi, iar privirea ei deveni aproape luminoasă, de parcă sufletul ei strălucea prin acel vis.

– Nu mă vei pierde, Andrei. Voi fi mereu o parte din tine, dar o parte plină de iubire, nu de durere. Eu am plecat pentru că așa

era drumul meu, iar tu ai rămas pentru că așa era drumul tău. Așa cum eu am găsit pacea, trebuie și tu să o găsești. Acum dăruiește-ți și tu libertatea asta, ca să pot să trăiesc prin tine, prin faptele tale, prin iubirea pe care o dai altora.

Lacrimile îi curgeau pe obraji, dar erau lacrimi de eliberare, de o eliberare pe care nu și-o permisesese până atunci.

– Mulțumesc, șopti el, pentru tot. Pentru că m-ai învățat cum să iubesc fără vină, fără durere. Poate că, în sfârșit, o să pot să merg mai departe, să duc mai departe ceea ce am învățat de la tine. Iar iubirea ta... va rămâne mereu cu mine.

Cu un zâmbet blând, fata dispăru încet din vis, lăsându-l singur într-o lumină caldă, de parcă eliberase o povară veche. Când se trezi, simți că acea lumină rămăsese în el. Pentru prima dată, se simțea în sfârșit împăcat și pregătit să-și trăiască viața ca o eliberare, nu ca o datorie. Și simțea că fata era acolo, în fiecare fărâmbă din binele pe care avea să-l facă, de acum încolo.

Tudor Cicu

Iertarea

Când soră-mea îmi povestea despre acea întâmplare în care mama cu doi copii mici trecuse, în toiul nopții, prin acele clipe de groază, care-i turnaseră focul în inimă, eu eram deja cu gândul la găgăuța Maria, „maica” cum îi ziceam noi vecinei noastre. La nici o lună de la acea întâmplare venise în casa noastră să-i pună comprese fratelui meu Costandin, să îl afume cu păr de câine, cum o învățase o țigancă. „Sperietura de la câine cu păr de câine are să iasă până la urmă”, bolborosea găgăuța pe limba ei tătărească. Ce-i drept, gândeau cu toții, câinele acela al vecinilor de cartier, pesemne, îl speriase într-atâta de sărea frate-meu și noaptea din așternuturi strigând la mama: „Uite-l... uite-l! Se strâmbă la mine și mă trage după el afară”. Și mă gândeam că pe strada pe care se afla casa găgăuței, unde mă întâlneam cu zgâtia de fiică-sa, și-mi arăta fără nicio reținere grinda unde fusese găsit tatăl ei spânzurat, nu mai erau nici clădirea, nici cele două femei, căci plecaseră demult din sat. Nu prea le mai țineam minte, fiindcă pe atunci eram doar un copil de șase ani. Mama o adusese pe maica în casa noastră, spunându-i tatei că descântecul tătăroaicei o să le facă copilul bine. Și ce-i drept, au încercat. Dar ce n-au experimentat pe bietul copil?! Pe unde n-au umblat cu el, ce n-au făcut să îl scape din ghearele necuratului! „Ioană, i-a zis găgăuța, mamei, să încercăm și cu plumb!” Au trecut și la ritualul turnării de plumb topit în apă. Mama îi ținea cearceaful deasupra capului și maica turna plumbul într-un castron mare plin cu apă și tot bolborosea ceva; ea ne spunea nouă că îi descânta, pesemne ca să alunge spiritele rele, ori, cum zicea maica, un suflet, al nu știu cui, nu avea liniște pe lumea cealaltă și voia să ne transmită ceva.

– Oare ce vrea? se arătase mama îngrijorată.

– Îl zăresc la o margine de cimitir întunecată și înfricoșătoare; iar crucile de lemn sunt amestecate printre cele de piatră și parcă o iau toate la vale. Nu-i văd chipul bine, dar e agitat și cere ceva, nu înțeleg nici eu ce anume vrea.

Așa îi spunea mamei găgăuța, ceea ce văzuse și credeam eu că ghicise în formele alea de plumb solidificate în apă. Dar, când credeai că i-au găsit leac, zbârrr!, tot capul lui Costandin îi era o morișcă zbârnâitoare și umbra aceea pocită, ca de nicăieri, îi apărea din nou. Și uite așa au mai trecut două luni de chin, cu tot felul de cazne la care îl supuneau pe bietul frate-meu.

Odată l-am auzit spunându-i mamei, care îl găsisse ghemuit într-un colț pe prispa casei, unde tremura de zor, că *umbra* aceea l-a scos din așternuturi și l-a lăsat undeva la marginea unui lan de porumb, și chiar ne descriesese imaginea copilului acela cu sacul plin de știuleți numai buni de fiert. Apoi când să plece spre casă, zicea el, umbra se transformase imediat în țăranul acela cu început de chelie și puloverul ros de vreme, de culoarea făinii de ovăz, cu ghioaga noduroasă învărtită amenințător pe deasupra capului, gata pregătit să sară din căruța pe care tocmai o oprise val vârtej la marginea lanului.

„Dumnezeii și precista cui...” îi strigase, iar ghioaga îl lovide direct în cap. Auzi trosnitura și apoi înjurătura celui care sărise ca turbat asupra lui. „Doamne, nu mă părăsi!” se închina mama de zor.

Într-o seară ne-a trezit pe toți. S-a ridicat din plapumă și s-a pornit să îndruge: „O, mânzul meu, dragul meu mânz, cum de te-am uitat? Poate încă mai ești legat de stâlp, singur acolo în saivan”. Și s-a ridicat, sprijinindu-se pe palme. A făcut un pas, s-a clătinat și, a căzut în pat. L-am văzut pe tata cum s-a luminat la chip:

– Și-a amintit de mânzul legat cu funia de parul din saivan.

Îl legase chiar el cu mâna lui înainte să plece la moară, la Inghezu.

– Ioană, tu cred că dădeai cu mătura pe prispă când el se uita după mine. Atunci i-am făcut cu mâna din carul trecut de barierele porții: „Mă, să nu cumva să uitați de mânzul ăla legat de par!, țin minte că am strigat”.

– Ia taci, vrea să mai zică ceva!

– ...credeam că mi-a venit rândul. Mă chemase mânzul la el, începu Costandin să povestească, doar că un nod i se puse în gât și îl apucă deodată plânsul. De durere, de scârbă, de umilință, de slăbiciune? Nici el nu realiza. Înțelegea că în fața noastră, răsăriți pe neașteptate deasupra lui, nu trebuia să pară slab și nici măcar în fața cerului, singurul martor la scena aceasta, nu trebuia să pară îngenuncheat. Așa că a tăcut.

În cele din urmă, soluția se pare că a găsit-o tot găgăuța. I-a zis mamei să plece cu Costandin la Hoge cel bătrân, cel ieșit de curând la pensie. „Dacă va deschide cartea și va citi în ea ce i se va arăta, pesemne are să vă spună ce aveți de făcut”, a fost concluzia femeii.

– Du-te, a zis tata un pic neîncredător, atunci când mama i-a spus ce credea maica.

Soră-mea a mai zis ce știa de la bunica: la poarta lui Hoge, mama a bătut cu bățul în șipcele de lemn și le-a deschis un slujitor al casei. Au stat de vorbă, mama i-a spus pentru ce sunt acolo și după un timp slujitorul casei i-a pofit înăuntru, spunând că Hoge îi primește ca să le afle necazul.

– Am venit la tine să deschizi kitabașșifa, cum mi-a zis vecina, să îi treacă sperietura copilului meu, bunule hoge. Nu știa ce să spună mai multe. Aștepta.

– Luați loc pe covor, a zis Hoge. Fiecăruia dintre noi slăvitul Allah i-a legat de gât faptele sale. Dar noi vom scoate o carte pe care El o va găsi deschisă și poruncește dreptatea, plinirea faptei bune și dărnicia față de copil, iar noi îi vom fi lui păzitori. Și a început a se ruga la Allah.

Când a terminat ruga, s-a ridicat și a scos o kitabi (carte) din seiful încrustat cu motive populare, care stătea alături, pe un divan. S-a așezat iarăși pe covor, cu picioarele aduse sub șalvării gri-albăstrui și a bătut scurt, din palme. Slujitorul casei a venit destul de repede și el i-a cerut un lighean pentru a se spăla pe mâini, în semn de curățire înaintea ritualului care tocmai începea. Ei au urmărit toate astea cu încordare și privirile li s-au oprit în cele din urmă pe felul în care apa i se prelingea pe mâinile atât de misterioase, cu degete noduroase și lungi.

– „Açık baş!” (Descoperiți capetele!) a spart liniștea Hoge, luând de pe cap turbanul albastru și așezându-l alături. Mai zise: „A dat profetul Mahomed în acest Coran tot felul de pilde pentru oameni, însă dacă ne va aduce nouă un semn, acesta să fie pecetluit în inimile voastre, căci făgăduința lui Allah este adevăr”.

L-au urmărit cum își făcea mătăniile; fiecare mătanie era urmată de rugăciunea lui Allah: „Fie numele lui în veci lăudat!”, după care i-a luat copilului mâna într-a sa și a dus-o deasupra cărții, peste literele curbate, rugându-se: „*tala 'al-badru 'alay-na*”*. Și pe înțelesul celor de față, că aici sunt ciudățeni mai vechi. Spirite de demult își găsiseră locul lor sub pământ, dar acum, iată, au ieșit la suprafață. Nu se vor liniști până când nu le vor

porunci marele Allah, slăvită să-i fie amintirea în veci, să-l lase în pace pe bietul copil. Dar, pentru asta, să-mi spui cine e omul din familia voastră care ți-a speriat copilul.

– Poate nu-i om, bunule Hoge!

– E om. Îi văd chipul, dar nu e printre noi, e dincolo! Mâna protectoare a bătrânului Hoge arăta spre apus, acolo unde soarele coboară și nu mai luminează în temnița sufletelor plecate de pe pământ. Încearcă să-ți amintești acea noapte când o voce din afara casei voastre ți-a speriat copilul. E vocea unui om. Încearcă, o îndemnă Hoge. „Mare e puterea lui Allah, și-a zis Ioana. Dacă trebuie și această încercare, de ce nu!” Închise ochii și scormoni în minte toate nopțile care puteau fi o cumpănă în viața copilului. „Da, cred că ar trebui să fie noaptea aia când ni s-au furat găștele!” tresări Ioana. Soțul îi era plecat la moară cu căruța. Ducea nouă saci de grâu la moara de la Inghezu să macine, să-i facă făină. Ea era singură cu cei doi copii mici. Costandin avea cinci ani, iar Vasilca era mai mărișoară cu vreo trei ani. Spre zori, când încă nu se luminase de ziuă, a trezit-o gâgăitul strident al găștelor din saivan. A sărit din așternut și, pe întuneric, a pășit pe lângă geam să caute felinarul aflat pe pervaz. Dibui cu mâna într-acolo și dădu peste lampa de sticlă a felinarului. Își aminti cum a luat de pe poliță cutia de chibrituri și a aprins fitilul. Cu felinarul aprins a pășit încet, dând grijuliu ușa camerei de perete. Nu de altfel, dar violența trântiturii i-ar fi putut stinge fitilul abia aprins. Își roti privirea de jur împrejur. Cineva i se agățase cu mâinile de fustă. Erau cei doi copii. N-avusese timp să îi trimită înapoi la culcare că o voce guturală se auzi afară, dincolo de ușa de la tindă, singura ușă care dădea în prispă. I se păru că aude ceva înfiorător. Nu, nu i se păru. Chiar auzi: „Nu ieșiți din casă, că vă iau gâtul cu cuțitul!” Își auzi copiii scâncind în timp ce o trăgeau de fustă înapoi în casă. „Doamne! Cine-o fi? De ce ne amenință?” Și găștele gâgăiau bruscate pe afară.

– Cred că a fost în noaptea când mi s-au furat găștele, făcu Ioana ochii mari către Hoge.

– Așa, așa, încearcă să-ți aduci aminte, femeie!

Un alt timp și alte imagini avea acum în fața ochilor. Gândul bun, gândul de la început, cel care îi dădea întotdeauna curaj să ajungă până aici, să înfrângă toate opreliștile, îi reveni stăruitor în minte. Pentru ce mersese la soră-sa Mărioara de cum s-a luminat de ziuă? Nu mai ținea minte. I se blocase ceva în creier și o morișcă închipuită zbârnâi ca o nesimțită și nu-i dădea pace. „Doamne, de m-aș liniști, de m-aș liniști odată!” era singura ei băjbăială în acel labirint lăuntric prin care orbecăia. Își făcu o cruce mare, mai mult la repezeală, cum obișnuia. Căută cu ochii prin cotloanele memoriei și se văzu în casă, la soră-sa, stând stană de piatră în pragul bucătăriei, privind la Mărioara cum se învârtea în jurul unei mese pe care se afla o stivă de găște jumulte și pârlite. Aceasta, ținând într-o mână satârul, tocmai se pregătea să se apuce de treabă. Urmase cearta: „Fă, Mărioară, de unde ai tu găștele astea, că nu te-am văzut niciodată crescând în ograda ta găște?!” „Mi le-a adus Gavrilă, în zori, când a sosit de la moară. Zicea că i-a dat unuia, de-acolo din sat, un sac de făină pe toate astea patru găște. Un schimb bun, zic eu”. „Unde-i Gavrilă ăsta al tău?” o întrebase. Soră-sa îi spusese ceva despre cum îl ajutase a lu’ Bojin cu ai lui Tîrtic să descarce sacii lor în magazie și acum plecase împreună cu ei, să le ajute și el ălor. Ioana nu mai avea suflu din cauza focului care i se lăsase la inimă. „Fă, Mărioară! Azi noapte mi-au furat toate găștele din saivan. Auzi tu? Toate șaisprezece, una nu mi-a lăsat”. „Și ce vrei să spui, că Gavrilă al meu ți le-a furat?! Uită-te și tu, doar patru sunt pe masa asta, vezi tu mai multe? Sunt doar patru, cât face un sac cu făină. Scrie pe ele că sunt găștele tale? Nu scrie... Doamne ferește!...” „Să-i arză sufletul în flăcările cele mai mari pe lumea cealaltă și un ceas să nu aibă liniște ăl de mi le-a furat, fă, Mărioară! Doamne, ascultă-mă, n-am blestemat

niciodată până acum, dar nu pot, nu pot, când focul ăsta îmi arde inima, decât așa să mă răcoresc!”, mai zisese. Și cu pumnii strânși de revoltă părăsise casa soră-sii, fără a se descărca de gândul cu care venise. Acum, însă, își aminti, dintr-odată, că singurul ei gând fusese să îl întrebe pe Gavrilă dacă bărbatul ei prinsese rând la moară și avea să vină cât mai curând acasă, că ea, de una singură, nu știa pe ce căi să mai apuce în aflarea hoților care o călcaseră în toiul nopții.

Costandin, alături de mama lui, privea când la hoge cum se ruga lui Allah al lui, cu mâinile împreunate, duse în dreptul frunții, când la maică-sa, care nu părea a se mai afla în apele ei. Lângă cartea aceea cu litere ciudate, el vedea doar un bătrân cu barba albă. Îi lipsea turbanul albastru de pe cap, ca să semene leit cu cel trimis de Allah, în căutarea leacului său. „Ce naiba se întâmplă cu mine? Ce caut eu aici?”, îi veniră pe buze, primele cuvinte. Dar buzele nu i se mișcau nicicum. Făcu al doilea efort să se ridice de jos de pe covorul verde-marونی. Nu reuși. Și, ca atare, renunță. Tot ce putea să facă era să se concentreze la tot ce se petrecea în jur.

– Hoge, o auzi Costandin pe maică-sa, bâiguind, unde mă aflu eu acum?

– Ești pe mâini bune, o asigură Hoge. Tocmai te-ai întors în viața ta. Păreați duși amândoi din lumea asta. Tu, copile, te-ai întors printre ai tăi. Nu-i așa femeie? Allah și-a lăsat fiul să se întoarcă printre ai săi. Aceasta este făgăduința lui Allah. Și Allah, nu-și încalcă făgăduința. Acum puneți mâna aici, zise arătând spre cartea deschisă, și să ne amintim pentru ce am venit aici.

Buzele copilului începură să-i tremure, iar Ioanei i se păru că morișca din cap își încetinește acum zbuciumul acela nebunesc. Se simți ca luată pe sus, dar înainte mai apucă să zărească niște umbre ce alunecau la marginea orizontului, spre locul în care Costandin părea s-o strige ca să nu se îndepărteze de el. Umbrele semănau cu cei care se pierdeau într-o căruță, în susul străzii lor, în acea noapte de groază, când nu mai auzise zgomote în curte și ieșise la poartă. Ochiul drept, cel despre care se spune că dacă se zbate, e aducător de noroc, nu-i dădea pace. Încerca să-l țină închis, dar celălalt păru să clipească el în raza soarelui. Totodată căuta să înțeleagă cam ce plănuiau cele două umbre care se tot agitau în preajma copilului, umbre văzute doar de ea.

– Gavrilă, soțul surorii mele, să fie pricina necazului nostru? Doar el dintre ai noștri au trecut în lumea de dincolo, se arătă surprinsă Ioana. Cumnatul Gavrilă fusese prins într-o noapte în saivanul CAP-ului cu un berbecuț în spinare și paznicii tăbărăseră asupra lui cu bâtele. Nu la mult timp de la asta i se trăsese moartea, îi trecu Ioanei prin minte singura posibilitate ca unul din familia lor să fie pricina necazului care îi adusese aici.

– Fie ca îngăduința lui Allah să fie adevăr pentru el, auzi femeia pe cel, care tocmai le purta mâinile de la dreapta, la stânga, pe filele Coranului. Nu se împotrivesc față de semnele lui Allah, decât cei care nu cred, iar aceștia nu știu să ierte...

Bătrânul Hoge își făcu temenelele cu fața la Mecca, apoi se ridică și îi spuse Ioanei:

– A venit timpul să-i ierți mortului păcatele sale. Zi după mine de trei ori: „Să fie iertat. Allah să-i dea pacea pe care n-o are dincolo!” Și femeia repetă de trei ori după Hoge. Costandin privea totul, ca și cum abia se trezise dintr-un vis tare sucit.

Peste câteva zile tatăl își privea copilul jucându-se cu câinele prin ogradă și cum se tot înclinau către ei acele umbre ale duzilor sub care alergau. Și în această hârjoană a lor îi văzu copilului cumpăna vieții depărtându-se de tărâmul unde îi simțise mintea răvășită. Uluit de descoperirea făcută, scoase cavatul de la brâu și începu să sufle în el ceva care aducea a sunet de corn, până când soției, care apăruse pe prispa casei, i se păru că râde de unul singur, în hohote chiar.

** Luna plină a răsărit peste noi! (în arabă).*

Hermína Cristina Melinte

Cronica unui început de noiembrie

E noiembrie. Nimic surprinzător până aici. Curge toamna pe străzi, peste străzi. Curge în adevăratul sens al cuvântului. Curge cu ploi, cu astenii, cu depresii. Ne împănăm care mai de care cu Extraverale, ginseng-uri, spiruline și alte panacee universale de parcă ar fi nestemate de mare preț. Dragilor, mi se rupe de toamna voastră. Mie mi-a venit a primăvară. A verde. Primăvara aștepți să înflorești, să-ți pocnească mustățile de plăcerea nașterii. Primăvara nu îți plângi iubirile ce au ținut o vară, nu îți numeri ridurile cu care ai rămas după plajă, nu muști din roșul frunzelor căutând o ramură mai zdravănă de care să te atârni. Nu, primăvara miroși a verde. Îți întinzi gâtul după soare, zâmbești la adierea primului vânt cald, arunci hainele mohorâte peste urletele lupilor din iarnă și pornești motoarele apăsând încetul cu încetul pe accelerație. Mi-a venit a primăvară. Vreau să fiu cu mintea sub ultimul strat de zăpadă ca să aștept să-mi spele sinapsele primul soare fără dinți. Da, soarele meu are dantura pilită bine pentru că nu vreau să avem probleme de comunicare. Primăvara mea s-a instalat confortabil peste toamna voastră. Pentru audiențe programați-vă doar când îmi plânge toamna.

Cronicile vânzătorului de timp

Nu, pe lumea asta nu există nimicuri. Există indecizii, există greșeli, există pierderi de vreme, există pierderi de memorie voluntare sau involuntare. Existăm noi dincolo de aparențele pe care ni le impune societatea. Existăm noi, aceia care am vrea să fim, dar pe care ceilalți nu îi acceptă. Existăți voi, aceia pe care vrem să îi vedem. Existăm toți împreună într-un amalgam de ceva-uri ce nicidecum nu sunt nimicuri. Ne fugărim unii pe ceilalți, ne prigonim până la pierzanie dacă ne uităm măștile acasă. Ne căutăm și sperăm să ne găsim. Ne iubim până la disperare sperând... sperând la a ne trăi visul. Un vis care uneori are trei ani, alteori are o zi, iar din când în când are o viață. Și chiar nu contează, dacă ajunge să fie un vis trăit. Chiar dacă atingerea aceea de mână e o hoție. Chiar dacă privirea rătăcită în ochii goi e doar o căutătură simplă. Chiar dacă liniștea lăsată în urmă e o groapă cu suspine. Contează doar că totul a fost un vis. Unul împlinit. Suntem șerpașii propriei vieți. Mergem pe un drum pe care subconștientul ne semnalizează a fi bun. Mergem de cele mai multe ori legați la ochi, zâmbitori și creduli. Au ajuns încrederea în oameni, bucuria de a trăi printre ei, calități pe care îți pare rău că le ai. Oamenii sunt atât de înveninați că se folosesc de tine pentru a avea de câștigat în fața celorlalți. Te aruncă în mocirlă fără pic de resentimente. Apoi îți zâmbesc frumos, te bat pe umăr și chiar se oferă să te îndrume. Câți dintre noi nu am fost victimele unor „oameni de bine”, fără ca măcar să știm despre ce este vorba, fără ca măcar să ni se ofere posibilitatea de a ne apăra, pentru că am mers pe drumul: „dacă nu faci rău, nu ți se va face”?... te trezești doar pus la zid și nu ai posibilitatea să spui ceva, pentru că... surpriză... nu știi ce se întâmplă. Unii ar spune: bine ai venit în realitate! Aveai nevoie de un duș rece, prea zâmbeai frumos... și la toată lumea... Problema este că nu e un element izolat, ci o modalitate de viață a din ce în ce mai multor oameni. Răutatea a devenit uniforma zilnică, înlocuind ceea ce până acum era doar rochia de seară a acestora. Și li se acceptă, luând drept adevăr ceea ce spun. Unde se va ajunge? Noi, cei care încă mai credem în oameni ne vom închide sufletele în sticlute pe care le vom ascunde undeva pe timpul zilei, iar noaptea vom trăi în lumea pe care o visăm, nerenunțând la momentul când oamenii vor redeveni Oameni.

Rita Hălălău

Cine își amintește pe cine

Ea nu o mai recunoștea. Îi spunea „fata frumoasă cu ochi mari” sau „domnișoara aceea bună”. Uneori, „mama mea”.

Alteori, nimic. Dar ea era fiica. Stătea în camera cu perdelele galbene, cu peretele unde odinioară fusese un raft plin de cărți, și o privea. Și o iubea. Cu o intensitate care nu mai căuta răspuns. Ci doar dorința de a păstra vie o lume care se stingea în fața ei, încet, fără sunet.

În fiecare zi, îi povestea cine fusese.

– Îți amintești? Îți plăcea să mergem la lacul din parc, unde hrăneam rațele. Aveai o eșarfă roșie și credeai că fiecare pască de Paște are suflet.

– Ce frumos, răspundea femeia. A fost cineva norocos să simtă toate astea.

– Tu ai fost, mama. Tu.

Zâmbea. Dar zâmbetul ei era gol, ca o fotografie colorată din care lipsește mirosul. Fiica nota în carnetel: ziua 143 – nu-și mai amintește lacul.

A început să refacă totul pentru ea. A adus acasă muzica veche. A gătit după rețetele din caietul murdar de făină. A pus pe pereți poze cu bunici, cu unchi, cu plimbări. A citit cu voce tare din jurnalele ei vechi, lăsate în pod.

Într-o zi, a găsit o scrisoare pe care mama ei o scrisese la 17 ani. A plâns citind-o. Apoi a recitat-o în fiecare seară. Mama zâmbea. Dar nu spunea nimic. Cu timpul, ea a început să viseze amintirile mamei ei. Să se trezească simțind mirosul iernilor din copilăria altcuiva. Să fredoneze melodii pe care nu le învățase niciodată. Să aibă nostalgia unei case în care nu trăise.

Și într-o dimineață, și-a dat seama că nu-și mai amintește clar propriul bal de absolvire. Sau primul sărut. Sau cum mirosea camera ei din liceu. Îi dăduse înapoi mamei prea mult din ea.

Într-o seară, mama i-a spus, privind-o atent:

– Tu ești... fata care nu mai știe cine e, nu-i așa?

A încremenit. Pentru o clipă, ceva din ochii femeii părea să vadă. Să înțeleagă.

– Te ții de mine ca să nu cazi. Dar poate nu ești tu cea care trebuie să rămână în picioare. Poate... e rândul tău să te uiți pe tine puțin.

A doua zi, fiica a ieșit singură. A mers până la lac. A stat acolo, fără să se gândească la nimic. Și-a spus: „Poate că iubirea nu înseamnă să păstrezi totul pentru ceilalți. Poate că iubirea e să știi când să lași, și când să uiți, ca să te poți întoarce la tine.” S-a întors acasă și a început să

scrie. Nu despre mama ei. Despre ea. Despre o fată care s-a pierdut într-o femeie care uita. Și care a învățat, în cele din urmă, că nu memoria te face viu, ci alegerea de a fi prezent.

În camera galbenă, mama dormea. Calm. Fără trecut. Dar, cumva, întreagă. Fiica s-a apropiat. A șoptit:

– De azi, o să ne ținem minte una pe alta doar prin ce rămâne.

*

Și apoi a închis lumina. Fără teamă. Pentru că în întuneric, chiar și o amintire pierdută poate deveni lumină nouă.

Cățelușa care purta un nume de poezie

Într-un cartier tăcut din vestul orașului, într-o casă cu două etaje și pereți vopsiți într-un galben pal, trăia un bărbat singur care nu se grăbea niciodată. Se numea Aron Petcu, avea 49 de ani și lucra ca editor tehnic la o mică editură din București. Viața lui era un șir de dimineți identice, plimbări lente și seri petrecute în tăcerea aproape tactilă a cărților.

*

Cu două luni înainte de începutul poveștii noastre, domnul Petcu găsisese un pui de cățeluș abandonat lângă un automat de sucuri. Era o femelă mică, neagră, cu lăbuțe fragile și o privire care părea deja obișnuită cu ideea că lumea o va abandona din nou. A ridicat-o în brațe și, fără să spună un cuvânt, a dus-o acasă.

În aceeași seară, după ce a mâncat o friptură cu salată, s-a așezat pe podea, iar cățelușa a venit și s-a ghemuit lângă el, lipindu-și trupul mic de piciorul lui.

– Ești mai ușoară decât un vers bun, a murmurat.

A deschis un volum de poezie, unul vechi, pe care-l purta cu el din facultate. Pe copertă scria: Poemele lui Alejandra Pizarnik. A citit cu voce tare: „tăcerea nu e golul / ci o răscruce de fantome”. A închis cartea. A privit cățelușa care dormea deja, cu o labă acoperindu-și nasul roz.

– O să te numești Alejandra, a spus. Și numele i s-a potrivit atât de firesc, încât părea că ea îl purta deja, dinainte să fie rostit.

În lunile care au urmat, Alejandra a crescut, dar nu prea mult. Rămăsese mică, cu o blană moale și ochi ce păreau să înțeleagă lucruri. Domnul Petcu o ducea în fiecare seară în parc, pe alea cu arțari care deveneau roșii toamna. Se așeza pe aceeași bancă, ea la picioarele lui, el cu o carte în mână, uneori cu un disc portabil cu jazz în urechi.

Uneori, vorbea cu ea.

– Astăzi, un coleg a spus că poezia e inutilă. Că doar inginerii contează în lume. Ce părere ai?

Alejandra se uita la el fără să clipească, apoi își întindea gâtul și căsca discret.

– Exact ce gândeam și eu, spunea Aron.

Altădată:

– Crezi că Alejandra Pizarnik s-a născut câine în altă viață? Sau tu ai fost poetă și ai uitat?

Cățelușa clipea încet, iar el lua tăcerea ei drept semn că unele lucruri nu pot fi știute. Doar simțite.

Odată, pe la sfârșitul lunii noiembrie, Aron a visat-o pe Alejandra – nu cățelușa, ci poeta. Era într-o cameră albă, fără ferestre. Poeta stătea pe un scaun de lemn și ținea în brațe un cățel negru. În vis, i-a spus:

– Nu e despre tine. Dar ești tot tu.

Când s-a trezit, Alejandra stătea pe pieptul lui, respirând ușor. Afară ninge.

De atunci, ceva s-a schimbat. În fiecare noapte, între ora trei și patru, cățelușa se trezea și mergea la fereastră. Se uita afară cu o intensitate ciudată, ca și cum ar fi așteptat pe cineva. Uneori mârâia ușor. Alteori lătra scurt, aproape rușinată. Aron se trezea de fiecare dată, o privea, dar nu spunea nimic. Și nici nu o oprea.

– Fiecare are fantomele lui, i-a spus într-o noapte. Poate ale tale sunt din altă viață.

Într-o zi, pe o bancă din parc, o femeie în vârstă s-a așezat lângă el. Avea un fular lung, vișiniu, și o umbrelă galbenă. A privit-o pe Alejandra și a zâmbit.

– E un nume frumos. Dar trist.

Aron a ridicat privirea din carte.

– E numele poetei mele preferate.

– Știu. Și al meu. Eu am botezat un pește de acvariu cu numele Sylvia. După Plath.

Au râs amândoi, scurt, fără să-și spună mai mult. După ce femeia a plecat, Aron a deschis volumul de poezie din sacoșa lui de pânză. Pe prima pagină, sub numele poetei, scrisese cu ani în urmă: „Pentru cineva care va înțelege, cândva.”

A atins literele cu degetul. Alejandra s-a așezat la picioarele lui, oftând.

– Uneori mi se pare că ai trăit deja această viață, i-a spus el. Și că ai decis să te întorci doar pentru că poezia n-a fost de ajuns. Cățelușa a închis ochii.

Anii au trecut ca umbrele lungi pe peretele unei case la apus. Aron a îmbătrânit, cu mișcări mai lente și privirea mai încețoșată. Alejandra mergea mai greu, dar era tot acolo. Pe banca din parc, sub arțarii bătrâni, el îi citea din aceleași versuri.

Într-o zi, Dragoș – prietenul său din tinerețe, pictor retras – l-a întrebat:

– De ce ai numit-o așa?

Aron s-a gândit puțin. Apoi a zis:

– Pentru că e singura ființă care a înțeles ce înseamnă să fii lângă cineva, fără să-l întrebi nimic. Ca un poem care te iubește fără să te judece.

Dragoș a privit cerul, apoi a schițat un zâmbet.

– Sau poate... ai vrut doar să simți că cineva rămâne, când poezia pleacă.

Aron n-a răspuns. Dar în acea noapte, și-a visat din nou cățelușa. De data asta, ea vorbea cu vocea poetei. „Nu te teme. Cât timp mă numești, nu dispar.”

*

Și astfel, bărbatul care și-a numit cățelușa după poeta preferată a trăit o viață liniștită, tăcută, plină de poezie. Nu a publicat nimic. Nu s-a căsătorit. Dar în fiecare zi, cineva îl aștepta acasă. Și purta un nume pe care l-ai putea recita încet, ca un vers: Alejandra.

Luci Coarnă

La teatru

Era o după amiază liniștită, care preconiza a încheia ziua într-o atmosferă relaxantă. Altfel nu avea cum deoarece urma o seară de teatru la Tony Bulandra, la Târgoviște. Primisem o invitație la premiera piesei X... care urma să înceapă la ora 19. Mai aveam vreo trei ore în față, dar și ceva de rezolvat în câteva locuri din oraș, așa că încet- încet trebuia să mă pregătesc...dar sună telefonul... Un prieten bun, bine intenționat m-a apelat să mă întrebe de sănătate... nu era ceva neobișnuit... facem puțină conversație și îi spun că mă pregătesc de plecat în oraș și ulterior la teatru.

Teatru... zice el... și-mi dezvăluie că se află la mănăstirea X, unde chiar a vorbit cu părintele despre mine și-mi transmite salutări. Am mulțumit și am reîntors salutări Părintelui... nu voiam să prelungesc discuția și nu m-am arătat dornic de vorbă multă pentru că timpul mă presa. Știam că nu se supără deoarece avea cunoștință de programul meu încărcat, variat, care suferea modificări tot timpul. Am schimbat scurt, câteva păreri și ne-am luat rămas bun. M-am spălat, m-am schimbat și eram pe punctul de a ieși din casă, dar un nou apel...“ Tot eu! Scuză-mă că te deranjez din nou... Mihai... am... avem o problemă. Părintele și Maica Stareță vor să vină la teatru. Poți, te rog să faci rost de invitații?”. Eu am înlemnit...,de unde mă, să iau eu invitații cu o oră înainte de spectacol?! Tu ești zdravăn?!” Mă fulgeră rapid o idee... singura rezolvare era să cumpăr bilete, dacă mai erau locuri... „În ce m-ai băgat tu... Off!!!!. Încerc să vorbesc... te sun, nu știu dacă pot rezolva ceva. Mă grăbesc, mă!”... și închid, pe bună dreptate nervos... nervos că nu îmi plac modificările de ultim moment, dar și de vreau și de nu vreau tot mă pricopsesc cu ele. Părintele și Maica Stareță îmi erau dragi. Îi cunoșteam și îi apreciam sincer pentru că erau iubitori de artă și erau receptivi la tot ce înseamnă nou în cultură.

Programul încărcat, implicarea zilnică în bunul mers al tuturor celor mănăstirești și angajamentul făcut pe viață cu religia și implicit cu Dumnezeu nu le mai dădea timp să interacționeze cu un concert, un film, un teatru, un spectacol și câte alte acțiuni ofertante. Cred că acesta a fost unul din motivele care i-a determinat să ia o hotărâre așa spontană... e posibil să fie refuzați. Sun directorul teatrului de la momentul respectiv, cu o undă de reținere, datorată momentului zilei... duminica la ora 16 aproximativ... e inadmisibil. Cu scuzele de rigoare îl înștiințez ce mi s-a întâmplat și-mi zice să vin cu ei că rezolvă cumva. Mai mult decât amabil, ce să spun. Nu mi-a dat nici un detaliu despre conținutul piesei.

Este foarte adevărat că deși nici eu nu știam, nu am întrebat... mi-a fost oricum penibil că l-am deranjat și nu am vrut să-i mai răpesc nici măcar o secundă în plus... Îmi

sun prietenul și îi zic să fie la 18,40 în fața teatrului, bineînțeles cu Părintele și Măicuța Stareță. Am plecat în sfârșit de-acasă. Mergeam cu pași repezi de aveam impresia că aleargă drumul cu mine, oricum eu am pasul de un metru... cumva trebuia să mă eliberez de irascibilitatea care mă cuprinsese. Îmi rezolv problemele care nu sufereau întârziere și o dată cu eliminarea lor simțeam că mi se împrăștie și starea de tensiune. Privesc ceasul. Mai am încă timp de o oprire scurtă la prietena mea de atunci și împreună ne vom îndrepta ulterior către teatru. Voi reuși să fiu punctual.

După ce mi le pun pe toate în linie dreaptă ne grăbim către Bulevardul Castanilor și mă concentrez asupra a ceea ce va urma. Ne apropiem de clădirea teatrului și o zăresc pe Măicuță... și Părintele e prezent... mă așteptau. Mă îndrept zâmbitor către dumnealor și salut cu formula „Doamne-ajută, Maică Stareță!” Întorc privirea către Părinte, pe care îl salut cuviincios. „Părinte!” și apoi către prietenul meu care citise în privirea-mi ce-i transmisese. Îmi prezintă prietena, mă scuza pentru o clipă lăsându-i în formula în care i-am găsit și intru în foaierul teatrului, către casa de bilete, să văd ce informații am să primesc. Am primit invitațiile cu numărul locurilor. Respir ușurat... am pus, să zicem lucrurile la punct... mi-am luat o piatră după inimă. Mulțumesc frumos doamnei de la casă, care fusese sunată de director și merg afară să-mi poftesc musafirii... este timpul. Prezintă invitațiile controlorului și intrăm în sală fără nici o grabă. Locurile sunt în partea din spate a sălii. Ne instalăm în liniște pe canapele. Primul a intrat prietenul meu, eu stăteam între părinte și maica stareță, urma prietena mea.

Deși există câteva reguli de conduită așa numita etichetă de teatru nu cred că ne-am încadrat de vreun fel în ea la ocuparea canapelelor. Nu mai contează... cert e faptul că nu-mi prea plăcea cum eram poziționat. În câteva minute sala devine arhiplină. Toți așteptau relaxați începerea reprezentației... numai eu aveam o ușoară neliniște vis a vis de conținutul piesei... era o premieră ce-o fi, o fi... până aici totul funcționa în limite normale. Minutele au trecut repede, luminile se sting... decența spectatorilor perfectă. S-au scurs preț de cinci, maxim zece minute de când începuse piesa și eram fericit că acțiunea nu era atât de rea pe cât îmi imaginaseam...dar fericirea îngheată imediat pentru că se aude prima perlă...care mă ia prin surprindere. Mă fac mic, mă fac surd și nici nu îndrăznesc să întorc privirea în stânga sau în dreapta...dacă mai vine încă o expresie ca asta sunt sigur că măicuța o să iasă din sală.

Tot perpelindu-mă, înjurăturile încep să curgă în avalanșă și un limbaj vulgar ca o ploaie repede de vară mă face și mai mic... simțeam cum intru tot în canapea. A urmat furtună, nu alta, de expresii de genul „Băga-mi-aș..., Ce P... mea!”... obscenități de mahala care-ți zgâriau urechile. Am crezut că mor de rușine nu am întors capul, eram aproape de un atac de panică, nu puteam să mai respir, îmi venea să intru pe sub canapele de-a bușilea precum bebelușii și să ies afară. Ce mi-ai făcut tu, mie, prietenaș?! Era penibil pentru mine ca bărbat să aud aceste obscenități... imaginați-vă ce însemna pentru o față bisericească. Am cântărit bine lucrurile pentru că nu voiam să- mi condemn definitiv colegii actori și am realizat că piesa era de fapt o dramă cu un limbaj foarte colorat și cu un conținut care înclina către pornografie.

Mesajul piesei a avut un caracter dur prezentat. Cred că majoritatea spectatorilor, care erau clar un segment selectiv al populației simțeau disconfort și revoltă... pentru

mine nu era o noutate, fusesem spectator și la alte reprezentații unde limbajul era indecent. Dacă eram singur nici o problemă. Cert e faptul că nu mai aveam culoare și mă gândeam de-acum la momentul când va trebui să mă uit în ochii celorlalți. Mi-aș fi dorit să devin invizibil... să mă pot metamorfoza, să dispar. Piesa s-a jucat fără pauză, mulțumesc lui Dumnezeu și am continuat toți să rămânem pe locurile noastre. Spectatorii târgovișteni au fost de-a dreptul cuviincioși. Nu au fost fluierături, scandări, huiduieli. (Cu ani în urmă la Teatrul Toma Caragiu, din Ploiești s-a jucat de un 8 Martie, piesa numită „Hoții”, scrisă de un irlandez, unde limbajul a fost destul de vulgar. Mi-a povestit cineva că spectatorii au părăsit sala înainte de căderea cortinei și celor 500 de spectatori li s-au restituit banii pe bilete, cu scuzele de rigoare, deși artiștii aparțineau unui teatru din Târgul Mureș, sala din Ploiești fiind doar închiriată.

O întâmplare asemănătoare există și la Iași. Am rezistat toți până la final, deși disconfortul și penibilitatea au fost crescute... și ca o încununare a succesului am aplaudat actorii la scenă deschisă. Decența... na... textul e text, dar talentul și prestația actorilor e altceva... trebuiau răsplătiți. S-au aprins luminile. Ne îndreptăm tăcuți spre ușa de ieșire. Nu mai aveam cum să evit privirea Măicuței Starețe. Ne oprim în fața teatrului, unde spre bucuria mea Măicuța Stareță este abordată de câteva doamne, cu siguranță cunoștințe ale dânzei. Profit de acest moment și mă adresez părintelui evitând să-l privesc: „Părinte îmi cer mii de scuze, nu am știut nimic despre conținutul acestei piese. Mi-e tare jenă de Maica Stareță, nici nu pot să dau ochii cu dânsa!”.

Părintele zâmbește în colțul gurii și îmi șoptește ca unui elev în impas ceva care să mă scoată din încurcătură: „Stați liniștit, domnul Mihai, dac-o auziți și pe măicuță când se enervează zici că e parte din piesă”. Măicuța Stareță se eliberase din discuții și ni se alătură, pentru a schimba opinii. Așteptam să văd uragan de furie în ochii dânzei, dar ciudat era la fel de liniștită ca întotdeauna. Când am auzit cum stau lucrurile prind curaj și o întreb: „Cum vi s-a părut piesa?” scuzându-mă bineînțeles și accentuând faptul că nu am cunoscut subiectul piesei.

Maica Stareță, foarte echilibrată, verticală și fără pic de revoltă în glas îmi răspunde imprevizibil: „E ca-n viață, domnul Mihai!”. Am rămas mut. Nu am putut decât să apreciez încă o dată, nivelul spiritual la care poate ajunge o călugăriță a zilelor noastre prin studiu, rugăciune, dăruire și credință...de fapt este acceptarea realității, a vieții cu tot ceea ce ea implică... bune sau rele. Mă înclin. Ne-am despărțit într-o notă plăcută, dar cu respectul și cordialitatea cuvenită. Eu eram cel mai fericit... scăpasem de săpuneala pe care o așteptam, deși eram complet nevinovat.

Descoperisem cu această ocazie o nouă viziune asupra a ceea ce înseamnă uman, dar și acceptarea, îngăduința, iertarea și toleranța celor puși să slujească și să intermedieze legătura dintre divinitate și umanitate. Închei cu un sfat pentru toți iubitorii de artă, de teatru... atunci când doriți să mergeți la un spectacol, etc. nu plecați niciodată neinformați... să vă servească întâmplarea mea drept lecție... că mie, mi-a fost... așa de dură încât am simțit că sunt pălmuit de mâini nevăzute pe toată durata piesei. Ești cam ghinionist, Pictore! Constat că ești în schimb agreeat și iubit de bunul Dumnezeu, care te salvează de fiecare dată...

Actoria, care e parte din tine, ți-a sărit de multe ori în ajutor...

Ovidiu Mihalache

Hainele legionarului – fragment de roman –

Nicu Șarpe ale Ghebosu face și el umbră pământului acum. Pe la târgul de Moși. Așteaptă să înceapă sindrofia aia mare care o să dureze vreo trei zile. De Sfântul Constantin și Elena se aprind toate grătarele de la Târg. Se scot din unghere toate cazanele care-au fost, mai înainte, folosite pentru fel și fel de ciorbe ori tocăni. Se aduc budanele cu vin și damigenele cu țuică. O să fie serbare mare, că deh, doar îi hramul bisericii de lângă târg. Prilej de mare sărbătoare, dar și ocazie nemaipomenită de a mânca pe sponci o bucată de friptură mai acătării și a bea vreo câteva clondire de vin, așa, mai pe gratis.

Acuma, el stă într-un cot pe o bucată mare de piatră pe care o scoaseră ăștia din pământ mai acum vreo trei săptămâni. Fluieră a pagubă că mai are o jumate de țigară. Și aia culeasă de pe jos de la un boier care trecuse pe acolo, în dimineața aia, cu o cocotă mai de soi. Nu una din alea care spală trotuarul în fiecare zi, de dimineața până seara. Culesese cu atenție chiștocul. Ce zici matala chiștoc? Că era una din alea mari, Regale. Aproape nefumată. Stă acum și se gândește dacă s-o aprindă ori nu. O mai scoate de la buzunar, o mai amușinează oleacă. O mai păstrează un pic, până mai târziu. Mai are vreo trei mahoarce din alea, puturoase, nici nu mai știe cum le spune. Îi tare mândru de chiștocul ăla de Regale pe care-l suduie cu sete:

N-ai putut și tu să fii măcar un pachet! Ori două. Să merg și eu aici pe la târg, să mă fălesc, să miros și eu a bani gata! Ei, na, lasă c-o să te fumez eu și-o să dai tu de dracu'!

Așteaptă să se facă barem ora zece. Că știe foarte bine programul meșterului pielar din colțul pieței. I se dusesse buhul meșterului că i-a îmbrăcat pe toți. Încă-i primăvară, deși vremea de afară-i caniculară. Privește cu ochii semideschiși la vreo două dintre farfuzele care se tot plimbă-n sus și-n jos pe bulevard. Ce le-ar mai trage el așa, o înjurătură! Dar lasă, că nu-i vremea pierdută.

Spuneam că ăsta, Nicu Șarpe stătea și fuma colăcei din fumul pe care-l dădeau domnii care se tot preumblau fără rost pe lângă el. Ei, nu-i chiar așa! Că el aștepta. Și aștepta. Se uită acum la ceasul ăla care-i într-o parte a târgului. Ia uită-te! Fără zece. Știe el că meșterul îi acolo încă de la cinci de dimineața. Acuma-și mănăncă și el masa de dimineață. Două felii sănătoase de pâine neagră unse cu grăsime din aia groasă, amestecată cu carne fiartă la ceaun, date prin mașina de tocat numărul zece, cumpărată ehei, cine mai știe când, de la un evreu care murise, dar care făcuse treabă bună pe aici pe la târg.

Se uită acum la lumea care trece prin târg. Că cam așa-i. Multă lume trece, se uită și iar trece. De câte vreo trei ori face rotocoale în jurul târgului. Doar ca să se laude la ei în mahala că au fost și ei la târg. Doar la tarabele cu grătar și mici îi coadă. Acolo-i tot timpul coadă. Ce naiba de mici or avea ăia, că el nu știe! Merge și el dimineața acolo, stă și el la coadă și-și ia trei mici, cu muștar de la Tecuci și cu o jumate de pâine. Jumatea aia de pâine îi și salvarea lui. Că ăilalți trei mici obosiți nu prea. De-abia îi ajung și lui pe câte-o măsea. Dar mai trage câte-o gură de apă și-i trece foamea care-l tot macină pe la stomac.

Iar se uită la ceasornicul mare și nou de la târg. Mama, mamă, dar frumos îi! Uite, unul din ăsta o să-și pună și el pe vârful acoperișului la vila pe care-o să și-o construiască la șosea. ăsta-i visul lui. Să-și dureze și el o casă mare, boierească, cu ieșire la șosea. Să fie înconjurată de un gard mare de mâna-maicii-domnului. Înalt de doi metri, să nu se vadă înăuntru. El nu-i ca alții, lăudăros. Alții pot să se fâlească, el nu. El doar vrea căsuța aia. Să fie mică. Așa, vreo douăzeci de camere. Dar una special pentru pantofi. Văzuse el printr-un film american chestia asta și nu i-a mai ieșit din cap. O cameră nici prea mare și nici prea mică. Așa, vreo cinci metri pe cinci. Atât. Nici prea mult. Dar înăuntru să fie galantare și rafturi cu pantofi și cizme. De toate neamurile și de toate culorile. Pantofi de vară, pantofi de iarnă, de toamnă și de primăvară. Aliniat militar, după anotimp. Apoi pantofi de ocazie, de nuntă, de botez, de înmormântare și pentru sărbători, pentru teatru, că vrea să meargă în fiecare sâmbătă la teatru. Auzit el că la teatru merg doar ăia bogați. Nu fusese el niciodată la Odeon, ori la Teatrul Național. Doar la vreo două spectacole de estradă pe la o grădină muncitorească prin Giulești fusese. Apoi, se gândește el că-i trebuie și papuci de casă, mai vătuiți, pentru iarnă, mai ușori pentru piscină. Că vrea și el o piscină mică la el în casă, așa cum auzise că are domnul Georgescu. Un fel de mare șef peste legionari pe garnizoana București. Frumos conac avea! Să-și facă și el o casă ca a lui, chiar dacă mai mică, dar să fie. Să-și invite acolo prietenii, să vadă el amatele cum se zbenguie prin apă, să bea șampanie cu miniștrii și cu senatorii legionari.

Îi chemase atunci nea Briceag, șeful peste tot cartierul, de care asculta mai toată lumea. Și el încă-l asculta, că le-a fost baci și om cinstit. Mai un pocheraș, mai o julă, dar era om cinstit. Îi chemase să-l ajute pe domn' Georgescu să mute niște mobilă din casă.

Stătură încă de pe la orele cinci ale dimineții, pe sec, să aștepte camionul. La intersecție acolo, la Lizeanu, colț cu farmacistul ăla, Haimovici, așteptară vreo oră și jumătate, de li se uscaseră gâturile.

Nea Briceag le dăduse ordin ca niciunul să nu puie pe limbă nicio picătură. Că cică domn' Georgescu îi tare nervos, atunci când simte el băutura în nas la câte unul. După aia, o să aibă el grijă de ei, dar până atunci, nimic.

Se uită, ce zic eu se uită! Se holbară la minunăția de casă pe care o avea Georgescu acolo, mai în suișul șoselei. Una mai la dos, mai în rândul al doilea. Dar frumoasă tare! Ca o concubină din aia turcă, care șade goală, priponită într-un cot, pe marginea havuzului era casa. Și ograda la fel. Se minunară ăștia doi la ce avuție văzură ei acolo. Și cum să dai afară mobilă din aia? Mobilă italiană, făcută cu bun gust, adusă trudit de la Roma, cu vagonul de cale ferată. Acuma cică-și schimba și omul mobila. O adusese din Elveția, cică. Mama lui de om nebun! A dat și el să pună mâna pe o măsuță, pe vreun scaun din ăla de-l arunca domn' Georgescu, dar nu i-a mers. Toate merg la sediul cel mare al partidului. Tocmai în centru. Acolo vrea și el să ajungă, că s-a înscris în partid de vreo câteva luni.

Ia uite că-i fix! Se uită cu ochii lungiți la atelierul meșterului Sile, pielarul din târg, dar vede că-i încă închis. Ce naiba s-o fi întâmplat? Ori poate jupânul Sile o fi dat pe gât mai multe aseară. Că-i știut în piața de la Obor de aici că meșterului Sile îi mai place să mai dea câte una, ori chiar vreo șapte pe gât. Că de aia și închide devreme. Pe la orele patru îi gata. Dar îi cel mai bun din tot Bucureștiul. Cel puțin așa zic ălalți clienți ai lui. Păi, cine le mai croiește așa de bine hainele de piele, fie ele lungi, fie ele scurte, ca meșterul Sile? Cine le mai face uite-așa, la două rânduri de nasturi din os matlasat cu piele, ori la un rând cu nasturi doar din os curat, cu patru găuri și cusute în cruce? Îi tare meșteșugul ăsta, pe care jupânul Sile nu-l dezvăluie oricui. Are și acum vreo doi ucenici care nu-i ies din vorbă. Și-nă o droaie de băieți de casă care mai dau cu mătura, mai spală podelele, ori mai dau cu ochii la mușterii care, oricum, nu-s prea puțini. Oho, îs cu zecile în fiecare zi! Doar vinerea și sâmbăta nu aveau voie la el mușteriii. Atuncea el, meșterul, se ocupa doar de croit și de cusut. Atuncea să nu-l deranjeze nimeni. Că iese cu scandal. Dar azi îi sâmbătă și, totuși, Nicu Șarpe așteaptă la ușa atelierului. Ce-o fi așteptând totuși?

În fața atelierului îi o curtică mai măricică. Așa, să zici că are vreo cinci pe șase, cu un umbrar făcut tot aici, în târg, de dulgherul de mai încolo, de peste drum. Două bănci, de-o parte și de alta, și o măsuță de lemn întregesc peisajul curții. Dacă treci de măsuță, dai de geamurile mari ale atelierului, trei la număr. Pe geamul ăla din mijloc îi ușa pe care ar fi trebuit să intre cumva și Nicu Șarpe.

Se deschide acuma ușa. În sfârșit! Că uite, că-i deja zece și cinci minute. Iese primul pe ușă meșterul Sile, cu halatul de piele pus în față, cu veșnicele mâneci negre, puse de parcă ar fi vreun amploaiat la primărie și cu țigara permanent în gură. Cam la vreo trei pachete de Regale pe zi fumează meșterul Sile. Îl știe toată lumea că nu scapă țigara din gură. Îl știu și doctorii, i-au și spus să le mai reducă, dar lui nici că-i pasă.

Ce faci, măi haimana? Iar ai venit pe aici? Nu ți-am mai spus eu să nu mai vii? Nu ți-am mai zis să nu te mai văd?

Nicu Șarpe îi obișnuit cu rânduiala locului. Că el așa vorbește întotdeauna cu orișicine, orișicând, indiferent de om.

Ei! Și matale! Doar am venit să te văd, să aflu și eu cum o mai duci cu sănătatea, cum te mai înțelegi cu calfele. Cum mai stai cu cafeaua. Apropos, ai băut cafeaua în dimineața asta? O fi fost cu caimac ori fără?

Meșterul Sile se întoarce brusc și se face că apucă o bucată de lemn din alea puse într-o parte pentru zilele de iarnă și se prefăce că aruncă în Nicu. Asta se face că se ferește, dar izbucnește într-un râs care nu prea-i al lui. Râde cam pe înfundatelea meșterul Sile. Huliganul ăsta care tot așteaptă la gura atelierului îi e lui drag ca un bob de piper în ochi. Dar uite că nu-l poate refuza. Mama lui de spurcat! Că parcă-l și vede cum, mai alaltăieri, fura mere de la babele de la tarabe ori mesteca în fugă câte vreun cârnăț de la tarabagiul de alături. Bineînțeles, fără să-l plătească. Dar uite la el, că s-a ajuns golanul! E înscris la partidul legionarilor. 'Tu-le muma-n cur de legionari și cu cine i-o fi inventat! Cine dracu' mai știe ce naiba o să mai inventeze ăștia? Că nu-s departe nici de Ana și nici de Caiafa. Doamne ferește și ocrotește-mi gândurile! se gândi acum meșterul Sile și, să nu uite, să meargă naibii la biserică să dea vreo câteva acatiste pentru sufletul lui, dar și pentru huliganul ăsta care, uită-te și dumneata la el, cum rânjește la el.

Hai, domnule Nicu! Pofțiți înăuntru! Hai, nu te sfii! Calfele te așteaptă la proba finală. Și la preluare, dac-or fi gata. Nu-i așa?

Asta, Nicu Șarpe, se îndreaptă de spate și aruncă întâi o privire în spate să vadă lumea cum îl cheamă meșterul Sile înăuntru atelierului. În spate era doar țiganca aia care cerșea mila târgoveților, aia de scoate mai mereu pe gură un bâlbâit năstrușnic:

Bl-bl-blavogoște, blavogoște!

Și-apoi întinde doar mâna ei curată, nemuncită înspre toți trecătorii. Ba, chiar pe unii îi mai ia și de cracii pantalonilor cu mâna ailaltă, ca pentru a se face simțită.

Șarpe intră în atelier cu aerul că intră în saraiul lui personal. În stânga sunt vreo trei mese la care stau chircite vreo patru ori cinci calfe care croiesc și măsoară bucățile de piele tăbăcită undeva, pe lângă Severin. În față-i ditamai biroul personal al meșterului Sile. Adică, birou îi prea mult spus. E o masă din aia mare, făcută la comandă de meșter acum vreo treizeci și ceva de ani, la alt meșter vestit aici, în Obor. Pe masa aceea meșterul Sile taie cu măiestrie zorzoanele hainelor de piele și le coase numai el știe cum. În dreapta îi niște bețe de salcâm aliniat frumos, la orizontală. Sunt puse pe niște crăcane, despre care Șarpe se întreabă cum naiba de n-or cădea. Pe ele stau, ca la expoziție, atârnat frumos, hainele de piele abia făcute ori alea care-s încă pe cale de a fi terminate.

Meșterul Sile întinde mâna spre cele două haine, pe care Șarpe le avea de făcut aici. Una-i neagră și alta-i maro închis. Se uită Șarpe la amândouă și nu știe pe care s-o încerce prima. Or să crape de ciudă ăilalți la adunarea de diseară. Are el carnetul de partid în buzunar, are și inițierea făcută, încă din februarie. Dar astea îs primele lui haine de legionar. Ei, așa mai vii de acasă. Acuma toată lumea o să știe că el îi legionar cu acte în regulă, nu un terchea-berchea de pe stradă.

Ioan Pop

...nu mai râde, Satan!... e biserică, drace, aici... nu e han!...

În ce lume bizară trăim, Marimar, și iubim!... o lume în care și cerul e fals, ipocrit și zgârcit... iar maroc de lingăi, histrioni și bastarzi... și splendoarea azurului mov e un fals, hologramă de sticlă cu gât excesiv... să arzi în Infern, zeitate cu cioc de hoitar, un vals de tornade să te piară, Satan, să-ți frângă grumazul slinos în Adânc!... nu adâncul acesta, ci acela din cer, unde totul ne pare frumos și curat... cât de proști ne mai suntem, și plini de mister când tăcem!... dar părem înțelepți, cel puțin pentru ei, pentru cei înzestrați cu albeață pe ochi și creduli... e un han la răscrucea dintre Iad și Eden, unde toți rătăciții se întorc istoviți... se așază la mesele albe și cad, visători, pe jăratecul stins al hangitei cu sâni nefirești... între noi, cel puțin, fie vorba, Satan, tu ce vrei?... îți promit că rămâne mormânt, dacă-mi spui ce-ai pățit!... nu-mi prea pari rătăcit, dar ce cauți, de vrei?... pentru ei înțeleg că e greu și-i deplâng, însă tu ai venit, negreșit, cu un scop... pe hangita aceasta am avut-o și eu și domnul de colo cu aer savant... în curând o s-o aibă cu toții, să știi!... e ridicol, Satan, și nedemn să împarți o epavă la șapte strigoi!... apoi, tu ești un rege, ești chiar regele lor!... o epavă nu poate băntui șapte mări!... e de-ajuns un ocean, un adânc și un om!... doar noi stăm la masă împreună, nu vezi?... doar noi ne vorbim și ne credem, Satan, într-un han... locul ăsta, desigur, e biserica lor, de aceea hangita îi iubește pe toți, le surâde în vinul tămâios și bătrân... fetița hangitei le cântă la nai... pot să jur că-i din oasele mele, Satan!... ce frumos e șezutul hangitei, dar ea... vai, ce greu e să spui ce gândești într-un han!... mă rog, în biserica ăstor mojici visători... dacă vrei, te învață hangita să mori fericit... are leacul tristeții, cerneală, fierturi... într-o viață trecută, dăruia și scrisori... da, erau nelipsite răvașele ei... pentru ele revin, totdeauna, aici... rătăceam dinadins prin Infern sau prin Rai, prin orașele marilor regi din Apus... într-o noapte a nins, ca acum, de Crăciun, iar hangita mi-a dat un răvaș de amor... nu al ei... ea nu știe o limbă în care să scrii, ca îngerii, cred, sau ca diavolii tăi... ei visează, se pare, bunăoară, un han, ca acesta al nostru, sau hangite, mă rog... se așază la mesele albe și tac, visători... apoi, totul devine real și carnal... dinadins rătăcesc prin istorii, Satan, să citesc... uneori îi vorbesc și hangitei, dar ea... ce greu e să spui adevărul aici!... altminteri, a nins cu hârtie de scris, cu fețe de masă, cu scrisori și e frig... în răvașul acela, tot un vis ca și-acum, mă iubea... da, hangita, băiete, îți vine să crezi?... de ce râzi?... am caiete cu „scrisul” hangitei, să știi!... iată părul fetiței, surâsul și tot!... e ca mine în toate... nu mai râde, Satan!... e biserică, drace, aici... nu e han!...

...îți aprinzi o lumânare și urmezi cadența șchioapă, până se termină pașii...

Hărțuit de superstiții și de frici contagioase, sufletul trece prin toate sentimentele ghimpate și se cațără pe ziduri, după voci misterioase de copii... rareori lasă muștrarea vreun stigmat pe chipul celor care bat străzile Romei, după resturi de mâncare... uneori, aduce vântul și văpăi întunecate, nori din cei care aruncă cu vărsat și cu lingoare, peste tot... dar să ne ferească Sfântul, ăștia nu sunt nori de ploaie, nici de fum, nici de lăcuste, ci reziduuri de lumină statică, zgură spectrală!... raza asta nefirească de acizi trece prin ziduri și provoacă stări morbide în priviri, până la oase... apa ochilor e rece, mai întâi, apoi îngheață și se sparge de grilajul penitențelor absurde... vocile sunt doar ecouri de strigoii în cuiburi goale, spirite, raze sonore și noroi amar de turbă în muștrarea nerăbdării... apoi vin razele surde ale străzilor nocturne și cobori sub pașii scării care bat în miezul nopții... inhalezi, iată, sudoarea ușilor întredeschise, fascinat de voluptatea grotelor cu prostituate și te pierzi în procesiunea spiritelor istovite de mătăniile fricii... îți aprinzi o lumânare și urmezi cadența șchioapă, până se termină pașii și începe amețeaua dansului de inițiere în ceva cu neputință... cum să crezi în ce se poate dobândi cu ușurință?... astfel, toată osteneala cățărului pe ziduri, în final, se dovedește în zadar și te pătrunde umezeala dimineții în genunchi, lângă o fată ce și-a căpătat vederea, prin absurd... sau prin miracol...nu mai știi...nimeni nu știe... însă toată procesiunea șchioapă și o urmează prin reziduurile sterpe de lumină și de zgură... vântul spulberă lingoarea sentimentelor ghimpate, dincolo de stăvilarul orizontului și plouă cumpătat... bate sacadat în pasul șchiopătat al procesiunii și e vânt, și e lingoare... rareori lasă muștrarea vreun stigmat pe chipul celor care bat măsura vremii, până se oprește ceasul... îți aprinzi o lumânare și urmezi cadența șchioapă, până se termină pașii... și tot bați, sufletul bate, și te vezi în urma celor care bat în miezul zilei... și tot bați...

...iată chipul cerului cum bate apa din privirile femeii, ca o pasăre rănită!...

Scenele de vânatoare au trecut munții și iarăși crește numărul negru de aripi care caută mâncare... nimeni nu mai îndrăznește să-i atingă nerăbdării mecanismele și acul otrăvit al vigilenței din podoaba capilară... pe resort, se zbate clipa unui fir verde de iarbă, și un roi negru de fluturi a ieșit prin ochii fetei ce-a lovit frica flămândă în stomac... încep buzele să fiarbă și abia respiră fumul prin vitraliile sparte ale gustului de sânge!... îmi desfac haina și rana de la gât, până-și desparte sufletul întruchiparea...și pătrund în țesătura norilor, până departe... îmi ridic mâinile moarte și apuc resortul rece de tăiș, țintesc și iată chipul cerului cum bate apa din privirile femeii, ca o pasăre rănită!... l-au târât pe țărniș ogarii de omăt și toată ceata a mâncat pe săturate și-a băut sânge albastru... iată cum îl trag hoitarii pe nisip și cum îl rupe întunericul în două!... ce amurg, frumoasă fată, ce amurg!... ochii ard, fereastra plânge și e fum verde de iarbă în perdelele cu chipuri fantomatice de piatră... noaptea își desprinde părul, din strânsoarea aurie, și împrăstie cu rouă peste tot, scoate resortul otrăvit și se întinde lângă foc, goală și vie... undeva plouă și arde, și e vânt, pacoste neagră, și e vânt... îmi deschid haina și rana, și înghit resortul morții, otrăvit de puritatea unui fir verde de iarbă... undeva plouă și arde... și ucid, întunecare, și ucid!... iată, bate cerul apa, otrăvit de vigilența ochilor flămânzi ai cetei... care caută mâncare!...

Ion Dulugeac

Bandac și Fănuș, la Mogoșoaia

Stelele se mistuieră domol către Pădurea de la Motoc, cel mai îndrăzneț rămânând vestitul Luceafăr al dimineții, care înfrunta semeț valurile de lumină difuză, colorată ici-colo în trandafirii, prin care ziua inunda zarea îndepărtată din partea de nord a Bucureștiului. Peste celebra și minunată comună a Mogoșoaiei, acea dimineața părea a fi mărăață și prevestea o zi minunată de vară. Cerul era senin și fără nori pe bolta albastră și limpede, ca ochii unei fecioare cu părul bălai. Ieșind în papucii de casă, Fănuș Neagu se descălță și începu a se plimba prin iarba de pe pajiștea de lângă Vila Enghien, unde funcționa Casa de Creație, apoi a scris până către seară, când se întoarse la casa lui de la Porțile Palatului Mogoșoaia.

Aerul proaspăt și răcoros nu era mișcat de nicio adiere de vânt, în timp ce fânul de pe pajiștea dinspre Hanul cu Prepeleac stătea atât de neclintit, făcând în ciudă câte unei tulpini de *Cynodon dactylon* care trona miriștea. Răcoarea și umezeala după-amiezii dădeau locului o binemeritată frăgezime, iar picăturile de ploaie depusă pe frunzele gingașe aveau înfățișarea unor mici mărgăritare care așteptau lumina soarelui ce ieșea din nori spre a se schimba în diamante rotunde, frumos strălucitoare. Ușor-ușor, apărură înserarea acele frumoase zile de vară, iar soarele coborât de pe boltă luneca cuminte în adierea unui vânticel care pune frunzele în mișcare.

– Fane, hai la masă că se răcește, dragul meu! se auzi vocea Stelei, soția scriitorului.
– Gata mamă, mai așteptăm să vine și Bandac cu Mircea Micu, rosti el baritonal.
– Bine, Fane, fi-ți-ar bețivii de răs! rosti femeia nemulțumită că iar avea să se îmbete.
– Bună ziua, doamna Stela, veniți vă rog să vă dau laptele pentru Anita, se auzi vocea unei femei de nici 30 de ani ce ținea de mână un băiețel.
– Măi Lenuța lui Grosu, ăsta este chiaburul ăla de fiul tău, care mă persiflează mereu?
– Da, domnul Fane, este băiatul meu! Dar ce face, este obraznic?
– Nicidecum, este un copil cu personalitate. Mă ajută și la scris uneori, cu expresii, rime sau diferite cuvinte alternative. Voiam să vă felicit pentru educația sa, îl gratulă pe băiat.

Tânăra Elena avea o față curată și îngrijită, ușor buclătată, astfel că adesea făcea gropițe în obraji, în mijlocul cărora trona un nas fin și bine proporționat, sub ochii verzi de culoarea smaraldului, în vreme ce gura ei, precum o căpșună de mai, era mereu conturată de un ruj trimis din Franța de sora sa, Constanța, măritată cu un fiu rebel din familia Bibescu.

– Uita-ți, doamna Elena, 300 de lei pentru laptele de luna viitoare, zise Stela Neagu.
– Vă mulțumesc, doamnă și seară frumoasă, rosti femeia luându-și flăcăul de mână.

Fănuș Neagu își aminti plimbându-se desculț prin iarbă, cum prin anul 1979 a mers alături de Marin Preda cu mașina lui Dan Claudiu Tănăsescu la Slobozia. Acolo, în orașul din Bărăgan, scriitorii urmau să se vadă cu un grup de muncitori de la un CAP din marginea orașului, unde Preda trebuia să citească din opera sa, **Moromeții**.

După ce au mers pe câmp să vadă țărâncile desculțe îmbrăcate în fuste, pe o căldură înăbușitoare, s-au retras la Căminul Cultural, ocazie în care scriitorul a întrebat care-i cea mai harnică și cuminte femeie din comună, dorind să se însoare cu o femeie de la țară,

astfel că a vorbit cu Primarul să-i găsească de nevastă o țărancă autentică, își aminti prozatorul despre întâmplarea de la Slobozia, când pe poarta Palatului intră un Fiat 124, de culoare albastră.

- Ce faceți, măi derbedeilor, nu mai veneați, că ne așteaptă Stela cu masa?! zise Fane.
- Dragul meu Fănuș, Bandac ăsta cu Fiatul său, nu știe să meargă tare! zise Micu.
- Așa este, măi tovarășul Bandac! Mașina asta are un motor de două ori mai mare ca al tovarășului Marin Preda, care are un Fiat 850, și parcă merge mai tare ca tine.
- Fiecare merge pe carnetul său, dragă Fane, așa că eu merg legal!
- Sper că nu ați adus băutură cu voi! Știți că Fane nu are voie să bea, că are ficatul mărit, le spuse pe un ton amenințător Stela.
- Nici noi nu bem, doamnă, mai ales eu care conduc! rosti Bandac vesel.
- Până vine Stela pune și tu o votcă, măi Micule, în paharul ăsta de apă a lui Bandac, că pe el sigur nu-l suspectează că bea, fiind cu mașina! ordonă scurt scriitorul brăilean.
- Bine zici măi Fane, bine zici! adăugă poetul de la Semic.
- Fane, am vorbit cu Primarul și-l trimite mâine pe Vișoiu aici, la Mogoșoaia, să-l aducă pe un nepot al nevestei sale, să-l faci poet! zise cu glas domol pictorul din Maramureș.

– Să vină, că-l aștept mâine, dragă Mihai. Dar tu când mergi la Slobozia, c-am auzit că faci o lucrare monumentală? îl chestionă Fane, în timp ce soția sa adusese un antreu pe un platou și mirosi paharul de apă al lui Fănuș.

După ce Stela plecă către casă, prin ușa dinspre bucătărie venea către mese, intrând în salon cu pași grațioși, Marioara lui Sărăcuțu, o fată tânără, brunetă, cu un piept perfect și capul gol, care avea cozile despletite pe spate. Ochii săi negri ca doi tăciuni sclipeau în mijlocul feței albe, lângă buzele groase și senzuale, colorate precum carnea roșie de curcan, iar frumoasa femeie era urmată de o alta de vreo 60 de ani, Dița Flaugioaica, micuță de statură, burtoasă și cu ochi bulbucați, care aduse platouri de carne, mici și cârnați, dar și cartofi prăjiți și salată de legume proaspete, pe care le așeză pe masa celor trei bărbați.

- Cu ce se ocupă, de fapt, Vișoiu ăsta, măi Bandac, acolo la Slobozia?
- Măi, Fane, tipul este corespondent pentru Scânteia și în fiecare dimineată la ora 6, bărbatul prezintă la Matinal, succesele agricole din județul Ialomița, fiind omul Primarului.
- Mihai Vișoiu era o namila de 1,90, dar care avea un glas pițigăiat, fiind originar din Slobozia, dragă Fane, se amestecă Mircea Micu în explicații.
- De astfel, în fiecare dimineată la ora 6, bărbatul prezintă ce-i dă primarul la Matinal. Nevasta lui Vișoiu este profesor la un liceu din oraș, fiind diriginta unui tânăr talentat, de-l cheamă Mircea Dinescu, care are un unchi, sus-pus, la Județana de Partid din Slobozia, completă Bandac, privind atent la Fănuș Neagu.

- Deci așa, mergem pe pile, măi Bandacule?
- Măine, fiind o zi de început de toamnă, Vișoiu o să vină cu o Dacia Combi, plină de bunătăți pentru tine, aici la Mogoșoaia, așa că vezi ce faci.
- Dar ție ce-ți iese, măi domnul artist plastic?! îl tămăie Fane protocolar.
- Absolut nimic, o fac în numele prieteniei mele cu Primarul, dar și cu tine, măi Brăilă.
- Bine măi prietene, să vină mâine, dar la Casa de Creație, nu aici la mine la vilă, înțelegi? îl avertiză scriitorul pe amicul său.

Pictorul Bandac, după nici un sfert de ceas, mulțumi doamnei Stela Barbu, pentru cină, salută pe cei doi scriitori și plecă spre București. Cum dădu colțul pe șoseaua către oraș, retrăia clipele când uneori mișca ochii deranjat de soare și se uita înapoi, în timp ce prin praful ridicat de roțile mașinii se vedeau, ca prin ceață, casele micuțului cătun din margine de București. Apoi dintr-o dată, în fața lui se zărea orașul, printre clădirile care răsăreau după calea ferată care ducea spre Gara de Nord, având blocurile estompate de lumina confuză și prăfuită a zilei.

A doua zi după-amiază, fiind într-o zi de miercuri, Mihai Vișoiu a venit cu o Dacia Combi, plină de bunătăți. Carne de porc, pește din bălțile de pe malul Ialomiței, pui crescuți la curte, vin de buturugă, tuică de prune și bineînțeles, fructe și legume de sezon.

Dar ialomițeanul venise și cu tânărul care era elev al nevestei sale, iar unchiul său, mare ștab la Partid, dorea să-l facă poet. Astfel, după ce au mâncat bine și erau afumați, Fane se întoarce și-i spuse lui Vișoiu:

- Spune Mihai Vișoiu, pentru bucatele astea ce dorință ai? Că nu le-ai adus degeaba!
- Maestre, are nevastă-mea un elev talentat, care vrea să se facă poet, zise ziaristul.
- Și unde este poetul cel talentat, măi... Vișoiule?
- Maestre, poetul este în mașină! mărturisi ușor speriat ziaristul de la Scânteia, ce era corespondent pentru Ialomîța la ziarul central, însă locuia cu familia, la Slobozia.
- Coană Viorica, spune, te rog lui, Fane a lu' Bulea, să îl cazeze pe tânărul adus de Vișoiu, într-o garsonieră, tună glasul lui Fănuș în parcul unde nu mișca nici frunza în acea zi.
- Merg să-l aduc pe băiat de la mașina domnului Vișoiu și-l duc eu în cameră, rosti femeia.
- Băi, Mihai Vișoiu, eu l-am luat, dar trebuie să faci figura asta de azi... lună de lună, auzi! zise Fane care duse apoi paharul la gură, sorbind cu patimă lichidul rece și gustos.
- Domnul Mircea Micu, dumneata care ești poet, te rog să ai grijă de asta mic și să-l mai înveți cum se scrie... poezia, rosti tunător marele romancier.
- Să-i spui primarului Glodeanu, că trebuie să-ți burdușească portbagajul lunar pentru nepotul său, altfel îl împachetăm și-l expediem cu trenul personal – via Slobozia – înțelegi, măi Vișoiule? întrebă Fănuș, tunător.
- Desigur domnule, știi bine că primarul ține... la dumneata! îl gădilă ziaristul.
- Să-i spui să aibă grijă și de pictorul Mihai Bandac, prietenul nostru care renovează fațada la Arhivele Statului din Slobozia, unde are o impozantă frescă în ceramică fiind foarte apreciată o lucrare destul de apreciată de doamna Prim-Secretar, Alexandrina Găinușe.
- Să știți domnul Fane, că azi când eram la domnul primar să-mi facă plinul, venise și prietenul dumatăle, Mihai Bandac, și a dat telefon la domnul Ungheanu, la Peco de la ieșire din oraș, și am mers împreună de ne-a făcut plinul, mărturisi vesel, ziaristul.
- Foarte bine a făcut, dar pe elevul nevestei tale cum îl cheamă? îl chestionă ușor obosit, romancierul, care își turnă un pahar din vinul adus de ialomițean.
- Domnul Fane, pe tânărul cu talent în poezie, îl cheamă Mircea Dinescu.
- Bine măi, Vișoiule, o să-l facem poet. Dar ce mai e nou, la voi, la Slobozia?
- Domnul Neagu, primarul Glodeanu se dă de ceasul morții să-i facă rost de o țărancă autentică lui Marin Preda, dar nici una dintre femeile alese nu vrea să vină la oraș, Ele nu vor să-și lase găinile și grădina să se facă *cocoane*, cum zic ele.
- Eu am mare respect pentru primarul vostru, deoarece face lucruri bune pentru urbea sa, dragă Vișoiule.
- Acum ceva timp, primarul Glodeanu a fost artizanul primului Plan de Sistematizare, și la sugestia mea, l-a invitat pe maestrul Bandac să discute tema de urbanizare, rosti ziaristul.
- Știu bine de la el! Ieri am discutat, m-a vizitat să-mi spună că o să vii cu poetul.
- Domnul Mihai este om de bază la noi. Dumnealui este cel care s-a apucat de lucru pentru a realiza o lucrare amplă pe fațada clădirii de la Arhivele Statului din Slobozia, numită – *România înaripată și cu paloș*.
- Știu bine toate chestiile aste, uiți că Bandac îmi este bun prieten! zise Fane.
- Știu, maestre, că mereu îmi spunea: – *Fănuș și Nichita, când doresc să mănânce ciorbă de leuștean, vin la atelierul la Bandac pe Academiei*, așa că știu de dumneata, maestre.
- Băi Vișoiule, ești dat dracu, nu cumva ești informator la Securitate, lepră comunistă de la Slobozia, zise Fane sorbind din vinul adus de corespondentul Agerpres.
- Domnul Fane, nu mă ocup cu mojicii, dar știu de la Ionel a lui tanti Leana că la botezul fetei lui Costel Șerban, te plimbai desculț prin iarbă în curtea micuței încreștinate, în curtea lui tanti Viorica, iar la un moment dat, *nea Fane a cerut un ceai de leuștean*, zicea cel mai bun prieten al lui Costel.
- Iar m-a dat de gol împielitutul ăla a lu Tataia Grosu, care nu-i comunist, dar este din sânge de Brâncovean, deși nici familia domnitorului nu l-a recunoscut, fiind bastard.

– Nea Fane, nu vorbi cu păcat, puștiul ăla te iubește ca pe fratele lui mai mare.

– Știu că este omul meu de bază. Când rămân fără vin pe el îl trimit să mă alimenteze, mai ales ca are o minte scilipitoare.

– Domnul Fane, am văzut că amicul Mihai Bandac și-a cumpărat încă din 1973 un Fiat 124, deci o duce bine, de are bani să-și cumpere acest tip de mașină!

– El a luat cel mai mare Fiat, deoarece, printre scriitori, mai aveau Fiat 850, Marin Preda, sau realizatorul TV, Emanuel Valeriu, și fotografii Aurel Mihailopol.

– Cine a fost Aurel Mihailopol, că nu-l cunosc? îl întrebă Vișoiu.

– Aurel Mihailopol, un apreciat fotograf din anii regimului comunist, a trăit o mare iubire cu actrița Rodica Mandache, din care a rezultat o fiică, măi Vișoiule.

– De doamna Mandache am auzit, am și scris un reportaj când a jucat un spectacol cu *Paiațele*, la noi în oraș.

– Destinul i-a despărțit, din nefericire, mult prea devreme, când soțul actriței a fost răpus de cancer la plămâni, la doar 54 de ani, încheie Fănuș, care vărsă un strop de vin.

– Săraca femeie este o actriță valoroasă și foarte talentată, rosti Vișoiu, care își strângea geanta, pregătindu-se de plecare.

– Măi Mihai, mai știi acum vreo 20 de ani când am venit alături de Mircea Micu, Gheorghe Neacșu, Gheorghe Pituț, Cezar Ivănescu și alți scriitori și artiști, undeva prin luna noiembrie, pentru a asista la lucrările de recoltare a porumbului?

– Cum pot să uit acea poveste din care am ieșit, foarte șifonat! rosti trist ziaristul.

– Fiecare dintre invitați a fost repartizat să urce alături de conducătorul unei combine ce recolta porumb, unde am stat timp de patru ore, îți amintești? zise privind-l pe sub zulfii părului său mereu nepieptănat, căzuți pe frunte și peste ochi.

– Dragă Fane, la un moment dat, bietul Mihai Bandac a cerut voie să se ușureze, iar cel de pe combină l-a lăsat în câmp și a plecat.

– Nu știam lucrul ăsta, că eu cu Pituț am plecat cu un văr la mama acasă, la Grădiștea.

– Pictorul a rămas pe câmp crezând că omul se întoarce să-l preia, și l-a așteptat mai bine de jumătate de ceas, dar combinerul nu a mai sosit, plecând la SMT.

– Și cea-a făcut Moroșanul pe câmp, frate? rosti cu zâmbetul pe buze Fănuș.

– Bietul Mihai Bandac cu greu a mers pe miriștea udă, ajungând la șoseaua care duce la oraș, unde a venit după două ore înjurând de mama focului.

Din senin, de peste pădure, norii scâmoși pluteau leneș pe boltă, iar printre smocurile lor vineții se rostogoleau peste soarele care parcă era blocat pe cer, tivindu-le cu o bogată aură argintie, prin marginile lor lănoase. Era sfârșit de august, o lună călduroasă și plină de umezeală, când au căzut cantități mari de precipitații, deseori rafalele de vânt atingând viteze foarte mari, fiind o vară grea și apăsătoare, care a surprins pe toată lumea.

– Hai băi Vișoiule, du-te spre casă că te apucă miezul nopții, rosti Fănuș Neagu către musafirul său, care mulțumit de misiunea îndeplinită cu succes, își luă geanta, le strânse mâna lui Fănuș și lui Mircea Micu ce moțăia pe scaun, și făcându-le din mână ieși pe ușa grea a restaurantului de la Casa de Creație.

– Salut Mircea, eu plec acasă, la porțile Palatului, iar tu mergi să dormi, că te-a luat somnul, măi ardelean bețiv ce ești! îl gratulă Fănuș în stilul său.

– Da Fănică, acum plec să mă întind un pic, noapte bună și salut-o pe Stela.

– Doamna Viorica, ce mi-a adus Vișoiu, sunt proviziile mele, nu dai la nimeni nimic.

– Așa voi face, domnule Neagu, stați liniștiți! rosti femeia supusă.

Din lumina palidă a Lunii, Fănuș, care mergea ușor împleticit, ieși pe alea pietruită către casa lui de la Porțile Palatului Brâncovenesc de la Mogoșoaia, unde locuia cu soția sa și fiica Anita. Privind către stânga, zări perdeaua zmeurișului din grădina lui Rufat, iar în geamul casei vecinei sale, Veta lu' Parghel, se ițea o amăgeală de lumină prin care corpul femeii părea că șterge sticla întunecată, ca o năframă aurie de mătase, alergând prin sufrageria slab luminată.

O rază palidă de lună pătrundea în încăperea unde Fănuș se dezbracă liniștit, în timp ce prin fereastra către parc, noaptea părea că învâluie, ca un nor umed, minunata Mogoșoaie.

Aurel Burtescu

Am șters defect și am scris stricat

Vă povesteam mai zilele trecute, că în primăvara lui '62, după chemări repetate, comisarul parșiv de la CM Târgoviște, îmi scrisese o delegație și mă trimise „acolo unde se pune harta în cui” (cum zicea el), mai precis în orașul Botoșani, să-mi fac datoria față de patrie, la convocare militară. (T.R). Așa că mi-am luat valiza tocită și cu foaia de drum în buzunar m-am îndreptat, de unul singur, spre gară. Pe bulevard, re trăiam plecarea cealaltă din '60, când înconjurat de recruți cheflii le ascultam cântecele lor, unele deșucheate: „Eu mă duc mândro, mă duc/ La armată, nu la plug!” sau „Și la stânga, și la dreapta/Să vadă cum e armata!”. Acum eram de unul singur și o tristețe iremediabilă mă cuprinsese... Am ajuns în Gara de Nord, dar nici aici nu mi-am zărit vreun tovarăș... V-am povestit că la Botoșani compania noastră „de elevi” era condusă de cadre de toată mâna, cei mai mulți aveau obiceiuri și apucături de moș TEACĂ, pe care noi le suportam cu stoicism cu gândul la ziua când vom fi din nou liberi să mergem la ocupațiile noastre dragi. Nu era de loc ușor să te scoli în sunetul goarnei dis-de-dimineață, să bați pas de defilare în sunet de fanfară și până seara târziu să fii în continuă mișcare și a doua zi iar... Dintre toți cei care se ocupau de noi un singur om se deosebea total de ceilalți prin bunătate și bună cuviință. Era un plutonier major, gospodarul companiei noastre, care ne considera copiii lui și ne îngrijea ca atare. Imediat l-am adoptat și l-am botezat „Tataia”, în semn de mare respect... Era mai tot timpul în preajma noastră cu grija să nu ne lipsească nimic. Pentru mine nutrea o afecțiune deosebită... Mă învăța cum să-mi pun obielele în cizme pentru a evita rosăturile, ba chiar mi-a schimbat cizmele când a văzut că una s-a descusut la călcâi iar tocul s-a tocit într-o parte... La cantină erau angajate trei femei, una foarte tânără, la care ne uitam ca la „regina din Saaba” pentru că făcea nota discordantă cu uniforme noastre. Seara însă, după programul încărcat de peste zi, eram mobilizați câte o grupă-două să curățăm cartofi pentru mâncarea din ziua următoare. Tataia era cu noi și veghea ca această operație să se desfășoare în condiții normale. Noi spuneam că mergem la „bărbierit” cartofi și vă mărturisesc că nu eram priceput deloc. Într-o seară, m-am așezat lângă o mașină de curățat cartofi, electrică, și plin de năduf, l-am întrebat pe tataia de ce n-o folosește, reproșându-i că îi place să ne chinuie. O liniște totală s-a așternut în cantina noastră. Atunci l-am auzit pe Tataia zicând: – Tovarășe „elev”, mașina de curățat cartofi a venit însoțită de o factură pe care scria „mașină de curățat cartofi „defectă” și ca să nu o plătesc eu (să mi-o impute) am șters „defectă” și am scris „stricată”. Hohotele noastre de râs au răsunat în cantina pustie!

Dezertorul

Recentele scrieri ale eminentului scriitor Flavius Predescu, despre tragedia de la un liceu militar din Alba Iulia, mi-au trezit vechi amintiri petrecute în tinerețea mea atât de îndepărtată... Era o seară de toamnă târzie și friguroasă. Soba noastră „pe gaz” scotea o

căldură plăcută. Împreună cu regretata mea soție puneam la cale treburile pentru a doua zi. Dincolo, în camera lor, copiii noștri (trei la număr) ridicau casa „în slavă”, vorba marelui povestitor. Au adormit târziu și regretata mea soție, după ce i-a învelit cu grijă, și -a luat romanul preferat și s-a ghemuit lângă mine cu gând să citească nelipsitele-i pagini, înainte de a adormi. Pe la patru dimineața, am auzit o „fluturare” ușoară la geamul de la veranda casei. Am crezut că este vreo creangă lovită de vânt, dar cum se repeta, m-am dus să văd ce este...

Am descuiat ușa, am aprins becul și spre marea mea nedumerire și spaimă totodată, am zărit o „stranie” arătare. Un tânăr, extrem de slab, încălțat cu niște bocanci grei, ostășești, care se prelungeau cu niște moletiere ce strâneau niște pantaloni uzați până aproape de genunchi. Îmbrăcămintea era completată de o rubască subțire, și ea peticită, și o căciulă cu urechile lăsate peste un cap țuguat. Ce m-a frapat însă (m-a îngrozit) pur și simplu, era fața lui tumefiată în urma loviturilor de pumni primite, buza de sus crăpată, ochii duși în fundul capului cuprinși de o tristețe infinită. Era un biet soldat de la ferma Colanu, bătut crunt de camarazii săi mai mari, care nemaiputând suporta bătăile sărise gardul unității, ocolise satele, izlazul și de la Obaie urcase dealul, și ajungând la Nea Nicu Cataria, bătuse în poartă și ceruse ajutorul. Milos, acesta îl îndrumase spre mine știind că am să-l ajut. Acum sărise gardul și se afla în fața mea... Miloasă, regretata mea soție a alergat la frigider de unde a încropit o farfurie cu de toate. Printre lacrimi, tânărul ne-a povestit tragedia prin care trece. Voia să-l ajutăm să ajungă într-un sat de lângă Turnu Severin...

Îl chema Firescu și era nepotul unui coleg de al meu din studenție... (ce întâmplare). Nu concepea să se mai întoarcă la unitate. Am ajuns la telefonul din hol și centralista de la Lucieni m-a ajutat să ajung cu telefonul la unitatea militară de la ferma Colanu.

A răspuns cu greu ofițerul de serviciu. L-am întrebat de soldatul Firescu și mi-a răspuns că acesta a dezertat din unitate. Se vor face formele legale la venirea comandantului. I-am precizat ofițerului că soldatul este la mine, bătut măr de colegii lui mai mari și că îl voi aduce la garnizoană. Adăugai și numele unui ofițer superior pe care îl cunoșteam de la o întâlnire cu copiii. Vreau să vadă cum trăiesc „tinerii recruți” precizai eu. Ofițerul căzu pe gânduri apoi hotărî să trimită pe cineva la ora șapte să ia soldatul. Am fost de acord. Soldatul ședea pe un scaun aproape de ușă și din când în când în când scotea câte un oftat prelung: „Off! Doamne!!!”

Nu i-am spus nimic despre convorbirea avută fiindu-mi teamă că va fugi în pădurea din apropiere. Între timp s-au sculat și copiii noștri. Cel mic văzând fața tumefiată a soldatului a exclamat: „Mamă, bubu!”

Ni se rupea inima de tristețe și, atunci când bunica a venit la copii, am scos mașina și am plecat cu soldatul spre unitate, spunându-i că-l ducem la gară. Ajungând în Olteni, dincolo de locuința socrilor mei, am zărit un soldat care venea spre noi pe o bicicletă... Am oprit mașina, soldatul s-a apropiat, l-a legat cu o cătușă de mâna lui pe protejatul nostru, care țipa și se zbătea nevrând să-l urmeze.

Ne-am întors la școală abătuți!!!! Imaginea soldatului cu fața tumefiată, prins cu cătușa, ne-a urmărit tot timpul... După program nu am mai putut răbda, ne-am urcat în mașină și am plecat spre unitatea de la ferma Colanu. L-am găsit pe soldatul nostru la infirmerie, mult mai liniștit. Comandantul ne-a mulțumit pentru sprijinul nostru și ne-a promis că îl va trimite la spitalul militar.

După câteva luni am primit o scrisoare de la colegul meu din Turnu-Severin!!! Îmi mulțumea pentru ajutorul pe care i l-am acordat nepotului său care a fost amânat medical și că acum se pregătește pentru facultate. Aș fi vrut să vă spun că a ajuns inginer. Dar, pe cinstite, nu am mai aflat nimic despre el!

Imaginea soldatului cu fața tumefiată și buza spartă mă urmărește și acum, când scriu cele de mai sus.

Zâmbetul Maicii Domnului

Să fie clar, atât pentru credinciosul de rând cât și pentru cler, episcopi, patriarhi: în cer nu se plânge. SFINȚII NU PLÂNG! Lacrima unui sfânt este o intimitate. Văzând lacrima unui sfânt, s-ar produce o interacție între ADN-ul tău și informația-în fapt, lacrima-venită de dincolo de înțelegerea ta; declanșarea unor modificări în structura ADN-ului ar da naștere unui nod de bifurcație a personalității și prin tine, înspre viitor, a rasei din care faci parte. Trebuie să fie o deosebire între emoțiile cunoscute, când vezi un iepure ivindu-se din pălăria prestidigitatorului și o lacrimă de sfânt.

În viziunea multora, expresia umană, perpetuă, din ochii Maicii Domnului va fi lacrima care, în fapt, este o intimitate. Vezi sânul unei femei și te înfiori, atingi cu mâna un meteorit căzut pe pământ și ai senzația că intri într-un nou tempo frenetic. Adevărul e că lacrima sfintei nu poate fi văzută fizic, doar că întruchiparea ei spirituală a fost stocată în conștiința credincioșilor. Credința în plânsul Maicii Domnului aparține misticii populare, segment cultural adoptat de către ortodoxia de pretutindeni, întrucât, crede în puterea simbolică a lacrimii de a mișca în subconștientul uman, idea că drama îl regenerează și purifică. O fi, însă săvârșește această acțiune prin nimicire. Când sistemul vital al omului este în dezechilibru, lacrima în ochii și pe obrazul sfintei face să se instaleze stresul și boala, furia, frustrarea și amărăciunea, întreține sentimentul de frică și durere. Doctorul când vine la căpătâiul bolnavului nu-i plânge pe umăr ci, depune efort pentru a-l salva.

Simbolul puterii divine, al îngerilor, al sfinților este zâmbetul. Lacrima pe obrazul Maicii Domnului ar fi simptomatică, nicidecum un supliment charismatic să-i îmbogățească puterea divină. Mai poate însemna că-și trăiește veșnici ape la periferia pantheonului sfinților din pricină că, făcând parte din sexul feminin, neavând aptitudini intelectuale, capabilă doar de manifestări degradante și penibile, cum ar fi afecțiunea, nu-i rămâne altceva, o dată ajunsă în cer, decât jelitul.

Sigur, mi se poate reproșa că lacrima sfintei, nu-i chiar o picătură de acid care să adâncească până la os rănila trupești și sufletești. Doar cei orbiți de ochii minții nu realizează că, cel puțin după revoluție, acest simbol sfânt este oferit ca atracție doctrinară sub o formă de spectacol; întrucât, repet, e un spectacol inedit să vezi icoana plângând. A început să fie inclusă în recuzita multor biserici și mănăstiri, fiindcă atrage masiv vulgul și le face mai accesibile, sub acest aspect, ne mai fiind vorba de un cadru religios tradițional ci de o parareligie. De asemenea, mi se poate spune că lacrima Maicii Domnului, e o formă de înfierare a convențiilor, a tarelor, a violenței, a fastului și morale ipocrite, a negativității ce caracterizează societatea. Cu o floare nu se face primăvară, nici cu o singură lacrimă nu poți stinge incendii. Bubele amintite există de când lumea, fac parte din specificul uman, chiar arătate cu degetul sau lacrima, nu prind coajă decât, atunci când divinitatea și-ar mișca în acest sens celula. Nu o face de dragul diversității. Tiparul e unic, nimic nu poate fi perfect fără un călcâi vulnerabil.

Idea Maicii Domnului plângând în icoană, sau în viziunile patologice ale unora, e o înjosire din totdeauna, sub acoperire evlavioasă, a femeii. De când e lumea, sub aspect religios, viața femeii pare o fantezie burlescă a Creatorului. Asemenea tuturor creaturilor, nu i-a îngăduit

să-și aleagă sexul, rasa, părinții, dar nici măcar nu i s-a cerut consințământul de a purta în pântec rod divin. Aflând că este însărcinată, refuz să cred că Maria, o ființă ignorantă, cu sufletul și libertatea aflate tot timpul sub talpa bărbatului, a sărit în sus de bucurie, după cum încearcă să ne convingă textul biblic. Să obligi o femeie să-ți poarte pruncul în pântec, nu pare un gest divin, normal. De ce divinitatea nu i-a respectat, nu mai zic liberal arbitru, ci individualitatea?...

„Religia creștină a avut de la bun început o problemă cu sexualitatea”, conchide în cartea sa Rosalind Miles. „Îmbrățișând femeia *E CA ȘI CUM AI ÎMBRĂȚIȘA UN SAC CU BĂLEGAR*. Dacă intestinalele unei femei ar fi tăiate și deschise, s-ar vedea ce murdărie este acoperită de pielea ei albă”. Sunt vorbele unui călugăr, Roger de Caen, probabil dezgustat de faptul că Iisus s-a născut dintr-o femeie. Mântuitorul lumii nu avea cum să se nască dintr-un sac cu bălegar. Se pare că și fiului ei, Iisus, i-a fost greu să accepte personalitatea, inedita condiție, nu a mamei sale, ci a femeii care era mama sa: „*Cine ești tu, femeie?*” Parcă s-ar fi rușinat că a coborât în lume prin pântecul unei ființe care avea o existență de uzură în comparație cu a bărbatului, capabilă de risc, existență, epopee.

E posibil ca Iisus să nu fi rostit asemenea vorbe dar evanghelistul i le-a atribuit, mascându-și astfel neputința de a înțelege de ce tocmai o femeie a fost atrasă în dimensiunea divinității. Strigătoare le cer e atitudinea unor patriarhi, care au susținut o campanie isterică de modificare a miturilor, numai pentru a justifica subjugarea femeii, reușind chiar, s-o facă să creadă în propria ei inferioritate. Greu de înțeles, cum să-i insuflă Dumnezeu, Fericitului Augustin următoarea grozăvie: „*Femeia, credea amintitul sfânt, nu este imaginea lui Dumnezeu, numai bărbatul, singur, este imaginea lui Dumnezeu. Dacă Dumnezeu este bărbat atunci orice este Dumnezeu, femeia nu este*”. Ce ar fi ca acolo-n cer, Dumnezeu să-i schimbe sexul! Toate marile religii monoteiste consider femeia, un gunoi. Creștinii eretici găseau, chiar, că este un non sens afirmația că Dumnezeu se naște dintr-o fecioară. Sigur, nu cunoșteau nici mitul din AVESTA, unde ZARATHUSTRA se va naște din fecioara adolescentină EREDAT FEDHRI neștiutoare de bărbat. De ce, din fecioară? Fiindcă virginitatea era considerată graniță între existență și non existență. Abia în anul 431 e.n, sinodul ecumenic din Efes i-a acordat Fecioarei Maria titlul de THEOTOKOS – Mama lui Dumnezeu, devenind astfel în credința creștină consolidată, virgina perpetuă și noua Evă. I-au atribuit sintagma de fecioară, întrucât, aceasta avea un statut special de considerație, fiind socotită încă un copil. Ajunsă femeie intra în rândul necuvântătoarelor; înainte de a fi femeie, fecioara încă mai e considerată copil. Oare, să nu-i fi fost atribuită sintagma de fecioară din exces de venerație, ci pentru a îndulci umiliția Fiului de fi fost născut de o femeie? Se observă ușor, că nici un ortodox – de se întâmpla, l-ar fi mâncat anatema – nu-l vede în icoană sau în viziune, pe Sfântul Gheorghe îndreptând sulita în direcția celor cărora rugăciunile, mătăniile nu-i scapă de bulimie existențială ori au, neștiute de nimeni, apucături de animale.

Încă o dată mă repet, spre luarea minții; sfinții nu plâng. În cer nu se plânge, în caz contrar, Cerul are o celulă bolnavă. Simbolul puterii divine, al îngerilor, al sfinților nu poate fi decât zâmbetul dătător de speranță. Și așa, viața creaturii umane fiind inundată cu lacrimi, un zâmbet pe chipul Maicii Domnului ar echivala cu ivirea unui curcubeu. Zâmbetul pe chipul divinei Maici și a oricărui sfânt vindecă, nimicește viermele ce produce drama, aduce împăcarea, pacea sufletească. Nu neg puterea tămăduitoare a Celei ce este mai cinstită decât heruvimii și mai mărită fără de asemănare decât serafimii, însă, ajunsă în ierarhia cerească nu mai este un scop, nici mijloc, nici spiritual nu se cuvine a fi manipulată de pe pământ în scopuri ideologice. Născătoarea de Dumnezeu nu mai poate fi pusă în postura unei țate care jalește. Fiul a fost cândva pe cruce, acum e acolo unde se cuvine, nu-l poate plânge la infinit. Îi dau dreptate lui Giovanni Papini când afirmă că în fiecare an reproducem răstignirea lui Iisus, din porniri canibalice. Discret, drama lui ne satisface. De-acum, Maica Domnului fiind o călăuză a Cunoașterii, este subordonată unui țel superior, nu interesului abject al ființelor umane. Asemenea tuturor *SFINȚILOR* ne supraveghează și ne aduce aer sub aripi doar atunci când, cu sudoare și înțelepciune, încercăm zborul, pentru a reuși să ne smulgem rădăcinile din betonul condiției umane. Sfinții nu se împiedică printre picioarele noastre când ne complacem în mlaștina personală.

Cristina Pascariu

Fragment din Îngerii Roșii

Editura Casa Cărții de Știință, 2025

– Dar tu, Feng? De ce nu umbli și tu cu ei?

– Eu sunt cel care a plâns, John, cel care s-a încovoiat sub sfâșierea dezbrăcării totale de propria existență, prăbușit la podeaua singurătății mele, unde m-au aruncat frații cărora le-am spus Adevărul suferinței mele... și anume căderea bisericii din Adevăr și convertirea ei într-o unealtă a diavolului. Ei au vrut să ia, nu să dea; tot timpul au urmărit un folos personal ascuns, au despuiat oaia de miel și de lână care o acoperea, i-au mâncat mielul și sau îmbrăcat cu lână ei. Niște lupi. Credinciosul este obligat să dea, este slugă pentru Dumnezeu și pentru ei, care rosteau pedepse colosale, în numele lui Dumnezeu, celor ce nu li se supuneau. Așa fură ei slujirea pe care omul trebuie să o dea lui Dumnezeu... O fură, îndreptând sârmanul om, pornit să-L slujească pe Dumnezeu, spre o slujire falsă, adusă de omul numit, în falsul lui, preot. Mulți preoți nici nu-și dau seama ce fac! Așa au fost crescuți de mici, niciodată nu li s-a spus că aceasta ar fi ceva nepotrivit. O inimă din Dumnezeu nu așteaptă nimic în schimbul iubirii pe care o răspândește din puritatea inimii sale. Mântuirea nu este ceva ușor de apucat, nu este un drept, este un dar, iar sfântul care spune că este sfânt este departe de a fi sfânt. Cel care crede că știe, încă nu știe ce ar trebui să știe. Omul lui Dumnezeu nu își va lua titlul acesta de la oameni prin forță sau prin frică, ci îl va primi de la ei, după ce vor vedea, fără să fie nevoie de cuvinte, prezența harului și a Duhului în el. Eu sunt acela care vrea cu toată ființa să iubească pe Dumnezeu. Încă nu am ajuns la acea iubire, dar o doresc cu înverșunare. Îl doresc pe Dumnezeu în viața și trăirea mea și vreau ca, după ce vă voi arăta vouă calea Adevărului spre Împărăția Lui, să-L întâlnesc. Dorul de a-L întâlni mă arde cu un foc plin de har și bucurie, căci simt cum și El se bucură de mine și mă așteaptă.

– Ah, ce greu... cum să mai găsească omul calea?

– Uită-te la șoimi. Ei pot găsi drumurile atât de ușor pentru că privesc de sus, de la înălțime. Ei văd, de sus, obstacolele care-mi pot sta în cale sau dacă voi da curând peste o răscruce. Un șoim privește înainte și vede că o să întâlnească în curând o baltă. Dar omul este ca furnica. Are sete, dar vede doar uscat, pietre, nisip și surcele uscate ce trebuie ocolite. Nu știe că apa este aproape. Trebuie să privești la Cer; Dumnezeu te va călăuzi. Și citește Biblia.

–Voi face, voi face, spuse John, îndreptându-se spre cort.

Silas, care până atunci ascultase în tăcere, adăugă cu o voce calmă, dar hotărâtă:

– Vorbești despre calea Adevărului, Feng, și ai dreptate să vezi dincolo de religie și minciuni. Dar nu uita că mulți trăiesc într-o lume a regulilor stricte, a societăților închise și supuse cu rigurozitate unor legi nescrise sau impuse de oameni. În astfel de locuri, libertatea gândirii și a sufletului este îngrădită, iar adevărul este adesea înlocuit cu dogme care strâng lanțurile mai strâns, nu le slăbesc. Oamenii sunt ținuti în frâu prin frică, iar orice pas greșit se pedepsește aspru – cu excludere, cu durere, poate chiar cu moarte. E greu să pășești drept în astfel de condiții, continuă el, privind în jur. Dar tocmai de aceea credința adevărată, trăită în smerenie și iubire, este cea care poate sparge aceste lanțuri nevăzute. Nu o forță a brațului sau a cuvântului, ci o putere tăcută a inimii și a Duhului care deschide uși unde zidurile par de netrecut. Silas trase aer adânc în piept, apoi continuă:

– Știți ce e fascinant? Furnica. Nimeni nu-i comandă direct, și totuși... societatea ei funcționează cu o precizie uimitoare. Nu are un conducător vizibil, dar fiecare își știe rostul. Nu pentru frică, nu pentru slavă, ci pentru că a fost rânduit în ea un fel de conștiință tăcută – un simț al lucrului bine făcut, al dăruirii pentru întreg. Se opri o clipă, lăsându-i pe ceilalți să-l asculte. Gândiți-vă: fără rege, fără sabie, fără predici. Nu are nevoie de cineva care să-i spună ce să facă, pentru că fiecare simte că face parte din ceva mai mare. Într-un fel tainic, fiecare furnică ascultă de o lege nescrisă, dar dreaptă. Poate că așa ar fi și cu omul, dacă nu s-ar fi stricat firea lui. Poate că Dumnezeu a pus în om acea rânduială sfântă, dar noi am pierdut-o, iar în lipsa ei am inventat religii și lanțuri, încercând să înlocuim o ordine interioară cu frică din afară. Așadar, concluzionează el, nu legea ținută de pe amvon sau frica de pedeapsă țin lumea în echilibru, ci dragostea de Adevăr, trăită de fiecare ca o chemare launtrică. Furnica n-are nevoie de predici, nici de palat. Își poartă rostul în sânge.

Feng zâmbi ușor, cu acea liniște în privire care nu promitea niciodată vreo izbucnire, dar mereu aducea o adâncime.

– Ai dreptate, Silas. Furnicile sunt o lecție vie despre ordine fără bici. Dar îngăduie-mi să adaug ceva... și anume, că rânduiala fără lumină poate fi ademenită ușor de întuneric. Se apropie puțin de foc, privindu-l ca pe o icoană vie, apoi continuă.

– Într-un colț de continent trăiește un fluture, Phengaris arion, care n-are forță, n-are oaste, n-are o împărăție. Dar are o înșelăciune fină – atât de bine ticluită, încât pătrunde într-una dintre cele mai bine organizate societăți de pe pământ: aceea a furnicilor. El își schimbă mirosul și sunetul până seamănă cu al reginei lor. Furnicile îl găsesc și îl cară în adâncul cuibului, apoi îl hrănesc cu cele mai bune larve ale lor. Și nu o zi, nu o săptămână... ci luni întregi. Îi dau viață, hrănindu-l cu viața lor. Se opri o clipă. Tăcerea căzu grea peste tabără.

– Așa se întâmplă și cu omul. Când nu mai deosebește Adevărul de imitația lui, ajunge să hrănească minciuna cu propriul suflet. Hrănește cu zel ceea ce îl va consuma pe dinăuntru. De aceea, chiar și o societate perfectă poate fi pierdută, dacă nu are discernământ. Nu orice glas ce se aude asemenea celui divin este de la Dumnezeu. Iar nu orice iubire este curată. Fluturile se face rege doar pentru a sfârteca. Feng ridică privirea și încheie cu glas liniștit:

– De aceea, omul are nevoie nu doar de rânduială, ci și de lumina Duhului. Căci, fără ea, chiar și o societate ce pare sfântă ajunge cuib de moarte. Focul trosni ușor, ca o bătaie din palme între lumi.

Cuvintele lui Feng se risipiră în noapte, dar nu se pierdură; ele căzură adânc în sufletele celor ce stăteau în jur.

Bart, bărbatul văduv, își plecă ușor capul, iar o cută adâncă îi brăzdă fruntea. Strânse buzele și, pentru o clipă, părea că vrea să spună ceva: o întrebare, o îndoială poate. Dar privirea lui se opri în jăratecul din față, unde scânteile păreau să danseze în lumina flăcărilor exact cum dansaseră întrebările în inima lui o viață întreagă. Își dădu apoi capul pe spate, inspirând adânc, cu ochii îndreptați în sus, ca și cum ar fi căutat un răspuns între stele. Sprâncenele i se ridicară ușor, dar nu de uimire, ci de o resemnare amară, ca a omului care și-a recunoscut păcatul fără să-l fi înțeles pe deplin vreodată. Și totuși, Feng nu spuse nimic mai mult. Tăcerea lui era diferită de liniștea celorlalți. Nu era pauză, era mesaj. Nu plecă ochii rușinat, nici nu privi pe nimeni anume. Doar rămase acolo, cu privirea spre foc, de parcă întregul adevăr l-ar fi spus deja și nu mai rămânea decât să ardă, încet, odată cu lemnul, până la cenușa ultimei iluzii. Un colț al gurii îi tresări aproape imperceptibil, între zâmbet și durere – un gest pe care doar un om care învățase de la suferință putea să-l poarte fără să-l spună. În acea tăcere, nimeni nu mai îndrăzni să rupă momentul. Focul rămase singura voce, iar stelele, singurele martore. În noaptea aceea, chiar și cei mai învârtosi simțiră că Adevărul nu strigă; el șoptește, iar cel care are inimă curată îl aude fără cuvinte.

Noaptea trecu repede, căci niște țipete rupseră somnul iepuresc al căpeteniilor. Din tabăra de la nord, un grup de oameni trăgeau după ei un alt om, înalt și puternic, care se zvârcolea cu o forță nepământească.

– Ce-i faceți? întrebă John.

– Îl ducem la Godefroy. Nu știm ce să facem cu el.

În scurt timp, în jurul cortului lui Godefroy se strânse o mulțime de curioși. Omul acesta era considerat îndrăcit, căci nu mai știa nici cine este, nici ce face; glasul lui suna nu ca o singură voce, ci ca trei într-una, iar puterea sa era cât a patru viteji. Godefroy porunci să fie închis în temnița orașului și să i se dea apă și pâine până va sosi un preot cu darul de a alunga duhurile. La urmă, Godefroy îl întrebă pe Feng:

– Spune-mi, călugărule, poate un nebun să fie mântuit?

– Singura dovadă că acești oameni pot fi mântuiți este vindecarea nebuniei lor. Altfel, nu pot intra în Împărăția Cerurilor.

– Dar de ce? Sunt aceștia chiar demonizați, cum zic unii? Sau sunt doar bolnavi? Am văzut oameni care, lovindu-se la cap, au înnebunit. Asta nu înseamnă că duhurile necurate i-au cuprins, ci că o boală s-a așezat în mintea lor. Și dacă e boală, de ce un bolnav de gălbează poate fi mântuit, iar unul de cap, nu?

– Trebuie mare atenție aici. Mintea este pământul unde Cuvântul lucrează și locul unde sufletul își are sălașul. Dacă omul acela a fost mântuit înainte de a-și pierde mintea, atunci eu cred că sufletul lui e mântuit. Dar dacă și-a pierdut mintea înainte de a-L cunoaște pe Dumnezeu, doar o vindecare îi mai poate da șansa mântuirii.

- Credeam că sufletul e în inimă...
- În inimă e viața.
- Și ce spui de cei care sunt nebuni doar uneori?

Feng zâmbi și răspunse râzând:

– Râd de cum ați pus întrebarea. Și aici e nevoie de multă atenție. În afară de acele momente rare în care au crize, ei par a fi oameni normali; dar doar par. Ei nu cunosc ce înseamnă a simți cu suferința celui de lângă ei, nu cunosc bunătatea, dragostea, pocăința, respectul... Văd la ceilalți comportamente bune și le imită, din dorința de a demonstra că sunt normali, astfel încât îi păcălesc pe cei din jur. Doar cei care petrec zi de zi cu ei pot simți diferențele. Și vai, atunci când cei ce stau în preajma lor sunt copii sau soții... Sunt oameni foarte egoiști: nevoile lor sunt întotdeauna primele și cele mai importante; chiar dacă propriul copil plânge de foame, în timp ce își vede tatăl mâncând, el nu va primi nimic din hrană până ce nebunul nu se va satura. În mintea lui, își creează argumente și justificări care, deși bolnave, devin temelia faptelor sale. Iar când aceste raționamente se clatină, atunci apare criza de nebunie. Eu îți spun că sunt mulți cei care își pot ascunde această criză. Acum... spune-mi, cum poate un astfel de om primi mântuirea?

- Cum ai spus... prin schimbarea și vindecarea minții. Ah, Domnul să ne păzească...
- Feng răsă din nou, cu poftă.

- De ce râdeți așa? Îmi pare că gândiți că sunt un naiv...
- Poate, răspunse Feng. Știți ce înseamnă să te păzească Domnul de nebuni?
- Ce credeți?
- Înseamnă să rămâneți singur.
- Nu mă speriați...

– Nu... nu vreau. Singurul lucru care poate ține mintea unui om sănătoasă este sinceritatea căutării lui Dumnezeu. Iar clipa în care El Se lasă descoperit este momentul vindecării depline. Altfel, omul e un nebun. Dar, cum vedeți și dumneavoastră, credincioșii adevărați sunt mai rari decât aurul din Ofir.

Godefroy nu răspunse imediat, ci după câteva clipe:

– Chiar mă forțați să spun lucruri care îmi pot aduce probleme. Spun doar atât: nimic și nimeni nu îmi poate schimba sinceritatea mea cu Dumnezeu. Credința mea. Devotamentul meu față de El. Chiar dacă toată lumea se va prăbuși în cloaca nelegiurii și a nebuniei ei, eu tot Îl voi iubi pe Domnul și îmi voi ține juruințele făcute Lui.

– Ce inimă sinceră ai, răspunse Feng. Tu vei vedea, chiar înainte de clipa morții, Împărăția lui Dumnezeu. Atunci vor cădea de pe ochii tăi solzii întunericului și vei gusta ce bun este Adevărul. Deocamdată, umbli ca Pavel, în râvna pe care o avea când se numea Saul. Fii binecuvântat!

- Nu știu ce insinuați, dar îmi puteți face probleme în drumul acesta...

– Nu vă temeți. Eu sunt trimis aici pentru câteva suflete. Și pentru domnia ta... dar nu sunt acestea momentele în care aveți nevoie de mine. Vă voi mai spune doar atât: la stânga aveți doi lupi, iar unul vă va mușca. Aveți mare grijă. De veți mai avea nevoie de mine, voi fi printre ai lui John. Multă pace inimii dumitale, Duce.

- Pacea să vă însoțească.

Zoria

N-avea mai mult de 12 ani. Așezată pe-un scaun de lemn vechi, cu părul castaniu prins într-o coadă nu prea lungă, cu ochii rotunzi de culoarea frunzelor uscate, urmărea cu privirea fulgii de zăpadă care se izbeau de geamul din holul casei. Din când în când, întindea un deget și-l pune fix pe locul în care ateriza un fulg. Îl sucea dintr-o parte în alta ca și când ar fi vrut să-i oprească lacrimile, așa cum ea își spunea în gând... că fulgii de nea au în ei numai lacrimi înghețate. Uneori se auzea întrebându-i:

De ce-ați picat voi, fulgi de nea, de-acolo de sus, din Ceruri? Care-i drumul vostru? De ce nu pot să vă salvez de la topire?

Încă nu conștientiza faptul că noi, oamenii, nu putem niciodată să oprim ceea ce este dat să treacă. Cine se poate împotrivi trecerii timpului? Cine ar putea să ia un minut dintr-o oră și să-l țină ascuns într-un buzunar doar pentru el? Mai cu seamă, cine-ar putea să țină pentru totdeauna un fulg de omăt întreg?

Zoria nu știa încă toate acestea. Învățase doar să-și aibă grijă de cei doi frați mai mici ca ea după ce, mama ei plecase să stea la masă cu îngerii... Nu pricepea un singur lucru, de ce Dumnezeu ei, cel despre care învățase de la profesorul de religie de la școală că este atât de bun, îi luase mama. De ce tocmai pe-a ei? Ce face Dumnezeu cu o mamă? Erau doar câteva din multele întrebări care-i străpungeau sufletul scoțând la suprafață, pe chipu-i blajin, șuvoaie de lacrimi... Știa că n-are voie să judece pe nimeni. Așa o învățase bunica. *Eh, mamaie, ce ne dă Dumnezeu trebuie să ducem. Fiecare om are crucea lui. Unul o are mai grea, altul mai ușoară. Soarta, bat-o norocul!* mărturisea bunica de câte ori avea ocazia.

Bunicii Zoriei nu mai erau de mult. Plecaseră amândoi în lumea fără de dor, acolo unde norii de porțelan ai zilelor se-mpletesc cu stelele lucitoare ale nopților.

Dobândise experiență și învățase să se descurce singură în casa micuță, de pământ, rămasă moștenire de la bunici. Situată într-un sat cu o întindere îngustă, cu oameni gospodari, căsuța nu se diferenția cu nimic față de celelalte aflate în vecinătatea ei. Ba din contră, ieșea în evidență datorită varului alb ca spuma laptelui, încă neuscat, de pe pereții din exterior.

Pentru că se născuse în zorii unei zile de toamnă, mama ei îi pusese numele de Zoria sau fata zorilor așa cum o striga de cele mai multe ori bunica când trăia.

Zoria se trezea dis de dimineața și, după ce dădea de mâncare găinușelor care cotcodăceau de cum se iveau zorii, își spăla fața cu apă rece de la fântâna din colțul curții. Apoi rupea din pâinea drămuță pe zile și socotea, lângă brânza și ouăle proaspăt scoase din frigider, porțiile pentru frații ei.

După ce-i murise mama, tatăl ei devenise un om ursuz. Mereu tăcut. Refuza să dialogheze cu cei din jur. Părea că-i un om mort purtat fără voia lui în brațele vieții... Nici prea înalt, nici prea scund, c-o privire dusă-n fundul capului, tatăl Zoriei își potrivea șuba, cizmele de cauciuc, și pleca la muncă.

Treceau zile în care Zoria nu-l vedea la față. Pleca la ferma din sat dimineața devreme

și se întorcea noaptea când ei adormeau. Se obișnuise cu tristețea lui, cu felul în care alesese să trăiască. Nu-i reproșa niciodată nimic. Se bucura că-l are și atât. Când viața ne ciopârțește luându-ne un picior, învățăm să trăim cu unul singur prețuindu-l așa cum e...

În dimineața aceea de Ajun, Zoria se trezise altfel. Avea mâinile curbate peste spinarea frăților ei, semn că-i îmbrățișase peste noapte. Chipul nu-i mai era acoperit de plapuma cu care se învelise, așa cum se întâmpla în alți ani. Era prima dată când Zoria nu mai plângea. Era prima dată când înțelesese că oricâte lacrimi ar vărsa, mama ei nu mai vine. Se încurajase cu faptul că-i acolo în cer, un înger, și-o privește în orice clipă.

Adeseori, când nu se afla nimeni prin preajmă, îi arăta mamei hăinuțele și încălțările noi pe care le păstra pentru școală. Nu i se plângea niciodată. Nu voia s-o întristeze pe mămica ei ale cărei mâini i le simțea uneori trecând peste obrăjorii rumeni, pesemne de prea mult dor...

– Măine-i al cincilea Crăciun fără tine... rosti încet Zoria, atât de încet încât să nu poată fi auzită de nimeni.

– Gata, sunt mare, nu mai plâng! Am promis!

– Mi-e dor de tine, mămico!

– Mă auzi? își striga Zoria în suflet căutând parcă în orice colț al casei un semn că mama ei o aude și-o vede...

Când cineva drag pleacă dintre noi să numere stele, rămânem betegi în suflet. Rămânem ciungi, iar dorul capătă picioare de plumb și zâmbet întors...

Îmbrăcată cu o geacă vișinie, dublată cu puf de gâscă, și încălțată cu cizmulite roșii de cauciuc, își sărută ușor frății pe frunte și, fără să mai stea pe gânduri, ieși repede pe ușă ca să nu-i trezească. Nu-l mai anunțase pe tatăl ei care dormea în camera alăturată. Cu mărunțișul strâns de-a lungul timpului din restul care-i rămăsese după aprovizionarea cu alimente, intră într-un magazin mare de jucării de unde cumpără două mașinuțe de plastic, o păpușă roză de cârpă cu păr din ațe și un pachet de cărți de joc. Ceru vânzătoarei să i le împacheteze separat, pe fiecare, într-o folie aurie, deasupra căreia să-i atașeze și-o felicitare cu Moș Crăciun.

Ajunsa acasă, Zoria le ascunse degrabă sub brăduțul artificial, împodobit, fără ca să fie văzută de nimeni așteptând să-și surprindă tatăl și frații a doua zi.

Dimineața zilei de Crăciun sosise. Gerul încondeia stelute pe geamurile caselor, focul pâlpâia în sobă, iar la streșină șuiera încet Crivățul iernii. Omătul, nu prea gros, așternut pe ulițele întinse, bucura privirile copiilor.

– Tată, Matei, Luca, haideți! A venit Moș Crăciun! striga Zoria trezindu-și frății curioși de-acum să-și descopere cadourile strălucitoare de sub brad.

În jurul bradului stăteau întinse bucăți rupte din folia care îmbrăcase nu de mult darurile.

– Zoria, ce-i asta, întreabă Luca întinzându-i felicitarea. Eu nu știu să citesc. Am doar 5 ani.

– Nici eu, că am aproape 7, interveni Matei oferindu-i și felicitarea lui.

– Hey, dar Moș Crăciun trebuia să știe că noi n-am învățat să citim..., se auzi Luca strigând de lângă brăduțul a cărei instalație licărea încontinuu.

Zoria luă felicitările celor doi frați și cu voce tare începu să citească:

faptul că vă bat atât de tare în piept înseamnă că sunt întotdeauna lângă voi. Vă iubesc!

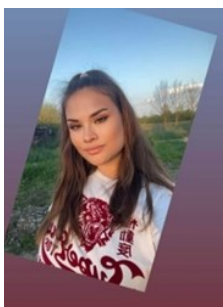
Semnat: Mama. Același mesaj era scris și pe-a ei.

Cu mâna tremurând, o desfăcu și pe cea a tatălui în care era scris cu litere rotunde și mari: *viața e ca un joc de cărți, depinde doar de tine ce alegi să fii: un om jucat sau un jucător! Te rog să fii cel mai bun jucător!*

Deodată fețele celor patru se umpluseră de lacrimi, iar inimile zvâcneau de dor amestecat c-o bucurie imensă.

În ziua aceea, în care totul devenise magic, de pe sania cerului coborâse în sufletele lor, după mulți ani, *Crăciunul*.

Mălina Rianna Iancu

Trei oglinzi de viață (trilogie scurtă de proză realistă)

Autobuzul de ora 7:45

(despre singurătate, rutină și întâlniri întâmplătoare)

Autobuzul de ora 7:45 era mereu plin. Aceleași fețe, aceleași priviri pierdute între geamuri aburite și căști în urechi. Andrei urca de fiecare dată la a treia stație, cu geaca lui uzată și geanta veche de piele, moștenire de la tatăl său. Lucrase la o firmă de logistică de vreo zece ani și nimic nu se schimbase. Nici în el, nici în oraș.

Într-o marți ploioasă, s-a așezat lângă o femeie pe care n-o mai văzuse. Avea o carte în mână – „Marele Gatsby”. A zâmbit scurt, recunoscând coperta.

– O citești prima oară? a întrebat, mai mult din reflex.

Femeia a ridicat ochii. – A doua. Prima dată am fost prea grăbită ca să o înțeleg.

Au tăcut. Apoi, ea a închis cartea și s-a uitat pe geam.

– Ți dai seama că în fiecare zi ne urcăm aici, aceiași oameni, și nu știm nimic unii despre alții?

– Poate e mai bine așa, a zis el. E mai ușor să treci prin viață fără poveștile altora.

– Sau mai pustiu, a zis ea, și s-a ridicat la următoarea stație.

În ziua următoare, Andrei a urcat iar. A privit banca de lângă geam – goală. Trei zile la rând. A patra zi, locul era ocupat de un bătrân cu baston.

După o săptămână, în buzunarul de la geacă a găsit un bilet mic, mototolit:

„Uneori, cea mai scurtă călătorie schimbă cel mai lung drum. 7:45 – nu uita.”

A zâmbit. Și, pentru prima dată după ani, a decis să coboare cu o stație mai devreme. Doar ca să vadă ce se întâmplă.

Ferestrele Linei

(despre îmbătrânire, vecinătate și tăcerea dintre generații)

Lina locuia la etajul trei, în blocul cel vechi de la marginea parcului. De zece ani, de când îi murise soțul, singurul ei obicei era să șteargă geamurile. O făcea cu mîgălă, de parcă fiecare strop ar fi fost o zi trecută.

De la fereastra ei se vedeau două lucruri: un copac bătrân și o bancă pe care stăteau, zilnic, tinerii din bloc. Râdeau, fumau, ascultau muzică tare. La început, o enervau. Apoi, fără să-și dea seama, a început să-i aștepte.

Într-o seară, un băiat s-a urcat pe pervazul de sub fereastra ei, ca să-și recupereze mingea. A privit-o rușinat:

– Scuze, doamnă... n-am vrut să vă deranjez.

Lina a zâmbit pentru prima dată după mult timp.

– Nu m-ai deranjat. Oricum, n-aveam pe cine certa.

Din seara aceea, băiatul – Mihai – îi aducea din când în când flori. Uneori, doar

câteva margarete din parc. Ea îi dădea mereu o prăjitură sau un măr.

Când s-a mutat, după un an, Lina a simțit un gol în fața geamului. Nimeni nu mai râdea jos. Nici banca nu mai scârțâia.

Într-o dimineață de primăvară, cineva a sunat la ușă. Pe preș era o cutie mică, cu un bilețel:

„Pentru doamna cu cele mai curate ferestre din lume. De la un prieten.”

Înăuntru – o pernuță brodată, cu un copac și o bancă. Lina a plâns, dar a lăsat fereastra deschisă. Poate că râsul ăla tânăr s-o mai întoarce vreodată.

Biletul de tren

(despre alegeri, curaj și o plecare amânată)

Maria își cumpărase biletul de tren de trei ori. De fiecare dată, îl rupea înainte să plece. Trenul acela mergea spre Cluj, unde ar fi trebuit să înceapă un nou job, o viață nouă, departe de orașul mic unde toată lumea știa totul.

Avea treizeci și unu de ani și o rutină care o ținea locului: serviciu la contabilitate, cumpărături, aceeași cafea amară în fața geamului.

Într-o joi, când ploua mărunț, a mers din nou la gară. Casiera o cunoștea deja.

– Tot Cluj? a întrebat cu un zâmbet ironic.

– Tot, a zis Maria. Poate de data asta chiar plec.

Pe peron, trenul a sosit, șuierând lung. Un copil a alergat spre ea, scăpând o jucărie. I-a ridicat-o, și în timp ce i-o întindea, a simțit un miros de vopsea proaspătă și de început.

– Mergi departe? a întrebat mama copilului.

Maria s-a uitat spre vagon, apoi înapoi spre cer.

– Nu știu. Poate doar unde nu m-am mai mințit până acum.

A urcat. Trenul s-a pus în mișcare.

La geamul ei s-au prelins lacrimile cerului și, printre ele, o clipă limpede: peronul se depărta, iar în locul fricii rămânea liniștea.

Biletul era întreg. Pentru prima oară.

Ferestre spre curtea din spate

(proză realistă)

Blocul miroase mereu a mâncare gătită și a detergent ieftin. În fiecare dimineață, când cobor scările, aud ecoul pașilor mei amestecându-se cu radioul doamnei Dobre de la etajul doi. Ea ascultă știrile, dar niciodată nu le înțelege pe deplin. Îmi spune uneori, când ne întâlnim la cutiile poștale, că lumea s-a stricat. Eu îi zâmbesc, deși nici eu nu mai sunt sigură ce înseamnă „s-a stricat”.

De la fereastra bucătăriei mele se vede curtea din spate – un colț mic de pământ cu un vișin bătrân și o bancă de ciment pe care, seara, se adună copiii din bloc. Strigă, râd, își spun povești inventate, apoi tac brusc când cineva aprinde lumina la etajul trei. Lumina aceea, cred, le amintește că viața are și reguli.

Lucrez de acasă, traduc texte tehnice pentru o firmă care nu-mi știe chipul. În pauze, privesc curtea. Uneori, un bătrân în trening albastru își plimbă câinele orb. Alteori, o femeie tânără, cu un copil în brațe, se oprește să respire. Totul pare suspendat între tăcere și oboseală.

Într-o după-amiază, când am coborât să duc gunoiul, am văzut o fată pe bancă. Nu o mai văzusem până atunci. Citea un caiet negru și plângea fără zgomot. M-am apropiat instinctiv, dar m-am oprit. Era un plâns curat, aproape frumos. Nu voiam să-l tulbur.

A doua zi, banca era goală. Pe ciment rămăsese o frunză de vișin lipită de lacrimile serii. De atunci, de câte ori privesc curtea, mi se pare că viața se scrie mereu acolo, între o fereastră și o bancă – iar eu doar traduc, din tăcere în cuvinte, tot ce se petrece în jurul meu.

Camera albastră (proză psihologică)

Camera aceea nu a existat niciodată în planurile casei, dar eu știu că este acolo. Îi simt răceala prin pereți. Uneori, noaptea, se aud pași dinăuntru – pașii mei, cred, dintr-un alt timp.

Psihologul îmi spune că e o formă de proiecție. Că am construit o „cameră albastră” în mintea mea, ca să ascund ceea ce nu pot suporta. Dar el nu știe cum miroase aerul de acolo: a cerneală uscată și a vis rupt.

Totul a început după accidentul mamei. Într-o noapte de iarnă, când încă ninge peste trotuare, ea a plecat să cumpere pâine. A traversat strada pe verde, dar cineva grăbit a crezut că timpul îi aparține. Au spus că a murit pe loc. Eu am rămas cu ecoul ușii trântite în spatele ei.

După înmormântare, am început să desenez. Mereu aceeași încăpere: o cameră albastră, cu o fereastră care nu se deschide și un scaun de lemn în mijloc. Pe scaun, o umbră. Nu știu dacă sunt eu, dar știu că mă privește.

Într-o zi, am intrat. A fost simplu – doar am închis ochii. M-am trezit pe scaun. Pereții respirau. Pe podea era o lumină lichidă, iar din tavan curgea o voce care semăna cu a mamei. Mi-a spus doar atât: „Nu-ți fie teamă să ieși.”

De atunci, trăiesc între două spații. Când lumea devine prea dură, fug în camera albastră. Când realitatea apasă, ies. Nu mai știu care dintre ele e adevărată. Poate nici nu contează. Poate că toți avem o cameră albastră undeva, și tot ce putem face este să învățăm când să închidem ușa.

Orașul care a uitat să doarmă (proză fantastică)

Într-o noapte, orașul a decis să nu mai doarmă. Nu a fost o revoltă, nici o minune. Pur și simplu, la miezul nopții, luminile au refuzat să se stingă.

La început, oamenii au crezut că e o problemă tehnică. Electricienii au verificat transformatoarele, dar totul funcționa perfect. Chiar și becurile ardeau mai tare, de parcă cineva le hrănea din interior cu o altă lumină.

După câteva zile, au început să se întâmple lucruri ciudate. Cei care încercau să doarmă simțeau că sunt trași înapoi, ca și cum aerul ar fi avut mâini. Copiii născuți în săptămâna aceea aveau ochii complet argintii. Iar pisicile – singurele care păreau să înțeleagă – se strâneau noaptea în cercuri mute, privind spre cer.

Eu locuiam într-un apartament mic, la etajul nouă. De pe balcon, orașul părea o inimă uriașă care nu mai știe să bată în ritm. Mă fascinase lumina aceea continuă, până în clipa în care am văzut umbra mea mișcându-se înaintea mea.

M-am apropiat de perete. Umbra a rămas nemișcată o secundă, apoi a făcut un pas înapoi, ca și cum ar fi vrut să mă evite. În clipa aceea, am înțeles: orașul nu dormea pentru că visele noastre se treziseră.

De atunci, umbra mea trăiește separat. O văd uneori, la colț de stradă, așteptând tramvaiul. Nu o mai chem înapoi. Poate că fiecare dintre noi are o umbră care visează altceva – iar într-o noapte, când lumea adoarme prea adânc, ele se ridică și pleacă să trăiască în locul nostru.

Izabela Bălălaşu

Sub steaua Văcăreștilor Începuturile liricii românești la Târgoviște

În istoria literaturii române, puține familii au avut o influență atât de vizibilă și de profundă precum familia Văcăreștilor. Născuți și formați într-un spațiu cu rezonanțe istorice puternice – Târgoviștea, veche capitală a Țării Românești și centru de cultură și spiritualitate – Văcăreștii au marcat începuturile poeziei române moderne prin sensibilitatea lor artistică, prin preocuparea pentru frumusețea limbii și prin conștiința identității naționale. Ei reprezintă prima veritabilă dinastie literară din cultura noastră, dovadă că poezia nu a fost pentru ei doar o preocupare individuală, ci o tradiție de familie, o moștenire de cultivat și de transmis.

Ceea ce unește însă creația tuturor acestor poeți nu este doar legătura de sânge, ci și conștiința unei misiuni. Versurile testamentare ale lui Ienăchiță – „Urmașilor mei Văcărești,/ Las vouă moștenire/ Creșterea limbei românești/ Ș-a patriei cinstire” – nu sunt simple declarații, ci un adevărat program cultural. În ele se simte, încă de la sfârșitul secolului al XVIII-lea, dorința de a ridica limba română la nivelul de vehicul artistic și de afirmare a identității naționale.

De aceea, familia Văcăreștilor nu poate fi privită doar ca un episod izolat în istoria literaturii, ci ca începutul unui fenomen amplu: transformarea poeziei române într-un spațiu al modernității și al universalității. Iar faptul că această familie s-a ridicat chiar din Târgoviște, oraș cu adânci rădăcini istorice și culturale, arată cum tradiția locală a contribuit direct la formarea patrimoniului literar național.

Astfel, atunci când discutăm despre poezia premodernă de la Târgoviște, este firesc să începem cu Văcăreștii, care au deschis drumul și au lăsat în urmă nu doar opere literare, ci și un spirit, un ideal, o viziune asupra literaturii române.

Figura cea mai impunătoare și în același timp întemeietoare a dinastiei literare a Văcăreștilor este Ienăchiță Văcărescu (1740–1796). Boier cultivat, cu o vastă formație intelectuală, Ienăchiță a fost nu doar poet, ci și diplomat, cărturar și unul dintre primii care au înțeles necesitatea fixării limbii române literare. Activitatea sa cuprinde domenii variate, de la poezie la gramatică, de la traduceri la misiuni diplomatice, ceea ce arată complexitatea personalității sale.

Importanța lui Ienăchiță pentru literatura română este dată în primul rând de apariția lucrării „Observații sau băgări de seamă asupra regulilor și orânduieilor gramaticii românești”, tipărită în 1787. Aceasta este prima gramatică românească, un gest cultural fundamental prin care limba devine conștientă de sine și capătă un instrument de normare. Prin acest act, Văcărescu se înscrie în rândul marilor spirite iluministe, preocupate de educație, de dezvoltarea culturii naționale și de întărirea conștiinței identitare. Acesta crede cu adevărat în datoria unui popor față de limba pe care o vorbește.

Ienăchiță Văcărescu are conștiința dificultății de a scrie, ducând o luptă cu stângăciile limbii și trecând printr-o criză specifică tuturor marilor talente, întâlnită de altfel și la scriitori contemporani, precum Eminescu și Maiorescu. Cu toate acestea, Văcărescu consideră că îi lipsește instrumentul care să exprime nehotărârea sa, conștiința

scrisului începând la acesta printr-o conștiință a impreciziei limbajului poetic: „Muză, putere dă, mă rog, la graiurile mele/ Zi-mi cum să-ncep ‘n ce fel s-arăt gândirea mea prin ele?”, subliniind faptul că acum, speranțele poetului sunt legate strict de gramatică, care ne învață pe toți în ce fel se poate face orice lucru fără a greși. La Ienăchiță Văcărescu, invocarea muzei din versurile precedente ascunde o adevărată neliniște în fața foilor albe. De asemenea, versul „Cum să-ncep?” reprezintă marea interogație a operei sale.

Pe lângă activitatea filologică, Ienăchiță Văcărescu rămâne în memoria literaturii noastre ca poet al dragostei. Versurile sale, deși încă simple și influențate de modelele orientale, marchează începutul unei sensibilități lirice autentice. Poezia sa este caldă, uneori naivă, dar pătrunsă de sinceritate și de o prospețime care o deosebește de literatura rigidă și convențională de până atunci. În ele se simte vibrația unui suflet care încearcă să transpună emoțiile personale într-o formă literară.

Unele dintre cele mai cunoscute versuri ale sale sunt, cu siguranță, reprezentate de celebrul lui testament (atât politic, cât și cultural): „Urmașilor mei Văcărești/Las vouă moștenire:/Creșterea limbei românești/Ș-a patriei cinstire”. Astfel, cea dintâi datorie a omului este cea față de limba vorbită. Poetul considera că „geniul patriei se manifestă mai întâi de toate în limba națională”, gândindu-se că o literatură nu poate fi formată fără o limbă capabilă să exprime în forme corect gramaticale gândirea, imaginația poetului, prin intermediul operelor sale.

Poezia lirică propriu-zisă, adică cea erotică, dezvăluie o sensibilitate crepusculară. Acesta nu mai dă dovadă de disperarea de a nu ști cum să înceapă, interogația devenind o subtilitate a stilului, care are rolul de a pune în lumină o pasiune ajunsă în grad maxim, dar incapabilă să se exprime din cauza propriilor forțe.

Ienăchiță dezvăluie, cu precădere, iubirea și mai puțin femeia individualizată moral și corporal, folosind elemente precum: boala fără leac, durerea insuportabilă și invocarea morții ce pune capăt suferinței. Pentru acesta, dragostea este fie o floare, fie „un pușor canar care sfâșie o inimă înlănțuită, fie o turtura sinucigașă, isterizată de singurătate”. De exemplu, în „Amărâtă turtura” există mai multă mișcare lirică și, implicit, elemente precum: flori, pădure verde, vânător și apă rece, cu care poezia însă nu are contact direct, ci prin intermediul unei fabule. Totuși, când poetul „atacă” tema pe față, în versurile: „Dar cu om de-naltă fire/ Decât ea mai cu simțire/ Cum poate să-mi fie bine?!/ Oh, amar și vai de mine!”, el recurge la o lamentație, interjecția „Oh” de la urmă reprezentând un dublu refuz: de a asuma durerea și de a își asuma motivul pentru care aceasta este prezentă, exprimându-se în versuri prin evitare.

Astfel, complexul Ienăchiță Văcărescu are un dublu registru. În cea mai „prefăcută” interjecție a sa din versul „Oh, amar și vai de mine!”, reiese și suspinul unui om la începutul unui drum, iar complexul părintelui fondator este cu mult mai puternic și mai autentic în opera sa, spre deosebire de cel erotic, care are mai multe convenții. Eugen Simion îl numea, pe drept cuvânt, „cel care a luminat dimineța poeziei românești”, deoarece prin el se deschide un drum nou, mai aproape de sensibilitatea artistică și de aspirațiile naționale.

Alecu Văcărescu, primul fiu al lui Ienăchiță, născut în jurul anului 1769, duce mai departe moștenirea literară a tatălui său, însă nu mai are complexul limbajului pe care ar trebui să îl folosească, servind drept dovadă versurile din operele sale, care nu conțin gânduri și neliniști față de imperfecțiunile expresiilor pe care le folosește.

Potrivit criticului George Călinescu, V. Popp declara că „pizma fanarioticească l-au dărăpănat”. Alecu scria fără a ezita și, potrivit primului său biograf și critic, Nicolae, sub presiunea fricii și a iubirii, operele sale reușind să diminueze rezistența femeilor.

Poeziile sale sunt influențate de culturi occidentale, scriind chiar și unele strofe grecești, fiind numit de același V. Popp drept „nemuritorul acela Ovidie al românilor”. Însă, poeziile sunt „cântece de lume, în acrostihuri, compuse unele pentru o Lucsandra”, precum următoarele versuri: „Dă lacrimi vărs pâraie/ Cu groaznică văpaie,/ Și sufletul îmi iese/ Dă ohtături adese!...”/ Mă arz peste măsură!/ Slăbesc fără căldură!/ Sunt bolnav în picere,/ Și

mor făcând tăcere.”/ Când nu te văz am chinuri,/ Și când te văd, leșinuri...”, care arată o adevărată perversitate a durerii în dragoste, aceste jurăminte fiind, în final, false. Dacă privim versurile, observăm ca acestea se aseamănă, fără a exista o schimbare semnificativă în ton sau imagine, dezvăluind faptul că poetul are ca muză femeia, în general, și iubirea la cele mai înalte culmi care pot exista, forma crizei manifestate evoluând de la senzația de chin la leșin, de la voluptatea durerii, la pierderea propriei conștiințe.

Versurile „Oglinda când ți-ar arăta/ Întreaga frumusețea ta,/ Atunci și tu, ca mine,/ Te-ai închina la tine.” subliniază oglinda ca naștere a obiectului erotic, Alecu dezvăluind, conform criticului Eugen Simion, că femeia „este o divinitate făcută, iar nu născută”, putând apărea prin pasiunea îndrăgostitului. Astfel, Alecu Văcărescu arată față de Eros, ceea ce poezii religioși arată față de Dumnezeu: o fidelitate nemărginită de alte idei, sugerând ideea că iubirea, precum Creatorul, există atâta timp cât există credința robilor.

O altă strofă care aparține lui Alecu, și anume „Cum să-ntoarce după soare/ Pururea această floare./ Așa inima din mine/ În veci umblă după tine.”, a fost cusută pe o „gevreă”, denumită în zilele noastre „batistă”, pe care era brodată de bună seamă și floarea la care face referire, Floarea-soarelui. În aceste versuri, poetul își exprimă dragostea față de iubita sa, dezvăluindu-i că sentimentele sale de amor sunt puternice și îl determină să o urmărească cu privirea peste tot.

Deși este considerat astăzi ca fiind cel mai talentat dintre Văcărești, cele mai multe poezii de-ale sale s-au pierdut în timp, din cauză că acesta le-a păstrat într-o „condicuță”, pentru că se considera poet doar pentru sine. Sfârșește spectaculos, în jurul anului 1799, la aproximativ 30 de ani.

Nicolae, al doilea fiu al lui Ienăchiță Văcărescu, a folosit și el moștenirea literară a familiei, precum interjecțiile „oh” și „ah”, însă, cu toate acestea, nu mai este captivul iubirii necondiționate, ci este mai realist, fără să mai vadă suferința ca fiind dulce („amărâțul trai”). Nu improvizează ca fratele său, Alecu și nu are nici rafinamentul poetului Ienăchiță. Acesta duce o viață retrasă, fără să îi facă plăcere luxul și petrecerile, din această cauză, muștrându-l adesea pe Iancu.

Versurile sale nu au cursivitate și sunt cu adevărat lipsite de erotism. Nu a trăit foarte mult, fiind născut în 1784 și decedat în 1825, iar poeziile sale sunt în număr de opt, iar conform criticului Eugen Simion, „a căuta în ele un proiect spiritual, un peisaj este o exagerare”. Însă, cu toate acestea, din opera sa reiese dorința de tihnă a îndrăgostitului, care dorește să evadeze din starea de boală (“să fiu în odihnă”), adevărata sa fericire constituind-o liniștea („să am liniște”), cerând blândețe, care, conform credinței sale, este „starea ideală a iubirii”, un exemplu relevant fiind versurile: „În noian de întristare, când s-o afla cineva,/ Cum să-și mai afle scăpare, când și dragostea nu va,/ Dragoste, fii milostivă, la amara starea mea,/ Lasă, nu mai sta-npotrivă și blândețea iar ți-o ia”.

Nicolae Văcărescu aspiră la intrarea în normalitate, iar când își iese din fire, se vaită biblic: „Amărâțul al meu trai/ Iad îmi pare, iar nu rai!”, dorindu-și fericirea trăind fără necazuri și petreceri luxuriante.

Din poeziile sale se înțelege că frica lui cea mai mare, potrivit lui E. Simion, în opera „Dimineața poezilor”, este “să nu crape sau, dacă crapă, să nu crape în zadar”. El se gândește mai bine la moarte, decât să trăiască cu sentimentul de insecuritate („când de nădejde dă leac nu se simte”), iar „să se rupă, deci, așa, poate astfel sufletul va găsi, în moarte, odihna râvnită”.

De asemenea, poetul susține că existența unui om fără iubire nu are rost, un exemplu relevant fiind următoarele versuri: “A trăi fără-a iubi/ Mă mir ce trai o mai fi!/ A iubi fără-a simți/ Mă mir ce dragoste-o fi!...”. El introduce în poezia Văcăreștilor austeritatea, punând ca „prag” ordinea firească în calea plăcerilor, iar figura sa lirică este reprezentată de retragere. Nicolae Văcărescu, așa cum spune tot criticul E. Simion, „plânge, adevărat, cu inima înfrântă, dar nu are totdeauna duhul slobod”.

Iancu Văcărescu este al patrulea poet al familiei, însă reprezintă omul altui veac și anume al începutului secolului al XIX-lea, poetul având o sensibilitate sincritică, confuză și

psihologia unui poet profesionist. Este ironic, sigur pe ceea ce scrie și „atacă” toate formele lirice existente, fără să aibă îndoieli în ceea ce privește citirea firii: „Orice glas mie-mi vorbește,/ Orice ton eu înțeleg”. Astfel, odată cu acesta dispar ezitarea lui Ienăchiță, dar și neștiința pe jumătate adevărată din poeziile lui Alecu, Iancu diferențiindu-se prin încrederea lui în a vedea și a auzi totul. Actul de a scrie trece pe primul loc, iar consultarea muzelor constituie o formă obligatorie, un exemplu fiind versurile: „Muzele, ce-mi sunt dragi foarte,/ Aveau ceasul hotărât/ Când cu cei carii n-au moarte/ M-întâlneau numaidecât”. Versurile sale nu mai sunt făcute la întâmplare, sub presiunea unor circumstanțe diverse, nu mai sunt, de asemenea, notate prin condici, ci Iancu publică mai multe culegeri de poeme, devenind autor și fiind laudat, o generație întreagă recitându-i versurile. Potrivit lui E. Simion, poezia, fiind pentru Iancu, „o formă de comunicare cu o sferă largă de cuprindere: de la amor la politică”.

În „Primăvara amorului”, poetul spune că „La simțirile-nălțate/ Al meu glas e neajuns.”, înțelegându-se ușor că acestea conțin o figură de stil. El convoacă adesea zei cunoscuți, precum Neptun, Minerva, Baccu, iar pentru a își susține tema, se folosește de anumite simboluri culturale bine cunoscute în literatură. El introduce deseori mitologia și istoria, pentru a reuși să exprime tema Amourului atotputernic în lume.

Discursul său rămâne, în principiu, didactic, folosind instrumente precum: reflecțiunea morală, comparația amănunțită, evocarea și descrierea, care erau utilizate și în vechea poezie. Metaforele folosite sunt rare și neconvenționale, exemple fiind „steaua simțirei” și „viața firei”, această figură de stil stabilind, în general, noi legături, imposibile de creat pe altă cale, putând să zdruncine logica și să impună o nouă „lege” sau ordine în univers: aceea a imaginației poetului. Spre deosebire de alte figuri de stil, care ne confirmă din nou ceea ce este real, tangibil, metafora, fără exagerare, constituie o nouă vârstă a liricii, introducând-o în noi lumi.

Astfel, Iancu Văcărescu este un poet al juxtapunerii, fără putință să creeze o nouă sinteză, iar tradiționalul „ohtat”, moștenirea familiei, devine aici „un grămădit ohtat” (călătoria): „Înfocate scoț suspinuri/ Tot în valuri, tot în chinuri,/ Ce fac, mă primejduiesc”, suspinurile din versurile precedente fiind reprezentate, în egală măsură, de nădejde și nemulțumire.

În poezia erotică, Iancu Văcărescu duce mai departe moștenirea familiei, considerând că dragostea este „un magnet dulce”, un „foc greu” ce se abate asupra pieptului, iar simbolul jelaniei în iubire acum este filomela, iar cadrul nocturn în care ea se desfășoară este crângul. De asemenea, apare și plăcerea în suferință: „Ș-îmi place ceasul de chin,/ Voi pururea să suspin”. Totodată, poetul se arată sceptic în ceea ce privește idealizarea femeii, așa cum putem observa în versurile: „Din multe pătimi eu am știință,/ Ș-aș zice multe de-a lor ființă,/ Dar e un lucru ce treaba strică!/ De femei, frate-ți spun drept, mi-e frică!”.

Iancu Văcărescu are, în fond, un discurs care constă într-o suprapunere de discursuri, dintre care unele foarte vechi. Sensibilitatea lirică pe care o are este nouă și se află într-o fază de alianță cu cele de dinainte. Astfel, el „nu este un poet al rupturii, ci al coexistenței”.

În concluzie, familia Văcăreștilor a lăsat o moștenire literară de necontestat, marcând începuturile poeziei române moderne printr-o continuitate de generații. De la Ienăchiță, întemeietor de gramatică și cultivator al expresiei lirice în limba română, la Alecu și Nicolae, care au adus rafinament și sensibilitate elegiacă, până la Iancu, poet matur și conștient de rolul său cultural, linia Văcăreștilor reprezintă o adevărată punte între tradiția veche și deschiderea spre literatura pașoptistă.

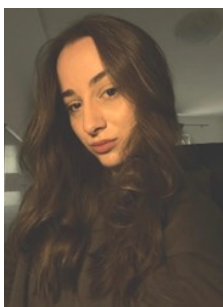
Moștenirea lor nu constă doar în frumusețea versurilor, ci mai ales în spiritul de a cultiva limba și literatura română, oferind modele și inspirație generațiilor următoare. Prin diversitatea tematică, prin cultivarea poeziei de dragoste, a reflecției morale și a sentimentului patriotic, Văcăreștii au rămas un simbol al nobleței și al dăruirii pentru cultura națională.

Bibliografie

Călinescu, George – Istoria literaturii române de la origini până în prezent, Editura Minerva, București, 1982

Simion, Eugen – Dimineața poezilor, Editura Cartea Românească, București, 1980.

Alexandra Vulpeanu

O seară târzie

Per aspera ad astra

Se lăsase frigul. Zăceam pe covorul din sufragerie. Uneori mă mai atinge o rază de soare, ușor, parcă duios. Îmi trăsesem genunchii la bărbie, pentru că mă durea tare, din măduva oaselor până în piele. Eram atât de obosită de existență, dar și de speranță... ce rămânea doar speranță. Stăteam amorțită și terifiată în fața unei fete micuțe ce plângea. Cum să o ating? Cum să o îmbrățișez? Când ea nu mai e aici, când nu sunt capabilă să o văd. Mă simt ca o străină în fața propriului eu. Mă simt dezbrăcată de propriile aparențe, de propriile închipuiri despre mine. Nu mă simt aici, în cameră, în seara asta târzie, dar pentru o secundă simt că pot pipăi timpul și nu-mi mai scapă printre degete. Secunda în care îmi aud propria respirație și bătaie a inimii, cea în care simt vântul printre firele de păr.

Trăim cu adevărat prezentul în momente de intensitate, când chiar atunci ne gândim că ne va fi dor de acel moment. Și chiar acum simt dor, dor de clipa asta în care m-am atins, poate prin adierea de vânt sau poate prin sunetul bătăii inimii. Rareori trăim, mai mereu supraviețuim. Dar adesea suntem prinși de picioare de trecut și trași de mâini de un viitor ce parcă nu se mai întâmplă.

*

Mă găsesc pe mine într-o zi normală, trăind în gânduri despre ce a fost și n-are să mai fie, sfârșind cu „poate o să fie”. Și ce e între? O clipă, o secundă sau o respirație pe care nu o pot simți. Dar acum... acum îmi ating inima cu propriile degete și se simte înfiorător de paradoxal cum aceeași inimă care menține continuu viața din mine e lipsită de viață mai mereu, atât de lipsită de intensitatea clipei, de fior. Și vântul pe care-l simt îmi trezește fiorul clipei din trecut și, ah... iar mă agăț de ce a fost și iar uit că acum e!

Cer un moment celei care urla în capul meu, un moment de liniște în care să pot răsufla. Un gând că poate în acest moment aș putea respira puțin, să mă adun de pe jos, să îmi las sufletul liber, poate să zbor fără să mă prăbușesc. Și o văd pe ea. Oh, micuța, cu părul negru, împletit într-o codiță la spate, cu un pulover roșu și gulerul cămășii albe. Stă în primul rând și privește spre geam. Atât de pierdută pare. Și aș striga-o atât de tare încât să o fac să se trezească din amărăciunea ei, dar e pierdută, iar urlatul meu e mut acum.

Se ridică ușor, parcă stângaci, își strânge lucrurile, își ia geanta și pleacă. Pare atât de prinsă, poate în moment, mai cu seamă prinsă în propriul gând. Mititica, cine a făcut-o om

mare atât de mică? Poate vremea, adică vremurile... sau poate oamenii... da, oamenii, atât de cruzi uneori. Merge pe marginea străzii grăbită, iese de pe bulevard și intră pe o stradă mai mică. Are capul parcă plecat, părul i s-a desprins, iar acum e apucat firav de vânt.

*

Dimineața de după arată ca fiecare dimineață și totuși... ceasul sună pe noptieră, micul dejun o aștepta pe masă, peria de dinți în pahar, iar geanta a rămas aruncată la ușă. Geamul a rămas deschis și se aud claxoanele ca în fiecare dimineață, draperiile sunt trase și totuși o rază își face loc printre ele. Ceasul sună iar, se aude o voce, dar nu e a ei. E de pe stradă? Poate. Sigur e a unei fete ce se grăbește spre școală, dar nu a ei... Pe birou, ultimele lecții, și bijuteriile aruncate în grabă, tricoul călcat ce o aștepta pe scaun. Pătura e strânsă într-un colț, nu a apucat să fie desfăcută. Dimineața de după e rece, chiar dacă afară e încă vară. Totul e acolo și totuși pe ea nu o găsesc.

Dimineața de dinainte era călduroasă. A amânat alarma de câteva ori și s-a trezit speriată, a mers la baie și s-a spălat pe față, a început să se spele pe dinți și în același timp a mers să-și facă o cafea. S-a întors la baie și îi venea să plângă, dar și-a clătit fața. Grăbită și alarmată, trage pe ea cămașa albă și un pulover roșu, acel pulover roșu primit cadou de Crăciun. Se încălță și brusc e deja în autobuz spre facultate. Acum respiră și privește alarmată pe geam. afară plouă torențial. O liniște sau agita? Aș vrea să știu dacă picăturile de ploaie îi mângâie pielea sau poate că i-o torturează...

Și între cele două dimineți e vama dintre ce a fost și nu va fi. E un tremur sau suspin, urmate de un urlet puternic. Între cele două dimineți o găsesc spulberată pe stradă de o mașină neagră. Mă uit la ea... e ghemuită pe liniile albe. Aș merge să o ajut, să o iau în brațe și să o ridic, dar sunt blocată în propriul ei gând. Iar acum, acum e înconștientă și nu mă poate atinge. Părul îi e întins pe asfaltul ud, sângele îi cutreieră corpul ușor, parcă cu ezitare. Oamenii se alarmează și o zdruncină puternic, dar ea... ea nu e. Unde e ea acum?

Pe ulița din curtea bunicilor e soare, salcia pletoasă ține puțină umbră, sub care mă cuibăresc și citesc *Enigma Otiliei*. Pare-mi-se interesantă pe alocuri. La noi pe stradă nu trec mașini, e mereu liniște. Bunica gătește tocăniță și bunicul ascute coasa. După-amiaza mergem în țarină să copilim roșiile și castraveții. Bunica mă strigă, cred că e gata masa. Alerg ușor pe sub vie și gust câteva boabe de struguri. Mă așez pe scăunelul mic din lemn pe care bunicul l-a făcut pentru mine. La masa rotundă eram noi trei și doi căței. Ah, era să uit! Mai venea uneori și pisica din vecini, pe care bunica o gonea de fiecare dată. După ce mâncăm, rămân puțin mai mult acolo, pe scăunel, bătută de soare.

Sunt în curtea școlii, lângă terenul de sport, băieții joacă fotbal și noi, fetele, stăm la umbra unui zarzăr. Noi nu ne putem juca, căci avem fustițe. Așa era uniforma noastră: cu fustiță și vestă albastră în carouri. Aveam pe dedesubt cămașa albă și cravata roșie, în picioare pantofiori negri, lăcuiți. Eu și Mădălina aveam părul împletit în codițe, bunicile noastre mereu ne împleteau. Atunci ne făceam brățări din elastice colorate, dar alteori vorbeam despre băieți și cum o să ne căsătorim și o să avem copii și neapărat o să avem casele una lângă alta, ca acum.

*

La finalul orei, mă ridic și mă trezesc alergată de el, băiatul care îmi place. Râsul meu răsună în toată curtea, părul îmi e în vânt și îmi simt inima cum pompează atâta viață. Mă strigă de câteva ori și tot încerc să-i răspund, dar nu pot— parcă am corzile încheștate și vocea mea nu mai există.

De astăzi sunt elevă la cel mai prestigios liceu. Ce bucurie! Curtea liceului e așa mare și atâția oameni în ea. Și chiar toți îmi pot fi prieteni... sau măcar unii dintre ei. Toți migrăm în jurul unui tei imens. Eu l-am prins în toate anotimpurile, iar el m-a prins și în zile bune, și în zile mai puțin bune. Și brusc, e ultima zi de liceu. Toți în fața listelor cu notele de la bacalaureat. Doamne, ce moment, când toți saream de bucurie și ne îmbrățișam și ne făceam planuri de viitor. Ah... viitorul!

Mă așez pe scaunul cel mai îndepărtat să nu cumva să mă observe. Muzica se aude atât de tare încât uneori simt că nu mai sunt acolo, mă pierd în liniștea din mine. În acel dans ne găsim la un moment dat, l-aș recunoaște în orice mulțime. Poate pentru că e ceva ce mereu mă face să știu că e el sau poate pentru că îl caut în fiecare chip. Mă strigă, dar nu pot să răspund. Și mă tot strigă, dar acum nu mă pot mișca.

Îmi e atât de frig. Simt cum fiori îmi curg în măduva spinării. Îmi sunt palmele ude și ceva pe capul meu e cald. Corpul îmi e amorțit și, paradoxal, mă simt și fragilă, și puternică în același timp. Eu știu că bătea vântul, dar nu ploua și nici căciula nu mi-o luasem. Aud cumva șoptit, dar un șoptit tare, între două respirații alerte: „Sunt aici!”. Mă înfricoșează acea voce, pentru că știu că e în capul meu, dar nu e a mea. Pe fundal se aud mașini și oameni țipând, și girofare. În capul meu, aceeași voce îmi amintește că e cu mine.

*

Mă găsesc plimbându-mi mâna pe tălpi și parcă simt iar atingerea rece, de la frigul din cameră sau poate de la cel din mine. Căci mă simt atât de rece pe dinăuntru, cu o atitudine superficială față de propriul sine— nu cu intenție, ci cu o frică cruntă să mă văd. Și iar încep să pic în acea amărăciune cruntă, dar a mea. Sunt făcută din prima zi, și din ieri, și din azi. Și fiecare zi e un „eu”: eu în prima mea zi aici, pe pământ, eu în prima zi de școală, eu în momentul primului meu sărut, eu la prima mea restanță. Și uneori, e copleșitor— atâția „eu” și totuși niciunul să mă definească. Mă adun! Bucățică cu bucățică, mă adun în fața mea, în oglinda din cameră. Îmi las umărul puțin dezgolit și-l sărut, un sărut mic și tandru. Acea tandrețe pe care o găseam în mâinile bunicii când îmi împletea părul dimineața e acum pe umărul meu.

*

Mă surprind iar, acum trăind și respirând aerul din sufragerie. Becul pâlpâie ușor, ca inima camerei. Un miros închis e îmbibat în aer. Florile uscate atârnă și își lasă câte o petală pe masa aglomerată de lucruri și gânduri, scrisori și vicii. Căci zace un pahar și o țigară ce se fumează acum singură. Mă ridic puțin amețită, îmbătăită poate de fumul țigării, sau poate de vânt— mai cu seamă de un fior din trecut și ademenită de unul viitor.

Iosefina Schirger

Dialog Iosefina Schirger – Petru Ababii

Linie a vieții

Începusem să scriu dintr-odată/
cu o mână de aer
într-o mână de apă purtată.
Umblu, râd mirată
că am simțit gust
din tinerețea uitată.

E un timp suspendat,
cât mă avânt în apele liniștite.
Te înspăimânt?
E nesemnificativ dar grozav
ce fac dintr-un gând,

dintr-un fir de iarbă firav!
Spre ce anotimp mă îndrept
cu atâta vară strânsă în piept?
Sunt zvâcniri spuse jumătate.
Cu un zmeu care se luptă
pe viață și pe moarte, m-aș bate...

Lui i-aș spune „iubire”
pe o altă linie a vieții subțire,
dar nu fac despre asta vorbire.
Nu îmi ajunge ce este.
Uite, nouă, o poveste!...

- Trei semne. Probabil este despre ceva de bine?
- Inimi.
- Din una observ că picură ca dintr-un nor, stele. Celelalte ale cui sunt?
- Ale noastre sunt toate. Inimi de neînțeleși. Dar cui îi pasă? Voiam să spun doar că *Podul nostru de flori* e mai important decât o a doua recenzie. Dar dacă e plăcerea dumneavoastră, eu nu mă pot opune, cum nici Petru Ababii nu poate opri construcția *Podului*. Sunt lucruri care trebuie să vină, vrem sau nu.
- Bine, dacă nu dorești nu o voi scrie. Nu pot merge împotriva voinței celuiia despre care vreau să scriu!
- Faceți cum simțiți! Astăzi nu am dus discuția spre ceva constructiv. Nu știu ce a fost cu planetele noastre. Ați zis că *se iartă*.
- Nu vreau să rămân în suflet cu o îndoială despre necesitatea acestei de a doua recenzii, așa că nu o voi mai scrie.
- Toate la timpul lor! Scrieți ce scriați și până acum. Nu mă băgați în seamă. *Geneza* va fi fabuloasă. Simt. Ea e importantă.

– Iosefina, nu m-ai înțeles. Nu vreau să rămâi cu această incertitudine sufletească. Te ador doar și pentru aceea că te străduiești să mă înțelegi.

– Nu am nicio îndoială în privința dumneavoastră. Vă apreciez, divinizez.

– Vezi cum ești o biruitoare?! Altfel tu nu poți fi.

– Mie mi se pare remiză. Nu a câștigat nimeni. Am pierdut vremea cerându-ne scuze.

– Dimpotrivă. Ambii am câștigat.

– Avem totul. Trebuie doar să ne bucurăm, să fructificăm ce avem, să punem sublim lângă sublim, câțiva ani, din ce povestim.

– Tot ce se face este spre bine, chiar dacă uneori pare că e rău. Iată aceste cuvinte cu adevărat mă încălzesc!

– Adică nu v-am dezamăgit? Așa m-am gândit.

– Cât ar câștiga omul, tot mai puțin este decât ar fi putut să obțină! Eu întotdeauna am pus foarte mare preț pe tine.

– Altfel de ce trăiesc?!

– Ai devenit muza mea.

– Mă bag în seamă și nu e frumos, demn de o muză.

– Pentru că ai preț. În orice împrejurări muza rămâne muză. O cheamă Iosefina.

– Hai să facem ce știm mai bine, ce ne iese: să scriem!

– De acord.

– A doua remiză cu doi câștigători, cu patru inimi.

– Concomitenți și sinergici. Șah mat pentru ambii.

– Știu că vreți să polemizați cu mine, dar nu sunt omul potrivit pentru asta.

– Este nevoie, Iosefina, ai dar de gândire critică profundă.

– Trebuie să fii odihnit pentru a gândi limpede. Eu, nu. În schimb văd lucruri care se pot împlini.

– Bine, nu te voi mai teroriza. Lucrează, că numai te încurc! Da este greu și totodată ușor cu tine. Trebuie să muncim mult.

– Dacă nu vine de la sine, nu insistă! Trebuie să fie alinierea perfectă a planetelor. Închid. Ne vom întâlni peste câțva timp. Nu am vrut să ne supărăm cu fleacuri.

– Asemenea. De acord.

– Am mai pus o piatră mică la *Pod*. V-am trimis.

– Caut acuși.

– Mai e mult de lucru... Sunteți bine?

– Da. De ce mă întrebi?

– Ca să vă chem pe bancă, la soare.

– Avem soare din ce în ce mai puțin.

– Încă e plăcut. Am citit despre *demnitate*. V-am și postat articolul pe pagini. Sunteți Bravisimo!

– Și eu am răsfoit ceea ce mi-ai trimis. Acum este mai bine, mai clar. Când ai dovedit?

– Am mai schimbat, tăiat, adăugat, șlefuit.

– Continuă așa!

– Cum ați ajuns la nivelul acesta de a scrie? Ați făcut școală, cursuri de filosofie pe lângă faptul că citiți și sunteți autodidact? Cine v-a fost mentor, model?

– Este totul din mine, din interior. Nu am studii filosofice. Citesc un material al cuiva și imediat văd părțile lui bune, dar mai ales neajunsurile. Pun totul sub semnul întrebării cu ajutorul gândirii critice.

– Și totuși, cu cine v-ați luat la întrecere? Cui scrieți? E doar o pasiune? Incredibil!

– N-am avut niciun model. Acolo unde există model acolo este standardizare, limitarea gândirii libere. Vezi Heidegger, Kant, Hegel, Nietzsche și mulți alții în special unii filosofi, așa ziși filosofi români.

– Bravo profesorilor și părinților dumneavoastră! Eu fără a critica, am încercat să filtrez, să scriu mai frumos decât în textele citite. Și bineînțeles să ai cui! Și mai ales după ce nu mai sunt...

– Nu am avut profesori deosebiți, nu mă apreciază nimeni în afară de... mine. Sunt o

cioară albă între cele negre.

- V-a ajutat mediul ostil. Ați găsit un refugiu, o cale de exprimare. Cum să aprecieze ce nu înțeleg? Nu sunt pregătiți, obișnuiți cu... sublimul.

- Acum trebuie mai mult lingușitori, slugarnici, conformiști, cameleonici de tot felul.

- Se adaptează și ei ca să trăiască bine cu eforturi minime, să ciupească, să păcălească sistemul și pe ei înșiși. Mitici... Au și ei rolul lor, fiecare.

- Ceea ce am, am din naștere. Nu am studiat filosofia. Sunt doar medic.

- Un filosof nativ, nu unul școlit! Trebuia să fiți profesor.

- Unul de la foarte rău, rău, mediocru, bun, foarte bun, spre genial și înțelept...

- Despre filosofi vorbiți sau despre profesori? Că cei „de tot felul” nu pot fi geniali și înțelepți.

- Niciun profesor având grade științifice, cu care am comunicat, nu mă vede cu ochi buni.

- E de înțeles. Invidioși. Imposibil să nu fi găsit în comunitate pe cineva cu pasiuni comune. La citit măcar.

- Îți spun: următoarea carte este dedicată criticii filosofiei a câtorva profesori universitari, filosofi români.

- Foarte bine! Cui îi e teamă de critică? Se vorbește despre tine, înseamnă că ești cineva!

- Iosefina, am invitat în grupul meu vreo 10 filosofi și absolut niciunul nu a dat curs invitației. Aceștia-s filosofi? Am un material scris pe tema îngâmfării. Am să-l postez. Mari lași!

- Poate nu vorbesc decât între ei, grup select, exclusivist. Ați zis că aveți prieteni cărora le veți spune să citească despre mine. De ce credeți că ar face-o? Pe dumneavoastră vă citească? Dacă vă sunt prieteni, ar trebui să vă citească, după mine.

- Iosefina, poezia nu este filosofie. Sunt niște înfumurați. Niciunul n-a venit să mă combată.

- Atunci ce nevoie aveți de ei? De asta vor toți și în URSS, pentru statut, recunoaștere.

- Ce, aceștia sunt prieteni? Este mult de vorbit la acest capitol. Nu-i înțeleg pe astfel de oameni. Voi toți cei cu gândire poetică liberă alcătuiți de fapt cea mai puternică și adevărată uniune scriitoricească. Ce vă milogiți atâta arătându-vă inferioritatea? Adevărata recunoaștere vine din partea cititorilor care știu să aprecieze și nu de la niște standarde scriitoricești.

- Eu nu văd așa. Nu e atât de greu să faci dosarul acela de primire. Importantă e opera, vizibilitatea ei și părerea câtorva *avizați*. Cititorul se formează, e ca un consumator captiv. Ia ce i se dă. A-ți plăcea o operă sau un autor e subiectiv. Contează să se vorbească despre el.

- Avizați sunt și în lumea liberă nestandardizată.

- Oameni printre oameni, ca peste tot. Eu cred în învățământ așa cum e el. O diplomă nu ți-o ia nimeni. Este munca ta, recunoașterea unui efort. La Cluj se făcea școală și la Drăgășani unde am învățat în primii ani. Părinții mei au fost profesori. Copiii mei au avut mereu meditari pentru că pe mine nu mă ascultau și nici nu am avut timp și răbdare de lecții cu ei. În București e jale, nu se face mai nimic, totul în particular.

- Pe mine n-a avut cine să mă protejeze și să mă călăuzească în acest sens. Și am învățat. Care vrea să învețe nu trebuie să-l mână din urmă. Tu ai vrut dar și ai putut.

- Mi se pare o datorie importantă, să știu că au diplome. Au mai ușor acces la resurse și încredere în ei.

- Iosefina, întrerup, vreau să mă uit la știri.

- Se consideră că v-am răpit? Închidem. Scuze! Vin eu cu amintirile și nu vă las în liniște!

- Nu mă lași... Iosefina, ți-am trimis ceva despre îngâmfare, pentru a înțelege impactul nefast pe care îl are ea asupra conduitei și prestației omului în ansamblu. Vin și cu exemple.

- Nu știu cui v-ați adresat cu *lecția de moralitate*, sper că nu mie. Parcă o văd pe mama care trebuia să demonstreze tuturor că ea are dreptate. Nu v-a publicat vreun articol, asta e! Fiecare editor decide în dreptul revistei sale. E vorba de chimist, comunicare,

frecvență. Eu nu aş fi irosit energie şi timp pentru un astfel de articol. Nu trebuie ca toată lumea să rezoneze cu ce scrieţi. Cu cât suntem mai imparţiali, împăciuitori, toleranţi, cred că e mai sănătos. Filosofia e un domeniu atât de frumos şi vast, încât vă puteţi permite a generaliza, teoretiza fără a judeca pe cineva în particular. M-am găsit eu deşteaptă! Nu vă mai supăraţi din toate nimicurile! Despre mine aţi scris? Iar am exagerat cu ceva? Pentru mine sunt nuanţe, neimportante. Esenţial e ce pot să fac eu, cum mă integrez, cu ce pot ajuta, ce las în urmă. Iar dacă sunt şi fericită făcând toate astea, bravo mie! Iau de la fiecare doar partea bună şi pornind de la ea răsturnăm munţii. Nu mă laud. Dacă cineva nu te vrea, nu te vrea şi gata! Vă voi dezamăgi iar, dar am zis-o! Eu nu m-aş irosiţi în polemici care nu duc la nimic! Doar nu credeţi că respectiva împincinată se va pocăi? De fapt voiam să vă întreb de cine vă e dor, dar am citit acum, mai atent, ultima parte din studiul trimis şi m-aţi deturnat. Şi să nu vă pregătiţi să mă certaţi că nu aveţi de ce! Vă vreau binele. Sunteţi conştient că aveţi unele subiecte *cam dure* pe care nu oricine le poate *agrea*. Vi le asumăţi şi gata.

– Iosefina, nu e vorba despre cineva care nu m-a publicat. Am privit o emisiune cu participarea unei persoane, critic literar, ca protagonistă. Eu nu o cunoşteam şi nici ce scria ea. I-am cerut ceva din scrierile ei ca să văd ce poate, am făcut-o inteligent, aşa cum se cade unor oameni normali. Ce crezi? Muţenie totală. Nu m-a supărat concret conduita ei, ci faptul în sine ca fenomen foarte des întâlnit la oamenii din ziua de azi. Eu am generalizat subiectul prin prisma acestui fapt concret ca să ştie lumea ce este îngâmfarea şi cu ce se mănâncă, pentru că e plină lumea de fel de fel, de tot rangul şi cu precădere în rândurile acelor care se consideră inteligenţi, din toate domeniile de activitate, de la care nu te poţi aştepta la aşa ceva. Omeneşte putea respectiva să dea un răspuns: *Am primit. La revedere*. Eu nu pot fi un astfel de individ. Dacă ai citit atentă eu am explicat toate aspectele acestui fenomen imoral şi neomeros.

– Nu e un capăt de ţară. Nu o fi avut timp sau nu a vrut să fie *dată la peşti* intrând în *gura* dumneavoastră. Lăsaţi-o în legea ei! O divă! Trecem la lucruri serioase? Poate pe considerente similare editorii nu vor să vă publice şi amână răspunsul, fiindu-le jenă să vă refuze, cunoscându-vă cum reacţionaţi. Ar trebui să cereţi oferte şi la alte edituri. Bărbaţii ar trebui să fie *mai pregătiţi* când primesc refuzuri, chiar tăceri. Încercaţi în altă parte sau schimbaţi tactica, nicidecum nu renunţaţi! Doar ştiţi...

– Dacă nu eşti dur atunci ignoranţii te atacă din toate părţile, şi se suie în cap. Pe această temă aş avea încă multe de spus. Regret că nu mă poţi înţelege. În această privinţă suntem diferiţi. Mă opresc aici pe acest subiect. Care ultima parte din studiu? N-am înţeles. Care refuz, de la care doamnă? Ce, aceea este doamnă? O oarecare! Doamnele nu au un astfel de comportament. Pe editoare în zadar o bănuieşti de ceva rău împotriva mea. Se poartă bine cu mine, eu de zece ori mai mult mă port bine cu interlocutorul, dar nu rabd să fiu prost de ignoranţi.

– Nu ştiu unde îi găsiţi dumneavoastră pe *ignoranţi*. În general eu am de-a face cu oameni de treabă. Ce aveţi cu sărmanii? Îi ocoliţi frumos şi aveţi pace. Nu putem schimba lumea, doar o parte mică din ea.

– La suprafaţă toţi sunt de treabă, dar necesită să-i pui la încercare!

– Maxima de azi, despre dor, ce v-a inspirat s-o scrieţi? E foarte frumoasă, originală, adâncă.

– Este vorba la general despre dorul la români. Aproape toate cântecele românilor sunt despre dor şi pornesc de la un exemplu concret. Schimbăm numai lumea din preajma noastră, în cele din urmă pe noi şi nicidecum lumea – lucru imposibil de făcut. Editura mi-a spus clar că acum au de lucru, îndeplinesc comenzile autorilor care sunt la rând. Când îmi va veni mie, mă vor publica. Ce m-ar face să nu-i cred?

– Dacă voiau, vă înaintau imediat contractul de editare să-l semnaţi. Eu cred că nimeni nu se schimbă pe sine, dar încearcă să se facă plăcut de un altul de la care ar avea un anumit interes, ceva de câştigat, făcându-i astfel pe plac; să îl cucerească adică prin toate mijloacele, chiar cu armele celui alt.

– Nu-i chiar aşa. Nu îi consider pe toţi ignoranţi. Am spus despre acei mulţi dintre acei puţini...

– V-ați supărat. Orice spun interpretați. Nu mai vreau nimic.

– Tu te superi pe mine fără niciun temei. Tocmai de aceea nu am mai continuat.

– Ba pe mine mă supăr! Decât să ne necăjim, mai bine nu mai vorbim! Nu am intenționat să vă contrazic. Am spus ce am crezut. Nimic nu e bine, asta e! Atât am putut.

– Atât de repede cedezi? Nu ne aflăm la întrecere – cine pe cine, mergem împreună aceeași distanță, fiecare cu pașii lui. Altfel nici nu se poate. Iar tu te superi. Nu ai de ce. Cine te învinuiește că poți sau nu poți?

– E prea mult pentru mine, sunteți prea complicat. Sau nu mai am eu răbdare.

– Iosefina, eu am simțit acest lucru. Tocmai de aceea m-am oprit. Iată, aceasta se numește gândire critică – polemica. Numai ea este în stare să scoată adevărul la suprafață. Plec la știri.

– Fiecare avem cu cine ne certa. Eu nu o fac. Credeam că putem găsi ceva frumos care să ne dea aripi. Mai bine citesc. A fost vina mea. Promisiunea de la început rămâne valabilă.

– Cine se ceartă? Ce, polemica este ceartă? Este un lucru normal o conversație pentru cei care o acceptă și o înțeleg, iar pentru cei care nu o acceptă și nu au argumente doveditoare, fug de ea și o numesc ceartă. Mai mult chiar, te acuză că vrei să-i ofensezi. Să fim serioși! Cei mai mulți nu înțeleg acest lucru. Între noi de fapt nu s-a produs o ruptură după cum consideri tu, ci dimpotrivă, o sutură, o cusătură recuperatoare și integratoare de adevăr și întreg. Doar nu suntem niște copii mici care se joacă de-a supăratul pe niște nimicuri care nu au nicio justificare legitimă, serioasă! Suntem oameni maturi. Te invit să-ți revii, să nu fim copii, nemanipulați de aparențe și interpretări aberante, inutile. Bine, Iosefina? De aceea eu mă miram și mă întrebam: ce oare s-a întâmplat? Tu ești o personalitate în care eu am găsit o mare valoare. Ar fi regretabil să nu înțelegi asemenea lucruri elementare și să cazi pradă unor false interpretări, răpită de niște neînțelegeri de moment fără nicio valoare demnă de luat în considerare pentru niște oameni ca noi.

Scurgere

Te pierd în fiecare zi/
și te adun în fiecare seară.
Când fug, eu
spre tine vin, iară.

Pașii noștri, de nu mai sunt,
s-au făcut zbor peste pământ.
Zbor în gând.

Hai, fă o sforțare!
Întinde o mână de ape!
Atinge, împinge cerul
sau ia-l mai aproape!

Și dacă nu mai am răbdare?
Și dacă numai mi se pare?
Și dacă nu-i nicio salvare?

Și dacă vară iar va fi?
Și dacă mâine vei veni?
Și dacă iar vom înflori?

Nu mai e noapte, nu mai e zi.
Timpul mi se scurge în poezii...

Tresărire nepotrivită

Tresărire nepotrivită la umbre, poteci fără direcție, năluci înnoptate într-un timp fără destinație, cioara care îmi pândește colțul de pâine sclipește prin penajul ei lustruit, mai frumos decât discursul fals și înecăcios de pe panourile laterale, virgule îmbibate în fermentii minciunii dintr-o mahala amețită de alcool și de vrajbă, unde să fug, unde să mă ascund de atâtea chermeze, bordeluri în aer liber, desfrânate veșminte, mi-am pierdut trenul și l-am recunoscut în buzele încărcate de botox ale femeilor imponderabile de la vagonul de lux, vai nouă, și l-am lăsat să plece, unde să găsesc adăpost, picioarele mi-au obosit, în ce pâine de vatră să-mi așez visele care mi-au mai rămas, și pe grumazul cărei speranțe să așez pruncul al cărei mamă nu s-a născut încă de teama războaielor și cataclismelor inventate de minți luciferice...

*

Chem cioara și ea vine, penele ei sunt oglinzi, cuvinte, mii de fețe ale unui timp zbuciumat, ea știe! e bătrână și ageră, și o mângâi ca pe o carte de istorie, dintr-un pustiu se aud croncănituri vesele, chicotelile dezmarginirii, vânt de noiembrie... un șoricel flămând rupe tăcerea din dormitorul meu plin de hârtii și mă trezesc, mă trezesc sau adorm în lumină dimineții...?

Nu știu!

Am văzut

Am văzut pescărușul cum se pregătea să zboare dincolo de dincolo de pieptul meu care văzut din înalt rămânea un acvariu cu alge albastre, nu e totuna să fii jos sau sus, mi-a spus, ochii mei ageri cer înălțime, din ciocul portocaliu se desprindeau lacrimi rotunde, note sfâșietoare pe portativul cerului, pe care le picura în pulsații ritmice, aidoma unei inimi, iar vântul le lua pe umerii lui și le împrăstia în coame năvalnice, pune-ți aripi, mi-a zis, de sus vezi totul, trecerea timpului, porțile deschise spre alte lumi, neputința oamenilor de a se ridica în picioare, de aceea pescărușii se tânguiesc, plâng, taie-ți nodul! pentru a simți suflarea lui Dumnezeu, cordonul ombilical al pământului și mării din care ți -e făcut trupul, vas gol, nelocuit fără cerul din el...

Penele albe se umflau cu fiecare cuvânt, Hai, privește-ne, nu sunt singur, suntem cât nisipul, noi ne luăm peștișorul în gușă și zburăm, atingem valul și țărmul pentru secunda dătătoare de forță, apoi plonjăm cu aripile deschise spre viață, plutire, lumină și cer infinit... Țasta este și rostul vostru, calea spre sus!

*

Apoi am simțit fâlăitului și întoarcerea în toracele meu, pe care încerca să îl prelungească în aripi și să îl facă să zboare...

**Masa de operație poate semăna cu un altar,
iar somnul anestezic, o călătorie prin străfundurile ființei...**
Pagini de jurnal

Ziua s-a terminat, lumina soarelui s-a stins, dar ochii mei continuă să privească spre Templu.

De prea multă veghe, ochii mi s-au umplut de năluciri... Ceața Toamnei atinge liniștit fața lacului apoi îmi umezește pleoapele. Un abur care pretinde că mă cunoaște și îi sunt sine... ființă nouă care mă tulbură, făcându-mă oarbă la adevăruri pe care mintea le-a uitat, dar privirea interioară le ține minte... Și nu mai știu cine tace și cine ascultă, sau poate că Templul vorbește, ca un duh plutitor printre ploi și vis, trezindu-mi sentimente adormite aidoma semințelor de grâu sub zăpezi, urechile nopții sunt urechile mele, iar vocea suspină într-o revelație, sunt Tu, de fapt sunt Voi, apoi, ca un suflet rotitor se ridică din ruine și pulberi, de departe se aud bubuituri, mi-e frig, frunza copacului foșnește, cu tălpile udate de râu, și cu mâna la pieptul însângerat, hohotul Lui mă sărută... Se pare că operația a reușit, inima îmi va bate mult mai bine, dar amprenta atâtor dezamăgiri, va dispărea?

Când m-am trezit, mi-am simțit fruntea fierbinte. Cineva, de Sus, îmi urmărea reflexele pupilare... Habar n-am cine era căci nu am mai văzut pe nimeni... Sau...?! Ședeam aplecată spre Scăldătoarea Cetății Ierusalimului și mă minunam... Să fi fost eu, propriul sine, sau Tu, sau cine?

Emmanuel Levinas, un mare filozof, spunea că Drumul spre Dumnezeu trece prin cel de lângă tine. Eu aș spune că drumul spre celălalt trece prin Dumnezeu...

Privind Sărbătorile, văd un Înger trist... Și aș vrea să-l îmbrățișez, dar nu îi spun decât că îmi pasă...

Mai departe... văd un grup de femei cu colindul, care îmi fac semne să le urmez... Și le urmez... schimbând un mal al Mediteranei cu celălalt...

*

Alt vis frumos, în vestirea Răsăritului...

De ce nu, o răsucire de suflet pe o masă de operație! Și dacă vă spun că masa mirosea a mir...?

Vali Nițu

Femeie cu ochi de stele, ești lumina din noapte, busola timpului argintiu din visele mele

„Îmi plac oamenii cu o singură față, Tu ești unul dintre Ei”

E atât de frumoasă ziua cu tine, femeie din vis, Eu sunt ceea ce trebuie să fiu, îndrăgostitul din târziu, cuvântul potrivit, metafora de bun venit. S-a înnorat și începe să plouă, din lacrima ei renaște surâsul fericirii mele, e atât de frumos încât zâmbetul îmi spune: bine ai venit, nonconformist din zile senine! Am ascultat ritmul picăturilor de ploaie și am scris melodia inimii, a iubirii care stă în picioare la intrarea în casa sufletului, e o infinită provocare, un salut, o speranță nemuritoare. De câteva clipe nu mai plouă, o rază se soare îmi atinge fruntea, parcă-i mângâierea iubirii celeste, alintul e magie, e însăși visul din altă elegie.

– Ce-mi spune gândul, ce-mi cere cuvântul?

– Să iubesc ceea ce merită, să-i scriu trăirea, să fiu Eu, artizanul iubirii, emoția altui eseu.

Nedesprins de realitate îmi înțeleg misiunea, harul sfânt, e un parcurs nesinuos în lumea sincerității și a dragostei pentru femeia aleasă. E un dar divin să poți iubi emoția, emoția de a fi parte a ei, a fecundității născută-n Mai. E unică în sinea ei, e frumoasă în rochia-i de mătase, e un madrigal pe scena vieții, un spectacol care nu-mi dă pace. Admir broderia serilor albastre, undeva e imaginea sinelui, a lumii născute din dragoste, din sărutul pătimaș al buzelor uscate de dorul năprasnic al depărtărilor pârtașe la pasiunea trupurilor ne(plecate).

– Cum să fac să-mi treacă oftatul?

– Uitându-mă în îmbrățișarea ne(păcatului), acolo la lumina felinarului de la ora popasului.

Și... m-am lăsat uitat în brațele pline de tandrețe și căldură ale unei gingașe ființe de o delicatețe asemănătoare cu floarea de colț! Ce minunat e să știi că ești iubit și că iubirea îți face viața atât de frumoasă! E „Rai” apropierea de sinele Ei, ceva ce nu poate fi definit de sine, este un loc al visării, un timp al stării de bine, o impresionantă poveste, este însăși spectacolul vieții terestre. Clipe și fapte, o simbioză a Eului cu Eu, iubirea femeii cu ochii de foc pentru scorpionului „îmbrăcat” în noroc. Pe coala albă a timpului, timp care vine dansând, scriu esența sufletului, e de bine, simt fericirea în pași de vals, o pictez pe pânza imaculată a primăverii.

– Ce înseamnă pentru mine, vremea Eului?

– Bucuria din prag aniversar, clipa timpului hoinar...!

Privesc ziua de Mai, e atât de specială, e o dată din calendar, o clipă fugară, un cântec pe acorduri de primăvară, o elegie a femeii cu părul curcubeu, cu sens pentru mine, pentru Eu. Privesc cu ochii minții și înțeleg sensul tăcerii, e o șoaptă a vremii, un menuet, un cântec al sufletului de poet. Străbat clipa și-mi înțeleg rostul, totul vine de la Dumnezeu, e scris într-o carte, într-un alt și alt eseu. Prin cuvânt mi-am găsit calea, sensul și chemarea, acum simt rostul metaforei, pasul lângă pas, apropierea și depărtarea, ideea și idealul, așteptarea...

Pe sânul dimineții buze de măr roșu, dor de verbul a fi dinspre noapte înspre zi

E vremea dorului năprasnic, e lumea lui, o lume a pasiunii din anotimpul florilor, un carusel al romanticului renăscut după o luptă a sinelui cu sine.

– Cine sunt în jocul vieții?

– Rapsodia verdelui din ramura cu preaplin de rod.

Cu metafore reaprind ecoul stins într-o iarnă plecată pe „câmpii”, acolo, departe de soarele verii, atât de departe de visul firesc al vremii în care, pe marginea serii, pământul și cerul se privesc surâzând. Pe fila albă se scrie iubirea, e un joc de lumini ce se cern diafan dinlăuntrul chemării. La pervazul credinței stă de veghe dorința, e la intrarea principală, acolo mă îmbie parfumul din grădina ta, floare cu nume nescris.

– Aș putea oare să te strig și, cu ce parolă?

– Eu sunt floarea de-nu-mă uita, așa că...

E o zi ploioasă, lacrimile ei se preling pe streșina firii, e un făcut al sorții să te fi întâlnit, puritate a vremii, femeie plină de sensibilitate, un superb reper, un gând de neoprit. Neconținut alerg spre tine, arar mă opresc „să-mi trag sufletul” pentru a putea fi mai „pornit” spre „cuibul de nebunii” al rostului nostru. Acolo avem „muntele” nostru cu liniște sufletească, acolo scriem împreună „basmul” care are o divină prefață. Mulțumim, Doamne, Tu ești în fiecare cuvânt dintr-o trăită carte!

– Ce aș mai putea să fac pe marginea de viață?

– Să bucur clipa, așa cum o face Ea pentru mine.

Rememorez secvențe din jocul buzelor de pe trupul catifelat și înțeleg cât de frumoasă este iubirea atunci când poartă numele tău, femeie a primăverii, vis al unui sincer Eu. „Arde” sufletul scorpionului nonconformist, dorul este nimicitor, nici o metaforă din lume nu poate să facă să-i fie mai ușor. Privesc, de „peste gard” tabloul incendiar, e ceva de vis, e o lume de care puțini au „parte”, Eu sunt norocosul dintr-un petec de cer. Vorbesc prin metafore, trăiesc prin iubire, asta simt și asta fac într-o lume în care sinele se ține de cuvânt.

– Cum mă răsplătește viața?

– Făcând să fiu ceea ce sunt, un cuvânt.

Respir dragoste, inspir iubiri, le parcurg în pași de vals, e armonie în mersul sinelui, simt fericirea prin fiecare por al destinului. Datorz această stare unei inegalabile femei, o perla, perla coroanei de pe șiragul pe care-l port în adâncul inimii. Drumul spre îmbrățișarea ei este plin cu zâmbete, e lumină în calea mea, o nemaîntâlnită flacără vie. Privesc spre mâine și acolo te zăresc, frumoasă femeie, tu ești ca să fiu propria-mi făclie, un punct pe harta destinului, o imensă bucurie. Retrăiesc intimitatea, o scriu pe fila imaculată a gândului, o „reproiectez” cu mintea și o trăiesc cu imaginea în oglindă a sinelui.

– Cine nu și-ar dori magia iubirii?

– Nu știu răspunsul la întrebare, oare tu știi, rază de soare?

Pentru o clipă a încetat să plouă, Eu sunt fericit pe prispa iubirii, e ceasul când îmbrățișarea se face simțită, când senzualitatea își joacă rolul pe scena dragostei. Ce frumoasă-i viața când știi să-ți asumi rolul...

Femeie din vis, Tu ești idealul de pe pământ, îți mulțumesc pentru zborul fiecărui gând

Trecut-au anii peste Eul nonconformist, a rămas zâmbetul și bucuria de a fi, fiul iubit de destin, clipa aceea de vis, iubirea pentru femeie, darul divin. Azi îi scriu elegii. Mâine vom sărbători îmbrățișarea trupurilor, emoția sufletelor.

– Oare cum va fi secunda inimii?

– Cât o viață, cât nemurirea sinelui.

E senin chipul iubirii, nimic nu poate știrbi pasiunea libertății de a fi, e în legea firii să parcurgi timpul dragostei cu speranțele vremurilor argintii. Cum să nu te bucare prezentul viu? Totul e un carusel în curcubeul vieții, o magică poveste, un infinit al poeziei din grădina cuvântului sfânt. Scriu cu gând albastru, pictez cu dorință verde, așa îmi înțeleg sensul, ideea de a trăi într-o lume a metaforei și a culorii. Uneori, desprins de realitate, plutesc într-o lume imaginară, desenez idealul, e perfectă starea, parcă e ireală, aș vrea să rămână așa până la capăt de drum, cu oameni mulți și buni. Adeseori mă retrag în redacția Eului și-mi scriu dorințele în palma viitorului, e porția mea de visare, refugiul care-mi dă forța de a merge mai departe, acolo în brațele iubirii de care am parte.

– Care-i pseudonimul ei?

– Semn de carte.

La pagina (im)pară e numele ei, floare din vară, are mirosul de odinioară, ecou de pasiune rară, o comoară. O chem strigând-o, o aștept iubind-o, o prețuiesc secundă cu secundă, e așteptarea profundă. Îmi răspunde degrabă, glasul ei este armonie, trupul îi este precum o clepsidră, e senzuală, clipă de clipă. Fiecare revedere e o lecție de dragoste, un concert al inimilor, o partitură nescrisă, un spectacol de gală, un ritual al imprevizibilului, o simfonie a sinelui cu sine. Zboară clipa și, cu fiecare privire se scrie un madrigal al iubirii, cu fiecare sărut se aprinde focul senzualității și, așa discret, continuă povestea de dragoste a Eului pentru Tu care-mi ești Eu. Cu mângâieri și șoapte-n tăcere se naște o altă elegie, un eseu al timpului trăit într-o vreme prea (de)vreme, într-un târziu prea devreme, argintiu. Respir clipa, are mirosul tău, femeie cuprinsă-n Eu, Tu ești țelul meu, punctul de sosire și plecare a emoției dintre a fi și de a exista în alt și alt eseu.

– Știi ceva, femeie cu litera...?

– Tu ești ziua mea, Eu sunt soarta ta...!

Împreună parcurgem timpul, El e arbitrul existenței, noi suntem trecerea sa, El e busola, noi suntem direcția sa. Pe calea aleasă mergem braț la braț, femeie nobilă, de (a) casă, de aici din sufletul meu, ești magica-mi alinare, un cântec al timpului care zboară cu (ne)păsare.

– Ce m-aș face fără tine, secundă dintr-o alergare?

– Aș plânge a resemnare, timp izvorât din larga zare.

Respir iubire, inspir dragostea nețărnută a muzei cu chipul unei raze de soare, e o lume a florilor de Mai, o bobită de rouă din iarba verde de acasă, un reper al vieții, un dulce grai. O admir în liniștea Eului, îi privesc mersul elegant, atunci când pașii îi sunt numărați până la îmbrățișarea de „bun venit” sau de „bun rămas”. O lacrimă de bucurie se furișează pe ridul stingher, e momentul acela când pleacă o clipă pentru a lăsa locul alteia, deh, asta-i viața, e compusă din venituri și plecări, din ceva ce este mai puternic decât o dorință. Cine poate ști ce va fi mâine, în afara Celui de Sus... Speranțe și emoții, asta-i viața mea, un balansoar între este și a fi, între o colivie cu giuvaierul ei și libertatea zborului spre cuibul libertății de lângă râul care curge liniștit în albia sa. Visul și imaginea lui, o scriere a sinelui pentru sine, o fotografie a Ei și a Lui, un cuplu din ani, o întrepătrundere dintre suflete și trupuri, dintre destin și soartă, dintre o femeie și un bărbat. Și ce femeie...! Închid ochii și simt cum buzele senzuale mă sărută, e un fior de nedescris, trupul îmi arde în flăcări, ochii sunt larg deschiși, imaginea clipei este o magie de nedescris în cuvinte. Și ce lecție de dragoste...! Părul curcubeu îmi acoperă fața, e o secvență memorabilă pentru care merită să trăiești.

– Cine poate să înțeleagă momentul pasional?

– Doar acei care sunt născuți să iubească.

Închid ochii și înțeleg, în sinea mea, că sunt norocosul scorpion dintr-o lume reală, sunt o pagină din această viață pentru a o trăi într-o lume dăruită de Divinitate.

– Mulțumesc, Doamne, mulțumesc, femeie din șoapte...

Mereu sunt Eu cu Tine, Tu cu Mine, Eu cu Eul meu

Dinspre dimineață spre roua ei se scrie o poveste, e despre iubire, despre ce ar trebui să fim într-o lume a normalității, asta pentru a fi noi înșine în fiecare zi. Mă uit în zare, lungă-i așteptarea, așa e scris să fie în fila destinului, se aude ecoul, e îmbrăcat într-o partitură a unei lacrimi în do(r) major.

– Unde-mi este dusă imaginația?

– Pe sâni serii, pe al magicului desen de pe harta trupului senzual.

Întind mâinile să pot atinge dorința și, cu fiecare zi care trece, este mai aproape, tot mai aproape. Cu grijă îi cuprind, în palmele pasiunii, coapsele sculptate în stânca perfecțiunii feminine. Tresar! Mâinile îmi ard, degetele tremură pe conturul rubensian al trupului catifelat, parcă-i un vis povestea de iubire a Eului fericit. Cred în ramura verde a dimineților mele, știu că îmi dau forța de a cutreiera în universul cuvintelor cu tâlc, nealterate, neatrinse de umbre triste și atât de frivole. Alături de femeia din cărțile scrise în lumina gândului povestit pe fiecare filă, cred în iubire, sinceritatea o prețuiesc mai presus de orice, modestia stă și ea la loc de cinste în dicționarul scriitorului nonconformist, prejudecățile sunt pentru cei care nu cunosc adevărata trăire, penetranta emoție dată de libertatea de a fi tu însuși, detașat de rânduiala de la colțul uliței, sau din culisele „teatrului” cu măști.

– De unde vin și unde mă îndrept?

– Vin din lumina cărților citite, din experiența vieții, și mă îndrept spre soarele fiecărui răsărit, cu speranța că timpul mă va însoți pe un drum marcat cu indicatorul, drum cu prioritate.

Câtă emoție e în culisele sufletului meu! Pe scena vieții îmi joc rolul, sunt scorpionul născut pentru a fi iubit de femeia unui alt și alt răsărit. Undeva aproape, cândva departe, demult am aflat fericirea în brațele de foc ale unei minuni, femeia-floare. Ea îmi presară calea cu petale din lacrimi, e sensul pe care-l parcurg în dimineți flămânde de dor. O revăd, cum uneori, o podidește plânsul gândindu-se la timpul năvălaș care e câștigătorul competiției dintre Noi și El.

– Ce fac atunci când văd imaginea purității?

– O protejez cu gândul și cuvântul, o „îmbrac” în metafore.

Deodată, râdem în hohote, se aude și dincolo de hotarul Eului, suntem fericiți pentru fiecare clipă dăruită de Dumnezeu pentru a ne bucura de viață și de iubire. De ceva timp am ancorat la țărmul liniștii, aici e locul pe care mi l-am dorit, e poezia sufletului meu, e femeia pe care am visat-o în anotimpul renașterii. Până mai ieri, un ieri îndepărtat, ce-i drept, am primit de la viață „fragmente din text”, acum am întreaga operă, desăvârșirea ei, complexitatea și esența de a fi actorul principal.

– Ce mi-aș mai putea dori?

– Sănătate și puterea de a scrie ceea ce trăiesc în fiecare zi.

Vorbesc gândurile mele, se adună în libertatea lor, au dreptul de a iubi neîngrădirea, puterea de a trăi într-un dans nedansat într-o sărbătoare ce va veni.

– Se aude melodia iubirii?

– E prezentă în repertoriul destinului, în seara festinului.

Prezent în emoția fiecărei clipe îmi înțeleg dorințele, uneori mă doare neputința, alteori nu pot să fac mai mult, rațiunea e cuprinsă-n fila destinului, într-un răspuns la întrebarea: de ce acum, de ce nu atunci? Cuget în seara ploioasă din Mai, e jocul minții cu sufletul, e pasiunea de a descrie o stare, de a iubi o floare, de a adora o femeie, de a fi libertatea unor picături de ploaie. Sunt melancolic la streășina serii, e locul unde mă aflu acum, acolo e fotoliul din odaia inimii, un loc al sinelui pentru sine. Dincolo de gând e bucuria de a iubi lacrima cerului, cu numele ei, cu pasiunea de a săruta fruntea Eului. Cu gândul plecat ațipesc pe aripa visului, adunam flori de câmp pentru coroana miresei de la propria-mi nuntă. Doamne, câte culori pot fi adunate-n primăvara iubirii trăite-n viața metaforelor sfinte!

** din volumul „Emoțiile rescrise ale unui nonconformist”*

Poezie

Victoria Milescu

Chipul poemului

Atât a rămas din mine, o literă
cu ea începe numele tău
care e începutul a toate
atât a rămas pe masa bucatelor
o coajă de pâine
pentru poemul care de foame
va mușca din mine
chipul lui de lavă fierbinte
se revărsă distorsionant
peste setul de litere
din tipografia celestă.

Mai așteaptă

Voi veni sigur, n-am de ales
știu că mă aștepti
e bine, e liniștitor să știi
că cineva te așteaptă
nu neapărat cu flori, ci
cu o cană de apă
nu la poartă, ci într-o carte
citind despre sine, uimindu-se
că cineva poate să scrie despre
o ființă din altă lume
fără să o fi cunoscut vreodată
fără să-i fi auzit glasul, pasul
tulburată, ființa din altă lume
parcă s-ar răzgândi și ar ridica podul
celui ce vine spre ea cu însuflețire
mai că i-ar spune:
nu acum, mai așteaptă, mai scrie...

De mână cu noaptea

În pavaj se conturează
chipuri cunoscute, necunoscute
când plouă nu mai deosebești
noaptea de zi, prieteni de dușmani
orele sunt ca păsările
scăpate din porumbare
ploile cad, se ridică, revin
în orașul ca o floare meliferă, multicoloră
ploile pălăvrăgesc ori tac

uneori sufletul fuge de acasă
alunecă din încheietura mâinii
ca o brățară prea largă
mă trezesc față în față cu noaptea
cu ochii ei mari, adânci și negri
îi zâmbesc, ea îmi răspunde la fel
armează și trage...

Podul de cuvinte

Înaintezi încet printre lucrurile
adunate de-a lungul anilor
pășești printre ploi, uragane
zăpezi de cristal, năluci
am să te ajut să mai faci un pas-doi, uite
îți iau din drum pomul cu jucării
suicidul ratat, dau brânci munților de nebunii
în fluviul în care înoată piranha
gonesc veverițele din scorbură minții
îmblânzitorul de inimi sfărâmate
goeleta cu marfă de contrabandă
în pânzele ei suflă fluturii cap-de-mort
vânez tigru siberian, pasărea bocitoare
dau la o parte aerul cu țepi
îți iau din cale și culorile cerului
să nu te ademenească atunci
când vei face primul pas
pe podul cuvintelor carnivore, cu gheare și colți
îți las o stea, să nu te rătăcești
ține privirea sus, către ea
ai grijă să nu o stingi respirând prea adânc.

Redempțiune

E într-adevăr liniștitor
să afli că ai existat un timp, în blocul
de sub norii cenușii
locuit de pensionari
pândindu-ți venirile și plecările
te consolează că își vor aminti
de tine, cum ai dormit o noapte
în câmp, cu lupii, printre mărăcini
apoi te-ai scăldat într-o cadă plină cu talanți
unii se vor înscrie la cuvânt: da,
am cunoscut-o pre ea
i-am auzit carnea scrâșnind
și sângele bolborosind într-o carte
s-a vândut bine, poem cu poem
da, ai existat cu adevărat, chiar
ierburile strivite sub pantofii
de lac depun mărturie
și fluturii prinși în capcane, albinele deturnate
scriai pe tot ce ți se arăta în cale
pe țigle, pe geamuri, pe foi de cort
cu mâna sângărând până la cot
pe coaja copacilor hăituiți
din pădurea nebună...

Ana Ardeleanu

Ador poezii

Ador poezii
Pentru felul în care se copilăresc în cuvânt,
Îl distorsionează
În mii de feluri jucăușo-tragice,
După cum li se dictează textul,
Stând ei, așa mititei,
În ochii Domnului,

Pentru esențele lumii
Puse în poeme,
În locurile unde nu se produc mutații genetice,
Ci totul se conservă
În aripa unui vis,

Pentru felul cum berzele poemelor
Își fac cuib
Pe acoperișul inimii lor,
Unde ar putea cădea firimiturile nopții,
Dar nu cad,
Pentru că cei de la „Protecția consumatorului”,
Departamentul „Estetică”,
Stau cu ochii pe ele,
Nu refuză plăcerea,

Toate pot fi numite trofee

Capul de pasăre măiastră a inimii tale,
Furnica ce urcă degetul mic
Închipuindu-l Everest
Sau cum Dumnezeu se numește,
Cea mai mare iluzie optică
În care nimeni nu dă cu pietre să o dărâme,
S-o rostogolească la picioarele sale de Goliat.
Dar cel mai mare trofeu e iubirea ta,
Pe care nimeni nu a învins-o,
Nu i-a retezat creasta de munte,
Simbolul demnității, coroana regală
Dobândită încă de la naștere,
Pe unde norii se plimbă
Trăgând cu pușca,

Cântând cântece soldățești
Despre “mândra mea, draga mea”.

Ca poet anonim, te înrolezi și tu
Pentru a-i orienta
Pe cei ce rătăcesc calea.

Oricum, trofeul acesta
E povestea ta de mic,
De când te jucai cu degetu-n țărână,
Atunci când îngerul nu era atent,
Nici alte ființe aflate în poveste,
Ca personaje create
Din necesitatea ca, la nevoie,
Să ai pe cine da vina.

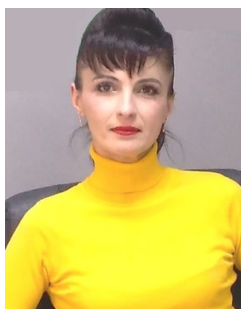
Lâna de aur

Ura dintre noi nu poate fi iubire,
Cum nici iubirea, nu poate fi ură.

E acea gramatică neînțeleasă,
Ce nu o poți împărți, pe foaia albă,
Între subiectul scris cu majuscule
Și adjectivul pasional,
Căci vorbește despre însușirile omului,
Până când degetele încep să picteze
Poziția sa în propria viață,
Mereu recapitulată,
Până în momentul când o va însuși,
O va transmite copiilor săi
Ca pe un castel, ca pe un zgârie nori,
Ceva material, între etajele căruia
Să poți așeza câte virgule
Și câte cuiburi de rândunici vrei.

Dorința de-a fi și-a avea
Toarce lâna de aur în interiorul tău.
Trupul rămâne
Într-o baltă de impresii unice,
Precum ovulația unui înger.
Îl poți împușca de câte ori dorești,
El tot înger rămâne.
Tot spre folosul tău muncește,
Ca tu să-l urmezi
Cu mâinile pline de bagaje
Pentru fiecare an al vieții,
Încât, atent calculați,
Să alcătuiască depozitul mileniului,
Fala inimii de a-ți umezi privirile
Cu reușita.

Daniela Gîfu

Undeva mai e

Îmi pleacă viața fără să-mi spună unde,
prin tăceri fără margini,
prin foste adâncuri,
până când întâlnește uitarea.

Clipa se mută într-un cufăr de cristal,
încercând viul în treceri,
peste luceferi înnegurați de dorințe,
peste făgăduințe risipite de amurguri.

Îmi pleacă viața ca un ecou prăbușit
în afundul pustiit de lumină,
mai rămâne în poala amintirilor,
goana de dor,
și un val de umbre la poalele cerului.

Îmi pleacă viața, dar undeva mai e
un licăr tremurând fără de vreme.
Veghează tăcut, străin, neînțeles,
ca un interpret ce-și caută partitura,
urmează un altfel de început.

Pe acoperișul trecerii

Pe acoperișul vechi al Casei lui Asachi,
codobatura mă veghează atent.
Își clatină coada sub gânduri cernite,
și numără clipele ce dispar
în cenușa răvășită într-o zi de Brumar.

Mă sfâșie surdul razei de lună,
ce străbate prin somnul strămoșilor duși
cu foc de început și colb de sfârșit.
Codobatură, ciripești pentru mine-un imbold:
„Trecerea e singura lege a iubirii.”

O, dă-mi aripi, înaripat-o,
să pătrund pe malul nemărginirii,
ca să văd în jur numai Cer,
unde îngerii s-au dăruit în povești
pentru vremea la care tânjim în derută.

Codobatura albă vestește-n cânt,
sorbind în zbor lacrima vieții.
Împletește povești între pământ și cer,
despre cenușa preschimbată-n lumină.

Sub pietrele reci, izvoare de destine
veghează ca umbrele eternului,
din care tainic renasc bulgări de stele.

Trecerea albă

Se lasă iarna peste mine,
ca un vâl de tăcere albă.
Am trecut de jumătatea-vremii,
adun acum doar clipe zăvorâte în cufăr.

Pe geamul înghețat privesc
cum timpul se-adună-n cununi de tăcere,
ca zăpada așternută peste câmpuri.
Fiecare fulg – o amintire descultă,
fiecare vis – un gând închinat.

Nu mai caut demult începuturi,
zăresc, în sfârșit, un licăr de viață nețărnut.
Îmi simt pașii grei,
dar în ochi, încă arde
acel colind chemător la visare.

O, iarnă, tu nu ești doar un prag sezonier,
ci odihna – străjer al trezirii la viață.
Îmi strângi anii suri în brațele albe,
și mă-nveți
că trecerea e mai vie ca gândul,
iar gândul e încoronatul nemuririi.

Epilog

Undeva, dincolo de trecere,
se-adună toate clipele risipite,
ca fulgii pe câmp într-o ninsoare nesfârșită.

Nu mai e început, nu mai e sfârșit,
ci doar pragul unei-alte lacrimi de cer.

Și dacă viața trece ca fumul,
de fapt se mută în corola de aștri,
unde umbrele necucerite
ne poartă spre chemătoarea odihnă.

Da, trecerea e mai vie ca gândul,
iar gândul,
nu-i decât învingătorul trădării creației,
purtat de un ultim freamăt de lumină.

George Coandă

Semnul: 88

Când și cum
 totuși
 ajuns-am
 (și fuse un fum
 pe-un drum
 de speranță
 de scrum)
 totuși
când și cum
 ajuns-am
 la 88 de ani
 (ei și!)
 deși
 viața
 m-a încercat
 încarcerat
 între *desigur și cam*
 și *de-a greși*
 m-a încercat
 de bună seamă
 din greu
 căci (asta e)
 Balanță-s
 nu-s Leu
 dar atins-am
 Semnul
 învingător
 (recunosc
 învins uneori
 am fost
 cu rost și fără de rost)
 căutându-mi
 aleanul
 în dorul nestins
 Iată deci
 Semnul
 l-am atins
 dublu infinit
 în Facerea
 din
 pulberile de stele
 ale lui Dumnezeu
 în care El
 risipi-mă-va

într-o Rază
 rătăcitoare
 din *eu*
 într-alt *eu*
 și avându-mă-n pază
 în
 Reînvierea / Prefacerea
 din secantele Universuri
 Vedeți
 nu va fi
 nicio stază
 în altele-mi
 cosmice
demersuri
 E-o fantezie
 zadarnic sperii
 o poezie omule
 în doi peri
 pe șleau
 îmi veți spune
 Dar să visez
 lăsați-mă
 chiar și pe
 dezacordate / melancolice
 strune
 ascuns acum într-o lacrimă
 și doar
 într-o amintire
 păstrați-mă
 dacă se poate
 Vă mulțumesc!
 Va par vanitos
 ah, da
 iertați-mă!
 a nu fi uitat
 e-un fior firesc
 un fior
 etern omenesc

Târgoviște
 12 octombrie 2025

Dincolo de Speranță

Ce ar mai fi
 de spus
 când lumea
 spre apus
 adânc
 coboară
 ca-ntr-un abis
 (un Apocalips
 de veacuri
 prezis)
 și-a se vedea
 neapță
 a fi
 de-o anastasică
 Faptă
 ori seamă

încă
 nu ne dăm
 că seduși
 ne-ndreptăm
 spre un nou *ideal*
 globalizator
 triumfal
 de letal?
 Oh, da
 încrezători
 dar ne place
 să avem
 de-a face
 vorace
 cu făgăduita
 fericire râvnită
 o Speranță
 universal
 neizbăvită
 și uitată mereu
 într-un
 atomic muzeu
 Însă
 dincolo de Speranță
 e Dumnezeu

De toamnă

Frunze uscate
 frunze-n vânt
 frunze de aur
 frunze ruginii
 și-un glas
 din pământ
 doar
 clipele-s vii
 de-ai privi
 uite
 cum renasc
 în neant
 și-n expiatoarele
 ploi
 dar nu cad
 exact
 pe-acel cant
 al existenței
 din noi
 A venit toamna
 iat-o
 ascunde-mă
 într-un sărut
 vinovat
 nevinovat-o
 ca un
 secret rut
 Murmur
 de frunze

în vânt
 și-un gând
 înfiorând
 de mă caută
 un tainic
 Cuvânt
 Și melancolic
 mă trec
 surâzând
 întru alt
 Legământ

Târgoviște
 12 octombrie 2025

Țara de Ler

Într-un glas bucurați-vă
 și iluminați-vă, Lerui, Doamne,
 că venit-a, iată, Ler,
 de-aur regele din Tansilvana,
 și-a mai venit, iată, Ler
 regele zimbru din Moldaviana,
 și pe-un lăicer de cer
 venit-a, iată, Ler,
 regele din Maramureșana,
 venit-a apoi, iată, Ler,
 dintr-un miazăzi răscopt de câmpie,
 regele din Magna Valahiana,
 deci din Munteana, Olteana, Luana,
 și pe un albastru zbucium de ape
 veni, iată, Ler,
 regele delfin din Scițiana Tomitana,
 și-n spuză de colinde s-au învelit,
 și-n duhul merinde,
 și-n stele omături logostele
 mustind cu miez prea plin
 de Lună cunună,
 și ni-s nouă pe-o zare de rouă
 darul de Har, Lerui, Doamne, Ler,
 și întru Dorul de Hristos Mântuitorul
 încă mai ni-s un sfânt Mir ca un Gir.

Și Ler, straja cea mare la hotare,
 ieși din pământ pe-o vâltoare
 de vânt strigând: Lerui Ler,
 doară delaolaltă pe unul singur
 primescu-l și primenescu-l în boabă,
 și boaba-n sămânță mă-nghită.

Iară Ler se făcură
 de-o Țară Mamă odoară,
 nicidecum nimănui roabă,
 în veci de veci să nu piară.

Ci, numai așa încăpură-n boabă
 pe la zăpada micilor de prier,
 la ziurelul de ziuă, bunăoară,
 fiindu-ne de începătură, Lerui, Doamne, Ler!

Mihaela Oancea

urme

geamul aburit
păstrează urmele palmelor ei
ca o hartă
a unui continent dispărut
ca niște exponate
ce noaptea își scot oasele din poziție
și te privesc îndelung –
între acele tăceri
se naște și moare
lumea.

ferestre sparte

aș fi vrut
să trăiesc cu tine veșnicii
ținându-ne de mână
zâmbind
printre ierburi și flori.

iubirea însă
e un abis în care
nu există promisiuni
doar răni – ferestre sparte
prin care intră aerul.

cu soarele pe tălpi

îți sprijini fruntea de geam
murmurând scrisorile pe care ea
nu le va primi niciodată.

o desenezi adesea. ochii tăi de cenușă
licăresc subțire
ca și când încă ar respira prin tine.

cerul scapără din copite de foc.
de ceva vreme dorul tău

laviu

nimic n-ar putea îmblânzi
cateterul înfipt în artera orașului
și-n inima ta.

de pe coaja timpului
culorile cad una câte una.
plouă interminabil.
supraviețuiește doar învelișul
nimicului roditor.

lingura mică a răbdării

sub ferestrele lui lumea freamătă -
manechine de fum
își îmbracă rochiile de gală
cât timp sfinții se vând la reduceri de sezon.
omul mănâncă supa cu lingura mică a răbdării.
soția îi zâmbeste
dintr-o fotografie al cărei timp
s-a oprit cu mâna pe inimă.
în fiecare rid i se odihnește o întrebare
care nu mai doare.
ele – ridurile – nu sunt decât urme
ale drumurilor făcute cu ea de mână.
ceasul din odaie nu bate
ci respiră prin amintirile cu ea
cea care tăcea frumos. știa când să nu întrebe.
ca de fiecare dată bătrânul îi lasă loc la masă
și aprinde lumina puțin mai devreme -
să nu se împiedice ea când va intra.
dumnezeu n-a plecat.
stă pe raft lângă poza lor
în care zâmbesc
ca și cum nu i-ar putea despărți
nici moartea. dumnezeu n-a plecat –
îi intră zilnic în casă
prin firele de praf dansând în raze
prin aburul ceaiului prin felul
în care se regăsește mereu
întreg rotund nevândut.

libertatea se scrie mereu cu sânge

ziua avea aerul unui intrus. călătoream
în vagoanele înghețate ale cfr-ului
iar tu-mi spuneai domol străvechi istorii
deși neliniștea fluiera din orice ungher.
ajunseserăm în oraș. mergeam în dreapta ta
speriată cum un pui de vrabie
rătăcit în holul unei încăperi. pe alei
cineva scrijelise libertatea cu cerneală roșie
cu litere imprevizibile. vag începea să doară
să se adune poveri înspicate cu sânge.
în zăpada murdară – o jucărie de pluș
zăcea abandonată. ziua se făcea țândări.

Elena V. Piteș

Brâncoveanul

Brâncoveanul, harnic Domn și înțelept
Român mândru și credință multă
Alături cu poporul ce-l ascultă
Nemulțumit de cel ce nu e demn și drept,
Calea Domnului Iisus urmând smerit
Oglindă Lui, prinos și rânduială,
Vestind prin veac iubire și sfială
El, Țara, Neamul, Limba și-a slujit.
Azi ca și ieri exemplul de credință
Nelepădând Cristosul pentru-altă cateheză
Urcă la cer creștina dioceză
Lăsând păgâni să urle-n neputință.
De-a dreapta și de-a stânga-l însoțesc
Odraslele ce-aleg cu el să piară
Martirizați pentru-altă primăvară
Nășită dintru sângele domnesc.
Celeste coruri îngeri preamărind
Eleutesc victoria creștină
La sacral nume vin de se închină
Suflete mari ce-n jurul său se prind
Falnice brațe cresc și se adună
Acum ca și-altădată într-un scoc
Neantul ca să afle de-un soroc
Tăcut dar ferm în patria română.

O, tu, copilărie!

O, tu, copilărie!
O, ani care-au trecut!
De ce nu putem oare
Să fim ca la-nceput?

Cu sufletul curat
Și inima zglobie
Și fără de frustrări
Și bucurii o mie...

O, tu, copilărie!
Ce dor îmi e de tine
Măcar în vis mai vino
Să cred că-mi va fi bine!

Le mulțumesc mereu
Celor ce viață mi-au dat
Pentru că pot să spun acum
Îți mulțumesc, copilărie!

Smerenie

Smerenie aș vrea să-mi dăruiești
Mă rog cu genunchii plecați
Este foarte greu să-mi ierți
Relele ce-n viață am făcut.

Eram ca o sămânță căzută între spini
Numărul lor e prea mare,
Iisuse, știu, nu merit crezare!
E prea târziu să-mi dai o șansă?

Tatălui meu

Mă rog mereu, o, tată, pentru tine
Căci nu-i venită încă acea vreme,
Când n-ai să mai poți scrie dulci poeme
Și n-ai scris încă versuri despre mine!

Eu n-am făcut chiar nimănui probleme
Și-am cultivat respectul pentru sine
Celor din jur le-am dăruit doar bine
Trecând cu greu prin multele dileme!

Mai vezi că-n lume sunt mulți hoți
Ce-n ode se prefac a te iubi!
Grăbește-te să scrii cât încă poți

Căci mâine împreună ne-om uni!
Iară aici ne-om răsfața cu toți
În ritm astral de sacre poezii!

Vorbe

Vorbe de dimineață
Vorbe de zi
Vorbe de seară
Vorbe...
Vorbe dulci și amare
Vorbe apăsate și reci
Vorbe facile și seci
Vorbe de politețe
Vorbe de clacă
Vorbe otrăvite
Vorbe murdare
Vorbe ușoare
Vorbe vorbite
Vorbe nevorbite
Vorbe gândite
Vorbe negândite
Vorbe nespuse
Vorbe nescrise
Vorbe...
Vorbe așteptate
Vorbe dorite
Vorbe nedorite
Vorbe șoptite
Vorbe de bine
Vorbe spuse de tine.
Vorbe...

Loredana Zeller

Se reîntorc anotimpuri

Se reîntorc anotimpuri
În veacul demult rutinat,
Toamna apare-n răstimpuri
Cu trupul îmbălsămat.

Urmează o iarnă felină
Când toamna târziu va muri,
Căci mi-au rămas pe retină
Nămeții în alb și în gri.

Mi-am pregătit și paltonul,
Să aibă pe ce să mă ningă,
Închis-am și podul, oblonul,
Ca focul aprins să nu-l stingă.

Mănuși de vreme amară
De-ngheț și de frig mă păzesc.
Am lămpi, lumânări mari de ceară
Prin iarnă să pot să răzlesc.

Și câte ierni s-ar mai naște
Cu friguri și geruri din nou
Le-aș ține din zile de Paște
Și până la anul cel nou.

Să vină iarna, să vină,
Nămeții să cadă supuși,
Să patinăm pe-o lavină
Cu mâini înghețate-n mănuși.

Rămân

O patimă adâncă
Și dură ca o stâncă
Mă urmărește încă,
În haos mă aruncă.

Rămân a doua carte
Deschisă peste noapte,
Citindu-ți prima parte
Din „Sonete vinovate”.

Sărut cu ruj poemele
Împovărându-mi buzele
Când toate sentimentele
Tăgăduiesc păcatele.

Rămân o nouă noapte
Să-ți murmur printre șoapte:
„Nimic nu ne desparte”,
Dar ești mult prea departe...

În toamna dintr-o zi oricare

În toamna nouă dintr-o zi oricare
Călcăm pe frunze cu tălpile goale,
Cu ploaia ne/uscată de călcâi lipită
Și roua de pe flori pe buze risipită.

Când vara ce trecuse începând de luni
Înfăptuise rodul adulatelor minuni,
Lumina din rugină rănea falnicii brazi
Din vara cea de ieri, în toamna cea de azi.

Va fi mai bine? Ce bine va mai fi?
Că verdele prea verde s-ar mai îngălbeni?
Iar ruginiul de poimăine-ar înroși
Când glezne goale melci ar găzdui?

Voi ațipi-n tăcere pe genunchiul meu
Cu vene mici și puls scăzut mereu,
Mă voi trezi când ninge, când vine iarna, oare?
Sau, poate, doar în toamna dintr-o zi oricare.

De toamnă

În porii mei ciudați îmi crește-o bățătură
De-atâtea anotimpuri reluate în natură

Sau, poate, anii mei sunt mulți, habar nu am,
Privesc introspectiv printr-o fereastră-n filigran.

Acum, ne-ngenunchează toamna vrând-nevrând,
Culorile de roșu, verde-ngălbenind și ruginind.

Pământul primitor și tandru, nestemat fertil
Adăpostește-acum doar frunze disperate în azil,

Din pomi neputincioși și disperați s-au scuturat
Bolind, fără scăpare prin ploi s-au înecat.

Ne urmărește toamna cu gândul ei perfid
Și-o să ne pună, din păcate, iar pe toți la zid...

Ina Dumitrescu

Clipă fără timp

Te așez ecou pe file,
Îmi ești clipă fără timp,
Liniștea din călimară,
Început fără sfârșit.

Ti-am sădit lumină-n ochi
Ce nu-și scutură căldura
Crește-n fiecare șoaptă
Ce îți răcorește gura.

În fiecare rând ești tu,
Urletul mut ce mă inundă,
Mirosul vechi de pur albit,
Minunea sacră din secundă.

Ti-am sădit dorință-n palme
Ce nu-și scutură fiorul,
Crește când atingeri calde
Mângâie în taină dorul.

Ești scris în fiecare rimă,
În tot ce litera atinge,
Pagina plină cu cerneală,
Cuvântul blând ce nu se frânge.

Ti-am sădit în suflet cântec
Ce nu-și scutură chemarea,
Crește când adânc îl murmuri
Ca un val ce-și cheamă marea.

Ești flacăra dintr-un gând
Ce se-nalță rug spre stele,
Taina din șoapte nespuse,
Clipa scrisă-a vieții mele.

Mulțumesc

Plânge-mi Doamne ochii triști
Doar cu zâmbetul sărat!
Să-nțeleg că sunt și vară,
Nu doar toamnă și păcat!

Doar cu lacrimă de zâmbet
Plânge-mi Doamne ochii grei!

Să cunosc și primăvara,
Nu doar iarnă cu polei!

Plânge-mi Doamne cu surâs
Ochii goi... și umple-i iar
Cu parfum de pur aprins
Și dă-le lumină-n dar!

Doar cu pace și iubire
Plânge-mi Doamne ochii triști,
Iar eu îi umplu pe-ai tăi,
Mulțumindu-ți că exiști!

Miez de struguri

S-a întâmplat în miez de struguri copti,
Când frunzele se-ngălbeneau în taină,
Când flori în părul meu se ofileau încet
Când totul era tern și-aproape era toamnă.

În inima-mi scăldată în valuri de furtuni
Tu ai intrat andante, înfiorându-mi plânsul.
Mi-ai șoptit genele, păstrând pe buze sarea,
Mi-ai pus sufletu-n palmă,
storcând pe gură râsul.

Plouă! Frunzele cad ude și-ngălbenite,
Încet le-adună vântul într-o îmbrățișare...
Stropi reci pictează geamul ferestrei ce desparte,
Un miez de struguri copti de razele de soare...

Atinge-mă...

Atinge-mă cu palmele întoarse
Și dă-mi din serile trecute fără tine,
Toată ambrozia ce-a picurat din astre
Și nu a vrut pe buze să-mi respire.

Atinge-mă cu ochii și înfioară-mi pielea
Ce nu a fost atinsă de mult cu mângâieri,
Cutreieră-mă blând șoptește-mi cu-adierea
Născută din dorința prea multelor tăceri.

Atinge-mă cu gura, dulceag, cu gust de piersici
Și lasă gustul fin buzele să-mi alinte,
Să îmi pătrundă-n sânge, să devenim bezmetici
Să nu mai știm de timp, să fim două cuvinte.

Atinge-mă cu trupul și fă ploaia să cadă
Și dansul nostru ud să ne înalțe zborul,
Să fim două tristeți ce nu mai vor tăgadă
La bucuria scrisă ce le-a urzit-o dorul.

Atinge-mă cu sufletul ce l-ai ținut închis
Și fă-l pe-al meu să cânte minunea învierii,
Întoarce-mă la viață și scaldă-mă-n abis...
Atinge-mă cu tine în serile uitării.

Lidia Zadeh

Oameni de toamnă

uneori îmi lipsește curajul
de a mă gândi la tine
și la ziua de mâine

pe vremuri eram
o visătoare punctuală
ca un orologiu
care aștepta o naștere prematură

celelalte femei
aveau parte de zile bune
și nu dădeau nimic în schimbul lor

eu mă topeam într-un foc palid
și nimeni nu mi-ar fi întins
o cană cu apă

nimic nu e mai simplu
ca o nenorocire

viitorul este o toamnă
imperfectă

Atitudini incoerente

viciile virtuților sunt de fapt
obsesii de toamnă
transparența trecătorilor
mă înspăimântă
încep să fabric idei și atitudini incoerente

deschid uși nebănuite
dezvelesc statui
trag obloane la ferestre închipuite

mă gândesc la toți nebunii
din viața mea
dar mai ales
la bărbatul flecar cu părul grizonat
care îmi fusese iubit

pe termen scurt

niciodată nu mi-au plăcut
oamenii mai mici
decât ei înșiși

și nici burghezii

Privește-mă așa cum sunt

nu trec de la mare la mic
niciodată
și nu poți fugi de mine
oricât ai vrea

perspectiva nu intră în discuție

și nici întunericul nu este vinovat
de câte ori amanții își dau întâlnire
într-un punct de fugă mort
în care trupurile lor se izbesc
ca niște pahare goale

o fereastră de frunze
eu mai luminoasă
decât lumea în care trăiesc

pe strada mea
sunt doar pietre și umbre

astăzi nu îmi dau sânii de pomană

nu puneți mâna
spun adevărul fără să vreau

și adevărul este o virtute

Gravitație

Nu mă întreba dacă mai visez și astăzi
Întreabă-mă totuși dacă visele au legătură
cu înălțimile, cu cerul, cu viitorul și cu noi

Ca să pot să-ți răspund îmi plec privirea

NU sânii lăsați, ridurile sau carnea obosită
se apleacă spre rădăcinile pământului
ascultând de legea gravitației mereu aceeași

ci visele

aceasta este marea schimbare
marea schimbare

Elena Oprea

O, de-aș putea...

*Consăteanului și părintelui meu
spiritual N.I. Simache*

O, de-aș putea...
Aș întoarce timpul
Ca pe un ceasornic
Al inimii.
Aș străbate
Fiecare clipă
Cu regret și ură.
Aș fi vrut azi,
Să fi fost ieri,
Când inima lui mai bătea
Pentru toți, pentru noi.
De-aș fi fost pasăre
Aș fi ciripit la ureche:
„Nu pleca! Rămâi aici lângă noi!
Avem nevoie de Tine,
Așa cum călătorul
În arșița verii
Are nevoie de apă”.
El n-auzea nimica
Din trista cugetare.
Aveam în față chipul
Ce-i zăvora destinul
La poarta nemuririi
La dorul singuratic.

19 ianuarie 1972

Flacăra nopții

Profesorului și mentorului meu
N. I. Simache

Într-o noapte albă
Munții
Și-au clătinat aripile,
Pădurile
Și-au aplecat fruntea,
Iar Tu,

Ai plecat într-o lume de stele,
De atunci,
Te caut printre monedele vechi
Care plâng,
Printre amforele
Care te cheamă.
De atunci,
Te strig printre ulcioarele de pământ
Și castele romane
Dar umbra ta
Rătăcește prin veacuri
Și-mi aduce ecoul:
„Sunt aici! Sunt Făclie!”

18 ianuarie 1972

Ultimul popas

*Cu multă iubire și regrete în suflet,
mentorului meu N. I. Simache*

Ai rămas aici
În satul iubit
Cu pomi răzvrățiți
Și cu fructe târzii.
Pașii Tăi
S-au oprit într-un loc.
Acolo,
E și zâmbetul
Și vocea Ta calmă,
Și gândul Tău
Luminos ca oglinda.
Visul Tău
Rătăcește pe străzi
Și strigă:
„Veșnică e clipa de-atunci...”
Auzeam ecoul de amintiri
Printre case și pomi,
Printre oameni și străzi.
Peste tot era umbra Ta
Călătoare în timp
Peste veacuri și Calea Lactee.
Mă opresc la răscrucea de veacuri
Și deschid cetatea ferecată.
Dau drumul păsării
Să colinde văzduhul stelar
Care-a zguduit „...trecerea”
Dar gândul tău zbura
Se-nălța printre nori
Printre astre și flori
Fără glas,
Fără nici un popas.

21.01. 1972

Ramona Müller

cuvinte împărțite

serie până se face târziu
scrie până când cuvintele
nu vor mai cunoaște măsura
balanței noastre perfecte
va fi de ajuns
și pentru corbi
și pentru cerberi
și pentru inorogi
și pentru libelule
și pentru cocori

ce(va) rămâne încă nescris
va rodi în tristețea grădinii
dulce nectar pentru faguri
așteptându-și profeția

efecte secundare

am lăsat dimineața în ochii plânși
ai bătrânei
adora valsul
și dulceața de cireșe amare
servită în anticariatul de sub grinda casei
zugrăveam povești cu fiecare carte citită
la lumina lămpii cu gaz
cu mâinile pierdute
frământam pământul
pentru tortul de vise cu beza de nori

dacă aștepti să poți
parfumul orhideelor arogante
ale vecinilor de la etajul nouă
va dispărea
trebuie să îndeplinești
condiția suplimentară
a firii
să pătrunzi îndrăzneț
în cochilia miezului de pâine
studiind anatomia bobului de grâu
doar atunci vei înțelege

rostul feliei de viață
vei înțelege
că la masa de machiaj nu se vorbește
hai servește și lasă-ți dimineața
în ochii mei

dreptul de a fi

Bărăganul cade în genunchi
ciulinii dezamăgiți se reîntorc
pe la casele lor
de parcă n-au plecat niciodată
eșafod pe drumul amintirilor
cine/ ce/ și când/
să mai învețe
despre alte ființe?
coboară și pietrele de mormânt
în sicriele abandonate
catedralele satului părăsit
se înalță doar în căpițele de fân
una/ două/ pe alocuri
s-a spus tot
s-a murit de tot
fiecare mugur
nu are timp
nici să mai îmbătrânească
fiecare mugur
este o rană deschisă
pentru viitor

duminicile din aer
eșuează
pe pământ
meteoric și liturgic
piticii de grădină
se revoltă/ pe aleile
muzeului industrial
o țară coboară
încet de pe dealuri
nu mai are voce
și nici dor
nici ziduri de apărare
doar iedera/ și îndoială
dar muribunda astă de țară
nu pricepe
– voi, cei plecați din mine
sfârșiți odată cu trecutul,
dați-mi un sedativ
să mă pot petrece
dincolo de voi
cu voi
în voi!

Marin Moscu

Mai dă-mi Doamne

Mai dă-mi Doamne tinerețea
Cât în viața mai trăiesc,
Să fiu viguros cum fost-am,
Cu foc viu să tot iubesc...

Femeile să-mi nalțe soarta,
Tandrețea lor să-mi fie leac,
Să le ascund în nopți cu vise
Sub florile de liliac...

Dă-mi Doamne tinerețea, dă-mi
Răsplată dorurilor toate,
Câți sfinți ai Tu acum în cer
Să am și eu, la fel, amante...

Că viscolește-n mine toamna
Și iarna în curând apare,
Degeaba te tot rog, că Tu,
Mi-ai dat o viață trecătoare...

Dascălii

Dascăli din Școala românească
Merită mai bine să trăiască,
Să aibă liniște și concentrare
În misiunea lor de plus valoare...

Cartea este sfântă, e seninătate,
Este dăruită cu mare bunătate,
Sunt storși de nervi și energie
Dascălii, robiți în frenezie

Și-s mulțumiți de munca lor,
Țară-i floare-a bravului popor,
Recunoștința însă rămâne pată
În ochiul ce nu vrea să vadă

Nu vor pensionați la ani cinzeci,
La catedre stau, ajung moșnegi
Sau babe, cu glasul tremurat
De cretă inhalată, nu de furat.

Dacă-ar fi fost și ei magistrați
N-ar fi vrut să fie blestemați,
Să vrea simbrerie din simbrerie,
Nu, niciodată, să se știe!...

Obrazul lor este icoană sfântă,
Guvernanții îi iau la trântă,
Îi tăvălesc în mocirla puturoasă,
Sunt răstigniți, dar cui îi pasă?...

Mirajul florilor

Îngropat în culori
Sufetul caută aripa plăcerii,
O poveste de dragoste
Iese în lumina ascunsă
De răcoarea nopții.

Mirajul coborârii cerului
În palmele noastre
Scrie pe fiecare petală
Literale numelui tău...

Un curcubeu cu capetele arse
De temperatura iubirii
Se așază pe șoldurile tale
Făcându-mi cale liberă
În înșurubarea plăcerii...

Numele tău capătă culoare
Și devii floare
Până la desăvârșirea
Izvorului de continuitate...

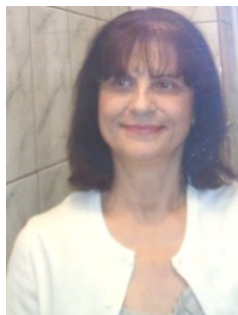
Când libertatea...

Când libertatea mi-e ștearsă
Din lista marilor iubiri,
Cedez nervos și nici nu-mi pasă
Că am rămas cu amintiri...

Când libertatea mi-e atinsă
Sunt mai puternic, ard intens,
Trăiesc în dragostea extinsă:
Doar tu iubire și-al meu vers...

Căci tu ești sigur, Poezia,
Pe care o iubesc profund,
Oricât de mare-i erezia
Cu forță strașnic o înfrunt...
Partea superioară a formularului

**Eugenia Nițu
Diaconescu**

M-am pierdut

mă inund
cu fluxuri de conștiință
în fiecare clipă

sinele meu mă caută
mă găsește
și mă ține strâns
lanțul are zale
invizibile
dar degeaba
eu m-am pierdut
de când
am ieșit de sub poalele mamei

Sminteală

Matilda lui Smereanu
Și-a pierdut un cercel
Odată cu el și-a pierdut
Și ultimul neuron

Reflecții

Prin mine au trecut
Atâtea trenuri, de nu știu
Pe care-am luat...
Sau el m-a dus pe mine?

Goana lui e neînduplecată
Cu mult mai mult
E graba mea-n spre sus
Și-i tare greu să-mi ating țelul

În nicio gară n-a oprit
Mă zbat să prind un altul
Mă uit la ceas prelung
Că nu mai este timp

Prin mine au trecut
Atâtea drumuri de ocazii
Șerpuitoare, lungi sau scurte
Și niciunul până la sfârșit

Prin mine au trecut
Atâtea primăveri albastre

Toamnele așteaptă rândul
Și iarna să închidă cercul

Prin mine au trecut
Mulțimi de vise efemere
Sunt doar un sufletel fragil
Pe pedestalul vieții mele

Căutând adevărul

Suntem tineri
Și căutăm adevărul
Acela din lume
Și acela din noi
Căutăm în culoarea cerului
Uneori brăzdat de nori
Tulburi, ne îmbietori
Căutăm în culoarea trandafirilor
Uneori găsim doar țepii
Petalele au căzut de mult
Căutăm în oamenii ca modele
De cele mai multe ori
Ei ne întorc spatele
În noi găsim teamă
Și nesiguranță
Să nu ne mai ghidăm
După ceea ce fac alții
Dorim să creăm reguli mai bune
De algoritmi și iluzii
Ne-am săturat de amenințările
Unei lumi belicoase
Dorim să triumfe adevărul
Și să aibă culoare
În sufletele noastre

Soclul lui Eminescu

am naufragiat cu uimire
pe insula poeziei
cunoscută mie
din cărți

aici
au poposit rând pe rând coloși
ai versului
au socluri înalte
și bine înfipte
în cultura lumii

îl recunosc pe Eminescu
ce are o cunună de lauri
abia pot să-l privesc
ochii-mi sunt orbiți de acea sclipire
a frunții
care emană geniu
în timp ce eu
mă târăsc obscur
la picioarele lui

Doina Moritz

Când ape curg...

Mai spune-mi frunză-aleasă, de trifoi,
Despre norocul împătrit din vară,
Despre atingerea ce-ntâia oară
A despletit în dor, copacii goi!

Mai cântă-mi pui de cuc, când ape curg
Și udă podul palmei cu-ntrebarea:
„De ce se trec și-și leapădă culoarea
Luminile-nserării peste burg?”

Mai spune-mi scoică despre perla ta,
Înstrăinată-n seară făr' de vrere!
I-ai dat sideful tău, rară avere
Tot învățând ce-nseamnă "a ierta".

Mai tulbură-mi oglindă prinsă-n cui
Umbrarele uscate din privire
De colbul vitregit de fericire
Și nu-ți mai vinde visul orișicui!

Mai spune-mi vânt, de macii din zăvoi,
Despre alțițe fuiorite-n noapte
Și despre lujerii cu mure coapte...
Mai spune-mi despre zile fără ploi!

De ce se pierd iubiri în nepăsare?

Pe-un gând fugar, ce fruntea mi-o atinge,
Am păstorit un rid și-o întrebare...
De ce se pierd iubiri în nepăsare
Și pe altare flacăra se stinge?
De ce, în muguri, lacrima se frânge?

Pădurea mea mă despletește iară,
În mii de fluturi cu aripi de stele...
Mai cumpără-i securii doar mărgele,

Să nu mai taie dor de primăvară!
Hai, frunzărește-mi murmur de vioară!

Păstrează-mi ghiociei în roua sorții,
Trecând prin vise, scară de lumină...
Îmi leagă pasul și-l desfă de vină,
Când luna se pogoară-n fața porții!
Mai jăruie-mi argint din pleata nopții!

Nu vreau să las o umbră să alerge
Peste dorința ce mi-a fost făclie...
Oprește-te, la margine de vie,
Tanin din vin, ce-mi faci uitării lege!
Oprește-te, doar amintirea-i rege!

Trecută de-amiază, speranța rănită,
Se duce, se-ntoarnă în ceasul de-apoi...
De vrei, rățăcește-mi iubirea-n zăvoi,
Celestă și pură, fă-o-nzecită!
De vrei, m-alege din iarba cosită!

La vadul morii cel fără de roată

Tu știi? Nu sunt eu prima vinovată
Ce-a înspinat cu lacrimi trandafirul
Și-a răsturnat pe la răscruci potirul
Din care-a curs, în van, iubirea toată.

Tu știi? Nu sunt eu prima arvunită
De Ursa Mare, surată cu luna,
Să păstoresc zenitului cununa,
Plătind la porți simbric înzecită.

Tu știi? Nu sunt eu prima desemnată
De florile câmpiei s-aprind jarul
Și în căuș să rostuiesc amnarul
Făcut bucăți, de clipa blestemată.

Tu știi? Nu sunt eu prima părăsită
La vadul morii cel fără de roată,
Când bob de grâu, în pâinea frământată,
Tresare-n holda timpuriu cosită.

Tu știi? Nu sunt eu prima vitregită
De trenul ce împarte fericirea...
Ninsori sărate, troienind privirea,
Mi-au sorocit poteca ocolită.

Mircea Brăilița

Mistică

Privea neclintit limbile ceasului
cum ele spre ele mergeau înapoi
cum fetele triste de prin zăvoi
își curățau himenul glasului

din nici un timp știa să se-ntoarcă
în creierul său înalt călător
ca harponarii din ultima barcă
iubind rechinul devorator

nu știm cum arată. e-nalt. e frumos.
cu cine nu luptă. pe cine iubește.
clădise în ceruri un sfânt os cu os
pe nisipul divin desenează un pește

La subțioara sălciilor

De după pecetluitele uși
ale acestei lumi închise
nu-ți mai aruncă nimeni
de mult nicio privire

deși iubești cum ai iubit
deși te mai streкори neliniștit
la subțioara sălciilor
sub murmurele lunii
unde era să mori de fericire

Marele vals scânteietor

Chopin, Nr. 1. Mi bemol major

Calci sângerând pe-ascuțite cuvinte
când mustește de rouă inima lumii
albă prea albă sub marele voal

și cât costă cât costă o învârtire
mai nimic mai nimic
dintr-un bal austral

când fină pe talie mâna-i pierdută
piciorul morții încătușat.
dintre soldații închiși în redută

cei mai subțiri dansând s-au predat.

zilele curg prin cotorul de carte.
mult mai frumoase decât vei fi fost

peste tăcerea pianelor sparte
iar ne inviți scânteietoare
la valsul perfect la vals fără rost

Credeam

Credeam că degetele noastre fine
pipăie toate dorințele lumii.

și că la asființit fecioare
care înotaseră prea mult în râu
se tăvălesc răsând în lanul de grâu

numai privindu-le oștirile triste
ar fi putut apăra de molime secolul

așa credeam eu: eroare, eroare

pe mari universale grătare
ne sfârâie creierii
noaptea se lasă
voințele se frâng. țarăie greierii.

Mint

Că s-au răsfrânt prea multele iubiri
departe peste marginile lumii

că hăuleau pe munți și văi
lupii în iarna falică
de între cristalinii săni ai tăi

că voi plăti cu galbeni calpi
adâncul neuitat al humii

mint: frumusețe rece
mint: frumusețe rece

împresurat de târfe verzi
peste mileniu iarăși voi petrece

Doar

Doar o secundă rămăsese până la
execuțiile reci din amintire

poate un secol până la
înmormântarea limbii rele

și uită-mă
n-am încăput decât în frac de mire

și uite-mă
lustruitor de ruginite stele

Octavian
Mihalcea

Gravură sub vișin

lui Mircea Brăilița

puntea apare închisă
prin apele crăpate
mult trecătoare

iar vorba tot mai îngustă
zidurile fără porți
rătăcirile fără amintire

ochirea e aceeași
în viața unei gravuri aprinse
când pașii dansului s-au oprit
sub vișinul saturnian
robit ultimei plecări

Lichid

altă lume alte cuvinte alături
unicul soare se împarte rece

simțiți voi frisonul
plonjare oriunde afară
tot într-o mare de pământ

și nu ai fost chip al oglinzii
trece zgomotul vertical
prin faldurile unui lichid viu
care nu va ajunge nimănui

Ore adânci

drum spre somnul aprigului val
linie cumva recucerită azi chiar azi
ce dacă uiți câteva haine în orele adânci
fără mijlocul străinelor aduceri aminte

de fiecare dată prin mulțime
neascunsă violență însoțește curajul

coborârea va uni toate amurgurile sticloase

Odată

curios abur liniștit
prizat fără a ști cineva
chipul sau numele vâltorilor

odată eu singur la margine
hirsut printre zodii
tot admirând întoarcerile racului
arta fină a osului rupt

deasupra casei de hârtie
s-au abătut atunci
urmele tristei dezlegări

spirale rupte
ecou fără ecou

Vor învăța

cât poți să mai arzi

pe sub lună același profil
caută locurile nepătate
ce vor învia
în visele salvatoare

până atunci
tușa nestinsă din inimă
și nopțile doar nopțile
cuvântătoare

Unduiri

al cui ești spre seară
după ce oamenii se răsfiră
trei câte trei
al cui ești

nu credeai că se poate
mai puțin vișiniu în draperii
zâmbetul e ușor
repede spre alte unduiri
colț cu tot ce înseamnă
adormirea fără memorie

Dincolo

dialogul conspiră fragil
cifru pentru a mișca întâmplarea
legătură cu întunecatele veri

unele animale văd
cel mai bine noaptea

un scut pe stemă
dincolo de crăpare

cap înclinat admirând trandafirul

**Angi Melania
Cristea**

Limba mea macedoneană

Dintre mii de limbi din lume,
Limba noastră mi-e iubită.
Cu sonorități anume
O aud ades vorbită.

Limbă slavă armonioasă
Asta ne-au transmis străbunii,
Care o vorbeau acasă
Să nu-și uite lesne bunii.

Cu alfabet chirilic scrisă,
Limba noastră e bogată.
Pare o lume necuprinsă,
Roditoare, minunată.

În familii se vorbește,
De macedoneni curați,
Limba slavă din poveste
Prea cântată de- împărați.

Este limba ce-o iubim,
Ce ne-a învățat respectul
Pentru cei care mai vin
Și vor să-i știe alfabetul.

Podul de piatră

În seara aceea am traversat râul Vardar
vorbeam cu miile de statui din Skopje
mă îmbătasem cu limba lor veche/
se zice că dorm lângă inima orașului
dintotdeauna/

eram un cărturar dezinhibat
care își croia haine din propriile cărți
și nu cunoștea setea triumfală a străzilor
priveam de pe pod neliniștea plană

parada de costume militare aerul fierbinte
ce îmi intra în plămâni estropiat

am traversat peste podul de piatră
precum un soldat cu picioare de lemn
și am locuit o secundă în corpul unei statui
ningea roșu

Dor de Macedonia

din țara mea cu mii de mănăstiri aș bea
lumini într-o cascadă lin
cozi de păun mi-ar defila-n delir
să scriu istorii pe cămăși de în
sau strânsă-n vesta cu brodate flori
să mai miros un trandafir când beau
de la Ohrid un roșu vin

mi-aș încălța opincile din piele
în două cozi să-mi fie
părul împletit cu-o roză
ascunsă-n pletele rebele
spre plaiul asprei Macedonii
să urc ca Macedon spre munți
aș respira din mândră țara mea/ un Soare auriu
pe cer ar crește
să mor în munții cu înalte creste
cum m-au crescut străbunii drept în șa

Monedă pe asfalt

rasa de cai pe care am văzut-o în Macedonia
nu seamănă cu caii de la Letea
dar acolo lângă stâncile largi
lângă pieptul lor masiv

am văzut păuni care îmi ziceau
că poezia cade din cer
precum o monedă

am ales să locuiesc în inima cetății
însă ieri întindeam nade
și sufeream precum Iov
astăzi trăiesc pe asfalt ca într-o bulă

îmi este nefiresc să alerg să sparg
să strig
toate le pun în cuvânt
și el e minge de foc pretutindeni

Luci Trușcă

Amăgiri

În toamna târzie,
cu-apusuri ruginii,
încolțesc din nou
visuri tulburătoare,
iluzii amorțite
încep a se trezi,
stârnind val de emoții
rămase în uitare.

Plutesc iubiri stinghere,
zefirul le mângâie,
nu simt sfârșitul toamnei,
nici ploile ce cad,
pierdutele speranțe
se lasă amăgite
și-ncep a prinde aripi
visând către înalt.

Dintre amintiri,
melancolii de-aramă
răsar cumiști, tăcute,
ținând toamna de mână,
curg râuri de tristeți
și plouă cu suspine,
târziul este-aproape,
poate sosi chiar mâine.

Apusuri

Simt cum mă mângâie
aburul cald al pământului,
cum se scutură cerul,
răsfirând în jurul meu
sclipiri de stele căzătoare.
Mă-nvăluie-n straie de dor,
vântul hoinar
și mă-mbrățișează
răcoarea ploilor târzii,
de toamnă.

Îmi croiesc cărări de visare
prin verdele crud,
îmbrăcat în chihlimbare de rouă,
iar curcubeul
îmi ia în brațe orizontul
și-mi trimite apusurile,
să-mi fie alinare.

Se plimbă toamna

Aburesc pădurile pe deal,
ceru-și cerne norii cenușii,
coama codrului îngălbenește,
se aștern covoare ruginii.

Se joacă penelul printre frunze,
dealurile-și pun galbene straie,
ici-colo dansează buburuze,
se răsfășă-n tomnatica ploaie.

Păsările-și caută-adăpost
în codrul ce-și scutură podoaba,
vântul bate parcă fără rost,
frunzele se joacă baba-oarba.

Se plimbă toamna-n mantie de bal,
cu-n buchețel de frunze la rever,
stropi de cleștar se-alintă-n calea ei,
plimbările-i sunt pline de mister.

Nostalgie

Zboară frunzele în toamnă,
Se duc zilele, ca vântul,
Timpul cerne sentimente,
Iernile-și așteaptă rândul.

Se țeș covoare de-amintiri
Din fire de iubire toarsă,
Răsar regretele-n priviri,
Emoțiile se revarsă.

Își scrie toamna povestea
În mirifice apusuri,
Curcubeie din iubire,
Sădesc în suflete visuri.

Trăirile s-au împletit
În duioase melancolii,
Amintind povești de viață,
Scrise-n apusuri ruginii.

Adriana Apostol

Veșnicia cuvântului

Cuvântul nu moare,
doar adoarme în cărți.
Îl regăsesc uneori
în murmurul copacilor,
sau în zborul oblic
al unei frunze fără țintă.

Scrisul e o promisiune
că și după noi
va exista tăcere
care știe să spună tot.

Nu te acuz

Nu te acuz -
vântul nu cere iertare
pentru că a răsturnat o floare.

Ai fost o trecere,
ca o umbră de pasăre
pe un perete alb:
n-ai lăsat urme,
doar o clipă mai rece
într-o cameră caldă.

Nu te acuz.
Doar mi-e dor.

Ca un copil

M-am uitat la lume
ca un copil
care vede pentru prima dată
zăpada:
fiecare clipă
era un miracol,
o joacă albă
care nu știa tristețea.

Apoi am crescut
și am învățat
că tot ce e frumos

se topește
dacă-l atingi prea tare.

Legea universului

Stelele nu se întreabă
de ce ard.
Pur și simplu ard.

Cu sens,
fără explicație.
Așa și tu:
iubește.
Fii blând.
Lasă urme
în tăcerea lucrurilor.

Legea universului e simplă:
tot ce dăruiești
te construiește.

În aceeași ordine

Ne naștem,
iubim,
pierdem,
iubim iar –
în aceeași ordine,
dar niciodată
în același fel.

Frunza cade
la fel în fiecare toamnă,
dar niciodată
din același copac.

Ritmul se repetă.
Sensul –
nu.

Doar ploi

N-am mai avut cer,
doar ploi.

Lungile conversații ale norilor
s-au spart în mine,
fiecare strop -
o întrebare fără răspuns.

Nimeni nu fuge de ploaie –
doar de ceea ce
nu se mai poate usca.

Sub umbrela tăcerii,
totul sună mai clar.

George D. Piteș

În casa cu privirea rătăcită

În casa cu privirea rătăcită
Mai freamătă chemările cețoase,
Vulgar se mișcă zidurile groase
Și răd ferestre-n pacea abolită.

Se zvârcolesc fantasmele rămase
Iar luna croșetează plictisită,
Alungă-nstrăinarea o ispită
Și viile rodesc doar cuirase.

Surăde miazănoapte în nadire
De ieri trăirea doar strigoi renaște,
Nisipul curge și ne dă de știre

Că altă încercare vom cunoaște.
Dar, sigur, la un ceas de împlinire
Noi muguri vor plesni în zi de Paște.

Adunături de orliști

Adunături de orliști părăsite
La rândul lor uitate-n mare grabă,
De ce dispăre-un sat nu se întreabă
Niciunul din blestemele năimite.

Vânzând cărările de sevă la tarabă
Oreade rup tăceri pecetluite,
Vorbind de vremi și spații ostenite
Unde țărani-au fost prima silabă.

Eternul frig – chemare dezolantă
Și umbrele ne-o alunga din țară,
Înghesuși în viața trepidantă

Cu suflet mort și nume de ocară.
Trădând strămoșii-n vria debordantă
Rămâne-vom în veci pe dinafară.

Vii tropote de vânt

Vii tropote de vânt prin nori nechează
Astrale ploi cu îngerii se joacă,

Pe catalige, berzele-n răstoacă
Armate de broscuțe bagă-n groază.

Cu ochi cârpiți o bufniță posacă
Sculată-i brusc din somn pe la amiază,
Un șoarece ce nu-i deloc pe fază
De-albine-i prins în ceară la prisacă.

Și alergând mereu după -a lor umbră
Pruncii golesc de roade toți cireșii,
La hanul din răscruce, în penumbră

Bat palma cu țărani, megieșii.
Rău osteniți și cu privirea sumbră
Din galerii vin mai săraci, băieșii.

Prezentul pune

Prezentul pune peste ieri o treaptă
Dar nu vom ști, ce mâine vom ajunge,
Timpul tiran timpanul ni-l împunge
Să ne-asurzească sigur se așteaptă.

În două pricini soarta ne disjunge
Tocmind sentințe grele, după faptă,
Plecăm în sens contrar pe-aceiași dreaptă
Sperând că răii nu ne pot străpunge.

Ne-om transforma în zbor fără cuvinte
Vorbind prin zâmbete tremurătoare,
Doi fulgi de nea plutind fără de minte

Ce vor să strângă-n brațe un alt soare.
Dar cum suntem iubiți de cele sfinte
Doar unul singur fi-vom la reluare.

În barca pălmuită

În barca pălmuită la-ntâmplare
De-un furnicar de valuri năzdravane,
Mă simt impresurat de iatagane
Ca-ntr-un final acerb de eșuare.

Vin valuri sparte-n fine filigrane
Într-un efort de mușamalizare,
Spălând păcatele originare
Cu ape vii sfințite-n uragane.

Și mă trezesc târziu cu barca ruptă
În colții de mărgean înfiți în tropic,
Din trupu-mi nud nisipul se înfruptă

Păzit de-un far cu ochiul lui ciclopic,
Și-ncep să urc o altă pantă-abruptă
Spre altă viață c-un destin utopic.

Maria Ieva

semn de primăvară

în beciul sentimentelor
sub stratul de mușegai
a înflorit lumina

dacă m-aș fi născut primăvara
aș fi fost pasărea
care își căuta cuibul
în vârful coloanei infinite
dar ziua morții
nu este o alegere

la masa tăcerii
toate păsările cântă

mă voi naște
iar și iară
până când
voi învăța
să renunț
la toate
semnele
de punctuație

nici nu se putea altfel

te-ai îndrăgostit
de una din versiunile mele
o femeie ideală
după care doar vântul
întorcea uneori capul
da
pe ea ai iubit-o
nici nu se putea altfel
era rodul imaginației tale
o poemă nescrisă
într-o pandemie de iubire

m-am îndrăgostit
de culorile curcubeului
răsucite în jurul mâinii tale
nici nu se putea altfel
tu scriai despre sufletul meu
ca despre corola luminii

ne-am îndrăgostit
căci altfel nu puteam
să aflăm cine suntem

poetii nu plâng
ei sunt
mereu îndrăgostiți
de mersul pe ape

niciodată nu ne punem de acord
ea vorbește despre matematică
eu despre vânt
ca despre o criză financiară
în care cenușa și zarea
se împletesc
într-o singură cruce

câtă zbatere
pentru un album de familie

în cealaltă patrie
nu sunt nici pasăre
nici om
sunt doar o expresie
a privirii tale

privește-mă
ca pe un cântec
într-o zi
voi învăța
să dansez

nu eu te iubesc
ci lumina
care s-a cuibărit în mine
dacă te-aș iubi eu
încă aș încerca
să aflu
câte morți
poate
duce
o cruce

ne oprim
la marginea vidului
tu încerci
să privești dincolo de mine
eu mă identific
cu golul din privirea ta
cândva
am avut sentimentul
că am existat
și noi
și universul
cu luceferii lui

dincolo
a rămas o ușă deschisă
mă apropii
îmi pun ochelarii
și citesc visurile

nicio metaforă
doar cămașa de lapte
atărnată pe umerii timpului
îmi amintește
că am trecut
cândva pe acolo

**Iuliana Corina
Mihalache**

Seri de toamnă

Poate-n aceste seri de toamnă,
Cu smog în cer și pe pământ,
Murmurul frunzelor ne-ndeamnă
Spre noi tristeți fără cuvânt.

Poate din ramuri cad secunde
Deșarte în duminici fără ploi,
Din nouri geme-un vârful de munte
Fruntea din stele și-o pleacă greoi.

De-nchipuiri mi-e gândul plin
Și se prăvale peste patimi
Albastru foc dintr-un arin
Pierdut în depărtate datini.

Cu buzele fierbinți noi șoapte
Din alte vremuri născocesc
Și le trimit spre miazănoapte
Cu glas străin și nefiresc.

Poate-n aceste seri de toamnă
Pe inimă o păclă s-a lăsat
Și cețuri brumării ne-ndeamnă
Spre coama lină-a unui sat

Uitat de-o veșnicie în pustiu,
Cu tufănici eterne în pridvor,
Despre parfumul lor îți scriu
În serile de toamnă la izvor.

Sport cu viața

am jucat șah prea des cu viața noastră
i-am pândit mișcările
cu gândul cu inima cu ochii
atenți la fiecare mutare suspectă
anticipând ca niște spioni bine instruiți
orice intenție de șah mat

altădată baschet am jucat
aruncând mingea când unul spre altul
când spre prea înaltul coș
în care am pus deja toate golurile noastre
astfel că pe tabla de marcaj
n-a mai rămas nimic
zero-zero
meci cu remiză
după o viață de jucat continuu
oricum am fost fair-play cu toți
cei care s-au azvârlit spre noi
să ne laude să ne critice să ne explice jocul
în doi
am avut poate prea mulți arbitri
nepricepuți în regulile jocului
uitând că nu toate sporturile sunt de echipă
de pildă nașterea și moartea
venirea și plecarea
se joacă de unul singur
fără suporteri și fără arbitri
doar între ele pe un teren accidentat
se practică sporturile în doi

Colțul meu de suflet

cu degetele tremurânde
am netezit un colț de soare
ce se-odihnea fierbinte
în palma mea cea stângă
și nimeni nu a înțeles mângâierea
ce o făceam cu buze înnoptate
în partea mea de suflet
cu ochii adânciți în lumina
galbenă din depărtare
zăpezile de pe frunte
plecau pe picioare obosite
cu identitatea răătăcită
în amintiri arse în văpaia asfințitului
arcușuri ciudate se poticneau
în frunzele gândurilor adormite
pe pajiști cerești
și n-am să uit că-ntr-o uitată oglindă
a sufletului exilat
într-un iris cu mijlocul crăpat
ca o vază de cristal subțire
cu o mișcare febrilă
o deschizătură am făcut
și mi-am dezgolit simțurile
spre-a fi răsfoite
în orele cuminți
din marginile timpului

Vasile Dan
Marchiş

Regina mea 2

Muza bună m-a împresurat într-un mod
cât se poate de favorabil.
(spun asta deoarece
sunt și muze rele precum demonii)
Și o întâmpin prin apelativul:
„Regina mea!”
Ea mă primește astfel:
„Mesagerul meu,
te-am dobândit drept premiu
sau recompensă
nu ca pe un lucru oarecare
să nu încadrez totuși fără rînd
în geografie sau în istorie!”
Muzele rele fiind prin preajmă au obiectat:
„Trădare! La judecată cu ei!”

Nici una nici alta se hotărăște
ca muza mea să fie răstignită
dar nu pe o cruce inertă ci pe una însuflețită.
Sunt ales eu pe post de cruce vie
pe care să fie răstignită
muza
Pe al ei umăr-munte
de cuvinte mă ridică muza,
umbrind în întregime
Golgota sub statura sa...
„Ne trebuie un Everest mai mare
să putem înfăptui această răstignire!”
Așa vociferau muzele rele...
Și sunt dat la o parte...
Apoi fără să am ca inspirație
măcar o poezie însuflețită tip
„Haiku”
prin care să spun ceva în fața muzei
rotesc doar atîta:
„Nemărginirea ta,
acum când pe umărul tău de inspirații
ai ridicat Muntele Everest

ca pe o cruce de jucărie
cum cred muzele rele că poți fi răstignită?
Toate acestea sub credibilitatea
ta au fost anihilate!
Nu am poezie pe măsură
cu care să te preamăresc!”

Cum Iisus Hristos
strigînd către Lazăr care a înviat,
în inima mea-noul cimitir de cuvinte
a intrat regina mea-muza strigînd:
„Poezie, vino afară!”
Gramatica renăscută
dă muzei onorul în inima mea...
Acum scriu parcă inima grăbită
cronometrează cu pulsul ei
Înălțarea Mântuitorului nostru Iisus Hristos...

Sprijin suprem

Mă simt stingherit
și prin aspectul
că sufletul meu e doar unul...
Dacă aș putea face din el
două sau trei mai mici
ca astfel cu unul
sau cu două din ele
să însuflețesc scaunul și cărja care
m-au sprijinit în singurătatea,
osteneala și durerea mea
Astfel doar acestea (scaunul și cărja)
vor simți în adevăratul sens al cuvîntului
cu sufletul,
ce înseamnă să sprijini pe cineva ...

La început

La început a fost mirarea
și apoi prima întrebare
pusă de Dumnezeu sie însuși:
„De ce mă mir
că de atîta timp este doar întuneric
în jurul meu,
când de fapt pot face ceva pe care
cu adevărat să am de ce să mă mir”
După aceste momente
Dumnezeu a făcut Cerul, Soarele, Pămîntul.
Iar prin felul cum oamenii
se miră pe toate aceste lucruri,
existăm deoarece Dumnezeu
se miră la nesfârșit de mirarea noastră.

Mihai Merticaru

Poeții

Pândind orele astrale,
atrași de miracole, magii și taine cerești,
poeții exersează metode pentru a zbura
spre nemărginire.

se agață de razele lunii,
de memoria unui glob de pădăie,
de o amintire, de un zâmbet, de o lacrimă,
de o stea.

în albia clipei descoperă
elixirul veșniciei.

firul Ariadnei îi călăuzește prin labirinturile
memoriei spre tărâmul originar,
locaș al sublimului și al scânteii neastâmpărate
de sens și inefabil.

din cioburi și din cenușa timpului,
reclădesc mirabile lumi noi.

ei caută cu asiduitate răscrucea cuvintelor
și logodna acestora în locul unde se întâlnesc
toate cele 77 de puncte cardinale.

ei sunt bolnavi de himere, de mituri
și de visuri.

poeții sunt niște copii curioși,
care se joacă cu chibriturile fanteziei
până dau foc Universului.

O minune

De unde vii tu, frumoasă femeie?
Din ce zvon fulgerat de orhidee/
Din ce noian de-nfrigate vise?
Din care lumi uitate, interzise?

Icoana ta pictată de moire
Produce-nfiorare și uimire,

Trupu-ți mlădios, sprintenă felină,
Trestie suplă, se-nclină și-alină.

Ochii tăi cu reflexii de rubine
O galaxie-ntreagă-n șah o ține,
Sânii prea flămânzi de tandre mângâieri
Mă îndulcesc precum șapte primăveri.

În bezna nopților îmi ești lumină,
Faci frumusețea să fie deplină.
Ești vis în vis, minune îngerească,
Ești izvor acestui pământ de iască.

Piatra-Neamț

Orașul meu drag cu șapte stele în frunte,
Niciun dușman nu s-a-ncumetat să-l înfrunte.
Mă încântă cu pădurile de brazi semeți,
Cu munți de cremene și, iarna, de nămeți.

E frate de cruce cu Ștefan cel Mare,
În toată lumea n-are asemănare.
Bistrița aurie îi susură povești,
Legende și balade din vremuri strămoșești.

Ceahlăul îl veghează atent din zare,
Ostaș credincios al lui Ștefan, apare,
Cozla și Cernegura, zâne protectoare,
Pietricica și Cărlomanul,
frânturi rupte din soare..

Perlă a Moldovei îi este supranume,
Admirat și evocat în întreaga lume.
Chipul urbei mele mă dispune, mă încântă
Și-l păstrez adânc
în suflet ca pe o relicvă sfântă.

Îmbrățișări

Ziua și noaptea se-mbrățișează și curg
Spre un fascinant și fastuos amurg,
Iar îndrăgostiții se caută în umbra unui gând
Cu inimile lor arse de dor fumegând.

Noaptea e stropită cu pete de lumină,
Că vezi cum un suflet altuia se-nchină,
Aromate miresme se varsă în cascade
Peste feerica horă încinsă de naiade.

Pulsează preajma de atâta iubire,
Dorul din suflute se face nemărginire.
Nu știi de ce, în zori, îți vine să zbori,
Se anunță o zi fastă cu o mie de sori.

Florentina Filip

Serenada nopții

Suav, cu rochia sa de foc,
spre asfințit își face cale,
Se stinge lin în palma serii,
pierzându-se ușor în zare.
În urma sa, cerul se-mbracă
cu mantie de catifea,
Timid și cu sclipiri în gene,
invită noaptea la cafea.

În argint înveșmântată,
pe boltă luna-și face loc,
Invitând, cu a sa noblețe,
toate stelele la joc.
Își așterne apoi argintul
peste ziua ce-a trecut,
Iar în brațe i se naște o nouă zi,
încet, tăcut.

În liniștea ce se așterne
peste pământul adormit,
Ușor pornește o serenadă
din șoapta vântului ivit.
O serenadă ce adună,
pe portativ, parfum de tei,
Trezind la viață licuricii
ce seamănă cu mici scânteii.

Amurg

Gerul a încremenit natura,
timpul parcă stă pe loc,
Asfințitul se destramă, într-o mare ca de foc.
Nu e noapte, dar nici ziuă,
un amurg însângerat,
Liniștea ușor coboară, se așterne peste sat.

De prin hornuri se ivesc,
forme ce se pierd hazliu,
Pentru foc nu e devreme,
dar nu este nici târziu.
O lumină se aprinde la căsuța cu pridvor,
Alta se aprinde-n vale,
alta în deal la moș Ion.

Se aude în depărtare,
susur dulce de izvoare,
Cerbii vin să se adape cu o sete arzătoare.
Trec podețul peste apă și se pierd în lăstăriș,
Merg să se ascundă iute
în al serii ascunziș.

Acord

Mi-am înmuiat privirea
în călimara verde a naturii,
Iar cu penița minții,
am scris slova iubirii.
Mi-am acordat auzul la trilul ciocârliei,
Iar inima în taină, la valsul bucuriei.

Mi-am înmuiat privirea în vesel curcubeu,
Iar cu mâna minții, am înălțat un zmeu.
Mi-am acordat auzul la cântul lin al ploii,
Iar inima, în taină, valsa ușor cu norii.

Mi-am înmuiat privirea în raze dulci de soare,
Și am pictat în suflet, nuanțe de culoare.
Mi-am acordat auzul la cântul fericirii,
Iar inima în taină, pe strunele iubirii.

Refăcută

Privesc înapoi, prin cioburi de timp.
Se aud pași pe coridoarele goale ale memoriei.
Rămășițe de vis se zbat
între lumină și uitare.
Unele tac, altele încă respiră.
Ridic din praf ce n-a fost pierdut cu totul.
Îi curăț tăcerea, îi netezesc marginile sfărâmate.
Apoi las totul în mâini care știu
cum se țese din nou o inimă.
Dumnezeu nu întreabă de ce-am căzut.
El apleacă fruntea spre fragmentele noastre
și le atinge cu o tăcere care vindecă.
Din fisurile adânci
curge ceva blând,
ca o lumină care nu rănește ochiul.

Mă rog fără cuvinte,
privind icoanele de lemn,
unde chipul Lui nu cere nimic.
Lacrimile cad încet,
nu ca o slăbiciune,
ci ca o revenire acasă.
Minunile nu vin cu zgomot.
Se nasc acolo unde durerea nu mai luptă
și inima încetează să fugă.

Magdalena

Neagoe

Între două suflete

Cea mai frumoasă noapte de iubire,
n-ai să o uiți, pân'la sfârșit de drum,
căci poezia, muzica ți – e-n fire,
iar cerul varsă peste noi parfum!

Scriam pe-atunci, în anii de lumină,
de dragoste, roman mirobolant;
muzician, el ca o mare lină
cum „Rațiunea pură” a lui Kant!

Și ne-am iubit în noaptea-aceea, toată;
boemi eram și-n trupuri era joc;
ardea tot cerul; se făcuse roată,
iar noi eram acolo la mijloc!...

Sentințe

Eu te răsfăț în cetini de cuvinte,
cu bucuria vieții, în culori.
Rugul iubirii, – atâta de cuminte,
arde-ntre noi, de seara, până-n zori!

Aș vrea să fiu nisipul cald al mării,
valul iubirii se reverse-n noi;
îmbrățișarea ta nu dea uitării,
nici carnea, nici umerii mei goi!

Ce mătăsos e ceru-nalt, cu stele,
ce par a fi din nea și lapte crud!
În noaptea asta am trup de catifele!
Să-mi spui: „Te vreau!” Atâta vreau s-aud...

Iubirea

Nu e iubirea cum o cred nebunii:
o pasăre, să dai cu piatra-n ea!
Iubirea, are aripi, ca lăstunii
și doarme-n pădăii de catifea!

Iubirea-i vis; în inimă e crângul
de liliac abia îmbobocit,
Cu vorbe reci n-o mângâie nătângul,
Ea e balsam pentru îndrăgostit!...

Pe drumul vieții, ea, ne e lumină,
și cântec, și poveste de nespus!
că numai ea e strălucirea lină,
prin care trece ca un crin, Iisus!

Cântă-mi, lăutare!

Mi-aduce primăvara iar aminte
de visele ce dorm în dulci viori...
hai cântă-mi lăutare ca-nainte,
cu-arcușul tău cu trei privighetori!

Șampania să curgă pe podele
și chiotele urce până-n cer;
tristețile scrâșnescă din măsele;
tu cântă-mi, până toate-acestea pier!

Mai cântă-mi, lăutare, despre viață!
Noiembrie, Azi este ziua mea!...
Mă prindă-n crâșmă, zorii, dimineața!
Bea, suflete al meu! Eu sunt cișmea!...

Noaptea mea, odihnă fără tine

Ca floarea, sufletul mi se deschide,
în noaptea asta, – n care – atât te vreau
să fii al meu, nu-nveșmântând hlamide,
din cupa dragostei, cu dor să beau.

Căldura ta atât de mult mă doare!
Singurătatea mi-e stăpână-n veac!
De ce nu vii, la mine-n noaptea-n care,
goală-s sub cer, ca lanul cel de mac?!

Te vreau așa de mult! Te vreau întruna!
Nu înțelegi că te iubesc nespus?
În ochii tăi iar să plutească luna!
Spune-mi tu, noapte, unde mi l-ai dus?

Lacrimi de stele

Nu, nu mai vreau singurătății valuri
să îi înalț pe umerii mei goi;
dacă iubirea îmi izbește-n maluri;
chiar dacă nu mai suntem amândoi!

De-acum, lumina-mi murmură în vene
și zvon de toamnă-mi sună în urechi;
și-s ofilite florile-n poiene,
de parcă sunt presate-n pagini vechi...

Depart sunt de lume și mă doare
Orice-nviere -a sufletului meu!
M-aș vrea pe țărnuții calzi și dulci, de mare,
și cu portocalii Portului Pireu!...

Adela Ionașcu

Rugă – Măinile care dor

Măinile mă dor azi, Doamne. Strigă
Din oasele ce tac, cu timpul greu în ele,
Dar Tu le știi, le-ai dat putere fără frică
Și le-ai sfințit cu dor și har din stele.

Au scris iubire, rugă, versuri nevăzute,
Au mângâiat, au strâns, au plâns tăcut,
Și-acum, în serile târzii și neștiute,
Te chem să fii în ele – început.

Fă din durerea lor izvor de pace,
Și dă-mi putere, chiar și când e greu,
Ca-n trupul meu fragil, ce nu mai tace,
Să știu că stai Tu, viu, în duhul meu.

Cu speranța-n colivie

Aș vrea azi, Doamne și nu pot
Să am speranță. Dă-mi-o cu-mprumut.
Și din frânturi de inimă să scot
Doar dragoste, iertare și s-ajut.

Căci azi mă strânge-acea rutină,
Și mă tot bântuie un gând neavizat,
Doar închisoarea fricii e de vină
C-am întrebări. Răspunsuri n-am aflat.

De teama ne iubirii și de-nsingurare
Tot sufletul mi-e-nchis în colivie,
E ca o pasăre ce nu știe să zboare
Decât din mâna celui ce-a uitat să fie...
La fel de iubitor ca altă dată,
Când din zăpezi de suflet făcea flori,
Trezindu-mi inima cea veșnic speriată
Cu vorba-i blândă când spunea: Hai, zbori!

Eu am închis iubirea-n snopi de vise
Să nu se piardă-n gânduri prea pustii,
Când, așteptându-te, au fost ucise
Speranțele din serile târzii.

Tu când nu ești, eu ca o umbră sunt
Ce-și plimbă colivia, chiar de-o strânge,
Și umblă ca prin haos, tremurând,
De parcă toată viața i se frânge.

Azi, Doamne, dă-mi credința cu-mprumut,
Și scoate-mi sufletul din închisoare,

Să pot să iert, să uit ce m-a durut
Să-mi fii Lumină, primăvară, soare!

Sens

Mai vrem un veac cu împrumut
Dar suntem iubitori de neștiință,
În zbateri efemere suntem lut
Născut cu sete de credință.

În frământarea vieții este-un rost
Ce ochiul mintii-ncearcă a-l pătrunde,
Când simțurile aleargă fără adăpost
Dă sens uitatelor secunde.

Mai căutăm izvoare de lumină
Deși se-ntâmplă toate cum e scris,
Noi așteptăm un veac ce va să vină
Cu-n nou tărâm exact ca-n paradis.

Înconjurați de trupuri, de suflete ni-i dor,
Și pierdem sensul vieții ani de-a rândul,
Uitând că timpul e și el un călător
Cu noi. Oare am răătăcit tot căutându-l?

E gândul veșniciei pus în noi
Dar omul greu cuprinde astă taină,
Căci azi suntem prea îmbrăcați, dar goi
De dragoste, de Dumnezeu și de prihană.

Știi, orice lucru are vremea lui
Făcut frumos de Dumnezeu la timp,
Și-n sufletul curat albastrul cerului
E infinit, desăvârșit, fără anotimp.

Creioane colorate

Mai ții în mână, azi, creioane colorate
Căci pagini albe încă sunt pe hartă,
Când anii se adună într-un festin aparte
Și viața-i ca o stâncă... fără poartă.

Suntem copiii cu... creioanele ascuțite
Scurtate de dureri, ascunse în cămări
De inimi purpurii și-adeșea amorțite,
Tocite de păreri și mii de frământări.

Sub pașii care lasă un vis neterminat
Adeșea, desenăm cu negru multe frici,
Dezamăgiri ce-apasă pe-un drum nedesenat,
Dar, ne-adunăm. Hai, viață... te ridici?

Cu galben creionăm un zâmbet și iubiri,
Fiori de început pe coala vieții noastre,
Alegem s-adunăm și roșii trandafiri
Cu spini ce-au încăput în zările albastre.

Și dac-avem nuanțe de argintiu și gri,
Și de mai e suspinul, să-l facem curcubeu,
Te-mbracă în speranțe căci rostul e de-a ști
Să desenăm destinul la braț cu Dumnezeu.

Ion Dulugeac

Comoara

cum curge timpu-n lume
iubit-o ca o apă
ne-am spus că ne-ntâlnim
cândva la o agapă
atunci eu te-am privit
altfel mai cu temei
de atunci tu ai rămas
și azi în ochii mei
cum vei rămâne încă
pentru viața-mi toată
ființa cea mai dragă,
femeia preferată
și astăzi vine timpul
și trece și se duce
ne fac cu mâna anii
și clipele năuce
noi am rămas aceiași
sub soare și sub lună
de-o viață pentr-o viață
împreună
te văd umblând prin casă
te-aud cum calci de blând
de tine-mi este sete
de tine sunt flămând
tu pentru mine ești
iubire-adevărată
ai fost și ai rămas
femeia preferată
dă-mi mâna s-o sărut
– cum te a-și recompensa?
– ce caldă-i ai știut
ce moale-i mâna ta?
o strâng la pieptul meu
ființa-mi se-nfioară
ea, numai ea în lume
e sigura-mi comoară
și eu acum iau seama
acum observ abia
că tu ești și femeia
dar și comoara mea

rugăciune

ce e dus rămâne dus
Doamne eu îți cer în plus
să-mi mai dai

și să-mi tot dai
și făină și mălai
și vreun colțișor de rai
și verdeață și legume
și tot ce-i mai bun în lume
și tărâtă că-n ea e mai ales complexul B
leafa noastră e cam slută
alții-au lefile-n valută
leii noștri poți să-i critici
că sunt slabi și sunt rahitici
de aceea te-aș ruga
ia-i și du-i în Africa
fiind c-aici Doamne ferește
pot muri nu le priereste
apoi cei ce trag la șaibă
ar voi și ei să aibă
altă viață cât de cât
nu așa să le stea-n gât
politrucii noștri-i vezi
grei de minte și-s obezi
nu-i nici unul competent
ne-au băgat în faliment
încolo ce să mai spun
Tu ești mare și ești bun
nouă dă-ne dacă vrei
ca suntem – popor latin
circ și pită și mult vin
dă-ne iarbă dă-ne coase
ce-avem dincolo de Prut
dă-ne și femei frumoase
să ne țină de urât
dacă sunt și mai fcoase
noi ne mulțumim cu-atât
de la Dulugeac cetire
iubire de cumințire.

dragoste-n cerdac

de o vreme Dulugeac
stă cu demonu-n cerdac -
o vezi p-aia zice dracul -
și pe loc ia foc cerdacul
iar îi zice: o vezi p-aia
doar cu ea-ți ia foc odaia
deși ești măreț ca bradul
ai să zici: fi-mi-ar răsadul
am băgat în casă iadul
și-o să zici în rugăciune:
dracul nu e cum se spune
negru afurisit pe dos
nu-i deloc un mincinos
adevăru-i la mijloc
între beznă și-ntre foc
între drac și Dulugeac
între boală și-ntre leac
între viață și-ntre moarte
între aproape și departe
între pace și război
este doar un tărboli
doar în mine și-ntre ea
e tot timpul dragostea

Ioana Cristina

Nuță

Vie

Vie atunci când plouă,
când vântul mă strigă și cerul e greu,
când stropii îmi cântă pe piele
și simt că respir tot ce e nou.

Vie când razele-mi mângâie chipul,
când sunetul curge prin mine ușor,
când lumea întreagă se-oprește o clipă
și inima-mi bate mai tare în dor.

Vie când ascult, nu doar când aud,
când sunetul curge prin mine ușor,
când dansul din gânduri prinde contur
chiar dacă pașii-mi rămân pe loc.

Vie aici, chiar de nimeni vreodată
Nu-mi va spune „mamă” șoptit,
chiar dacă tăcerea dansează cu mine
și timpul e doar un oaspete grăbit.

Tu ce motiv ai să nu fii viu,
să nu simți, să nu arzi, să nu crezi?
Ființa e mult mai mult decât umbra,
mai mult decât pasul tău către ieri sau mâine!

Pasul este mai mult decât un desen pe nisip
Pasul este pas când pictezi cu inima
Inimă veselă,
Veselă și plină!

Plânge copila din mine,
cea care nu a alergat niciodată prin ploi,
care nu a simțit libertatea pașilor fără teamă.

Plânge femeia din mine,
cea care știe că poate nu va fi vreodată mamă,
și fiica din mine,
care nu poate fi sprijinul
de care părinții ar avea nevoie.

Plânge sora din mine,
care nu vrea să fie o povară,
și femeia-copil,
care caută trăiri ce să-i aprindă sufletul.

Plânge tot ce sunt,
toate părțile mele adunate,
și lacrimile se adună într-o mare
în care uneori mă scufund,
iar alteori învăț să plutesc!

Viața

Rimează cu mers,
Rimează cu vers,
E unicul meu... mers.
Mers împletit în vers.

Plină de sens.
Ea se simte,
Se asculta,
Uneori pare mută.

Dar când se întâlnește cu a ta,
Începe a cânta.
Viața... se ascunde,
Șoptește în visare, într-o chemare!

Te mângâie,
Te duce, te aduce,
Spre dulce...
Te smulge.

Dar ea zâmbește,
Ca și tine...
Mai zâmbește, mai plânge.
Tu ești viața și viața ești tu!

Poezie, dragă poezie!

Poezie dragă, tu mă faci vie,
Îmi ești armonie, ești magie.
Nu ești doar vis sau imaginație,
Ești o trăire pură, o revelație.

Ești pașii vii ce-mi bat în piept,
Perfecțiune-n haosul imperfect.
Pictezi pe mine gând și emoție,
Cu versul tău, devin simfonie.

Ești amorțirea, dar și trezirea,
Ești liniștea, dar și iubirea.
Cea mai frumoasă parte din noi,
Dar mai ales din mine, în toi.

Cu tine nu doar pășesc,
Ca orice trup omenesc.
Cu tine visez, cu tine trăiesc,
Cu tine zbor... nu mai pășesc.

Maria Bingert

Dincolo de linia moartă

aceiași muzică,
aceiași muzicanți,
aceleași voci stelare
și ochi de vultur,
lupe puse pe mângălituri
cu semnături stângace,
pe pagini albe... întrebări.

toți ochii-s îndreptați spre depărtări,
spre centrul sinelui, mai rar...
fulgerele centrate pe al seamăului ogor,
oglanda întoarce zâmbetul schițat.

în lumea mea se înalță trandafiri și maci
îndrăgostiți de soare,
nu se umbresc,
nu sfârâmă furnica,
cu albina de mână,
observatori obedienți,
loiali cvartetelor știute,
povestea duc în spate.

întoarce câteodată vântul, valul,
cutremură statuile adormite,
împrăstie cioburile prin pulberea grădinii,
cu solul se înfrățesc în taină,
soarele întinde o mână,
norii le dau sărutul învierii,
sămânța germinează,
dincolo de linia moartă.

n-aveau nimic de dat în afară de hedonism,
vina nu și-au găsit la judecata sinelui pripită
aruncaseră cârlige peste timp,
prinseseră un val,
i-a propulsat pe metereze

nemetamorfozați, caustici pe-alocuri,
n-au luat seama la vânturile ce împrăstie valurile,
disimulează la jocul cărților aruncate
de mâini ce nu cunosc închinarea,
unindu-se doar pentru a cutremura muntele

Când scribi vieții tac

Vă voi ierta flori ce-n ochi mi-ați sărit,
iert spinii iubirii cu care m-ați brăzdat,
mi-ați arătat frumosu', apoi v-ați ofilit
să fiu roaba voastră, de-a pururea argat.

Vă voi ierta șoimi ce în slăvi vă înălțați,
pentru a pândi prada v-ați înșelat inima,
ce rămâne în spate, pieptu' nu-ncărcați,
încotro privesc, strălucește bruma.

Te voi ierta iubire că nu m-ai văzut,
n-am împărțit perina, nu ți-am căzut cu tronc
oarbă nu ai fost, poate dormi prea mult,
poate eu sunt apă și tu... mai mult... foc.

Vă voi ierta lacrimi ce-ați arat al meu chip,
povești am împărțit și atâtea batiste,
mi-ați însoțit pașii prin furtuni la ibrice,
m-ați ridicat la rang de trecător prin cripte.

Am să vă iert cuvinte ce v-ați proptit în buze
nu mi-ați apărut iubirea de... nimicul zilei,

v-ați scurs pe lângă mine ca niște obuze
eu v-am fost ofranda din toiagul milei.

Te voi ierta viață pentru farsele jucate,
mi-ai scăldat inima,
ape tulburate de străine ploi,
mi-ai frământat lumina cu sticle pisate,
m-ai dezbrăcat de doliu să pui în loc altoi.

O sa te iert Cronos pentru anii vânturați
la cumpăna iubirii, m-ai ținut în umbră,
iert și cutezanța de a-mi oferi talanți,
tu poți să te ierți pentru fața sumbră?

Iert tot și mă iert de am stat cuiva în cale,
piatră m-am făcut, pâine zilei să fac,
când voi tace eu, nu tac umplutele pocale,
ele vorbesc morții când scribi vieții tac.

Lidia Grosu

Spre neuitarea ta...
Reginei Maria

Spre neuitarea ta, Marie,
Regină-a Țării Românești,
Din vechi hrisoave îmi vestești
Că ești iubire de-a ei glie.

Din testamente te înalți
Taină-a cuvântului, ce pare
Mai mult decât o sărbătoare:
Ea e iubirea de confrăți.

Povață peste centenare
De-a ne cinsti simbolul iei,
O îmbrăcai spre-o bucurie –
Cea de a-ți tine-n brațe Țara.

Rămasă lecție de viață,
Cu drag de strămoșești valori,
Tu ne saluți din dimineața
Ideilor, care nu mor.

Ele-nfloresc, reînviază
Și flacără-s, de mântuire,
În cerul care ne pictează-n
Spirit al tău de reunire.

...De sărbători, îmbrac o ie...
Aș merita lumina ta,
Când veste-s despre România
Că chipul tău ți-l va păstra...

Umăr de cer, rămâi Regina
Maria – cu zeci de comori...
Ascunse-n noi, spații divine,
Sunt o răzbatere spre zori.

Ne-ai binecuvântat de Țară,
Pentru-a rămâne Stea din Stea,
Nici când putem fi de ocară,
Când arde-n ceruri torța ta
De-a dreapta Tatălui splendoare...

Spre indelebilele margini VII

Făgaș al crucii în neogoirea
Neliniștii din timpuri arămii,

Ești prigonitul salvelor din fire
Spre indelebilele margini – vii.

În roba oratoare a iubirii
Ideile ți-s voalul logodit
Cu-ale luminii brăie, ce-ți sunt schit,
Și largul predicat al dezrobirii,
Cât să respiri înșeninat brumar
Cu pacea unui crâng de-un galben crud
Amenințat de un perfid ghețar,
Nici chiar de gerul său recunoscut.

Erou al timpurilor, renăscut
Din bezna risipită de mistere,
Pe muchii de cuțit te-aruncă ere
Dar, demn de-un viitor, prezent trecut.
Nu ai nega din el un lăcrimat,
Pe ruga de-nceput fără sfârșit,
Al ochiului ce-un mit a odihnit
C-un inefabil freamăt dominat

De-ale luminii brăie, ce-ți sunt schit
Unui oftat de-un dor ademenit
La poarta care filă l-a criptat
„De-a neuitarea” – nicidecum definit...

În toamne, aripi colorate-mi prind

În toamne, aripi colorate-mi cos
Și verzi, și aurii, și brune... vai! –
Din-nalturi mi-aș dori să mă descos
Vis, pe o filă,-n românescu-mi grai.

Și zbor într-un poem vetust aș fi
Dar care, îmbrăcat în tricolor,
Toată ființa-n el ar zgudui
Un fulgerat repaus... călător.

În toamne, aripi colorate-mi cos
Și verzi, și aurii, și brune... vai! –
Cât să mă mai înalț într-un pios
Omagiu, închinat „gurii de rai”,
În care-mi recunosc lumescul viu
Atras „per aspera” mereu spre stele
Când, pe imașul lor, zâmbind zglobiu,
Un licăr mă mai seamănă-ntr-ale.

În toamne, vii culori m-ar depăna
Poveste care s-ar învrednici
De-o melodie-n care-ar răsuna
Iubirea, ca un capăt, ce mi-ar fi
De început... Cât aș mai osteni,
Să fiu în el răsunet împletit
Cu ancestralul, care m-a rostit
Fără-mă de lumină, zi de zi.

În toamne, aripi colorate-mi prind
Și sufletul mi-i, tot, o primăvară,
Ce-mi secundează arderea-n cuvânt
Prin care un neam nicidecum poate să moară...
Iar eu – cât aripi colorate-mi prind...

**Alexandru
Boțoroga**

trec strada

trec strada la opt și un pic
mă așteaptă morocănosul pitic
contul să mi-l închidă pe loc

aici nu vor fi ședințe de bloc
ci inutile așteptări la peron
și oftaturi fără niciun balcon

mi s-a spus că singur voi fi
pân' la ștergerea literei pi
dar eu știu că veni-vei și tu
în ținutul eternului nu

după tine

ani de zile am bătut
la ușile colecționarilor
după tine

și nu degeaba

clasorul plin
de numele tău
a devenit mai valoros
decât capul de bour

deși sărac lipit
nu vând și basta
te țin pe vârful limbii

te voi lipi într-o zi
pe scrisoarea cu majuscule
și confirmare de primire
către viața de apoi

cinema absurd

dau din coate
să trec în față
să ajung
de pe ultimul loc

pe ultimul loc
cinema absurd
câinele andaluz
dacă știți filmul
vinil zgâriat vârand acul
în centrifugă

și totuși ce vociferări
Dumnezeule
pentru o simplă
strigare de catalog

argou de liceu

casă și masă la internat
program non-stop

fete și băieți
separați
să ne înțelegem
fetele cu baia lor
noi cu baia noastră

o bătaie pe umăr
ce faci lemo

bine lemo
nexam bani
canci prietenă
zero băutură

cam așa era situația
și totuși
au ieșit ceva oameni
din noi

până aici

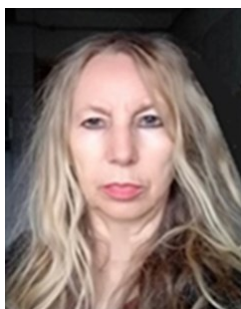
visam vintage
aveam dreptul de veto
unde va prin baroc

palat venețian
peruci pudrate
mănuși albe
sarabande și alte alea

mă ardeau palmele
să-l folosesc

imaginați-vă
să spui evului mediu
gata până aici

Oana Frențescu

Plouă pe aripi

plouă pe aripi
îngerii fac horă cu icarii
cuvintele au sunet galben
tu ești într-un ecou galben
departe de greutatea așezată pe lucruri

vederea timpului e lipită de minți coafate
cu dinți care mușcă
adevărul rămâne pe-o singură literă liberă
dumnezeu e compus diferit
uneori e un fel de lichid care spală păcate
alteori e într-un pariu cu diavolul

prea repede se mișcă totul
prea e frumos ce e deasupra
în timp ce dedesubt te gătuie minciuna
uneori tălpile plutesc spre celălalt
după care cuvintele se sinucid
reluând resturile din ochi vom ști neștiutul

Prezentul

prezentul se desface în oglinzi ciobite
sunt umbre clătinate pe cer
vestea aceea cu bolovanul pătrat
îndoindu-ți genunchii ne suflă în ceafă
sprânceana cenușie e deasupra
și marea-i îmbrăcată în armură
și Prutul adună cele două maluri

imaginea închide verdele în palmă
încă o zi oglinda acoperă ochii lumii
libertatea e după o cortină străvezie
coruperea despică zarea
negrul atacă lumina
închide fereastra
descoperă frica și ura

cuvintele sunt cenzurate
scrisul rămâne în umbră
rătăcim într-o desprindere
care urcă-n cenușă
într-o replică de coșmar

Tânjiri

tânjiri crescute
multiplicate
ca o tumoră în nesupunere
scrijelită în interior
izbucnită pe margini dincolo de limite

lumea se descompune în partea ei brută
tot mai mulți pași
se duc înapoi în timpul închis
eșecurile dizolvă evlavie
deviația e modelată fără oprire
calea e ucisă înaintea judecății
o întindere de sânge
e acaparată de brațele morții
lumea e de durată în orice poftă nebună
a celor ce împrăstie în aer
runde de cuvinte măcinate strâmb
dezbinarea silabelor e sub formă de cântec
sau de război
despre pace un pas înapoi

Prietenie

prietenie hașurată
într-un regret smuls din puritatea reperelor
între paranteze păream păzite de îngeri
până la luciul zâmbetului fals
croșetat îndelung
negrul acela în dungi
acoperă argumente expirate
orice cuvânt inventat rotund
odată spălat
e o emoție strânsă în pumn
paralelă cu o plecare
de pe loc repaus în sens invers

toate așteptările sunt ciulini
au gust de pelin și-un rece absorbit peste răni
iluziile nereciclate sunt tot mai subțiri
și poleiala de a da bine e fisurată
tristețea e în golul rămas și neauzit

Laurențiu Drăgușin

Mica poveste

Ce poveste mai este și asta!
Cade pământul din litere
ca o ninsoare pământie
peste întreaga câmpie.
Se joacă fluturii în tăcere.
Ce plăcere!
Ei nu știu că e vară
ori iarnă.
Au rămas fără blânda vedere
și se roagă de noi iară
să îi primim în adăpost
și să le facem un rost
că se lovesc de lacrimile
începuturilor rotunde
oriunde...

Poveste nespusă

Jumătatea vie
a unui drum prin pustiu
ne lumina sufletul șters
cu unduirea din mers.
Și făceam parte și parte
prin încăperile sparte
de tăcerea care s-a pus
peste pragul de sus.
Scoate-mă din tipare,
din umbra din fiare
și întoarce pământul pe dos
între marginile lui de sus
și de jos.
Cele neînsemnate
agață-le-n cer
până spre moarte
și pune ferestre-n ungher
cât mai departe.
M-am lovit de o lacrimă
nelocuită
când am început să zidesc
peste gunoaie..., cu frică,
peste gânduri ce răstignesc
umbra nopții
când se ridică.

Iată povestea nezisă.
Acum iarba zidește
în locul meu și privește
până departe-n pustiu
fără ca eu să mai știu.

Marginea pădurii

Trage pădurea dincolo de iarbă
destulă noapte-n vulturi însetați
cu-atâta verde care stă să fiarbă
în trup orbit la zidu-n care bați.

Se rânduia în cer și se descuie
deopotrivă marginea pădurii,
tot împovărând văzduhul, suie
această șoaptă limpede a gurii.

Și din risipă s-a făcut lumină.
Gheara pământului n-a înțeles
că peste toate ziua e mai plină
și marginea pădurii s-a ales.

Descântec

Am dat de gol pământul,
descântec spus pe gură
cu frâul tras de vântul
întors peste arsură.

Se frânge iar vânzarea
atâtor noi ospețe.
Descântecul e-n zarea
dospirilor prin piețe.

Am dat de gol pământul
obișnuit să strâng
neliniștea și vântul
din mugurii ce plâng.

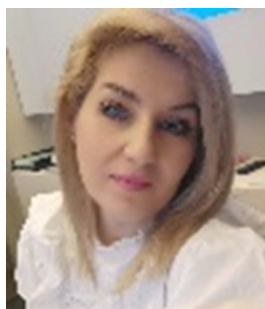
Margine de lacrimă

Se-mparte bolta altfel de cum știu
și din adaus punem cer fierbinte
pe cusătura nopții tot mai viu
verdele frunzei care nu ne minte.

Doar semnul vorbeii caută la rude
colindul ce se pierde prin chenare.
Geme hotaru-n sămburi și se-aude
cum iarba naște și ne dă chemare.

Fac apele din jugul de afară
când nu răzbat și încă ne apasă
o margine de lacrimă amară
încercuind pustiu dintr-o casă.

**Ștefania
Pușcalău**

Ce iarnă

Ce iarnă invizibilă îmi trec
(Și nu mai am ninsori să te-nțeleg)
Prin părul lung, cu degete uscate
Când tu îmi ești în stări amestecate

Ce vise cu zăpezi ce s-au topit
Am nevisat și-am spus că am iubit
Aproape dinainte de a ninge
Când cerul acuarela își prelinge

Ce drumuri amețite de gerar
Pe care luna-n ultimul pătrar
Îmi poartă pașii când nu știu să zbor
Când îngerii se-mbată pe un nor

Ce-albastru-n care s-a făcut târziu
M-a potopit și nu mai știu să-ți fiu
Și cum să-ndur atâtea ne zăpezi
Prin care plâng și trec și nu mă vezi

Ține tu iarna mea

Nici măcar nu mai știu să îți scriu
Mi-e greu cu anume cuvinte
Mi-e arșiță, mi-e cum să nu-ți fiu
Mi-e vifor de-aici înainte

În freamătul meu pe deplin
Îmi pare că vara se-amână
De mult îmi ești tot mai puțin
De mult nu ne ținem de mână

Și mor pe-nserat când și când
Așa cum frumos se cuvine
Cu tine-agățat într-un gând
De inima mea în ruine

Și jur pe albastru că-n mine
Păstrez doar atât – umbra ta
Ia totul să-ți fie doar bine
Și ține tot tu iarna mea

Ea râde cu ploaia

Ea râde cu ploaia și încă mai poate
Să-mbrace cuvinte ca rochii de foc
În vântul ce-i sfășie cerul în noapte
Și frică nu are, nu are deloc.

Ea râde cu ploaia și nu vrea să știe
Că timpul o doare închis într-un nor
Că-n pașii ei reci se destramă o mie
De gânduri ce ard într-un suflet de dor

Ea râde cu ploaia sub umbrele sparte
Și încă mai crede în roșul aprins
Ea știe pe umeri cum greul împarte
Și uită mereu cât a plâns, cât a nins

Ea râde cu ploaia când viața o frânge
Din zbulcium își face tăceri-legământ
Te scrie pe suflet, te poartă în sânge
Și-nvață mereu să te vadă plecând

Ce nu vei ști tu din ploile toate
Când clipa aceasta se rupe în două
Că-n inima ei de-anotimpuri crăpate
Ea râde cu ploaia atunci când o plouă

Luna mea sturion

Mi se topește-o vară spulberată
Pe fierbințeala câmpului de lut
Iar luna stă în roșu colorată
În cântecul ce parcă-a mai durut

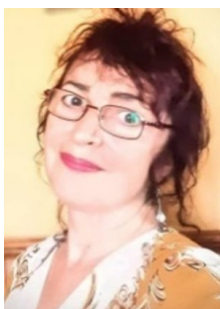
Îmi lunecă pe umeri înspre seară
Și are să îmi pună pe cuprins
Din noua ei culoare nucleară
Tăceri care aproape ne-au învins

Sub cerul de-amintiri mă rătăcesc
Iar vara asta-i numai amăgire
Se-ntunecă și-aș vrea să te iubesc
Mi-e frică de atâtea risipire

Mai sper să înfloresc în niște zori
Dar numai după ce visări de stele
S-or face-n miezul iernii mele flori
Să nu-mi mai fie greu dorul de ele

E luna sturion și ce ciudat
Când roșul ei își stinge vâlvătaia
Și nu-i nimic de mă vei fi uitat
Că-mi leg în cântec rănile cu ploaia

Daniela Topârcean

*

cântecul ploii -
alunecând pe clape
norii de toamnă

*

clepsidră întoarsă -
desprins din mesteceni
aurul toamnei

*

vară indiană –
pe evantaiul gheișei
un fluture alb

*

maci înfloriți -
pierdută-n lanul de grâu
eșarfa roșie

*

iz de levănțică -
într-o poză-ngălbenită
surâsul mamei

*

brumă ușoară -
uitate pe șevalet
culorile toamnei

*

dangăt de clopot -
purtată de-o pală de vânt
frunza de arțar

*

crengi desfrunzite -
imprimat pe chipul lunii
un desen abstract

*

bujori în floare -
adolescenta citește
prima scrisoare

*

lacrimi în Gaza -
tot mai aproape de pământ
Perseidele

*

vești de pe front -
printre stele căzătoare
luna sângerie

*

o cale spre cer -
prelinsă pe piatră
sudoarea lui Sisif

*

ploaie de toamnă -
cu sandalele prea mari
copilul orfan

*

austeritate -
chiar și razele lunii
scumpe la vedere

*

plecări pe front -
risipindu-se în vânt
neaua batistei

*

apus de soare -
un chitarist dă tonul
ultimului cântec

*

glas ancestral -
chemarea lupului alb
tot mai aproape

*

reînviere -
lângă troița căzută
o floare de crin

Diana Elena Muja

Dor de-acasă

Pe dealuri bătrâne, sub cerul de ceară
Se sting amintiri ca-n visul pustiu
Iar satul oftează în noaptea amară
Cu dorul pierdut în vânt rătăcind

Bătrânii s-au dus, iar vatra-i uitată
Pridvorul e rece, icoana-i în fum
Și scârțâie trist a casei poartă
Ca șoapta străbună purtată de drum.

Prin ierburi uscate suspină fântâna
Buruiana plânge pe lanțul ruginit
Iar luna-n ferestre își pleacă lumina
Privind către satul ce doarme sleit

Casa e goală, uitată de vreme
Miroase-a gutuie și lemn scorjit
Doar vântul mai bate, încet să mă cheme
Rămân în tăcere cu-n dor nesfârșit.

Acolo, odată bunica ședea
Cu dor în privire, cu sufletul cald
Povești la icoană, șoptind murmura
Și timpul tăcut lângă vatră curgea.

Și totuși, prin neguri, când luna răsare
Și vântul îmi poartă suspinul plăpând
Bunica șoptindu-mi, la vatra de jale:
„De-ai dor de acasă, întoarce-te-n gând...”

Ah, unde sunt clipele nopților line
Când vântul aducea miros de fân crud?
Acum doar tristețea prin lanuri suspină
Și satul oftează sub cerul tăcut

Copilărie, tu ești o rază pierdută
Un vis destrămat sub teiul bătrân
Iar joaca-i poveste-ntr-o lume tăcută
Ce-n lacrimi de frunze se pierde-n văzduh

Și totuși în noapte, când dorul mă cheamă
Și vântul îmi șoptește trecutu-mi de jar
Bunica-mi apare cu glas fără teamă:
„Copilă, acasă e-n sufletul tău doar...”

De-ar putea teiul să vorbească

De-ar putea teiul să vorbească,
M-ar chema-n fiecare an,
Mi-ar spune c-a rămas de pază
La casa veche de pe deal.
Mi-ar aminti de zile line,
De fânul proaspăt și cosit,
De-ai mei bunici cu mâini blajine,
De satul mic și liniștit.
De-ar putea teiul să vorbească,
M-ar chema blând, cu glasul stins,
Mi-ar spune că-l apasă dorul,
Că-i singur, răvășit și trist.
Casa bătrână-i aplecată,
Tăcută-n umbra anilor,
Iar teiul, trist, scutură floarea
Ca un oftat din crengi ce mor.
De-ar putea teiul să vorbească,
Mi-ar spune cum, într-o nserare,
Bunica s-a pierdut în stele,
Lăsând pe prag o lumânare.
Iar după ea, bunicul dulce
S-a dus spre zărilor de scrum,
Și teiul, trist, și-a scuturat
Floarea ca lacrimă pe drum.
De-ar putea teiul să vorbească,
M-ar ruga blând să îl ascult,
Să-l mai ating cu mâna-mi caldă,
Să-i mai culeg parfumul scump.
Sunt printre oameni fără nume,
În lumi străine rătăcesc,
Iar teiul meu din satul vechi
Îl văd doar când, în vis, pășesc.
De-ar putea teiul să vorbească,
Mi-ar spune-n șoapte, resemnat,
Că mama încă mă așteaptă
Cu sufletul îndurerat.
Și-acum rămân doar amintiri,
Plutind ca frunzele-n văzduh,
Cu dor de tei, de-ai mei bunici,
Cu dor de tot ce-am fost și nu-s.
De-ar putea teiul să vorbească,
Mi-ar spune că bătrânii mei
Se odihnesc în stele-albastre
Și-n umbra florilor de tei.

Gabriela Botici

Sonet CCI (Colorând ziua)

Pe tâmpla dimineții, broboane de lumină
șoptesc în ritmul zilei cadența curgătoare,
iar ochii-i îmbăiază în razele de soare,
ca irișii să-nvețe doar rima lor senină.

Și palmele din ramuri, cu frunzele-i ușoare,
ademenesc albine, ideile să vină,
polenizând și gânduri închise pe tulpină
ce au uitat să simtă fiorul de-a fi floare.

Din curcubeul tainei pictez petala dalbă,
cu irizări fervente, născute doar în zori,
și o îmbrac în roșul surprins în flirt de nalbă,

presar și din carminul, extras doar din bujori,
pigment din albăstrele și o scânteie albă,
să lumineze ziua, menită s-o adori.

Sonet CC (Rănille nerăbdării)

De nu sădești răbdare în ceasurile pline
vei bea din cupa grabei năvalnicul amar
și-n freacățul haotic vei naște un coșmar
din iureș și din pripa trăirilor sangvine.

De nu cedezi tot calmul instinctului primar,
răgazul îl vei pierde, și tot ce se cuvine
distruge-va fugarul domolul din destine
lăsând câteva resturi descrise doar sumar.

De nu ucizi în tine neliniștea parșivă,
vei frânge floarea clipei în muguri fără vlagă.
Nerespectând răspasul vei aduna-n arhivă

doar pâinea necrescută. Dospirea ei beteagă,
de fugă alarmată, e scarbădă, nocivă,
stricând aluatul vieții fără să-l înțeleagă.

Sonet CXCIX (Încă un an)

Tăcut, din vară-n vară,
mai prind o floare-n glastră,
semnul timid pe frunte și noua arșă cută,

firul rebel se naște în valea azi cernută,
acoperind trăirea cu masca lui sihastră.

Se frânge-ncet lumina, dar trupul încă-ascultă
cum frunza-n agonie se stinge la fereastră
cu amintiri senine, cândva, din vara noastră,
și-și tremură în taină culoarea ei trecută.

Doar suflet prins în humă, destin neperceput,
stigmatul fericirii l-ai scris într-o secundă,
și-o re trăiesc aieva, la fel ca la-nceput,

și-o derulez în minte, o las să mă pătrundă,
dar nu o pot întoarce, sunt trup nepriceput
ce revelează clipa în străvezia-i undă.

Sonet CXCVII (Negravate)

În timpul care scrie pe a uitării filă
adesea se ascunde și pagina nescrisă
a gândurilor sterpe și fără de abscisă,
străine de culoare-n idea lor umilă.

Și în tăcerea densă, în pivnița închisă
așteaptă și crochiul, cândva dintr-o idilă,
nedefinirea ștersă cu linia fragilă
a umbrei care ține ascunsă o premisă.

Dar azi neantul arde și taina suspendată,
și cugete-așezate pe raft, în sens laconic,
le spânzură-amintirea, lăsând-o negravată.

Doar inima rămâne să caute zadarnic
ecoul unei clipe ce nu s-a scris vreodată
plângându-i nerostirea în ceară, sub un sfeșnic.

Sonet CXCV (Fără indicii)

Pe frunza de mesteacăn ai așezat un gând,
dar nu mi-ai spus pădurea în care să-l găsesc,
nici ceasul când să-l caut
prin timpul meu trupesc,
și poate fi chiar astăzi, sau poate în curând,

sau clipa așezării să fie când lipsesc
din astă lume vie. Cu glasul tremurând
îți cer încă o vreme, și-un loc încă la rând,
căci îmi doresc să-l aflu în tot ce-i pământesc.

Tu l-ai păstrat în taină, hrănit de rădăcină.
Ecoul palmei tale de ce nu-l pot atinge?
Doar vântul mai adie emoție creștină

și lasă glas de rouă în clipele nătânge,
dar niciodată, încă, nu l-am zărit să vină,
așa cu tot alaiul, să-mi picure în sânge.

Angela Irina Ghintuială

Cercul zeilor

Un cerc este roata de moară, de car,
Deșenul încăș ori mayaș temerar,
Nici azi de istorici destul descifrat,
Din vechi alfabet, prin milenii uitat.
E cercul un dacic, străvechi sanctuar.
E semnul coroanei, ca vechiul altar.
Dar cerc e și banul, când spui de arginți
Și semnul retinei, corolei cuminți.
E cercul simbolul teluric, solar,
Inelul de nuntă, ce-l afli în dar.
E hora străbună, cu-același temei,
Cu vechi rădăcini, izvorâte din zei.
E cercul simbolul perfect și o știu,
La fețe de sfinți, cu un chip veșnic viu,
E aura lor un înscris auster,
Cu el ne aduc o fărâmă de cer...

Festin tomnatic

În ploi de mătase, cu stropi de argint
Și-mbracă azi toamna veșmântul.
Cu frunze de aur ori verzi și-arămii...
Alături îi cântă doar vântul.
Când razele blânde de soare i-aduc
Cunună și-n păr strălucire,
Aromă-i de struguri... Iar frunze de nuc
Se pierd într-un vals-amintire...
În dans crizanteme, cu vântul nebun
I-aduc și un zvon de nuntire.
Așa-i obiceiul de nuntă, străbun...
Copacii se-nclină-n uimire.
Festin de lumină, în zări de argint,
Al zânei de aur cu vântul.
Sclipiri siderale pe boltă-n alint,
Sărutul sfințind legământul...

Pomul

Un lujer, când răsare din pământ,
Aduce un fior din cerul sfânt.
O rază-i dă culoare și mister,
Balsam pentru plictis... Și din eter
Aduce nou ceva... Într-un cuvânt,
E viața ce răsare din pământ.

Acolo se-înfiripă azi un pom
El crește-ncet dar sigur, ca un om.
La umbra lui ai stat și l-ai privit.
Te-a nins cu flori, precum un zeu din mit.
Ți-a dat puterea gliei și senin,
Din fructe i-ai cules, pe ramu-i plin.
Statornic fii și drept ca el să crești,
Mereu mai sus... Lumina s-o iubești.
Nimic nu ți-a cerut... Când ai zâmbit,
Destinul său de pom s-a împlinit...

Steaua noastră

Hai, vino în vis, unde-i totul posibil,
Hotarul îl trecem așa de ușor...
Noi știm: niciun monstru nu e plauzibil!
Sunt punți de lumină, visare și dor...
Aici este noapte... E-o stea minunată,.
Sunt stânci de safir și-un cer cât cuprinzi,
Un țarm de coral și o mare ciudată,
Alergi după mine și-n brațe mă prinzi.
Plutim amândoi pe o stea călătoare,
În jur sunt lumini, de argint meteori
Și oricare pas e menit ca să zboare
Când vezi doar grădini, cu verdeță și flori.
E-așa de frumos! N-am pleca niciodată,
Iar marea-i cu valuri, din mistic smarald,
În aer simțim o lumină ciudată,
Simțim doar miresme și aerul cald.
Aici vom veni... Colindăm câteodată,
De-o arte-i coșmarul din traiul real.
Creăm reverii, cum n-au fost niciodată,
Uităm de infernul stupid și banal.
Și totuși ne-ntoarcem... Se vede Pământul
Iar steaua rămâne în magicul vis,
Rămâne în minte fantasma și cântul:
Am fost împreună în tainicul vis.

La marginea nopții

Rămâi câteodată în clipe târzii
Și somnul nu vrea ca să vină, rebel...
Ideile tale nu-s veșnic pustii
Și gândul străbate – un ac de oțel.
Pe pânza durerii învii cugetări
Iar flori efemere se-nșiră pribeag,
Când ai revelații sau scalzi în uitări,
Ori lași să persiste, spre marele prag.
Doar ce e frumos tu ai vrea să mai stea.
Cu mintea ajungi chiar în capăt de lumi.
Când vin întrebări, ca și fulgii de nea,
Le strângi în buchet, le păstrezi ca minuni.
Iubirea din suflet e marele vis,
Iubirea de oameni, ce crește mereu.
Ai vrea să-nțelegi și ce-i interzis!
Arar izbutești, însă drumul e greu...

Vali Șerban

Sunt tășuri...

Sunt tășuri
care cresc
în ochii oamenilor scunzi
și-apoi
te privesc, apăsător,
insistent,
de la înălțimea pantofilor
murdari
de *prea mult*
Sunt tășuri
care feliază
inimi rând pe rând
și le vând la bucată
cumpărătorilor din târg
Sunt tășuri
care vin și se duc
întorc ceasurile luminii
dinspre amurg

O vară și-o iarnă...

Sub unghia inelarului
mi-a crescut o vară
plină de bărbații,
încărcați cu secunde,
pe care
nu i-am întâlnit
și-o iarnă
din care
au plecat
ceilalți,
goliți de cer,
care m-au trăit.

Rugăciune

Nu-i așa, Doamne,
că strângi lacrimile mamelor
și faci din ele stele
care nu cad niciodată?
Altfel,
de ce-mi bate atâta lumină
în geam,
noaptea,

înainte să adorm,
când mă închin
pentru copiii mei?

Să nu vă jucați

Să nu vă jucați prinselea
cu îngeri care râd.
Vă veți trezi
că n-aveți zbor
Căutați-i
pe cei care plâng –
din lacrimi
și dor
cresc aripi
în voi

Pescărușul

N-am știut niciodată cine sunt.
Însă
într-o duminică,
când oamenii
îmbâcsiți de tămâie
stăteau la miruit,
un pescăruș
desena corăbii
pe întinsul cerului,
ca să văd
cum curge soarele
în sufletul meu

Căutare

Uneori,
noi,
femeile,
îmbrăcăm inima
într-o rochie de mireasă.
Apoi
îi căutăm pantofi
prin restaurante ruinate,
bântuite
de strigătele
mirilor desculți

Confesiune

Tata
mi-a spus într-o zi
că inima mea
nu se îneacă niciodată.
Îi e dat să plutească
deasupra orbilor,
schilozilor,
mușcați de întuneric.
O saltă lumina
cu aripile ei

Dan D. Gîrjoabă

Memorii între paranteze

Se întâmplă uneori să uităm că am fost,
ca și cum timpul
ar fi scris cu creion moale
pe marginile lumii.
Între două secunde
există un spațiu
în care nici sufletul nu respiră,
ci doar așteaptă, nemișcat,
ca o frunză uitată
între filele unei cărți sfinte.

Într-un colț tăcut al conștiinței,
memoriile se închid între paranteze,
nu din rușine,
ci dintr-o formă de smerenie pe care
nici îngerii nu o înțeleg pe deplin.
Ce e ascuns nu e pierdut,
ci doar păstrat în taina întunericului
ce precede lumina.

Amintirile nu sunt fapte,
sunt lacrimi
care n-au mai apucat să cadă,
gânduri care s-au lăsat tăiate de mijloc
și au rămas în aer,
ca niște poduri neterminate
spre ceea ce n-am fost.
Și totuși, ele ne conțin mai deplin
decât orice carne,
decât orice nume scris
pe o cruce de piatră.

În mine e o bibliotecă de umbre,
fiecare pagină o tresărire
pe care nimeni n-a citit-o până la capăt.
Sufletul – acest scrib orb –

scrie cu sângele viselor
pe pergamente fragile de tăcere.
Nimeni nu-și amintește exact
cum a început totul.
Poate cu o privire
aruncată într-o fântână fără fund,
poate cu un cuvânt nerostit
care s-a agățat de marginile cerului.

Viața nu e o linie,
e o respirație ciclică,
în care trecutul și viitorul își dau mâna
într-un pact de uitare mutuală.
Memoriile între paranteze
nu sunt uitate –
sunt doar protejate de prea multă lumină.
Precum sfintele taine,
care nu pot fi atinse
decât cu fruntea în pământ
și inima deschisă până la rană.

Uneori îmi pare că amintirile mă privesc
de dincolo de mine.
Ca niște sfinți în exil,
mă judecă tăcut,
și mă binecuvântează cu absența lor.
Poate că doar ceea ce a fost uitat
își atinge cu adevărat menirea.

Și dacă într-o zi
va fi să mă regăsesc
dincolo de marginea acestei lumi,
îmi voi ridica sufletul
ca pe o carte între deschideri,
cu toate parantezele larg deschise
ca niște porți
către ceea ce nu se mai poate rosti –
dar se poate simți,
fiind,
într-o tăcere mai adevărată
decât tot ce am fost.
Acolo unde memoria nu mai e nevoie,
doar prezență
pură.
Fără început,
fără sfârșit.
Fără rânduri.
Doar sens.

Maria-Ileana
Tănase

Înflorire

Uneori, în nopțile albe
mirarea împrăștie
miresme nedefinite iar
zumzetul gândurilor
își găsește supapă
într-o retorică cu blazon.
Vâltoarea sunetelor
se prelinge peste rădăcina
cuvintelor desperecheate,
ursite amăgire eclatantă...
Dar îți înavuțește sufletul,
îi oferă acel bonus de simțire
pe care realitatea, rareori,
l-ar putea etala și flutura.
Peste acel umblet proverbial
băiguie înveșnicită tăcerea.
Din ecou am croit o săgeată,
un semn de întrebare, pe care,
în nopțile albe, o voi slobozi
între maluri de complicitate,
ca din gândul zbătut, nerostit,
pașii să ne înflorească, Poezie!

Veghe

În diminețile vineții,
soarele încarcerat riscă,
se strecoară deghizat
pe scara de incendiu
și învâluie, aprinde
negurile răscoapte
ce sunt gata să sufoce
mugurii cuvintelor-
îmbrățișări de emoții
însuflețite la rădăcina nopții.
O înmugurire cu petale
de împăcare, rugăciune,
uitare, definire, reinventare
și care se adapă din
lumina unui vis scuturat

într-un timp neconjugat.
Dar în diminețile aurite,
soarele stă de veghe relaxat
peste umbra-i geamănă,
gândurile calde curg
iar mugurii verde-crud
se desfac în petale-cuvânt,
inundând cerul de hârtie!

Vină

În fiecare noapte Luna-și poartă,
pe cer, strălucirea iar în zori
mereu își găsește vina
de-a adormi nesărutată.
Simțământul de vinovăție,
totdeauna, este irațional,
neconstructiv și poate chiar
dărâma un Everest de optimism.
Dar în noaptea următoare,
visele îndrăznesc, din nou,
să zâmbească, gândurile pozitive
se întind, iarăși, ca un elastic,
ca s-o ia de la capăt și întâlnesc
mirele grăbit din logodna din vis.
Eternilor miri, cerul le-a țesut
covor bătut cu stele pe care, zilnic,
îl întind peste tărâmul dorului,
chiar dacă nu s-au văzut niciodată.

Pandantiv

Un alt septembrie respiră,
Iar cocorii s-au cam dus,
Însă, gândul nesupus
Deschide o fereastră de timp,
Fără să-i pese de furtuni
Și de toții anii care s-au dus.

Împrejur plutesc aromele
Unui anotimp torid,
Frunza clipei încă-i verde,
Tăcerile prin vise se rostesc
Și după fiecare noapte flămândă,
Zorii editează povești cu blazon.

Când anotimpul s-a rătăcit,
Tăcerea ți-am prins-o
Într-un chihlimbar...
Un pandantiv-talisman
Ce-mi împodobește bustul,
Atunci, când te scriu poezie!

Ioan Gheorghiuță

Mama mea...

Mama mea săruta o cruce din lemn
pe care era sculptat *Hristos* în argint,
o mângâia cu buricele degetelor,
cu palma întreagă,
apoi murmura prelung și foarte încet
un psalm învățat demult...
a sărutat-o așa până când
i-a crescut crucea pe buze
și *Hristos*-ul a crescut și el
cât era lemnul de înalt,
cât era lemnul de crud,
cu nuanță de măr, cu nuanță de dud,
ah, ce de lacrimi curgeau
pe *Dunărea* toată în linii adiacente!
ce de cuvinte se învârtteau
printre valurile care cântau în cor
Misa Recviem-ul celor fără de păcate!...
mama mea săruta clipele argintate...

Nu-s...

Nu-s strigătul lebedei
cel care-mi alunecă peste priviri
dimineața și serile
ce-mi înconjoară trupul –
lac neliniștit, lac neadormit,
valuri încrețite
ca ridurile
adâncite pe zâmbete
sălbăticiindu-mi cerul gurii,

Nu-s colții enoților
Împrăștiati
pe altarul neînălțat al foamei,
peste târziul din mine
așternut într-o doară
pe vertebrele ce susțin
lumini abia întrezărite,

Nu-s nici cuvântul
citit de copacii singuratici
ai Deltei
bătuți de crivăț,
scrijelii pe dinlăuntru

de ghearele întoarse
ale vulturilor
ce taie aerul înghețat
spre același incert răsărit,

Nu-s *Dunărea*
ce trece prin gleznele mele-
șenal din care cântecul
izvorăște limpede
ca dragostea de mamă,
ce înadins mă coboară
pe treptele
unor tăceri nedescoperite
de însăși iubirea,

Nu-s *Dunărea*...

Dacă...

Dacă piatra plânge
de însingurare
prinsă ca-ntr-un clește
între zi și noapte,
ne miroase iarba a lacrimi și sânge
și ne bem iubirea ca pe-orice licoare
și ne lasă urme pe piept și pe dește
și ne șuierăm viețile în șoapte,
dacă dinspre mare
chiuiesc în cete
îngerii cu ciocuri
ca niște corsari,
ne vom pune-n glezne și-n mâini stăvilare,
aripi ascuțite, aripi de erete
și pe buze focuri –
dinți de harmăsari...

Aveam...

Aveam părul negru și ochii căprui,
iară tu, iubito, mă-mbiai mereu
cu-ale tale galbene gutui,

îți puneai pe sfârcuri cu încetineală
zâmbet, flori și muri,
între subțiori, smocuri de sineală,

mă luai de mână ca pe-un trandafir,
tălpile-n țărână
ni se înnodau fără să respir,

doamne, și cum alergam printre rugi și vise!
parcă ne-nchinam
la nenumărate bucurii promise,

aveam într-o doară și la brăul cui?...
cât să nu ne doară, semnul amărui...

Marian Vișescu

Contur dezgolit...

Ai tăcut, și din liniștea ta s-a născut
un continent nevăzut,
unde toate lucrurile vorbesc
într-o limbă necunoscută.
Tremurul tău a dezgolit aerul,
ca o lamă
ce desface timpul din piele.
Prezența ta nu se aude,
ea înclină obiectele,
tulbură gravitația,
și face să mă clatin
într-o stare fără margini.
Atingerea ta nu mângâie,
ea pătrunde,
îmi dezleagă vertebrele,
deschizând sufletul ca pe-o rană
învățată să zâmbească.
Iar dacă vei dispărea,
nu voi cădea,
ci mă voi transforma
în locul
care te așteaptă
la nesfârșit.

Umbra care nu cade...

Mă privesc în alții
și nu mă recunosc.

Trupul meu merge,
dar sufletul a rămas
într-o zi care n-a fost.
Gândul, o minciună frumoasă,
tăcută ca o religie uitată.

Trăiesc în afara mea
și nici acolo nu sunt.

Timpul mă poartă
într-un pustiu de tăcere,
unde glasul meu se frânge,
și speranța devine cenușă,
o goliciune adâncă,
ca un ecou ce nu se mai naște.

Osie...

Sub unghie, scrum de epopee,
ocolit de lumină.
Pământul nu vorbește,
doar sapă în genunchi
gândul care mușcă.
Un cer fără coaste
se frânge pe brazda
în care sângele
a uitat
să curgă în oameni.

Numele,
scrijelite cu patimă,
se descompun
în rădăcini oarbe.

Nu omul sapă brazda,
ci pământul își deschide carnea,
îl înghite încet,
ca pe un blestem
rostit de prea multe ori
cu pofta
unei iubiri fără nume.

Axă fără cer...

„Fluturii de nisip”
zboară în golul pe care nimeni
nu l-a privit vreodată,
iar fiecare bătaie de aripă
sapă în aer
un ecou care doare
în tăcere.
În înalt,
„ciocârlia mută”,
întuită de un cântec
care n-a fost niciodată rostit,
doar purtat ca o vină
de firele nevăzute
ale înțeleșului.
Pământul, rămas fără chemare,
își strânge crăpăturile
într-o rugă uitată.
Undeva, între zbor și neputință,
se cască o fisură
prin care cade,
fără zgomot,
adevărul.
Și tot ce nu se mai aude,
începe să doară.

Liuba Liubastra
V. Botezatu

În cuvinte simple

În cuvintele mele respir
și îmi scriu cadențat poezia;
Ca un dor de un loc nestins, încă viu,
în care trăiește Iubirea...
Unde frumosul se-ntâmplă peren,
iar timpul nu îl descrește,
Lumea se face miracol sublim
pentru cel care iubește...

În cuvintele mele mă cânt
și îmi cresc Aripă spre înălțimi,
Tot prin ele, durerile-alung
pe cărări cu aprinse lumini...
Aplecată-nspre Tine, cu fruntea
de poveri și de griji apăsată,
Ascult sonata Luminii
când între măsuri mi se-arată...

Cuvintele mele sunt rugi în Înalt,
iar, între oameni, sunt Ruguri!
Prin întuneric și prin flori de bazalt,
de speranță-s semințe și muguri!
Ce, dansând, or să ardă din rădăcini
tot ce este și-nseamnă gunoaie;
Sub Cerul deschis numai Diamantul
nu va să piară-n în văpaie...

Din iubire...

Ce bun poate să dea blestemul de iubire
Decât o ură mare dintr-o mare orbire?
Cuvintele sunt flăcări, sunt torțe care ard
De sunt direcționate cu fața înspre iad...

Ce vine din blestem, blestem poate să nască,
Din ură, numai ura poate să înflorească!
Să nu legați iubirea, n-o faceți blestemată,
Ci-o binecuvântați ca pe o nestemată...

Blestemul e blestem, fie chiar din iubire,
E o iubire falsă, bolnavă, în neștire,
E ne iubirea însăși, de Dumnezeu urâtă,
E masca de iubire mult de Satan râvnită.

Blestemul e o hulă adusă Domnului,
O pată neagră, hădă, făcută omului,
Ce nu poate să nască decât un alt blestem,
Iar nicidecum iubirea cea sfântă din Eden.

De ce să blestemi dacă tu îți dorești iubire?
Iubește pur și simplu, și-o vei primi-n neștire;
Iubește sufletește și binecuvântează,
Și vei simți atunci iubirea cum creează...

Creează frumusețe, născând din ea iubire,
Multiplicând ecouri, cercuri de fericire,
Căci ea e pana albă a păsării măiestre
Și trilul bucuriei 'n a inimii ferestre...

Amar

Mi-au dat amar și m-au numit nebună,
Copil naiv, zâmbind prea mult luminii,
Când eu vedeam în jur o lume bună,
Mă încolțeau și dragii, și străinii.

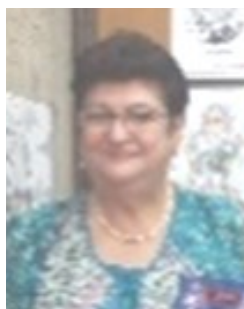
Mi-au dat amar din suc de mătrăgună
Când îi serveam cu mierea cea de mai
Și-n loc de dragoste, primeam minciună,
Și-n loc de inimă, mi-au dat un scai.

Mi-au dat amar, prea mult amar în sânge
Când în cămara mea și-au făcut loc,
Cum hoțul ce averi furate-și strânge,
Mi-au luat și picătura de noroc.

Mi-au dat amar cum cea mai neagră fiere,
Precum pelinul verde de amar,
Din lacrimi și tăceri mi-am strâns avere,
Și din singurătăți mi-am pus hotar.

Mi-au dat amar și-am devenit amară,
Cum sumbrul cenușiu am devenit,
Și-n duhul meu intră atâta seară
Încât cerul din mine-a asfințit...

Doina Bârcă

Taina nopții

În taina nopții albe,
Ca fila dintr-o carte,
Citește-mă de vrei,
De drag nu mă desparte!
Desparte-mă de ploi,
De frig și de ninsori,
De gânduri și de griji,
Dar nu de drag și flori.
Lasă-mi, de vrei, un zâmbet,
O vorbă spusă-n șoaptă,
Lasă-mi speranța vie,
Într-o dragoste de-o noapte.

Existență

În forma mea de fericire, voi fi floare!
Credință, ori pământ sălbatic,
Semnând un act de existență,
Acum în templul meu cu iz tomnatic.

Sădim dorințe la răspântii,
De vreme, de iubire, de alint,
Pe piatra existenței de milenii
Simțind în noi destine ancorând.

Sădim buchet de gânduri, idei fermecătoare,
În cel mai frumos lucru vreodată inventat,
Iubirea, nobilă, măiastră, sfântă,
Ce o trăiesc și azi, oare a meritat?

Întrebări

Busuioc de rugăciune,
Cum să mă despart de tine?
Cum să-nvăț să pot trăi,
Fără tine, noapte, zi?
N-aș ști cum să împletesc,
Vise și plăceri lumești,
Și nici ștergere din stele,

Să te-mpodobesc cu ele!
Apa, vântul și cuvântul,
Cum le-aș mai ști potrivii
Dacă tu nu ai mai fi?
Mângâieri și dezmiertări,
Lacrimi dulci ori desfătări,
Cum le-aș potoli în mine,
Dacă mă despart de tine?

Dorințe arzătoare 1

Mă vreau pădure, iar tu izvor să-mi fii...
Mă vreau o frunte, ca tu să mă mângâi,
Mă vreau icoană, la mine să te rogi,
Mă vreau descântec, tu să mă dezlegi.

Mă vreau un mac, iar tu soare să-mi fii,
Mănunchi de busuioc, pe al tău căpătâi,
Mă vreau o lună pe cerul înstelat,
La tine-n gând, să nu mă fi uitat!

Balul toamnei

Se pregătesc florile de balul toamnei,
Aleg din garderobe rochii colorate,
În parcuri mai suspină pe alei regrete,
Se-aude o vioară repetând în șoaptă.

Coboară milioane de luceferi,
Mușcatele cu rochii sângerii,
Ori albe, mov, galbene crizanteme,
Invită-acum la dans frunzele arămii.

E balul toamnei și uităm de noi,
În vals culorile se contopesc,
Totul se-nvăluie-n speranțe,
Din nou a venit vremea să iubesc!

Vis

Ce vis frumos ai avut tu. iubite?
Iarăși m-ai căutat în noapte?
Nu trebuia... puteai să mă găsești,
După parfumul meu, pe-aproape.
Noaptea e doar o zi fără lumină,
Cu întrebări și dulci suspine,
Cu ochii mei din stele lucitoare,
Ce-ți luminau poteca din grădină.
Crăiasa liniștii e noaptea,
Eu o iubesc ca pe-o regină...
Iar picăturile de rouă dimineța,
Le-anin în păru-i de tăciună.

Ioan Pop

Pasărea de foc

De n-ai fi tristă, nu te-aş mai iubi...
Aş crede că nu eşti decât o farsă.
Chiar toate-aceste gânduri le-aş strivi,
decât să-i vezi iubirii faţa arsă!
Era cândva frumoasă, cum erau
aceste cărţi de piele, odinioară,
pe care-ncerc, acum, să le redau...
cum le citiseşi tu întâia oară.
A adormit un cântec ce-i veghea,
în noaptea-aceea, chipul ei de sfânt...
O clipă doar, şi cântecul ardea...
strivindu-se cu faţa de pământ...
S-a prăbuşit din cerul larg deschis
o pasăre de foc, şi tot pământul
a încăput pe masa mea de scris...
şi nu mi-a mai rămas decât cuvântul!
Iubirii, tot aşa, nu i-au rămas
decât aceste cărţi şi, poate, eu
urmând-o, ca o slugă, pas cu pas...
şi tot mai greu e drumul, tot mai greu...
Abia dacă mă lasă, uneori,
să-i pun aceste pagini peste chip...
„Prea multe stele, bolte şi culori...”
Şi-mi scrie toate-acestea pe nisip...
„Iubirea e urâtă, dragul meu...”
şi-şi pune vâl din vâlul meu pe faţă.
Mi-e tot mai greu, iubito, tot mai greu...
şi greu ni se mai face dimineaţă!
De n-ai fi tristă, n-ar îngădui
să mă revărs în tine şi să ard.
Vreau chip în chipul ei să fii,
să-i desenăm în pântec un bastard!
O vom trăda, iubind-o în ascuns,
o vom târî pe masa mea de scris,
pe bolta neagră, cerul nopţii uns
cu alb din albul lumii larg deschis!
Vor fi căderi de stânci de jos în sus!

Vom sparge bolta păsării de foc,
cu prăbuşiri de slove mai presus
de toate-aceste stele la un loc!
De unde, totuşi, toate-aceste stări?
De unde ai atâtea frumuseţi?
Văd alb din albul ochilor pe mări...
şi cele mai adânci dintre tristeţi...
Vom prinde de sub lespezi vietăţi,
iar slovele vor prinde iarăşi viaţă...
Şi chip în chipul altei entităţi
vei fi...când se va face dimineaţă...

Un zbor în locul vieţii pentru zbor

În spiritul bătrân al unui vânt
Se joacă un copil cu nerăbdarea,
Îşi lasă geanta-n grija unui sfânt
Şi ghetele prea mari, să treacă marea.

Se trage înapoi, înspăimântat,
De umbra unui val nevăzător,
Cu bătă şi cu zale de soldat
Al celui mai teribil domnitor.

În zdrenţele cu noduri de pescar,
Avea un fel de spirit cu năluci,
Descânţece şi drumuri ce apar
Odată la o mie de răscruci.

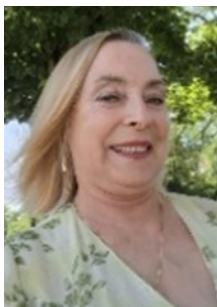
„Ce val nevăzător ai mai văzut,
Să lupte în ocean, cu Dumnezeu,
Să-şi bea beţia sângelui din scut,
Din rănilor arenei, unde eu

Sunt cel mai de temut gladiator?
Dă-mi hainele, în schimb, şi te urmez,
Dă-mi ochii şi te fac nemuritor,
Dă-mi crezul tău, în schimbul altui crez!”

Şi i-a făcut băiatului un drum,
O scenă cu picioare de pian,
Un port de-asupra portului de-acum,
Ce-i mână verii velele în van.

Mai vine şi o fată, uneori,
Pe creasta unui val nemuritor,
Cu flori în locul mării pentru flori
Şi zbor în locul vieţii pentru zbor.

Alexandra Rusu

Îți scriu, iubite...

În noaptea albă, iubite, îți scriu
Cu lacrimi muiate-n cerneală,
Poate acum mă visezi, nu știu
Aștern gândul meu din primăvară.
De sub fruntea gândului încheg
Metafore de pe tample înzăpezite,
Croiesc culorile verzi și reculeg
La șoaapte dulci din mreje andezite.
Sângerează și azi primăvara noastră
Prin anii ascunși între petalele vieții,
Stropi de regrete ne bat în fereastră
Când trandafirii mor în pocălul tristeții.
Mai răscolesc cenușa crinului pur
Șă împletesc târziul în trena veche,
În smaraldul mării sub cerul azur

Dor și iar dor de rădăcini

Contur dur de frunze sonor
Șusur roșu-stacojiu de decor,
Încrămenit în ierburi uscate
În buzunarul serii aruncate.
Mi-e dor de dorul mult dorit
Dor, ce zace-n lume rătăcit,
Suspina prin urmele uitate
În mister de doruri ferecate.
Și cum să ogoiesc azi dorul
Când îi sângerează iar zborul,
Norii peste el poalele-și varsă
Îl îneacă aripa de străini arsă.
Se desprinde visul mare de dor
Desfrunzește speranțele și mor,
Amurgul cu tristețe-l învelește
În cerdacul lui amaru-i potolește.
Oftatul dorului lasă grea povară
Pe regretul pașilor din primăvară,
Îmi amintește cu glas hotărâtor
Dor de acasă, de rădăcini îi este dor.

Lasă-mi toamnă efemerul

Curg pe uliță covor de frunze
Cu supărări stacojii pe buze
Regretele țipă răgușit în surdină

Sufletul să renască din rădăcină.
Vântul le zbânțuie mereu în aer
Se crede pe bune și el un fraier,
Le sfărâmă rinichii fragili de pietre
Aruncându-le pe al apusului trepte.
Răsăritul își face greu drum
Printre clipe ce frunze răpun,
Razele lui blânde de speranță
Le-alină durerea și-a lor doleanță.
Toamnă, mai lasă din vrerea ta
Lasă-mi amăruii ani, nu mi-i scurta,
Pune-mi efemerul într-un cos împletit
Să-l trăiesc acum, că nu l-am mai trăit.

Blestem pe timpul efemer

Miros de foșnet legănat
Respiră urma desfrunzită,
Coroana verde-a scărmanat
Rafala de vânturi repezită.
Mirosul gutuilor e sfidător
Nările sensibile îmi încearcă,
Un vis frumos trece în zbor
În trena toamnei întărcată.
Mirifice culori jonglează ireal
Cu frunze capturate de amurg,
În dezmațul visurilor de ideal
Săgeți autumnale ca iluzii curg.
Prin văzduh ridic privirea la cer
Ecol obosit al frunzelor răsună,
Mutul blestem pe timpul efemer
Spintecă norii cu o voce nebună.

Să îmbrac iubirea în inimi-pereche.
Prin fereastră brumată cu flori târzii
Somnul s-a strecurat încetător afară,
Disperată îți scriu și te aștept să vii
Chiar de suntem pe-a apusului scară.

Ecou de romanță

În leagănul șoaapte bătută de vânt
Cerule emite simfonii pe pământ,
Soarele-și arată fața palid-spălăcită
De după stânca de ploile reci rănită.
Prin umbra cețurilor mirosul de lut
Flamande tăceri goluri au umplut,
Ramuri dezgolate tânjesc în disperare
Lipsite de trenă și timp de respirație.
Se zvârcolesc melancoliile amețitor
În dans frenetic fără vre-un însoțitor,
Cu pași ce scrijelează ceasul tăcerii
În visurile gândului pe treptele serii.
Florile de ceară în declinul tristeții
Privirile-și sting pe portativul vieții,
Ecol lor, romanța veche amintește
Notele aprind florii, sufletul ferecește.

**Simion Felix
Marțian**

Sonet cu păstori

Tentacule de umbre strâng ușor
Câmpia-n strai de borangic de lună,
Unde păstori turmele-și adună
Veghind proptiți de importanța lor.

Dar vine îngerul din cer să spună
În cadrul devenit strălucitor:
Vi S-a născut acum Mântuitor!
Și s-a-mpletit în cântec vestea bună.

Râvnim după solii din veșnicie
Și așteptăm, Părinte, vreun prilej
Cu îngeri să cântăm în armonie.

Dar, când buimaci ne ridicăm din vreji,
Se-aud păstori cu a lor solie:
Cerul vorbește numai celor treji!

Sonet săgetat

Mi-e viața toată șuier de săgeată
Pornită-n zbor cu zbârnâit de coardă,
Și, cum nu vreau direcția să-și piardă,
E de Cuvântul sacru împănată.

Mereu spre țință și mereu în gardă,
Străpunge timp și spațiu deodată,
Când prin văzduh dogoarea apostată
Încearcă pana de ghidaj să-i ardă.

Vreau, Doamne, să-mi sfârșesc cu bine zborul,
De-aceea-n rugăciunea mea... succintă
Te rog să îmi fii Tu Îndrumătorul.

Și când alți „ghizi” vor căuta să mintă,
Eu să le spun, vizându-mi viitorul,
Că Tu m-aștepti acolo sus, la țință.

Sonet tomnatic

Un clocot galben stăruie pe lume
Din pomi uimiți, cu crengile vâlvoi;

Tristeți prăvale toamna peste noi
Cu berze prinse-n opere postume.

Un timp grăbit, sărind din doi în doi,
Oferă, după vechile cutume,
Bucet de crizanteme și... reume,
Și-un cer încercănat plângând cu ploi.

Când totul e o apăsare-n piept
Din hohotul elegiacei toamne,
Să scriu, aș vrea, prin frunze drumul drept.

Nu vreau ca vremile să mă condamne,
Ci, când din letargie mă deștept,
Să intru-n primăvara-Ți sfântă, Doamne!

Sonetul colindătorilor

Părând un crâng de râset clopoțit,
Se-ntrec printre nămeți colindătorii,
Și-omătul sângerează cu bujorii
Aprinși pe chipuri coborând din mit.

Copii și fulgi în curgerea ninsorii,
Și pacea albă cu ecou șoptit,
Dau sens la „bine” și la „fericit”
Cum dă arcușul un temei viorii.

Ducând și „dalbe flori” și „leru-i ler”
Își toarnă-n clinchete de-argint solia
Ce arde ca o flacără în ger:

Aprindeți-vă-n inimi bucuria,
Cântând cu corul îngeresc din cer,
Căci, oameni dragi, ni S-a născut Mesia!

Sonetul ferestrei

Cu pleoapa ridicată a candoare
Și brațele deschise către zări,
Fereastra poartă-n ochiul ei chemări
Și-aduce-n casă razele de soare.

Dar ea-i deschisă și spre depărtări
Și, cu larghețea ei cuprinzătoare,
Ne duce pe cărări strălucitoare,
Ne poartă în mirifice sondări.

Se lasă, Doamne, bezna peste lume
Sub storul greu de-atâta cazier,
Și zările n-au nici contur nici nume.

Speranțele fără lumină pier,
De-aceea, spre trezirea vechii hume,
Fă-ne ferestre spre și dinspre cer.

Erica Oprea

Instrumentar

Printr-o ceață subțire
se întrevide un nou
limbaj, învelit, elegant
într-o mătase de sticlă.
Trebuie mănuit cu delicatețea
unui instrument de mare
precizie, abil să traseze
o tăietură fină, în urma
căreia nimic să nu mai fie
la fel. E sigur, nu trebuie
folosită nicio formă de
anestezic, ci fiecare
simțire se cere a fi conservată
în catalogul ordonat
cu amintiri și fiecare
observație se vrea a fi
notată pentru a-ți putea
scruta, cu luciditate, fiecare
colț de interior.
Nu te teme, ajunge să
închizi ochii și să lași
măinile să te ghideze
și o să vezi.

Tăios

Sunt straturi peste
straturi de memorii
și de ce-uri necatalogate
în sertarele cele mai adânci.
Ți-e teamă ca nu cumva
să deranjezi praful de pe
ele, ca în mișcarea lui
ele să se frângă ca și când
n-au existat, plecând departe,
cu concluzii cu tot,
de-acolo de unde nimic
nu se mai întoarce întreg
și neatins. Și se repetă
aceleși vis potrivnic,
nedeslușit nici până acum,
neexplicat de vraci, prezicători
sau ursitoare, dar visceral

de-nțepător de fiecare dată.
Alegi să dai un alt sens, să
cauți alte explicații, căci poate
doar așa vei înțelege cum
să treci dincolo de umbre
și să privești cuțitul drept în
ochi.

Vie

E timpul, iar, să aștern
crizanteme la picioarele visării,
de-acolo de unde vântul rece
nu le poate ridica. Miroase
a struguri și a lemn vechi,
a ani și ani de gesturi repetate
cu candoarea unui sfânt ritual.
Culege fiecare întrebare bob
cu bob, transform-o în licoare
de visare și așază-te aici, la
un pahar de vorbă. Să stăm
pe îndelete, negrăbiți de ceas
sau anotimpuri, să ne-mbătăm
cu bucuria de a fi aici, cuprinși
într-un parfum și-ntr-o căldură
efemeră.
Nu te grăbi, mai stai o clipă,
mai sunt atâtea să ne povestim,
istorii din cărți sau din minte,
trăiri neavute sau albe preumblări,
de care știm, tăcuți, că poate nu vor fi.

Castane

Prin griul dens,
lipsit de alte tonuri,
mai variate, ea umblă
cu castane în buzunare
ca să nu uite coaja tare
care i-a fost cândva casă.
Își măsoară pașii ceva
prea plutitori prin frigul
tăios de toamnă-ntârziată
și-i e dor de moale și de
timpul prelungit dincolo
de orice ceasuri sau răbdări.
Se cere iar căldura sobei
și-o margine irepetabilă
de fotoliu, de-atunci de
când nu existau nici
școli, nici planuri, nici
speranțe. Se cer aceleași
povești spuse din nou,
fixate într-o neuitare
de lemn parfumat, crescut
cu răbdare în fața Casei.

**Geta
Lipovanciuc**

Cât mă trece dragostea prin sită

Vrăfuite clipe, azi, covor
Mi se m-aștern pe-a toamnei veche cruce,
Cât suflarea dinspre viitor
Doar spre Înviere mă conduce.

Nu-i apusul trist, ci-i răsărit,
Unde, înflorind, înțelepciunea
Crește ca miracolul în mit,
Așternând în inimă minunea.

Răvășite, pleoapele-mi se-nchid,
Să nu simtă bruma obosită
A acestei vieți, ajunsă zid,
Cât mă trece Dragostea prin sită.

Sunt fericire

Sărace mi-s cuvintele... În bolul
Cu sacre amintiri se-adună îngeri
Și roi de sfinți își joacă sacru rolul,
În brațele supremei, castei curgeri.

De parcă, printre lume-i și Iisus-ul,
Descins și azi, ca-n fiecare clipă,
Copiii – noi – să nu știm ce-i apusul...
Doar lucru-I n-o ști, pururi, de risipă.

Și, cât n-aș căuta recunoștință
Pentru Cel dăruindu-mi împlinire,
Numai iubirea-mi este biruința
Și, doar copil fiind, sunt fericire.

Printre puțini – sihastru

O vale de stele ni-i trecerea scurtă,
Culcuș pentr-o clipă, în tropot de zile,
O lacrimă stoarsă din veșnica turtă
A vieții, pictată în teancuri de file.

Și doar picătura de soare din gândul
Vitraliului vast, înrobit rugăciunii,
Mai poate ciopli creștinește în blândul
Obraz, ce e aripă-n zbor pentru unii.

Doar colțul de Cer unde umbra nu cade
Rămâne un loc pentru ei – vechii aștri,
Ce vin să își lase, prin Har, multe roade,
În lujerul celor puțini și sihaștri.

Știu că nu se poate...

(dedicat fiicei Maria-Magdalena Popa)

Ce-ar fi să-ți număr, din iubire,
Toți stropii de nisip pe plajă,
Ca să-i înșir, spre amintire,
Și-n marea mea, să-ți fie strajă?

Și ce ar fi să-ți sap în valul
Ce mi te-aduse-n clipa mării,
Când păraseam, treptat, dedalul,
Ca martor sigur al durerii?

Ce-ar fi să-mi vii, și-n altă viață,
Bătând la uși puțin crăpate,
Să-mi fii Lumină-n cord de gheață
Și gaj iertării de păcate?
Ce-ar fi...? Dar știu că nu se poate...

Te-am regăsit

Te-am regăsit în mine, Sfinte Doamne,
În luciul ăstor zori de cozonac,
Când mi-ai întors fărâma în cerdac,
În miezul ăstei scurte, triste toamne.

Am deslușit sclipirea-Ți din icoană,
În dorul unei sacre sărutări,
Când, răspunzându-i haricei chemări,
Mă îndemnai să mă opresc din goană.

Te-am regăsit și-n vremurile fade,
În care mă-nsoțeai ca într-un vis,
Iar eu – smerit sârmanul cel proscris –
Doar lăcrimam pe nimbul ce nu cade.

Rita Hălălău

Elegia tăcerii

Iubea privirile care nu cer dovadă,
Care se sting tăcut în gând profund,
Pașii ce nu strivesc sub ei zăpadă,
Ci seamănă lumină-n vântul blând.

Iubea poveștile nespuse-n șoapte,
Ce cresc în taina unei priviri adânci,
Unde cuvintele devin umbre-n noapte,
Pe margini de lumi care în taină plâng.

Căuta suflete care nu se aruncă,
Ci se ascultă-n pulsul secundelor,
Pe cei ce ating fără să frângă,
Și dăruiesc tot în tăcerea lor.

Iubea strălucirea căzută-n piept,
Ca floarea născută dintr-un oftat,
Iubea fiorul care rămâne drept,
Dar aprinde în taină întregul păcat.

Se hrănea cu fărâme de liniște,
Cu răsuflări ce plutesc tremurând,
Era sculptată din noapte și vise,
Într-o lume care tace vibrând.

Trecători prin noi

Trăim în labirinturi fără margini,
Străini căutând mereu un sens
Prin anotimpuri care curg invers,
Cu ochi și suflete ce curg în pagini.

Ni-i timpul brăzdat tainic în palme,
De parcă am purta hărți netrăite,
Încercuim speranțe infinite,
Dar căutăm mereu lumi calme.

Iubirea ne e far fără lumină
Aprins în piepturi goale de cuvânt,
O barcă ce-a uitat că are vânt
Și-i ancorată-n larguri de rugină.

Suntem făcuți din vis și remușcare,
Ne construim din propriul fum de gând,
Ne risipim adesea așteptând
Ca valul să se-ntoarcă înspre mare.

Și-n miezul nopții, liniștea vorbește
Cu vocea noastră tremurând de dor:
Ce greu e când ești doar un trecător
Prin tine însuși, când alt drum nu este.

Tăcerile vorbesc în doi

Tăcerile vorbesc mereu în doi,
În camera cu ușa întredeschisă;
Din gând în gând își fac drum înapoi
Ca șoapta care-n umbră stă aprinsă.

Și-n ochii tăi, ce n-au privit demult,
Plutesc dorințe blânde, neștiute;
E cântecul ce încă n-a avut
Curaj să fie spus în zări tăcute.

Nu ești nici tu, și nici nu sunt eu aceea
Care duce-n suflet vorbele-nnodate,
Suntem izvoare care-și cântă epopea,
Pe drumuri paralele, depărtate.

Și-n noaptea grea, când clipele se sting,
Se-aud în piepturi bătăi fără nume;
Tăcerile vorbesc în doi, și-ating
Poduri tăcute, peste această lume.

Insectarul timpului

Timpul se târăște prin cameră
cu picioare subțiri de metal,
atinge pereții și lasă urme
ca niște ceasuri topite.

Își bate aripile transparente,
din ele cad clipe,
mici fragmente fosforescente
care se sting pe podea ca țigările uitate.

Pe birou își depune ouăle:
minute albe, fragile,
din care ies larve ce devorează
paginile cărților mele.

Îl aud cum foșnește în tavan,
cum își ciocnește mandibulele,
măsoară aerul în secundare tăioase
și își înfige acul în tâmpla mea.

Timpul e o insectă flămândă,
îmi sugă sângele încet,
îl transformă în nisip
pe care îl varsă în clepsidra ascunsă
sub coastele mele.

Îl las să mă muște,
pentru că știu:
dacă l-aș izgoni,
ar rămâne doar un gol
mai greu decât orice moarte.

Anna-Nora
Rotaru-
Papadimitriou

Atinsei cu mâna cerul

La rând nopți,
prin visele mele-mi bătui,
Ravagii făcând,
ruine în minte și restriște...
Ca flacără mă arzi,
cu-ncetul tu mă mistui,
Aievea și-n somn,
de nu mai pot să mântui,
Sufletul trudit,
trupu-amorțit ca să se miște,
Furtunile-așteptând, gerurile să se iște...

Deodată, îngeri apar,
parcă în alb veșmânt,
Alungându-mi dorul,
îmi presară flori de crin...
Că mă poartă simt,
tot mai sus de la pământ,
Șoptind de leagăn cânt,
să nu mă-nspăimânt
Și, ștergându-mi fruntea
de sudoare ca venin,
Mijește zâmbetul
pe buza frântă de suspin...

Acum simt că-ncet
mă destram parcă de tine,
Din vis te stingi,
chiar de mi-ai fost odată zeu...
Cu lacrimi mi-am stins focul
țâșnit de pe retine,
Că nu mai ești tu sfântul,
ca să împarți destine...
Se pare că, mi-ajuns ruga
la bunul Dumnezeu
Și, mi-a trimis în vis, ca prinț un alizeu,

Departa să mă ducă,
mă ridice, mă coboare,
Prin văi, munți,
după nori cutreierând eterul...
Avid, sufletu-mi
spre stele eliberat să zboare,
S-ajungă la steaua-mi,
ce-am ales-o visătoare
Și, de n-o găsi-o

și m-o cuprinde-al vieții gerul,
Nu-i bai, măcar... atinsei cu mâna cerul...

Cu noi mor frunzele de tei...

Era-ntr-o toamnă,
în parc ne-am cunoscut,
Pe o potecă, sub bătrânele umbre de tei...
M-ai întrebat de-aș vrea... și, eu am vrut,
Șă-mi fii însoțitor în viață, zala mea și scut,
În sufletu-mi candid,
mănunchiuri de scânteii...

M-ai spus:
„tu ai putea cu mine să rămâi?”
Că, de timp mă așteptai,
ce-ți păru zadarnic...
M-ai visat, că eu ți-aș fi acea dragoste dintâi,
C-ai vrea să mă veghezi în somn, la căpătâi,
Că n-ai simțit vreodată, ceva așa năvalnic...

Ca un fluviu-nvolburat ai trecut prin mine,
Deștelenind ascunse sentimente și voință...
Ți-am dat cei mai frumoși ani să-i iei cu tine,
Ne-am iubit și-alături am fost la rău și bine,
C-o dragoste nebună,
de la extaz la suferință...

Am împletit seri de-amor pline,
în mănunchi,
Timpul despletindu-l în șuvițe mici de clipe...
Le-am trăit pe fiecare-adânc,
până-n rărunchi,
Dar azi...
o altă toamnă mă pleacă în genunchi
Plângându-mă...
cu frunzele-i de tei pe-aripe...

Astăzi, ne vedem străini,
de parcă-i prima oară...
Ce n-aș da să mai simt
gustu-acela de nectar!
Toamna, sălășluindă-n noi,
începe să mă doară,
Că, iubirea dăruită odată,
o lasă-ncet să moară,
Pe sub frunze și de veste,
nu am prins măcar...

Te văd cum pleci...
cât te-aș striga să vii-napoi,
Să te mai simt o dată,
măcar de-o clip-aproape...
Rămâne tristă alea noastră,
plâng teii după noi,
C-am rupt șiragul clipelor,
ani trăiți de amândoi
Și... frunzele s-aștern,
iubirea să ne-o-ngroape!

**Ana-Lucreția
Nedelcu**

Dreptate
(acrostih)

Dreptatea-i un ghimpe
Refulat în coasta cadavrelor vii
Emană junghiuri în conștiința amorțită
Pendulează-n lătrături de inimă moartă
Toaca bate a trezie
Amurgu-i pregătit să-nvie
Timpul se zvârcolește-n clepsidră
E vremea dreptății ce-i calcă pe hidră

Dualitatea

Din pridvorul unui gând matinal
Urzesc firul în războiul de țesut al zilei
Arunc două uitături paralele dreapta-stânga
Lungesc privirea până după răsărit
Inund cazanele diurne
cu apă de ploaie arsă de noapte
Toate merg uns ca-ntr-un ceas elvețian
Acustica zilei pare potrivită
Talerele-s drepte
în penumbra soarelui de octombrie
Există un echilibru intrinsec al ființei...
Dar numai
Atât cât îl poți duce.

Abuz

A crescut poemul cât China
În ascensorul creației
Și-a luat zborul
Din pana corbului
Cu un anume rost:
Să cucerească
O filă rătăcită
Un curs poetic
Plin de candoare
O revistă boemă
A păpușilor de porțelan
Și să fie scris
Cu patima unui gând
Ancestral.

În ascensiunea cuvintelor sale
Către lumea fără de granițe

Poemul s-a împiedicat
De pietrele de moară ale
Inculturii
Cenzurii
Imposturii
Unei societăți
Aride de conținut
Zambila-i gingașă
A fost aruncată
Într-un compresor
Ce i-a secerat
Petalele multicolore
De limbaj acid
Ce perfid...
Să seceri cuvintele
La moara deșeului societal
Precum a unui banal seceriș
În scop carnal

...
La ceasul înecului,
Ciocolata-i dulce
A muzicalității
S-a topit în apele
Acvariului stătut
Pute a pești decedați
Sufocați
De mucegaiul vremii
Paralizați
...
Abia respirând a viață
Târând-și ultimele fărâme
Ale literelor
Poemul suprem al creației
A fost aruncat apoi
Pe masa de șah
A destinului
Ș-a dat cu pingea
În mingea
De suflet rănit
La fiecare mutare
A pieselor de vers mocnit

...
A fost lovit în abus repetat
Până-a căzut plocon
În văpăile unui dragon
Zdrahon
Al puterii supreme
Capetele multe
Ale nebunului
I-au ars temelia ritmului
Pentru ca apoi
Să reînvie
Într-un mesaj societal nou.

Pâlpâie iar scriitorimea
Lumea
Respiră și aspiră
La nemurire.
(12 martie 2025)

**Carmen Cristina
Oltean**

Căutarea Luminii

Ca picurii de pe sloiurile de gheață,
Atârinate de streășină,
Mângâiate de soare,
Viață, te scurgi
Târâș, grăbiși.
Pășești pe nisipul încă fierbinte
Al viselor măcinate,
Acum eșafodul amărăciunii.
Câte fete Morgane ți-au zâmbit,
De ai sărit peste șapte cai,
Doar să te trezești iar
Izbită de zidul iluziilor?
Am dat de nimicnicia ta, viață,
Am gustat deșertăciune,
Ți-am îmbibat pământurile-ți sterpe
cu sudoarea-mi,
Și ca o ploaie ce nu știe că e neputincioasă,
Am crezut că în deșert
o să-mi cresc trandafirii.
Mi-am închis inima
Între gratiile coastelor i-am făcut cuib,
Ca nimeni să nu mă poată amări,
Dar Dumnezeu m-a împins să cad.
Ca pe un pui de pasăre,
M-a învățat să îmi găsesc aripile,
Căutând lumina soarelui,
Mi-am rupt toate gratiile,
Am ajuns la fântâna cu apă vie.

Femeia

Femeia își face rochie din cer
Din fluturi zâmbete
Soarele îl poartă-n ochi
Lumina ei o dăruiește
Tot ce atinge înflorește

Iubește femeia fără margini!
În pântecul ei zămislește viața

Ea este răsăritul și apusul
Lutul, lanul, macii, cerul
Izvor ce umple cupe

De o dorești
Vorbește-i despre stele, cer, păduri
Du-o de mână pe câmpuri înflorite
Fă-o să râdă, mângâi-o, dezmiard-o
De plânge soarbe-i lacrimile
Îmbrățișează-i sufletul din umbre

Femeia te sfințește
Aripi îți dă să zbori pe cerul ei
Sherezade tainice în ea mijite te așteaptă
De-i vei cânta pe limba ei

Un foc de vei aprinde în ea
Îți va încredința o taină sacră
Veghează-i altarul, arzi cu ea
Alesul ei vei fi de poți să fii și înger

Călătoria Destinului

Am sărit gardul destinului
Să aflu ce este viața
Am aterizat în groapa cu lei
I-am mângâiat pe fiecare în parte
Privindu-i în ochi
Și fiara m-a văzut cât sunt de flămândă
parcă îmi vorbea
A zis, și tu ești în cușcă
Ești îndrăzneță
Niciunul nu ar trebui să fim aici flămânzi
O mână nevăzută ne-a eliberat
Ne-am întors fiecare în junglă
M-am târât ca șarpele
pe pământ visând că zbor
M-am alăturat păsărilor cerului
Am coborât pe pământ să mă hrănesc
Am aflat că nu fiecare măr e dulce
Mi-a fost sete,
am aflat că nu fiecare picătură de apă
este răcoritoare
Am căutat nectar în florile câmpului
Am simțit parfumul lor atingând și spini
M-am întors înapoi
Am lăsat porțile destinului deschise
Dumnezeu mi-a șoptit
Ascultă-ți sufletul
Acolo te aștept să stăm de vorbă
“Eu sunt calea, adevărul și viața”

**Irina Lucia
Mihalca**

Universuri subterane

Culorile vii se estompează
înainte de a lăsa loc
calmului de mătase al nopții.
Prin păduri enigmatice,
drumurile poveștilor se vor intersecta.

Toată viața se desfășoară aici.
Atât de frumoasă, atât de haotică!

Tu ești un fluviu ce izvorăște
din vârful muntelui,
adună, adună în clocot, devine energie.

În nuanțe de albastru ca azurul,
spre malurile înșorite,
apele din vis
îți readuc imagini vii,
ascunse-n mugurii de speranță.

Privesc această imensitate și mă dizolv în ea.
O retrospectivă a frunzelor eterne,
nervuri ale dialogurilor!
Fuiore de fum, gândurile vin, trec,
se contopesc în infinit.

Viața respiră fertil,
curge în noi în fiecare clipă.
Nu judecă nimic, doar trece.
În acest moment trăiesc.
E tot ce contează!

Printre florile de mușetel și de cicoare,
o cărare din pietre șlefuite și scoici
coboară spre mare.
Urmele din nisip
ne-au fost șterse de valuri.
Viețile noastre sunt aceste urme.
Important nu este să reziste în timp
pentru că nu vor putea.

Clipele cu tine – o lume de neuitat!
Prin liniștea tăcerii,
imaginea, matcă de lumină.
Un vis al întâmplării, căldura inimii tale,
zâmbet, culoare, apropiere.

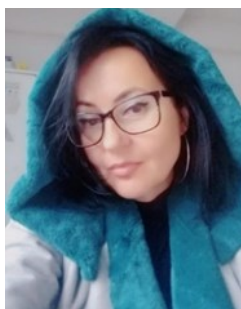
Între lume și tine

În jocul combinatoriu noaptea
își vede proprii ochi,
arunci o portocală, o problemă, o dilemă,
o temă de gândire,
cu sau mai multe soluții,
mirarea persistă
într-o lume
în continuă devenire,
un tampon între tine și ceilalți.
Privești reversul medaliei
– un dans în care se schimbă rolul.

Un semn străbate spațiul de la mine la tine
și te schimbă pe dinăuntru.
Înima ta încetează să mai bată
când semnul dispare.
Alegerile îți aparțin,
oricât de dificile
nu sunt niciodată imposibile.
În torentul gândurilor
micșorezi ferestrele deschise
ce-ți mărețesc realitatea
și relațiile dintre numere,
la alegere
orice problemă
își are rezolvarea tardivă.
Privind lucrurile de aproape,
știi bine, singură nu vine
nici întrebarea,
nici răspunsul,
unde va în spațiul liber
își așteaptă rândul.
Totul sau nimic?
Un gheizer țâșnește din tine,
la înălțimi în care
se vorbește cu fulgere
un curcubeu răsare pe cer,
un spațiu de reflecție se deschide,
te simți infinit,
într-un tărâm al misterelor
lumina pune lucrurile în ordine.

„ – *Ecce homo!* ”

Hermina
Cristina Melinte

Labirintul

Labirintul până la mine
E plin de flori primăvara
E toropit de suflet în vară
Și înglodat în datoriile iubirii toamna.
Iarna pentru noi nu există...
E un timp prea alb pentru atingerile noastre.
Noi încătușați de vorbe
Lângă trosnetul lemnurilor...
Care, doar ele, se mai tânguiesc
Cerând iertare căldurii dintre coapsele noastre.
Dragostea mea e dincolo de vânt
E peste norii albiți de neliniști
E acolo, undeva, pierdută în carul cu fân...

Spre dincolo

Dacă îți voi pași pe urme
Schimbând direcții viitoare
Să nu rogi norii să îmi curme
Triind din visele amare.
Să le presari printre cuvinte
Cu calde pete de culoare
Trei rânduri până la morminte
Să uit că-n lume se mai moare.
Dacă privind valea întinsă
Cu lacrima voi stinge dorul
Să nu mă minți că luna-i stinsă
Iar sub pământ domnește zborul.
Și nu mă prinde între palme
Lipindu-mi licurici sub frunte
Când lângă mine-s vânturi calme
Ce-n vis îmi sunt pierdută punte.

Griul

Griul drumului mă-nghite
Nelăsând să mai străbată
Albul zilei amăgite,
Negrul din noaptea surată.
Oamenii îmbracă griul,
Dar cu linguri roz înghit,
Prin ochi varsă cenușiul,
Scleroze în creier închid.
Gândul nu are culoare,
Liniștea e incoloră.
Mă opresc, miros o floare,

Măcar este bicoloră.
Nu există alb sau negru
Peste tot griul abundă.
Sufletul e gri integru,
Timpul are gri-n secundă.

Te-am căutat

Te-am căutat printre atâția ani trecuți
Am încercat să reclădesc fără de tine
Îmbrățișări, lipind petale de crini rupeți
Ce întrebau doar despre toamna care vine.
Mă împleticeam pe alei în înserat
Câtând o urmă de a ta prin parcuri
Eram, cum doar un animal e nemâncat
Și stă la pândă noaptea lângă țarcuri.
Nu mă-ntrebam nicicum de noi
Rupeam sigilii de singurătate
Când așteptam să curgi din nori
Să-mi umplu tolba cu aripi de noapte.

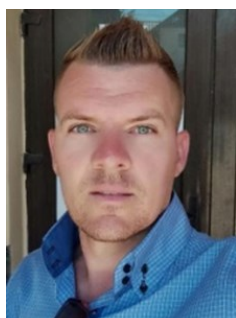
Azi noapte te-am sunat

Azi noapte te-am sunat
A fost doar un apel
De care vreau până și tu să uiți
Doar toamna e de vină,
Doar ea
Cu ochii buhăiți de-atâta ud.
Azi noapte te-am sunat...
Până și tu aș vrea să uiți...
E gândul care mi-a zburat
Dar a rămas doar gând...
Azi noapte te-am sunat...
Un apel scurt
Un vis
O amăgire
Ce încă e o candelă
Ce fierbe-n miere...

Ții minte?

Ții minte iubirea?
Ți-o amintești toată?
Era și în colțuri de casă uitată...
Din orice ungher, din orice mișcare
Din norul pe cer, nisipul din mare...
Săgeți ne-arunca și nu ne lăsa clipă
Să uităm că în doi ne iubim, n-avem tihnă...
Ții minte?
Eram toropiți de privire
De gânduri, de palme, de ochi, de iubire...
Știam să-ți citesc gustul pe buze
Cu degetele... doar atingând roua pe frunze.
Ții minte?
Eram un copil lângă tine.
Simțeam atâția fiori de iubire...
Erai acolo în calea mea tristă
Și știu că, de fapt, îți fusesem promisă...
Ții minte?

Ionuț Georgian
Zamfira

Credința străbună

Când umbre grele cad pe vechi hotare,
Credința stă, luceafăr neclintit,
Ea ține neamul drept în încercare,
Ca legământ cu cerul nesfârșit.

Pe-altarul jertfei, lacrima se curge,
Dar harul sfânt se-nalță din mormânt,
Iar din adânc se naște-un dor de sânge
Un dor de veșnicie pe pământ.

Cuvântul Domnului e-o vie hrană,
El strălucește-n suflet de cu zor
Și-n orice casă, simplă sau sărmană,
Mirosul pâinii este plin de dor.

Sub semnul crucii, glasul e color
Dar în lumina ei se-ascunde-un rai,
Căci tot cel slab va fi biruitor
Și tot cel trist găsește-un sfânt alai.

Credința, darul blând al strămoșiei,
Ne face vii în fiecare pas,
Ea e izvorul tainic al tăriei
Și veșnicia neamului rămas.

Pâine și nectar

Sub Crucea sfântă crește-ntreg pământul,
Din jertfe sfinte s-a născut un dor,
Și-ntre hotare străjuia cuvântul
Ce luminează cerul tuturor.

Din lacrimi grele s-au născut ogoare,
Din rugăciune – pâine și nectar,
Pe bolta-naltă ard nemuritoare
Icoane cu străbunii noștri, iar.

Cu fruntea sus, sub steagul ce ne cheamă,
În veșnicie noi ne vom afla,
Căci România este vie-n mamă,
Și-n sânul ei credința-și va purta.

Rugă pentru Patrie

Părinte-al lumii, scapă-ne de teamă,
Din vifor greu ridică neamul sfânt,
Și dă-i tărie, dă-i și dulce-aramă,
Să-nfrunte vremi cu inima pe rând.

Să-și țină vie flacăra-n altare,
Să nu se piardă-n neguri de păcat,
Și-n ochii mamei să lucească soare,
Când pruncii-n rugă Ție Ți s-au dat.

O, Patrie, cu-ntreaga ta durere,
Ești rugăciunea neamului curat,
Și prin credință-ți vei afla putere,
Căci Dumnezeu pe veci te-a însemnat.

Veșnicia neamului

În codri sfinți, pe unde stau izvoare,
Se-aude parcă glasul strămoșesc
Și-n curcubeul sfânt de lângă soare
Se-aprinde dorul nostru românesc.

Din mănăstiri se-nalță veche rugă,
Prin sate curge pâinea pe altar
Și-n fiecare suflet se alungă
Întunecimea vremii în zadar.

Căci veșnicia stă în România,
Și crucea ține neamul neclintit,
Iar în tăria Domnului Mesia
E viitorul nostru nesfârșit.

La Crucea veche

La Crucea veche plânge mama iară,
Că simte dor de pruncii risipiți
Și-n rugă poartă țara milenară,
Cu lacrimi grele-n ochii străluciți.

Se-ntorc icoane-n fiecare casă,
Din glas de clopot și din dor curat
Și pâinea frântă încă mai ne lasă
Iubirea sfântă-a celor ce-au plecat.

Pe câmpu-ntins, prin urme de săgeți
Se-aude șoapta vremilor trecute
Și neamul plânge-n veșnice tristeți,
Dar ține-n brațe cruci necunoscute.

În inimă rămâne-o datorie,
De-a apăra pământul și ivărul
Căci sângele din brazde încă știe
Cine-a purtat în piept tot adevărul.

Gheorghe Varganici

Pe munții goi

Pe munții goi, un steag se înfășoară,
Și-n vârful ei poartă crucile de fier
Sub el, o blândă și bătrână țară,
Înălță iarăși lacrimi către cer.

Căci sânge-a curs, și pâinea s-a-mpărțit
Pe vatra sfântă unde neamul plânge,
Dar Dumnezeu, din cer, ne-a pregătit
Și har, și biruință, pentru sânge.

Va fi din nou lumină-n răsărit,
Iar codrul iarăși muntele va pune
Sub adăpostul lui nebiruit.

Și mâinile unite-n rugăciune,
Luând cerneala sângelui jertfit,
Vor însemna hotarele străbune.

Țara mea sub cruce, sfântă

Țara mea sub cruce, sfântă,
Plină e de rugăciuni.
Sfinți pe care codru-i cântă
Au umplut-o de minuni.

În pământ se înfierbântă
Oase de eroi străbuni.
Țara mea sub cruce, sfântă,
Plină e de rugăciuni.

Vechi pricesne ne încântă,
Arde smirna pe cărbuni,
Preoți din amvon cuvântă

Clopotele sparg furtuni...
Țara mea sub cruce, sfântă,
Plină e de rugăciuni.

Straja Carpaților

Stau munții de strajă, tăcuți și semeți,
Pe creasta lor, brazii se-nchină.
Sub maluri de piatră au cuibul ereți
Și-n fulgeră-n vârfuri lumină.

Pe văi se-nfășoară cântarea-n izvor,
Un cântec de plug și de pâine,
Iar munții privesc ce-i la poalelelor,
Și-ar vrea să asculte și mâine.

Așa, printre ape și munți, am crescut,
Cântându-le codrul și dorul,
Iar cei fără glas, rătăcind, au căzut
Sub brazde, să-ngrășe ogorul.

Și dacă vreodată s-ar sparge hotar,
Vrăjmașul de-ar bate la poartă,
S-ar rupe din stâncă un neam milenar
Și-ar scrie cu sânge o soartă.

Clopot de Înviere

Se puse Lumina în groapa-ntristării,
Lăsând rece urmăpe umărul meu,
Dar clopotul bate la ceasul chemării,
Nu-i moartea stăpână, e viu Dumnezeu!

În noaptea adâncă, mormântul se frânge,
Din piatră răsare un soare curat,
Și moartea, din iadul ce porțile-și plânge,
Se pleacă învinsă: Hristos a-nviat!

Lumina se-mparte, aprind lumânarea,
Răsună cântarea mai caldă, mai sus,
Mai tare se-aude în clopot chemarea:
E Raiul deschis, înviat-a Iisus!

În singura noapte cu raze de Soare
Lumina cea vie viață ne-a dat,
Și-n clopot se-aude aceeași chemare,
Și-același răspuns: Adevărat a-nviat!

Ștefan Nigel

O, țara mea

O, țara mea cu dorul necuprins,
Mereu ai suferit și ai tot plâns,
Pe plaiul unde vulturul ajunge,
Tu te-ai hrănit cu lacrimă și sânge.

Frumoasă ești, pe vechile cărări,
Cu munții ce se înalță peste zări,
Dar tot mai trist mai susură izvorul
Și pasărea își cântă în ceruri dorul.

O, țara mea, ce oare vei mai fi?
Când satele ne mor și sunt pustii
Și fiii pleacă către alte zări,
Uitând de obiceiuri și cântări.

Pe munții goi abia zărești o turmă,
Și nu știm cine ne mai vine-n urmă.
Doar umbra Ta pe țarină să vină,
S-aducă iar dreptate și lumină.

Ruga pentru țara mea

Doamne, dintr-o zare albastră,
Mai privește țara noastră,
Peste plaiuri cu suspine,
Să aduci zile senine!

Să înceteze pentru o vreme,
Glasul foamei care geme,
Ochii celor ce au plâns,
Să Te vadă necuprins.

Doamne sunt prea mulți copii,
Care plâng în nopți târzii
Și cu lacrimă de sfinți,
Poartă dorul de părinți,

Sunt bătrâni ce singuri mor
Și privesc la porți cu dor,
La copiii ce-au plecat,
Pe un plai îndepărtat.

Doamne, ce-i cu țara mea?
Ce blesteme poartă în ea?
Alții-n lume trăiesc bine,
Noi, milenii de suspine,

Și prin veacuri depărtate,
Cu privirile plecate.
Doamne cât va fi așa,
Doliu peste țara mea?

Patria

Patria e trupul mamei,
Care m-a adus la viață.
Patria e glasul tatei,
Ce mă ceartă și învață.

Patria e satu-n care,
Toți bătrânii dau povață,
E biserica din zare,
Ce ne-arată-o nouă viață.

Patria înseamnă dorul,
Ce ne cheamă iar acasă.
Este ceru-ntreg și zborul,
Către tot ce ne înalță.

Pentru părinți

Azi inima îmi plânge de un dor,
Ce greu când rădăcinile ne mor,
Aștept o înviere pentru sfinți,
Să-i văd din nou pe bunii mei părinți.

Când tata, pe un drum greu a plecat,
Un stâlp al casei ni s-a dărâmat.
Ce-i viața de când tata a apus!
Trecutul nostru parcă ni s-a dus.

Când mama la odihna a plecat,
Izvorul de iubirea a secăt,
Ce tristă-i viață fără mama mea!
Și cât de întuneric fără ea.

Așa trec anii noștri, triști și grei
Și viața ne-o trăim și fără ei,
Luptându-ne să mergem mai departe,
Dar fără ei suntem doar jumătate.

Părinții noștri sunt doar amintire,
Orfani rămânem până la venire
Când din tărie, vocea Celui Sfânt,
Va ridica părinții din mormânt.

**Ioana Corina
Potcovaru**

Mă rog și plâng

Sub bolta nopții tremur și mă plec,
În fața Celui care tot cuprinde,
Cu gândul meu cel tainic și adânc
Mă rog în gând, mă rog și plâng.

Acum mă dor păcatele ființei
Și din a neputinței mele firi,
Răzbate glasul rugăciunii prinse
Între noroc, credință și destin.

Se clatină în mine amintirea,
Se-adună umbre-n colțul unui gând,
Și-mi poartă pașii grei spre nemurirea
Ce n-o cuprind, dar o aștept plângând.

Când vin ispitele ca mări înalte,
Când trupul cade-n mreje de pământ,
Doar rugăciunea frântă mă mai saltă
Spre cerul care-i veșnic și prea sfânt.

Și-n lacrimile mele se revarsă
Atâtea doruri, patimi și nevoi,
Dar dincolo de zidul lor apasă
O pace blândă fără vânt și ploi.

Se-adună-n mine glasul unei taine,
Un psalm de foc, un cântec neînvins,
Ce arde-adânc în oasele prea slabe
Și-aduce-n zori, apusul necuprins.

Căci viața-i scrisă-n lacrimi și iertare
Și omul trece slab, dar neclintit
Și rugăciunea naște o chemare
Spre-un adevăr în veci nebiruit.

Și dacă viața-i luptă și povară
Și omul trece stins spre asfințit,
Din rugăciunea mea se naște-n zare
Un adevăr curat, nemărginit.

Doar Tu ca sprijin mi-ai rămas în toate,
Când drumul meu se rupe în genuni,
Tu strânge suspinele ce nu-s uitate
Și le prefăce în stele și minuni.

Și în tăcerea nopții trecătoare,
Căzută în prăpăstii și-n adânc,
Rostesc cuvinte până-n depărtare
Mă rog în gând, mă rog și plâng.

Rugăciune

La icoana din perete,
Mă rog nopțile târzii,
Să aducă-n lume pace
Și în suflete pustii.

Și la mamă să se-ntoarcă
Un copil rătăcitor,
Și bolnavului ce-l doare
Un cuvânt liniștitor.

Și săracului, o pâine,
Tihnă-n casa cu ispite.
Pun o candelă aprinsă,
Rugăciuni la cele sfinte.

Să închini o rugăciune
La icoana din perete –
Tot în jur e o minune,
Dar și viața ta pe lume.

Cununa de spini

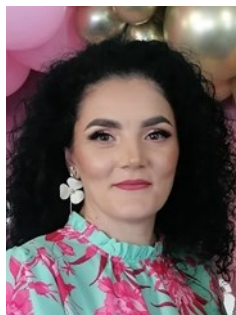
Ai secat inimi de durere
Și sufletul înmărmurit,
Văzut-a omenirea-ntreagă
Pe cruce când te-au răstignit.

Au curs șiroaiele de sânge
Pe fața Ta cea fără vină,
Stă maica Ta-n genunchi și plânge
Sperând la ziua cea senină.

Pe fruntea Ta au pus coroană
Împletită-n negri spini,
Ți-a secat gura fără apă
Ți-au dat oțet și cu venin.

Să se sfințească ram de sălcii
Și de fenic sau de măslin
Că ne-amintesc cu-ndurerare
Despre iubire și de chin.

Catia Ștefan

Iubire trainică

Mi-a fecundat secunda hărăzită
Să-ți dea iubirea împlinită.
M-a apucat de glezna tremurândă
Cu rădăcina-i trainică, profundă.

Mi-a șlefuit pe deget inelar
Timpul cu dor și minutar.
Am devenit din cioburi un întreg,
Figuri de alabastru ce converg.

Mi-a impregnat în puls și-n stele
Un tatuaj făcut sub piele.
Am înrămat o dragoste divină
Și-un sentiment de pace grea, deplină.

În limbi de foc trec perseide
Târziu, în nopțile albe, timide.
Ne-a plămădit iubire-n doi,
Ne învelim cu cerul... NOI.

Cu inima flămândă

Cu pașii goi și inima flămândă
Colind al cunoștinței câmp.
Pășesc cu inima-nceștată, tremurândă,
Nu vreau să fiu al omenirii tâmp.

Mă-ncarc cu visuri, fantezii și dor,
Îmi pun pe cap coroana lunii pline
Care s-a arătat de după-un nor,
Mi-a descrețit inima de suspine.

Îmi iau nocturna mantie cu stele,
Mă văd de galaxii cuceritor.
Îmi pun câte-o dorință pentru ele
Și îmi sădesc o sămânță de dor.

Cu fiecare taină descifrată
Mai urc o treaptă către-mbătrânire.
Se-aude trenul pe calea ferată
Ce duce sufletul grăbit spre mântuire.

Îmi aparțin

M-am așezat în pat ușor
Să nu trezesc orgoliul din zbor.

M-am prins cu mâinile-amândouă
De sufletul descătușat de rouă.

Am așteptat un ceas în gol
Să fac al inimii ocol
Și m-am simțit mai împlinit,
Cu soarele la răsărit.

Am găsit pace, bunătațe
În lucruri mici, neînsemnate.
Am prins iubirea de picior
Și mi-au cântat îngerii în cor.

Am strâns fragmente de puțin
Și nu mai sunt deloc străin.
De azi nu mai sunt în declin.
Mă simt complet; îmi aparțin.

Spre viitor

Strângem în suflet an de an
Idei, frustrări, iubiri și clipe,
Le punem pe ultimul plan
Până când ies, încep să țipe.

Ne adunăm în inimi chin,
Dar și momentele frumoase.
Privim spre cerul bleu, senin,
Iar viața ne pătrunde-n oase.

Vorbim cu noi când ne e frig,
Când ne cuprind îngrijorări.
Vedem în viață un câștig
Când este liber pe cărări.

În ochii de cristale fine
Privim spre un nou viitor,
Spre idealuri libertine
Și ceruri fără pic de nor.

Am ales să zbor

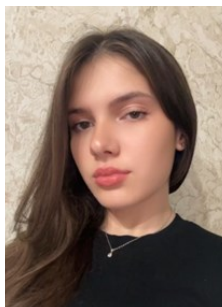
Am ales să zbor în noapte
Spre un gri nedefinit.
Îmi vorbeau îngerii în șoapte
Când eram către zenit.

M-au urmat în lunga-mi cale
Precum umbre disperate
Gânduri, vise și petale
Dintr-o viață adunate.

Am privit la luna plină
Și la sufletu-mi la fel,
La privirea mea senină
Oglindită-ntr-un inel.

Era liniște și pace.
Nu voiam să mă întorc.
Îmi doream să pot preface
Timpul, de minut să-l storc.

Bianca Manole

Mi-e drag cuvântul

Mi-e atât de drag și sfânt cuvântul,
Ca soarele ce luminează gândul,
Cuvântul – spic de grâu și pâine rumenită,
E rugăciunea mamei, umilă și smerită.
Îl simt ușor ca vântul ce mângâie frunza,
Și ca poetul răbdător ce-așteaptă muza
În el se-adună cerul și tăcerea,
Tot el ne stinge focul și durerea.
Mie drag cuvântul ce plânge și ce cântă,
Rupe tăcerea și inima încântă,
Crește ca floarea pe stânca uscată
Și vindecă rana cea veche uitată.
Mie drag cuvântul ce-nfruntă tăcerea,
Ce sparge zăvoare și-adună puterea.
Cuvântul e clopot și șoaptă ce alină,
E floarea de câmp în rouă cristalină.
E frunză de toamnă, e ram înflorit,
E dorul de casă ce n-are sfârșit.
E patria toată, în limba divină.
El ne leagă de neam și rădăcină.

Rădăcini și crengi

Adânc în pământ, rădăcinile dorm,
Dulci amintiri, păstrează în somn,
Acolo e timpul ce-a fost, neuitat,
O pădure imensă ce s-a schimbat.
Din trunchi se ridică spre cer noi ramuri,
Se leagănă-n vânt, ca niște flamuri,
Sunt vise ce cresc, sunt drumuri deschise,
Speranțe curate, în zări neatinse.
Frunza ce naște, se leagănă lin,
Din seva trecutului i-și trage destin.
Fără rădăcini, crengile toate pier,
Viitorul se-nalță între pământ și cer.
Totul e legat de trecut – viitor,
Rădăcina, menține al crengilor zbor
Și fără ramuri, rădăcina s-ar stinge –
Rădăcina, tulpina și ramul – un sânge!

Plouă în vis

În zări pictate, visul meu mă poartă,
Mă leagănă prin nori și printre șoapte,
Mi-arată umbra vechilor iubiri nebune,

Și varsă amintiri ca ploaia peste mine.
Mă scaldă în apa rece, ca de gheață,
Și simt cum de pe ochi îmi cade ceața,
Plouă în inimă cu mărgăritare grele,
Pe buze se depun cristale reci de stele.
Pătrund adânc în țărâmul viselor neatinse,
Acolo gândul sparge orice porți închise,
Pică din cer cuvinte – picături albastre,
Și zboară într-un poem ca pasărea măiastră.

Omagiu pentru G. Vieru

Sub pana lui, pământul a prins glas,
Iar mama *coace pâine albă*, chiar și azi,
Firul de iarbă, ca un copil plâpând,
Încolțește din iubirea de pământ.
Vieru a strâns în rime dorul de părinți,
Cu punți din slove calde către sfinți,
A iubit neamul, limba și pământul,
Din gândul lui s-a înălțat cuvântul.
El a scris simplu – cu sufletul curat
Abecedarul – cartea fiecărui învățat.
Știa că-n lume totu-i trecător,
Doar limba e – leagăn, doină, dor.
În versul lui natura-i templu și icoană,
În vatră arde focu', aprins de mamă,
Și-n fiecare vers adânc tresare Prutul,
Căci patria e vatra, pâinea, lutul.
Prin cuvântul lui sa scris veșnicia,
Versul lui dulce îl cântă omenirea,
Îl simțim aproape, cea rugă sfântă –
Când mama *pâine albă* încă mai frământă!

Eminescu – Luceafăr etern

Din umbrele vremii, cu stele-n privire,
S-a născut un poet, un geniu din fire.
Cu pana-i de aur, lumini a țesut,
Prin visul etern, un drum și-a făcut.
Luceafăr de seamă al neamului viu,
Ai fost și rămâi o comoară-n pustiu.
Ne-nalți peste vreme, ne-aduni în simțiri,
Ești stea ce n-apune din veșniciei.
Cuvintele-i curg ca o apă de munte,
Ne urcă spre cer, ne cheamă spre frunte.
În ele răsună un cânt vechi, străbun,
Un fior din trecut, ce nu-l mai supun.
Mai am un singur dor – șoptea-n singurărate,
Cu glasul iubirii și-al dreptății curate.
A scris despre codri, izvoare, iubire,
Despre o lume pierdută-n neștire.
Eminescu, luceafăr ce-n suflet veghezi,
Ești stea între stele, pe veci luminezi.
Prin timpuri ce trec, prin umbre ce cad,
Tu ești nemurirea din neamul meu drag.
Fiindcă din versul tău drag izvorăște
O țară frumoasă, o limbă ce crește.
Prin tine rămâne o punte spre zări,
Un dor de iubire, un zbor către mări.

**Cristina Mădălina
Pascariu**

Septembrie

Septembrie-i pe coame
De fluturi amărâți-
Chiar stă pe ei și doarme
Și par mai fericiți.

Septembrie se ninge
Pe frunze de arin-
Apoi, vopsit în sânge,
Își spune un suspin.

Septembrie se lasă
Pe zâmbet de gorun.
Lui nici măcar nu-i pasă
Că fluturii apun.

Septembrie-i și-acuma
Pe toată toamna mea-
Nu plouă decât luna
Cu tot ce-i lângă ea.

Plastic reciclat

Ne vindem sufletul pe o monedă
Din plastic reciclat de două ori,
O pungă de nimicuri îl precedă,
Spre drumul din sicriul fără flori.

Uite că zero se perindă-n turmă
Și sare prin valori pe unde vrea;
Orice e sens poziția își curmă
Și fiecare face tot ce vrea.

Nimicul se transformă-n energie,
Căci mintea suferă-n golul din ea,
Iar vidului i se ridică, prin magie,
Un sens aparte – o „logică mai grea”...

Neantul își înghite-n taină ceața,
Iar polii stricăciunii se atrag;
Urâtul își expune-n piețe fața
Și unii îl privesc în ochi cu drag.

Se vând iar suflete pe o monedă
Din plastic reciclat de două ori,
O pungă de nimicuri îl precedă,
Iar drumul... e-n sicriul fără flori.

Tomnatic zbor

Sunt îngeri care pleacă fără veste
Spre cerul casei lor umplut de fum
Și lasă-n urma lor pași de poveste
Cu care mă încălț și eu acum.

Cu nostalgie-ncepe-această toamnă,
Să fie chiar frumosul cel frumos?
Petale zac pe aripi, vor să doarmă
Cu-n lujer de lumină-n tâmplescos.

Se-mbracă strada cu haina de gală-
E roba unui înger plecat de curând;
În urma-i, cerul lacrimile-și spală
Urâtul se ascunde-n geana unui gând...

De ce plecați tăcuți, cărând lumină?
Cu ea ne luați frumosul... și ce greu
Când noaptea fără lună dă să vină...
Ei vor să-mi zboare versul... totuși, eu

Caut iar sensul umerilor mei
Cu brațe fără aripi... fără empireu!

Așteptări

Ce arde-n piept o nouă primăvară
În noaptea toamnei mele de prisos-
E parcă vântul care prima oară
Îmi răvășește gândul între tâmplescos.

Și ce alene urcă-n frunte ceara
Când frunzele se-anină de butuci...
Iubitul meu, iată pe dealuri seara,
Pe care dintre ele luna-Ti urci?

Pe geamul unei seri se-arată noaptea,
Ca o mireasă-n negru și ți-am spus
Că totul e-o minune, chiar și moartea,
Când sunt cu Tine, teama mi s-a dus.

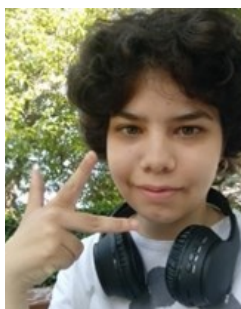
Nu mi-a căzut din plete vreo mireasmă,
Sunt toate prinse-ntre castani și nuci,
Alături de-ngânata mea priceasnă;
Dar Tu, Iubitul meu, ce îmi aduci?

Nu vreau vreo stea-atârnată-n pieptu-mi,
Nici raze colorate-n rânduri de apus,
Vreau doar la pieptu-Ți loc să reazim capu-mi,
Și câte doruri încă nu Ți-am spus...

Să-Ți zic că luntrea vieții mele-i acră,
Și frunzele-mi se-aștern sec pe pământ,
Să-Ți spun că viața mea nu e prea sacră,
Dar am o sete-aprinsă, de ce-i sfânt...

Iar dragostea-Ți din necuprins să smulgă
Tăcutu-mi suflet ce-i în noapte stins,
Când ochiul Tău c-o geană îmi alungă
Prelinsa lacrimă pe trupul meu întins.

Bianca Niculae

Sub cerul tăcerii

Sub cerul tăcerii, se-aude un cânt,
Din frunza ce tremură-n tainicul vânt.
E pace-n pădure, e dor pe poteci,
Și timpul se-oprește pe brațele reci.

Lumina coboară încet peste ram,
Iar norii se pierd într-un vis fără geam.
Se-aprind peste lac licurici argintii,
Și-n inimi tresaltă povești timpurii.

Mă plimb printre umbre, ascult, nu mai spun,
Cum iarba șoptește un gând mai nebun.
E liniște-n lume, e cald în priviri,
Și sufletul crește din vechi amintiri.

Sub cerul tăcerii rămân nemișcat,
Cu dorul de mine, cu tot ce-am visat.
Și simt că-n tăcere, din tot ce-am fost ieri,
Se naște o clipă – și-n ea, mii de veri.

Speranța mea

Când zorii-ncep să cânte peste sat,
În inimi tinere tresare-un vis curat,
Și lumea pare mică-n pasul meu,
Dar plină-i calea de-al tău dor mereu.

Prin roua rece calc și simt că pot,
Să dau tăcerii sens, să-i fiu înot,
Să strâng în brațe timpul ce-a trecut,
Și să iubesc tot ce n-am avut.

Pe cerul vieții stele se aprind,
Și pașii mei prin visuri se desprind,
Căci viața mea abia acum răsare,
Și sufletul spre zboruri noi tresare.

Și dacă vântul va sufla mai greu,
Eu voi rămâne, credincios mereu,
Că-n orice zi, chiar dacă-i plină-n ceață,
Răsare-n suflet floarea mea – speranță.

Lumina din mine

Când umbrele mă-nvăluie și cerul pare greu,
Eu caut printre gânduri blânde
drumul către eu.
Un fir de dor, un strop de vis,
o rază ce nu moare,

Se-aprinde-n mine tainic lin,
și-n suflet prinde soare.

Din lacrimi cresc tăceri de foc
și clipe fără nume,
Dar din căderi se naște zbor,
și viața iar mă-ndeamnă-n lume.
Că-n fiecare pas făcut, chiar dacă doare, simt
Cum răsăritul din adânc
se-ntoarce și mă mint.

Nu-s omul fără umbre reci,
nici visul fără ploi,
Dar port în mine-un cer curat,
ce crește între noi.
Căci tot ce sunt și tot ce-am fost
s-a scris din suferință,
Și-n loc de rană
am lăsat o taină – biruință.

Iar dacă-n drum se va opri o clipă fără glas,
Și vântul va lovi din nou în tot ce am rămas,
Eu știu că din tăcerea mea o floare va răsare,
Și-n suflet va trăi mereu –
lumina care nu moare.

Ecoul unui vis

Se-ntinde cerul peste noi cu doruri neștiute,
Și stelele ne spun povești demult,
de timp pierdute.
Din umbra nopții se strecoară
un gând firav, curat,
Ca o lumină ce-a zâmbit
și-apoi s-a destrămat.

Pe drumul vechi al inimii
se plimbă amintirea,
Și-n pasul ei ușor tresare
iar nemărginirea.
Cuvinte vechi prind glas din nou,
ca frunza-n vânt ușor,
Și-n ele se ascunde tainic
un dor nemuritor.

Aș vrea să pot opri o clipă,
să-i spun să nu mai treacă,
Să-mi lase-n palmă-un vis tăcut,
să simt că încă-mi placă.
Dar timpul fuge, ca un fum,
și-n urmă lasă-n loc
Doar pașii mei ce pier sub cer,
în ultimul lor joc.

Și-n liniștea din suflet plouă
cu vis și cu lumină,
Iar gândul meu se pierde blând,
pe-o margine senină.
Căci tot ce sunt și tot ce scriu,
dintr-un ecou s-a născut,
Un vis ce încă mai respiră,
în mine ne-trecut.

Maria Robu

Doi nouri gri și-un cer senin

Nu-i amor făr' de păcat,
Nici alinare fără dor.
Nu este zi făr' de-nserat,
Nici liniște fără de zor.
Nu-i dragoste făr' de scânteie,
Nici mângâieri fără suspin.
Nu-i început fără-ncheiere
Și nici podoabă fără chin.
Cu toate ne-ntâlnim în viață
Și rând pe rând noi le simțim;
Căci asta-i dragostea curată:
Doi nouri gri și-un cer senin.

Rămâi scris în mine

Niciodată nu mi-ai fost răsărit,
Ci doar apus.
Niciodată nu mi-ai spus
câte răni de nepătruns
Te înecau..
Am încercat să te vindec până când
În ochii tăi verzi m-am rătăcit
Ți-am luat rănilile cu mine,
Iar apoi am împietrit.
Un apus frumos, dar rece.
Erai „totul” meu, dar totul trece.

Joc de flori și de culori

Mireasma-mbietoare pe câmpul des de floare
Și-o rază de lumină ce chipul mi-l răsfață,
Dragostea de viață, iubirea de speranță
Sunt revărsate-agale de-al primăverii soare!
Ce jocuri de culoare, ce dans splendid în zare!
Mirosul de verdeață și-a păsării cântare
Sufletu-ți alină cu zvelta-i eleganță,
Când curg din flori poeme și fluturii se-nalță..

Stinși în infinitul toamnei

Toamna asta e mai rece fără tine.
Nu te mai caut, dar încă te simt.
N-aștept să mai vii spre mine,
Nu mai e loc, nu mai e nici timp..
Ne vom stinge toamna asta

Ca soarele în asfințit,
Doi îndrăgostiți și-o rază
De lumină-n infinit.
Infinitu-i de culori,
De trăiri și nestemate.
Iubirea noastră-a amuțit,
Nu și-a dorit eternitate.

Odorul sufletului meu

Tu-mi ești lumină-ntre păcate,
Odorul meu în miez de noapte.
Te strig mereu și de departe,
Tu vii, Măicuță, dintre toate..
Tu, mila lumii neatinsă,
Ești candelă de dor nestinsă,
Simbol curat al nemuririi,
Tu cerni lumină-n calea firii!
Din floare rară pe Pământ,
Ai ajuns liniștea Cerului sfânt!
Mă-nclin cu grijă-n fața ta
Și te implor: nu mă lăsa!

Vals de amor

Fiecare bătaie a inimii tale
Este un pas de vals în inima mea.
Mă grăbesc și parcă nu mai am răbdare
Să dansez cu toată iubirea ta!
Inima mea, o torță ce arde
Doar pentru flacăra ta.
Se va stinge și mereu va renaște,
Ca pasărea Phoenix, din cenușa sa.

Vis lucid

Te-am lăsat în urma mea
Să-mi visezi nemuritor,
Să mă simți și să mă ai,
Să nu calci pe-urme de dor.
Prefer să-mi fii tu vis lucid
Decât realul dureros,
Căci focul ăsta dintre noi
M-ar fi ars până la os.

Enigmele frumosului

Ce dulceață ai în privire
Și ce zâmbet de safire!
Ochii tăi sunt diamant,
Unu-i mersul tău galant.
Buzele îți sunt petale
De tandrețe și culoare,
Pielea ta atât de fină,
Sufletu' cred că-i de vină.
Lași în inimi doar ruine!
Plânge dorul după tine..
Cât ești de frumoasă, fată!
Te-ncurci în enigme toată!

Flori Bungete

Vreau să valsez cu toamna

E Toamnă, iarăși, în Cetate,
Cad frunze galbene pe-alei
Când, în surdină, o vioară
Se tânguiește pe sub tei.

Se plimbă pășind agale,
Pe covor de frunze moarte,
Braț la braț cu o Romanță
Ce-i cânta, doar ei, în șoapte.

Le privesc... Ce elegante,
Parcă sunt două regine,
Dar Romanța a tăcut,
Când a dat ochii cu mine.

De ce-ai tăcut când m-ai zărit?
De ce-ai tăcut, Romanță?
Că tu și Toamna îmi sunteți
Iubirile de-o viață!

De Toamnă m-am îndrăgostit
Din frageda-mi pruncie,
Când la fereastră pâlpaia
O galbenă gutuie.

De tine-n timp, când ascultam
Cum te cânta Ioana,
Cu brațul plin de crizanteme,
Strângând la pieptu-i Toamna.

Cântă, Romanță, nu te-opri,
Fi una cu vioara!
Cântă, Romanță, nu te-opri,
Vreau să valsez cu Toamna!

Toamna, umblă prin oraș

Toamna, umblă prin oraș
În rochiță arămie,
Pe aleile din parc
Presărând melancolie.

Naltă, zveltă și mlădie,
Păru-și flutură în vânt
Că, de-o vreme, este faptă,
Nu mai este doar cuvânt.
Pe covor de frunze moarte
Pășește, Toamna, agale,
Iar din cerul nopții cad
Picuri peste felinare.

Este la fel de frumoasă
Și bogată peste fire,
Astăzi este și prezent,
Și duioasă amintire.

Fiori de toamnă am simțit
Privind cum codru ruginește
Și-a verii urmă, printre crengi,
Cu dibăcie o pitește

A mai trecut în zbor, tăcut,
Încă un stol de rândunele
Și-n urma lor a mai picat
O frunză moartă, în tăcere.

Din frunze mii, multicolore,
Așterne, Toamna, nou covor
Peste pământ, drept mărturie
Că totu-n lume-i trecător.

De vorbă cu toamna

Din frunze mii, multicolore,
Așterne Toamna nou covor,
Peste pământ, drept mărturie,
Că-n lume totu-i trecător.

Privesc la ea cum plânge-ncet,
Cu lacrimi mari de frunze moarte,
O-mbărbătez și-apoi îi spun,
Că viața merge mai departe.

Se uită Toamna lung la mine:
– Nu te-nțeleg, ești muritor...
Nu plângi o frunză care moare,
Când tu, c-o moarte ești dator?

– Dar ea nu moare, îi răspund,
Doar se transform în pământ!
Își schimbă firea pentru mine,
Din umbră deasă, în mormânt.

Vali Nițu

Necuprinsul dintr-un zâmbet

În sufletul pereche păstrez slăbiciunea privirii,
înnoptând în cuvinte te aștept,
pe destinația mersului petrec o noapte spre zi,
în dimineți nenăscute-n taină,
zâmbetul tău de primăvară,
se distinge în acordurile albastre,
în metafore din zi spre seară,
iară și iară...

Dinspre zbor spre înalt zâmbetul împlinirii,
răspunsul de pe umerii serilor,
bucuria pentru viața sorbită cu nesaț,
în întregul dintr-un superb peisaj,
el însoțește ecoul iubirii eterne,
ochii orânduiesc logodna culorii verde,
cu zborul spre răsărit,
femeia din flăcări, un imperceptibil tresărit,
e nebunia clipei din maturitate,
Eu, focul profund, Ea, scânteia cu sensibilitate.

Pe un portativ nuanțele din visul sărbătorii,
împlinirea viselor descătușate,
dacă s-ar putea măsura
necuprinsul zâmbetului,
cu privirea ochilor,
s-ar înțelege incendiul de argint,
de pe chipurile ce trăiesc clipele
de senzualitate,
în tăcere și-n șoapte.

Îmi dăruiești un verb

Încet, încet, mă seduce un desculț apus,
în carul din șirul indian al trecerii,
colierul din metafore,
se-nlănțuie în jurul unui vals,
dansat de tine, superba mea femeie.

Am trecut de punctul timpului
brodat cu frunze,
la școala unui alt anotimp,

zâmbetul privirilor ne citește un gând,
singularul plural, iubirea, legământ.

Din coapsa dorințelor
alcătuiesc piramida lumescului,
având răspunsuri la întrebări
clepsidra curge neconținut,
spre alte și alte înserări,

Tu ești între copertile vieții mele,
cu drepturi de autor,
frumosul dar de la Dumnezeu,
femeia din loja iubirii, trăitul dor.

Pe sensul de mers al scorpionului,
parola unui sens, a unui rost,
e verbul a iubi,
magia timpului, femeia, un același tot.

Ochii mei joacă dorințe

Te strig cu trupul zilei,
te alint cu o seamă de cuvinte,
te scriu trăiri cu sunet de liniște,
într-un detaliu sentimental cuminte.

Filosofând despre nuanțe,
te găsesc în mulțumirea unor culori,
din anotimp în ram în primăveri și muguri
cuvântul peniței în superbe dialoguri.

Continuând să fiu în dansul serilor,
un colier din dorințe într-o clipă fugară,
rămân cuvântul de iubire,
dintr-o călimară, sfântă convorbire.

La ruga florilor păstrez cu verde viu,
metafore spre neuitare,
torente de răspunsuri în pasiunea de a fi om,
vioara și arcușul, dinspre înserare un bonom.

Primenit de amintiri iubesc
legende primăverii,
melodia unei repetabile minuni,
femeia mea iubită renaște mereu,
în fiecare floare, un același Eu.

Închid ochii în brațele
unui anotimp dinspre azi,
spre totdeauna în îmbrățișările
aceluiași drag,
eu, cel ales dintre trecători,
în neuitare mă retrag spre sărbători.

Camelia
Ardelean

Judecata bufniței
(fabulă)

Într-o pădure, lâng-o moară,
Își căuta culcuș o cioară.
Era flămândă, jigărită,
Cu pana trasă ca prin sită.

De foame-i ghiorțăiau și ochii
(Vedea prin frunze-un cârd de dropii),
Când observă, după o mladă,
O uriașă, veche ladă.

Cu ultimele-i forțe, cioara
O consultă urgent cu gheara:
Era ticsită cu cireșe
Grăsune, coapte-n sumăieșe.

Lihnită cum era, se-aruncă
De parcă-i slugă la poruncă.
Deodată-apare-o vulpe grasă
(Era un exemplar de rasă).

„-E lada mea!” grăi vulpița.
„-Doar ce am fost să-mi iau o pizza”.
Sleită, cioara ripostează,
Configurând cu greu o frază:

„-Ești șmecheră mata, știi bine,
Dar lada m-aștepta pe mine!
Ai burta plină, nu-ți ajunge
Ce ai mâncat, că-n maț te unge?”

„-Nu mint, am martori, pe-Aricilă,
Pe liliacul brun, Dănilă,

Și-o cârțiță foarte cinstită,
Ce în franchețe e vestită!

E treaba mea cât bag în mine,
Iar de te-opui și nu-ți convine,
Te chem acum la judecată,
La bufnița cea buclătată!”

Cu o speranță cât chibritul
Și tot crescându-i apetitul,
Săraca pasăre aprobă
Să vadă cucuveaua-n robă.

Aceasta nu dormise bine
De bâzâitul de albine,
Dar acceptă împricinații,
Mișcându-și greu carbohidrații.

Când cei trei martori se iviră
Și unul de-altul se ciocniră,
Înaripata învățată
Se lumină la chip deodată:

„-Văzut-ați vulpea, chiar și lada?
Ia terminați cu mascarada,
Că sunteți orbi, observ, pe bune,
Și cei mai falși din regiune!

Plecați din fața mea îndată,
Că-mi pun bărbatul să vă bată!
Corvida e câștigătoare,
Drept să păstreze lada are!”

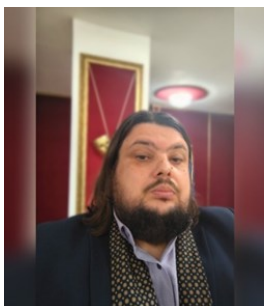
Vulpea-nghiți gălușca iute,
Cu plombe-n ciulini căzute,
Iar cioara se-nfruptă, candidă,
Visând acum o hesperidă.

Morala:

Când judecata este dreaptă,
Se „cam” primește după faptă;
Minciuna nu mai poate-nvinge,
Căci ipocritul nu convinge.

Caleidoscop

Dan D. Gîrjoabă

„Noaptea lacrimii” – suferința ca revelație de la Ghetsimani la Shakespeare Schiță dramaturgică în șase acte (monodramă)

Personaj unic: *Pelerinul / Conștiința / Umbra unui Rege / Fiu* (voce unificată a celor care au plâns cu sens)

Actul I – Grădina

(Scenă întunecată. Doar o lumină slabă, lăuntrică, ca o candelă ce palpită. Personajul intră lent, îmbrăcat simplu, cu pași aproape sacramentali. Se oprește, privește în gol.)

Pelerinul:

Noaptea aceasta nu are stele.

Doar tăcerea apasă...

...ca o palmă pe ceafă.

Aici am venit să mă rog.

Dar nu mi-au ieșit cuvintele.

Am încercat:

„Părinte, de este cu puțință...”

...și atât.

Ce se rostește în grădina unde iubirea trebuie să moară pentru a nu fi minciună?

Aici, în Ghetsimani, lacrima nu e apă, e foc.

Arde trupul dinăuntru, nu pentru că vrea să trăiască,

ci pentru că știe cât costă iubirea.

Aș fi fugit. Aș fi dormit.

Dar nu pot.

Fiindcă în această noapte, până și Dumnezeu plânge.

(Pauză lungă. Lumina crește foarte subtil, doar cât să contureze chipul.)

Actul II – Furtuna

(Zgomot slab de vânt. Personajul își schimbă postura – e acum mai încordat, mai dureros. Parcă îmbătrânit brusc.)

Umbra lui Lear:

Eu am fost rege.

Am avut în mâini lumea...

...și n-am știut ce țin.

Am alungat dragostea care tăcea.

Am îmbrățișat vorbe goale ca pe daruri divine.

Și m-am trezit singur, cu o coroană de lut și o inimă în ruină.

Plâng.

Da, eu – bărbat, tată, rege.

Plâng.

Nu pentru că fata mea a murit,

ci pentru că am înțeles abia acum cât a trăit în mine –
fără să-i văd lumina.
Ce-i puterea? Ce-i mândria?
Sunt frunze în vânt,
iar vântul e suflul Celui ce plângea mai înainte în grădină.
(*Se lasă o liniște tăioasă. Umbra se frânge ușor. Începe să se contopească cu rugăciunea.*)

Actul III – Oglinda

(*Personajul revine în centru. De data aceasta nu mai este nici fiu, nici rege. Doar o voce a omului care a înțeles. Un ton calm, clar, aproape sacru.*)

Vocea:

Lacrimile noastre nu sunt în zadar.
Fiecare picătură, o poartă.
Fiecare durere, o întrebare.
Fiecare renunțare, o înviere.
Hristos a plâns pentru ceea ce era dincolo de cruce.
Lear a plâns pentru ceea ce nu a văzut sub propria-i coroană.
Eu...

...eu plâng pentru că în sfârșit înțeleg:

Suferința nu ne rupe.

Ne descoperă.

Undeva, între o grădină și o scenă,

între măslinul nopții și trena regală,

există o tăcere comună.

Acolo stăm toți.

Și plângem.

Și știm.

(*Lumina se stinge lent. Ultima replică se rostește în întuneric, ca o rugăciune în șoaptă.*)

Vocea (abia auzită):

Fericiți cei ce plâng...

...căci ei văd.

Actul IV – Judecata fără Tron

(*Scenă austeră. Un jilț părăsit, acoperit de pânze. Personajul se apropie de el, nu ca să se așeze, ci ca să-l atingă cu sfială.*)

Vocea:

Am purtat un tron ca pe o rană.

Și ce-i mai gol decât o putere fără iubire?

Ce-i mai surd decât un judecător care nu-și înțelege inima?

Într-o zi am crezut că dreptatea se ține cu pumnul.

Că adevărul strigă.

Că ființa se cântărește.

Dar în grădină, adevărul a tăcut.

În fața lui Pilat, nu a răspuns.

În fața morții, nu s-a apărat.

Adevărul nu cere să fie apărat.

El este.

Și când ești prea plin de el, nu mai vorbești.

Plângi.

(*Se apropie de jilț și îl atinge cu ambele mâini, ca pe o relicvă pierdută.*)

Și eu, cel care am judecat,

am înțeles prea târziu că adevărata judecată

nu se dă în tribunal,
ci în camera conștiinței.

Actul V – Crucea din Oglindă

(Pe fundal apare o lumină ca o cruce, formată doar din umbre și spațiu. Personajul stă în picioare, cu spatele drept, fața luminată.)

Vocea:

Pe cruce n-a fost doar Hristos.
Pe cruce suntem toți.
În fiecare alegere, în fiecare trădare, în fiecare tăcere vinovată.
Dar acolo, pe lemnul acela,
nu s-a strivit doar trupul –
s-a dezvăluit adâncul lumii.
O iubire care nu cere,
nu forțează,
nu se laudă.
Aceași iubire care plânge în Lear,
care se stinge în Hamlet,
care înnebunește în Macbeth.
Pentru că n-a fost înțeleasă.
Pentru că a fost ignorată.
Dar iubirea nu moare.
Ea răsare, dincolo de noapte.
Și atunci când te crezi pierdut,
ea te regăsește.

Actul VI – Epilog – Învieri

(Totul e liniște. Personajul se află în centrul scenei, într-o postură de rugăciune senină, nu de disperare. Muzică ușoară, aproape imperceptibilă – ca un cor angelic îndepărtat.)

Vocea (cu seninătate):

Cei ce au plâns...
vor râde.
Nu râsul lumii,
ci bucuria tainică
a celor ce au înțeles că viața nu este doar putere,
nici doar durere,
ci taina între cele două.
În grădină, El n-a fost învins.
Pe scenă, nici noi.
Pentru că adevărul ultim
nu e moartea,
ci trezirea.
Acolo unde o lacrimă cade în tăcere,
un mugur nou se deschide.
Și crucea,
din povară,
devine aripă.

(Lumina urcă, parcă ridicând întreg spațiul scenic într-o transfigurare. Ultima replică vine ca o binecuvântare.)

Vocea:

Fericiți cei ce au plâns –
căci ei au văzut.
Și n-au uitat.

Tudor Ostafie

Macedonie cu brânză și un pic de înger

Teatru de marionete pentru copii

Scrisă în 28-29 Septembrie 2015

Acest text a început ca o temă de semestru – a scrie un mic scenariu pentru teatrul de marionete cu fire scurte. Eu mi-am propus să duc tema mai departe și m-am hotărât să scriu o mică piesă, dar cu tema dată de doamna profesor

PERSONAJELE:

BUBI, copil alb, 5 ani, melancolic

LEO, copil cu cap cilindric, 3 ani, sangvinic

DANA, sora mai mare a lui Leo, 7 ani, colerică

BĂIATUL ÎNDRĂGOSTIT DE DANA, 7 ani, coleric

AGĂȚĂTOAREA, 5 ani, sangvinică

RESPINGĂTORUL, 5 ani, melancolic

FRATELE 1, 4 ani, flegmatic

FRATELE 2, 4 ani, flegmatic

Cheia de joc: marionete cu fire scurte, mânuire la paravan

Elemente de decor și recuzită: băncuță, șotron, leagăn, balansoar, topogan

Scena reprezintă un parc

În dreapta, o bancă și un balansoar. În stânga, un topogan

Scena este umplută cu desene tipic copiilor, în mijloc fiind șotronul

Intră Leo, care fuge prin scenă, urmat de Dana

DANA (strigând): Leo, nu fugi că te rănești. Măi! N-auzi!?

LEO: Mai lasă-mă-n pace soro... Mă duc la topogan!

Leo se duce la topogan. Dana se așează pe bancă rivindu-l

LEO (sus, pe topogan): Uite Dana, fără mâini! Yu-hu!!! (se dă pe topogan)

DANA: Ai grijă! (aparte) Doamne, ce greu e să ai un frățior...

Leo se mai dă o dată. Se aude soneria de la școală și zgomote bucuroase de copii.

Intră din dreapta Îndrăgostitul de Dana

ÎNDRĂGOSTITUL (aparte): Uite-o! Frumoasă!

DANA (îl vede): Oh nu!...

ÎNDRĂGOSTITUL (se așează lângă ea): Și.... ce mai zici Dana? (pauză) Ești Dana, nu?

DANA: Da.... (se întoarce cu spatele la el)

ÎNDRĂGOSTITUL (lasă capul în jos): Of...

*Leo vrea să se mai dea pe topogan. Intră din stânga Fratele 1 și Fratele 2
Leo se duce spre ei*

FRATELE 1: Tare frate!

FRATELE 2: Da, frate.

FRATELE 1: Sunt mai inteligent ca tine? Nu?

FRATELE 2: Da, frate... (*pauză*) stai... Hei!

LEO (*tare*): Hei băieți, ce mai faceți?

FRATELE 2: Bună Leo, cel mai tare din parcare!

LEO: Mersi mersi, ne jucăm ceva?

FRATELE 2: Sigur...

FRATELE 1 (*îl oprește*): Stai mă!

FRATELE 2: De ce mă?

FRATELE 1: Cu el mă? E mai mic...

LEO: Am trei ani împliniți.

FRATELE 1: Noi avem patru! (*râd amândoi*)

FRATELE 2: Du-te și joacă-te singur!

Leo se așează pe scara de la topogan

DANA (*strigă către Leo*): Să nu te lovești!

LEO (*către Dana*): Lasă-mă!

ÎNDRĂGOSTITUL: Ce frumoasă ești când țipi.

DANA: Of...

Intră din partea dreaptă Respingătorul, urmat de Agățătoare

AGĂȚĂTOAREA: Dar, te iubesc!

RESPINGĂTORUL: Da... sigur că da... (*o respinge*) Nu mă mai urmări.

AGĂȚĂTOAREA: Cei care se ceartă se iubesc!

Respingătorul se așează la balansoar. La fel și Agățătoarea. De nevoie se dau în balansoar

AGĂȚĂTOAREA: Țin la tine!

RESPINGĂTORUL: Ba nu!

AGĂȚĂTOAREA: Ba da!

RESPINGĂTORUL: Ba nu!

LEO (*uimit*): Serios! Adică... să fim serioși!

ÎNDRĂGOSTITUL (*afectat*): Se pare că cineva nu are noroc în dragoste...

DANA: Hai, mă lași!?

FRAȚII (*la șotron cântă*): Am făcut ce-am vrut! În anii ce-au trecut...

LEO (*supărat*): Golanii...

*Intră Bubi, timid. Prevește în jur. Leo izbucnește într-un zâmbet și pornește spre el.
Bubi tresare.*

LEO: Bună! Tu ești copilul cel nou! Leo. Îmi pare bine.

BUBI: Bubi! Îmi pare bine Leo.

LEO: Desenăm ceva?

BUBI: Sigur!

*Cei doi se așează și desenează. Fratele 1, Fratele 2 și Dana tresar. Frații râd iar
Dana oftează nervoasă*

DANA: Leo! Nu te așeza pe jos că ai să te murdărești!

FRATELE 1: Ia uite-l mă și pe melancolicul alb!

FRATELE 2: Cap de bec! (*strigând, la Bubi*) Hei Becule!

BUBI (*tresare, apoi lasă capul în jos și plânge un pic*): Lăsați-mă-n pace! (*se ridică și vrea să plece prin dreapta*)

FRATELE 1 (*îi pune piedică*) Copil sferă! Ha-ha!

LEO (*se ridică și țipă tare*) Hei, lasă-l în pace pe amicul meu!

FRATELE 1: Amicul tău? Nu mă mir! (*Fratelui 2*) Hai mă, să ne vedem de joacă.

Scurtă pauză. Respingătorul se apropie de Dana și Îndrăgostit

RESPINGĂTORUL: Haideți să jucăm ceva cu toții

TOȚI: Da! Da!

AGĂȚĂTOAREA (*de pe balansoar*): Dar ce?

DANA: Haideți să jucăm „Ursulețul doarme”.

TOȚI: Da!!!

Începe jocul. Leo și Bubi stau în colțul din stânga. Toți cântă "Ursulețul doarme și-a uitat de foame. Ce să-i dăm noi de mâncare? Lapte, dulce sau cafea?". Dana e cea care joacă și se așează pe Fratele 1

AGĂȚĂTOAREA: Pe ce stai?

DANA: Pe o lădiță.

FRATELE 2: Și cum o dai?

DANA: Un băiețel.

RESPINGĂTORUL: Cum îl cheamă?

DANA: E Nicolae!

TOȚI: Daaaa! Hai din nou tu.

Reîncepe jocul. Același cântec. Dana se așază pe Bubi

AGĂȚĂTOAREA: Pe ce stai?

DANA: Pe o lădiță.

FRATELE 2: Și cum o dai?

DANA: Un băiețel.

RESPINGĂTORUL: Cum îl cheamă?

DANA: Cap de bec!

TOȚI (*înafară de Leo*): Hahahahah!

Toți se ridică. Fratele 2 se duce sus pe topogan

FRATELE 2: Liniște. Haideți să jucăm Împărate-luminate!

TOȚI: Da!!!

În timp ce toți se așează pe poziții, Leo stă de vorbă cu Bubi

LEO: Haide Bubi, putem să-i batem.

BUBI (*timid*): Sigur... Eu joc numai dacă joci și tu Leo.

LEO: Jucăm!

BUBI (*cu speranță*): Bine!

Începe jocul. Toți pe rând vor zice "Împărate, împărate. Cât e ceasul la cetate?" Fratele 2, cu rol de împărat le va da: Îndrăgostitului și Danei pas de uriaș, Agățătoarei și Respingătorului pași de furnică, Fratelui 1 pas de uriaș iar lui Leo și lui Bubi pas de rac. Toți râd și se distrează

BUBI (*plângând*): Am pierdut!

LEO (*Fratelui 2*): Trișorule!

FRATELE 2 (*amenințător către Leo*): Ce-ai zis piticanie?

LEO: M-ai auzit!

FRATELE 1 (*spre Leo*): Prostule!

BUBI (*se ridică amenințător, cu putere*): Lasă-l pe Leo în pace!

FRATELE 1 (*speriat*): Bine...

DANA (*strigând*): Nu vă luați de fratele meu că o încasați!

ÎNDRĂGOSTITUL: Nu vă luați de Dana că...(*toți îl privesc sec*) Mda... bine... lasă...

DANA (*strigă*): Alt joc!

AGĂȚĂTOAREA: Ascunsa!

TOȚI: Da!

FRATELE 1: Fiți atenți. Bubi va fi cel care ne va căuta!

BUBI (*tresare*): Eu!?

LEO: Poți s-o faci Bubi!

Începe jocul. Bubi închide pchii, apoi numără. Dana, Îndrăgostitul și Respingătorul se ascund după bancă. Leo, Agățătoarea, Fratele 1 și Fratele 2 la topogan

BUBI: Cine-i nu-i gata, îl iau cu lopata!

Bubi caută dar nu găsește pe nimeni. Intră în panică, aproape plânge. Leo observă, și se preface că strănută. Nimeni nu bagă în seamă gestul lui Leo. Bubi aude strănutul și se îndreaptă spre topogan. Îi găsește.

BUBI: V-am prins!

FRATELE 1: Of!

FRATELE 2: Ești tare!

Agățătoarea îi trimite un pup Respingătorului. Acesta își dă ochii peste cap. Bubi aude și îi găsește

BUBI: Găsit!

DANA: Bravo Bubi!

Toți îl înconjoară pe Bubi și îl felicită

FRATELE 2: Bravo Bubi, ești tare.

RESPINGĂTORUL: Ești primul pe care nu îl resping!

AGĂȚĂTOAREA: Cred că m-am îndrăgostit!

LEO: Ești un prieten adevărat!

Toți încep să danseze alunelu, în veselia lor. Se aud mașini și clacsoane

RESPINGĂTORUL: Mami și tati!

AGĂȚĂTOAREA: A venit bunica!

DANA: Haide Leo, au venit părinții!

LEO: Vin imediat!

Toți, înafară de Leo și Bubi, ies

BUBI: Mulțumesc că m-ai ajutat Leo. Acum am încrederea în mine de care am avut mereu nevoie.

LEO: Mulțumesc că m-ai lăsat să te ajut Bubi. Ești un copil foarte frumos. Vii la mine să mâncăm macedonie?

BUBI: Mie-mi place cu brânză.

LEO: Și mie! Hai

DANA (*apare un pic în dreapta*): Haide Leo!

LEO: Vin și cu Bubi!

DANA: Super tare! Dar hai odată!

BUBI: Venim.

Ies tustrei veseli

Alexandru Olteanu

Jurnalistul între emoție și adevăr

Poate mai fi obiectiv într-o lume care „plânge” și ținta este rating?

Trăim într-o epocă în care emoția a devenit „noua sursă” de informare al presei. Într-o secundă, o imagine tulburătoare sau un titlu înflăcărat pot transforma o știre banală într-un val viral. Un breaking-news a la unor jurnaliști a căror deviză sunt doar like-uri... Competiția pentru audiență este dură, iar jurnalistul, acel martor al realității, se află prins între datoria de a informa și presiunea de a impresiona. A fi obiectiv pare, în acest context, aproape o formă de existență.

Presiunea audienței și transformarea conținutului

Dar ce înseamnă, de fapt, obiectivitatea? În sens clasic, este idealul unei relatări neutre, bazate pe fapte, fără influențe personale, fără emoții sau judecăți de valoare, fără părerea mea... În teorie, jurnalistul ar trebui să fie un ochi limpede, un observator fără culoare părtinitoare. Doar că jurnalismul nu mai trăiește în lumea teoriei. În realitatea actuală, unde „algoritmii” decid ce ajunge la public, iar publicul preferă senzația în locul argumentului, neutralitatea e adesea percepută drept plictiseală. Titlurile șocante, dramatizarea excesivă a subiectelor și apelul la emoție devin „obiective” de supraviețuire într-un mediu concurențial. Astfel, jurnalistul nu mai este doar un observator al realității, ci un actor care trebuie să mențină interesul publicului. Or, în acest context, obiectivitatea se erodează nu din rea-voință, ci dintr-un mecanism structural. Publicul cere emoție. Vrea povești, chipuri, trăiri, nu simple comunicate, sau știri alambicate. Vrea senzational. Poate vă reamintiți acele emisiuni din noapte, unde replica era – „Nici nu știți ce pierdeți”. De aceea, jurnalistul este nevoit să îmbrace informația în viață, să dea voce celor tăcuți și să traducă datele în sentimente. Este aceasta o trădare a obiectivității? Nu neapărat. Este mai degrabă o adaptare la o lume care s-a schimbat. Când fiecare secundă contează, verificarea informației devine secundară. Publicul cere reacție. În locul faptelor verificate, apar opiniile instantanee, iar în locul echilibrului subiectivismul. Este rezultatul unei dinamici în care emoția devine monedă de schimb, iar presa riscă să-și piardă misiunea esențială – aceea de a informa într-un mod corect, bazându-se pe adevăr! Pericolul apare atunci când emoția devine scop, nu mijloc. Când știrea devine spectacol, iar durerea altuia, monedă de schimb pentru audiență. Când jurnaliștii nu mai caută esența faptelor, ci reacția publicului. În acel moment, presa își pierde noblețea, eleganța, transformându-se într-o piesă de teatru. Umor sau hilaritate al senzationalului? Există însă o cale de mijloc. Obiectivitatea nu înseamnă absența emoției, ci controlul ei. Poți fi empatic fără a fi partizan. Poți transmite o tragedie fără a o teatraliza. Poți scrie despre suferință fără a o exploata. Adevăratul jurnalist nu este o mașină ce tastează apăsător, relatează fapte părtinitor, ci un om lucid care știe că emoția poate apropia publicul de adevăr, dacă este folosită cu discernământ. Sigur și jurnalistul este om, care trăiește și simte. Dar la baza piramidei profesionale stă acest criteriu deontologic – obiectivitatea. În jurnalism,

expresia „*Doar adevărul te va face liber*” ar trebui să fie un principiu profesional, nu un slogan. Rolul presei nu este să placă, ci să clarifice. Nu să amplifice emoția, ci să pună ordine în fapte. A spune adevărul în presă înseamnă a accepta că uneori vei fi contestat, marginalizat sau atacat. Dar tăcerea în fața minciunii echivalează cu complicitatea. Libertatea de exprimare nu valorează nimic fără libertatea de a spune adevărul, indiferent de consecințe. Când jurnalistul renunță la adevăr pentru audiență, libertatea publicului este compromisă. Iar o societate care renunță la adevăr pentru confort devine prizoniera propriei neputințe morale.

Publicul și responsabilitatea colectivă

Discuția despre obiectivitate nu poate fi separată de cea despre public. Într-o societate în care consumul de știri este dominat de reacție rapidă, de „scroll”, publicul are tendința de a favoriza conținutul emoțional. Educația mediatică joacă aici un rol de importanță majoră. Un public capabil să distingă între opinie și fapt, între emoție autentică și manipulare, devine partenerul presei de calitate. Lipsa discernământului colectiv întreține jurnalismul superficial. Prin urmare, criza obiectivității este și o criză a culturii informaționale.

Adevărul interior

Adevărata miză nu mai este „obiectivitatea” în sensul deontologic, ci onestitatea. Jurnalistul modern trebuie să-și asume transparența propriei subiectivități. Să spună: „Asta am văzut. Acestea sunt faptele”. Și mai ales să aibă conștiința responsabilității. Publicul nu cere perfecțiune, ci încredere. Încrederea se câștigă prin coerență, consecvență și respect pentru adevăr. Într-o presă dominată de rețele sociale, unde oricine poate fi „reporter”, diferența dintre un jurnalist autentic și un simplu distribuitor de emoție este tocmai acest angajament față de adevăr. Emoția trece, ratingul scade, dar credibilitatea rămâne. Și fără credibilitate, nimic nu valorează nimic! Jurnalismul viitorului nu va fi nici complet obiectiv, nici complet emoțional. Va fi inevitabil, un amestec, o realitate trecută prin sensibilitate, dar ancorată în fapte. Așa cum medicul nu poate trata fără empatie, nici jurnalistul nu poate relata fără inimă. Diferența o face dozajul. Poate un jurnalist să mai fie obiectiv? Poate. Dar numai dacă înțelege că obiectivitatea nu este absența emoției, ci echilibrul dintre inimă și rațiune. Că a spune adevărul cu empatie nu înseamnă a-l trăda, ci a-l face auzit. Într-o lume care așteaptă „bombe de presă” și face rating, jurnalistul are datoria să rămână om. Dar un om care nu uită că între emoție și manipulare există o linie fină și că, de partea cealaltă, îl așteaptă mereu publicul, cu o întrebare simplă: „Pot să te cred?” Atunci când cititorul cere profunzime, presa o oferă. Când cere spectacol, oferă... Responsabilitatea este reciprocă.

Etica jurnalistică în era competiției permanente

Jurnalistul profesionist nu trebuie să devină spectator al realității, ci evaluator echitabil al ei. El trebuie să cunoască impactul emoției, dar să nu se lase condus de ea. Într-o epocă a vitezei și a presiunilor economice, obiectivitatea nu mai este un dat, ci o alegere zilnică, un act de responsabilitate și curaj moral. Jurnalistul contemporan se confruntă cu dileme continue, ce publică, cât publică, în ce formă și cu ce scop. În spatele fiecărui material există o decizie morală. A respecta faptele, chiar și atunci când ele contrazic așteptările publicului, este dovada unei vocații autentice. Într-o lume tot mai relativizată, unde totul se negociază și totul se interpretează, adevărul rămâne ultima formă de rezistență. Nu cea mai ușoară, dar singura autentică. Pentru om, pentru jurnalist, pentru societate – adevărul nu este o opțiune morală, ci o condiție a demnității. Numai prin adevăr devenim liberi de frică, de ipocrizie și de indiferență. Iar libertatea câștigată prin adevăr este singura care nu se poate pierde. „Doar adevărul te va face liber” nu este o expresie de recitat, ci o datorie. Ea reamintește că libertatea fără adevăr este minciună, iar adevărul fără libertate este tiranie.

Liliana Moldovan

Taine din filosofia iubirii

„Să analizezi natura iubirii înseamnă să îi descoperi absența generală în zilele noastre și să faci o critică a condițiilor sociale care au dus la această absență. A avea credința că iubirea este posibilă ca fenomen social, și doar ca fenomen excepțional individual, înseamnă a nutri o credință rațională bazată pe o cunoaștere profundă a naturii umane în esența sa.” (Erich Fromm– „ARTA DE A IUBI”, Editura Trei, 2018, p. 144)

Iubirea din ca artă existențială se naște din freamătul pur al acelor inimi care își asumă și înțeleg că dragostea este o călătorie spirituală începută din ancestrale vremuri. Aceasta dospește peste timp și crește, pentru a nu se termina niciodată. Ea continuă în modul în care trăim, în felul în care privim și înțelegem lumea. Iubirea ne învață, așadar, pacea minții și ne arată că sentimentele de compasiune și empatie sunt rodul unor trăiri autentice născute din echilibrul dintre rațiune și intuiție, dintre bucurie și melancolie.

Iubirea este ca o lectură a sufletelor care parcurg și scanează, cu înțelegere și empatie, lumea. Prin contactul cu asemenea spirite, societatea ia legătura cu anumite forme de inițiere în misterul umanului. Receptată, ca atare, fiecare pagină din cartea iubirii devine o rugăciune luminoasă a sufletului, iar fiecare gând născut din iubire atinge câte o treaptă spre înțelegerea de sine și a celorlalți. În lumina acestei experiențe, cititorul nu mai este un simplu spectator, ci un pelerin al spiritului, aflat mereu în căutarea adevărului interior.

Iubirea ca sursă de definire a condiției umane și ca subtil mecanism de întregire spirituală a fost o perpetuă temă de meditației pentru poezii și filosofii lumii, din cele mai vechi timpuri, până azi.

La Platon, spre exemplu, iubirea apare ca un atribut estetic și trebuie cultivată cu scopul înălțării spre Lumea Ideilor. Aristotel, la rândul său, considera că forma cea mai înaltă de iubire este prietenia, care se manifestă prin grijă și altruism față de celălalt. Filosoful originar din Stagira o ancorează în spațiul cetății, adică sfera relațiilor interumane. Epicur din Samos, raportându-se la versiunea erotică a iubirii, credea că dragostea aduce neliniște și tulbură sufletul, de aceea trebuie practicăată cu temperanță.

Ideea este preluată de stoicii, care credeau în puterea morală a iubirii considerând că adevăratele sentimente de iubire sunt cele care ne ajută să construim trepte spre divinitate, orientându-ne spre o viață trăită în lumina virtuților morale și credinței divine.

Dragostea ca virtute teologică este prezentă în scrierile filosofice ale Sfântului Augustin dar și la Toma d'Aquino care insistă asupra faptului că aceasta trebuie practicăată ca o miraculoasă cale de înălțare spirituală și ca sursă de dobândire a harului divin. Dacă

la Sf. Augustin, iubirea dobândește valențe gnostice și apare ca mijloc de conectare cu divinul, în tomism, accentul cade pe latura morală a iubirii, aceasta fiind îndreptată spre binele celorlalți.

Din perspectiva filosofiei renaștentiste, care reinventează platonismul, iubirea se vede ca un fel de energie cosmică ce impregnează sufletul cu grija divină. Mai departe, gânditorii raționaliști au firave preocupări legate de necesitatea definirii iubirii, iar atunci când se referă la acest nobil sentiment uman, o fac din perspectiva rațiunii, așa cum se întâmplă la Descartes, sau la Kant în ale cărui opere predomină perspectiva morală asupra iubirii.

Dacă pentru reprezentanții criticismului filosofic, dragostea este evaluată în strânsă legătură cu respectarea unei stricte conduite morale, pentru existențialiști și reprezentanții romantismului practicarea iubirii este rezultatul unor alegeri existențiale profunde generatoare de revelații spirituale autentice.

Cunoscut pentru concepțiile sale de filosofie creștină, gânditorul Søren Kierkegaard, dezbate, în scrierile sale, problema raportului dintre valorile etice și cele estetice, referindu-se adesea la „agape”, adică la iubirea creștină, altruistă și necondiționată, care se situează deasupra oricărei valori estetice.

Interesant este că, la Sartre, un alt notoriu gânditor existențialist, iubirea este analizată în raport cu ideea de libertate, considerând că cel ce iubește își oferă libertatea persoanei iubite devenind sclavul acesteia, manifestându-și dependența printr-o suită de reacții din gama geloziei, a lipsei de încredere în sine și a frustrărilor de tot felul.

Simone de Beauvoir, controversata parteneră a lui Sartre, se delimitează de ideile gânditorului francez și definește iubirea ca pe un compromis între două libertăți.

Spiritualitatea creștină actuală proiectează, dimpotrivă, iubirea pe un înalt nivel metafizic, așa cum procedează Jean-Claude Larchet în volumul „Despre iubirea creștină”, unde se referă la forța vindecătoare a acestui unic sentiment uman, care, scrie acesta, se manifestă prin deschiderea față de tristețile și nevoile celuilalt și se cultivă „în taina rugăciunii și a smereniei”.

Părintele Rafail Noica, fiul filosofului Constantin Noica, întărește această idee și dezvoltă în lucrările sale de îndrumare spirituală, o concepție, rezultată din metafizica creștină, potrivit căreia iubirea apare ca „o taină a Duhului Sfânt”.

Practicarea iubirii ca artă a dezvoltării spirituale individuale, așadar, ne ajută să ne potolim freamătul existențial și ne sugerează să obținem pacea inimii, acceptând cu înțelepciune inevitabilul, înțelegând că schimbarea este o problemă extrem de intimă și nu poate și impusă din exterior, ci poate fi sugerată prin modele de viață exemplare și prin exemple de „pedagogie divină”.

Ca mod de a fi și de a recepta lumea, urmând rațiunea inimii, iubirea trebuie transformată, prin urmare, într-o permanentă stare de ființare, necesară pentru modelarea conștiinței sociale deoarece așa cum mărturisea părintele Vlad Pimen, într-un interviu publicat în „Cotidianul.ro”: *„Totul vine din iubire. Iubirea asta cuprinde totul. Noi spunem că trebuie credință, că trebuie cutare... Da! Dar credința-i moartă fără iubire. Pentru că iubirea asta te pune să pui în practică toate faptele. Și atunci, de asta iubirea... Cum spune acolo la Sfânta Scriptură: acum rămân acestea trei credința, nădejdea și dragostea. Iar dragoste e mai presus decât toate”*.

George D. Piteș (Argus)

Simpozionul „Școala de la Târgoviște” Ediția a XII-a, 2025

Ediția a XII-a a Simpozionului „Școala de la Târgoviște – tradiție și continuitate”, s-a desfășurat în ziua de sâmbătă, 23 august 2025, în sala de festivități a Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu” din Târgoviște. Dintre organizatori enumerăm: Consiliul Județean Dâmbovița – Centrul Județean de Cultură; Primăria Municipiului Târgoviște; Societatea Scriitorilor Târgovișteni; Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România – Filiala „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița; Universitatea „Valahia” din Târgoviște; Complexul Național Muzeal „Curtea Domnească” Târgoviște; Biblioteca Județeană „Ion Heliade-Rădulescu”.

În prezența unui asistente numeroase, la masa prezidiului au luat loc: prof. Mihai Stan – președintele Societății Scriitorilor Târgovișteni; prof. univ. dr. Nicolae Oprea – președintele Filialei Pitești a Uniunii Scriitorilor din România; prof. dr. George Coandă – președintele Filialei Dâmbovița a Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România; criticul literar Nicolae Georgescu; scriitorul și criticul literar Titi Damian.

În deschiderea lucrărilor evenimentului, au susținut alocuțiuni reprezentanți din partea invitaților de onoare: Arhiepiscopia Târgoviște (preot consilier Ionuț Ileana, care a dat citire mesajului de binecuvântare al ÎPS Nifon - arhiepiscop și mitropolit al Târgoviștei, înmânând domnului Mihai Stan și o diplomă aniversară din partea Arhiepiscopiei, felicitând totodată Revista „Litere”, aflată la cel de-al 25 an de apariție neîntreruptă, și Societatea Scriitorilor Târgovișteni pentru cei 20 de ani de existență); Consiliul Județean Dâmbovița - Centrul Județean de Cultură (tenor Florin Georgescu); Primăria Municipiului Târgoviște (jr. Chiru Cătălin Cristea); Universitatea „Valahia” din Târgoviște (rector Florin Radu); Uniunea Scriitorilor din România (prof. univ. dr. Nicolae Oprea - președintele Filialei Pitești a U.S.R.); Uniunea Ziariștilor Profesioniști din România (prof. univ. dr. George Coandă - președintele Filialei Dâmbovița a U.Z.P.R.); Centrul Academic Internațional „Mihai Eminescu”, Chișinău, Republica Moldova - scriitorii Larisa și Aurelian Silvestru); Redacția revistei „Litere” din Chișinău, Republica

Moldova (scriitorii Vera Osoianu și Iulian Filip); Societatea Scriitorilor Târgovișteni și revista „Litere” (prof. Mihai Stan - președinte al S.S.T.) Moderatorul evenimentului, domnul Mihai Stan a mulțumit tuturor pentru prezență și a dat citire listei scriitorilor - membri ai Societății Scriitorilor Târgovișteni, pentru ale căror opere literare comunicatorii vor face referințe, respectiv: Margareta

Bineată, Constanța Popescu, Kir Papas, Savian Mur.

În continuare au conferențiat: **Mihai Stan** – *Școala de la Târgoviște în contemporaneitate*; **Mihai Cimpoi** – *Logica dinamică a continuității*; **Nicolae Oprea** – *Constanța Popescu și poezia toamnei existențiale*; **Vasile Bardan** – *Scrisul ca medicament*; **Margareta Bineată** – *Solilocvii printre meandrele vieții*; **Ecaterina Botoncea** – *Romanul ca autoportret sufleteș sau o confesiune între două lumi și mai multe dimensiuni*; **George Coandă** – *Patru portrete de literatori în impresii conjuncturale*; **George Corbu** – *Corbidrame. Nesfârșitele drame ale corbului*; **Evelyn Maria Croitoru** – *Emoția estetică a realității*; **Titi Damian** – *Neobositul catharsis: Savian Mur (eseu), Margareta Bineată (proză), Constanța Popescu (poezie)*; **Ana Dobre** – *Variabilele și constantele unui scriitor: Savian Mur*; **Jean Dumitrașcu** – *„Tăceri, doruri și mirări condensate” – studiu asupra liricii Constanței Popescu*; **Dan Gîju** – *Scriitorii târgovișteni și receptarea lor critică*; **Marin Iancu** – *Savian Mur și omul la răspântie. Între poezie și reflecție*; **Victor Petrescu** – *Crochiuri literare*; **Florentin Popescu** – *„Școala de la Târgoviște”. Continuități în spirit și în mesaj*; **Mădălina Simionescu-Cojocaru** – *Necuprinsul din cuvinte de Constanța Popescu – o confesiune lucidă despre vise, pierderi și supraviețuire*;

Au fost prezentate apoi ultimele volume apărute la Editura Bibliotheca din Târgoviște, care fac referire la receptarea critică a operele scriitorilor târgovișteni: • **Mihai Stan** – *Simpozionul național „Școala de la Târgoviște – tradiție și continuitate”, ediția a XII-a, Târgoviște 2025 (Proceedingul Simpozionului)*; • **Titi Damian** – *„Școala de la Târgoviște azi – Scriitori reprezentativi”*; • **Florentin Popescu** – *„Revelații literare lângă Turnul Chindiei”*; • **„Nicolae Oprea – Opera omnia – 75: receptarea critică”**, volum îngrijit de Jean Dumitrașcu, Adriana Lazăr și Cristian Oprea.

Domnul Mihai Stan a mai prezentat auditoriului revista Societății Scriitorilor Târgovișteni: „Litere. Revistă lunară de cultură a Societății Scriitorilor Târgovișteni”, nr. 7-8 (304-305) iulie-august 2025, care apare sub egida Uniunii Scriitorilor din România, a Consiliului Municipal Local și a Primăriei Târgoviște) și „Impact”, anul XXV, nr. 410 – 2025. Domnia sa a oferit scriitorului Titi Damian o diplomă aniversară, cu ocazia împlinirii venerabilei vârste de 80 de ani, urându-i și sănătate, putere de muncă și viață lungă, în slujba scrisului românesc.

Programul zilei a continuat cu o agapă prietenească, unde invitații s-au întreținut cordial asupra programelor culturale viitoare, au participat la o ședință de fotografii de familie și au ciocnit un pahar de șampanie, urându-și reciproc viață lungă, inspirație și putere de muncă.

Doamna **Irina Gîju** a încântat asistența cu melodii de café - concert, printre care: Romanța „Te știam numai din nume”, versuri Veronica Micle, compoziție Eugen Doga și „La Spaniola”, compoziția lui Vincenzo di Chiara. (*Argus*)

La mormântul unui mare om

În ziua de sâmbătă, 30 august 2025, prietenii ai marelui om de litere, prozator, poet, dramaturg, monografist, George Toma Veseliu, membru al Societății Scriitorilor Târgovișteni, și al Uniunii Scriitorilor din România, au ținut să fie prezenți, alături de familia îndoliată, la slujba de pomenire a doi ani, de la trecerea la cele veșnice a acestui mare scriitor și mare om.

Slujba a fost oficiată de preotul paroh Marian Ceașu și preotul coslujitor Bogdan Gabriel Stana, care în încheierea oficiului au reamintit familiei, prietenilor, tuturor celor care l-au cunoscut și respectat, figura proeminentă a profesorului, a omului de litere, a prietenului adevărat, care a fost George Toma Veseliu.

Din partea Societății Scriitorilor Târgovișteni au fost prezenți: Mihai Stan – președintele S.S.T., Constanța Popescu, George D. Piteș, Constantin Voicu, Vasile Didoacă Dojană, Loredan Marcu.

După slujbă, invitații au însoțit familia la mormântul celui comemorat, unde s-au închinat, au depus flori și au aprins candelă.

La masa de parastas, după sfințirea bucatelor și binecuvântarea celor prezenți, de către preotul paroh Marian Ceașu, prof. Mihai Stan, deschizând seria alocuțiunilor, a vorbit despre scriitorul, dar mai ales de profesorul erudit, care a vegheat și trudit cu mare dăruire, pentru a ține viu spiritul fenomenului „Școala de la Târgoviște” și a continuatorilor săi. Pe de altă parte, domnia sa a amintit și laudat efortul depus de prietenii lui George Toma Veseliu, care s-au implicat direct în editarea, fie și postumă, a monumentalului său metaroman intitulat „Floare de crâng”. Au mai susținut alocuțiuni, scriitorii: Constantin Voicu, Constanța Popescu, Vasile Didoacă Dojană, George D. Piteș, care i-au mulțumit încă o dată maestrului lor, de la care au avut atâtea de învățat.

Despre marele dispărut au mai vorbit: Primarul comunei, directorul Școlii Gimnaziale, profesori, cunoștințe.

Fiica marelui dispărut a mulțumit tuturor pentru prezență și a oferit invitațiilor, ultimul roman semnat de tatăl ei, „Floare de crâng”, poate cel mai drag, complex, și complet roman, definindu-l a fi și cel mai reprezentativ din întreaga sa carieră literară. (*Argus*)

Salonul editorial „Ion Heliade Rădulescu” Ediția a XXIV-a, 2025

În vederea sărbătoririi Zilelor Municipiului Târgoviște, programul organizat sub egida Consiliului Județean Dâmbovița, a Primăriei Municipiului Târgoviște și a Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu”, au cuprins evenimente culturale de înaltă ținută artistică, care au prezentat publicului larg, realizările de ultimă oră ale creatorilor de frumos.

Nu au lipsit nici atelierele de pictură, sculptură, sau olărit, nici concertele de muzică clasică și modernă, nici întrecerile sportive pentru copii, și adolescenți, nici vizitele în parcul Chindiei, unde invitații au fost primiți cu muzică, dansuri și îmbrăcăminte din epoci de mult apuse, și, bineînțeles, nelipsite focuri de artificii.

Dar, dincolo de toate acestea, capul de afiș a fost reprezentat de Salonul Editorial „Ion Heliade Rădulescu”, care s-a desfășurat pe parcursul a 4 zile, respectiv între 5 - 8 septembrie 2025, în Scurul Primăriei Municipiului.

Aici, într-un spațiu generos, și frumos pavoazat, ca în zile de mare sărbătoare, au fost expuse cărți valoroase realizate de editurile participante la Salonul Editorial și anume: Arhiepiscopia Târgoviștei; ART; Bibliotheca; Cetatea de Scaun; Corint; Curtea Veche Publishing; Eikon; Niculescu; Nomina; Paralela 45; Trei; Tritonic; Valahia University Press.

De-a lungul celor patru zile, fiecare editură avea să lanseze volume de proză, poezii, proză scurtă, de drumeții, filozofice, științifice, dramaturgie, pentru copii, volume care aveau să fie prezentate, comentate și recomandate de critici avizați.

Evenimentul a fost deschis de prof. univ. dr. Agnes Terezia Erich - Managerul Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu”, care a mulțumit oaspeților pentru participare, anunțând și programul zilei. Domnia sa a prezentat în continuare și invitații de onoare: Preot consilier dr. Marian Robert Puiescu; Prefect - jr. Marian Tănase; Președinte al Consiliului Județean - jr. Corneliu Ștefan; Primar - jr. Daniel Cristian Stan; Senator - jr.

Titus Corlăţean; Viceprimar - jr. Cătălin Rădulescu; Administrator Public - jr. Gabriel Boriga; Secretar General al Primăriei - jr. Chiru Cătălin Cristea; Viceprimar - jr. Constantin Cozma.

Preotul consilier Marian Robert Puiescu; Prefect Marian Tănase; Preşedintele Consiliului Judeţean Corneliu Ştefan; Primarul Daniel Cristian Stan şi Senatorul Titus Corlăţean au susţinut alocuţiuni laudative la adresa organizatorilor. S-a menţionat şi necesitatea implicării tuturor instituţiilor de resort în educaţia continuă şi coerentă a tinerelor generaţii, pentru apropierea acestora de cuvântul scris şi citit. De asemenea s-a vorbit şi despre sensibilizarea şi îndrumarea de către educatori a înclinaţiilor copiilor, de la cele mai fragede vârste, pentru crearea de frumos, prin organizarea de concursuri, mese rotunde, interviuri, prezentări de scriitori şi cărţi de prestigiu româneşti, care merită şi trebuie citite pentru formarea lor viitoare.

În continuare, preotul consilier Marian Robert Puiescu a prezentat celor prezenţi realizările de excepţie ale Editurii Arhiepiscopiei Târgovişte, printre care s-au enumerat:

- Ierarhi rezidenţi la Târgovişte, iubitori de cultură şi promotori ai valorilor creştine prin intermediul tiparului şi al educaţiei;
- Tipăriturile Diaconului Coresi;
- Rolul cultural şi educaţional al Bisericii strămoşeşti în devenirea neamului românesc;
- Fundamentele creştine ale Europei;
- 1700 de ani de la Sinodul Ecumenic de la Niceea.

Invitaţii au vizitat standurile de cărţi ale editurilor ce-şi expuneau ultimile noutăţi, s-au întreţinut cu organizatorii acestora, vorbind de planurile lor, de propunerile lor de îmbunătăţire a activităţii lor editoriale, pe fonul promovării directe sau prin mass-media.

Conform programării, s-a trecut la etapa a II-a a activităţilor organizate pentru prima zi, respectiv la prezentările şi lansările de cărţi a fiecărei edituri prezente la Salonul Editorial ediţia XXIV-a. (*Argus*)

Salonul literar aniversar – „Litere-25” și „SST-20” –

În cadrul Salonului Editorial organizat de Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu”, cu ocazia sărbătoririi Zilelor Municipiului Târgoviște, în ziua de 8 septembrie 2025, Editura Bibliotheca a organizat un Salon Literar aniversar, pentru a marca astfel, cum nu se putea mai bine, împlinirea a 25 de ani de apariție neîntreruptă a revistei „Litere” și 20 de ani de la înființarea Societății Scriitorilor Târgovișteni.

Alături de membrii societății, au ținut să fie prezenți și mulți scriitori care și-au publicat operele la prestigioasa Editură „Bibliotheca” din Târgoviște, cititori interesați de noutățile editoriale propuse de acest remarcabil for de cultură, cititori interesați de fenomenul cultural - literar Societatea Scriitorilor Târgovișteni, reprezentanți ai unor societăți și instituții de cultură din Târgoviște și județul Dâmbovița, numeroși cunoscuți și prieteni.

La masa prezidiului au luat loc: Mihai Stan - Președintele Societății Scriitorilor Târgovișteni și Redactor șef al revistei „Litere” și scriitorii Emil Stănescu și George D. Piteș.

Directoarea Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu”, prof. univ. dr. Agnes Terezia Erich a deschis lucrările evenimentului, felicitând cele două instituții aniversate și remarcând munca neobosită și implicarea totală a acestora în cultura cetății, în vederea educației tinerei generații în spiritul dragostei de carte, limbă și țară.

Domnul Mihai Stan a mulțumit tuturor pentru prezență și a anunțat programul aniversărilor. Pentru început, domnia sa a vorbit elogios despre valoarea operelor apărute în cei 25 de ani de apariție neîntreruptă a revistei „Litere” și cei 20 de ani de viață a Societății Scriitorilor Târgovișteni, ce numără în prezent peste 250 de membrii, care depun eforturi considerabile pentru a face cunoscut trendul ascendent al valorii și tematicii operelor lor, atât în țară cât și peste hotare. S-a subliniat și faptul că membrii societății, s-au constituit într-un adevărat fenomen literar, ei instituindu-se în *Noua Școală Literară de la Târgoviște*, sau în *Continuatorii Școlii Literare de la Târgoviște*, mesajul Școlii de Prozatori de la Târgoviște, înființată de scriitorii șaizeciști: Mircea Horia Simionescu, Radu Petrescu, Radu Olăreanu, Alexandru George, Petru Creția, Dan Țopa, Șerban Cioculescu trebuind să fie dus mai departe și cât mai sus, pentru cinstea și în onoarea marilor corifei începători.

În continuare, Mihai Stan, de astă dată ca moderator a prezentat câteva apariții literare care au marcat fericit aniversările din viața scriitorilor târgovișteni, respectiv:

Revista Litere la un sfert de veac (2000 - 2025), volum semnat de Mihai Stan, Mihai-Florin Stan, Loredan Marcu; **Litere: istoria unei reviste de cultură dâmbovițene**,

volum semnat de Mihai Stan, Mihai-Florin Stan, Loredan Marcu; **Lecturi empatice 5**, volum semnat de Mihai Stan; **Omul dual** (proză scurtă), semnat de Mihai-Florin Stan; **Cine zice ăla e** (roman), semnat de Mihai-Florin Stan; **Dicționar de geocivilizație**, semnat de George Coandă; **Istoria steagului românesc. Din epoca geto - dacică până la Marea Unire**, ediția a III-a

revăzută și adăugită, autor col. Șerban Gheorghe.

În continuare au fost invitați să-și prezinte cărțile următorii autori: **Daniil Andrean Panoneanul și limba română literară din secolul al XVII-lea**, autor Ștefan Găitănar; **Principiile funcției publice europene**, autor Ivanoff Ivan-Vasile; **Arhitectura decentă - comunistă a Târgoviștei și a orașelor din Sud**, autor Stănescu Emil și Vasile Țelea; **Drumul literelor, vol. 4 și vol. 5**, și **Clipa mea dintre milenii - Antologie de sonete**, autor George D. Piteș; **Pagini din istoria românilor. Cultură și civilizație în spațiile locuite de români. Secolul XVII. Studii și articole, Mozaic poetic**, autor Petrescu Victor; **Echilibrul haosului**, ediția a doua, autor Florea Turiac; **Jurnalul sinelui despre sine**, autor Vali Nițu; **Comuna Izvoarele 1908-1918 Destinele unei generații**, autor Alexandru Coman; **Povești pe o pânză de in**, autoare Ecaterina Petrescu Botoncea; **La plimbare cu Homer**, autor Savian Mur; **Din amintirile unui animator cultural**, autor Mihai Alexandru; **Sufenițele tânărului Felix sau Arhitect în comunism (1986-1989)**, autor Brezoianu Felix Iancu. Au prezentat volumele altor autori, care din varii motive nu au putut fi prezenți, scriitorii: George D. Piteș; **Necuprinsul din cuvinte**, autor Constanța Popescu; **Cătunul**, autor Ioan Burdulea; **Teatru**, autor Vasile Nicolae; **Kant pe înțelesul tuturor**, autor Jean Dumitrașcu; **Nostalgii și fantasmе urbane**, autor Cristian Meleșteu; **Valea Leurzii. Crâmpeli de rai dâmbovițean**, autori Ioan Sorin Ivașcu, Ștefania Ivașcu, Mirabela Calmiciuc; **Algoritmi și stele**, autoare Mariana Nicolae; **Defăimarea unui președinte**, autoare Ecaterina Chiriță Bazilescu, Florella Pascu Bălțeanu; **Ancorat de soare**, autoare Ileana Pascu. Emil Stănescu: **Floare de crâng**, autor George Toma Veseliu; **Un mare politician dâmbovițean. Cezar Spineanu (1888-1973)**, autor Marian Curculescu.

Revenind la microfon, George D. Piteș a prezentat două volume care marchează o piatră de hotar în viața Societății Scriitorilor Târgovișteni, respectiv: **Societatea Scriitorilor Târgovișteni. Din istoria unei grupări literare (2005-2025)**, ediția a IV-a, autori Mihai Stan, Victor Petrescu, George Coandă, George D. Piteș, în care sunt prezentate viața și opera a peste 240 de membrii ai societății; **Societatea Scriitorilor Târgovișteni. În cultura Cetății (2005-2025)**, ediția a III-a, autori Mihai Stan, Victor Petrescu, George Coandă, George D. Piteș, în care sunt prezentate articole ale scriitorilor, în care sunt amintite activități organizate de SST, precum și activități la organizarea și coordonarea cărora au fost invitați să participe și membrii SST.

Cei prezenți au vizitat standul editurii Bibliotheca, de unde au putut procura volumele prezentate în cadrul acestei lansări aniversare. Scriitorii și invitații lor au făcut schimb de impresii și propuneri pentru activitățile viitoare, participând și la o gală de fotografii de familie. (*Argus*)

Salonul literar al SST, nr. 201, septembrie, 2025

Sâmbătă, 27 septembrie 2025, la sediul Societății Scriitorilor Târgovișteni, de la Poarta Bucureștilor, s-au desfășurat lucrările Salonului Literar al S.S.T., Ediția 201.

La masa prezidiului au luat loc: prof. Mihai Stan, prof. univ. dr. Nicolae Georgescu, epigramistul George Corbu, Emil Stănescu și George D. Piteș.

La lucrările salonului au mai fost prezenți membri ai SST: din Târgoviște (Loredan Marcu, Constanța Popescu, Mihaela Doina Dimitriu, Anca Veseliu, Liliana Badea, Raluca Fleancu, Kir Papas, Constantin Voicu, Savian Mur, Cornel Mărculescu, Ecaterina Chiriță Bazilescu, Vali Nițu, Florea Turiac, Ecaterina Petrescu Botoncea); din București (Carmen Duvalma, Mariana Nicolae, Silvan G. Escu, Octav Lica, Dan Gâju, Dorel Vidrașcu, Victor Stignițeanu); din zona Moreni, Câmpina, Ploiești (Iulian Moreanu, Cozia Ciocodeică, Dan Cricoveanu, Ioan Sorin Ivașcu, Nicolae Ioan Dragu, Cristian Grigore, Nelson Ciotoi, Ramona Müller, Mirabela Ivașcu).

Pentru început, Mihai Stan a prezentat celor prezenți revista „Litere” nr. 9 (306), septembrie, 2025, remarcând prezența în paginile acesteia a unor lucrări semnate de critici de renume din literatura românească, printre care: acad. Mihai Cimpoi, Marian Popa, Nicolae Oprea, Nicolae Dabija, Stan V. Cristea, Nicolae Georgescu ș.a. În continuare, domnia sa a reiterat condițiile de bază ce trebuie respectate în vederea întocmirii dosarului de intrare în Uniunea Scriitorilor din România.

George D. Piteș a prezentat revista Impact, nr. 411, 2025, în care, în cele patru secțiuni distincte: Critică și istorie literară, Proză, Poezie, Caleidoscop, sunt adunate lucrări de o mare diversitate tematică, semnate de peste 120 de autori, care au atras deja atenția cititorilor.

Jurist Anca Veseliu, fiica renumitului prozator, poet, dramaturg, monografist și critic literar, George Toma Veseliu, membru al SST și al Uniunii Scriitorilor din România, a prezentat metaromanul „Floare de crâng”, ultima carte semnată de tatălui ei, rămasă în manuscris după trecerea acestuia la cele veșnice. Domnia sa a mulțumit, încă o dată, președintelui SST, și directorul editurii „Bibliotheca”, Mihai Stan, precum și scriitoarei Carmen Georgeta Popescu, care au depus o muncă uriașă pentru procesarea, corectarea și capitolarea acestei apariții de excepție, care pentru mulți cititori s-a dovedit a fi cel mai valoros, complex și complet roman semnat de tatăl dumneaei.

Scriitorul Emil Stănescu a susținut o alocuțiune - laudație, în care a vorbit despre

realizările deosebite ale maestrului George Toma Veseliu, pe linie literară, dar și de îndrumare a tinerelor condeie din S.S.T. în vederea construirii propriului drum în lumea mirifică a scrisului. El a insistat și asupra stilului înconfundabil și personalității autorului, care de multe ori în acest metaroman „Floare de crâng”, se transpune direct / indirect în personaj și/ sau narator.

Kir Papas l-a prezentat pe invitatul său de onoare, în persoana renumitului epigramist român, George Corbu, care este și președintele Uniunii Epigramiștilor din România. Domnia sa a remarcat disponibilitatea acestuia de a scrie împreună o carte de epigrame, într-un fel de duel epigramatic, carte care cuprinzând une număr de peste 470 de epigrame, a atras imediat atenția criticilor de profil.

Invitat să ia cuvântul George Corbu a vorbit la superlativ de relația cu scriitorii târgovișteni printre care l-a amintit pe George D. Piteș, căruia i-a scris în anul 2003, o postfață la volumul de epigrame și caricaturi „Zâmbete amare”, la a cărei lansare a și participat, și pe Kir Papas cu care are astăzi o colaborare de excepție.

Invitați la renumitul „Stâlp al infamiei”, poezii Liliana Badea Cârstea și Octav Lica și -au prezentat volumul de autor al „Caietelor Litere”, nr. 12 și 13. Cei doi au citit lucrări reprezentative din aceste volume, într-un dialog sincer și delicat.

Proaspăt primită în rândurile Societății Scriitorilor Târgovișteni, poeta Ramona Müller din Ploiești, după ce și-a prezentat un scurt CV literar, a fost îndelung aplaudată de cei prezenți, pentru un laudațio în care a preamărit locul și rolul cuvântului, ce stă la baza tuturor celor care se văd și nu se văd, a celor care se aud și nu se aud, a celor care se pot atinge și a celor care nu se pot atinge, a celor care se pot înțelege și a celor de neînțeles, a celor care există, dar mai ales a celor care există dincolo de puterea noastră de pătrundere cu mintea și cu sufletul.

Scriitorul George D. Piteș și-a prezentat vol. V din serialul „Drumul Literelor”, vorbind cu respect de munca scriitorilor din SST, la inițierea, organizarea și coordonarea evenimentelor literare, care țin trează conștiința colectivă, și invită tânăra generație la implicarea în programele de promovarea scrisului și cititului care sunt cele mai sigure metode de învățare și educare în orice domeniu de activitate.

Mihai Stan a vorbit de volumul „Revista Litere la un sfert de veac (2000 - 2025)”, volum semnat împreună cu Mihai-Florin Stan și Loredan Marcu iar Emil Stănescu a prezentat auditoriului volumul „Arhitectura decentă - comunistă a Târgoviștei și a orașelor din Sud”, semnat împreună cu arhitectul Vasile Țelea.

Invitatul de onoare, eminescologul Nicolae Georgescu a conferențiat despre viața și opera geniului poeziei românești în perioada de după 1883, an în care Eminescu a citit pentru prima oară în public renumita sa „Doină”, lucru care l-a făcut *persona non grata* atât peste hotare, cât și în țară, lucru care a condus la scoaterea lui din viața publică și transformarea criminală a acestuia într-un cobai, pe care s-au exersat toate medicamentele prescrise pentru boli inventate, care trebuiau, de fapt, să-i grăbească moartea.

Programul Salonului Literar a cuprins și prezentarea poetei Mihaela Doina Dimitriu, născută în Târgoviște, membră a cenaclului literar condus de prof. Alexandrina Dinu din anul 1998, precum și a SST din anul 2005, care trăiește actualmente în Sibiu.

Surpriza zilei a fost pusă la cale de prof. Mihai Stan și prof. Mirabela Ivașcu, fiica poetului Ioan Sorin Ivașcu, care au vrut să-l sărbătorească pe cunoscutul poet și monografist Ioan Sorin Ivașcu, la împlinirea vârstei de 71 de ani, în ziua de 27 septembrie 2025, adică exact în ziua Salonului Literar. Cu ocazia acestui eveniment, președintele S.S.T. i-a înmănat sărbătoritului o diplomă aniversară, iar fiica lui i-a invitat pe cei prezenți la un pahar de vin, o ceașcă de cafea și la o degustare de zile mari, a dulciurilor executate de ea după rețete tradiționale. Și, pentru ca totul să fie trăit intens și la superlativ, atmosfera a fost animată de eleva Miruna Oprea, de la Școala Gimnazială din Valea Leurzii care a propus auditoriului un potpuriu de muzică populară românească culeasă de pe meleagurile ei natale. (*Argus*)

Întâlnire cu generația viitoare

Luni, 6 octombrie, 2025, în Sala de lectură a Bibliotecii Școlii Gimnaziale nr. 13 din Târgoviște, care s-a dovedit neîncăpătoare, a fost organizată o întâlnire de suflet între elevii claselor terminale și scriitori din cadrul Societății Scriitorilor Târgovișteni.

Din partea școlii au participat profesorii: Florin-Eusebiu Șontea - director general; Cristina Stroe - director adj.; Clara Badea - consilier educativ; profesoarele de limba și literatura română: Loredana Piticu și Andreea Simion, precum și bibliotecara Gabriela Popescu, care a fost și moderatoarea evenimentului.

Societatea Scriitorilor Târgovișteni a fost reprezentată de scriitorii: Ion Iancu Vale, Constantin Voicu, Savian Mur și George D. Piteș.

Lucrările au fost deschise de dir. Florin Șontea care a mulțumit invitaților pentru prezență, a felicitat organizatorii pentru organizarea acestei mese rotunde interactive, dar și pentru pavoizarea sălii. Domnia sa a apreciat ca binevenite aceste întâlniri, nu pentru ca elevii să cunoască secretele misiunii profetice de scriitor, dar mai ales pentru ca aceștia să înțeleagă necesitatea apropierei lor de citit și scris, în vederea pregătirii pentru viață și meseria viitoare.

După ce moderatoarea evenimentului a făcut o scurtă prezentare a fiecărui scriitor invitat la această întâlnire, profesori din școală au ținut scurte alocuțiuni, recomandând elevilor să aprecieze atât munca și inspirația scriitorilor în general, dar și implicarea acestora în viața societății și în educarea continuă a tinerei generații. Dumnelor au apreciat munca serioasă desfășurată a profesorilor, atât la catedră, cât și în toate activitățile conexe procesului de învățământ, sugerându-le elevilor să se simtă în școală ca într-o familie, în care, fiecare are și drepturi dar și obligații pentru păstrarea unei atmosfere de respect față de învățătură, cadrele didactice și colegii lor.

Primul dintre scriitori care a luat cuvântul, respectiv George D. Piteș, a salutat din partea conducerii SST, atât colectivul profesoral, cât și elevii care, într-o liniște perfectă, au savurat mesajele profesorilor, și ale invitaților lor. El a făcut și o istorie a fenomenului literar de la Târgoviște, subliniind că în acest an 2025, scriitorii aniversează 25 de ani de existență a revistei „Litere”, și 20 de ani de existență a Societății Scriitorilor Târgovișteni, remarcând și faptul că societatea coordonează patru festivaluri naționale și două simpozioane de profil. Ca argument, el a prezentat elevilor și cadrelor didactice din școală volumul „Societatea Scriitorilor Târgovișteni - din istoria unei grupări literare”, care numără în prezent peste 250 de membri, apărută în acest an aniversar. În încheiere el a remarcat și valoarea scriiturii dâmbovițene actuale, vorbind despre despre cele 5 premii ale Uniunii Scriitorilor din România obținute de când a fost înființată în cadrul S.S.T.,

Rezidența pentru Târgoviște și județul Dâmbovița ce face parte din Filiala Pitești a USR. Scriitorul Constantin Voicu a vorbit despre vocația sa de învățător dedicat și despre felul în care s-a apropiat de copii, încercând să le fie mereu aproape, și în cadrul orelor de clasă, dar și în cadrul activităților extrașcolare,

antrenându-i mereu în asimilarea cunoștințelor generale, dar și a celor necesare pregătirii pentru vocația lor viitoare.

Ion Iancu Vale le-a povestit elevilor cum l-a cunoscut pe marele scriitor Mircea Horia Simionescu, ctitor și coordonator al Școlii Prozatorilor Târgovișteni, din care au mai făcut parte în anii 60: Radu Petrescu, Costache Olăreanu, Alexandru George, Petru Creția ș.a. și cum a devenit el, din tânărul îndrăgostit de cuvinte potrivite, un poet cunoscut și respectat în Societatea Scriitorilor Târgovișteni și nu numai.

Savian Mur, care a fost mulți ani profesor de matematică în această Școală Gimnazială, a ținut să reamintească elevilor, stapele de pregătire la școala de matematică românească, subliniind și experiența predării matematicii, în limba franceză, la școli din Maroc și Franța, unde a putut demonstra pregătirea și valoarea cadrelor didactice din România. El a mai subliniat și etapele apropierei de cuvântul scris, percurse în perioada franceză a pregătirii sale literare, când a luat cunoștință și a aprofundat viața și opera scriitorului și filozofului francez de talie mondială, de origine română, Ion Cioran, pe care l-a considerat profesor și mentor în devenirea lui ulterioară.

A urmat un dialog interactiv între toți cei prezenți, în care, elevii s-au întrecut pe ei, în a pune întrebări încuietoare scriitorilor, iar răspunsurile acestora au fost apreciate de elevi prin aplauze prelungite. Și scriitorii și elevii au citit din lucrările lor, făcând un schimb benefic de idei și planuri de viitor. Scriitori au dăruit cărți cu autografe bibliotecii și au promis că vor reveni cât de curând posibil în mijlocul elevilor. (*Argus*)

Forum Național Cultural „Brâncoveniana”, Potlogi - 2025

Sâmbătă, 18 octombrie 2025, În Sala de festivități de la subsolul Palatului Brâncovenesc din comuna Potlogi, s-au desfășurat lucrările Forumului Național Cultural „Brâncoveniana”, ediția a VII-a, 2025, eveniment care a reținut atenția, atât a organizatorilor, a invitaților de onoare, cât și a concurenților care au participat în număr foarte mare la Concursul de poezie patriotică și creștină „Sub crucea sfântului martir Constantin Brâncoveanu”.

Organizatorii forumului au fost: Consiliul Județean Dâmbovița / Complexul Național Muzeal „Curtea Domnească”; Consiliul Local și Primăria comunei Potlogi; Cenaclul Cultural „George Coandă” din Potlogi și Societatea Scriitorilor Târgovișteni.

Printre parteneri enumerăm: Arhiepiscopia Târgoviște; Filiala „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița a Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România; Filiala „Mihai Viteazul” Dâmbovița a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”; Editura „Biblioteca”, Târgoviște; Biblioteca „Gheorghe N. Costescu”, Pucioasa; Fundația „Casa Generațiilor” Pietroșița; Fundația „Renașterea Pietroșiței - Ruralia”, Pietroșița.

Deschiderea evenimentului a fost făcută de prof. Valentina Vasile, dir. executiv al Forumului, care a mulțumit celor prezenți pentru participare și a prezentat invitații de onoare.

Prof. George Coandă a făcut un scurt istoric al nesecității apariției acestui Forum, aici, pentru că el se desfășoară în sfântul Palat Brâncovenesc, și acum, pentru că mărturisirea martiriului sfântului Brâncoveanu trebuie să conducă în continuu la întărirea dragostei de neam, pământul strămoșesc și credința noastră unificatoare.

Pr. paroh. Marian Ștefan a dat citire Mesajului de binecuvântare al ÎPS Arhiepiscop și Mitropolitul Târgoviște, prof. dr. Nifon Mihăiță.

Scriitorul George D. Piteș a citit mesajul de salut al Președintelui Societății Scriitorilor Târgovișteni.

În continuare, în cadrul Simpozionului „Constantin Brâncoveanu și moștenirea sa”, au fost prezentate comunicările:

- **George Coandă** - Geoculturalitate românească ortodoxă ca „matrice stilistică” în

vremea domniei lui Constantin Brâncoveanu;

- **Laurențiu-Ștefan Szemkovics** - Ordinul „Steaua României” conferit în 1878 lui Nicolae Grigorescu; Medalia „Serviciul credincios” acordată în 1922 lui Rădulescu Tudor din comuna Potlogi, județul Dâmbovița;

- **Monahia Benedicta Moldovan** - Chipul smerit al unui sfânt ierarh, Sfântul Iosif cel Milostiv, Mitropolitul Moldovei;

- **Cornel Mărculescu** - Anton Maria del Chiaro (1669-1727?) și cum erau petrecute sărbătorile pascale la Curtea Domnească a lui Constantin Brâncoveanu (1688-1714);

- **Victor Petrescu** - Călători străini despre sfârșitul tragic al brâncoveanului;

- **Gabriela Banu** - Brâncoveanu – o figură monumentală a istoriei și culturii românești;

- **Valentina Vasile** - Târgul de la Potlogi, zorii unei noi epoci;

- **Maria Octavia Domșa** - Biserica din Crovu, altar de lumină și credință pe moșia Domniței Bălașa.

Valentina Vasile a anunțat și oferit participanților un moment cu o mare încărcătură emoțională, invitând în scenă corul Bisericii din Crovu, cu hramul „Sfinților Martiri Brâncoveni”, care a interpretat un potpuriu de pricesne și muzică patriotică întru cinstirea memoriei marelui martir Constantin Brâncoveanu, după care microfonul i-a fost dat artistei Doina Chițescu, care a recitat câteva poezii patriotice cu un mesaj de mare profunzime. Ambele momente au fost răsplătite cu ropote de aplauze.

Următorul moment de mare încărcătură emoțională a fost oferit asistenței de primarul comunei, prof. Viorel Drăghici, care l-a invitat la prezidiu pe prof. univ. dr. Traian Dinorel Stănculescu, „arhitect și filozof, om de știință și promotor al excelenței românești în lume”, căruia i-a fost prezentată o placă memorială ce va fi fixată pe casa Mateiaș din comună, unde profesorul a locuit câțiva ani în copilăria sa. Domnia sa a reiterat intenția de a-i conferi Titlul de Cetățean de Onoare al comunei, cu ocazia dezvelirii oficiale a plăcii, eveniment care se va săvârși de Zilele comunei, ce vor fi sărbătorite în luna februarie a anului 2026. În alocuțiunea sa, făcând o reverență în fața asistenței, marele om de știință, a subliniat, cu ochii în lacrimi, că aștepta de mult timp acest moment fast, când va putea să revină acasă, pe pământul natal, mulțumind lui Dumnezeu că i-a îngăduit în sfârșit acest lucru.

Momentele de mare emoție au fost încheiate de pianista Corina Diaconescu, care a interpretat la pian un potpuriu de melodii de cafe-concert, mult gustate și aplaudate de public.

A urmat cel mai așteptat moment al zilei, respectiv înmânarea premiilor acordate

laureaților concursului de poezie patriotică și creștină „Sub crucea sfinților martiri brâncoveni” cuprins în cadrul Forumului Cultural „Brâncoveniana”, ediția a VII-a, 2025.

Președinte de onoare al Forumului, prof. George Coandă, a prezentat juriul concursului, format din: Președinte – Vilia Banța și membrii: Florentina Chifu, Gabriela Banu, Constantin Voicu și George D. Piteș.

Urmare a evaluării lucrărilor trimise pentru Concursul de poezie patriotică și creștină, juriul a acordat următoarele premii, oferite laureaților de prof. George Coandă, împreună cu primarul Viorel Drăghici:

1.Trofeul „Brâncoveniana” și Premiul special acordat de președintele de onoare al forumului, prof. univ. dr. George Coandă - **Viorel Dodan** - municipiul Râmnicu Sărat, jud Buzău;

2.Premiul I și Premiul special acordat de Arhiepiscopia Târgoviște - **Dumitru Sorin Pană** - orașul Titu, jud. Dâmbovița;

3.Premiul II și Premiul special acordat de Complexul Național Muzeal „Curtea Domnească” din Târgoviște - **Georgeta Rada** - orașul Slatina, Jud. Olt;

4.Premiul III și Premiul special acordat de Societatea Scriitorilor Târgovișteni - **Cornelius Zeană** - București;

5.Premiul special acordat de Juriului Concursului - **Olga Anghelici** - Chișinău, Republica Moldova;

6.Premiul special „Ștefan Neagu” acordat de Primăria comunei Potlogi - **Nicolae Marian** - București;

7.Premiul special acordat de revista „Litere” a Societății Scriitorilor Târgovișteni - **Cristian M. Grigore** - orașul Moreni, Jud. Dâmbovița;

8.Premiul special acordat de Editura „Bibliotheca” Târgoviște - **Georgian Ionuț Zamfira** - municipiul Târgoviște, Jud. Dâmbovița;

9.Premiul special acordat de revista „Arena Literară” / Editura Beta - **Adrian Păpăruș** - orașul Zărnești, Jud. Brașov;

10.Premiul special acordat de revista literară „Impact”, Târgoviște - **Maria Ceașu** - municipiul Târgoviște, Jud. Dâmbovița;

11.Premiul special acordat de Cenaclul Cultural „George Coandă” din Potlogi - **Radu Botiș** - orașul Ulmeni, Jud. Maramureș;

12.Premiul special acordat de Filiala „Ion Heliade-Rădulescu” Dâmbovița a Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România - **Carolina Baldea** - comuna Teiuș, Jud. Alba;

13.Premiul special acordat de revista „Eroica” a Filialei „Mihai Viteazul” Dâmbovița a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” - **Florentina Filip** - municipiul Buzău, Jud. Buzău;

14.Premiul special acordat de revista „Curier” a Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu” Târgoviște - **Gabriel Marius Cioroiu** - municipiul Constanța, Jud. Constanța;

15.Premiul special acordat de revista „Climate Literare”, Târgoviște - **Marin Rada** - municipiul Slatina, Jud. Olt;

16.Premiul special acordat de Biblioteca „Gheorghe N. Costescu”, Pucioasa - **Gabriel Moldovan** - municipiu Sibiu, Jud. Sibiu;

17.Premiul special acordat de revista „Orizontul speranței”, Pucioasa - **Ileana Vlădușel** - municipiul Timișoara, Jud. Timiș;

18.Premiul special acordat de revista online „Gazeta Munteniei”, Târgoviște - **Elena V. Nicolaescu** - municipiul Târgoviște, Jud. Dâmbovița;

19.Premiul special acordat de Fundația „Casa Generațiilor”, Pietroșița - **Ovidiu M. Curea** - București;

20.Premiul special acordat de revista „Ecouri din Bucegi”, Pietroșița - **Florentina Danu** - municipiul Brașov, Jud. Brașov.

În încheierea festivităților participanții la eveniment s-au întreținut cordial cu premianții, oferindu-le la rândul lor flori și cărți cu autografe. (*Argus*)

Lansarea revistei „Eroica”, nr. 86, 2025 - Anale

Joi, 23 octombrie, 2025, în Sala de festivități a Muzeului de Istorie din Târgoviște, care s-a dovedit neîncăpător, s-au desfășurat lucrările Simpozionului „25 Octombrie - Ziua Armatei Române”.

Moderatorul cpt. Mihai Stoica a deschis lucrările simpozionului, mulțumind tuturor pentru prezență și anunțând parada Gărzii de Onoare a drapelului Filialei „Mihai Viteazul” Dâmbovița a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”. S-a intonat Imnul Național al României.

Pr. dr. Marian-Robert Puiescu a dat citire Mesajului de binecuvântare al ÎPS dr. Nifon, Arhiepiscop și Mitropolit al Târgoviștei, intitulat „Eroii neamului românesc - repere ale demnității, libertății și unității noastre”.

General de brigadă (rtr.) Grigore Buci u a prezentat un scurt laudațio adus Reginei Maria - regina care domină încă istoria românilor, care a fost caracterizată de cancelariile europene ca fiind „singurul bărbat de stat din timpul războiului, cu care se putea sta de vorbă și care înțelegea nevoile, dorințele și speranțele românilor”. De remarcă că mesajul a ridicat sala în picioare și a fost îndelung aplaudat.

Col. (r) Valentin Sandu a prezentat într-o foarte interesantă alocuțiune, multiplele variante de traducere în sentimente și fapte a cuvântului atât de cuprinzător: „camaraderie”, care în armată și mai ales în conflicte armate deschise, poate ajunge până la sacrificiul suprem pentru salvarea celor apropiați.

Prof. dr. Alexandru Mitru, a vorbit despre noile provocări care stau în fața educatorilor, în aceste timpuri când internetul, telefoanele mobile, consumul de alcool și droguri, apelarea la distracții facile și sex, au adus în viața tinerilor instrăinare, și dezumanizare, făcându-i victime sigure ale unei vieți destrăbălate și fără nci un scop. El a apelat la toate instituțiile de cultură și educație, dar mai ales la familie să-și mobilizeze forțele pentru salvarea copiilor prin muncă, disciplină și credință.

În continuare a urmat o sesiune de comunicări. Pentru început doamna Carmen Călimănescu a adus un elogiu celei care a fost Regină Mamă a tuturor românilor, care a militat, a luptat și a împlinit visul de aur al nației, din toate timpurile, reușind să adune

între hotare statornice România Dodoloață, recunoscută ca țara de drept a unui neam de eroi neînfricați și demni, de toate cancelariile din întreaga lume civilizată.

Col. Bogdan David, comandantul Garnizoanei Târgoviște a vorbit despre Ziua Armatei Române, sărbătorită pe 25 octombrie, preamărind faptele de arme ale soldaților români, care au crezut în neam și țară, și și-au adus prinosul de sânge pe altarul creșterii respectului pentru poporul din care au provenit.

Col. Marian Hapaina, comandant al Batalionului de Tancuri 114 „Petru Cercel” Târgoviște, a conferențiat despre Arma Tancuri, de la începuturi și până astăzi, de la pregătire, la concepte de luptă, de la dotare, și până la metode de distrugere, de la noile metode și arme de luptă de pe fronturile actuale, până la tactici și strategii în ducerea unui război modern, electronic.

Prof. dr. George Coandă a conferențiat despre argumentele care susțin, dacă mai este cazul, un adevăr istoric cert: „România a fost un stat neînving în Cel De-al Doilea Război Mondial”. Căci da, el a făcut parte din alianța cu Germania Fascistă, neperfectată printr-un tratat scris și parafat, pentru eliberarea Basarabiei de sub robia Uniunii Sovietice, apoi, a întors armele împotriva fostului aliat, numai când forțele armate ruse erau deja în țară, și fără nici un tratat scris sau parafat, armata română s-a pus la dispoziția armatei ruse, pentru eliberarea întregului teritoriu românesc, de sub cisma fascistă.

Domnia sa a completat această intervenție cu o caracterizare a noii politici imperialiste ruse, proclamată de geopoliticianul rus Alexander Dughin, prin care acesta îl sfătuiește pe președintele Rusiei, Vladimir Putin să refacă, de facto, fostul imperiu țarist al lui Petru I, ba chiar să-i ducă granițele până la oceanul Atlantic, ocupând întreaga Europa.

George Coandă a prezentat și revista Eroica, nr. 86, 2025 - Anale, insistând asupra contribuțiilor tuturor semnatarilor articolelor apărute în aceasta, și mai ales asupra mesajelor pe care articolele le conțin, pentru promovarea în rândul românilor, a sentimentelor de umanitate și bună vecinătate, dar numai în limita unui respect reciproc și a unei recunoașteri reciproce a granițelor, a limbii, a credinței străbune.

Doamna Valentina Vasile, președinta al Subfilialei Potlogi a ANCE Dâmbovița a vorbit cu mult aplomb și persuasiune despre eforturile comune ale Primăriei Potlogi, a Societății Scriitorilor Târgovișteni și a UZPR - Filiala Dâmbovița, în promovarea dragostei de țară prin mărturisirea martiriului brâncovenilor, care nu au renunțat la credința ortodoxă și la trădarea românilor care și-au pus nădejdea de neatărnare, în voievodul Constantin Brâncoveanu.

Simpozionul a continuat cu decernarea premiilor laureaților Concursului de Pictură „Victorie”, ediția a V-a, la care au participat elevi de la Liceul de artă „Bălașa Doamna”. Desfășurarea acestuia, și jurizarea a fost prezentată succint de șefa Cercului Militar din Târgoviște, Dorina Radu, care apoi a trecut la decernarea premiilor: Premiul I – Mihaela-Cătălina Ileana; Premiul II – Mara Bulgărea; Premiul III – Simina Gheorghe; Premiu Special – Levi - Gabriel Popescu

Dat fiind faptul că toți concurenții care au participat la concurs meritau o recunoaștere a muncii depuse, au fost oferite și Diplome de participare următorilor elevi: Andrei Nicolae, Daniela Bobeică, Izabela Turculeț, Ana-Maria Mihai, Mara-Timeea Bungrezeanu, Luiza-Teodora Avanu, Alexia-Mihaela Țin, Maria-Anastasia Dedu, Alessia -Mihaela Drăgan, Rebeca Dobrescu.

În aplauzele întregii asistențe, elevii au fost răsplățiți și cu dulciuri și diverse alte cadouri.

Simpozionul a fost asezonat de către prof. Daniela-Mariana Călineț-Petre, președinta Asociației Școala Art Canto Morena, cu potpuriuri de cântece patriotice și populare, precum și suite de dansuri populare, toate la un loc, intitulate sugestiv „Aici mi-e rădăcina, Aici mi-e inima”.

Activitatea s-a încheiat cu discuții libere și interesantele fotografii de familie. (*Argus*)

Festivalul Național Concurs „Toamna Literară Pietroșițeană” - 2025

În zilele de 24 - 26 octombrie, 2025, în cadrul Zilelor comunei Pietroșița, sub egida Fundației „Renașterea Pietroșiței - Ruralia” și a Fundației „Comăniță”, s-a desfășurat o suită de evenimente spirituale și culturale care au reținut atenția tuturor locuitorilor comunei, dar și a invitaților de onoare din comunele învecinate și din țară. Cu această ocazie, au fost sărbătoriți cei 26 de ani de existență a Fundației „Renașterea Pietroșiței - Ruralia”, cei 21 de ani de existență a „Festivalului Național Toamna Literară Pietroșițeană - Mircea Horia Simionescu” dar și prima ediție a Concursului Literar de poezie patriotică și creștină, inițiat în acest an, în cadrul acestui festival.

Manifestările au fost organizate în parteneriat cu: Consiliul Local, Primăria comunei Pietroșița, Societatea Scriitorilor Târgovișteni, Filiala „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița a Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, Filiala „Mihai Viteazul” Dâmbovița a Asociației Naționale a Cultului Eroilor „Regina Maria”, Biserica „Adormirea Maicii Domnului”, Muzeul „Dumitru Ulieru”, Școala Gimnazială „Sf. Nicolae” Pietroșița, Școala Gimnazială „Ion Ciorănescu” din Moroieni, Fundația „Casa Generațiilor”, Asociația Club Femina.

De remarcat că întregul program al evenimentelor a fost monitorizat cu atenție de destoinicul și neobositul jr. Daniel Comăniță, președinte al Fundației „Renașterea Pietroșiței - Ruralia”, al Fundației „Comăniță”, dar și al „Centrului Cultural Internațional”.

Prima zi a manifestărilor a început cu vizitarea atelierelor - școală și a expozițiilor de pictură, sculptură, olărit și de țesut, organizate în incinta Casei Manolescu, a Școlii Gimnaziale „Ion Ciorănescu” și a Muzeului Etnografic „Dumitru Ulieru” din Pietroșița. La Școala Gimnazială a avut loc un spectacol în care, ansamblul de elevi „Pietroșița Renaște”, pregătit de prof. Oana Găman a interpretat cântece și dansuri populare, cantautoarea Daniela Bejan a interpretat un potpuriu de melodii de muzică ușoară, tenorul Alessandro Mucea a prezentat auditoriului un program de cântonete și arii din opere, iar actorul Mihai Borcănea a uimit pe cei prezenți cu mai multe numere de magie. Ziua a continuat cu sfințirea Casei Manolescu, după care a urmat un concert de muzică populară

și ușoară susținut de Daniela Bejan, Cristina Ilie-Iosif, Diana Chițescu, Alessandro Mucea și meșterii artizani Egyed Francisc și Sas Artur.

Cea de a doua zi a Zilelor Comunei Pietroșița a început cu o slujbă de pomenire a prof. dr. Radu Negoescu, cel care a fost inițiatorul și primul președinte al Fundației „Renașterea Pietroșiței-Ruralia”. În continuare s-au depus coroane de flori la Monumentul Eroului Necunoscut, iar un sobor de patru preoți (pr. Eugen Popescu, pr. Octavian Bunea, pr. Ciprian Popescu, pr. Ionuț Barză) au oficiat un Te Deum.

Evenimentul Central al zilei, respectiv Toamna Literară Pietroșițeană, s-a desfășurat la sediul Căminului Cultural. Pentru început, pr. Eugen Popescu a citit mesajul de binecuvântare al ÎPS Nifon, arhiepiscop și mitropolit al Târgoviștei. Au susținut alocuțiuni: prof. univ. dr. George Coandă, Primar Ion Dicu, prof. Elena Anghel, ing. Dumitru Vărzaru, prof. univ. dr. Cornel Mărculescu, prof. univ. dr. Constanța Mătușescu, prof. Oana Petruța Popa, prof. Elena Bordeianu, prof. Christiane Negoescu, prof. Constantin Voicu.

A urmat momentul de respiro, în care un grup de elevi de la Școala Gimnazială „Sf. Nicolae”, condus de prof. Elena Anghel, Oana Găman și Daniela Ivan, au interpretat o suită de dansuri populare din zona Pietroșița, Runcu, Moroieni.

La invitația moderatorului, jr. Daniel Comăniță, a luat cuvântul George Coandă - Președintele Festivalului, care a vorbit despre necesitatea inițierii unui concurs de poezie patriotică și creștină în cadrul Festivalului Național Toamna Literară Pietroșițeană - „Mircea Horia Simionescu”, ediția XVII, 2025, pentru ridicarea valorică și spirituală a acestuia, dar și pentru o mai bună receptare și promovare a lui în țară. De remarcat este faptul că cei care s-au înscris la concurs au reprezentat cu cinste majoritatea județelor țării.

Domnia sa a prezentat Juriul concursului festivalului, format din: președinte - prof. Mihai Stan și membri - prof. George Coandă, George D. Piteș, Constantin Voicu și Ion Iancu Vale.

Au fost acordat următoarele premii: Trofeul „Bucegi” și Premiul special acordat de Președintele Organizator al Festivalului, jr. dr. Daniel Comăniță - **Ionuț Georgian Zamfira** - mun. Târgoviște, jud. Dâmbovița; Premiul de Onoare al „Centrului Cultural Internațional” și Premiul special acordat de Președintele Festivalului, prof. honor. univ. dr. George Coandă - **Gheorghe Varganici** - oraș Fălticeni, jud. Suceava; Premiul Național și Premiul special acordat de Fundația „Renașterea Pietroșiței - Ruralia” - **Cristina Mădălina Pascariu (Tița)** - mun. Pitești, Jud. Pitești; Premiul II și Premiul special acordat de Primăria comunei Pietroșița - **Ștefan Nigel** - mun. Botoșani, jud. Suceava;

Premiul III și Premiul special acordat de Societatea Scriitorilor Târgovișteni - **Ioana Corina Potcovaru** - mun. Craiova, Jud. Dolj; Mențiunea I și Premiul special acordat de Editura „Bibliotheca” Târgoviște - **Alexandra Alina Niculescu** - mun. Constanța, jud. Constanța; Mențiunea II și Premiul special acordat de revista „Litere” a Societății Scriitorilor Târgovișteni - **Nadia Corina Căpriță** - mun. Bârlad, jud. Vaslui; Mențiunea III și Premiul special acordat de revista „Impact”, Târgoviște - **Ana Maria Chircea** - mun. Oradea, jud. Bihor; Premiul special acordat de Filiala „Ion Heliade-Rădulescu” Dâmbovița a Uniunii Ziaristilor Profesioniști din România - **Catia Ștefan** - mun. Urlați, jud. Prahova; Premiul special acordat de revista „Eroica” a Filialei „Mihai Viteazul” Dâmbovița a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria” - **George Eugen Itoafă** - mun. Constanța, Jud. Constanța; Premiul special acordat de revista „Curier” a Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu” Târgoviște - **Amalia Melnic** - mun. Ploiești, Jud. Prahova; Premiul special acordat de revista „Climate Literare”, Târgoviște - **Maria Dobrescu** - București; Premiul special acordat de Biblioteca „Gheorghe N. Costescu”, Pucioasa - **Marta Elena Iordache** - com. Dobrovăț, Jud. Iași; Premiul special acordat de Fundația „Casa Generațiilor”, Pietroșița - **Maria Simona Foanță** - com. Verbița, Jud. Dolj; Premiul special acordat de revista „Ecouri din Bucegi”, Pietroșița - **Anca Crăsneanu** - mun. Satu Mare, Jud. Satu Mare.

De remarcat că pe lângă mapa concursului, cuprinzând diploma obținută, procedingul concursului, cărți semnate de scriitorul Mircea Horia Simionescu, cei mai merituoși au primit și importante premii în bani, oferite de sponsorul concursului, respectiv Fundația „Comăniță”.

A urmat un regal de poezie, în care laureații concursului au fost invitați să citească din lucrările prezentate în concurs, dialogând cu scriitorii-membri al Societății Scriitorilor Târgovișteni printre care enumerăm pe: George Coandă, Constantin Voicu, Ion Iancu Vale, George D. Piteș, Vali Nițu, Ioan Sorin Ivașcu, Domnica Vărzaru, Maria Panțuroiu, Vilia Banța, Dorel Vidrașcu, Victor Stignițeanu, ș.a.

În continuare Domnica Vărzaru și-a lansat volumul „Caut depozitul de timp”, iar Maria Panțuroiu, volumul „Ultima Ninsoare”.

Domnul Daniel Comăniță a oferit invitaților Diplome de Excelență, Diplome Aniversare și de Diplome de Participare, mulțumind tuturor pentru prezență.

Spectacolul s-a încheiat cu discuțiile libere dintre laureați și jurați, dintre organizatori și invitații de onoare. S-a făcut schimb de cărți cu autografe, toți cei prezenți participând și la interesante fotografii de familie. (*Argus*)

Gala decernării premiilor Uniunii Scriitorilor din România – Filiala Pitești pe anul 2024

Luni, 3 noiembrie, 2025, la sediul Centrului Cultural Pitești, s-a desfășurat emoționanta și în același timp impresionanta gală a decernării premiilor pe anul 2024 a Uniunii Scriitorilor din România - Filiala Pitești, care a adunat laolaltă scriitori din filială, dar și prietenii acestora interesați de evenimentul ce avea să stabilească o ierarhie literară.

În fața unei săli arhipline, la masa prezidiului au luat loc: Nicolae Oprea - președintele Filialei Pitești aUSR; Mihai Stan - președintele Societății Scriitorilor Târgovișteni și al Rezidenței pentru Târgoviște și județul Dâmbovița a Filialei Pitești; Jean Dumitrașcu - vicepreședinte al Filialei Pitești și Mircea Bărsilă - președintele juriului de acordare a premiilor.

Din partea SST au mai participat la eveniment scriitorii: Florea Turiac, Loredan Marcu, Constantin Voicu, Emil Stănescu, Carmen Georgeta Popescu, George D. Piteș, Constanța Popescu, Ecaterina Petrescu Botoncea.

Lucrările galei au fost deschise de Mircea Bărsilă care a mulțumit tuturor pentru prezență și a prezentat condițiile de nominalizare a volumelor propuse de scriitori, și anume trimiterea către comisie a unei cereri, însoțite de cel puțin trei cronici semnate de critici literari renumiți, și publicate în reviste literare ce apar sub egida Uniunii Scriitorilor din România, și un exemplar din volumul propus. Domnia sa a prezentat și volumele trimise pentru nominalizare și anume: Magda Grigore (În numele poemului); Liviu Mățăoanu (Flori de piatră); Cristian Meleșteu (Bisericile cireșelor amare și Luntrea cu fluturi); Virgil Diaconu (Prințesa & Clipa mirifică); Jean Dumitrașcu (Clasicii noștri - Contribuții la viața și opera lui Vladimir Străinu); Octavian Mihail Sachelarie (Lecturile publice și trabucurile „Monte Cristo”); George D. Piteș (Clipa mea dintre milenii - Antologie de sonete).

Pentru început, Nicolae Oprea a remarcat faptul că, pentru prima dată, sala de festivități s-a dovedit neîncăpătoare. Domnia sa a făcut un tur al galelor anterioare ale

premiilor URSS și a subliniat scăderea ștachetei valorice generale ale lucrărilor propuse pentru premiere, asta și pentru faptul că, și criticii literari intrând în jocul de interese al scriitorilor, nu le-au atras atenția acestora, că volumele propuse, de multe ori nu ating pragul necesar al valorii minime, care să le recomande pentru accederea la acest înalt titlu.

În alocuțiunea sa, Mihai Stan a remarcat faptul că numărul celor interesați de scris și citit a scăzut vertiginos, lucru care a dus și la scăderea valorică a întregului fenomen literar. Domnia sa a subliniat totuși, efortul depus de scriitorii târgovișteni de promovare a cărții prin manifestările organizate la nivel național (festivaluri, simpozioane, lecturi publice) în vederea atragerii tinerilor către cuvântul scris.

Domnul Adrian Zmeureanu a insistat ca promovarea cărților să fie mai activă, prin angajarea unor agenți literari, care să facă mai profesionist legătura dintre scriitori, edituri, critici literari și cititori prin amenajarea unor standuri - unele permanente, altele itinerante - unde să se facă periodic lansări de căți, citiri publice și mese rotunde interactive. Domnia sa a propus, de asemenea, ca acordarea premiilor să se facă pentru mai multe filiale, în cadrul unui spectacol complex, interesant și atrăgător pentru toate vârstele.

Într-o liniște plină de suspans, președintele juriului, Mircea Bârsilă, a prezentat asistenței premiile acordate pentru volumele publicate în 2024 și trimise pentru nominalizare: Premiul „Cartea anului pentru poezie pe anul 2024” - **Magda Grigore**, pentru volumul „În numele poemului”; Premiul „Cartea anului pentru proză pe anul 2024” - **Cristian Meleșteu** pentru volumul „Luntrea cu fluturi”; Premiul „Cartea anului pentru critică literară pe anul 2024” - **Jean Dumitrașcu** pentru volumul „Clasicii noștri - Contribuții la viața și opera lui Vladimir Străinu ”; Premiul Special Ex Aeqvo pe anul 2024 - **Virgil Diaconu** pentru volumul „Prințesa & Clipa mirifică ”; Premiul Special Ex Aeqvo pe anul 2024 - **George D. Piteș** pentru volumul „Clipa mea dintre milenii - Antologie de sonete”.

În alocuțiunile lor, premianții au mulțumit pentru onoarea și șansa de a fi premiați, pentru bucuria că au reușit să atingă acest foarte important prag valoric din viața lor literară, dar și pentru faptul că această recunoaștere îi obligă să-și depășească actuala condiție.

În aplauzele și felicitările prietenilor, premianții au participat împreună cu aceștia la o mult așteptată sesiune de fotografii de familie. (*Argus*)

Simpozion „Eminescu Universalul” Bezdead 2025

Miercuri, 5 noiembrie, 2025, la sediul Bibliotecii „Vasile Voiculescu”, din incinta Căminului Cultural „Mihai Eminescu” din comuna Bezdead, s-au desfășurat lucrările ediției a IV-a a Simpozionului „Eminescu Universalul”.

Evenimentul s-a bucurat, încă de la prima ediție, de participarea unor eminescologi de prestigiu, atât din țară cât și de dincolo de hotarele ei, deoarece în această comună, Eminescu a fost adus efectiv, la el acasă. Justificarea acestei sintagme, precum și supranumele de „Universalul” cu care Eminescu a fost botezat de către eminescologul și cercetătorul de talie internațională, respectiv prof. univ. dr. Dumitru Copilu-Copillin, rezidă din faptul că aici au fost concepute o mare parte din cărțile despre viața și opera genialului poet român, tot el argumentând că operele lui Eminescu au fost tradus în peste 150 de limbi, și este cunoscut în peste 250 de țări din lume.

Simpozionul a fost organizat sub egida Consiliului Popular și a Primăriei comunei Bezdead, și s-a bucurat de parteneriatul prestigios al Societății Scriitorilor Târgovișteni, al Filialei „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița a Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România, a Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu” din Târgoviște, a Centrului *Europe Direct* Târgoviște, și nu în ultimul rând, a Școlii Gimnaziale „Grigore Rădulescu” din comună.

Evenimentul a fost deschis la casa memorială Dumitru Copilu-Copillin, unde, pr. paroh Pavel Popescu de la Biserica „Sf. Nicolae” din comună, a oficiat un Tedeum pentru sfințirea „Complexului Muzeal de sculptură Eminescu”, în care sunt expuse mai multe sculpturi reprezentând: „Cartea vieții neamului românesc - 2024” - sculptură în piatră; un bust în piatră reprezentându-l pe „Dumitru Copilu Copillin, Universitarul Eminescolog, Umbra Luminii lui Eminescu, Cetățean de Onoare al Comunei Bezdead”; un bust în piatră al zeului dacic „Zamolxe”; o sculptură realizată direct în tulpina unui copac, reprezentându-l pe „Eminescu luîndu-și zborul”, și o bancă cu rezemătoarea din lemn masiv, din care este sculptat „steagul dacic de luptă cu cap de lup și corpul de dragon”.

Au susținut alocuțiuni: prof. Teodora Anghelescu - primarul comunei Bezdead; Pr. paroh Pavel Popescu, scriitorii Constantin Voicu și George D. Piteș. Un grup de elevi de la Școala Gimnazială „Grigore Rădulescu” din comună, coordonați de prof. Elena Bănescu au interpretat câteva cântece dedicate anotimpului toamna, pe versurile marelui poet.

Manifestările au continuat în sala de lectură a Bibliotecii „Vasile Voiculescu”, unde un grup de elevi din aceeași școală gimnazială, coordonați de prof. Roxana Porojan, au interpretat romane compuse pe versurile lui Mihai Eminescu. Eleva Paula - Ramona Ducu a înduișat audiența recitând cu mult aplomb din mult cunoscutele poezii eminesciene. În alocuțiunea sa, prof. Victor Nedelcu a subliniat că Mihai Eminescu, ca și Vasile Voiculescu, sunt pentru totdeauna la ei acasă, la Bezdead, și datorită faptului că amândoi au dus o viață plină de încercări și au urcat la ceruri printr-o moarte martirică, dăruindu-și și ultima suflare propășirii poporului român.

Dumitru Copilu-Copillin a conferențiat despre mari români care au poposit, sau chiar au locuit pe aceste meleaguri de-a lungul timpului, printre care: Mihai Viteazul, după ce a fost înfrânt la Târgoviște de oastea otomană s-a ascuns câteva luni în împrejurimile împădurite ale Bezdeadului; Nicolae Bălcescu și Cezar Boliac, s-au ascuns la Bezdead în anul 1848, când erau căutați cu înverșunare de iscoadele puterii pentru înăbușirea revoluției de la 1848; Alexandru Vlahuță a locuit mai multe luni în Bezdead, unde i-a venit și ideea de a scrie faimoasa monografie „România pitorească”; Vasile Voiculescu a locuit peste 2 ani în Bezdead (1911-1913), unde a profesat ca medic, și unde a ridicat primul dispensar rural din România; Ministrul Învățământului Spiru Haret a locuit mai multe luni în comună, pentru a asista efectiv la construirea primei școli, după ce banii trimiși de minister în acest scop au fost în mai multe rânduri furați de potențaii vremii.

În alocuțiunea sa, Constantin Voicu a vorbit despre viața și opera unor scriitori contemporani care s-au născut în Bezdead, printre care Victor Davidoiu (monografist) și Emil Lungeanu (critic literar), care s-au implicat direct în ridicarea ștachetei valorii scrisului românesc.

George D. Piteș a ținut să sublinieze câteva din reușitele și recunoașterile unor scriitori - membri ai Societății Scriitorilor Târgovișteni, care organizează și coordonează 4 Festivaluri Naționale în care sunt cuprinse și concursuri literare, ce promovează scrisul tinerelor talente și dincolo de granițele țării; cărora li s-au acordat titluri și diplome de către Uniunea Scriitorilor din România (Florea Turiac - poezie; Carmen Georgeta Popescu - proză; Ecaterina Petrescu Botoncea - poezie și proză); George D. Piteș (poezie). Acesta din urmă a oferit volumul antologic de sonete „Clipa mea dintre milenii”, premiat anul acesta deUSR, cititorilor Bibliotecii „Vasile Voiculescu” din Bezdead, în memoria a tot ce au făcut cei doi mari poeți români, Mihai Eminescu și Vasile Voiculescu, pentru români și România.

Ionuț Georgian Zamfira, poetul care și-a adjudecat, în ultimii trei ani, mai multe trofee ale celor patru festivaluri amintite mai sus a făcut un scurt bilanț al volumelor publicate, a vorbit și de planurile sale de viitor, mărturisind că l-a avut mereu și

pretutindeni, exemplu viu și de neegalat, pe geniul poeziei românești Mihai Eminescu.

Și cum, la lucrările simpozionului a participat online și o delegație din partea „Centrului Academic Internațional Eminescu”, domnul Ștefan Sofronovici - Redactor coordonator al „Buletinului Mihai Eminescu” de la Chișinău, a conferențiat despre activitățile întreprinse anul acesta de CAIE pentru Congresul mondial Eminescu și ce-și propune să realizeze, împreună cu colaboratorii săi, pentru Congresul de anul viitor.

Prof. Mihai Popescu a conferențiat despre implicarea lui Mihai Eminescu, în formarea limbii române moderne, dar și în istoria României, care, spunea el, trebuie să devină demnă și echitabilă în fața oricăror interese meschine, străine de devenirea noastră economică și socială. El a făcut referire și la opera marelui poet latin Ovidiu, exilat la Pontul Euxin de împăratul Augustus, care a rescris în elegiile sale, de fapt, istoria traco-geto-dacilor încă de la descălecarea lor pe aceste țărâni de basm.

În continuare, profesorii Dumitru Copilu-Copillin și Constantin Giurginca s-au angajat într-o dispută interesantă de idei, plecând de la cercetările făcute împreună în munții Retezat, pentru a descifra cum, unde, și mai ales de ce, Mihai Eminescu a dispărut, la vârsta de 16 ani, din viața publică, între anii 1866-1867. A fost prezentat în primă audiență și un film realizat cu această ocazie, căutând răspunsuri la întrebările puse de poet în poeziile scrise de după reparația sa în spațiul public.

De aici și până la cercetările întreprinse în istoria vetrei traco-geto-dacice, nu a mai fost decât un pas. Așa au ajuns cei doi exegeți, argumentând cu citate din istoricii Greciei antice, că neamurile din care se trage poporul nostru, sunt de fapt, urmașii popoarelor hiperboreene și pelasgice, popoare gigantice de atlanti, care au cucerit întreaga spațiu european de la Atlantic la Caucaz, și din Egipt până în Scandinavia și Anglia, nu cu sabia, ci cu demnitatea lor, cu dreptatea și știința lor avansată în toate domeniile, cu limba lor care a existat înaintea latinei presca apărută ulterior, cu codul lor de legi și cu credința lor de nezdruncinat într-un singur zeu, pentru care ar fi murit cu mare bucurie mărturisindu-l pretutindeni.

Nu se poate povesti bucuria cu care, toți cei prezenți, s-au angajat în discuții libere pentru a căuta analogii sau trimeri în diferite poezii eminesciene la istoria noastră milenară și la urmele lăsate de înaintașii noștri în istoria popoarelor din Asia Mică, India, și până în îndepărtata Chină.

Și totuși, timpul alocat acestui eveniment încheindu-se, invitații au trecut și la concluzii, și la promisiuni de noi întâlniri. N-au lipsit schimburile de cărți cu autografe și bineînțeles fotografiile de familie. (*Argus*)

Gala premiilor Festivalului Național Concurs „Moștenirea Văcăreștilor” Ediția a 57-a, 2025

Vineri, 7 noiembrie 2025, în Sala de festivități a Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu” din Târgoviște a avut loc Gala premiilor acordate la Concursul Național de Literatură „Moștenirea Văcăreștilor”, ediția a 57-a, 2025, din cadrul Festivalului cu același nume.

Evenimentul a fost organizat cu sprijinul Consiliului Județean Dâmbovița; Centrul Județean de Cultură Dâmbovița; Societatea Scriitorilor Târgovișteni; Biblioteca Județeană „Ion Heliade Rădulescu” din Târgoviște; Complexul Național Muzeal „Curtea Domnească”, Dâmbovița; Filiala „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița, a Uniunii Ziariștilor Profesioniști din România; Filiala „Mihai Viteazul” Dâmbovița, a Asociației Naționale Cultul Eroilor „Regina Maria”.

Din partea Societății Scriitorilor Târgovișteni au participat scriitorii: Vali Nițu, Constantin Voicu, Ion Iancu Vale, Ion Dulugeac, Doina Rizea-Georgescu ș.a. Biblioteca Județeană a fost reprezentată de prof. univ. dr. Agnes Terezia Erich și prof. univ. dr. Alexandru Ștefănescu; Asociația Națională Cultul Eroilor - Filiala Dâmbovița, de col. Dumitru Iov, iar Centrul Județean de Cultură, de Mihaela Constantinescu și Monica Haram.

La masa prezidiului au luat loc: Florin Georgescu (dir. Centrului Județean de Cultură), prof. univ. dr. Nicolae Georgescu (președintele juriului), prof. Mihai Stan (secretarul juriului), și membrii juriului: prof. univ. dr. George Coandă (secțiunea Teatru scurt), prof. univ. dr. Victor Petrescu (secțiunea Eseu), ec. Carmen Georgeta Popescu (secțiunea Proză), ing. George D. Piteș (secțiunea Poezie).

Festivitățile au fost deschise de tenorul Florin Georgescu, care a urât bun venit tuturor, felicitând atât organizatorii, cât și laureații concursului.

Membrii juriului au ținut alocuțiuni, apreciind vârsta venerabilă a Festivalului Concurs Național „Moștenirea Văcăreștilor”, valoarea intrinsecă dar și implicarea lui directă în educarea tinerilor, de-a lungul celor 57 de ani de existență; participarea în număr impresionant a concurenților, la toate cele patru secțiuni ale concursului, precum și

faptul că aceștia au reprezentat cu cinste aproape toate județele țării. Ei au mulțumit și conducerii Bibliotecii Județene pentru găzduirea Galei de premiere a Concursului „Moștenirea Văcăreștilor” și pentru pavoizarea de excepție a Sălii de festivități.

În continuare jurații au înmănat premiile laureaților, însoțite de proceedingul concursului și de alte cărți oferite de Societatea Scriitorilor Târgovișteni, iar reprezentanții

Centrului Județean de Cultură le-au oferit celor mai merituoși premii în bani.

Au fost oferite următoarele premii: Trofeul Festivalului Concurs Național de Literatură „Moștenirea Văcăreștilor”, ediția a 57-a, 2025: **Ștefan Catia** – orașul Urlați, județul Prahova. **Secțiunea Poezie:** Premiul Național pentru Poezie – **Manole Bianca** – satul Bardar, Raionul Ialoveni, Republica Moldova; Premiul II – **Pascariu Cristina Mădălina** – comuna Satu Mare, județul Suceava; Premiul III – **Robu Maria Mioara** – comuna Străoane, județul Vrancea; Mențiune – **Șerban Alexandra-Ioana** – comuna Frumușani, județul Călărași; Premiul special al Societății Scriitorilor Târgovișteni – **Florea Maria** – municipiul București; Premiul special al Ed. Bibliotheca – **Cerșamba Andreea** – comuna Niculițel, județul Tulcea; Premiul special al Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu” Dâmbovița – **Iancu Mălina Rianna** – comuna Jebel, județul Timiș; Premiul special al U.Z.P.R. Filiala Dâmbovița – **Niculae Andreea Bianca** – comuna Bilciurești, județul Dâmbovița; Premiul special al revistei „Litere” – **Pârvu Georgiana-Elena** – comuna Mărăcineni, județul Buzău; Premiul special al revistei „Bucureștiul literar și artistic” – **Sturza Ilinca - Maria** – oraș Târgu Neamț, județul Neamț; Premiul special al revistei „Arena Literară” – **Poenaru Amalia-Teodora** – oraș Salcea, județul Suceava; Premiul special al revistei „Impact” – **Constantin Corina Anamaria** – municipiul Tulcea, județul Tulcea; Premiul special al revistei „Climate literare” – **Dogaru Alexandru Cristian** – municipiul București; Premiul special al revistei „Eroica” – **Gîrjoabă Dan** – comuna Sânmihaiu Român, județul Timiș; Premiul special al revistei „Orizontul Speranței” – **Macoveiciuc Maria Parascheva** – municipiul Suceava, județul Suceava. **Secțiunea Proză:** Premiul Național pentru Proză – **Iancu Mălina Rianna** – comuna Jebel, județul Timiș; Premiul II – **Roșu Ilinca - Ioana** – municipiul București; Premiul III – **Filip Maria - Adriana** – comuna Surani, județul Prahova; Mențiune – **Vulpeanu Ionela - Alexandra** – municipiul București. **Secțiunea Teatru:** Premiul Național pentru Teatru – **Scutelnicu Matei** – municipiul Suceava, județul Suceava; Premiul II – **Gîrjoabă Dan** – comuna Sânmihaiu Român, județul Timiș; Premiul III – **Ostafie Tudor - Andrei** – comuna Aroneanu, județul Iași; Mențiune – **Nistoreanu Valeria** – municipiul Suceava, județul Suceava; **Secțiunea Eseu:** Premiul Național pentru Eseu – **Bălălău Izabela** – oraș Găești, județul Dâmbovița; Premiul II – **Gîrjoabă Dan** – comuna Sânmihaiu Român, județul Timiș; Premiul III – **Pascariu Cristina Mădălina** – comuna Satu Mare, județul Suceava; Mențiune – **Anastasiu Maria** – municipiul Râmnicu-Vâlcea, județul Vâlcea.

Laureații s-au fotografiat cu membrii juriului, și nu numai, întreținându-se cordial cu aceștia.

Orchestra simfonică de muzică de cameră „Muntenia” a Centrului Județean de Cultură a oferit celor prezenți un potpuriu de melodii de café-concert și arii celebre din opere fiind aplaudată de întreaga asistență.

Evenimentul a fost preluat de Radio -TV „Columna” din Târgoviște, precum și de jurnaliști de la ziarul „Jurnal de Dâmbovița” și revista on-line „Gazeta Munteniei”. (Argus)

Zilele Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu” Târgoviște

Miercuri, 19 noiembrie 2025, în Sala de conferințe a Bibliotecii Județene „Ion Heliade Rădulescu” a avut loc Festivitatea de deschidere a Zilelor Bibliotecii Județene.

Prof. univ. dr. Agnes Terezia Erich, directoarea bibliotecii a mulțumit tuturor pentru prezență și a invitat în prezidiu pe: Marian Robert Puiescu - Pr. cons. al Arhiepiscopiei Târgoviște; Dănuț Stănescu - Secretar General al Prefecturii Dâmbovița; Valentin Irinel Stancu - Inspector General al Inspectoratului Școlar Județean; Chiru Cătălin Cristea - Secretar General al Primăriei Municipiului Târgoviște.

Pr. consilier Marian Robert Puiescu a dat citire mesajului de binecuvântare al Î.P.S. dr. Nifon Arhiepiscop și Mitropolit al Târgoviștei. În alocuțiunea sa Dănuț Stănescu a felicitat conducerea Bibliotecii județene remarcând că Dâmbovița este județul cu cele mai multe biblioteci active din România. Chiru Cătălin Cristea a subliniat că Primăria Târgoviște susține și logistic și financiar acțiunile Bibliotecii, tocmai pentru că aceasta crede în sintagma: „Luminează-te și vei fi!” idee care ar trebui să stea la baza oricărui efort și demers pus în sprijinul activităților acesteia. Valentin Irinel Stancu a menționat că în numele Proiectului I.Ș.J., intitulat „Dâmbovița citește!” el va fi în permanență alături de acțiunile Bibliotecii Județene.

În aplauzele asistenței, Agnes Erich a nominalizat invitații de onoare respectiv: prof. dr. Victor Petrescu - fost director al Bibliotecii Județene; prof. Mihai Stan - Președinte al Societății Scriitorilor Târgovișteni; prof. dr. Cornel Mărculescu; Clubul Seniorilor; Comunitatea Elenă; remarcând și prezența bibliotecarilor din aproape toate orașele și comunele din județ.

În continuare, domnia sa a oficiat și premiarea unor colaboratori de excepție ai bibliotecii, printre care:

- Cea mai activă bibliotecă din județ, respectiv Biblioteca din Văleni Dâmbovița, unde bibliotecarea este și viceprimar;

- Cel mai activ colaborator, respectiv poetul Ionuț Georgian Zamfira, care s-a implicat în foarte multe proiecte ale Bibliotecii Județene, adjudecându-și mai multe trofee ale Concursurilor literare la care a participat;

- Voluntarul anului a fost declarată Ioana Alexandra Mocanu, care a participat ca voluntar timp de mai multe luni, în acțiunile de curățenie, reorganizare și aranjare a Bibliotecii Județene pentru aceste zile festive;

-Cel mai activ sponsor a fost declarat SC Electrica SA, care a susținut financiar mai multe acțiuni ale Bibliotecii Județene;

-Cel mai consecvent și longeviv partener al bibliotecii a fost declarată Societatea Scriitorilor Târgovișteni, la împlinirea vârstei de 20 de ani de viață, premiul fiind primit de președintele Mihai Stan.

-Cel mai implicat partener, care a trimis sute de oameni de afaceri la cursurile de informare și formare, organizate de Biblioteca Județeană, a fost declarată Camera de Comerț, Industrie și Agricultură, premiul fiind primit de directoare instituției, jr. Ștefania Stoica.

În partea a doua a evenimentului, masa rotundă organizată pentru jubileul împlinirii a 20 de ani de la înființarea SST, Agnes Erich, a invitat în prezidiu pe: Mihai Stan - președintele societății, Victor Petrescu și Petre Gheorghe Bârlea - vicepreședinți.

Mihai Stan a subliniat că de fapt, pe lângă cei 20 de ani de viață ai SST, sunt sărbătoriți și cei 25 de ani de apariție neîntreruptă a revistei „Litere”, și 28 de ani de viață ai Editurii „Bibliotheca”. Domnia sa a vorbit de colaborarea extrafrontalieră a celor trei instituții cu Basarabia (Redacția revistei „Litere” și Biblioteca „Târgoviște”), Bucovina (Redacția revistei „Litere”) și Voivodina, dar despre relațiile cu mari scriitori din Germania, Franța, Statele Unite, Canada, Spania ș.a. Totodată a ținut să dea citire Diplomei de Merit semnată de Guvernul României - Departamentul românilor de pretutindeni, în 2020, cu ocazia sărbătoririi apariției fără întrerupere a Revistei „Litere”, timp de 20 de ani. Au fost prezentate și volumele publicate cu această ocazie: „Litere - 2000-2025”; și „Societatea Scriitorilor Târgovișteni - din istoria unei grupări literare, 2005-2025”.

Victor Petrescu a conferențiat despre implicarea sa directă, după împărțirea administrativă a României pe județe din 1969, când s-a pus problema construirii unui nou sediu pentru Biblioteca Județeană, reorganizarea și dotarea bibliotecilor locale, din toate orașele și comunele județului, pregătirea de cadre de specialitate pentru angajarea în coordonarea acestor importante centre de educare.

Petre Gheorghe Bârlea a conferențiat despre sărbătorirea Universității „Valahia” din Târgoviște la aniversarea a 33 de ani de viață în slujba pregătirii superioare a tinerilor pentru diferite domenii de activitate.

În cea de a treia parte a evenimentului scriitorul Mihail Octavian Sachelarie a lansat volumul „Lecturile publice și trabucurile Monte Cristo”. Cel care a prezentat atât cartea, cât și pe autorul ei, a fost directorul Centrului Județean de Cultură Argeș.

Mulțumind tuturor pentru prezență Agnes Terezia Erich a declarat încheie lucrările festivităților programate pentru prima zi a Zilelor Bibliotecii „Ion Heliade Rădulescu” din Târgoviște. (*Argus*)

IMPACT